

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

DIONYSIVS

HALICARN.

ANTIQTUITATES ROMANAE

EDIDIT

C. JACOBY

I

1285

LIPSIAE
IN AEDIBVS B.G. TEVBNERI

E X L I B R I S

EINAR GJERSTAD

DIONYSI

HALICARNASENSIS

ANTIQUITATUM ROMANARUM

QUAE SUPERSUNT

EDIDIT

CAROLUS JACOBY

VOLUMEN PRIMUM

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCLXXXV

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

•

PRAEFATIO.

Spatium viginti quinque annorum prope est elapsum, postquam Adolphus Kiesslingius Dionysi Hali-carnasensis antiquitatum romanarum volumen primum in lucem edidit. Qui tamen sit factum, ut vir ille clarissimus, cuius merita in Dionysium summa esse inter omnes constat, hanc editionem alteram non curaverit, hoc loco exponere alienum videtur esse. Id unum igitur commemorare mihi liceat, cum ante biennium a Teubnero appellarer, ut novam editionem Dionysi antiquitatum ego pararem, ea quae Kiesslingius ad volumen primum edendum contulisset a bibliopola honestissimo, cuius in manibus erant, mihi esse tradita. His vero subsidiis multisque, quae ipse magno labore collegi, instructus ad libros eius scriptoris edendos aggressus sum, cui operam studiumque multos annos navabam. Ad Dionysium autem ut me applicarem fuit olim auctor Fridericus Ritschelius praeceptor mihi carissimus, a quo primo simul cum Athanasio Ambrosio ab inferis ut ita dicam hoc qui-

dem saeculo revocatum esse illum scriptorem antiquitatum romanarum quis est quin sciat?

Quantum ex anno 1838, quo emisit in lucem Fr. Ritschelius commentationem illam, quae inscribitur ‘Dionysii Halicarnassensis Prooemium antiquitatum romanarum e codicibus mss., de quorum indole et usu disputatur, emendatum’ viri doctissimi in contextu, qui est non raro valde corruptus, emendando sint consecuti, hoc loco recognoscere supersedeo, praesertim cum in Philologi tomo xxxvi p. 129 seq., p. 529 seq. et tomo xxxvii p. 325 seq. omnes libros libellosque ex anno 1774 usque ad annum 1876 examinaverim. Ex illo autem tempore usque ad hunc diem praeter C. G. Cobetum, cuius Observationes criticas et palaeographicas ad Dionysi Halicarnasensis antiquitates romanas programmata meo Gedanensi a. 1877 recensui, non multum viri docti ad libros emendandos contulerunt. Inter omnes quidem vel maxime G. Meutznerus a corruptelarum sordibus hunc scriptorem purgavit disputationibus duabus, quae in Fleckeiseni annalibus philologis tom. 115 p. 809 seq. a. 1877 et tom. 125 p. 249 seq. a. 1882 vulgatae ad librum primum et sextum pertinent, quamquam ne ille quidem vir doctus, ut hodie saepe fit, curam agit litterarum. Atque idem primus postquam Ritschelius de codice Urbinate Dionysi Halicarnasensis disputatione, quae edita est Bonnae anno 1847, perlustravit, qua ratione inter se codices praestantissimi Chisianus (*A*) et Urbinas sive Vaticanus (*B*) essent coniuncti, denuo hanc quaestionem magnam movit, non absolvit. Consentio igitur

cum Schenkelio¹⁾, qui in librorum annali breviario Bursiani p. 32 dicit: Es ist also die ganze Art und Weise, wie Meutzner die Frage angreift, nicht die richtige, und zwar um so mehr, als er dabei Ritschls Abhandlung, was er doch thun musste, nicht zu Grunde gelegt hat. Spero me quidem alio tempore alioque loco de codicum Dionysianorum ratione plus meliusque esse prolaturum, nunc vero in ea sententia sum, quam Ritschelius²⁾ et Sintenis³⁾ firmarunt. Illi enim promiscuam esse virtutem Chisiani et Urbinatis codicum et ex coniuncto utriusque libri usu cauto et iusto quodam quasi temperamento instituto rem agendam esse intellexerunt. Quod iudicium ut olim in Observationibus meis criticis in Dionysi Halicarnasensis antiquitates romanas (Acta societ. philol. Lipsiensis ed. Frid. Ritschelius tom. I. p. 287—344), in Philologo tom. xxxvi p. 152 aliisque locis sum secutus, ita hodie probo, neque Schenkelius, qui nuper de ratione codicum quamvis paucis verbis egit, aliter sentit.

Ut autem illos libros suppleam, quos in Philologo recensui, hoc loco nomina quidem proferam eorum, qui ex anno 1876 usque ad hunc diem sunt editi:

1) Jahresbericht über die späteren griechischen Geschichtsschreiber 1873—1884 (Separatabdruck aus dem Jahresbericht über die Fortschritte der class. Alterthumswissenschaft).

2) Fr. Ritschelius de codice Urbinatè Dionysii Hal. disputatio = Opusc. phil. tom. I p. 516 seq.

3) C. Sintenis Emend. Dionysiac. specim. II p. 1 seq.

- 1) Carl Jacoby, die griechischen Historiker der späteren Zeit. I. Dionysius von Halikarnass. *Philologus* Bd. xxxvi p. 129—164, 529—561, xxxvii p. 325—342.
- 2) C. G. Cobet, *Observationes criticae et palaeographicae ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates romanas*. Leiden, E. J. Brill, 1877, p. xv, 272.
- 3) C. Jacoby, Cobet neuestes Werk: *Observationes criticae et palaeographicae ad Dionysii Halic. antiquitates romanas*. Danzig 1877, p. 15.
- 4) G. Meutzner, zu Dionysios von Halikarnasos *Fleckeis. Jahrb.* Bd. 115 (1877) p. 809—834.
- 5) C. Th. Ph. Schwartz, *Dionysii Halicarnassensis reliquias, collegit et illustravit*. Utrecht, 1877, p. XLII, 164.
- 6) A. H. Garrér, *Observationes ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates romanas*. Lugduni-Batavorum 1877, p. 77.
- 7) R. T. F. Reudler, *Tirocinia critica in Dionysii Halicarnassensis antiquitates romanas*. Lugduni-Batavorum 1878, p. 72.
- 8) P. J. Smit, *Observationes ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates romanas*. Lugduni-Batavorum 1879, p. 80.
- 9) G. Meutzner, zu Dionysios von Halikarnasos. *Fleckeis. Jahrb.* Bd. 125 (1882) p. 249—271.
- 10) L. Mendelssohn, *Handschriftliches zu Dionysios von Halicarnasos und Appianos*. *Rhein. Mus.* xxxviii (1883) p. 126—131.

- 11) C. Jacoby, zu Dionysios von Halikarnasos. Fleckeisens Jahrbücher Bd. 127 (1883) p. 841—851.
- 12) Fr. Krebs, die Präpositionsadverbien in der späteren historischen Gräcität. Heft I. München 1884, p. 62; Heft II. München 1885, p. 63.
- 13) Fr. Krebs, zur Rection der Casus in der späteren historischen Gräcität. Regensburg 1885, p. 33.
- 14) C. Schwartz, ad Dionysii Halicarnassensis antiquitates romanas lib. I. Mnemosyne Bd. XIII (1885) p. 112—114.
- 15) K. Schenkl, Jahresbericht über die späteren griechischen Geschichtsschreiber. 1873—1884. (Separatabdruck aus dem Jahresbericht über die Fortschritte der classischen Alterthumswissenschaft) 1885, p. 80.

Restat, cum spatium disputandi exiguum mihi datum sit, ut sigla, quibus usus sum in adnotatione critica, proferam et explicem; sunt autem haec:

A = Chisianus 58

B = Urbinas 105

C = Coislinianus 150

D = Regius Parisinus 1654 et 1655

E = Vaticanus 133

F = Urbinas 106

O = omnes

R = reliqui.

Addenda in contextu scriptoris his signis < > significavi, eicienda uncis quadratis [] inclusi, asterisco * mea notavi; * in contextu indicat lacunam, . spatium unius litterae in lacuna.

Scribebam Gedani Kal. Sext. a. 1885.

Carolus Jacoby.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ

ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Reiskianae
editionis

p. 1 Τὸς εἰωθότας ἀποδίδοσθαι τοῖς προοιμίοις τῶν
ἱστοριῶν λόγους ἤκιστα βουλόμενος ἀναγκάζομαι περὶ
ἔμαντοῦ προειπεῖν, οὗτ' ἐν τοῖς ἰδίοις μέλλων πλεο-
νάξειν ἐπαίνοις, οὓς ἐπαχθεῖς οἶδα φαινομένους τοῖς
ἀκούουσιν, οὔτε διαβολὰς καθ' ἑτέρων ἐγνωκῶς ποι- 5
2 εἶσθαι συγγραφέων, ὥσπερ Ἀναξιμένης καὶ Θεό-
πομπος ἐν τοῖς προοιμίοις τῶν ἱστοριῶν ἐποίησαν,
ἀλλὰ τοὺς ἔμαντοῦ λογισμοὺς ἀποδεικνύμενος, οἷς
ἐχρησάμην ὅτε ἐπὶ ταύτην ὥρμησα τὴν πραγματείαν,
καὶ περὶ τῶν ἀφορμῶν ἀποδιδούς λόγον, ἐξ ὧν τὴν 10
ἐμπειρίαν ἔλαβον τῶν γραφησομένων. ἐπέισθην γὰρ 2
ὅτι δεῖ τοὺς προαιρουμένους μνημεῖα τῆς ἑαυτῶν ψυ-
χῆς τοῖς ἐπιγιγνομένοις καταλιπεῖν, ἃ μὴ συναφανι-

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ᾱ A ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟ-
ΛΟΓΙΑΣ ἀπὸ βιβλίον πρώτον. μέχρι δεκάτου B 1 ἐν τοῖς
c. Stephanus 3 εἰπεῖν B 6 Ἀναξιμένης C. Müller
Fragm. Hist. Graec. II p. 84 Usener Quaest. Anaxim. p. 6,
Ἀναξίλαος O 7 ἐν τοῖς προοιμίοις τῶν ἱστοριῶν expunxit
Cobet Obs. p. 19

σθήσεται τοῖς σώμασιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ πάντων μάλιστα τοὺς ἀναγράφοντας ἱστορίας, ἐν αἷς καθιδρῦσθαι τὴν ἀλήθειαν [πάντες] ὑπολαμβάνομεν ἀρχὴν φρονήσεώς τε καὶ σοφίας οὐσαν, πρῶτον μὲν ὑποθέσεις προαιρεῖσθαι καλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ πολλὴν ὠφέλειαν τοῖς ἀναγνωσομένοις φερούσας, ἔπειτα παρασκευάζεσθαι τὰς ἐπιτηδεύουσας εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῆς ὑποθέσεως ἀφορμὰς μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τε καὶ φιλοπονίας. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἀδόξων πραγμάτων ἢ πονηρῶν ἢ μηδεμιᾶς σπουδῆς ἀξίων ἱστορικὰς καταβαλλόμενοι πραγματείας, εἴτε τοῦ προελθεῖν εἰς γνῶσιν ὀρεγόμενοι καὶ τυχεῖν ὁποιοῦδήποτε ὀνόματος, εἴτε περιουσίαν ἀποδείξασθαι τῆς περὶ λόγους δυνάμεως βουλόμενοι, οὔτε τῆς γνώσεως ζηλοῦνται παρὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις οὔτε τῆς δυνάμεως ἐπαινοῦνται, δόξαν ἐγκαταλιπόντες τοῖς ἀναλαμβάνουσιν αὐτῶν τὰς ἱστορίας, ὅτι τοιούτους ἐξήλωσαν αὐτοὶ βίους, οἷας ἐξέδωκαν τὰς γραφάς· ἐπιεικῶς γὰρ ἅπαντες νομίζουσιν εἰκόνας εἶναι τῆς ἐκάστου ψυχῆς τοὺς λόγους. οἱ δὲ προαιρούμενοι μὲν τὰς κρατίστας ὑποθέσεις, εἰκῆ δὲ καὶ ῥαθυμῶς αὐτὰς συντιθέντες ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων ἀκουσμάτων, οὐδένα ὑπὲρ τῆς προαιρέσεως ἐπαινον κομίζονται· οὐ γὰρ ἀξιούμεν αὐτοσχεδίουσιν οὐδὲ ῥαθυμοῦσιν εἶναι τὰς περὶ τε πόλεων ἐνδόξων καὶ ἀνδρῶν ἐν δυναστείᾳ γεγονότων ἀναγραφόμενας ἱστορίας. ταῦτα δὲ νομίσας ἀναγκαιᾶ

3 καθιδρῦσθαι AB | πάντες om. B 10 μὴ δὲ μιᾶς A
 11 καταβαλλόμενοι Bb καταβαλλόμενοι ABa 15 παρὰ τῶν
 ἐπιγιγνομένων c. Stephanus 16 καταλείποντες A 18 ἐπι-
 εικός A 23 αἱρέσεως B 26 ἀναγκαιότατα c. Reiske

καὶ πρῶτα θεωρήματα τοῖς ἱστορικοῖς εἶναι καὶ πολλὴν ποιησάμενος ἀμφοτέρων ἐπιμέλειαν οὔτε παρελθεῖν τὸν ὑπὲρ αὐτῶν λόγον ἐβουλήθη, οὔτε ἐν ἄλλῳ τινὶ τόπῳ καταχωρίσαι μᾶλλον ἢ τῷ προοιμίῳ τῆς πραγματείας.

5

II. Τὴν μὲν οὖν ὑπόθεσιν ὅτι καλὴν εἴληφα καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ πολλοῖς ὠφέλιμον οὐ μακρῶν οἴμαι
 5 δεήσειν λόγων τοῖς γε δὴ μὴ παντάπασιν ἀπείρους ἔχουσι τῆς κοινῆς ἱστορίας. εἰ γὰρ τις ἐπιστήσας τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὰς παραδεδομένας ἐκ τοῦ παρεληλυθό-
 10 τος χρόνου πόλεων τε καὶ ἔθνων ἡγεμονίας, ἔπειτα χωρὶς ἐκάστην σκοπῶν καὶ παρ' ἀλλήλας ἐξετάζων διαγνῶναι βουλευθεῖη, τίς αὐτῶν ἀρχὴν τε μεγίστην ἐκτήσατο καὶ πράξεις ἀπεδείξατο λαμπροτάτας ἐν εἰ-
 15 ρήνῃ τε καὶ κατὰ πολέμους, μακρῶ δὴ τινι τὴν Ῥω-
 μαίων ἡγεμονίαν ἀπάσας ὑπερβεβλημένην ὄψεται τὰς πρὸ αὐτῆς μνημονευόμενας, οὐ μόνον κατὰ τὸ μέγε-
 20 θος τῆς ἀρχῆς καὶ κατὰ τὸ κάλλος τῶν πράξεων, ἄς οὔπω κεκόσμηκε λόγος οὐδεὶς ἀξίως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ περιειληφότος αὐτὴν χρόνου μέχρι τῆς
 25 καθ' ἡμᾶς ἡλικίας. ἡ μὲν γὰρ Ἀσσυρίων ἀρχὴ παλαιά
 6 τις οὔσα καὶ εἰς τοὺς μυθικοὺς ἀναγομένη χρόνους ὀλίγου τινὸς ἐκράτησε τῆς Ἀσίας μέρους. ἡ δὲ Μη-
 7 δικὴ καθελούσα τὴν Ἀσσυρίων καὶ μείζονα δυνα-
 25 στείαν περιβαλομένη χρόνον οὐ πολὺν κατέσχευ, ἀλλ'
 ἐπὶ τῆς τετάρτης κατελύθη γενεᾶς. Πέρσαι δὲ οἱ

4 καταχωρῆσαι AB 12 παραλλήλας B 14 ἐπεδείξατο A
 19 ἄξιος Ba 21 et 24 ἀσσυρίων Ba 25 περιβαλλομένη ABa
 περιβαλομένη Bb | ἀντέσχευ c. Kiessling Pr. Bas. p. 3 26 δὲ
 οἱ O οἱ delevit cum Suida s. v. Ἀσσύριοι Kiessling

Μήδους καταγωνισάμενοι τῆς μὲν Ἀσίας ὀλίγου δεῖν
 πάσης τελευτῶντες ἐκράτησαν, ἐπιχειρήσαντες δὲ καὶ
 τοῖς Εὐρωπαϊοῖς ἔθνεσιν οὐ πολλὰ ὑπηγάροντο, χρό-
 νον τε οὐ πολλῶ πλείονα διακοσίων ἐτῶν ἔμειναν ἐπὶ
 3 τῆς ἀρχῆς. ἡ δὲ Μακεδονικὴ δυναστεία τὴν Περ-
 5 σῶν καθελούσα ἰσχὺν μεγέθει μὲν ἀρχῆς ἀπάσας
 ὑπερεβάλετο τὰς πρὸ αὐτῆς, χρόνον δὲ οὐδὲ αὕτη
 πολὺν ἦνθησεν, ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευ-
 τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἤρξατο φέρεσθαι. διασπασθεῖσα γὰρ
 10 εἰς πολλοὺς ἡγεμόνας εὐθύς ἀπὸ τῶν διαδόχων καὶ 8
 μετ' ἐκείνους ἄχρι τῆς δευτέρας ἢ τρίτης ἰσχύσασα
 προελθεῖν γενεᾶς, ἀσθενῆς αὐτὴ δι' ἑαυτῆς ἐγένετο
 4 καὶ τελευτῶσα ὑπὸ Ῥωμαίων ἠφανίσθη. καὶ οὐδὲ
 αὕτη μέντοι πᾶσαν ἐποίησατο γῆν τε καὶ θάλασσαν
 15 ὑπήκοον· οὔτε γὰρ Λιβύης ὅτι μὴ τῆς πρὸς Αἰγύπτω
 οὐ πολλῆς οὔσης ἐκράτησεν, οὔτε τὴν Εὐρώπην
 ὅλην ὑπηγάγετο, ἀλλὰ τῶν μὲν βορείων αὐτῆς μερῶν
 μέχρι Θράκης προῆλθε, τῶν δ' ἐσπερίων μέχρι τῆς
 Ἀδριανῆς κατέβη θαλάσσης.

20 III. Αἱ μὲν οὖν ἐπιφανέσταται τῶν πρόσθεν ἡγε-
 μοιῶν, ἃς παρελήφαμεν ἐκ τῆς ἱστορίας, τοσαύτην
 ἀκμὴν τε καὶ ἰσχὺν λαβοῦσαι κατελύθησαν· τὰς γὰρ
 Ἑλληνικὰς δυνάμεις οὐκ ἄξιον αὐταῖς ἀντιπαρεξετά-
 ζειν, οὔτε μέγεθος ἀρχῆς οὔτε χρόνον ἐπιφανείας

3 χρόνον τε οὐ πολλῶ πλείον διακοσίων ἔμειναν B et nisi
 quod πλέον Suidas 7 et 14 αὕτη Bücheler αὐτὴ O | ἐποιή-
 σατο πᾶσαν B 16 οὐ πολλῆς Casaubonus ad Polyb. I, 2
 πολλῆς οὐκ οὔσης Ritschl, Sintenis, Kiessling, ὀλίγης οὔσης
 Meineke Ann. phil. 1863 p. 371 πέλας οὔσης Meutzner Ann.
 phil. 1877 p. 817 18 μόνον post Θράκης vel post Ἀδρι-
 ανῆς add. Reiske

τοσοῦτον ὅσον ἐκείναι λαβούσας. Ἀθηναῖοι μὲν γε 2
 αὐτῆς μόνου ἤρξαν τῆς παραλίου δουεῖν δέοντα ἑβδο-
 9 μήκοντα ἔτη καὶ οὐδὲ ταύτης ἀπάσης, ἀλλὰ τῆς ἐντὸς
 Εὐξείνου τε πόντου καὶ τοῦ Παμφυλίου πελάγους,
 ὅτε μάλιστα ἐθαλασσοκράτουν. Λακεδαιμόνιοι δὲ Πε- 5
 λοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης κρατοῦντες Ἑλλάδος ἕως
 Μακεδονίας τὴν ἀρχὴν προῦβίβασαν, ἐπαύσθησαν δὲ
 ὑπὸ Θηβαίων οὐδὲ ὅλα τριάκοντα ἔτη τὴν ἀρχὴν κατα-
 10 σχόντες. ἡ δὲ Ῥωμαίων πόλις ἀπάσης μὲν ἄρχει 3
 γῆς ὅση μὴ ἀνέμβατός ἐστιν, ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων κατ- 10
 οικεῖται, πάσης δὲ κρατεῖ θαλάσσης, οὐ μόνου τῆς
 ἐντὸς Ἡρακλείων στηλαῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Ὠκεανίτιδος
 11 ὅση πλεῖσθαι μὴ ἀδύνατός ἐστι, πρώτη καὶ μόνη τῶν
 ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος μνημονευομένων ἀνατολᾶς καὶ
 δύσεως ὄρους ποιησαμένη τῆς δυναστείας· χρόνος τε 15
 αὐτῇ τοῦ κράτους οὐ βραχύς, ἀλλ' ὅσος οὐδεμιᾶ τῶν 15
 ἄλλων οὔτε πόλεων οὔτε βασιλειῶν. εὐθύς μὲν γὰρ 4
 ἐξ ἀρχῆς μετὰ τὸν οἰκισμὸν τὰ πλησίον ἔθνη πολλὰ
 καὶ μάχιμα ὄντα προσήγετο καὶ προῦβαινεν αἰεὶ πᾶν
 δουλουμένη τὸ ἀντίπαλον· ταῦτα δὲ πέντε καὶ τεττα- 20
 ράκοντα ἤδη πρὸς [τοῖς] ἑπτακοσίοις ἔτεσιν ἐστὶν εἰς
 ὑπάτου Κλαύδιου Νέρωνα τὸ δεύτερον [ὑπατεύοντα]
 καὶ Πείσωνα Καλπούρνιον, οἷ κατὰ τὴν τρίτην ἐπὶ
 ταῖς ἐνεήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλυμπιάσιν ἀπεδείχθησαν.

2 αὐτὸ μόνου c. Cobet Obs. p. 20 7 *ἐπαύσθησαν O
 8 οὐδὲ Schweighaeuser ad Polyb. V p. 122, Schaefer ad Dionys.
 de comp. verb. p. 297, οὔτε O | ἔτη τετταράκοντα Casaubonus
 ad Polyb. I, 2 10 ὑπὸ A 12 Ὠκεανίτιδος ἐστὶ
 πρώτη ὅση πλεῖσθαι μὴ ἀδύνατος . καὶ μόνη B Ὠκεανίτιδος
 ὅση ἐστὶ πλωτῆ, πρώτη καὶ μόνη c. Reiske 17 μὲν om. B
 19 προσηγάγετο A 21 τοῖς om. AB 22 ὑπατεύοντα cum
 Suida delevit Reudler Tiroc. crit. p. 3. 23 πίσωνα O

5 ἔξ οὗ δὲ ὅλης ἐκράτησεν Ἰταλίας καὶ ἐπὶ τὴν ἀπάντων
 ἐθάρορσεν ἀρχὴν προελθεῖν, ἐκβαλοῦσα μὲν ἐκ τῆς
 θαλάττης Καρχηδονίους, οἱ πλείστην ἔσχον ναυτικὴν
 δύναμιν, ὑποχείριον δὲ λαβοῦσα Μακεδονίαν, ἣ
 5 τέως ἐδόκει μέγιστον ἰσχύειν κατὰ γῆν, οὐδὲν ἔτι
 ἀντίπαλον ἔχουσα οὔτε βάρβαρον φύλον οὔτε Ἑλ-
 ληνικὸν γενεὰν ἐβδόμην ἤδη τὴν ἐπ' ἐμοῦ δια- 12
 μένει παντὸς ἀρχουσα τόπου· ἔθνος δὲ οὐδὲν ὡς
 εἰπεῖν ἔστιν, ὃ περὶ τῆς κοινῆς ἡγεμονίας ἢ τοῦ μὴ
 6 ἀρχεσθαι πρὸς αὐτὴν διαφέρεται. ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν
 10 οὔτε τὴν ἐλαχίστην τῶν ὑποθέσεων προήρημαι, καθ-
 ἀπερ ἔφην, οὔτε περὶ φαύλας καὶ ἀσήμους πράξεις
 ἔγνωκα διατρέβειν, ἀλλὰ περὶ τε πόλεως γράφω τῆς
 περιφανεστάτης καὶ περὶ πράξεων ὧν οὐκ ἂν ἔχοι τις·
 15 ἐτέρας ἐπιδειξασθαι λαμπροτέρας, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ
 πλείω λέγειν.

III. Ὅτι δ' οὐκ ἄνευ λογισμοῦ καὶ προνοίας ἐμ-
 φρονος ἐπὶ τὰ παλαιὰ τῶν ἱστορουμένων περὶ αὐτῆς
 ἐτραπόμην, ἀλλ' ἔχων εὐλογίστους ἀποδοῦναι τῆς
 20 προαιρέσεως αἰτίας, ὀλίγα βούλομαι προειπεῖν, ἵνα
 μὴ τινες ἐπιτιμήσωσί μοι τῶν πρὸς ἅπαντα φιλαιτίων,
 οὐδὲν πω τῶν μελλόντων δηλοῦσθαι προακηκοότες,
 ὅτι τῆς ἀοιδίμου γενομένης καθ' ἡμᾶς πόλεως ἀδόξους 13
 καὶ πάνν ταπεινὰς τὰς πρώτας ἀφορμὰς λαβούσης
 25 καὶ οὐκ ἀξίας ἱστορικῆς ἀναγραφῆς, οὐ πολλαῖς δὲ
 γενεαῖς πρότερον εἰς ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν ἀφιγμέ-

2 ἀρχὴν ἐθάρορσε A | παρελθεῖν B 8 ἔθνος τε c. Ste-
 phanus 15 ὅτι O corr. Ritschl | δεῖ om. B 18 παλαιὰ
 corr. Stephanus πάλαι O 19 ἐτραπόμην A 22 οὐδὲν πω
 Cobet Obs. p. 20 οὐδὲν οὐπω O 24 ἀδόξους πάνν καὶ A

νης, ἐξ οὗ τὰς τε Μακεδονικὰς καθεῖλε δυναστείας καὶ τοὺς Φοινικικοὺς κατώρθωσε πολέμους, ἐξόν μοι τῶν ἐνδόξων τινὰ λαβεῖν αὐτῆς ὑποθέσεων, ἐπὶ τὴν οὐδὲν ἔχουσαν ἐπιφανὲς ἀρχαιολογίαν ἀπέκλινα. ἐτι 2 γὰρ ἀγνοεῖται παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὀλίγον δεῖν πᾶσιν 5 ἢ παλαιὰ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἱστορία, καὶ δόξαι τινὲς οὐκ ἀληθεῖς, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων ἀκουσμάτων τὴν ἀρχὴν λαβοῦσαι τοὺς πολλοὺς ἐξηπατήκασιν, ὡς ἀνεστίους μὲν τινὰς καὶ πλάνητας καὶ βαρβάρους καὶ οὐδὲ τούτους ἐλευθέρους οἰκιστὰς εὐχο- 10 μένης, οὐ δι' εὐσέβειαν δὲ καὶ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐπὶ τὴν ἀπάντων ἡγεμονίαν σὺν χρόνῳ παρελθούσης, ἀλλὰ δι' αὐτοματισμὸν τινα καὶ τύχην ἄδικον εἰκῆ δωρουμένην τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνεπιτηδαιοτάτοις· καὶ οἱ γε κακοηθέστεροι κατ- 15 ηγορεῖν εἰώθασιν τῆς τύχης κατὰ τὸ φανερὸν ὡς βαρβάρων τοῖς πονηροτάτοις τὰ τῶν Ἑλλήνων ποριζομένης ἀγαθὰ. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν, ὅπου 3 γε καὶ τῶν συγγραφέων τινὲς ἐτόλμησαν ἐν ταῖς ἱστορίαις ταῦτα γράψαντες καταλιπεῖν, βασιλεῦσι βαρ- 20 βάροις μισοῦσι τὴν ἡγεμονίαν, οἷς δουλεύοντες αὐτοὶ καὶ τὰ καθ' ἡδονὰς ὀμιλοῦντες διετέλεσεν, οὔτε δικαίας οὔτε ἀληθεῖς ἱστορίας χαριζόμενοι;

3 αὐτῆς post ἀρχαιολογίαν transponit censor edit. Reisk. in Walchii bibl. philol. II p. 574, delet Cobet Obs. p. 21

4 ἐπιφανὲς supra versum Aa 7 ἀλλὰ B | ἐκ τῶν B om. A 10 οἰκιστὰς ἐλευθέρους B | εὐχομένης AB εὐρομένης Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1851, κεκτημένης aut ἐσχηματί- 20 ας aut denique δεχομένης Reiske παρεχομένης Stephanus

13 <προ>ελθούσης B 21 βαρβάρων c. Bernays | τὴν Ῥωμαϊκὴν ἡγεμονίαν c. Reiske, Ritschl 22 τὰ delet Cobet Obs. p. 21 κατὰ Krüger Index gr. 1877 p. 250.

V. Ταύτας δὴ τὰς πεπλανημένας, ὡσπερ ἔφην, ὑπολήψεις ἐξελέσθαι τῆς διανοίας τῶν πολλῶν προαιρούμενος καὶ ἀντικατασκευάσαι τὰς ἀληθεῖς, περὶ μὲν τῶν οἰκισάντων τὴν πόλιν, οὔτινες ἦσαν καὶ κατὰ 5 τίνας ἕκαστοι καιροὺς συνῆλθον καὶ τίσι τύχαις χρησάμενοι τὰς πατρίους οἰκῆσεις ἐξέλιπον, ἐν ταύτῃ δηλώσω τῇ γραφῇ, δι' ἧς Ἑλληνας τε αὐτοὺς ὄντας 15 ἐπιδείξειν ὑπισχυνοῦμαι καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἢ 2 φανλοτάτων ἔθνῶν συνεληλυθότας. περὶ δὲ τῶν πρῶ- 10 ξεων, ἃς μετὰ τὸν οἰκισμὸν εὐθέως ἀπεδείξαντο, καὶ περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἐξ ὧν εἰς τοσαύτην ἡγεμονίαν προῆλθον οἱ μετ' αὐτοὺς, ἀπὸ τῆς μετὰ ταύτην ἀρξάμενος ἀναγραφῆς ἀφηγήσομαι, παραλιπὼν οὐδὲν ὅση μοι δύναμις τῶν ἀξίων ἱστορίας, ἵνα τοῖς 15 γε μαθοῦσι τὴν ἀλήθειαν ἃ προσήκει περὶ τῆς πόλεως τῆσδε παραστῆ φρονεῖν, εἰ μὴ παντάπασιν ἀγρίως καὶ δυσμενῶς διάκεινται πρὸς αὐτήν, καὶ μήτε ἀχθεσθαι τῇ ὑποτάξει κατὰ τὸ εἶκὸς γενομένη (φύσεως γὰρ δὴ νόμος ἅπασι κοινός, ὃν οὐδεὶς καταλύσει χρόνος, ἀφ- 20 χεῖν αἰεὶ τῶν ἡττόνων τοὺς κρείττους) μήτε κατηγορεῖν τῆς τύχης, ὡς οὐκ ἐπιτηδεῖω πόλει τηλικαύτην ἡγεμονίαν καὶ τοσοῦτον ἤδη χρόνον προῖκα δωρησα- 3 μένης· μαθοῦσί γε δὴ παρὰ τῆς ἱστορίας, ὅτι μυρίας ἦνεγκεν ἀνδρῶν ἀρετὰς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ τὸν οἰ-

2 <πολλῶν> B πολιτῶν R 4 οἰκησάντων B 7 aut
 τε delendum aut Ἑλληνας γε aut v. 8 καὶ οὐδ' ἐκ scribendum
 esse censet Reiske 10 ἐπεδείξαντο B 15 τοῖς γε Ritschl,
 Krüger Index gr. gr. 1877 p. 250 τοῖς Kiessling τότε O
 16 παντάπασι Ba 18 ὑπ<οτά>ξει B ὑπάρξει Aa, sed
 ὑποτάξει Amg ead. man. 20 αἰεὶ τοῖς τῶν ἡττόνων κρείττο-
 νας Ba, corr. B b

κισμὸν, ὧν οὗτ' εὐσεβεστέρους οὔτε δικαιοτέρους
 οὔτε σωφροσύνη πλείονι παρὰ πάντα τὸν βίον χρη-
 16 σαμένους οὐδέ γε τὰ πολέμια κρείττους ἀγωνιστὰς
 οὐδεμία πόλις ἤνεγκεν οὔτε Ἑλλάς οὔτε βάρβαρος,
 εἰ δὴ ἀπέσται τοῦ λόγου τὸ ἐπίφθονον· ἔχει γάρ 5
 τι καὶ τοιοῦτον ἢ τῶν παραδόξων καὶ θαναμαστῶν
 ὑπόσχεσις. οἱ δὲ σύμπαντες οἱ τοσοῦτο περιθέντες 4
 αὐτῇ δυναστείας μέγεθος ἀγνοοῦνται πρὸς Ἑλλή-
 νων, οὐ τυχόντες ἀξιολόγου συγγραφέως· οὐδεμία
 γὰρ ἀκριβῆς ἐξελήλυθε περὶ αὐτῶν Ἑλληνὶς ἱστορία 10
 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὅτι μὴ κεφαλαιώδεις
 ἐπιτομαὶ πάνυ βραχεῖαι,

VI. πρώτου μὲν, ὅσα καμὲ εἰδέναί, τὴν Ῥωμαϊ-
 κὴν ἀρχαιολογίαν ἐπιδραμόντος Ἱερωνόμου τοῦ Καρ-
 17 διανοῦ συγγραφέως ἐν τῇ περὶ τῶν ἐπιγόνων πραγ- 15
 ματεία· ἔπειτα Τιμαίου τρυ Σικελιώτου τὰ μὲν ἀρ-
 χαῖα τῶν ἱστοριῶν ἐν ταῖς κοιναῖς ἱστορίαις ἀφηγησα-
 μένου, τοὺς δὲ πρὸς Πύρρον τὸν Ἡπειρώτην πολέ-
 μους εἰς ἰδίαν καταχωρίσαντος πραγματείαν· ἅμα δὲ
 τούτοις Ἀντιγόμου τε καὶ Πολυβίου καὶ Σιληνοῦ καὶ 20
 μυρίων ἄλλων τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν οὐχ ὁμοίως
 18 ἐπιβαλόντων, ὧν ἕκαστος ὀλίγα καὶ οὐδὲ ἀκριβῶς
 αὐτῶ διεσπουδασμένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων
 ἀκουσμάτων συνθεῖς ἀνέγραψεν. ὁμοίως δὲ τούτοις 2

5 εἰ δὲ A εἶγε Stephanus 7 οἱ δὲ Bb οὐ δὲ ABa |
 τοσοῦτο A τοσοῦτον R 9 οἱ τυχόντες Ba | οὐδὲ μία A
 15 ἐπειγομένων B 19 καταχωρήσαντος AB 22 οὐδὲ
 ἀκριβῶς αὐτῶ διεσπουδασμένως B οὐδὲ αὐτὰ διεσπουδασμένως
 οὐδὲ ἀκριβῶς A, corr. Hudson, Meineke; ὀλίγα καὶ οὐδὲ ταῦτα
 διεσπουδασμένως deletis οὐδὲ ἀκριβῶς, quae Kiessling in proe-
 dosi secluserat, Grasberger Tess. Herbig. p. 9

καὶ οὐδὲν διαφόρους ἐξέδωκαν ἱστορίας καὶ Ῥω-
 μαίων ὅσοι τὰ παλαιὰ ἔργα τῆς πόλεως Ἑλληνικῇ
 διαλέκτῳ συνέγραψαν, ὧν εἰσι πρεσβύτατοι Κόιντός τε
 Φάβιος καὶ Λεύκιος Κίγκιος, ἀμφοτέροι κατὰ τοὺς
 5 Φοινικικοὺς ἀκμάσαντες πολέμους. τούτων δὲ τῶν
 ἀνδρῶν ἐκάτερος, οἷς μὲν αὐτὸς ἔργοις παρεγένετο,
 διὰ τὴν ἐμπειρίαν ἀκριβῶς ἀνέγραψε, τὰ δὲ ἀρχαῖα
 τὰ μετὰ τὴν κτίσιν τῆς πόλεως γενόμενα κεφαλαιω-
 3 δῶς ἐπέδραμεν. διὰ ταύτας μὲν δὴ τὰς αἰτίας ἔδοξέ
 10 μοι μὴ παρελθεῖν καλὴν ἱστορίαν ἐγκαταλειφθεῖσαν
 ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἀμνημόνευτον, ἐξ ἧς ἀκριβῶς
 γραφείσης συμβήσεται τὰ κράτιστα καὶ δικαιοτάτα
 τῶν ἔργων· τοῖς μὲν ἐκπεπληρωκόσι τὴν ἑαυτῶν
 μοῖραν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς δόξης αἰωνίου τυχεῖν καὶ 19
 15 πρὸς τῶν ἐπιγιγνομένων ἐπαινεῖσθαι, ἃ ποιεῖ τὴν
 θνητὴν φύσιν ὁμοιοῦσθαι τῇ θεῖᾳ καὶ μὴ συναποθνή-
 4 σκειν [αὐτῆς] τὰ ἔργα τοῖς σώμασι· τοῖς δὲ ἀπ' ἐκεί-
 νων τῶν ἰσοθέων ἀνδρῶν νῦν τε οὖσι καὶ ὕστερον
 ἔσομένοις μὴ τὸν ἥδιστόν τε καὶ ῥᾶστον αἰρεῖσθαι
 20 τῶν βίων, ἀλλὰ τὸν εὐγενέστατον καὶ φιλοτιμότατον,
 ἐνθυμουμένους ὅτι τοὺς εἰληφότας καλὰς τὰς πρώτας
 ἐκ τοῦ γένους ἀφορμὰς μέγα ἐφ' ἑαυτοῖς προσήκει
 φρονεῖν καὶ μηδὲν ἀνάξιον ἐπιτηδεύειν τῶν προ-
 5 γόνων· ἐμοὶ δὲ, ὅς οὐχὶ κολακείας χάριν ἐπὶ ταύτῃ

1 καὶ κατ' οὐδὲν B 3 τε om. A 4 καὶ om. A | κί-
 κιος AB 9 ἐπέδραμεν A 10 καλὴν O καλὴν delendum
 aut καὶ ἔαν scribendum esse censet Meutzner Ann. phil. 1877
 p. 818 12 δικαιοτέρα Ba, corr. man. recentissima 14 τυγχά-
 νειν A 15 ἐπιγ(ι)νομένων B 17 αὐτῆς A Reiske αὐτοῖς
 R cf. Wakefield Silv. crit. V p. 104, om. B 21 ἐνθυμουμέ-
 νο(ι)ς B 23 ἄξιον Ba

ἀπέκλινα τὴν πραγματείαν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου προνοούμενος, ὧν δεῖ στοχάζεσθαι πᾶσαν ἱστορίαν, πρῶτον μὲν ἐπιδείξασθαι τὴν ἑμμαντοῦ διάνοιαν, ὅτι χρηστὴ πρὸς ἅπαντας [ἀνθρώπους] ἐστὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ φιλοθεώρους τῶν καλῶν ἔργων καὶ μεγά- 5
λων· ἔπειτα χαριστηρίους ἀμοιβάς, ἃς ἐμοὶ δύναιμι
20 ἦν, ἀποδοῦναι τῇ πόλει, παιδείας τε μεμνημένῳ καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὅσων ἀπέλαυσα διατρύψας ἐν αὐτῇ.

VII. Ἀποδεδωκῶς δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς προαιρέσεως λόγον ἔτι βούλομαι καὶ περὶ τῶν ἀφορμῶν εἰπεῖν, αἷς 10
ἐχρησάμην ὅτ' ἔμελλον ἐπιχειρεῖν τῇ γραφῇ· ἴσως γὰρ οἱ προανεγνωκότες Ἰερώνυμον ἢ Τίμαιον ἢ Πολύβιον ἢ τῶν ἄλλων τινὰ συγγραφέων, ὑπὲρ ὧν ἐποίησάμην λόγον ὀλίγῳ πρότερον ὡς ἐπισευρκότων τὴν γραφὴν, πολλὰ τῶν ὑπ' ἐμοῦ γραφομένων οὐχ εὗρηκότες παρ' 15
ἐκείνοις κείμενα σχεδιάζειν υπολήψονται με καὶ πόθεν ἢ τούτων γυνῶσις εἰς ἐμὲ παραγέγονεν ἀξιῶσυσι μαθεῖν. ἵνα δὴ μὴ τοιαύτη δόξα παραστῇ τισι περὶ ἐμοῦ, βέλτιον ἀφ' ὧν ὠρμήθην λόγων τε καὶ ὑπομνηματισμῶν προειπεῖν. ἐγὼ καταπλεύσας εἰς 2
20 Ἰταλίαν ἅμα τῷ καταλυθῆναι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον
21 ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος ἐβδόμης καὶ ὀγδοηκο-
στῆς καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος μεσοῦσης, καὶ τὸν ἐξ ἐκείνου χρόνον ἐτῶν δύο καὶ εἴκοσι μέχρι τοῦ παρ-
όντος γενόμενον ἐν Ῥώμῃ διατρύψας, διάλεκτόν τε τὴν 25
Ῥωμαϊκὴν ἔκμαθὼν καὶ γραμμάτων <τῶν> ἐπιχωρίων

3 ἀποδείξασθαι c. Ritschl 4 ἀνθρώπους om. B 5 φιλο-
θέωρος A, Reiske 6 ἃς] ὡς vel ὅση Sylburg 7 δύναιμι
ἀντοποδοῦναι c. Ritschl | τε om. B 8 ἀπήλαυσα Bb 14 ὑπο-
σευρκότων A | τῇ γραφῇ Ba 18 δὴ om. B 20 εἰπεῖν B |
εἰς om. A 23 καὶ ante ἑκατοστῆς om. B 26 τῶν add. Reiske

λαβὼν ἐπιστήμην, ἐν παντὶ τούτῳ <τῷ> χρόνῳ τὰ συν-
 τείνοντα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην διετέλουν πραγ-
 3 ματενόμενος. καὶ τὰ μὲν παρὰ τῶν λογιωτάτων ἀν-
 δρῶν, οἷς εἰς ὀμιλίαν ἤλθον, διδαχῇ παραλαβῶν, τὰ
 5 δ' ἐκ τῶν ἱστοριῶν ἀναλεξάμενος, ἃς οἱ πρὸς αὐτῶν
 ἐπαινούμενοι Ῥωμαίων συνέγραψαν Πόρκιος τε Κά-
 των καὶ Φάβιος Μάξιμος καὶ Οὐαλέριος <ὁ> Ἀντιεὺς
 καὶ Λικίνιος Μάκερ Αἰλιοί τε καὶ Γέλλιοι καὶ Καλ-
 πούρριοι καὶ ἕτεροι συχνοὶ πρὸς τούτοις ἄνδρες οὐκ
 10 ἀφανεῖς, ἀπ' ἐκείνων ὀρμώμενος τῶν πραγματειῶν
 (εἰσὶ δὲ ταῖς Ἑλληνικαῖς χρονογραφίαις εἰοικυῖαι), τότε
 4 ἐπεχείρησα τῇ γραφῇ. ταῦτα μὲν οὖν ὑπὲρ ἑμαντοῦ
 διείλεγμαί. λοιπὸν ἔτι δέ μοι καὶ περὶ τῆς ἱστορίας 22
 αὐτῆς προειπεῖν, τίσι τε αὐτὴν περιλαμβάνω χρόνοις
 15 καὶ περὶ τίνων ποιῶμαι πραγμάτων τὴν διήγησιν καὶ
 ποταπὸν ἀποδίδωμι τὸ σχῆμα τῇ πραγματείᾳ.

VIII. Ἄρχομαι μὲν οὖν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν πα-
 λαιοτάτων μύθων, οὓς παρέλιπον οἱ πρὸ ἐμοῦ γενό-
 μενοι συγγραφεῖς χαλεποὺς ὄντας ἄνευ πραγματείας
 20 μεγάλης ἐξευρεθῆναι· καταβιβάζω δὲ τὴν διήγησιν
 2 ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου Φοινικικοῦ πολέμου τὴν
 γενομένην ἐνιαυτῷ τρίτῳ τῆς ὀγδόης καὶ εἰκοστῆς
 ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν ὀλυμπιάσιν. ἀφηγοῦμαι δὲ τοὺς τε
 ὀθνεῖους πολέμους τῆς πόλεως ἅπαντας, ὅσους ἐν ἐκεί-
 25 νοις τοῖς χρόνοις ἐπολέμησε, καὶ τὰς ἐμφυλίους στά-

1 τῷ add. Ritschl 3 περὶ τῶν Ba 4 τὰ δ' ἐκ B
 τὰ δὲ ἐκ R 6 Ῥωμαῖοι B 7 οὐαλλέριος A | ὁ add. Büche-
 ler 8 λικίνιος ABb | μακαιρέλιοι AB 10 ὀρμώμενοι A
 13 ἔτι B ἔστι R, del. Pflugk 15 πραγμάτων ποιῶ-
 μαί A 21 φοινικοῦ Ba 22 εἰκοστῆς B ὀγδοηκοστῆς A
 24 ὅσους Krüger Index gr. gr. p. 250, οὓς σὺν A οὓς ἐν B

σεις ὀπόσας ἐστασίασεν, ἐξ οἴων αἰτιῶν ἐγένοντο καὶ
 δι' οἴων τρόπων τε καὶ λόγων κατελύθησαν· πολι-
 23 τειῶν τε ἰδέας διεξιμί πάσας ὅσαις ἐχρήσατο βασι-
 λευομένη τε καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν μονάρχων,
 καὶ τίς ἦν αὐτῶν ἐκάστης ὁ κόσμος· ἔθη τε τὰ κράτι- 5
 στα καὶ νόμους τοὺς ἐπιφανεστάτους διηγοῦμαι καὶ
 συλλήβδην ὄλον ἀποδείκνυμι τὸν ἀρχαῖον βίον τῆς
 πόλεως. σχῆμα δὲ ἀποδίδωμι τῇ πραγματείᾳ οὐθ' 3
 ὁποῖον οἱ τοὺς πολέμους <μόνους> ἀναγράψαντες ἀπο-
 δεδώκασι ταῖς ἱστορίαις οὐθ' ὁποῖον οἱ τὰς πολιτείας 10
 αὐτὰς ἐφ' ἑαυτῶν διηγησάμενοι οὔτε ταῖς χρονικαῖς
 παραπλήσιον, ἄς ἐξέδωκαν οἱ τὰς Ἀτθίδας πραγματευ-
 σάμενοι· μονοειδεῖς γὰρ ἐκεῖναί τε καὶ ταχὺ προσ-
 24 ιστάμεναι τοῖς ἀκούουσιν· ἀλλ' ἐξ ἀπάσης ἰδέας μικτὸν
 ἐναγωνίου τε καὶ θεωρητικῆς <καὶ ἡδείας>, ἵνα καὶ 15
 τοῖς περὶ τοὺς πολιτικούς διατρίβουσι λόγους καὶ τοῖς
 περὶ τὴν φιλόσοφον ἐσπουδακóσι θεωρίαν καὶ εἴ τισιν
 ἀοχλήτου δεήσει διαγωγῆς ἐν ἱστορικοῖς ἀναγνώσμασιν,
 ἀποχρώντως ἔχουσα φαίνεται. ἡ μὲν οὖν ἱστορία 4
 περὶ τοιούτων τε γενήσεται πραγμάτων καὶ τοιούτου 20
 τεύξεται σχήματος· ὁ δὲ συντάξας αὐτὴν Διονύσιός
 εἰμι Ἀλεξάνδρου Ἀλικαρνασεύς· ἄρχομαι δ' ἐνθένδε.

VIII. Τὴν ἡγεμόνα γῆς καὶ θαλάσσης ἀπάσης

2 τρόπον] ἔργων c. Hertlein Hermes X p. 408 3 εἰδέας
 Ba 5 post κράτιστα lacuna octo vel novem litterarum A
 7 ἐπιδείκνυμι A 8 οὐχ ὁποῖον B 9 μόνους vel ἰδίᾳ
 add. Stephanus 11 χρονικαῖς <διηγῆσει> c. Stephanus χρο-
 νογραφίαις c. Ritschl 12 οἷας c. Sylburg 13 ἐκεῖναί γε
 c. Reiske μονοειδεῖς τε γὰρ ἐκεῖναί τε καὶ c. Pflugk | προιστά-
 μνοι B 15 καὶ ἡδείας add. Stephanus Op. var. p. 41. 42
 21 εἰμί διονύσιος A | δὲ B 23 Haec usque ad cap. 13

πόλιν, ἣν νῦν κατοικοῦσι Ῥωμαῖοι, παλαιότατοι τῶν
 μνημονευομένων λέγονται κατασχεῖν βάρβαροι Σικε- 25
 λοί, ἔθνος ἀνθιγενές· τὰ δὲ πρὸ τούτων οὔθ' ὡς
 κατείχετο πρὸς ἐτέρων οὔθ' ὡς ἔρημος ἦν οὐδεὶς ἔχει
 5 βεβαίως εἰπεῖν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀβοριγῖνες ἀν-
 τὴν παραλαμβάνουσι πολέμῳ μακρῷ τοὺς ἔχοντας
 2 ἀφελόμενοι· οἱ τὸ μὲν πρότερον ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν
 ᾤκουν ἄνευ τειχῶν κωμηδὸν καὶ σποράδες, ἐπεὶ δὲ
 Πελαγοὶ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς ἀνα-
 10 μιχθέντες αὐτοῖς συνήραντο τοῦ πρὸς τοὺς ὁμοτέρμο-
 νας πολέμου, τὸ Σικελικὸν γένος ἀπαναστήσαντες ἐξ
 αὐτῆς πόλεις περιεβάλοντο συχνὰς καὶ παρεσκεύασαν
 ὑπήκοον αὐτοῖς γενέσθαι πᾶσαν ὄσσην ὀρίζουσι ποτα-
 μοὶ δύο Αἴρις καὶ Τέβερης· οἱ τὰς μὲν ἀρχὰς λαμ-
 15 βάνουσι τῆς ῥύσεως ἐκ τῆς ὑπωρείας τῶν Ἀπεννίνων
 ὄρων, ὑφ' ὧν δίχα τέμνεται πᾶσα ἐπὶ μῆκος ἡ Ἰταλία,
 διαστάντες δὲ κατὰ τὰς ἐκβολὰς ὀκτακόσια πού στά-
 δι' ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὸ Τυρρηρικὸν ἐξεφεύγονται
 πέλαγος, ἀπὸ μὲν τῶν βορείων μερῶν ὁ Τέβερης 26
 20 Ὡστίας πόλεως πλησίον ἐκδιδούς, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημ-
 βρινοῦ κλίματος ὁ Αἴρις Μίντουρναν παραμειβόμενος·
 3 Ῥωμαίων δὲ εἰσὶν αἱ πόλεις ἀμφότεραι ἄποικοι. καὶ
 διέμειναν ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκήσεως οὐκέτι πρὸς ἐτέρων
 ἐξελαθέντες, ὀνομάτων ἀλλαγαῖς διτταῖς οἱ αὐτοὶ ἄν-

excerpſit Eusebius I p. 265 sq. ed. Schöne 5 ἀβοριγῖνες
 ubique AB scripturam testatur Steph. Byz. s. v. 11 ἐξανα-
 στήσαντες c. Cobet Obs. p. 22 13 * αὐτοῖς O 14 δῖρις A
 δ(ι)ρις B | τίβερης O hic et 19 17 * στάδια O 20 ὠστίας B
 ὠστίας A, sed cf. Steph. Byz. s. v. Ὡστία 21 ὁ om. B |
 δῖρις ABb δείρις Ba | μιτούρναν A μιντούρναν B Μέντουρνα
 Steph. Byz. s. v. ex ipsius Dionysii libro XVI 24 ἀλλὰ ταῖς O,

θρωποι προσαγορευόμενοι, μέχρι μὲν τοῦ Τρωικοῦ
 πολέμου τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἀβοριγίνων ὀνομασίαν ἔτι
 σῶζοντες, ἐπὶ δὲ Λατίνου βασιλέως, ὃς κατὰ τὸν Ἰλια-
 κὸν πόλεμον ἐδυνάστευε, Λατῖνοι ἀρξάμενοι καλεῖσθαι.
 Ῥωμίλου δὲ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν οἰκίσαντος ⁴/₅
 ἑκαίδεκα γενεαῖς τῶν Τρωικῶν ὕστερον, ἦν νῦν
 27 ἔχουσιν ὀνομασίαν μεταλαμβάνοντες, ἔθνος τε μέγιστον ἐξ
 ἐλαχίστου γενέσθαι σὺν χρόνῳ παρεσκεύασαν καὶ περι-
 φανέστατον ἐξ ἀδηλοτάτου, τῶν τε δεομένων οἰκήσεως
 παρὰ σφίσι φιλανθρωπῶ ὑποδοχῇ καὶ πολιτείας μετα- 10
 δόσει τοῖς μετὰ τοῦ γενναίου ἐν πολέμῳ κρατηθεῖσι,
 δούλων τε ὅσοι παρ' αὐτοῖς ἐλευθερωθεῖεν ἀστοῖς
 εἶναι συγχωρήσει, τύχης τε ἀνθρώπων οὐδεμιᾶς εἰ
 μέλλοι τὸ κοινὸν ὠφελεῖν ἀπαξιῶσει· ὑπὲρ ταῦτα δὲ
 πάντα κόσμῳ τοῦ πολιτεύματος, ὃν ἐκ πολλῶν κατ- 15
 εστήσαντο παθημάτων, ἐκ παντὸς καιροῦ λαμβάνοντές
 τι χρήσιμον.

X. Τοὺς δὲ Ἀβοριγίνας, ἀφ' ὧν ἄρχει Ῥωμαίοις
 τὸ γένος, οἱ μὲν ἀντόχθονας Ἰταλίας, γένος αὐτὸ καθ'
 ἑαυτὸ γενόμενον ἀποφαίνουσιν· Ἰταλίαν δὲ καλῶ τὴν ²⁰
 ἀκτὴν σύμπασαν, ὅσην Ἰονίος τε κόλπος καὶ Τυρρη-
 νικὴ θάλασσα καὶ τρίται περιέχουσιν ἐκ γῆς Ἀλπεις.
 28 καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῖς τὴν πρώτην φασὶ τεθῆναι

corr. Bmg | διτταῖς Kiessling αὐταῖς O συχναῖς Sylburg τρισ-
 σαῖς Reiske del. Pflugk 2 cf. Steph. Byz. s. v. Ἀβοριγίνες
 5 ἐδυνάστευε . B ἐδυνάστευσε R et Eusebius 6 αὐτοῦ
 Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1859 αὐτοῦ AB | οἰκήσαντος O
 8 τε om. B 15 μέλλοιεν Ritschl 16 τοῦ Dmg τε O 20 verba
 γένος . . . γενόμενον del. Garrar Obs. ad Dionys. p. 31 22 καὶ
 τυρρηνικὴ θάλασσα B, om. A (et thyrrenum mare Eus.) 23 πε-
 ριέπουσιν B | ἐκ τῆς A

διὰ τὸ γενέσεως τοῖς μετ' αὐτοὺς ἄρξαι, ὥσπερ ἂν
 2 ἡμεῖς εἰποίμεν γενεάρχας ἢ πρωτογόνους. ἕτεροι δὲ
 λέγουσιν ἀνεστίους τινὰς καὶ πλάνητας ἐκ πολλῶν
 συνελθόντας χωρίων κατὰ δαίμονα περιτυχεῖν ἀλλή-
 5 λους αὐτόθι καὶ τὴν οἰκησιν ἐπὶ τοῖς ἐρύμασι κατα-
 στήσασθαι, ξῆν δὲ ἀπὸ ληστείας καὶ νομῆς. παραλ-
 λάττουσι δὲ καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ταῖς
 τύχαις οἰκειότερον, Ἀβερριγῖνας λέγοντες, ὥστε δη-
 λουῖσθαι αὐτοὺς πλάνητας. κινδυνεύει δὲ κατὰ τού-
 10 τους μηδὲν διαφέρειν τὸ τῶν Ἀβοριγίνων φῦλον
 ὧν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ Λελέγων· τοῖς γὰρ ἀνεστίοις
 καὶ μιγάσι καὶ μηδεμίαν γῆν βεβαίως ὡς πατρίδα
 κατοικοῦσι ταύτην ἐπετίθεντο τὴν ὀνομασίαν ὡς τὰ
 3 πολλά. ἄλλοι δὲ Λιγύων ἀποίκους μυθολογοῦσιν αὐ-
 15 τοὺς γενέσθαι τῶν ὁμορούντων Ὀμβρικοῖς· οἱ γὰρ
 Λίγυες οἰκοῦσι μὲν καὶ τῆς Ἰταλίας πολλαχῆ, νέμου-
 νται δέ τινα καὶ τῆς Κελτικῆς. ὁποτέρα δ' αὐτοῖς ἐστὶ 29
 γῆ πατρίς, ἄδηλον· οὐ γὰρ ἔτι λέγεται περὶ αὐτῶν
 προσωτέρω σαφὲς οὐδέν.

20 XI. Οἱ δὲ λογιώτατοι τῶν Ῥωμαϊκῶν συγγρα-
 φέων, ἐν οἷς ἐστὶ Πόρκιός τε Κάτων ὁ τὰς γενεα-
 λογίας τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἐπιμελέστατα συναγαγὼν
 καὶ Γάιος Σεμπρόνιος καὶ ἄλλοι συχνοί, Ἑλληνας
 αὐτοὺς εἶναι λέγουσι τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ ποτὲ οἰκησάν-
 25 των, πολλαῖς γενεαῖς πρότερον τοῦ πολέμου τοῦ
 Τρωικοῦ μεταναστάντας. οὐκέτι μέντοι διορίζουσιν

2 πρωτογενεῖς suspicatur Sylburg (primogeniti Ens.) 3 πλανήτας A 7 καὶ om. B 8 ἄβοριγῖνας B ἄβοριγῖνας A
 9 τοὺς πλανήτας A | κινδυνεύειν B 11 Λελέγων Dmg Stephanus δὲ λέγω O 18 οὐδὲ γὰρ A

οὔτε φῦλον Ἑλληνικὸν οὐ μετεῖχον, οὔτε πόλιν ἐξ
 ἧς ἀπανέστησαν, οὔτε χρόνον οὔθ' ἡγεμόνα τῆς ἀποι-
 κίας οὔθ' ὁποίαις τύχαις χρησάμενοι τὴν μητρόπολιν
 ἀπέλιπον· Ἑλληνικῶ τε μύθῳ χρησάμενοι οὐδένα
 τῶν τὰ Ἑλληνικὰ γραψάντων βεβαιωτῶν παρέσχοντο. 5
 τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς ὅπως ποτ' ἔχει, ἄδηλον· εἰ δ' ἐστὶν
 ὁ τούτων λόγος ὑγιής, οὐκ ἂν ἐτέρου τινὸς εἴησαν
 30 ἄποικοι γένους ἢ τοῦ καλουμένου νῦν Ἀρκαδικοῦ.
 πρῶτοι γὰρ Ἑλλήνων οὔτοι περαιωθέντες τὸν Ἴόνιον 2
 κόλπον ᾤκησαν Ἰταλίαν, ἄγοντος αὐτοὺς Οἰνώτρου 10
 τοῦ Λυκάονος· ἦν δὲ πέμπτος ἀπὸ τε Αἰζιοῦ καὶ Φο-
 ρωνέως τῶν πρώτων ἐν Πελοποννήσῳ δυναστευσάν-
 των. Φορωνέως μὲν γὰρ Νιόβη γίνεται· ταύτης δὲ
 31 υἱὸς καὶ Διὸς, ὡς λέγεται, Πελασγός· Αἰζιοῦ δὲ υἱὸς
 Λυκάων· τούτου δὲ Δηιάνειρα θυγάτηρ· ἐκ δὲ Δηια- 15
 νεύρας καὶ Πελασγοῦ Λυκάων ἕτερος· τούτου δὲ Οἰ-
 νωτρος, ἑπτακαίδεκα γενεαῖς πρότερον τῶν ἐπὶ
 Τροίαν στρατευσάντων. ὁ μὲν δὴ χρόνος, ἐν ᾧ τὴν
 ἀποικίαν ἔστειλαν Ἕλληνες εἰς Ἰταλίαν, οὔτος ἦν.
 ἀπανέστη δὲ τῆς Ἑλλάδος Οἰνώτρος οὐκ ἀρκούμενος 3
 τῇ μοίρᾳ· δύο γὰρ καὶ εἴκοσι παίδων Λυκάωνι γενο- 20
 μένων εἰς τοσοῦτους ἔδει κλήρους νεμηθῆναι τὴν Ἀρ-
 κάδων χώραν. ταύτης μὲν δὴ τῆς αἰτίας ἕνεκα Πελο-
 πόννησον Οἰνώτρος ἐκλιπὼν καὶ κατασκευασάμενος
 ναυτικὸν διαίρει τὸν Ἴόνιον [πόντον] καὶ σὺν αὐτῷ 25

9 πρῶτοι R πρὸ B 10 ᾤκισαν c. Kiessling 11 αἰζιοῦ
 AB (*quintus a Zeo Eus.*) 12 πρῶτον B 13—16 ταύτης
 δὲ υἱὸς Λυκάων ἕτερος *omissis mediis* B 14 αἰζιοῦ A 15 δη-
 άνειρας A 18 τροίαν B τροία A 25 ναυτικὸν *om.* B |
 διαιρεῖ B | πόντον *delevit* Kiessling πόρον B *quod probat* Meutz-
 ner *Ann. phil.* 1877 p. 818 κόλπον Reiske, Ambrosch, Kayser

Πενκέτιος τῶν ἀδελφῶν εἷς. εἶποντο δὲ αὐτοῖς τοῦ τε οἰκείου λαοῦ συχνοί, πολυάνθρωπον γὰρ δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο λέγεται κατ' ἀρχὰς γενέσθαι, καὶ τῶν ἄλλων 4 Ἑλλήνων ὅσοι χώραν εἶχον ἐλάττω τῆς ἱκανῆς. Πεν- 5 κέτιος μὲν οὖν, ἔνθα τὸ πρῶτον ὤρμίσαντο τῆς Ἰτα- 32 λίας, ὑπὲρ ἄκρας Ἰαπυγίας ἐκβιβάσας τὸν λεῶν αὐ- τοῦ καθιδρύεται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκοῦντες Πενκέτιοι ἐκλήθησαν. Οἰνωτρος δὲ τὴν πλείω τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἀγόμενος εἰς τὸν 10 ἕτερον ἀφικνεῖται κόλπον τὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων με- ρῶν παρὰ τὴν Ἰταλίαν ἀναχεόμενον, ὃς τότε μὲν Αὐ- σόνιος ἐπὶ τῶν προσοικούντων Αὐσόνων ἐλέγετο, ἐπεὶ δὲ Τυρρηνοὶ θαλασσοκράτορες ἐγένοντο, μετέλαβεν ἦν ἔχει νῦν προσηγορίαν.

15 XII. Εὐρῶν δὲ χώραν πολλὴν μὲν εἰς νομάς, πολ- λὴν δὲ εἰς ἀρότους εὔθετον, ἔρημον δὲ τὴν πλείστην καὶ οὐδὲ τὴν οἰκουμένην πολυάνθρωπον, ἀνακαθή- ρας τὸ βάρβαρον ἐκ μέρους τινὸς αὐτῆς ᾤκησε πόλεις 20 μικρὰς καὶ συνεχεῖς ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν, ὅσπερ ἦν τοῖς παλαιοῖς τρόπος οἰκίσεως συνήθης. ἐκαλεῖτο δὲ ἢ τε 33 χώρα πᾶσα πολλὴ οὐσα ὄσῃν κατέσχευ Οἰνωτρία, καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες ὄσων ἤρξεν Οἰνωτροί, τρίτην μεταλαβόντες ὀνομασίαν ταύτην. ἐπὶ μὲν γὰρ Αἰζιουῦ

2 τὸ ἔθνος τοῦτο A τοῦτο τὸ ἔθνος B 5 ὤρμίσαντο B ὤρμίσαστο c. Portus 6 ἄκραν Ἰαπυγίαν D | εἰςβιβάσας B
9 ἐπαγόμενος c. Kiessling, Cobet Obs. p. 22 12 ἐπὶ B ἀπὸ R 13 μετέβαλεν O, corr. Stephanus μετέβαλεν ἐς c. Reiske 16 ἀρότους B 17 ἀνακαθήρας B ἀνακαθάρας R
18 αὐτοῖς A | ᾤκησε O praeter C 19 ὅσπερ Ba ὥσπερ ABb 20 οἰκίσεως Portus et Ritschl οἰκήσεως O 23 αἰζιουῦ ABb αἰζηοῦ Ba αἰζήνος c. Sylburg

βασιλεύοντος Αίξιοι ἐλέγοντο, Λυκάονος δὲ παρα-
 λαβόντος τὴν ἀρχὴν ἀπ' ἐκείνου αὐτῆς Λυκάουες ὠνο-
 μάσθησαν, Οἰνώτρον δὲ κομίσαντος αὐτοὺς εἰς Ἰτα-
 λίαν Οἰνώτροι χρόνον τινὰ ἐκλήθησαν. μαρτυρεῖ δέ 2
 μοι τῷ λόγῳ Σοφοκλῆς μὲν ὁ τραγωδοποιὸς ἐν Τρι- 5
 πτολέμῳ δράματι· πεποιήται γὰρ αὐτῷ Δημήτηρ δι-
 δάσκουσα τὸν Τριπτόλεμον, ὅσῃν χώραν ἀναγκασθή-
 σεται σπείρων τοῖς δοθεῖσιν ὑπ' αὐτῆς καρποῖς δι-
 εξελθεῖν· μνησθεῖσα δὲ τῆς ἐφ' οὗ πρῶτον Ἰταλίας, ἣ
 ἐστὶν ἀπ' ἄκρας Ἰαπυργίας μέχρι πορθμοῦ Σικελικοῦ, 10
 καὶ μετὰ τοῦτο τῆς ἀντικρὸν ἀψαμένη Σικελίας, ἐπὶ
 τὴν ἐσπέριον Ἰταλίαν αὐτῆς ἀναστρέφει καὶ τὰ μέ-
 γιστα τῶν οἰκούντων τὴν παράλιον ταύτην ἐθνῶν
 διεξέρχεται, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Οἰνώτρων οἰκήσεως
 ποιησαμένη. ἀπόχρη δὲ ταῦτα μόνον λεχθέντα τῶν 15
 34 ἰαμβείων, ἐν οἷς φησι·

τὰ δ' ἐξόπισθε, χειρὸς εἰς τὰ δεξιά,
 Οἰνωτρία τε πᾶσα καὶ Τυρρηνικὸς
 κόλπος Λιγυστική τε γῆ σε δέξεται.

Ἀντίοχος δὲ ὁ Συρακούσιος, συγγραφεὺς πάντων ἀρ- 3
 χαίως, ἐν Ἰταλίας οἰκισμῶ τούτοις παλαιωτάτους οἰκή- 20
 τορας διεξιῶν, ὡς ἕκαστοί τι μέρος αὐτῆς κατεῖχον,
 Οἰνώτρον λέγει πρῶτους τῶν μνημονευομένων ἐν
 αὐτῇ κατοικῆσαι, εἰπὼν ὧδε· Ἀντίοχος Ξενοφάνεος
 τάδε συνέγραψε περὶ Ἰταλίας ἐκ τῶν ἀρχαίων λόγων 25

1 αἰξιοι ABb αἰξιοι Ba αἰξῆνες c. Sylburg 5 *μον O
 10 *ἀπὸ ἄκρας O 11 τῆς ἀντικρῆς c. Kiessling 12 αὐτῆς
 ἰταλίαν B 13 παράλιον R παραλίαν AB 16 ἰαμβικῶν B
 19 λυγιστική A | τε om. B 22 κατέσχον c. Kiessling 23 οἰ-
 νωτρώους Ba οἰνωτροίους Bb 24 ξενοφάνεως A 25 ἰτα-
 λίας B ἰταλίας R

τὰ πιστότατα καὶ σαφέστατα· τὴν γῆν ταύτην, ἣτις
 νῦν Ἰταλίη καλεῖται, τὸ παλαιὸν εἶχον Οἰνωτροί'.
 ἔπειτα διεξελθὼν ὄν τρόπον ἐπολιτεύοντο, καὶ ὡς
 βασιλεὺς ἐν αὐτοῖς Ἰταλὸς ἀνὰ χρόνον ἐγένετο, ἀφ'
 5 οὗ μετωνομάσθησαν Ἰταλοί, τούτου δὲ τὴν ἀρχὴν
 Μόργης διεδέξατο, ἀφ' οὗ Μόργητες ἐκλήθησαν, καὶ
 ὡς Σικελὸς ἐπιξενωθεὶς Μόργητι ἰδίαν πράττων ἀρ-
 χὴν διέστησε τὸ ἔθνος, ἐπιφέρει ταυτί· 'οὕτω δὲ Σι- 35
 κελοὶ καὶ Μόργητες ἐγένοντο καὶ Ἰταλίητες ἑόντες
 10 Οἰνωτροί'.

XIII. Φέρε δὴ καὶ τὸ γένος ὃθεν ἦν τὸ τῶν Οἰ-
 νώτρων ἀποδείξωμεν, ἕτερον ἄνδρα τῶν ἀρχαίων
 συγγραφέων παρασχόμενοι μάρτυρα, Φερεκύδην τὸν
 Ἀθηναῖον, γενεαλόγων οὐδενὸς δεύτερον. πεποιή-
 15 ται γὰρ αὐτῷ περὶ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ βασιλευσάντων
 ὅδε ὁ λόγος· 'Πελασγοῦ καὶ Δημανείρης γίνεται Λυ-
 κάων· οὗτος γαμειὶ Κυλλήνην, Νηίδα νύμφην, ἀφ'
 ἧς τὸ ὄρος ἢ Κυλλήνη καλεῖται'. ἔπειτα τοὺς ἐκ
 τούτων γεννηθέντας διεξιὼν καὶ τίνας ἕκαστοι τό-
 20 πους ᾤκησαν, Οἰνώτρου καὶ Πευκετίου μιμνήσκειται
 λέγων ὧδε· 'καὶ Οἰνώτρος, ἀφ' οὗ Οἰνωτροὶ κα-
 λέονται οἱ ἐν Ἰταλίᾳ οἰκέοντες, καὶ Πευκέτιος, ἀφ'
 οὗ Πευκέτιοι καλέονται οἱ ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ'. τὰ
 2 μὲν οὖν ὑπὸ τῶν παλαιῶν εἰρημμένα ποιητῶν τε καὶ

2 Ἰταλία O corr. Cobet Obs. p. 22 8 οὕτω δὴ c. Kiess-
 ling 9 καὶ delet Kiessling | ἐλέγοντο c. Cobet Obs. p. 22 |
 ἰταλιῆτες A Ἰταλιῆται Cobet l. l. 11 ὃθεν Dobree Advers. I
 p. 561, Pflugk, ὅσον O οἶον Kiessling 13 τῶν ἀθηναίων O,
 corr. Casaubonus 15 ἀρκαδίη B 16 ὅδε Krüger Ind. gr.
 gr. p. 250 ὧδε O | δημανείρης B δημανείρας A 19 ἕκαστοι
 τόπους B τόπος ἕκαστοι R 20 μνήσκειται B 21 ἐφ' οὗ Ba

36 μυθογράφων περί τε οικήσεως καὶ γένους τῶν Οἰνώ-
 τρων τοιαῦτά ἐστιν· οἷς ἐγὼ πειθόμενος, εἰ τῷ ὄντι
 Ἑλληνικὸν φύλον ἦν τὸ τῶν Ἀβοριγίνων, ὡς Κάτωνι
 καὶ Σεμπρωνίῳ καὶ πολλοῖς ἄλλοις εἴρηται, τούτων
 ἔγγονον αὐτῶν τῶν Οἰνώτρων ὑποτίθεμαι. τὸ γὰρ δὴ 5
 Πελασγικὸν καὶ τὸ Κρητικὸν καὶ ὅσα ἄλλα ἐν Ἰταλία
 ᾤκησεν, ὑστέροις εὐρίσκω χρόνοις ἀφικόμενα. πα-
 λαιότερον δὲ τούτου στόλον ἀπαναστάντα τῆς Ἑλλά-
 δος εἰς τὰ προσεσπέρια τῆς Εὐρώπης οὐδένα δύνα-
 μαι καταμαθεῖν. τοὺς δὲ Οἰνώτρους τῆς τ' ἄλλης 3
 Ἰταλίας πολλὰ χωρία οἶομαι κατασχεῖν, τὰ μὲν ἔρημα,
 τὰ δὲ φανύως οἰκούμενα καταλαμβάνοντας, καὶ δὴ καὶ
 τῆς Ὀμβρικῶν γῆς ἐστὶν ἣν ἀποτεμέσθαι, κληθῆναι
 δὲ Ἀβοριγῖνας ἐπὶ τῆς ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκήσεως (Ἀρκα-
 δικὸν γὰρ τὸ φιλοχωρεῖν <ἐν> ὄρεσιν), ὡς ὑπερακρίους 15
 τινὰς καὶ παραλίους Ἀθήνησιν. εἰ δέ τινες πεφύκασι 4
 μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ πραγμάτων παλαιῶν ἀβασανί-
 37 στως τὰ λεγόμενα δέχεσθαι, μὴ ταχεῖς ἔστωσαν μηδὲ
 Λίγνας ἢ Ὀμβρικοὺς ἢ ἄλλους τινὰς βαρβάρους ἀν-
 τοὺς νομίσαι, περιμεΐναντες δὲ καὶ τὰ λοιπὰ μαθεῖν 20
 κρινέτωσαν ἐξ ἀπάντων τὸ πιθανώτατον.

XIII. Τῶν δὲ πόλεων, ἐν αἷς τὸ πρῶτον ᾤκησαν
 Ἀβοριγῖνες, ὀλίγαι περιῆσαν ἐπ' ἐμοῦ· αἱ δὲ πλεῖσται
 ὑπὸ τε πολέμων καὶ ἄλλων κακῶν οἰκοφθορηθεῖσαι

2 εἰσιν B 4 τοῦτο· ἔγγονον αὐτῶν B 5 ἔγγονον Ur-
 liches Eos I p. 309 | αὐτὸ τὸ Ritschl | Οἰνώτρων <εἶναι> Gras-
 berger Tess. Herbip. p. 10 | * πείθεμαι O τίθεμαι Reiske,
 Kayser τάττω ἔγγονον αὐτὸ τῶν Οἰνώτρων delete πείθεμαι
 Madvig Adv. I p. 722 6 τὴν Ἰταλίαν ᾤκισεν c. Kiessling
 8 ἀπαναστήσαντα B 14 ἐπὶ B ἀπὸ R | ἀρχαϊκὸν c. Cas-
 saubonus, Reiske 15 φιλοχωρεῖν O φιλοχωρεῖ. v B * ἐν addidi
 23 ἀβοριγῖνες AB ἀβοριγῖνες CD et Cobet Obs. p. 23.

ἔρημοι ἀφείνται. ἦσαν δ' ἐν τῇ Ῥεατίνῃ γῆ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων οὐ μακρὰν, ὡς Οὐάρρων Τερέντιος ἐν ἀρχαιολογίαις γράφει, ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων πόλεως αἱ τὸ βραχύτετον ἀπέχουσαι ἡμερησίον διάστημα ὁδοῦ· ὧν ἐγὼ τὰς ἐπιφανεστάτας, ὡς ἐκείνος ἱστορεῖ, διηγῆσομαι. Παλάτιον μὲν πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσι σταδίοις ἀφεστῶσα Ῥεάτου, πόλεως οἰκουμένης ὑπὸ Ῥωμαίων ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ, Κοῦντίας ὁδοῦ πλησίον. Τριβόλα δὲ ἀμφὶ τοὺς ἐξήκοντα σταδίους τῆς αὐτῆς πόλεως ἀφεστῶσα, λόφον ἐπικαθημένη σύμμετρον. Συεσβόλα δὲ τὸ αὐτὸ διάστημα τῆς Τριβόλας ἀπέχουσα, τῶν Κεραυνίων ὄρων πλησίον. ἀπὸ δὲ ταύτης τετταράκοντα σταδίοις διηρημένη πόλις ἐπιφανῆς Σούνα, ἔνθα νεὼς πάνυ ἀρχαῖός ἐστιν Ἄρεος. Μήφυλα δὲ ὡς τριάκοντα σταδίους ἄπωθεν τῆς Σούνης· δείκνυται δὲ αὐτῆς ἐρείπιά τε καὶ τείχους ἴχνη. τετταράκοντα δὲ σταδίους ἀπέχουσα Μηφύλης Ὁρουῦνιον, εἰ καὶ τις ἄλλη τῶν αὐτόθι πόλεων ἐπιφανῆς καὶ μεγάλη· δῆλοι γάρ εἰσιν αὐτῆς οἷ τε θεμέλιοι τῶν τειχῶν καὶ τάφοι τινὲς ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ πολυανδρῶν ἐν ὑψηλοῖς χώμασι μηχανομένων περιβολοὶ· ἔνθα καὶ νεὼς Ἀθηνᾶς ἐστὶν ἀρχαῖος, ἰδρυμένος ἐπὶ τῆς ἄκρας.

4 Ἀπὸ δὲ σταδίων ὀγδοήκοντα Ῥεάτου τοῖς ἰούσι

2 * βάρρων O 4 αἱ] καὶ B | ἡμερησίον c. Kiessling 5 ὁδοῦ ὧν] ὧ δουλεύων B | ὧν ἐκεῖνος Reiske 7 ἀφεστ(ω)ς ἀρεάτου B corr. Kiessling ἀφεστῶς ρεάτου R | πόλις οἰκουμένη c. Bunsen Ann. Inst. arch. VI p. 129 9 τριβόλα AaB ἢ τριβόλα Ab Τριβούλα vel Τρηβούλα Cluverus Ital. ant. p. 683 11 συεσβόλα AB Συεσσόλα Sylburg | τριβόλον B 14 Σοάνα Sylburg 15 ἄρεος Bb ἄρεως ABa | ἄπωθεν B ἄποθεν R | σταδίους Kiessling σταδίοις O 21 μηχανομένων c. Reiske

διὰ τῆς Κουρίας ὁδοῦ παρὰ Κόρητον ὄρος Κόρσουλα
νεωστὶ διεφθαρμένη. δαίκνυται δέ τις καὶ νῆσος,
Ἴσσα αὐτῇ ὄνομα, λίμνη περιόρουτος, ἣν χωρὶς ἐρύ-
ματος ποιητοῦ κατοικῆσαι λέγονται τοῖς τέλμασι τῆς
λίμνης ὁπόσα τείχεσι χρώμενοι. πλησίον δὲ τῆς Ἴσ- 5
σης Μαρούιον ἐπὶ τῷ μυχῷ τῆς αὐτῆς λίμνης κει-
μένη, τετταράκοντα σταδίους ἀπέχουσα τῶν καλου-
μένων Ἐπὰ ὑδάτων.

Ἀπὸ δὲ Ῥεάτου πάλιν τὴν ἐπὶ Λατίνην ὁδὸν 5
40 ἰοῦσι Βατία μὲν ἀπὸ τριάκοντα σταδίων, Τιώρα δὲ 10
ἀπὸ τριακοσίων, ἣ καλουμένη Ματιήνη. ἐν ταύτῃ
λέγεται χρηστήριον Ἄρεος γενέσθαι πάνυ ἀρχαίου.
ὁ δὲ τρόπος αὐτοῦ παραπλήσιος ἦν ὡς φασὶ τῷ παρὰ
Ἰωδωναίοις μυθολογουμένῳ ποτὲ γενέσθαι· πλὴν
ὅσον ἐκεῖ μὲν ἐπὶ δρυὸς ἱερᾶς <πέλεια> καθεζομένη 15
θεσπιφδεῖν ἐλέγετο, παρὰ δὲ τοῖς Ἄβοριγῖσι θεό-
πεμπτος ὄρουσι, ὃν αὐτοὶ μὲν πῖκον, Ἕλληνες δὲ
δρυοκολάπτην καλοῦσιν, ἐπὶ κίονος ξυλίνου φαινό-
μενος τὸ αὐτὸ ἔδρα. τέτταρας δ' ἐπὶ τοῖς εἴκοσι 6
σταδίοις ἀπέχουσα τῆς εἰρημένης πόλεως Λίστα, μη- 20
τρόπολις Ἄβοριγίνων, ἣν παλαιότερον ἔτι Σαβῖνοι
νύκτωρ ἐπιστρατεύσαντες ἐκ πόλεως Ἀμιτέρνης ἀφύ-

1 Ἰουρίας O, corr. Chaupy découverte de la maison de cam-
pagne d'Horace I p. 336, III, 356, Bunsen l. l. Ἰουλίης Portus
Οὐαλερίας Sylburg Σαλαρίας Gelenius | Κόρητον Cluverus l. l. |
κορσοῦλα A καρσοῦλα Cluverus l. l. 5 ὁπωςοῦν c. Ritschl
9 πάλιν τοῖς τὴν c. Kiessling | λιτίνην A λίμνην Bunsen
10 ἰοῦσιν ἢ AB articulum delevit Kiessling 11 τριακοσίων
corruptum visum Cluvero 12 ἄρε<ο>ς B ἄρεως R 15 ὑπὸ
δρυὸς B | ἱερᾶς καθεζομένη O περιστέρα post καθεζομένη add.
Stephanus, πέλεια Sintenis Em. Dion. III p. 8 quod recepi et
post ἱερᾶς collocavi 18 ξυλίνης B | ἐπὶ κίονος . . . ἔδρα
verba Meutzner seclisit Ann. phil. 1877 p. 819 19 τέτταρα B

λακτον αἰροῦσιν· οἱ δ' ἐκ τῆς ἀλώσεως περισωθέντες ὑποδεξαμένων αὐτοὺς Ῥεατίνων, ὡς πολλὰ πειρα- 41
θέντες οὐχ οἰοί τε ἦσαν ἀπολαβεῖν, ἱερὰν ἀνῆκαν ὡς
σφετέραν ἐτι τὴν γῆν, ἐξαρίστους ποιήσαντες ἀραῖς
5 τοὺς καρπωσομένους αὐτὴν ὕστερον.

XV. Ἀπὸ δὲ σταδίων ἑβδομήκοντα Ῥεάτου Κοτυ-
λία πόλις ἐπιφανὴς πρὸς ὄρει κειμένη· ἣς ἐστὶν οὐ
πρόσω λίμνη τεττάρων πλέθρων ἔχουσα τὴν διάστα-
σιν, ἀνθιγενοῦς πλήρης νάματος ἀπορρέοντος αἰεί,
10 βάθος ὡς λέγεται ἄβυσσος. ταύτην ἔχουσάν τι θεο-
πρεπὲς ἱερὰν τῆς Νίκης οἱ ἐπιχώριοι νομίζουσι καὶ
περιεῖρξαντες κύκλῳ στέμμασι τοῦ μηδένα τῶ νάματι
πελάζειν ἄβατον φυλάττουσιν, ὅτι μὴ καιροῖς τισὶ
διετησίοις, ἐν οἷς ἱερὰ θύουσιν ἅ νόμος ἐπιβαίνοντες
2 τῆς ἐν αὐτῇ νησίδος οἷς ὄσιον. ἡ δὲ νῆσός ἐστι μὲν
15 ὡσπερὰν πεντήκοντα ποδῶν τὴν διάμετρον, ὑπεραν-
έστηκε δὲ τοῦ νάματος οὐ πλεῖον ἢ ποδιαῖον ὕψος·
ἀνίδρυτος δ' ἐστὶ καὶ περινήχεται πολλαχῆ δινοῦν-
τος αὐτὴν ἄλλοτε κατ' ἄλλους τόπους ἡρέμα τοῦ πνεύ-
20 ματος. γλότη δέ τις ἐν αὐτῇ φύεται βουτόμῳ προσεμ- 42
φερῆς καὶ θάμνοι τινὲς οὐ μεγάλοι, πρᾶγμα κρεῖττον
λόγου τοῖς ἀθεάτοις ὧν ἡ φύσις δρᾶ καὶ θαυμάτων
οὐδενὸς δεύτερον.

XVI. Τὴν μὲν δὴ πρώτην οἰκησιν οἱ Ἀβοριγῖνες
25 ἐν τούτοις λέγονται ποιήσασθαι τοῖς τόποις, ἐξελά-
σαντες ἐξ αὐτῶν Ὀμβρικούς. ἐντεῦθεν δὲ ὀρμώμενοι

1 αἰροῦσιν A 4 <ἔτι> B 5 καρπωσομένους Ba 6 κο-
τύλεια B 10 βύθος c. Reiske | ἔχουσαί τι B 11 οἱ om. B
12 πελάζειν τῶ νάματι B 13 τισιν ἐτησίοις B 16 ὡς
περὰν A ὡσπερ ἂν B 22 καὶ ὧν ἡ φύσις δρᾶ θαυμάτων
c. Reiske 24 πρῶτον B | οἱ om. R

τοῖς τε ἄλλοις βαρβάροις καὶ πάντων μάλιστα Σικε-
 λοῖς ὁμοτέρμοσιν οὓσιν ὑπὲρ τῆς χώρας ἐπολέμου,
 τὸ μὲν πρῶτον ἱερά τις ἐξελθοῦσα νεότης, ἄνδρες
 ὀλίγοι κατὰ βίου ζήτησιν ὑπὸ τῶν γειναμένων ἀπο-
 σταλέντες, ἔθος ἐκπληροῦντες ἀρχαῖον, ᾧ πολλοὺς 5
 βαρβάρων τε καὶ Ἑλλήνων ἐπίσταμαι χρησαμένους.
 ὁπότε γὰρ εἰς ὄχλου πλήθος ἐπίδοσιν αἱ πόλεις τισὶ 2
 λάβοιεν ὥστε μηκέτι τὰς οἰκείας τροφὰς ἅπασιν εἶναι
 διαρκεῖς, ἢ κακωθεῖσα ταῖς οὐρανόις μεταβολαῖς ἢ
 γῆ σπανίους τοὺς εἰωθότας καρποὺς ἐξενέγκειεν, ἢ 10
 τοιούδε τι πάθος ἄλλο τὰς πόλεις κατασχὼν εἴτε ἄμει-
 43 νον εἴτε χεῖρον ἀνάγκην ἐπιστήσειε μειώσεως τοῦ
 πλήθους, θεῶν ὅτω δὴ καθιεροῦντες ἀνθρώπων
 ἐτείους γονὰς ἐξέπεμπον ὅπλοις κοσμήσαντες ἐκ τῆς
 σφετέρας· εἰ μὲν ὑπὲρ εὐανδρίας ἢ νίκης ἐκ πολέμου 15
 χαριστήρια θεοῖς ἀποδίδοιεν, προθύοντες ἱερά τὰ νο-
 μιζόμενα, εὐφήμοις οἰωνοῖς τὰς ἀποικίας προπέμπου-
 ντες· εἰ δ' ἐπὶ μηνίμασι δαιμονίοις ἀπαλλαγὰς αἰτού-
 μενοι τῶν κατεχόντων σφᾶς κακῶν τὸ παραπλήσιον
 δρωῶεν, αὐτοὶ τε ἀχθόμενοι καὶ συγγνώμονας ἀξιούν- 20
 τες γενέσθαι τοὺς ἀπελαυνομένους. οἱ δὲ ἀπαναστάν- 3
 τες ὡς οὐκέτι τῆς πατρώας γῆς μεταληψόμενοι, εἰ μὴ
 κτήσαιντο ἕτεραν, τὴν ὑποδεξαμένην αὐτοὺς εἴτε
 πρὸς φιλίαν εἴτε ἐν πολέμῳ κρατηθεῖσαν πατρίδα

7 πόλεις σφίσι c. Ulrichs Eos I p. 309, Hercher πως c.
 Ritschl πολιτεῖαι c. Kiessling 9 οὐρανόις A οὐρανόις R
 10 *ἐξήνεγκεν O 13 ὅτω δὴ A ὅτωδὴ B 14 αἰτίους A
 <ἐ>τ<ε>ίους B 20 δρωῶεν A δρωῶεν B | αὐτοὶ γε R αὐτοῖς
 τε B | ἀξιούντας A 21 γενέσθαι B γίνεσθαι R 22 τῆς
 del. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1859 23 ὑποδεξαμένην ABa
 ὑποδεξομένην Bb | αὐτοῖς Ba 24 ἐν del. Cobet Obs. p. 21

ἐποιοῦντο· ὃ τε θεὸς, ᾧ κατονομασθεῖεν ἀπελαυνόμενοι, συλλαμβάνειν αὐτοῖς ὡς τὰ πολλὰ ἐδόκει καὶ παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην δόξαν κατορθοῦν τὰς ἀποικίας.

4 τούτῳ δὴ τῷ νόμῳ χρώμενοι καὶ τότε τῶν Ἀβοριγίνων 44
 5 τινὲς ἀνθρώπων ἀνδράσι τῶν χωρίων (κτείνειν γὰρ οὐδένα τῶν ἐκρόνων ἤξιουν, ἄγους οὐδενὸς ἔλαττον τοῦτο τιθέμενοι), θεῶν ὅτῳ δὴ καθιερώσαντες ἐνιαυσίους γονὰς ἀνδρωθέντας ἀποικίζουσι τοὺς παῖδας ἐκ τῆς σφετέρως, οἱ τοὺς Σικελοὺς ἄγοντές τε καὶ 5
 10 φέροντες διετέλουν, ἐπειδὴ τὴν ἑαυτῶν ἐξέλιπον. ὡς δ' ἅπαξ οὗτοι χωρίων τινῶν τῆς πολεμίας ἐκράτησαν, ἐκ τοῦ ἀσφαλεστέρου ἤδη καὶ οἱ λοιποὶ Ἀβοριγίνες οἱ δεόμενοι γῆς κατὰ σφᾶς ἕκαστοι ἐπεχείρουν τοῖς 15
 20 ὁμόροις καὶ πόλεις ἔκτισαν ἄλλας τέ τινας καὶ τὰς μέχρι τοῦδε οἰκουμένας, Ἀντεμνάτας καὶ Τελληνεῖς καὶ Φικολνέους τοὺς πρὸς τοῖς καλουμένοις Κορνίκλοις ὄρεσι καὶ Τιβουρτίνοισι, παρ' οἷς ἔτι καὶ εἰς τὸδε χρόνον μέρος τι τῆς πόλεως ὀνομάζεται Σικελικόν· καὶ ἦσαν ἀπάντων μάλιστα τῶν προσοικούντων 45
 25 λυπηροὶ τοῖς Σικελοῖς. ἀνίσταται δὲ ἐκ τούτων τῶν διαφορῶν τοῖς ἔθνεσιν ὅλοις πόλεμος ὅσος οὐδεὶς τῶν πρότερον γενομένων ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ προῆλθεν ἄχρι πολλοῦ χρόνου μηκυνόμενος.

XVII. Ἐπειτα Πελασγῶν τινες τῶν οἰκούντων 25
 ἐν τῇ καλουμένῃ νῦν Θετταλίᾳ τὴν ἑαυτῶν ἀναγκα-

3 τὰ τῆς ἀποικίας c. Reiske 6 ἄγους B ἄγος R 7 ὅτῳ δὴ B 13 γῆς τῆς O γῆς Stephanus 14 ὤκησαν c. Kiessling Pr. Bas. p. 4 16 φιλοκνέους AB | τοὺς B τοῖς A 17 τιβορτίνοισι B | παρ' οὗς B 22 προτέρων A 23 πόρρω χρόνῳ O corr. Kiessling 24 Haec usque ad cap. 44 fin. raptim excerpit Eusebius interpr. Armen. I p. 267 sq. 25 νῦν B om. R

σθέντες ἐκλιπεῖν σύνοικοι γίνονται τοῖς Ἀβοριγῖσι καὶ κοινῇ μετ' ἐκείνων ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Σικελούς. ἐδέξαντο δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀβοριγῖνες, ἴσως μὲν καὶ κατὰ τὴν τοῦ ὠφεληθῆσεσθαι ἐλπίδα, ὡς δ' ἐγὼ πείθομαι κατὰ τὸ συγγενὲς μάλιστα. ἦν γὰρ δὴ καὶ τὸ τῶν Πελασγῶν γένος Ἑλληνικὸν ἐκ Πελοποννήσου τὸ ἀρχαῖον, ἐχρήσατο δὲ τύχαις δυσπότοις εἰς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δ' εἰς τὴν πολὺπλανόν τε καὶ οὐδενὸς τόπου βέβαιον οἰκησιν, πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τὸ καλούμενον νῦν Ἀχαῖκὸν Ἄργος ὄκησαν αὐτόχθονες ὄντες, ὡς οἱ πολλοὶ περὶ αὐτῶν λέγουσι. τὴν δὲ ἐπωνυμίαν ἔλαβον ἐξ ἀρχῆς ταύτην ἐπὶ τοῦ Πελασγοῦ βασιλέως. ἦν δὲ ὁ Πελασγὸς ἐκ Διὸς, ὡς λέγεται, καὶ Νιόβης τῆς Φορωνέως, ἣ πρώτη γυναικὶ θνητῇ μίσγεται ὁ Ζεὺς ὡς ὁ μῦθος ἔχει. ἕκτη δ' ὕστερον γενεᾷ Πελοπόννησον ἐκλιπόντες εἰς τὴν τότε μὲν Αἰμονίαν, νῦν δὲ Θετταλίαν ὀνομαζομένην μετανέστησαν· ἠγοῦντο δὲ τῆς ἀποικίας Ἀχαιοὺς καὶ Φθῖος καὶ Πελασγὸς οἱ Λαρίσης καὶ Ποσειδῶνος υἱοί. ἀφικόμενοι δ' εἰς τὴν Αἰμονίαν τοὺς τε κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ βαρβάρους ἐξελαύνουσι καὶ νέμονται τὴν χώραν τριχῇ, τοῖς ἡγεμόσι ποιήσαντες ὁμωνύμους τὰς μοίρας, Φθιωτῖν καὶ Ἀχαῖαν καὶ Πελασγιῶτιν. πέντε δὲ μείναντες αὐτόθι γενεάς, ἐν αἷς ἐπὶ μάλιστα εὐτυχίας ἤλασαν τὰ κράτιστα τῶν ἐν τῇ Θετταλίᾳ πεδίων καρπούμενοι, περὶ τὴν ἕκτην γενεάν

8 πολὺπλανόν καὶ B 11 οἱ om. B | περὶ αὐτῶν del. Reiske 12 ἐπὶ B ἀπὸ R 14 νιόβης τῆς B τῆς νιόβης τοῦ R 15 μίγνεται B 16 ἐκλείποντες B 19 λαρίσης Βα λαρίσης R 23 φθιωτῖν καὶ πελαγιῶτιν καὶ ἀχαῖαν B Ἀχαῖαν καὶ Φθιωτῖν καὶ Πελασγιῶτιν Kiessling

ἔξελαύνονται Θετταλίας ὑπό τε Κουρήτων καὶ Δελεί- 47
 γων, οἳ νῦν Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ καλοῦνται, καὶ συ-
 χνῶν ἄλλων τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκούντων, ἡγου-
 μένου τῶν πολεμίων Δευκαλίωνος τοῦ Προμηθέως,
 5 μητρὸς δὲ Κλυμένης τῆς Ὠκεανοῦ.

XVIII. Σκεδασθέντες δὲ κατὰ τὴν φυγὴν οἱ μὲν
 εἰς Κρήτην ἀπῆλθον, οἱ δὲ τῶν Κυκλάδων νήσων
 τινὰς κατέσχον, οἱ δὲ <τὴν> περὶ τὸν Ὀλυμπόν τε καὶ
 τὴν Ὀσσαν, καλουμένην δὲ Ἐστιαιωτίν ᾤκισαν, ἄλ-
 10 λοι δὲ εἰς τε Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα καὶ Εὐβοίαν δι-
 εκομίσθησαν· οἱ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν περαιωθέντες τῆς
 περὶ τὸν Ἑλλήσποντον παραλίου πολλὰ χωρία κατέ-
 σχον καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ νήσων ἄλλας τε
 συχνὰς καὶ τὴν νῦν καλουμένην Λέσβον, ἀναμιχθέν-
 15 τες τοῖς ἐκ τῆς Ἑλλάδος στέλλουσι τὴν πρώτην ἀποι-
 2 κίαν εἰς αὐτὴν ἄγοντος Μάκαρος τοῦ Κριαίου. τὸ
 δὲ πλεῖον αὐτῶν μέρος διὰ τῆς μεσογείου τραπόμε- 48
 νοι πρὸς τοὺς ἐν Δωδώνῃ κατοικοῦντας σφῶν συγ-
 γενεῖς, οἷς οὐδεὶς ἡξίου πόλεμον ἐπιφέρειν ὡς ἱεροῖς,
 20 χρόνον μὲν τινα σύμμετρον αὐτόθι διέτριψαν· ἐπεὶ
 δὲ λυπηροὶ αὐτοῖς ὄντες ἤσθάνοντο οὐχ ἱκανῆς οὔσης
 ἅπαντας τρέφειν τῆς γῆς, ἐκλείπουσι τὴν χώραν χρη-
 σμῶ πειθόμενοι κελεύοντι πλεῖν εἰς Ἰταλίαν, ἣ τότε
 3 Σατορνία ἐλέγετο. κατασκευασάμενοι δὲ ναῦς πολλὰς
 25 περαιοῦνται τὸν Ἰόνιον, σπουδὴν μὲν ποιούμενοι τῶν

3 παρνασσὸν AB 8 τὴν add. Ritschl 9 ἔστιαιωτίν
 AB | ᾤκησαν O corr. Ritschl 11 οἱ δ' A 16 κριασίον B
 κριασίον R corr. Sylburg Κριναίου c. Wesseling in Diodor. V 81
 17 πλησίον B πλεῖστον c. Kiessling | αὐτῆς AB corr. Portus |
 τρεπόμενοι B 21 αὐτοῖς ὄντες B ὄντες αὐτοῖς A 25 τὸ
 ἰόνιον A τὸν ἰώνιον Ba τὸν ἰόνιον Bb

ἔγγιστα τῆς Ἰταλίας ἄψασθαι χωρίων· ὑπὸ δὲ νοτίου πνεύματος καὶ ἀγνοίας τῶν τόπων μετεωρότεροι ἐνεχθέντες καὶ πρὸς ἐνὶ τῶν τοῦ Πάδου στομάτων ὀρμισάμενοι Σπινῆτι καλουμένῳ ναῦς μὲν αὐτοῦ ταύτη καταλείπουσι καὶ τὸν ἥκιστα δυνάμενον ταλαιπωρεῖν 5 ὄχλον, φυλακὴν ἐπ' αὐταῖς καταστήσαντες, ὡς ἔχοιεν εἰ μὴ προχωροῖη σφίσι τὰ πράγματα καταφυγῆν. καὶ 4 οἱ μὲν ὑπομείναντες ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ, τεῖχος τῷ 49 στρατοπέδῳ περιβαλλόμενοι καὶ ταῖς ναυσὶν εἰσκομίσαντες τὰς εἰς τὸν βίον εὐπορίας, ἐπειδὴ κατὰ γνώ- 10 μην ἐδόκει χωρεῖν αὐτοῖς τὰ πράγματα, πόλιν ἔκτισαν ὁμώνυμον τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ· εὐτύχησάν τε μάλιστα τῶν περὶ τὸν Ἰόνιον οἰκούντων θαλαττοκρατοῦντες ἄχρι πολλοῦ, καὶ δεκάτας εἰς Δελφούς ἀνῆγον τῷ θεῷ [καὶ] τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης ὠφελειῶν, 15 εἶπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, λαμπροτάτας. ὕστερον μέντοι 5 μεγάλη χειρὶ τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐπιστρατευσάντων αὐτοῖς ἐξέλιπον τὴν πόλιν· οἱ δὲ βάρβαροι μετὰ χρόνον ἀνέστησαν ὑπὸ Ῥωμαίων. καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ Σπινῆτι καταλειφθὲν γένος τῶν Πελασγῶν 20 οὕτως ἐφθάρη.

XVIII. Οἱ δὲ διὰ τῆς μεσογείου τραπόμενοι, τὴν ὄρεινὴν τῆς Ἰταλίας ὑπερβαλόντες, εἰς τὴν Ὀμβρικῶν

3 πρὸς τῷ ἐνὶ B prob. Schäfer in Dion. de comp. verb. p. 175 4 τὰς ναῦς Hertlein Hermes X p. 408 | αὐτοῦ ταύτη O αὐτὰς ταύτη Reiske αὐτοῦ del. Ritschl, def. Madvig Adv. I p. 722 6 ἐπ' αὐταῖς Madvig l. l. ἐπ' αὐτοῦς A αὐτοῦ B 7 σφῖν B 9 περιβαλλόμενοι B 11 χωρεῖν αὐτοῖς B αὐτοῖς χ. R 12 εὐτυχήσαντες O εὐτυχήσαντες δὲ Reiske 13 ἐθαλασσοκράτου c. Reiske 14 καὶ del. Ambrosch 15 καὶ ἀπὸ τῆς Ba καὶ ἀπὸ τῶν τῆς A καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Bm rec. καὶ del. Reiske, Ambrosch, Krüger 20 τῶν πελασγῶν γένος B

ἀφικνουῦνται χώραν τῶν ὁμορούτων Ἀβοριγῖσι. πολ-
 λὰ δὲ καὶ ἄλλα χωρία τῆς Ἰταλίας ᾧκουν Ὀμβρικοί,
 καὶ ἦν τοῦτο τὸ ἔθνος ἐν τοῖς πάνυ μέγα τε καὶ ἀρ-
 χαῖον. τὸ μὲν οὖν κατ' ἀρχὰς ἐκράτουν οἱ Πελασγοὶ
 5 τῶν χωρίων ἐνθα τὸ πρῶτον ἰδρῦσαντο καὶ πολι- 50
 σμάτια τῶν Ὀμβρικῶν κατελάβοντό τινα· συνελθόν-
 τος δ' ἐπ' αὐτοὺς μεγάλου στρατοῦ δεισαντες τῶν
 πολεμίων τὸ πλῆθος εἰς τὴν Ἀβοριγίνων ἀπιόντες
 2 τρέπονται. καὶ οἱ μὲν Ἀβοριγῖνες ἅτε πολεμίοις ἐδι-
 10 καίουν αὐτοῖς προσφέρεσθαι καὶ συνήεσαν ἐκ τῶν ἐγ-
 ριστα χωρίων διὰ τάχους ὡς ἐξαναστήσουτες αὐτούς.
 οἱ δὲ Πελασγοὶ (τυγχάνουσι γὰρ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
 κατὰ δαίμονα περὶ Κοτυλίαν πόλιν Ἀβοριγίνων ἀνλι-
 σάμενοι πλησίον τῆς ἱερᾶς λίμνης) ὡς δὲ τὴν τε
 15 νησίδα τὴν ἐν αὐτῇ περιδινουμένην κατέμαθον καὶ
 παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, οὓς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔλαβον,
 ἤκουσαν τὸ τῶν ἐπιχωρίων ὄνομα τέλος ἔχειν σφίσι
 3 τὸ θεοπρόπιον ὑπέλαβον. ὁ γὰρ ἐν Δωδώνῃ γενόμε-
 νος αὐτοῖς χρησμός, ὃν φησι Λεύκιος Μάλλιος ἀνῆρ
 20 οὐκ ἄσημος αὐτὸς ἰδεῖν ἐπὶ τινος τῶν ἐν τῷ τεμένει 51
 τοῦ Διὸς κειμένων τριπόδων γράμμασιν ἀρχαίοις ἐγ-
 κεχαραγμένον, ὧδὲ εἶχε·

στείχετε μαιόμενοι Σικελῶν Σατόρριον αἶαν
 ἦδ' Ἀβοριγινέων Κοτύλην, οὗ νᾶσος ὀχεῖται·

2 χωρία τῆς Ἰταλίας A τῆς Ἰταλίας χωρία B 5 πολι-
 σμάτια R πόλιν ματίαν B 7 δ' ἐπ' B δὲ ἐπ' R 13 κοτύ-
 λην A 14 ὡς δὴ c. Ambrosch, δὲ del. Reudler Tiroc. crit.
 p. 7 15 περιδονουμένην A 19 μάμιος AB corr. Sylburg,
 Niebuhr hist. rom. I p. 13 22 εἶχεν Ba 23 σικελοὶ AB
 σατόρριον Sylburg σατούρριον Macrob. σατουρρίαν B Steph. Byz.
 σατορρίαν A σατουρριδα γαίαν c. Meineke in Steph. Byz. 24 ἦδ' A

οἷς ἀναμιχθέντες δεκάτην ἐκπέμψατε Φοίβῳ
καὶ κεφαλὰς Κρονίδῃ καὶ τῷ πατρὶ πέμπετε φῶτα.

XX. Ἐλθοῦσι δὴ τοῖς Ἀβοριγῖσι σὺν πολλῇ στρα-
τιᾷ ἰκετηρίας οἱ Πελασγοὶ προτείνοντες ὁμόσε χωροῦ-
52 σιν ἄνοπλοι φράζοντές τε τὰς ἑαυτῶν τύχας καὶ δεό- 5
μενοι πρὸς φιλίαν δέξασθαι σφᾶς συνοίκους οὐ λυ-
πηροὺς ἔσομένους, ἐπεὶ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοὺς εἰς
τήνδε μόνην ἄγει τὴν χώραν, ἐξηγούμενοι τὸ λόγιον.
τοῖς δὲ Ἀβοριγῖσι ταῦτα πυθομένοις ἐδόκει πείθε- 2
σθαι τῷ θεοπροπίῳ καὶ λαβεῖν συμμαχίαν Ἑλληνι- 10
κὴν κατὰ τῶν διαφόρων σφίσι βαρβάρων, πονουμέ-
νοις τῷ πρὸς τοὺς Σικελοὺς πολέμῳ. σπένδονται τε
δὴ πρὸς τοὺς Πελασγοὺς καὶ διδόασιν αὐτοῖς χωρία
τῆς ἑαυτῶν ἀποδασάμενοι τὰ περὶ τὴν ἱερὰν λίμνην,
ἐν οἷς ἦν τὰ πολλὰ ἐλώδη, ἃ νῦν κατὰ τὸν ἀρχαῖον 15
τῆς διαλέκτου τρόπον Οὐέλια ὀνομάζεται. σύνηθες 3
γὰρ ἦν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ὡς τὰ πολλὰ προτι-
θέναι τῶν ὀνομάτων, ὁπόσων αἱ ἀρχαὶ ἀπὸ φωνηέν-
των ἐγίνοντο, τὴν $\overline{\text{ov}}$ συλλαβὴν ἐνὶ στοιχείῳ γρα-
53 φομένην. τοῦτο δ' ἦν ὥσπερ γάμμα διτταῖς ἐπὶ μίαν 20
ὀρθὴν ἐπιξευγνύμενον ταῖς πλαγίοις, ὡς Φελένη καὶ
Φάναξ καὶ Φοῖκος καὶ Φαῆρ καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἐπει- 4
τα μοῖρά τις αὐτῶν οὐκ ἐλαχίστη, ὡς ἡ γῆ πᾶσιν οὐκ
ἀπέχρη, πείσαντες τοὺς Ἀβοριγῖνας συνάρασθαί σφι-

ἡδ' Bb οἰδ' Ba | ἀβοριγινέων B et Steph. Byz. ἀβορειγενέων
Macrob. 2 Κρονίδῃ O αἰδῆ Macrob. | κάτω B 11 κατα-
πονουμένοις c. Cobet Obs. p. 24 14 ἀποδυσάμενοι B 15 ἃ
καὶ νῦν c. Kiessling 16 οὐέλ(ει)α B 20 δίγαμμα Sauppe
Eph. Gott. 1861 p. 1860 γάμμα B γράμμα A 21 ταῖς del.
Dawesius Misc. crit. p. 95 H Φελένη (Φέλένη B) καὶ Φάναξ καὶ
Φοῖκος (οἶκος F B) AB 22 καὶ Φαῆρ B καὶ Φάνηρ A

σι τῆς ἐξόδου στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς Ὀμβρικοὺς
καὶ πόλιν αὐτῶν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην ἄφνω προσ-
πεσόντες αἰροῦσι Κρότωνα· ταύτη φρουρίῳ καὶ ἐπι-
τειχίσματι κατὰ τῶν Ὀμβρικῶν χρώμενοι, κατεσκευ-
5 ασμένη τε ὡς ἔρημα εἶναι πολέμου ἀποχρώντως καὶ
χώραν ἐχούσῃ τὴν πέριξ εὐβοτον, πολλῶν καὶ ἄλλων
ἐκράτησαν χωρίων τοῖς τε Ἀβοριγῖσι τὸν πρὸς τοὺς
Σικελοὺς πόλεμον ἔτι συνεσιῶτα πολλῇ προθυμίᾳ
συνδιέφερον, ἕως ἐξήλασαν αὐτοὺς ἐκ τῆς σφετέρας.
5 καὶ πόλεις πολλὰς, τὰς μὲν οἰκουμένας καὶ πρότερον 54
10 ὑπὸ τῶν Σικελῶν, τὰς δ' αὐτοὶ κατασκευάσαντες,
ἔκουν οἱ Πελασγοὶ κοινῇ μετὰ τῶν Ἀβοριγίνων, ὧν
ἔστιν ἢ τε Καιρητανῶν πόλις, Ἄγυλλα δὲ τότε καλου-
μένη, καὶ Πίσα καὶ Σατορνία καὶ Ἄλσιον καὶ ἄλλαι
15 τινὲς, ἃς ἀνὰ χρόνον ὑπὸ Τυρρηγῶν ἀφηρέθησαν.

XXI. Φαλέριον δὲ καὶ Φασκέννιον ἔτι καὶ εἰς
ἐμὲ ἦσαν οἰκούμεναι ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ ἄττα δια-
σώξουσai ζώπυρα τοῦ Πελασγικοῦ γένους, Σικελῶν
ὑπάρχουσai πρότερον. ἐν ταύταις διέμεινε πολλὰ
20 τῶν ἀρχαίων διαιτημάτων, οἷς τὸ Ἑλληνικόν ποτ'
ἐχρήσατο, ἐπὶ μήκιστον χρόνον, οἷον ὅ τε τῶν ὄπλων
τῶν πολεμιστηρίων κόσμος, ἀσπίδες Ἀργολικαὶ καὶ
δόρατα, καὶ ὁπότε πολέμου ἄρχοντες ἢ τοὺς ἐπιόντας
ἀμννόμενοι στρατὸν ὑπερόριον ἀποστέλλοιεν ἱεροὶ τι-
25 νες ἄνδρες ἄνοπλοι πρὸ τῶν ἄλλων ἰόντες σπονδο-

1 ἐξόδου B διεξόδου R 3 αἰροῦσιν A αἰροῦσι Ba
ταύτη δὲ c. Reiske 5 τέως B 11 τὰς δ' B τὰς δὲ R
13 καιρητανῶν B | ἄγυλλα A ἄγυλα B 17 ἄτται B 19 δὴ
διένειμε πολλὰ τῶν ἀργολικῶν c. Reiske 21 χρόνον Gras-
berger Tess. Herbig. p. 22 24 ὑπερόριον Kiessling ὑπὲρ
τῶν ὄρων O ὑπὲρ τοὺς ὄρους Reiske

φόροι, τῶν τε ἱερῶν αἱ κατασκευαὶ καὶ τὰ ἔδη τῶν
 55 θεῶν ἄγισμοί τε καὶ θυεῖαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἕτερα·
 πάντων δὲ περιφανέστατον μνημεῖον τῆς ἐν Ἄργει 2
 ποτὲ οἰκήσεως τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ τοὺς Σικε-
 λοὺς ἐξήλασαν, ὁ τῆς Ἥρας νεῶς ἐν Φαλερίῳ κατ- 5
 εσκευασμένος ὡς ἐν Ἄργει, ἔνθα καὶ τῶν θνητολιῶν
 ὁ τρόπος ὁμοίος ἦν καὶ γυναικες ἱεραὶ θεραπεύουσαι
 τὸ τέμενος ἢ τε λεγομένη κανηφόρος ἀγνὴ γάμων
 παῖς καταρχομένη τῶν θυμάτων χοροὶ τε παρθένων
 ὑμνουσῶν τὴν θεὸν ᾠδαῖς πατρίοις. ἔσχον δὲ τινα 3
 καὶ οὗτοι τῶν καλουμένων Καμπανῶν εὐβότων πάνυ 10
 καὶ τὴν ὄψιν ἡδίστων πεδίῳ οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν,
 ἔθνος τι βαρβαρικὸν Ἀφρωνίσσους ἐκ μέρους ἀναστή-
 σαντες αὐτῶν· καὶ πόλεις αὐτόθι κατεσκεύασαν ἄλ-
 λας τε καὶ Λάρισαν, ἐπὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ σφῶν 15
 μητροπόλεως ὄνομα θέμενοι αὐτῇ. τῶν μὲν οὖν ἄλ- 4
 56 λων πολισμάτων ἔστιν ἃ καὶ μέχρις ἐμοῦ ὀρθὰ ἦν,
 διαμείψαντα πολλάκις τοὺς οἰκήτορας· ἡ δὲ Λάρισα
 ἐκ πολλῶν πάνυ χρόνων ἐρημωθεῖσα οὐδ' εἰ πώποτε
 ᾠκήθη γνώρισμα φανερόν οὐδὲν ἔχει τοῖς νῦν ὅτι 20
 μὴ τοῦνομα, καὶ οὐδὲ τοῦτο πολλοὶ ἴσασιν· ἦν δὲ
 ἀγορᾶς Ποπιλίας καλουμένης οὐ πρόσω. πολλὰ δὲ καὶ
 ἄλλα τῆς τε παραθαλαττίου καὶ ἐν τῇ μεσογείῳ χωρία
 κατέσχον ἀφελόμενοι τοὺς Σικελούς.

6 ὡς ὁ ἐν c. Krüger Ind. gr. gr. p. 250 | θνητολιῶν O
 7 ὁμορος B | καὶ del. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1860 | θε-
 ραπεύουσι c. Kiessling 10 δὲ τινα καὶ οὗτοι A δὲ καὶ οὗτοι
 B δὲ οὗτοι καὶ Reiske 13 ἀφρ(ο)νίσσους B Ἀφρώγκους
 sive Ἀφρούγκους Sylburg et Portus; cf. Fröhner Philol. XII
 p. 217 15 λάρισσαν O corr. Ritschl | ἐπὶ B ἀπὸ R 18 λά-
 ρισσα O, corr. Ritschl 20 ᾠκήθη Kiessling ᾠκίσθη O
 22 πολλὰ τε AB 23 ἐν τῶι μ. A

XXII. Οἱ δὲ Σικελοὶ (οὐ γὰρ ἔτι ἀντέχειν οἰοί τε
 ἦσαν ὑπὸ τε Πελασγῶν καὶ Ἀβοριγίνων πολεμούμενοι)
 τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τῶν χρημάτων ὅσα χρυσὸς ἢ ἄρ-
 γυρος ἦν ἀνασκευασάμενοι μεθίενται αὐτοῖς ἀπάσης
 5 τῆς γῆς. τραπόμενοι δὲ διὰ τῆς ὄρεινῆς ἐπὶ τὰ νότια
 καὶ διεξελθόντες ἄπασαν Ἰταλίαν τὴν κάτω, ἐπειδὴ
 πανταχόθεν ἀπηλαύνοντο, σὺν χρόνῳ κατασκευασά-
 2 μενοι σχεδίας ἐπὶ τῷ πορθμῷ καὶ φυλάξαντες κατιόν- 57
 10 στα νῆσον. κατεῖχον δ' αὐτὴν Σικανοὶ, γένος Ἰβηρι-
 κόν, οὐ πολλῷ πρότερον ἐνοικισάμενοι Λίγνας φεύ-
 γοντες, καὶ παρεσκεύασαν ἀφ' ἑαυτῶν Σικανίαν κλη-
 θῆναι τὴν νῆσον, Τρινακρίαν πρότερον ὀνομαζομέ-
 15 νην ἐπὶ τοῦ τριγώνου σχήματος. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ
 ἐν μεγάλῃ αὐτῇ οἰκήτορες, ἀλλ' ἡ πλείων τῆς χώρας
 ἔτι ἦν ἔρημος. καταχθέντες οὖν εἰς αὐτὴν Σικελοὶ
 τὸ μὲν πρῶτον ἐν τοῖς ἑσπερίοις μέρεσιν ᾤκησαν,
 3 ἔπειτα καὶ ἄλλη πολλαχῆ, καὶ τοῦνομα ἡ νῆσος ἐπὶ
 20 τούτων ἤρξατο Σικελία καλεῖσθαι. τὸ μὲν δὲ Σικε-
 λικὸν γένος οὕτως ἐξέλιπεν Ἰταλίαν, ὡς μὲν Ἑλλάνι-
 κος ὁ Λέσβιός φησι, τρίτῃ γενεᾷ πρότερον τῶν Τρωι-
 κῶν Ἀλκυνόνης ἱερωμένης ἐν Ἄργει κατὰ τὸ ἕκτον καὶ 58
 εἰκοστὸν ἔτος. δύο δὲ ποιεῖ στόλους Ἰταλικούς δια-
 βάντας εἰς Σικελίαν· τὸν μὲν πρότερον Ἐλύμων, οὗς

2 τε om. B 4 μεθίεντ(ο) B 11 συνοικησάμενοι AB
 corr. Cobet Nov. Lect. p. 289 | Λίγνας καὶ αὐτοὺς φεύγον-
 τας c. Reiske 14 ἐπὶ B ἀπὸ R 16 οἱ Σικελικοὶ c. Sintenis
 Em. Dion. I p. 10 18 τοῦνομα μεταβαλοῦσα vel τὸ δεύ-
 τερον μεταβαλοῦσα c. Reiske 19 μὲν δὲ B μὲν A 22 Ἀλ-
 κυνόνης Ba Ἀλκινόνης Heyne in Apollod. III 10, 1 23 δύο
 δὲ Ritschl δύο AB 24 τὸ μὲν A | πρῶτον B

φῆσιν ὑπ' Οἰνώτρων ἔξαναστῆναι, τὸν δὲ μετὰ τοῦ-
 του ἔτει πέμπτῳ γενόμενον Ἀυσόων Ἰάπυργας φευ-
 γόντων· βασιλέα δὲ τούτων ἀποφαίνει Σικελὸν, ἀφ'
 οὗ τοῦνομα τοῖς τε ἀνθρώποις καὶ τῇ νήσῳ τεθῆναι.
 ὡς δὲ Φίλιστος ὁ Συρακούσιος ἔγραψε, χρόνος μὲν ⁴₅
 τῆς διαβάσεως ἦν ἔτος ὀγδοηκοστὸν πρὸ τοῦ Τρωικοῦ
 πολέμου, ἔθνος δὲ τὸ διακομισθὲν ἐξ Ἰταλίας <οὔτε
 Σικελῶν> οὔτε Ἀυσόων οὔτ' Ἐλύμων, ἀλλὰ Λιγύων,
 ἄγοντος αὐτοὺς Σικελοῦ· τοῦτον δ' εἶναί φησιν υἱὸν
 Ἰταλοῦ, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τούτου δυναστεύον- ¹⁰
 τος ὀνομασθῆναι Σικελούς· ἔξαναστῆναι δ' ἐκ τῆς ⁵
 ἑαυτῶν τοὺς Λίγυας ὑπὸ τε Ὀμβρικῶν καὶ Πελασγῶν.
 Ἀντίοχος δὲ ὁ Συρακούσιος χρόνον μὲν οὐ δηλοῖ τῆς
⁵⁹ διαβάσεως, Σικελούς δὲ τοὺς μεταναστάντας ἀποφαί-
 νει βιασθέντας ὑπὸ τε Οἰνώτρων καὶ Ὀπικῶν, Στρά- ¹⁵
 τωνα δ' ἡγεμόνα τῆς ἀποικίας ποιησαμένους. Θου-
 κυδίδης δὲ Σικελούς μὲν εἶναι γράφει τοὺς μετανα-
 στάντας, Ὀπικοὺς δὲ τοὺς ἐκβαλόντας, τὸν δὲ χρόνον
 πολλοῖς ἔτεσι τῶν Τρωικῶν ὕστερον. τὰ μὲν δὴ περὶ
 Σικελῶν λεγόμενα τῶν ἐξ Ἰταλίας μετενεγκαμένων ²⁰
 τὴν οἰκῆσιν εἰς Σικελίαν ὑπὸ τῶν λόγου ἀξίων τοι-
 ἄδε ἐστίν.

XXIII. Οἱ δὲ Πελασγοὶ πολλῆς καὶ ἀγαθῆς χώρας

1 * ὑπὸ Οἰνώτρων O 2 ἔτι Ba | Ἀυσόων A Ἀυσονίαν R
 3 τοῦτον Ba 4 τὸ ὄνομα B 5 φίλιππος B | γράφει sive
 γέγραφε c. Kiessling Pr. Bas. p. 4 7 οὔτε Σικελῶν add.
 Kiessling, om. O 11 δ' ἐκ A δὲ B 12 πελασγῶν R σικε-
 λικῶν B 14 Σικελούς δὲ μετονομασθῆναι τοὺς B 15 βια-
 σθέν<τας> B | ὀπικῶν Ba ὀμβρικῶν Bb Στράτωνα Urlichs
 Eos I p. 309 στρατῶν O Πάτρωνα Bernays e cap. 51 Συρά-
 κωνα Reiske 16 δ' inseruit Reiske 17 εἶναι B om. R |
 μεταναστάντας B ἀπαναστάντας R 23 καὶ om. B κάγαθῆς
 c. Kiessling

κρατήσαντες, πόλεις τε πολλὰς μὲν παραλαβόντες, ἄλλας δ' αὐτοὶ κατασκευάσαντες, μεγάλην καὶ ταχεῖαν ἐπίδοσιν ἔλαβον εἰς εὐανδρίαν καὶ πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐτυχίαν, ἧς οὐ πολὺν ὤναντο χρόνον· ἀλλ' ἠνίκα μάλιστα τοῖς σύμπασι ἀνθεῖν ἐδόκουν, δαιμονίοις τισὶ χόλοις ἐλαστρηθέντες οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θεῶν συμφορῶν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐξεφθάρησαν, τὸ δὲ πλεῖστον αὐτῶν μέρος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβαρον αὐθις ἐσκεδάσθη (περὶ ὧν πολὺς ἂν εἴη λόγος, εἰ βουλοίμην τὴν ἀκριβείαν γράφειν), ὀλίγον δὲ κατέμεινεν ἐν Ἰταλίᾳ τῶν Ἀβοριγίνων προνοία. πρῶτον μὲν οὖν τῆς οἰκοφθορίας ταῖς πόλεσιν ἐδόκει ἀνχμῶ ἢ γῆ κακωθεῖσα ἄρξαι, ἠνίκα οὔτ' ἐπὶ τοῖς δένδροσι καρπὸς οὐδεὶς ὥραϊος γενέσθαι διέμεινεν, ἀλλ' ὥμοι κατέρρεον, οὔθ' ὀπόσα σπερμάτων ἀνέντα βλαστοὺς ἀνθήσειεν ἕως στάχυος ἀκμῆς τοὺς κατὰ νόμον ἐξεπλήρου χρόνους, οὔτε πόα κτήνεςιν ἐφύετο διαρκῆς, τῶν τε ναμάτων τὰ μὲν οὐκέτι πίνεσθαι σπονδαῖα ἦν, τὰ δ' ὑπελίμπανε θέρους, τὰ δ' εἰς τέλος ἀπεσβέννυτο. ἀδελφὰ δὲ τοῦτοισι ἐγίνετο περὶ τε προβάτων καὶ γυναικῶν γονάς· ἢ γὰρ ἐξημβλοῦτο τὰ ἔμβρυα, ἢ κατὰ τοὺς τόκους διεφθείρετο ἔστιν ἃ καὶ τὰς φερούσας συνδιαλυμηνά-

1 πόλεις τε παρέλαβον ἄλλας B πόλεις τε προσέλαβον ἄλλας A, correxerunt Ambrosch et Bücheler 2 ταχεῖαν καὶ μεγάλην B 6 τῶν del. Cobet Obs. p. 24 10 πρὸς vel εἰς τὴν c. Ritschl 11 ὀλίγον δέ usque ad cap. 24 fin. hinc sumpsit Eusebius praep. evang. IV, 16 13 ἀνχμῶν A 14 οὐδεὶς ἕως τοῦ (vel εἰς τὸ) ὥρ. c. Reiske 15 οὔτε A οὔτ' B corr. Ambrosch. 17 ἐξεπλήρου AB ἐξεπλήρον Euseb. codd. 18 μὲν B μὲν ὡς A 19 <τέλ>ος B θέρος B 23 τὰς τεκούσας codd. multi Eusebii quod probat Stephanus

μενα. εἰ δέ τι διαφύγοι τὸν ἐκ τῶν ὠδίνων κίνδυνον
 ἔμπερον ἢ ἀτελὲς ἢ δι' ἄλλην τινὰ τύχην βλαφθὲν
 τρέφεσθαι χρηστὸν οὐκ ἦν· ἔπειτα καὶ τὸ ἄλλο πλη-
 θος τὸ ἐν ἀκμῇ μάλιστα ἐκακοῦτο νόσοις καὶ θανά-
 τοις παρὰ τὰ εἰκότα συχνοῖς. μαντευομένοις δ' αὐ-⁴₅
 τοῖς τίνα θεῶν ἢ δαιμόνων παραβάντες τάδε πά-
 σχουσι καὶ τί ποιήσασιν αὐτοῖς λωφῆσαι τὰ δεινὰ ἐλ-
 πῖς, ὁ θεὸς ἀνεῖλεν ὅτι τυχόντες ὧν ἐβούλοντο οὐκ
 ἀπέδοσαν ἃ εὔξαντο, ἀλλὰ προσοφείλουσι τὰ πλεί-
 στου ἄξια. οἱ γὰρ Πελασγοὶ ἀφορίας αὐτοῖς γενομέ-⁵₁₀
 νης ἐν τῇ γῆ πάντων χρημάτων εὔξαντο τῷ τε Διὶ
 καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Καβείροις καταθύσειν δε-
 62 κάτας τῶν προσγενησομένων ἀπάντων, τελεσθείσης
 δὲ τῆς εὐχῆς ἐξελόμενοι καρπῶν τε καὶ βοσκημάτων
 ἀπάντων τὸ λάχος ἀπέθυσαν τοῖς θεοῖς, ὡς δὴ κατὰ ¹⁵
 τούτων μόνων εὐξάμενοι. ταῦτα δὴ Μυρσίλος ὁ Λέ-
 σβιος ἰστορήκεν ὀλίγου δεῖν τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι γρά-
 φων οἷς ἐγὼ νῦν, πλὴν ὅσον οὐ Πελασγοὺς καλεῖ
 τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ Τυρρηνοὺς· τὴν δ' αἰτίαν ὀλί-
 γον ὕστερον ἐρῶ. 20

XXIII. Ὡς δὲ ἀπενεχθέντα τὸν χρησμὸν ἔμαθον,
 οὐκ εἶχον τὰ λεγόμενα συμβαλεῖν. ἀμηχανοῦσι δὲ
 63 αὐτοῖς τῶν γεραιτέρων τις λέγει συμβαλῶν τὸ λόγιον,
 ὅτι τοῦ παντὸς ἡμαρτήκασιν, εἰ οἴονται τοὺς θεοὺς
 ἀδίκως αὐτοῖς ἐγκαλεῖν. χρημάτων μὲν γὰρ ἀποδε-²⁵
 δόσθαι τὰς ἀπαρχὰς αὐτοῖς ἀπάσας ὀρθῶς τε καὶ σὺν
 δίκῃ, ἀνθρώπων δὲ γονῆς τὸ λάχος, χρῆμα παντὸς

6 δαιμόνων δίκαια vel ὅσια vel νόμιμα c. Stephanus
 16 μόνον A | δὴ B δὲ A 17 ὀνόμασιν A 24 οἴοντ(αι) B

1 μάλιστα θεοῖς τιμιώτατον, ὀφείλεσθαι· εἰ δὲ δὴ καὶ
 2 τούτων λάβοιεν τὴν δικαίαν μοῖραν, τέλος ἔξειν σφίσι
 τοῖς μὲν δὴ ὀρθῶς ἐδόκει λέγεσθαι ταῦτα.
 3 τοῖς δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς συγκεῖσθαι ὁ λόγος· εἰσηγησα-
 4 μένου δέ τινος τὴν γνώμην, τὸν θεὸν ἐπερέσθαι, εἰ
 αὐτῷ φίλον ἀνθρώπων δεκάτας ἀπολαμβάνειν, πέμ-
 5 πουςι τὸ δεύτερον θεοπρόπους, καὶ ὁ θεὸς ἀνεῖλεν
 οὕτω ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτου στάσις αὐτοὺς καταλαμ-
 6 βάνει περὶ τοῦ τρόπου τῆς δεκατεύσεως. καὶ ἐν ἄλ-
 7 λήλοις οἱ προεσθηκότες τῶν πόλεων τὸ πρῶτον ἑταρά-
 8 χθησαν· ἔπειτα καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος δι' ὑποψίας
 9 τοὺς ἐν τέλει ἐλάμβανεν. ἐγίνοντό τε οὐδενὶ κόσμῳ
 10 αἱ ἀπαναστάσεις, ἀλλ' ὥσπερ εἰκὸς οἰστρω καὶ θεοβλα- 64
 βεία ἀπελαννόμεναι, καὶ πολλὰ ἐφέστια ὅλα ἐξ-
 11 ηλείφθη μέρους αὐτῶν μεθισταμένον· οὐ γὰρ ἐδικαί-
 12 ουν οἱ προσήκοντες τοῖς ἐξιούσιν ἀπολείπεσθαι τε
 13 τῶν φιλιάτων καὶ ἐν τοῖς ἐχθίστοις ὑπομένειν. πρῶ-
 14 τοι μὲν δὴ οὗτοι μεταναστάντες ἐξ Ἰταλίας εἰς τε τὴν
 Ἑλλάδα καὶ τῆς βαρβάρου πολλὴν ἐπλανήθησαν. μετὰ
 15 δὲ τοὺς πρώτους ἕτεροι ταῦτὸν ἔπαθον, καὶ τοῦτο
 16 διετέλει γινόμενον ὁσέτη. οὐ γὰρ ἀνίσταν οἱ δυνα-
 17 στεύοντες ἐν ταῖς πόλεσι τῆς ἀνδρουμένης ἀεὶ νεότη-

1 πάντων μάλιστα vel παντὸς μᾶλλον θεοῖς τίμιον c. Stephanus
 2 τούτων om. Ba 4 τὸν λόγον B 5 ἐπείρεσθαι B
 6 δεκάτας ἀνθρώπων B 10 τότε πρῶτον O, corr. Sintenis
 Em. Dion. I p. 9 11—12 καὶ τὸ — ἐγίνοντό τε om. Aa,
 add. Amg | τ' ἐν οὐδενὶ c. Kiessling 13 αἱ om. A | ἀπανα-
 στάσεις A ἐπαναστάσεις B | ἀλλ' B ἀλλὰ R | ὥσπερ εἰκὸς οἰστρω O
 (nisi quod ἐν οἰστρω C), ὥσπερ c. Bücheler, ἄσπερ vel οἰάσ-
 περ c. Stephanus 14 ἀπελαννόμεναι O ἀπελαννομένων c.
 Stephanus ex Eusebii libris deterioribus 20 τούτους πρώ-
 17 τους c. Sintenis Em. Dion. I p. 10 | * τὸ αὐτὸ O 21 γενό-
 18 μενον AB | ὅσα ἔτη A | ἀνήσαν Ba

τος ἔξαιρούμενοι τὰς ἀπαρχάς, τοῖς τε θεοῖς τὰ δίκαια
 ὑπουργεῖν ἀξιοῦντες καὶ στασιασμοὺς ἐκ τῶν δια-
 λαθόντων δεδιότες. ἦν δὲ πολὺ καὶ τὸ πρὸς ἔχθραν σὺν
 προφάσει εὐπρεπεῖ ἀπελαυνόμενον ὑπὸ τῶν διαφό-
 65 ρων· ὥστε πολλαὶ αἱ ἀπαναστάσεις ἐγίνοντο καὶ ἐπὶ 5
 πλείστον γῆς τὸ Πελασγικὸν γένος διεφορήθη.

XXV. Ἦσαν δὲ τὰ τε πολέμια ἐκ τοῦ μετὰ κινδύ-
 νων πεποιῆσθαι τὰς μελέτας ἐν ἔθνεσι φιλοπολέμοις
 ζῶντες πολλῶν ἀμείνους καὶ τῆς κατὰ τὰ ναυτικά ἐπι-
 στήμης διὰ τὴν μετὰ Τυρρηνῶν οἰκῆσιν ἐπὶ πλείστον 10
 ἑλληλακότες· ἢ τε ἀνάγκη ἱκανὴ οὔσα τοῖς ἀπορου-
 μένοις βίου τόλμαν παρασχεῖν ἡγεμιῶν τε καὶ διδά-
 σκαλος τοῦ παντὸς κινδυνεύματος αὐτοῖς ἐγίνετο,
 ὥστε οὐ χαλεπῶς ὄπη ἐπέλθοιεν ἐπεκράτουν. ἕκα- 2
 3 λοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τῆς τε χώρας 15
 ἐπικλήσει ἀφ' ἧς ἕξανέστησαν καὶ τοῦ παλαιοῦ γένους
 66 μνήμη οἱ αὐτοὶ Τυρρηνοὶ καὶ Πελασγοί. ὦν ἐγὼ λό-
 γον ἐποίησάμην τοῦ μή τινα θαῦμα ποιεῖσθαι, ἐπει-
 67 δὴν ποιητῶν ἢ συγγραφέων ἀκούη τοὺς Πελασγοὺς
 καὶ Τυρρηνοὺς ὀνομαζόντων, πῶς ἀμφοτέρως ἔσχον 20
 τὰς ἐπωνυμίας οἱ αὐτοί. ἔχει γὰρ περὶ αὐτῶν καὶ 3
 Θουκυδίδης μὲν ἐναργῆ ἀκτῆς τῆς Θρακίας μνήμην καὶ

2 διαλαχόντων c. Sylburg αἰὶ λαχόντων c. Cobet Obs. p. 25 ἀπελαθέντων c. Bücheler 3 ἦσαν δὲ πολλοὶ AB

5 ἐπαναστάσεις B 6 τῆς γῆς | διεφορήθησαν voce ἦσαν omissa AB 7 τε add. Kiessling 8 τε πεποιῆσθαι Bb τε πεποιεῖσθαι Ba ποιεῖσθαι A, corr. Ritschl 11 ἀπολελανκότες O, corr. Stephanus 12 τε om. A 13 τοῦ del. Sintenis Em. Dion. I p. 10 19 τοὺς O αὐτοὺς c. Kiessling

21 περὶ αὐτῶν A καὶ περὶ αὐτῶν B corr. Ritschl, del. Madvig Adv. I p. 723 22 θουκυδίδης μὲν ἐν AB | ἀρκτη τῆς

θρακίας μνήμη A ἀρκτη τῆς θρακίας μνήμη B | ἔχει γὰρ περὶ

τῶν ἐν αὐτῇ κειμένων πόλεων, ἄς οἰκοῦσιν ἄνθρωποι
 δίγλωττοι. περὶ δὲ τοῦ Πελασγικοῦ ἔθρους ὅδε ο
 λόγος· ἔνι δέ τι καὶ Χαλκιδικόν, τὸ δὲ πλείστον
 Πελασγικὸν τῶν καὶ Λημνόν ποτε καὶ Ἀθήνας οἰκη-
 4
 5 σάντων Τυρρηνῶν'. Σοφοκλεῖ δ' ἐν Ἰνάχῳ δράματι 68
 ἀνάπαιστον ὑπὸ τοῦ χοροῦ λεγόμενον πεποιήται ὧδε·

Ἰναχε νᾶτορ, παῖ τοῦ κρηνῶν
 πατρὸς Ὠκεανοῦ, μέγα πρεσβεύων
 Ἄργους τε γύαις Ἦρας τε πάγοις,
 10 καὶ Τυρσηνοῖσι Πελασγοῖς.

5 Τυρρηνίας μὲν γὰρ δὴ ὄνομα τὸν χρόνον ἐκείνου
 ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἦν, καὶ πᾶσα ἡ προσεσπέριος Ἰταλία
 τὰς κατὰ τὸ ἔθνος ὀνομασίας ἀφαιρεθεῖσα [καὶ] τὴν
 ἐπίκλησιν ἐκείνην ἐλάμβανεν, ὥσπερ <καὶ> τῆς Ἑλλά-
 15 δος ἄλλη τε πολλαχῆ καὶ περὶ τὴν καλουμένην νῦν
 Πελοπόννησον ἐρένετο· ἐπὶ γὰρ ἐνὸς τῶν οἰκούντων
 ἐν αὐτῇ ἔθρων, τοῦ Ἀχαικοῦ, καὶ ἡ σύμπασα χερσό-
 νησος, ἐν ἧ καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν καὶ τὸ Ἰωνικὸν καὶ
 ἄλλα συχνὰ ἔθνη ἔνεστιν, Ἀχαιᾶ ὠνομάσθη.

αὐτῶν καὶ Θουκυδίδης μνήμην ἐν τετάρτῃ <ὡς ἐπικρατη-
 κῶτων> τῆς Θράκης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κ. π. c. Ritschl, λέγει
 γὰρ περὶ αὐτῶν Θ. μὲν ἐν Ἀκτῆς τῆς Θρακίας μνήμη καὶ
 c. Sauppe Philol. XIX p. 149 μὲν ἐν τετάρτῃ ἀκτῆς μνήμην
 καὶ τῶν c. Madvig Adv. I p. 723 ἐναργῆ ipse conieci 2 ὅδε
 Bb ὧδε ABa 4 λημιὸν ποτὲ A 5 σοφοκλῆς B 7 νᾶ-
 τορ Ba γεννάτορ ABb, corr. Meineke | κρηνῶν B 8 μετα-
 πρεσβεύων c. Reiske 10 τυρρηνοῖς AB Τυρσηνοῖσι Meineke

11 γὰρ Bom. R | κατὰ τὸν c. Pflugk | ἐκείνον πολὺ καὶ κλει-
 νὸν c. Reiske, μέγα ὄνομα Cobet Obs. p. 26 13 τὸ del.
 Pflugk | ἔθνη c. Reiske | καὶ del. Ambrosch 14 καὶ add.
 Reiske 18 ἰ(ο)νικὸν B

XXVI. Ὁ δὲ χρόνος ἐν ᾧ τὸ Πελασγικὸν κακοῦ-
 σθαι ἤρξατο, δευτέρα γενεὰ σχεδὸν πρὸ τῶν Τρωικῶν
 69 ἐγένετο· διέτεινε δὲ καὶ μετὰ τὰ Τρωικά, ἕως εἰς ἐλά-
 χιστον συνεστάλη τὸ ἔθνος. ἔξω γὰρ Κρότωνος τῆς
 ἐν Ὀμβρικοῖς πόλεως ἀξιολόγου, καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο
 ἐν τῇ Ἀβοριγίνων οἰκισθὲν ἐτύγχανε, τὰ λοιπὰ τῶν
 Πελασγῶν διεφθάρη πολίσματα. ἡ δὲ Κρότων ἄχρι
 πολλοῦ διαφυλάξασα τὸ παλαιὸν σχῆμα χρόνος οὐ
 πολὺς ἐξ οὗ τὴν τε ὀνομασίαν καὶ τοὺς οἰκήτορας
 ἠλλάξε· καὶ νῦν ἐστὶ Ῥωμαίων ἀποικία, καλεῖται δὲ 10
 Κορθωνία. οἱ δὲ τῶν ἐκλιπόντων τὴν χώραν Πελασ- 2
 γῶν κατασχόντες τὰς πόλεις ἄλλοι τε πολλοὶ ἦσαν,
 ὡς ἕκαστοὶ τισιν ἔτυχον ὁμοτέρμονας τὰς οἰκήσεις
 ἔχοντες, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα πλείστας τε καὶ ἀρίστας
 Τυρρηνοί. τοὺς δὲ Τυρρηνοὺς οἱ μὲν αὐτόχθονας 15
 Ἰταλίας ἀποφαίνουσιν, οἱ δὲ ἐπήλυδας· καὶ τὴν ἐπω-
 νυμίαν αὐτοῖς ταύτην οἱ μὲν αὐθυγενῆς τὸ ἔθνος
 ποιοῦντες ἐπὶ τῶν ἐρυμάτων, ἃ πρῶτοι τῶν τῆδε οἰ-
 κούντων κατεσκευάσαντο, τεθῆναι λέγουσι· τύρσεις
 70 γὰρ καὶ παρὰ Τυρρηνοῖς αἱ ἐντεῖχιοι καὶ στεγαναὶ 20
 οἰκήσεις ὀνομάζονται ὥσπερ παρ' Ἑλλήσιν. ἀπὸ δὴ
 τοῦ συμβεβηκότος αὐτοῖς ἀξιοῦσι τεθῆναι τοῦνομα,
 ὡσπερ καὶ τοῖς ἐν Ἀσία Μοσσυνοίοις· οἰκοῦσι μὲν
 γὰρ δὴ κάκεινοι ἐπὶ ξυλίνοις ὡσπερὰν πύργοις ὑψη-
 λοῖς σταυρώμασι, μόσυνας αὐτὰ καλοῦντες. 25

2 δευτέρα γενεᾶ B δευτέρα γενεὰ vulgo et Cobet Obs.
 p. 26 3 δὲ καὶ B δὲ σχεδὸν καὶ A | τὰ om. AaBa 6 ἐτύγ-
 χανεν B 9 οὔτε τὴν τε Ab 10 καλεῖται δὲ R καλεῖται
 Ba ἢ καλεῖται Bb 11 Κορθῶνα c. Cluverus Ital. ant. p. 574
 18 ἐπὶ B ἀπὸ R 19 κατεσκευάσαν B 20 ἐντεῖχιοι A
 21 ἀπὸ δὴ AbB ἀπὸ Aa 23 τοὺς — μωσσυνοίους A
 24 ὥσπερ ἂν O 25 μόσυνας B | αὐτὰς O

XXVII. Οἱ δὲ μετανάστας μυθολογοῦντες αὐτοὺς εἶναι Τυρρηθὸν ἀποφαίνουσι ἡγεμόνα τῆς ἀποικίας γενόμενον ἀφ' ἑαυτοῦ θέσθαι τῷ ἔθνει τοῦνομα· τοῦτου δὲ Λυδὸν εἶναι τὸ γένος ἐκ τῆς πρότερον
 5 Μηονίας καλουμένης, παλαιὸν δὴ τινα μετανάστην ὄντα· εἶναι δ' αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Διὸς, λέγοντες ἐκ Διὸς καὶ Γῆς Μάνην γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῆ ταύτη βασιλέα· τούτου δὲ καὶ Καλλιρόης τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς γεννηθῆναι Κότυν· τῷ δὲ Κότυϊ γήμαντι
 10 θυγατέρα Τύλλου τοῦ γηγενοῦς Ἀλίην δύο γενέσθαι
 2 παῖδας Ἀσίην καὶ Ἄτυν· ἐκ δὲ Ἄτυος καὶ Καλλι- 71
 θέας τῆς Χωραίου Λυδὸν φῦναι καὶ Τυρρηθόν· καὶ τὸν μὲν Λυδὸν αὐτοῦ καταμείναντα τὴν πατρῴαν ἀρχὴν παραλαβεῖν καὶ ἀπ' αὐτοῦ Λυδίαν τὴν γῆν
 15 ὀνομασθῆναι· Τυρρηθὸν δὲ τῆς ἀποικίας ἡγησάμενον πολλὴν κτήσασθαι τῆς Ἰταλίας καὶ τοῖς συναραμένοις τοῦ στόλου ταύτην θέσθαι τὴν ἐπωνυμίαν.
 3 Ἡροδότῳ δὲ εἴρηται Ἄτυος τοῦ Μάνεω παῖδες οἱ περὶ Τυρρηθόν, καὶ ἡ μετανάστασις τῶν Μηόνων εἰς
 20 Ἰταλίαν οὐχ ἑκούσιος. φησὶ γὰρ ἐπὶ τῆς Ἄτυος ἀρχῆς ἀφορίαν καρπῶν ἐν τῇ γῆ Μηόνων γενέσθαι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους τέως μὲν ὑπὸ τῆς φιλοχωρίας κρατουμένους πολλὰ διαμηχανήσασθαι πρὸς τὴν συμφορὰν

1 αὐτοὺς μυθολογοῦντες B 5 μηονίας B 6 μηονίας A
 κατὰ χρησμὸν παλαιὸν c. Reiske | μετανάστην ὄντα Sintenis
 Em. Dion. I p. 11 μεταναστάντα O 7 Μάνην Sylburg μάσσην
 O, Μαιόνην c. Kiessling | τὸν πρῶτον Sauppe Eph. Gott.
 1861 p. 1860 8 ἐκ τούτου Sauppe l. l. τούτῳ δ' ἐκ c.
 Kiessling | καὶ om. B 9 γενέσθαι Grasberger Tess. Herbig.
 p. 26 10 ἀλίην B 18 εἴρηται O corr. Reiske εἴρηται
 ὡς ἑκούσιος γέγονεν c. Sylburg cui assentitur Ambrosch ;
 Μάνεω Sylburg μάσνεω AB 21 ἀφορία B

ἀλεξητήρια, τῇ μὲν ἑτέρᾳ τῶν ἡμερῶν μέτρια σιτία προσφερομένους, τῇ δ' ἑτέρᾳ διακαρτεροῦντας· χρο-
νίζοντος δὲ τοῦ δεινοῦ διανείμαντας ἅπαντα τὸν δῆ-
μον διχῇ κλήρους ταῖς μοίραις ἐπιβαλεῖν· τὸν μὲν
72 ἐπ' ἐξόδῳ τῆς χώρας, τὸν δ' ἐπὶ μονῇ, καὶ τῶν Ἄττος 5
παίδων τὸν μὲν τῇ προσνεῖμαι, τὸν δὲ τῇ. λαχούσης δὲ 4
τῆς ἅμα Λυδῶ μοίρας τὴν τοῦ μεῖναι τύχην, ἐκχωρή-
σαι τὴν ἑτέραν ἀπολαχοῦσαν τῶν χρημάτων τὰ μέρη,
ὀρμισαμένην δ' ἐπὶ τοῖς ἐσπερίοις μέρεσι τῆς Ἰταλίας,
ἐνθα ἦν Ὀμβρικοῖς ἢ οἰκησις, αὐτοῦ καταμείναςαν 10
ἰδρῦσασθαι πόλεις τὰς ἔτι καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον
οὔσας.

XXVIII. Τούτῳ τῷ λόγῳ πολλοὺς καὶ ἄλλους
συγγραφεῖς περὶ τοῦ Τυρρηνῶν γένους χρησαμένους
ἐπίσταμαι, τοὺς μὲν κατὰ ταῦτά, τοὺς δὲ μεταθέντας 15
τὸν οἰκισμὸν καὶ τὸν χρόνον. ἔλεξαν γὰρ δὴ τινες
Ἡρακλέους υἱὸν εἶναι τὸν Τυρρηνὸν ἐξ Ὀμφάλης τῆς
Λυδῆς γενόμενον· τοῦτον δ' ἀφικόμενον εἰς Ἰταλίαν
ἐκβαλεῖν τοὺς Πελασγοὺς ἐκ τῶν πόλεων οὐχ ἀπασῶν,
ἀλλ' ὅσαι πέραν ἦσαν τοῦ Τεβέριος ἐν τῷ βορείῳ μέρει. 20
73 ἕτεροι δὲ Τηλέφου παῖδα τὸν Τυρρηνὸν ἀποφαίνου-
σιν, ἐλθεῖν δὲ μετὰ <τὴν> Τροίας ἄλωσιν εἰς Ἰταλίαν.
Ξάνθος δὲ ὁ Λυδὸς ἱστορίας παλαιᾶς εἰ καὶ τις ἄλλος 2 (

3 διανείμαντα Ἄττον ἅπαντα c. Valckenarius in Herod. I 94
4 διὰ κλήρου AB, sed διχῇ γρ. Bmg δύο κλήρους Sintenis
Em. Dion. I p. 13 | μύραις A 5 ἐξόδῳ ἐκ τῆς χ. c. Reiske
ex Herodoto 6 μὲν τῇ προσνεῖμαι τὸν δὲ τῇ B μὲν προσ-
μεῖναι τὸν δὲ μὴ R 7 τὴν τοῦ μένειν vel τοῦ μεῖναι τύχην
c. Casaubonus μὲν ἀμείνω O 8 τὴν A τὴν δ' B | ἀπολα-
βοῦσαν c. Sintenis Em. Dion. I p. 13 11 καὶ del. Cobet Obs.
p. 26 ἐκεῖ οὔσας Cobet l. l. 14 συγγραφεῖς Ambrosch ἐν-
γραφῆ O 19 οὐχὶ B 20 τιβέριος B 22 *τὴν addidi

ἔμπειρος ὢν, τῆς δὲ πατρίου καὶ βεβαιωτῆς ἂν οὐ-
 δενὸς ὑποδεέστερος νομισθεῖς, οὔτε Τυρρηνὸν ὠνόμακεν
 οὐδαμοῦ τῆς γραφῆς δυνάστην Λυδῶν οὔτε ἀποικίαν
 Μηρόνων εἰς Ἰταλίαν κατασχοῦσαν ἐπίσταται Τυρρηνίας
 5 τε μνήμην ὡς Λυδῶν ἀποκτίσεως ταπεινοτέρων ἄλλων
 μεμνημένος οὐδεμίαν πεποιήται. Ἄττος δὲ παῖδας
 γενέσθαι λέγει Λυδὸν καὶ Τόρηβον, τούτους δὲ μερι-
 σαμένους τὴν πατρώαν ἀρχὴν ἐν Ἀσίᾳ καταμεῖναι
 ἀμφοτέρους· καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὧν ἤρξαν ἐπ' ἐκείνων
 10 φησὶ τεθῆναι τὰς ὀνομασίας, λέγων ὧδε· ἄπο Λυδοῦ
 μὲν γίνονται Λυδοὶ, ἀπὸ Τορήβου δὲ Τόρηβοι. τού-
 των ἡ γλῶσσα ὀλίγον παραφέρει, καὶ νῦν ἔτι σιλλοῦ-
 σιν ἀλλήλους ῥήματα οὐκ ὀλίγα, ὥσπερ Ἴωνες καὶ 74
 3 Δωριεῖς'. Ἑλλάνικος δὲ ὁ Λέσβιος τοὺς Τυρρηνοὺς
 15 φησι Πελασγοὺς πρότερον καλουμένους, ἐπειδὴ κατ-
 ῶκησαν ἐν Ἰταλίᾳ, παραλαβεῖν ἦν νῦν ἔχουσι προσ-
 ηγορίαν. ἔχει δὲ αὐτῷ ἐν Φορωνίδι ὁ λόγος ὧδε· τοῦ
 Πελασγοῦ τοῦ βασιλέως αὐτῶν καὶ Μενίπης τῆς
 Πηνειοῦ ἐγένετο Φράστωρ, τοῦ δὲ Ἀμύντωρ, τοῦ δὲ
 20 Τευταμίδης, τοῦ δὲ Νάνας. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντες
 οἱ Πελασγοὶ ὑπ' Ἑλλήνων ἀνέστησαν, καὶ ἐπὶ Σπινῆτι
 ποταμῷ ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ τὰς νῆας καταλιπόντες

2 ὑποδεεστέρον A ὑποδεεστέρον B 5 τε| δὲ B ἀποκτί-
 σεως Ba ut videtur et Cobet Obs. p. 26 ἀποικίσεως R 7 τόρη-
 μον B 11 τορήβου δὲ τόρηβοι AB 12 ἡ om. A | σιλλοῦ-
 σιν A quod defendit Meutzner Ann. phil. 1877 p. 820 σιλ-
 λουσιν B σιλῶσιν c. Ritschl ζηλοῦσιν ἀλλήλους εἰς ῥ. c. Reiske
 ὁμολογοῦσιν c. Sintenis Em. Dion. I p. 15 συνάδουσιν conieci
 13 ἀλλήλους O ἀλλήλους Meineke, Sintenis 14 τυρρη-
 κούς Ba 16 νῦν om. B 18 βασιλέως O Cobet Obs. p. 26
 formas ionicas restituit 19 φάστωρ B 22 ἐν τῷ om. B |
 ἰονικῷ A ἰ(ο)νικῷ B ἰονίῳ Sylburg

Κρότωνα πόλιν ἐν μεσογείῳ εἶλον καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώ-
 μνοι τὴν νῦν καλεομένην Τυρσηνίην ἔκτισαν'.
 75 Μυρσίλος δὲ τὰ ἔμπαλιν ἀποφαινόμενος Ἑλλανίκα 4
 τοὺς Τυρσηνοὺς φησιν, ἐπειδὴ τὴν ἑαυτῶν ἐξέλιπον,
 ἐν τῇ πλάνῃ μετονομασθῆναι Πελαργούς, τῶν ὀρνέων 5
 τοῖς καλουμένοις πελαργοῖς εἰκασθέντας, ὡς κατ'
 ἀγέλας ἐφοίτων εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβα-
 ρον· καὶ τοῖς Ἀθηναίοις τὸ τεῖχος τὸ περὶ τὴν ἀκρό-
 πολιν, τὸ Πελαργικὸν καλούμενον, τούτους περιβαλεῖν.

XXVIII. Ἐμοὶ μέντοι δοκοῦσιν ἅπαντες ἄμαρ- 10
 τάνειν οἱ πεισθέντες ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔθνος εἶναι τὸ
 Τυρσηνικὸν καὶ τὸ Πελασγικόν. τῆς μὲν γὰρ ὀνο-
 76 μασίας ἀπολαῦσαι ποτε αὐτοὺς τῆς ἀλλήλων οὐδὲν
 θανμαστὸν ἦν, ἐπεὶ καὶ ἄλλα δὴ τινα ἔθνη, τὰ μὲν
 Ἑλλήνων, τὰ δὲ βαρβάρων, ταύτων ἔπαθεν, ὥσπερ τὸ 15
 Τρωικὸν καὶ τὸ Φρυγικὸν ἀγχοῦ οἰκοῦντα ἀλλήλων·
 (πολλοῖς γέ τοι γένος ἐν ἄμφω ταῦτ' ἐνομίσθη, κλή-
 σει διαλλάττον οὐ φύσει) καὶ οὐχ ἦκιστα τῶν ἄλλοθί
 που συνωνυμίας ἐπικερασθέντων καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ
 ἔθνη [τὸ αὐτὸ ἔπαθεν]. ἦν γὰρ δὴ χρόνος ὅτε καὶ 20
 Λατῖνοι καὶ Ὀμβρικοὶ καὶ Αὔσονες καὶ συχροὶ ἄλλοι 20
 Τυρσηνοὶ ὑφ' Ἑλλήνων ἐλέγοντο, τῆς διὰ μακροῦ
 τῶν ἐθνῶν οἰκήσεως ἀσαφῆ ποιούσης τοῖς πρόσω τὴν
 ἀκριβείαν· τὴν τε Ῥώμην αὐτὴν πολλοὶ τῶν συγγρα-

1 μεσογεία B 3 δὲ τὰ B δὲ A 4 φησὶ B 5 πελα-
 σγούς Bb | ὀρνίθων B (?) 6 ὡς κατὰ O οἷς ὁμοίως κατ' α.
 c. Reiske 9 πελασγικόν Bb 10 μέν τι B 13 αὐτοῖς
 om. B 14 ἦν del. Cobet Obs. p. 27 15 * ταῦτὸ O | ἔπα-
 θεν Cobet l. l. 16 ἀγχοῦ] ἐγγύς c. Krebs Präpositions-
 adverbien II p. 49 17 γέ τοι om. B 19 καὶ del. Cobet l. l.
 20 ἔπαθεν B ἔπαθεν R τὸ αὐτὸ ἔπαθεν del. Garrar Obs.
 p. 15 21 παλατῖνοι Ba

φέων Τυρρηνίδα πόλιν εἶναι ὑπέλαβον. ὀνομάτων
 μὲν οὖν ἐναλλαγὴν, ἐπεὶ καὶ βίων, πείθομαι τοῖς
 ἔθνεσι γενέσθαι· κοινοῦ δὲ ἄμφω μετειληφέναι γέ- 77
 5 φωναῖς αὐτῶν διηλλαγμέναις καὶ οὐδεμίαν ὁμοιότητα
 3 σωζούσαις τεκμαιρόμενος. καὶ γὰρ δὲ οὔτε Κροτω-
 νιῆται ὡς φησιν Ἡρόδοτος οὐδαμοῖσι τῶν νῦν σφεας
 περιοικεόντων εἶδιν ὁμόγλωσσοι οὔτε Πλακιηνοί,
 σφίσι δ' ὁμόγλωσσοι. δηλοῦσι δὲ ὅτι, τὸν ἠνείκαντο
 10 γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία,
 τοῦτον ἔχουσιν ἐν φυλακῇ. καίτοι θαυμάσειεν ἄν-
 τις, εἰ Πλακιανοῖς μὲν τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον
 οἰκοῦσιν ὁμοίαν διάλεκτον εἶχον οἱ Κροτωνιάται,
 ἐπειδὴ Πελασγοὶ ἦσαν ἀμφοτέρω ἀρχῆθεν, Τυρρη-
 15 νοῖς δὲ τοῖς ἔγγιστα οἰκοῦσι μηδὲν ὁμοίαν. εἰ γὰρ τὸ
 συγγενὲς τῆς ὁμοφωνίας αἴτιον ὑποληπτέον, θάτερον
 4 δὴ πού τῆς διαφωνίας· οὐ γὰρ δὴ κατὰ γε τὸ αὐτὸ 78
 ἐγχωρεῖ νομίζειν τὰμφοτέρα. καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἕτερον
 καὶ λόγον τιν' ἂν εἶχε γενόμενον, τὸ δὴ τοὺς πρόσω
 20 τὰς οἰκῆσεις ἀπ' ἀλλήλων ποιησαμένους ὁμοεθνεῖς
 μηκέτι διασώζειν τὸν αὐτὸν τῆς διαλέκτου χαρακτῆρα
 διὰ τὰς πρὸς τοὺς πέλας ὁμιλίας· τὸ δὲ τοὺς ἐν τοῖς
 αὐτοῖς οἰκοῦντας χωρίοις μηδ' ὅτιοῦν κατὰ τὴν φων-
 νὴν ἀλλήλοις ὁμολογεῖν ἐκ ταύτου φύντας γένους
 25 οὐδένα λόγον ἔχει.

2 ἐπαλλαγὴν B | βίον A 6 ἢ γὰρ AB καὶ γὰρ Herod. I 57
 κροτωνιάταις A κροτωνίταις B Κρησιωνιῆται Herodotus l. l.
 7 φησι B | οὐδ' ἄλλοις O οὐδαμοῖς Reiske corr. Ambrosch
 8 πλακιηνοῖς B πλακιανοῖς A 9 φησι AB | ἠνείκαντο Ba
 ἠνέγκαντο Bb 10 γλώσση AB | εἰς AB 17 κατάγειτο A
 18 τὰ ἀμφοτέρα B τὰ del. Cobet Obs. p. 27 19 * ἂν om.
 O ἂν τινα Reiske 24 ταύτου B τοῦ αὐτοῦ R

XXX. Τούτω μὲν δὴ τῷ τεκμηρίῳ χρώμενος ἑτέροισι εἶναι πείθομαι τῶν Τυρρηνῶν τοὺς Πελασγούς. οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Λυδῶν τοὺς Τυρρηνοὺς ἀποίκους οἶμαι γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐκείνοις ὁμόγλωσσοί εἰσιν, οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ὡς φωνῇ μὲν οὐκέτι χρω-⁵νται παραπλησίᾳ, ἄλλα δέ τινα διασώζουσι τῆς μητροπόλεως [γῆς] μηνύματα. οὔτε γὰρ θεοὺς Λυδοῖς τοὺς αὐτοὺς νομίζουσιν οὔτε νόμοις οὔτ' ἐπιτηδεύμασι κέχρηται παραπλησίῳ, ἀλλὰ κατὰ γε ταῦτα πλεον Λυδῶν διαφέρουσιν ἢ Πελασγῶν. κινδυνεύουσι γὰρ ² τοῖς ἀληθεῖσι μᾶλλον ἑοικότα λέγειν <οἱ> μηδαμόθεν ¹⁰ ἀφιγμένον, ἀλλ' ἐπιχώριον τὸ ἔθνος ἀποφαίνοντες, ἐπειδὴ ἀρχαῖόν τε πάνυ καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ γένει οὔτε ὁμόγλωσσον οὔτε ὁμοδίαιτον <ὄν> εὐρίσκεται. ὠνομάσθαι δ' ὑφ' Ἑλλήνων αὐτὸ τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ οὐδὲν ¹⁵ κωλύει, καὶ διὰ τὰς ἐν ταῖς τύρσεσιν οἰκήσεις καὶ ἀπ' ἀνδρὸς δυνάστου. Ῥωμαῖοι μέντοι ἄλλαις αὐτὸ ³ προσαγορεύουσιν ὀνομασίαις· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς χώρας, ἐν ἣ ποτε ᾤκησαν, Ἐτρουρίας προσαγορευομένης Ἐτρούσκους καλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐπὶ τῆς ²⁰ ἐμπειρίας τῶν περὶ τὰ θεῖα σεβάσματα λειτουργιῶν, διαφέροντας εἰς αὐτὴν ἑτέρων, νῦν μὲν Τούσκους ἀσα-

3 οὐ μὲν γὰρ δὴ c. Kiessling 4 οἶμαι B 5 οὐδ' B

οὐδὲ R 6 παραπλησίᾳ Schäfer in Greg. Cor. p. 610 παραπλησίᾳ B παραπλησίως R 7 γῆς del. Madvig Adv. I 723

8 νομαῖς AB | οὐδ' ἐπιτηδεύμασι Bücheler 9 ἀλλὰ γε κατὰ γε B 10 διαφέρουσιν ἢ Πελασγῶν B ἢ Π. δ. R | γὰρ O γοῦν Reiske ἄρα Madvig l. l. 11 τοῖς O τοι Cobet Obs. p. 28 | οἱ add. Reiske 14 ὄν add. Cobet l. l. 20 ἐπὶ B ἀπὸ R

22 μὲν τοι O Τούσκους excidisse Ritschl censet μὲν Τούσκους Sintenis Em. Dion. I p. 14 Bücheler, Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1861

φέστερον, πρότερον δ' ἀκριβοῦντες τοῦνομα ὡσπερ Ἑλ-
 ληνες Θουσκούς ἐκάλου· αὐτοὶ μέντοι σφᾶς αὐτοὺς 80
 ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τινὸς Ῥασέυνα τὸν αὐτὸν ἐκείνω
 4 τρόπον ὀνομάζουσι. πόλεις δὲ ἄστινας ᾤκισαν οἱ
 5 Τυρρηνοὶ, καὶ πολιτευμάτων οὔστινας κατεστήσαντο
 κόσμους, δύναμιν τε ὀπόσῃν οἱ σύμπαντες καὶ ἔργα
 εἴ τινα μνήμης ἄξια διεπράξαντο, τύχαις τε ὁποίαις
 5 ἐχρήσαντο, ἐν ἑτέρῳ δηλωθήσεται λόγῳ. τὸ δ' οὖν
 Πελασγικὸν φῦλον, ὅσον μὴ διεφθάρῃ τε καὶ κατὰ
 10 τὰς ἀποικίας διεσπᾶσθῃ, διέμεινε δὲ ὀλίγον ἀπὸ πολ-
 λοῦ, μετὰ τῶν Ἀβοριγίνων πολιτευόμενον ἐν τούτοις
 ὑπελείφθη τοῖς χωρίοις, ὅπου σὺν χρόνῳ τὴν Ῥώμην
 οἱ ἔκγονοι αὐτῶν σὺν τοῖς ἄλλοις ἐπολίσαντο. καὶ
 τὰ μὲν ὑπὲρ τοῦ Πελασγικοῦ γένους μυθολογούμενα
 15 τοιάδε ἐστί.

XXXI. Μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον στόλος ἄλλος
 Ἑλληνικὸς εἰς ταῦτα τὰ χωρία τῆς Ἰταλίας κατάγεται,
 ἐξηκοστῷ μάλιστα ἔτει πρότερον τῶν Τρωικῶν, ὡς
 αὐτοὶ Ῥωμαῖοι λέγουσιν, ἐκ Παλλαντίου πόλεως Ἀρ-
 20 καδικῆς ἀναστάς. ἠγεῖτο δὲ τῆς ἀποικίας Εὐάνδρος 81
 Ἐρμού λεγόμενος καὶ νύμφης τινὸς Ἀρκάσιν ἐπιχω-
 ρίας, ἣν οἱ μὲν Ἑλληνες Θέμιν εἶναι λέγουσι καὶ
 θεοφόρητον ἀποφαίνουσιν, οἱ δὲ τὰς Ῥωμαϊκὰς συγγρά-

1 δὲ AB 2 Θούσκους c. Lepsius de Pelasgis p. 11
 3 τινες B | Ταρσένα vel Ταρσένα Lepsius p. 24 4 ᾤκη-
 σαν O corr. Portus 6 οἱ σύμπαντες O ἐκέκτηντο excidisse
 putat Reiske ἔσχον Kayser Ann. phil. 1863 p. 4 ἐκτίσαντο
 Garrer Obs. p. 2 Meutzner Ann. phil. 1877 p. 821 mihi οἱ
 σύμπαντες corruptum videtur 12 δ ὑπελείφθη c. Reiske
 13 ἄλλοις] Ἀλβανοῖς c. Kiessling | ἐπολιτεύσαντο B 14 Πε-
 λασγικοῦ] πελασγιῶν B 15 εἰσι B 16 ἄλλος ἑλληνικὸς στό-
 λος B 21 λεγόμενος B γενόμενος A

ψαντες ἀρχαιολογίας τῆ πατρίῳ γλώσση Καρμέντην
ὀνομάζουσιν· εἶη δ' ἂν Ἑλλάδι φωνῆ Θεσπιῶδός τῆ
νύμφη τοῦνομα· τὰς μὲν γὰρ ῥῥὰς καλοῦσι Ῥωμαῖοι
κάρμινα, τὴν δὲ γυναικικὰ ταύτην ὁμολογοῦσι δαιμο-
νίῳ πνεύματι κατάσχετον γενομένην τὰ μέλλοντα 5
συμβαίνειν τῷ πλήθει δι' ῥῥῆς προλέγειν. ὁ δὲ στό- 2
λος οὔτος οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς γνώμης ἐπέμφθη,
ἀλλὰ στασιάζαντος τοῦ δήμου τὸ ἐλαττώθεν μέρος
82 ἐκούσιον ὑπεξῆλθεν. ἐτύγχανε δὲ τότε τὴν βασιλείαν
τῶν Ἀβοριγίνων παρειληφῶς Φαῦνος, Ἄρεος ὡς φα- 10
σιν ἀπόγονος, ἀνὴρ μετὰ τοῦ δραστηρίου καὶ συνε-
τὸς, καὶ αὐτὸν ὡς τῶν ἐπιχωρίων τινὰ Ῥωμαῖοι δαι-
μόνων θυσίαις καὶ ῥῥαῖς γεραίρουσιν. οὔτος ὁ ἀνὴρ
δεξάμενος κατὰ πολλὴν φιλότητα τοὺς Ἀρκάδας ὀλί-
γους ὄντας, δίδωσιν αὐτοῖς τῆς αὐτοῦ χώρας ὀπόσῃν 15
ἐβούλοντο. οἱ δὲ Ἀρκάδες, ὡς ἡ Θέμις αὐτοῖς ἐπι- 3
θειάζουσα ἔφραξεν, αἰροῦνται λόφον ὀλίγον ἀπέχοντα
τοῦ Τεβέριος, ὅς ἐστι νῦν ἐν μέσῳ μάλιστα τῆς Ῥω-
μαίων πόλεως, καὶ κατασκευάζονται πρὸς αὐτῷ κώ-
μην βραχεῖαν, δυσι ναυτικοῖς πληρώμασιν ἐν οἷς 20
ἀπανέστησαν τῆς Ἑλλάδος ἀποχωρῶσαν, ἣν ἔμελλε τὸ
πεπρωμένον σὺν χρόνῳ θήσειν ὄσῃν οὔθ' Ἑλλάδα
πόλιν οὔτε βάρβαρον κατὰ τε οἰκήσεως μέγεθος καὶ
κατὰ δυναστείας ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν εὐ-

1 πατρώω AB πατρίῳ Meineke | Καρμέντην Urlichs Eos I
p. 309 καρμένταν A καρμετίνον B 4 καρμίανα B θερμίανα A
5 γενομένην Reiske γινομένην O 6 ὁ δὲ λόγος Ba 8 μέ-
ρος ἐκούσιον Ambrosch ἐκούσιον μέρος O ἀκούσιον c. Reiske
10 ὡς φασιν om. B | ἄρε<ο>ς B 11 καὶ ὡς φασιν συνετὸς B
15 αὐτοῦ O 18 τιβέριος Ba 20 δυσι νάυτικοῖς A δυσι
ἀλτικοῖς B δυσὶν ἀλητικοῖς (Ca) prob. Madvig Adv. I 723 | ἐν
del. Madvig l. 1. 23 κατὰ τε Sylburg κατὰ γε O

τυχίαν, χρόνον τε ὅπόσον ἂν ὁ θνητος αἰὼν ἀντέχη 83
 4 πόλεων μάλιστα πασῶν μνημονευθησομένην. ὄνομα
 δὲ τῷ πολίσματι τούτῳ τίθενται Παλλάντιον ἐπὶ τῆς
 ἐν Ἀρκαδίᾳ σφῶν μητροπόλεως· νῦν μέντοι Παλά-
 5 τιον ὑπὸ Ῥωμαίων λέγεται συγγέαντος τοῦ χρόνου τὴν
 ἀκρίβειαν καὶ παρέχει πολλοῖς ἀτόπων ἐτυμολογιῶν
 ἀφορμὰς·

XXXII. ὡς δέ τινες ἱστοροῦσιν, ὧν ἔστι καὶ Πο-
 λύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἐπὶ τινος μειρακίου Πάλ-
 10 λαντος αὐτόθι τελευτήσαντος· τοῦτον δὲ Ἡρακλέους
 εἶναι παῖδα καὶ Λάυνας τῆς Εὐάνδρου θυγατρὸς·
 χῶσαντα δ' αὐτῷ τὸν μητροπάτορα τάφον ἐπὶ τῷ λό-
 φῳ Παλλάντιον ἐπὶ τοῦ μειρακίου τὸν τόπον ὀνομά-
 2 σαι. ἐγὼ μέντοι οὔτε τάφον ἐθεασάμην ἐν Ῥώμῃ Πάλ-
 15 λαντος οὔτε χοᾶς ἔμαθον ἐπιτελουμένας οὔτε ἄλλο
 τῶν τοιουτοτρόπων οὐδὲν ἠδυνήθην ἰδεῖν, καίτοι 84
 γε οὐκ ἀμνήστου τῆς οἰκίας ταύτης ἀφειμένης οὐδ'
 ἀμοίρου τιμῶν αἷς τὸ δαιμόνιον γένος ὑπ' ἀνθρώπων
 γεραίρεται. καὶ γὰρ Εὐάνδρῳ θυσίας ἔμαθον ὑπὸ
 20 Ῥωμαίων ἐπιτελουμένας ὁσέτη δημοσία καὶ Καρμέν-
 τη, καθάπερ τοῖς λοιποῖς ἤρωσι καὶ δαίμοσι, καὶ βω-
 μούς ἐθεασάμην ἰδρυμένους, Καρμέντη μὲν ὑπὸ τῷ
 καλουμένῳ Καπιτωλίῳ παρὰ ταῖς Καρμεντίσι πύλαις,
 Εὐάνδρῳ δὲ πρὸς ἑτέρῳ τῶν λόφων Ἀυεντίνῳ λεγο-
 25 μένῳ τῆς Τριδύμου πύλης οὐ πρόσω· Πάλλαντι δὲ
 3 οὐδὲν οἶδα τούτων γινόμενον. οἱ δ' οὖν Ἀρκαῶδες

3 ἐπὶ AB 4 παλλάτιον A 11 Λάυνας Ambrosch
 δύνας O 14 πάλλαντος Aa πάλλαντον Ba 16 (ἡ)δυνήθην B |
 ἰδεῖν B μαθεῖν R 18 γένος] γε ὁ καὶ B 19 γὰρ] παρ' B
 20 ὁσέτη B ὅσα ἔτη R 23 Καπιτωλίῳ Urlichs Eos I p. 309
 24 ἑτέρου AB 26 γενόμενον A

ὑπὸ τῷ λόφῳ συνοικισθέντες τὰ τε ἄλλα διεκόσμου
 τὸ κτίσμα τοῖς οἰκοθεν νομίμοις χρώμενοι καὶ ἱερὰ
 ἰδρύνονται, πρῶτον μὲν τῷ Λυκαίῳ Πανὶ τῆς Θέμιδος
 ἐξηγουμένης (Ἀρκάσι γὰρ θεῶν ἀρχαιότατός τε καὶ
 τιμιώτατος ὁ Πάν) χωρίον ἐξευρόντες ἐπιτήδειον, ὃ 5
 85 καλοῦσι Ῥωμαῖοι Λουπερκάλιον, ἡμεῖς δ' ἂν εἴποιμεν
 Λύκαιον. νῦν μὲν οὖν συμπεπολισμένων τῷ τεμένει 4
 τῶν πέριξ χωρίων δυσείκαστος γέγονεν ἢ παλαιὰ τοῦ
 τόπου φύσις, ἣν δὲ τὸ ἀρχαῖον ὡς λέγεται σπήλαιον
 ὑπὸ τῷ λόφῳ μέγα, δρυμῶ λασίῳ κατηρεφές, καὶ 10
 κρηνίδες ὑπὸ ταῖς πέτραις ἐμβύθιοι, ἣ τε προσεχῆς
 τῷ κρημνῷ νάπη πυκνοῖς καὶ μεγάλοις δένδροσιν
 ἐπίσκιος. ἔνθα βωμὸν ἰδρυσάμενοι τῷ θεῷ τὴν πά- 5
 τριον θυσίαν ἐπετέλεσαν, ἣν μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς
 χρόνου Ῥωμαῖοι θύουσιν ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ μετὰ 15
 τὰς χειμερινούς τροπάς, οὐδὲν τῶν τότε γενομένων
 μετακινοῦντες· ὁ δὲ τρόπος τῆς θυσίας ἐν τοῖς ἔπειτα
 λεχθήσεται. ἐπὶ δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ λόφου τὸ τῆς
 Νίκης τέμενος ἐξελόντες θυσίας καὶ ταύτην κατεστή-
 σαντο διετησίους, ἃς καὶ ἐπ' ἐμοῦ Ῥωμαῖοι ἔθνον. 20

XXXIII. Ταύτην δὲ Ἀρκάδες μυθολογοῦσι Πάλ-
 λαντος εἶναι θυγατέρα τοῦ Λυκάονος· τιμὰς δὲ παρ'
 86 ἀνθρώπων ἃς ἔχει νῦν Ἀθηναῖς βουλήσει λαβεῖν,
 γενομένην τῆς θεοῦ σύντροφον. δοθῆναι γὰρ εὐθύς
 ἀπὸ γονῆς τὴν Ἀθηναῖν Πάλλαντι ὑπὸ Διὸς καὶ παρ' 25
 ἐκείνῳ τέως εἰς ὄραν ἀφίκετο τραφῆναι. ἰδρύσαντο !

1 διεκοσμοῦντο κτίσματα O corr. Kiessling 7 νῦν μέν-
 τοι c. Ambrosch | συμπεπιλημένων c. Reiske 10 σοφῶ Ba
 12 τῶν κρημνῶν O corr. Kiessling 16 τὰς om. A | χει-
 μερίας B 25 τὴν Ἀθηναῖν ἀπὸ γονῆς B 26 ὄραν A
 οὐρανούς B

δὲ καὶ Διήμητρος ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας αὐτῇ διὰ
 γυναικῶν τε καὶ νηφαλίους ἔθυσαν, ὡς Ἑλλησι νόμος.
 2 ὧν οὐδὲν ὁ καθ' ἡμᾶς ἥλλαξε χρόνος. ἀπέδειξαν δὲ
 καὶ Ποσειδῶνι τέμενος Ἰππίῳ καὶ τὴν ἑορτὴν Ἰππο-
 5 κράτεια μὲν ὑπ' Ἀρκαδῶν, Κωνσουάλια δὲ ὑπὸ Ῥω-
 μαίων λεγόμενα κατεστήσαντο, ἐν ἧ παρα Ῥωμαίοις
 3 ἐξ ἔθους ἐλινύουσιν ἔργων ἵπποι καὶ ὄρεις καὶ στέ-
 φονται τὰς κεφαλὰς ἄνθεσι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τε-
 10 μένη καὶ βωμοὺς καὶ βρέτη θεῶν καθωσίωσαν, ἀγι-
 σμούς τε καὶ θυσίας κατεστήσαντο πατρίους, αἱ μέχρι 87
 τῶν κατ' ἐμὲ χρόνων τὸν αὐτὸν ἐγίνοντο τρόπον. οὐ
 θαυμάσαιμι δ' ἂν εἰ καὶ παρεῖνται τινες διαφυγοῦσαι
 τὴν τῶν ἐπιγινομένων μνήμην ὑπὸ τοῦ πάνυ ἀρ-
 χαίου· ἀλλ' ἀποχωρῶσί γε αἱ νῦν ἐτι γινόμεναι τεκμη-
 15 ρια εἶναι τῶν Ἀρκαδικῶν ποτε νομίμων· λεχθήσεται
 4 δὲ περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον ἐν ἑτέροις. λέγονται δὲ καὶ
 γραμμάτων Ἑλληνικῶν χρῆσιν εἰς Ἰταλίαν πρῶτοι
 διακομίσαι νεωστὶ φανεῖσαν Ἀρκαδες καὶ μουσικὴν
 τὴν δι' ὀργάνων, ἃ δὴ λύραι τε καὶ τρίγωνα καὶ αὐ-
 20 λοὶ καλοῦνται, τῶν προτέρων ὅτι μὴ σύριγξι ποιμε-
 νικαῖς οὐδενὶ ἄλλῳ μουσικῆς τεχνήματι χρωμένων,
 νόμους τε θέσθαι καὶ τὴν δίαιταν ἐκ τοῦ θηριώδους
 ἐπὶ πλεῖστον εἰς ἡμερότητα μεταγαγεῖν τέχνας τε καὶ
 ἐπιτηδεύματα καὶ ἄλλα πολλὰ τινὰ ὠφελήματα εἰς τὸ 86*

2 post καὶ excidisse παίδων vel κορῶν censet Ambrosch; an νημφῶν? 4 ποσιδῶνι Ba | ἱπποκράτεια A ἱππόκρατα B

5 ὑπὸ ἀρκαδῶν B | κωνσουάλια Bb 6 λεγομένην Cobet
 Obs. p. 28 7 ἐλινύουσιν Bb 9 καθωσίωσεν Ba 12 παρ-
 εῖνται B 13 ἀπὸ O corr. Cobet Obs. p. 29 14 αἱ Am-
 brosch καὶ O καὶ αἱ c. Stephanus αἱ καὶ c. Reiske | γινό-
 μενα AB 19 τρίγωνα B αὐλοὶ Camerarius λυδοὶ O 24 τινὰ
 πολλὰ (CDE) alterutrum del. Reiske

κοινὸν καταθεῖναι, καὶ διὰ ταῦτα πολλῆς ἐπιμελείας
 τυγχάνειν πρὸς τῶν ὑποδεξαμένων. τοῦτο δεύτερον δ'
 ἔθνος Ἑλληνικὸν μετὰ Πελασγοὺς ἀφικόμενον εἰς
 Ἰταλίαν κοινὴν ἔσχε μετὰ τὴν <τῶν> Ἀβοριγίνων οἴκη-
 σιν ἐν τῷ κρατίστῳ τῆς Ῥώμης ἰδρυσάμενον χωρίῳ. 5

XXXIII. Ὀλίγοις δ' ὕστερον ἔτεσι μετὰ τοὺς
 Ἀρκάδας ἄλλος εἰς Ἰταλίαν ἀφικνεῖται στόλος Ἑλλη-
 νικὸς ἄγοντος Ἡρακλέους, ὃς Ἰβηρίαν καὶ τὰ μέχρι
 δυσμῶν ἡλίου πάντα χειρῶσάμενος ἤκεν. ἐξ ὧν τινες
 Ἡρακλέα παραιτησάμενοι τῆς πραγματείας ἀφεθῆναι, 10
 περὶ ταῦτα τὰ χωρία ὑπέμειναν καὶ πολίζονται λόφον
 ἐπιτήδειον εὐρόντες, τρισταδίῳ δὲ μάλιστα μήκει τοῦ
 Παλλαντίου διειρογόμενον, ὃς νῦν μὲν Καπιτωλῖνος
 ὀνομάζεται, ὑπὸ δὲ τῶν τότε ἀνθρώπων Σατόρνιος
 ἐλέγετο, ὥσπερ ἂν εἶποι τις Ἑλλάδι φωνῇ Κρόνιος. 15
 τῶν δὲ ὑπολειφθέντων οἱ μὲν πλείους ἦσαν Πελο- 2
 ποννήσιοι, Φεναῖται τε καὶ Ἐπειοὶ [οἱ] ἐξ Ἥλιδος, οἷς
 οὐκέτι πόθος ἦν τῆς οἴκαδε ὁδοῦ διαπεπορθημένης
 87* αὐτοῖς τῆς πατρίδος ἐν τῷ πρὸς Ἡρακλέα πολέμῳ,
 ἐμέμικτο δέ τι καὶ Τρωικὸν αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Λαομέ- 20
 δοντος αἰχμαλώτων ἐξ Ἰλίου γενομένων ὅτε τῆς πό-
 λεως Ἡρακλῆς ἐκράτησε. δοκεῖ δέ μοι καὶ τοῦ ἄλλου
 στρατοῦ πᾶν, εἴ τι καματηρὸν ἢ τῇ πλάνῃ ἀχθόμενον
 ἦν, ἀφῆσιν τῆς στρατείας αἰτησάμενον ἐν τῷ χωρίῳ
 τῶδε ὑπομῆναι. τὸ δὲ ὄνομα τῷ λόφῳ τινὲς μὲν 3
 25

1 δι' αὐτὰ AB 2 πρὸ τῶν Ba 4 * μετὰ τὴν ABA
 9 ἤκεν Kiessling ἦν O χειρῶσόμενος ἦει c. Reiske 12
 εὐρ(ό)ντες ἐν τ. B | τρισταδίῳ αὐτ μήκει del. Reiske 14 σα-
 τούρνιος B 17 φεναῖται AB | ἐπειοὶ Ba | οἱ del. Reudler
 Tiroc. crit. p. 8 | ἡλιδος Ba 20 λαομέδοντα B 23 εἴ τι
 πάνυ c. Kiessling 24 ἡ Ba | τῆς τρωίας Ba

ὥσπερ ἔφην ἀρχαῖον οἶονται εἶναι, καὶ δι' αὐτὸ τοὺς
 Ἐπειοὺς οὐχ ἥκιστα φιλοχωρῆσαι <τῷ λόφῳ> μνήμη
 τοῦ ἐν Ἡλίδι Κρονίου λόφου, ὃς ἐστὶν ἐν τῇ Πισάτιδι
 γῆ ποταμοῦ πλησίον Ἀλφειοῦ, καὶ αὐτὸν ἱερὸν τοῦ
 5 Κρόνου νομίζοντες Ἠλεῖοι θυσίαις καὶ ἄλλαις τιμαῖς
 4 συνιόντες γεραίρουσιν ἐν ὠρισμένοις χρόνοις. Εὐξε-
 νος δὲ ποιητῆς ἀρχαῖος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἰταλικῶν
 μυθογράφων ὑπ' αὐτῶν οἶονται Πισατῶν διὰ τὴν
 ὁμοιότητα τοῦ παρὰ σφίσι Κρονίου τεθῆναι τῷ τόπῳ
 10 τοῦνομα, καὶ τὸν βωμὸν τῷ Κρόνῳ τοὺς Ἐπειοὺς 88
 ἰδρῦσασθαι μεθ' Ἡρακλέους, ὃς ἔτι καὶ νῦν διαμένει
 παρὰ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου κατὰ τὴν ἄνοδον τὴν ἀπὸ
 τῆς ἀγορᾶς φέρουσαν εἰς τὸ Καπιτώλιον, τὴν τε θυ-
 σίαν, ἣν καὶ ἐπ' ἐμοῦ Ῥωμαῖοι ἔθνον φυλάττοντες
 15 τὸν Ἑλληνικὸν νόμον, ἐκείνους εἶναι τοὺς καταστησα-
 5 μένους. ὡς δ' ἐγὼ συμβαλλόμενος εὐρίσκω, καὶ πρὶν
 Ἡρακλέα ἐλθεῖν εἰς Ἰταλίαν ἱερὸς ἦν ὁ τόπος τοῦ
 Κρόνου καλούμενος ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων Σατόρνιος,
 καὶ ἡ ἄλλη δὲ ἀκτὴ σύμπασα ἡ νῦν Ἰταλία καλουμένη
 20 τῷ θεῷ τούτῳ ἀνέκειτο, Σατορνία πρὸς τῶν ἐνοι-
 κούντων ὀνομαζομένη, ὡς ἔστιν εὐρεῖν ἐν τε Σιβυλ-
 λείοις τισὶ λογίοις καὶ ἄλλοις χρησθηρίοις ὑπὸ τῶν
 θεῶν δεδομένοις εἰρημένον, ἱερά τε πολλαχῆ τῆς χώ-
 ρας ἐστὶν ἰδρυμένα τῷ θεῷ καὶ πόλεις τινὲς οὕτως
 25 ὥσπερ ἡ σύμπασα τότε ἀκτὴ ὀνομαζόμεναι χῶροί τε

1 ὅπερ ἔφην, τινὲς μὲν c. Reiske | δι' αὐτὸ Reiske
 <Διὰ>ντ<ὸ> B <Δι>ὰ τὸ A 2 τῷ λόφῳ om. A 6 συν-
 ιέντες B | εὐξενος δὲ ὁ AB Ἐννιος δὲ ὁ c. Sylburg 9 τρέ-
 πω Ba 13 καπετώλιον B 16 δ' ἐγὼ B δὲ ἐγὼ R
 18 σατοῦρνιος B 19 ἄλλη δὲ Ambrosch 20 σατορνία B
 22 λογίοις Reiske λόγοις O 23 εἰρημένων A

πολλοὶ τοῦ δαίμονος ἐπώνυμοι καὶ μάλιστα οἱ σκόπε-
λοι καὶ τὰ μετέωρα·

XXXV. Ἰταλία δὲ ἀνὰ χρόνον ὠνομάσθη ἐπ' ἀν-
δρὸς δυνάστου ὄνομα Ἰταλοῦ. τοῦτον δέ φησιν Ἀν-
τίοχος ὁ Συρακούσιος ἀγαθὸν καὶ σοφὸν γεγενημένον 5
89 καὶ τῶν πλησιοχώρων τοὺς μὲν λόγοις ἀναπείθοντα,
τοὺς δὲ βία προσαγόμενον, ἅπασαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιή-
σασθαι τὴν γῆν ὅση ἐντὸς ἦν τῶν κόλπων τοῦ τε
Ναπητίνου καὶ τοῦ Σκυλλητίνου· ἦν δὴ πρώτην κληθῆ-
ναι Ἰταλίαν ἐπὶ τοῦ Ἰταλοῦ. ἐπεὶ δὲ ταύτης καρτε- 10
ρὸς ἐγένετο καὶ ἀνθρώπους πολλοὺς εἶχεν ὑπηκόους
αὐτῷ, αὐτίκα τῶν ἐχομένων ἐπορέγεσθαι καὶ πόλεις
συνάγεσθαι πολλάς· εἶναι δ' αὐτὸν Οἰνωτρον τὸ γένος.
Ἑλλάνικος δὲ ὁ Λέσβιός φησιν Ἡρακλέα τὰς Γηρνού- 2
νον βοῦς ἀπελαύνοντα εἰς Ἄργος, ἐπειδὴ τις αὐτῷ 15
δάμαλις ἀποσκιρτήσας τῆς ἀγέλης ἐν Ἰταλία εὐντι
ἤδη φεύγων διῆρε τὴν ἀκτὴν καὶ τὸν μεταξὺ διανη-
ξάμενος πόρον τῆς θαλάττης εἰς Σικελίαν ἀφίκετο,
ἐρόμενον αἰεὶ τοὺς ἐπιχωρίους καθ' οὓς ἐκάστοτε γί-
90 νοιτο διώκων τὸν δάμαλιν, εἴ πη τις αὐτὸν ἐωρακῶς 20
εἶη, τῶν τῆδε ἀνθρώπων Ἑλλάδος μὲν γλώττης ὀλίγα
συνιέντων, τῆ δὲ πατρίῳ φωνῇ κατὰ τὰς μηνύσεις
τοῦ ζῴου καλούντων τὸν δάμαλιν οὐίτουλον, ὥσπερ
καὶ νῦν λέγεται, ἐπὶ τοῦ ζῴου τὴν χώραν ὠνομάσαι

9 *Ναπητίνου* O et *Antiochus* apud *Strabonem* VI p. 255
Λαμητικῶ Arist. Pol. VII 9, 2 *Λαμητίνου* c. *Cluverus Ital.*
ant. p. 1290 | *Σκυλλητικῶ* Hudson ex *Strabonis* l. l. 10 *καρ-*
τερός Aa κ(ρά)τερός B ἐγκρατής Ab 12 * αὐτ(ῶ) καὶ B
αὐτίκα R 13 ὑπάγεσθαι c. *Usener* 14 τοὺς B 17 διῆττε
c. *Meineke* 19 τοὺς ἀνεὶ c. *Cobet Obs.* p. 29 23 *ἰτούλον* B
24 ἐπὶ B ἀπὸ R

3 πᾶσαν ὄσῃν ὁ δάμαλις διῆλθεν Οὐιτουλίαν. μεταπε-
 σεῖν δὲ ἀνὰ χρόνον τὴν ὀνομασίαν εἰς τὸ νῦν σχῆμα
 οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ τῶν Ἑλληνικῶν πολλὰ
 τὸ παραπλήσιον πέπονθεν ὀνομάτων. πλὴν εἴτε ὡς
 5 Ἀντίοχος φησιν ἐπ' ἀνδρὸς ἡγεμόνος, ὅπερ ἴσως καὶ
 πιθανώτερόν ἐστιν, εἴθ' ὡς Ἑλλάνικος οἶεται ἐπὶ τοῦ
 ταύρου τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἔσχευ, ἐκεῖνό γε ἔξ
 ἀμφοῖν δῆλον, ὅτι κατὰ τὴν Ἡρακλέους ἡλικίαν ἢ
 μικρῶ πρόσθεν οὕτως ὠνομάσθη. τὰ δὲ πρὸ τούτων
 10 Ἑλληνες μὲν Ἑσπερίαν καὶ Ἀύσονίαν αὐτὴν ἐκάλου,
 οἱ δ' ἐπιχώριοι Σατορνίαν, ὡς εἰρηταί μοι πρότερον.

XXXVI. Ἔστι δέ τις καὶ ἕτερος λόγος ὑπὸ τῶν
 ἐπιχωρίων μυθολογούμενος, ὡς πρὸ τῆς Διὸς ἀρχῆς
 ὁ Κρόνος ἐν τῇ γῇ ταύτῃ δυναστεύσειε, καὶ ὁ λεγό-
 15 μενος ἐπ' ἐκείνου βίος ἅπασι δασιλῆς ὀπόσοις ὥραι 91
 φύουσιν οὐ παρ' ἄλλοις μᾶλλον ἢ παρὰ σφίσι γένοιτο.
 2 καὶ εἴ τις ἄλλως ἀφελῶν τὸ μυθῶδες τοῦ λόγου χώρας
 ἀρετὴν ἐξετάζειν ἐθελήσειεν, ἔξ ἧς γένος τὸ ἀνθρώ-
 πων πλείστας εὐφροσύνας ἐκαρπώσατο γενόμενον εὐθύς
 20 εἴτ' ἐκ γῆς ὡς ὁ παλαιὸς ἔχει λόγος, εἴτ' ἄλλως πως,
 οὐκ ἂν εὖροι ταύτης τινὰ ἐπιτηδειοτέραν. ὡς γὰρ μία
 γῆ πρὸς ἑτέραν κρίνεσθαι τοσαύτην τὸ μέγεθος, οὐ
 μόνον τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἀπάσης κρα-
 3 τίστη κατ' ἐμὴν δόξαν ἐστὶν Ἰταλία. καίτοι με οὐ λέ-
 25 ληθεν ὅτι πολλοῖς οὐ πιστὰ δόξω λέγειν, ἐνθυμουμέ-
 νοις Αἴγυπτόν τε καὶ Λιβύην καὶ Βαβυλῶνα καὶ εἰ
 δὴ τινες ἄλλοι χῶροί εἰσιν εὐδαίμονες· ἀλλ' ἐγὼ τὸν

2 τὴν ὀνομασίαν om. B 6 ἐπὶ B ἀπὸ A 11 σατορνε-
 νίαν B σανορνίαν R 16 μᾶλλον R μόνον B 17 εἴ τις
 ἄλλως c. Sylburg, Reiske, Ambrosch εἴ τις ἄλλος R εἴ τις B
 21 μίαν γῆν c. Sylburg 22 συγκρίνεσθαι c. Stephanus

92 ἐκ γῆς πλοῦτον οὐκ ἐν μιᾷ τίθεμαι καρπῶν ἰδέα οὐδ' εἰσέρχεται με ζῆλος οἰκήσεως, ἐν ἣ ἴσον εἰσὶν ἄρουραι πίονες, τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἢ βραχὺ τι χρησίμων, ἀλλ' ἦτις ἂν εἴη πολυαρκεστάτη τε καὶ τῶν ἐπεισάκτων ἀγαθῶν ἐπὶ τὸ πολὺ ἐλάχιστον δεομένη, 5 ταύτην κρατίστην εἶναι λογίζομαι. τοῦτο δὲ τὸ παμφόρον καὶ πολυωφελὲς παρ' ἡντινοῦν ἄλλην γῆν Ἰταλίαν ἔχειν πείθομαι.

XXXVII. Οὐ γὰρ ἀρούρας μὲν ἀγαθὰς ἔχει καὶ πολλάς, ἄδενδρος δ' ἐστὶν ὡς σιτοφόρος· οὐδ' αὖ 10 φυτὰ μὲν ἱκανὴ παντοῖα θρέψασθαι, σπείρεσθαι δ' ὡς δενδρῆτις ὀλιγόκαρπος· οὐδ' ἄμφω μὲν ταῦτα παρέχειν δαψιλῆς, προβατεύεσθαι δ' ἀνεπιτήδειος· οὐδ' ἂν τις αὐτὴν φαίη πολύκαρπον μὲν εἶναι <καὶ πολύδενδρον> καὶ πολύβοτον, ἐνδαιήτημα δ' ἀνθρώποις ὑπάρ- 15 χειν ἄχαρι· ἀλλ' ἐστὶ πάσης ὡς εἰπεῖν ἡδονῆς τε καὶ ὠφελείας ἔκπλεως. ποίας μὲν γὰρ λείπεται σιτοφόρου 2 μὴ ποταμοῖς, ἀλλὰ τοῖς οὐρανίοις ὕδασιν ἀρδομένης τὰ καλούμενα Καμπανῶν πεδία, ἐν οἷς ἐγὼ καὶ τρικάρπους 93 ἐθεασάμην ἀρούρας θερινὸν ἐπὶ χειμερινῷ καὶ μετο- 20 πωρινὸν ἐπὶ θερινῷ σπόρον ἐκφερούσας; ποίας δ' ἐλαιοφόρου τὰ Μεσσαπίων καὶ Δαννίων καὶ Σαβίνων καὶ πολλῶν ἄλλων γεώργια; ποίας δ' οἰνοφύτου Τυρρηνία καὶ Ἀλβανὴ καὶ <τὰ> Φαλερινῶν χωρία θαν-

3 οὐθὲν A οὐδὲν R | χρησίμων Bücheler χρήσιμον O 4 εἴ
 τις B 7 ἡντι<α.> οὐν B ἡντινα R | γῆν ἢ Ἰταλίαν B
 14 καὶ πολύδενδρον add. Bücheler, om. O fecundam arborum
 Lapus 17 ἔκπλεως ABa ἔμπλεως Bb | ὀποιίας
 B 19 ἐν om. B 21 ἐκφερούσας Meineke ἐκτροφούσας O |
 δὲ B 22 λεωφόρου Ba 24 Ἀλβανὴ Grasberger Philol.
 XXXVIII p. 548 ἄλβανοὶ O | τὰ add. Ambrosch, Krüger om. O

μαστῶς ὡς φιλάμπελα καὶ δι' ἐλαχίστου πόνου πλεί-
 στους ἅμα καὶ κρατίστους καρπούς ἐξενεργεῖν εὐπορα·
 3 χωρὶς δὲ τῆς ἐνεργοῦ πολλὴν μὲν ἂν τις εὔροι τὴν
 εἰς ποίμνας ἀνειμένην αὐτῆς, πολλὴν δὲ τὴν αἰγινό-
 5 μον, ἔτι δὲ πλείω καὶ θαυμασιωτέραν τὴν ἵπποφορ-
 βόν τε καὶ βουκολίδα· ἢ γὰρ ἔλειος καὶ λειμωνία
 βοτάνη δασιλῆς οὐσα τῶν τε ὀργάδων ἢ δροσερὰ
 καὶ κατάρρυτος ἄπειρος ὅση θέρει νέμεται καὶ παρ-
 4 ἔχει διὰ παντὸς εὐθενούσας τὰς ἀγέλας. πάντων δ'
 10 εἰσὶν οἱ δρυμοὶ θαυμασιώτατοι περὶ τε τὰ κρημνώδη
 χωρία καὶ τὰς νάπας καὶ τοὺς ἀγεωργήτους λόφους,
 ἐξ ὧν πολλῆς μὲν εὐποροῦσι καὶ καλῆς ὕλης ναυπη-
 γησίμου, πολλῆς δὲ τῆς εἰς τὰς ἄλλας ἐργασίας εὐθέ- 94
 του. καὶ τούτων οὐδὲν οὔτε δυσπόριστόν ἐστιν οὔτε
 15 πρόσω τῆς ἀνθρωπίνης χρείας κείμενον, ἀλλ' εὐκατ-
 ἐργαστα καὶ ῥάδια παρεῖναι πάντα διὰ πλῆθος τῶν
 ποταμῶν, οἳ διαρρέουσιν ἅπασαν τὴν ἀκτὴν καὶ ποι-
 5 οῦσι τὰς τε κοιμίδας καὶ τὰς ἀμείψεις τῶν ἐκ γῆς
 φρυομένων λυσιτελεῖς. ἔχει δὲ ἡ γῆ καὶ νάματα θερμοῶν
 20 ὑδάτων ἐν πολλοῖς εὐρημένα χωρίοις, λουτρὰ παρα-
 σχεῖν ἥδιστα καὶ νόσους ἰάσασθαι χρόνιους ἄριστα,
 καὶ μέταλλα παντοδαπὰ καὶ θηρίων ἄγρας ἀφθότους
 καὶ θαλάττης φύσιν πολύγονον ἄλλα τε μυρία, τὰ μὲν

4 αὐτῆς Portus αὐτῆ O | αἰγινόμον A αἰγινόμον R
 6 ἔ(λει)ος B 8 ἠπειρος B | ὅση Sylburg ἢ ABa ἢ Bb |
 θέρει B, ἄπειρος ὅση δὲ αἰὲ vel ἄπειρος ὅση θέρει τε καὶ
 χειμῶνι c. Meutzner Ann. phil. 1877 p. 822 9 εὐθενούσας A
 εὐθηνούσας B 11 τόπους λόφους B 12 εὐποροῦσι R εὐ-
 πόρον οὐσης B | καλῆς ὕλης ναυπηγησίμου c. Casaubonus, Reiske
 καλῆς ναυπηγησίμου R καλῆς εἰς ναυπήγησιν B ὕλης πολλῆς
 Krüger Index gr. gr. p. 250 καὶ καλῆς del. Cobet Obs. p. 29
 16 πάντη c. Kiessling πάντα πανταχοῦ c. Reiske 17 οἳ δὲ B

εὐχρηστα, τὰ δὲ θαυμάσια, πάντων δὲ κάλλιστον, ἄερα κεκραμένον ταῖς ὥραις συμμέτρως, οἷον ἥμιστα πημαίνειν κρυμῶν ὑπερβολαῖς ἢ θάλπεσιν ἐξαισίοις καρπῶν τε γένεσιν καὶ ζῶων φύσιν.

XXXVIII. Οὐδὲν δὴ θαυμαστὸν ἦν τοὺς πα-⁵λαιοὺς ἱερὰν ὑπολαβεῖν τοῦ Κρόνου τὴν χώραν ταύτην, τὸν μὲν δαίμονα τοῦτον οἰομένους εἶναι πάσης
 95 εὐδαιμονίας δοτῆρα καὶ πληρωτὴν ἀνθρώποις, εἴτε Κρόνον αὐτὸν δεῖ καλεῖν, ὡς Ἑλληνες ἀξιοῦσιν, εἴτε Σάτουρνον, ὡς Ῥωμαῖοι, πᾶσαν δὲ περιειληφότα τὴν¹⁰ τοῦ κόσμου φύσιν, ὅποτέρως ἄν τις ὀνομάσῃ· τὴν δὲ χώραν ταύτην ὀρῶντας ἔκπλεω πάσης εὐπορίας καὶ χάριτος, ἧς τὸ θνητὸν ἐφίεται γένος, ἀξιοῦντας δὲ καὶ θεῖω καὶ θνητῷ γένει τὸ πρόσφορον εἶναι πάντων χωρίων ἀρμοδιώτατον, ὄρη μὲν καὶ νάπας Πανί, λει-¹⁵μῶνας δὲ καὶ τεθηλότα χωρία νύμφαις, ἀκτὰς δὲ καὶ νήσους πελαγίοις δαίμοσι, τῶν δ' ἄλλων, ὡς ἐκάστω τι θεῷ καὶ δαίμονι οἰκεῖον. λέγουσι δὲ καὶ τὰς θυ-²σίας ἐπιτελεῖν τῷ Κρόνῳ τοὺς παλαιοὺς, ὥσπερ ἐν Καρχηδόνι τέως ἢ πόλις διέμεινε καὶ παρὰ Κελτοῖς²⁰
 96 εἰς τόδε χρόνον γίνεται καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τῶν ἑσπερίων ἔθνων ἀνδροφόνους, Ἡρακλέα δὲ παῦσαι

1 * ἀπάντων O 2 κ(ε). κρ. α. μένον B 3 ἢ θάλπεσιν Ambrosch καὶ θ. O 4 καὶ ζῶων Reiske ἢ ζῶων O
 6 <κ>ρόνον B 9 Κρόνον Sylburg χρόνον O 10 Σάτουρνον Sylburg κρόνον AB Κόρον (vel Κόριον) c. Stephanus et Casaubonus Κόρονον c. Buttman Mythol. II p. 32 πᾶσαν γε c. Usener | πᾶσαν — ὀνομάσῃ del. Meutzner Ann. phil. 1877 p. 823 12 ἔκπλεων B 14 καὶ θνητῷ suspecta Kiesslingio ἀνεῖναι c. Kiessling 15 χωρίων καὶ B | Πανὶ νεῖμαι c. Reiske
 16 verba καὶ τεθηλότα — ἀκτὰς δὲ om. Ba, add. Bb in mg
 17 ἐκαστατῇ Ba

τὸν νόμον τῆς θυσίας βουληθέντα τὸν τε βωμὸν
 ἰδρύσασθαι τὸν ἐπὶ τῷ Σατουρνίῳ καὶ κατάρξασθαι
 θυμάτων ἀγνῶν ἐπὶ καθαρῷ πυρὶ ἀγίζομένων, ἵνα
 δὲ μηδὲν εἴη τοῖς ἀνθρώποις ἐνθύμιον, ὡς πατρίων
 5 ἠλογηκόσι θυσιῶν, διδάξαι τοὺς ἐπιχωρίους ἀπομει-
 λιττομένους τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων,
 οὓς συμποδίζοντες καὶ τῶν χειρῶν ἀκρατεῖς ποιούν-
 τες ἐρρίπτουν εἰς τὸ τοῦ Τεβέριος ῥεῖθρον, εἰδῶλα
 ποιούντας ἀνδρείκελα κεκοσμημένα τὸν αὐτὸν ἐκεί-
 10 νοις τρόπον ἐμβαλεῖν εἰς τὸν ποταμόν, ἵνα δὴ τὸ
 τῆς ὀπτείας ὅτι δὴ ποτε ἦν ἐν ταῖς ἀπάντων ψυχαῖς
 παραμένον ἐξαιρεθῆ τῶν εἰκόνων τοῦ παλαιοῦ πά-
 3 θους ἔτι σωζομένων. τοῦτο δὲ καὶ μέχρις ἐμοῦ ἔτι 97
 διετέλουν Ῥωμαῖοι δρῶντες μικρὸν ὕστερον ἑαρινῆς ἰση-
 15 μερίας ἐν μηνὶ Μαΐῳ ταῖς καλουμέναις εἰδοῖς, διχο-
 μηνίδα βουλόμενοι ταύτην εἶναι τὴν ἡμέραν, ἐν ἣ
 προθύσαντες ἱερὰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους οἱ καλούμενοι
 Ποντίφικες, ἱερέων οἱ διαφανέστατοι, καὶ σὺν αὐ-
 τοῖς αἰ τὸ ἀθάνατον πῦρ διαφυλάττουσαι παρθένοι
 20 στρατηγοὶ τε καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν οὓς παρεῖναι
 ταῖς ἱερουργίαις θέμις εἰδῶλα μορφαῖς ἀνθρώπων
 εἰκασμένα, τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς γεφύ-
 ρας βάλλουσιν εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ Τεβέριος, Ἀργεῖους

1 τὸν νόμον] τὸ ὄμῶν c. Reiske 3 ἄζομένων AB ἀγι-
 ζομένων Eusebius, Ambrosch σφαζομένων c. Reiske 4 δέος
 ἢ ἐνθύμιον B δέους ἐνθύμιον Euseb. 8 ἔρριπτον Ba | τιβέ-
 ριος B 9 καὶ κεκοσμημένα c. Ambrosch 10 ἐμβάλλειν B |
 δὴ om. B 11 τῆς ὀπτείας B γρ. τῆς ὀπτείας Bmg m. rec.
 ἀπάντων] ἀνθρώπων c. Kiessling 12 πάθους B ἔθους A
 13 ἔτι διετέλουν AB 14 δρῶντες A ὄσοντι B ὁσέτη Am-
 brosch | τῆς ἑαρινῆς c. Ambrosch 23 τοῦ τεβέριος — θυσιῶν
 καὶ A in margine τιβέριος B

αὐτὰ καλοῦντες. ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων ἱερουργιῶν, ἃς ἡ Ῥωμαίων πόλις συντελεῖ κατὰ τε τὸν Ἑλληνικὸν καὶ τὸν ἐπιχώριον τρόπον ἐν ἑτέρῳ λόγῳ δηλώσομεν, ἀπαιτεῖν δὲ ὁ παρῶν καιρὸς 98 ἔοικε καὶ περὶ τῆς Ἡρακλέους ἀφίξεως εἰς Ἰταλίαν 5 μετ' ἐπιστάσεως πλείονος διελθεῖν καὶ εἴ τι λόγου ἄξιον ἔδρασεν αὐτόθι μὴ παραλιπεῖν.

XXXVIII. Ἔστι δὲ τῶν ὑπὲρ τοῦ δαίμονος τοῦδε λεγομένων τὰ μὲν μυθικώτερα, τὰ δ' ἀληθέστερα. ὁ μὲν οὖν μυθικὸς περὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ λόγος 10 ᾧδ' ἔχει· ὡς δὴ κελευσθεὶς ὑπ' Εὐρυσθέως Ἡρακλῆς σὺν τοῖς ἄλλοις ἄθλοις καὶ τὰς Γηρῶν βουῖς ἐξ Ἐρυθείας εἰς Ἄργος ἀπελάσαι, τελέσας τὸν ἄθλον καὶ τὴν οἶκαδε πορείαν ποιούμενος ἄλλη τε πολλαχῆ τῆς Ἰταλίας ἀφίκετο καὶ τῆς Ἀβοριγίνων γῆς εἰς τὸ προσ- 15 εχὲς τῷ Παλλαντίῳ χωρίον. εὐρῶν δὲ πόαν ἐν αὐτῷ 2 βουκολίδα πολλὴν καὶ καλήν, τὰς μὲν βουῖς ἀνῆκεν εἰς νομὴν, αὐτὸς δὲ βαρυνόμενος ὑπο κόπου κατακλιθεὶς ἔδωκεν αὐτὸν ὕπνῳ. ἐν δὲ τούτῳ ληστής τις ἐπιχώριος ὄνομα Κάκος περιτυγχάνει ταῖς βουσὶν 20 ἀφυλάκτοις νεμομέναις καὶ αὐτῶν ἔρωτα ἴσχει. ὡς δὲ τὸν Ἡρακλέα κοιμώμενον αὐτοῦ κατέμαθεν, ἀπάσας μὲν οὐκ ἂν ᾤετο δύνασθαι λαθεῖν ἀπελάσας, καὶ 99 ἅμα οὐδὲ θάδιον <ὄν> τὸ πρᾶγμα κατεμάνθανεν· ὀλίγας δέ τινας ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ ἄντρον, ἐν ᾧ πλησίον ὄντι 25 ἐτύγχανε τὴν δίαιταν ποιούμενος, ἀποκρούπεται ἔμ-

3 κατὰ γε AB 4 δηλώσωμεν A 15 προσεχὲς ἐν τῷ
 AB 17 * βόας O 18 ἐκνομὴν O, corr. Dindorf in Thes.
 s. v. ἐκνομὴ 19 αὐτὸν A 22 ἀ<ντ>οῦ B om R 24 θά-
 διον ὄν Usener, Cobet Obs. p. 29

παλιν τῆς κατὰ φύσιν τοῖς ζώοις πορείας ἐπισπώμε-
 νος ἐκάστην κατ' οὐράν. τοῦτο δὲ αὐτῷ τῶν ἐλέγχων
 ἀφανισμόν ἐδύνατο παρασχεῖν ἐναντίας φανησομέ-
 3 νης τοῖς ἴχνεσι τῆς ὁδοῦ. ἀναστὰς δὲ μετ' ὀλίγον ὁ
 5 Ἡρακλῆς καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐπιλεξάμενος τῶν βοῶν,
 ὡς ἔμαθ' ἑτάσας ἐκλείπούσας, τέως μὲν ἠπόρει ποῦ
 κεχωρήκασι καὶ ὡς πεπλανημένας ἀπὸ τῆς νομῆς
 ἐμάστευεν ἀνὰ τὸν χῶρον· ὡς δ' οὐχ εὔρισκεν ἐπὶ
 τὸ σπήλαιον ἀφικνεῖται τοῖς μὲν ἴχνεσι διαρτώμενος,
 10 οὐδὲν δὲ ἤττον οἰόμενος δεῖν διερευνήσασθαι τὸν
 χῶρον. τοῦ δὲ Κάκου πρὸ τῆς θύρας ἐστῶτος καὶ οὔτ'
 ἰδεῖν τὰς βοῦς φάσκοντος ἐρομένῳ οὔτ' ἐρευνᾶσθαι
 ἐπιτρέποντος αἰτουμένῳ τοὺς τε πλησίον ὡς δεῖνὰ 100
 πάσχοι ὑπὸ τοῦ ξένου ἐπιβοῶντος, ἀμηχανῶν ὁ Ἡρα-
 15 κλῆς ὅ τι χρήσεται τῷ πράγματι εἰς νοῦν βάλλεται
 προσελάσαι τῷ σπηλαίῳ τὰς ἄλλας βοῦς. ὡς δὲ ἄρα
 τῆς συννόμου φωνῆς τε καὶ ὁσμῆς αἱ ἔντοσθεν ἤσθοντο,
 ἀντεμνκῶντο ταῖς ἔκτοσθεν καὶ ἐγεγόνει ἡ φωνὴ
 4 αὐτῶν κατήγορος τῆς κλοπῆς. ὁ μὲν οὖν Κάκος, ἐπει-
 20 δὴ περιφανῆς ἐγένετο κακούργων, τρέπεται πρὸς ἀλ-
 κὴν καὶ τοὺς εἰωθότας αὐτῷ συναγραυλεῖν ἀνεκάλει·
 Ἡρακλῆς δὲ ἀλοιῶν αὐτὸν τῷ ροπάλῳ κτείνει, καὶ
 τὰς βοῦς ἐξαγαγών, ἐπειδὴ κακούργων ὑποδοχαῖς
 εὔθετον ἑώρα τὸ χωρίον, ἐπικατασκάπτει τῇ καλαύροπι

1 ἐπισπ(ό)μενος B 3 φαινομένης B 6 ἔμαθε τὰς O
 ἔμαθ' ἑτάσας Cobet Obs. p. 30 8 τὸν χῶρον B τὴν χῶ-
 ραν R 10 δεῖν Schmitz εἶναι O 12 * τὰς βόας O | ἐρω-
 μένῳ Ba 13 πλησίους B 15 χρήσεται Bb χρήσαιτο A
 16 * τὰς βόας O 18 ἔκτοσθεν AB | καὶ γέγονεν c. Kiess-
 ling 22 ἀλύων Bb ἀλωῶν c. Reudler Tiroc. p. 10 23 * τὰς
 βόας O 24 τῇ καλαύροπι A τῷ κάλωπι Ba τῷ κλωπὶ Bb

τὸ σπήλαιον. ἀγνίσας δὲ τῷ ποταμῷ τὸν φόνου
 ἰδρύεται πλησίον τοῦ τόπου Διὸς Εὐρεσίου βωμόν,
 ὅς ἐστι τῆς Ῥώμης παρὰ τῇ Τριδύμῳ πύλῃ, καὶ
 θύει τῷ θεῷ δάμαλιν ἓνα τῆς εὐρέσεως τῶν βοῶν
 χαριστήριον. ταύτην ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ τὴν θυσίαν ἢ 5
 Ῥωμαίων πόλις συνετέλει, νομίμοις Ἑλληνικοῖς ἅπασιν
 101 ἐν αὐτῇ χρωμένη, καθάπερ ἐκεῖνος κατεστήσατο.

XXXX. Οἱ δὲ Ἀβοριγῖνες καὶ τῶν Ἀρκάδων οἱ
 τὸ Παλλάντιον κατοικοῦντες, ὡς τοῦ τε Κάκου τὸν
 θάνατον ἔγνωσαν καὶ τὸν Ἡρακλέα εἶδον, τῷ μὲν 10
 ἀπεχθόμενοι διὰ τὰς ἀρπαγὰς, τοῦ δὲ τὴν ὄψιν ἐκ-
 παρλούμενοι θεῖόν τι χρῆμα ἐνόμισαν ὁρᾶν καὶ τοῦ
 ληστοῦ μέγα εὐτύχημα τὴν ἀποβολὴν ἐποιοῦντο. οἱ
 δὲ πένητες αὐτῶν κλάδους δρεψάμενοι δάφνης, ἢ
 πολλὴ περὶ τὸν τόπον ἐφύετο, ἐκεῖνόν τε καὶ αὐτοὺς 15
 ἀνέστεφον, ἦκον δὲ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐπὶ ξένια τὸν
 Ἡρακλέα καλοῦντες. ὡς δὲ καὶ τοῦνομα καὶ τὸ γένος
 αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις διεξιόντος ἔμαθον, ἐνεχειρίζου
 αὐτῷ τὴν τε χώραν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐπὶ φιλία. Εὐ- 2
 ανδρος δὲ παλαιότερον ἔτι τῆς Θέμιδος ἀκηκοὼς διεξ- 20
 ιούσης, ὅτι πεπρωμένον εἶη τὸν ἐκ Διὸς καὶ Ἀλκμή-
 νης γενόμενον Ἡρακλέα διαμείψαντα τὴν θνητὴν
 φύσιν ἀθάνατον γενέσθαι δι' ἀρετὴν, ἐπειδὴ τάχιστα
 102 ὅστις ἦν ἐπύθετο, φθάσαι βουλόμενος ἅπαντας ἀν-
 θρώπους Ἡρακλέα θεῶν τιμαῖς πρῶτος ἱλασάμενος, 25
 βωμόν αὐτοσχέδιον ὑπὸ σπουδῆς ἰδρύεται καὶ δάμα-
 λιν ἄζυγα θύει πρὸς αὐτῷ, τὸ θέσφατον ἀφηγησάμε-
 νος Ἡρακλεῖ καὶ δεηθεὶς τῶν ἱερῶν κατάρξασθαι.

15 αὐτοὺς AB 16 ἐπὶ ξένια Sylburg ἐπὶ ξενία O
 21 ὅτι τε πεπρωμένον AB

3 ἀγασθεῖς δὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς φιλοξενίας Ἡρα-
 κλῆς, τὸν μὲν δῆμον ἐστίασει ὑποδέχεται θύσας τῶν
 βοῶν τινὰς καὶ τῆς ἄλλης λείας τὰς δεκάτας ἐξελών·
 τοὺς δὲ βασιλεῖς χώρα πολλῇ δωρεῖται Λιγύων τε καὶ
 5 τῶν ἄλλων προσοίκων, ἧς μέγα ἐποιοῦντο ἄρχειν,
 παρανόμους τινὰς ἐξ αὐτῆς ἐκβαλὼν ἀνθρώπους. λέ-
 γεται δὲ πρὸς τούτοις, ὡς καὶ δέησίν τινα ποιήσαιτο
 τῶν ἐπιχωρίων, ἐπειδὴ πρῶτοι θεὸν αὐτὸν ἐνόμι-
 σαν, ὅπως ἀθανάτους αὐτῷ διαφυλάττωσι τὰς τιμὰς.
 10 θύοντες μὲν ἄζυγα δάμαλιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἀγιστεύ-
 οντες δὲ τὴν ἱερουργίαν ἔθεσιν Ἑλληνικοῖς· καὶ ὡς
 διδάξειεν αὐτοὺς τὰς θυσίας, ἵνα διὰ παντὸς αὐτῷ
 κεχαρισμένα θύοιεν, οἴκους δύο τῶν ἐπιφανῶν παρα-
 4 λαβῶν. εἶναι δὲ τοὺς μαθόντας τότε τὴν Ἑλληνικὴν
 15 ἱερουργίαν Ποιτίους τε καὶ Πιναρίους, ἀφ' ὧν τὰ γένη
 διαμεῖναι μέχρι πολλοῦ τὴν ἐπιμέλειαν ποιούμενα 103
 τῶν θυσιῶν, ὡς ἐκεῖνος κατεστήσατο, Ποιτιῶν μὲν
 ἠγουμένων τῆς ἱερουργίας καὶ τῶν ἐμπύρων ἀπαρχο-
 μένων, Πιναρίων δὲ σπλάγχχνων τε μετουσίας εἰργο-
 20 μένων καὶ ὅσα ἄλλα ἐχρῆν ὑπ' ἀμφοῖν γίνεσθαι
 τὴν δευτέραν τιμὴν ἐχόντων. ταύτην δὲ αὐτοῖς προσ-
 τεθῆναι τὴν ἀτιμίαν ὀψίμου τῆς παρουσίας ἔνεκα,
 ἐπειδὴ ἔωθεν αὐτοῖς κελευσθὲν ἦκειν ἐσπλαγχχνευ-
 5 μένων ἤδη τῶν ἱερῶν ἀφίκοντο. νῦν μέντοι οὐκέτι
 25 τοῖς γένεσι τούτοις ἢ περὶ τὰς ἱερουργίας ἐπιμέλεια
 ἀνάκειται, ἀλλὰ παῖδες ἐκ τοῦ δημοσίου ὠνητοὶ δω-

2 ἐστίασαι AB corr. Sylburg 6 ἀνθρώπους om. A ἄρ-
 χοντας vel tale quid c. Sintenis Em. Dion. III p. 7 10 ἀγι-
 στεύοντες A πιστεύοντες B 12 αὐτοὺς O αὐτὸς c. Reiske
 13 παραλαβῶν om. B 20 *χρῆν? 21 προστιθέναι B 22 ἔνεκα B
 ἔνεκεν? 23 σπλαγχχνευσαιμένων B 24 ἑτέρων c. Kiessling

σιν αὐτάς. δι' ἃς δὲ αἰτίας τὸ ἔθος μετέπεσε, καὶ
 τίς ἢ τοῦ δαίμονος ἐπιφάνεια περὶ τὴν ἀλλαγὴν τῶν
 ἱεροποιῶν ἐγένετο, ἐπειδὴν κατὰ τοῦτο γένωμαι τοῦ
 104 λόγου τὸ μέρος, διηγήσομαι. ὁ δὲ βωμός, ἐφ' οὗ τὰς 6
 δεκάτας ἀπέθυσεν Ἡρακλῆς, καλεῖται μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων 5
 Μέγιστος, ἔστι δὲ <τῆς> Βοαρίας λεγομένης ἀγορᾶς πλη-
 σίον, ἀγιστευόμενος εἰ καὶ τις ἄλλος ὑπὸ τῶν ἐπιχω-
 ρίων· ὄρκοι τε γὰρ ἐπ' αὐτῷ καὶ συνθῆκαι τοῖς βου-
 λομένοις βεβαίως τι διαπράττεσθαι καὶ δεκατεύσεις
 χρημάτων γίνονται συχναὶ κατ' εὐχάς· τῇ μέντοι κατα- 10
 σκευῇ πολὺ τῆς δόξης ἐστὶ καταδεέστερος· πολλαχῆ
 δὲ καὶ ἄλλη τῆς Ἰταλίας ἀνεῖται τεμένη τῷ θεῷ, καὶ
 βωμοὶ κατὰ πόλεις τε ἴδρυνται καὶ παρ' ὁδοῦς, καὶ
 σπανίως ἂν εὔροι τις Ἰταλίας χῶρον, ἔνθα μὴ τυγχά-
 105 νει τιμώμενος ὁ θεός. ὁ μὲν οὖν μυθικὸς λόγος ὑπὲρ 15
 αὐτοῦ τοιόσδε παραδέδοται.

XXXI. Ὁ δ' ἀληθέστερος, ᾧ πολλοὶ τῶν ἐν
 ἱστορίας σχήματι τὰς πράξεις αὐτοῦ διηγησαμένων
 ἐχρήσαντο, τοιόσδε· ὡς στρατηλάτης γενόμενος ἀπάν-
 των κράτιστος τῶν καθ' ἑαυτὸν Ἡρακλῆς καὶ δυνά- 20
 μεως πολλῆς ἡγούμενος ἅπασαν ἐπῆλθε τὴν ἐντὸς
 Ὠκεανοῦ, καταλύων μὲν εἰ τις εἴη τυραννὶς βαρεῖα
 καὶ λυπηρὰ τοῖς ἀρχομένοις ἢ πόλις ὑβρίζουσα καὶ
 λωβωμένη τὰς πέλας ἢ μοναὶ ἀνθρώπων ἀνημέρω

1 αὐτάς Bb αὐταῖς Ba αὐτοῖς A | δι' ἃς] διὰ A 5 ἐπέθυ-
 σεν O corr. Krüger Index gr. gr. p. 250 6 τῆς addidit
 Kiessling λεγομένη . κατορᾶς A | δὲ πλησίον A . . πλησίον B
 13 παρ' ὁδοῦς Usener, Meineke παρόδους Ba? παρόδοις Bb
 παρ' ὁδοῖς R 14 χῶρον B 16 ἀποδίδεται B 18 ἐν
 ἱστορία ἐν σχήματι B 20 Ἡρακλῆς del. Cobet Obs. p. 30
 24 λωβουμένη Bb | ἢ μοναὶ c. Meineke ἡγεμονίας R ἡγε-

διαίτη καὶ ξενοκτονίας ἀθεμίστοις χρωμένων, καθ-106
 ιστὰς δὲ νομίμους βασιλείας καὶ σωφρονικὰ πολιτεύ-
 ματα καὶ βίων ἔθνη φιλάνθρωπα καὶ κοινοπαθῆ· πρὸς
 δὲ τούτοις Ἑλλησί τε βαρβάρους συγκεραυνύμενος καὶ
 5 θαλαττίους ἠπειρώτας, οἳ τέως ἀπίστους καὶ ἀσυν-
 ἀλλάκτους εἶχον ὁμιλίας, ἐρήμῳ τε γῆ πόλεις ἐν-
 ιδρύνοντες καὶ ποταμοὺς ἐκτρέπων ἐπικλύζοντας πε-
 δία καὶ τρίβους ἐκτέμνων ἀβάτοις ὄρεσι καὶ τᾶλλα
 2 μηχανώμενος, ὡς ἅπασα γῆ καὶ θάλαττα κοινὴ ταῖς
 10 ἀπάντων χρεῖαις γενήσοιτο. ἀφίκετο δὲ εἰς Ἰταλίαν οὐ
 μονόστολος οὐδὲ ἀγέλην βοῶν ἐπαγόμενος· (οὔτε γὰρ
 ὁ χῶρος ἐν τρίβῳ τοῖς εἰς Ἄργος ἐξ Ἰβηρίας ἀνα-
 σκευαζομένοις, οὔτε τοῦ διελθεῖν ἔνεκα τὴν χώραν
 τοσαύτης ἂν ἠξιώθη τιμῆς·) ἀλλ' ἐπὶ δουλώσει καὶ
 15 ἀρχῇ τῶν τῆδε ἀνθρώπων στρατὸν ἄγων πολὺν Ἰβη-
 ρίαν ἤδη κεχειρωμένος· διατροῖψαί τε αὐτόθι πλείω
 χρόνον ἠναγκάσθη τοῦ τε ναυτικοῦ τῆ ἀπουσία. ἢ
 ἐγένετο χειμῶνος ἐπιλαβόντος, καὶ τῷ μὴ πάντα τὰ
 ἔθνη τὰ κατέχοντα Ἰταλίαν προσχωρῆσαι αὐτῷ ἐκού-107

μονείας B ἢ ἠγεμῶν Sintenis Em. Dion. II p. 6 ἢ ἐσμός τις
 Kayser Ann. phil. 1863 p. 6 πόλεις ἢ ἠγεμῶν Meutzner Ann.
 phil. 1877 p. 824 del. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1846 | ἀνη-
 μέρων AB 1 ξενοκτονίας Ba | καθίστα B 3 ἔθνη καὶ φι-
 λάνθρωπα A 5 θαλαττίους ἠπειρώτας Bb θαλαττίους ἠπει-
 ρώταις Ab θαλαττίους ἠπειρώταις Aa | ὅτε ὡς A 6 ἐνιδρυ-
 μένος Ba ἐνιδρύνοντες A 8 ἐκτέμνων Madvig Adv. I p.
 724 | ἐν ἀβάτοις c. Reiske | τᾶλλα B τὰ ἄλλα R 9 γῆ
 om. Ba 10 Ἰταλία Ba 11 ἀγέλην R ἀγέλη B ἐπαγόμενος
 Ab ἐπάμενος Aa σπόμενος B 12 ἀνασκευαζομένοις (Db et)
 Stephanus ἀναγκαζομένοις AB ἀναγομένοις Schaller; an infu-
 λέναι vel ἐλθεῖν post ἀναγκαζομένοις excidit? 15 στρατὸν
 ἄγων B στρατὸν δὲ ἄ. R 18 ἐπιλαβόντος (Cmg) Sintenis
 Em. Dion. III p. 11 ἐπιβαλόντος AB 19 προσχωρῆσαν Ba
 προσχωρήσαντα A

σια. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων βαρβάρων τὸ Λιγύων γένος 3
πολὺν καὶ μάχιμον, ἐπὶ ταῖς παρόδοις τῶν Ἀλπειῶν
ὄρων ἰδρυσμένον, ἀποκωλύειν ὅπλοις τὰς εἰσβολὰς αὐ-
τοῦ τὰς εἰς Ἰταλίαν ἐπεχείρησεν, ἔνθα μέγιστος ἀγὼν
τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο πάντων αὐτοὺς ἐπιλειπόντων 5
ἐν τῇ μάχῃ τῶν βελῶν. δηλοῖ δὲ τὸν πόλεμον τόνδε
τῶν ἀρχαίων ποιητῶν Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ λυομέ-
νῳ. πεποιήται γὰρ αὐτῷ ὁ Προμηθεὺς Ἡρακλεῖ τά
τε ἄλλα προλέγων, ὡς ἕκαστον αὐτῷ τι συμβήσεσθαι
ἔμελλε κατὰ τὴν ἐπὶ Γηρῶν στρατείαν, καὶ δὴ καὶ 10
περὶ τοῦ Λιγυστικοῦ πολέμου ὡς οὐ ράδιος ὁ ἀγὼν
ἔσται διηρούμενος. τὰ δὲ ποιήματα ᾧδ' ἔχει·

ἦξεις δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρβητον στρατὸν,
ἐνθ' οὐ μάχης, σάφ' οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὦν
μέμψει. πέπρωται γὰρ σε καὶ βέλη λιπεῖν. 15

108 XXXII. Ἐπειδὴ δὲ τούτους καταστρεψάμενος τῶν
παρόδων ἐκράτησεν, οἱ μὲν τινες ἐκούσιοι παρεδίδο-
σαν αὐτῷ τὰς πόλεις, μάλιστα δὲ ὅσοι ἀπὸ τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ γένους ἦσαν ἢ δυνάμεις οὐκ εἶχον ἀξιοχρέους,
οἱ δὲ πλείους ἐκ πολέμου καὶ πολιορκίας παρίσταντο. 20
ἐν δὴ τούτοις <τοῖς> μάχῃ κρατηθεῖσι καὶ τὸν ὑπὸ 2
Ῥωμαίων μυθολογούμενον Κάκον, δυνάστην τινὰ κομι-
δῆ βάρβαρον καὶ ἀνθρώπων ἀνημέρων ἄρχοντα, γενέ-
σθαι φασὶν αὐτῷ διάφορον, ἐρυμνοῖς χωρίοις ἐπικαθ-
ήμενον καὶ διὰ ταῦτα τοῖς πλησιοχώροις ὄντα λυπη- 25

2 ἀλπέων B ἀλπαιπίων A 7 προμηθεῖ. B | ὁ del.
Kießling 9 προσλέγων Ba | αὐτῶν τι vel αὐτῷ sive τι Hert-
lein Hermes X p. 408 10 ἔμελλεν B | καὶ τὴν A 13 ἐς B
14 ἄφοιδα AB | περ ἔων A 15 μέμψιν B 16 ἐπειδὴ B
ἐπεὶ δὲ R 21 τοῖς add. Reiske 23 ἀνθρώπων B | ἀνη-
μερον B 24 αὐτῶν B 25 χαλεπὸν B

ρόν. ὅς ἐπειδὴ καταστρατοπεδεύσαντα τὸν Ἡρακλέα
 ἔμαθεν ἐν τῷ προσεχεῖ πεδίῳ, ληστικῶς διασκευα-
 σάμενος ἐπιδρομῇ αἰφνιδίῳ ἐχρήσατο κατακοιμαμέ-
 νου τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς λείας ὄσῃ ἐπέτυχεν ἀφυλά-
 κτῶ περιβαλλόμενος ἀπήλασεν. ὕστερον δὲ κατακλει-
 σθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς πολιορκίαν, τὰ τε φρουρία
 3 κατὰ κράτος ἀλόντ' ἐπέιδε καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἐρύμα-
 5 σιν ἀνηρέθη. τῶν δὲ φρουρίων αὐτοῦ κατασκαφέντων
 τὰ περίξ χωρία οἱ συνεξελθόντες Ἡρακλεῖ κατὰ σφᾶς 109
 10 ἕτεροι παρέλαβον Ἀρκάδες τέ τινες οἱ σὺν Εὐάνδρῳ καὶ
 Φαῦνος ὁ τῶν Ἀβοριγίνων βασιλεύς. εἰκάσειε δ' ἄν
 τις καὶ τοὺς ὑπομείναντας αὐτόθι τῶν Ἑλλήνων
 Ἐπειοὺς καὶ τοὺς ἐκ Φενεοῦ Ἀρκάδας καὶ Τρωᾶς ἐπὶ
 4 φυλακῇ τῆς χώρας καταλειφθῆναι. στρατηγικὸν γὰρ
 15 δὴ καὶ τοῦτο τῶν Ἡρακλέους ἔργων καὶ οὐδενὸς ἦτ-
 τον θαυμάζεσθαι ἐπιτήδειον, τὸ δὴ τοὺς ἀνασπάστους
 ἐκ τῶν κεκρατημένων πόλεων τέως μὲν ἐπάγεσθαι
 κατὰ τὰς στρατείας, ἐπεὶ δὲ προθύμως τοὺς πολέμους
 συνδιενέγκαιεν εἰς τὰ δορίκτητα κατοικίσειν <καὶ>
 20 τοῖς παρ' ἐτέρων ἐπιχορηγηθεῖσι δωρεῖσθαι πλούτοις.
 διὰ μὲν δὴ ταῦτα μέγιστον ὄνομα καὶ κλέος Ἡρακλέ-

3 καὶ κοιμαμένον O corr. Kiessling 5 περιβαλλόμενος O
 corr. Reiske 6 ἀπὸ ABa 7 ἀλόντ' Meutzner Ann. phil.
 1877 p. 824 auctore Kiesslingio ἔλόντων O | ἐπέιδε Reiske
 ἐπειδὴ O | ἐν τοῖς ἐρύμασιν B ἀμυνόμενος A 9 τὰ τε
 περίξ B | συνεξελθόντες Aa συνεξελόντες c. Reiske | τὰ κατὰ
 σφᾶς c. Stephanus, κατ' ἀρχὰς Madvig Adv. I p. 724 10 ἕτε-
 ροι] ἑταῖροι Schmitz, Pflugk ἑκότεροι c. Reiske | τε]
 δὲ AB | τινες B om. R 13 Τρωᾶς] πωριάς AB 16 ἀνα-
 παστοὺς Ba ἀναστάτους c. Kiessling 17 τέως] τε A τέ B
 18 κατὰ B καὶ A | ἐπειδὴ AB corr. Meineke 19 καὶ
 add. Meineke 20 ἐπιχορηγηθεῖσι Bb ἐπιχορηγηστεις Ba
 ἐπιχορηγήσεις A

ους ἐν Ἰταλίᾳ γεγενῆσθαι, καὶ οὐ τῆς παρόδου χάριν, ἧ̃ σεμνὸν οὐδὲν προσῆν.

XXXXIII. Λέγουσι δέ τινες αὐτὸν καὶ παῖδας ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις, ἃ νῦν Ῥωμαῖοι κατοικοῦσιν, ἐκ 5
 110 δύο γυναικῶν γενομένους καταλιπεῖν· Πάλλαντα μὲν ἐκ τῆς Εὐάνδρου θυγατρὸς, ἧ̃ Λαῦναν ὄνομά φασιν εἶναι, Λατῖνον δὲ ἐκ τινος ὑπερβορίδος κόρης, ἣν πατρὸς εἰς ὀμηρεῖαν δόντος ἐπήγετο καὶ αὐτὴν μέχρι μὲν τινος ἀγνὴν γάμων ἐφύλαττεν, ἐπεὶ δὲ εἰς Ἰταλίαν ἐπλεῖ ἐρασθεὶς ἐγκύμονα ποιεῖ, [ἦν] καὶ ὅτε δὴ ἀπαί- 10
 ρειν εἰς Ἄργος ἔμελλε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀβοριγίνων Φαύνῳ γυναικὰ ποιήσασθαι δίδωσι· δι' ἣν αἰτίαν τοὺς πολλοὺς τὸν Λατῖνον τούτου υἱὸν νομίζουσιν, οὐχ Ἡρακλέους. Πάλλαντα μὲν οὖν πρὶν ἠβῆσαι λέγουσιν 2
 ἀποθανεῖν, Λατῖνον δὲ ἀνδρωθέντα τὴν Ἀβοριγίνων 15
 ἀρχὴν παραλαβεῖν. τούτου δὲ ἄπαιδος ἀρρένων παιδῶν τελευτήσαντος ἐν τῇ πρὸς τοὺς ὀμόρους Ῥοτόλους μάχῃ περιστῆναι τὴν ἀρχὴν εἰς Αἰνεῖαν τὸν Ἀγχίσου κηδεστὴν αὐτοῦ γενόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν ἑτέροις 20
 χρόνοις ἐγένετο.

XXXXIIII. Ἡρακλῆς δ' ἐπεὶ τὰ τε κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἅπαντα ὡς ἐβούλετο κατεστήσατο καὶ ὁ ναυτι- 111
 κὸς αὐτῷ στρατὸς σῶος ἐξ Ἰβηρίας ἀφίκετο, θύσας τοῖς θεοῖς τὰς δεκάτας τῶν λαφύρων καὶ πολίχνην ἐπάννυμον αὐτοῦ κτίσας, ἔνθα ὁ στόλος αὐτῷ ἐναυλό- 25

1 γενέσθαι A γεγένηται Madvig Adv. I p. 724 2 σεμ-
 νὸν] καὶ μόνον B 3 αὐτῶν A 6 φησὶν B om. A 10 ἦν
 καὶ O ἦν del. Kiessling 13 τούτου om. A 14 πρὶν τούτου
 ἠβῆσαι A 22 πάντα B 23 στρατὸς αὐτῷ B | σῶος Cobet Ὀβσ.
 p. 30 25 αὐτοῦ Kiessling αὐτοῦ O | ἐναυλόχει Cobet l. l. Meutz-
 ner Ann. phil. 1877 p. 825 ἐναυτολοχεῖτο Aa ἐναυλοχεῖτο B

χει, ἢ καὶ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων οἰκουμένη Νέας Πόλεως καὶ Πομπηίας ἐν μέσῳ κεῖται λιμένας ἐν παντὶ καιρῷ βεβαίους ἔχουσα, δόξης τε καὶ ζήλου καὶ τιμῶν ἰσοθέων παρὰ πᾶσι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ἰταλίας τυχῶν ἀπῆρεν εἰς Σικελίαν. οἱ δὲ καταλειφθέντες ὑπ' αὐτοῦ φρουροὶ καὶ οἰκήτορες Ἰταλίας οἱ περὶ τὸν Σατόρνιον ὄχθον ἰδρυμένοι τέως μὲν ἐπολιτεύοντο καθ' ἑαυτοὺς, χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ μακρῷ διάιτάν τε καὶ νόμους καὶ θεῶν ἱερὰ συνενεγκάμενοι τὰ σφέ-
 10 τερα τοῖς Ἀβοριγίνων ὥσπερ Ἀρκάδες καὶ ἔτι πρό-
 τερον Πελασγοὶ πόλεώς τε τῆς αὐτῆς τοῖς Ἀβοριγῖσι κοινωνήσαντες συνέβησαν ὁμοεθνεῖς νομίζεσθαι. Ἡρακλέους μὲν δὴ στρατείας πέρι καὶ Πελοποννησίων ὑπομονῆς ἐν Ἰταλίᾳ, τοσαῦτα εἰρήσθω. 112

3 Δευτέρῳ δ' ὕστερον γενεᾷ μετὰ τὴν Ἡρακλέους
 15 ἄπαρσιν, ἔτι δὲ πέμπτῳ καὶ πεντηκοστῷ μάλιστα, ὡς αὐτοὶ Ῥωμαῖοι λέγουσι, βασιλεὺς μὲν Ἀβοριγίνων ἦν Λατῖνος ὁ Φάυνου, γόνος δὲ Ἡρακλέους, πέμπτον δὲ καὶ τριακοστὸν ἔτος ἔχων τὴν ἀρχήν.

20 XXXXV. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Τρῶες οἱ σὺν Αἰνείᾳ διαφυγόντες ἐξ Ἰλίου τῆς πόλεως ἀλού-
 σης κατέσχον εἰς Λωρεντόν, αἰγιαλὸν Ἀβοριγίνων ἐπὶ τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει κείμενον, οὐ πρόσω τῶν ἐκ-
 βολῶν τοῦ Τεβέριος· λαβόντες δὲ παρὰ τῶν Ἀβορι-

1 ἢ ABa ἢ Bb | νῦν om. A | νέας πόλεως Bb om. spatio vacuo ABa 2 κεῖται λιμένας c. Bücheler νας Aa Ba κειμένη λιμένας Bb λιμένας Ab 3 βεβαίους ἔχουσα Bb in spatio 13 litt. βεβαι . . . Aa βεβαίας ἔχουσα Ab 4 τιμῶν ἰσοθέων Bb τιμῶν . . . Ba τιμῶν . . . Aa τιμωρίας Ab | καὶ παρὰ AB 8 δὲ A 13 στρατείας Bb στρατιᾶς ABa 14 τοιαῦτα AB corr. Reiske 19 δὲ B om. R | ἔτος om. A 24 τιβέριος B

γίνων χωρίον εἰς οἴκησιν καὶ ὅσα ἤξιουν, πολίζονται
 μικρὸν ἀποσχόντες ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ λόφῳ τινὶ Λα-
 ουνίνιον ὄνομα τῇ πόλει θέμενοι. ὀλίγω δ' ὕστερον 2
 χρόνῳ τὴν ἀρχαίαν ἀλλάξαντες ὀνομασίαν ἅμα τοῖς
 Ἀβοριγῖσιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Λατῖνοι ὠνο- 5
 113 μάζθησαν· καὶ μεταναστάντες ἐκ τοῦ Λαουνίνιου κοι-
 νῇ μετὰ τῶν ἐπιχωρίων μείζονα περιβάλλονται πόλιν,
 ἣν Ἄλβαν ἐκάλεσαν, ἐξ ἧς ὀρμώμενοι πολλὰς μὲν καὶ
 ἄλλας πόλεις ἐκτίσαν τῶν κληθέντων Πρίσκων Λατί-
 νων, ἐξ ὧν αἱ πλεῖσταί ἐτι καὶ εἰς ἐμὲ ἦσαν οἰκού- 10
 μεναι, γενεαῖς δ' ὕστερον ἐκκαίδεκα μετὰ <τὴν> Ἰλίου 3
 ἄλωσιν ἐκπέμψαντες ἀποικίαν εἰς τὸ Παλλάντιόν τε καὶ
 τὴν Σατορῦαν, ἔνθα Πελοποννήσιοί τε καὶ Ἀρχάδες
 τὴν πρώτην οἴκησιν ἐποιήσαντο καὶ ἦν ἐτι [ἐπ' αὐ-
 τῶν] ζώπυρ' ἅττα περιλειπόμενα τοῦ παλαιοῦ γένους, 15
 οἰκίζουσι τοὺς τόπους περιλαβόντες τείχεσι τὸ Παλ-
 λάντιον, ὥστε λαβεῖν πόλεως σχῆμα τότε πρώτον.
 τίθενται δὲ τῷ κτίσματι Ῥώμην ὄνομα ἀπὸ τοῦ στεί-
 λαντος τὴν ἀποικίαν Ῥωμύλου, ὃς ἦν ἕβδομος καὶ
 δέκατος ἀπ' Αἰνείου γεγονώς. βούλομαι δὲ καὶ περὶ 4
 τῆς Αἰνείου παρουσίας εἰς Ἰταλίαν, ἐπεὶ τῶν συγγρα- 20
 φέων τοῖς μὲν ἠγνόηται, τοῖς δὲ διαπεφώνηται ὁ περὶ
 αὐτοῦ λόγος, μὴ παρέργως διελθεῖν τὰς τε τῶν Ἑλλήνων
 114 καὶ τὰς Ῥωμαίων τῶν μάλιστα πιστευομένων ἱστορίας
 παραβαλῶν. ἔχει δὲ τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα ὧδε. 25

1 χωρίων Ba χῶρον c. Bücheler | καὶ ὅσα O ὅσον delete
 καὶ Kiessling 2 ἀπὸ θαλάττης τῆς ἐπὶ A | λανίνιον B
 5 ἀβοριγῖσι A | βασιλ<έως> B 6 μεταστάντες A | λαν-
 νίου B 11 *μετὰ Ἰλίου O 14 ἐπ' αὐτῶν om. B 20
 ἀπὸ B 21 ἐπὶ Ba 22 διεφθόνηται Ba quod Reiske inter-
 pretatur διεφθόγηται 25 παραβαλῶν Reiske παραλαβῶν O

XXXXVI. Ἰλίου κρατηθέντος ὑπ' Ἀχαιῶν, εἴτε
 τοῦ δουρείου ἵππου τῇ ἀπάτῃ, ὡς Ὀμήρῳ πεποιήται,
 εἴτε τῇ προδοσίᾳ τῶν Ἀντηνοριδῶν εἴτε ἄλλως πως,
 τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος ἐν τῇ πόλει Τρωικόν τε καὶ συμ-
 5 μαχικόν ἐν ταῖς εὐναῖς ἔτι καταλαμβανόμενον ἐφο-
 νεύετο (νυκτὸς γὰρ δὴ τὸ δεινὸν ἀφυλάκτοις αὐτοῖς
 ἐπιστῆναι ἔοικεν), Αἰνείας δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρ-
 όντες Ἰλιεῦσιν ἐπίκουροι Τρῶες ἐκ Δαρδάνου τε
 10 πόλεως καὶ Ὀφρυνίου τῶν τε ἄλλων ὅσοι τῆς κάτω
 πόλεως ἀλισκομένης ἔφθασαν αἰσθησθῆναι τοῦ δεινοῦ
 λαβεῖν, ἐπὶ τὰ καρτερὰ τοῦ Περγάμου συμφυρόντες
 τὴν ἀκρόπολιν ἰδίῳ τείχει φρουρουμένην καταλαμ-
 βάνονται, ἐν ἧ καὶ ἱερὰ τὰ πατρῶα τοῖς Τρωσὶν ἦν
 καὶ χρημάτων ὁ πολὺς πλοῦτος, οἷα εἰκὸς ἐν ἐχυρῷ,
 2 καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ τὸ κράτιστον· ἐνθα ὑπομένον-
 15 τες ἀπεκρούοντο τοὺς πειρωμένους ἐπιβαίνειν τῆς
 ἄκρας καὶ τὸ διαπίπτου ὑπὸ τῆς ἀλώσεως πλῆθος 115
 ἐμπειρία στενωπῶν ὑποθέοντες ἀνελάμβανον· καὶ
 ἐγένετο τοῦ καταληφθέντος πλείον τὸ διαφυγόν. τὴν
 20 μὲν δὴ αὐτίκα ὁρμὴν τῶν πολεμίων, ἣν εἶχον ὅλην
 διαχρήσασθαι τὴν πόλιν, καὶ τὸ μὴ πᾶν ἐξ ἐφόδου
 καταληφθῆναι τὸ ἄστν τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐξευρὼν
 Αἰνείας ἐπέσχε. λογισμὸν δὲ τὸν εἰκότα περὶ τοῦ μέλ-
 λοντος λαμβάνων, ὡς ἀμήχανον εἶη πρῶγμα σῶσαι
 25 πόλιν, ἧς τὰ πλείω ἤδη ἐκρατεῖτο, εἰς νοῦν βάλλεται
 τοῦ μὲν τείχους ἐρήμου παραχωρῆσαι τοῖς πολεμίοις,

1 ὑπὸ B 2 δορείου A | δεδήλωται Ba γό. πεποιήται
 Bmg 3 τῇ om. B 8 Ἰλιεῦσι Ba 9 Ὀφρυνείου Ba
 15 ἐνύθα B 17 ἀπὸ c. Reiske 18 ἀνελάμβανον Pflugk
 ἀπελάμβανον AB 19 καταλειφθέντος Ba | διαφεῦγον Ba
 25 ἐκεκράτητο c. Cobet Obs. p. 30 26 πολεμίοις A

τὰ δὲ σώματα αὐτὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῶα καὶ χρή-
 ματα ὅποσα φέρειν δύναίτο διασώσασθαι. δόξαν δὲ 3
 αὐτῶ, παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τὰ γηραιὰ σώ-
 ματα καὶ ὅποσοις ἄλλοις βραδείας ἔδει φυγῆς προ-
 εξελθεῖν κελεύει τῆς πόλεως κατὰ τὰς ἐπὶ τὴν Ἰδην 5
 φερούσας ὁδοὺς, ἕως Ἀχαιοὶ τὴν ἄκραν ἐλεῖν προθυ-
 μούμενοι διώξεως τοῦ διαπίπτοντος ἐκ τῆς πόλεως
 πλήθους οὐδὲν προεμηχανῶντο, τοῦ δὲ στρατιωτικοῦ
 τὸ μὲν ἐπὶ φυλακῇ τῶν ἐξιόντων ἔταξεν, ὡς ἀσφαλῆς
 116 τε καὶ ἀταλαίπωρος ἐκ τῶν ἐνόντων <ῆ> φυγῇ αὐτοῖς 10
 γένοιτο, εἶρητο δὲ τούτοις τὰ καρτερώτατα καταλα-
 βέσθαι τῆς Ἰδης· τὸ δὲ λοιπὸν, ὃ δὴ κράτιστον ἦν,
 αὐτὸς ἔχων ὑπέμενε ἐπὶ τοῦ τείχους καὶ παρεῖχε
 τοῖς προεξελθοῦσιν ἦττον ἐπιπόνους διηρημένων
 τειχομαχία τῶν πολεμίων τὰς φυγὰς. Νεοπτολέμου 4
 δὲ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐπιβάντος μέρους τινὸς τῆς 15
 ἄκρας καὶ προσβοηθησάντων αὐτοῖς Ἀχαιῶν ἀπάν-
 των τῆς μὲν ἄκρας μεθίεται, ἀνοίξας δὲ τὰς πύλας
 ἀπῆει συντεταγμένους ἔχων τοὺς λοιποὺς φυγάδας,
 ἀγόμενος ἐπὶ ταῖς κρατίσταις συνωρίσι τὸν τε πατέρα 20
 καὶ θεοὺς τοὺς πατρώους γυναῖκά τε καὶ τέκνα καὶ
 τῶν ἄλλων εἴ τι πλείστου ἄξιον ἦν σῶμα ἢ χρῆμα.

XXXXVII. Ἐν δὲ τούτῳ κατὰ κράτος εἰλήφεσαν
 Ἀχαιοὶ τὴν πόλιν καὶ περὶ τὰς ἀρπαγὰς ἐσπουδακότες

2 ὅπως B 4 καὶ ὅποσοις ἄλλοις Ab ὅποσοις ἄλλοις
 Aa . . . <καὶ> ἄλλοις οἷς Bb ἄλλοις Ba 8 προεμηχανῶντο
 malim 9 ἐπὶ τῇ φυλακῇ B 10 ῆ add. Sintenis Em. Dion. I
 p. 10 11 γένηται B 18 τὰς φυγάδας πύλας O, φηγάδας
 Meineke, del. Urlichs Eos I p. 324 φηγαδικὰς Madvig Adv. I
 p. 724, φηγάδας Kiessling post λοιποὺς transposuit 20 ἐπ-
 αγόμενος c. Cobet Obs. p. 30

πολλὴν ἄδειαν σώζεσθαι τοῖς φεύγουσι παρήκαν. οἱ
 δὲ ἀμφὶ τὸν Αἰνεΐαν ἔτι καθ' ὁδὸν εὐρόντες τοὺς¹¹⁷
 σφετέρους καὶ καθ' ἕν ἅπαντες γενόμενοι τὰ ὀχυρώ-
²τατα καταλαμβάνονται τῆς Ἰδῆς. ἦλθον δ' ὡς αὐτοὺς
⁵οἷ τ' ἐν Δαρδάνῳ τότε οἰκοῦντες, ὡς εἶδον φλόγα
 πολλὴν παρὰ τὰ εἰωθότα φερομένην ἐξ Ἰλίου, νύκτωρ
 καταλιπόντες τὴν πόλιν ἔρημον, χωρὶς ἢ ὅσοι σὺν
 Ἐλύμῳ καὶ Αἰγέστῳ ναυτικόν τι συνεσκευασμένοι
 ἔτυχον προεξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ἐξ Ὀφρυ-
¹⁰νίου πόλεως ὁ δῆμος ἅπας καὶ ἐκ τῶν ἄλλων Τρωι-
 κῶν πόλεων τῆς ἐλευθερίας <οἱ> περιεχόμενοι· δύνα-
 μίς τε αὕτη δι' ἐλαχίστου χρόνου μεγίστη τῶν Τρωικῶν
³ἐγένετο. οἱ μὲν οὖν σὺν Αἰνεΐᾳ διασωθέντες ἐκ τῆς
 καταλήψεως ἐν τούτοις ὑπομένοντες τοῖς χωρίοις οὐ
¹⁵διὰ μακροῦ πάλιν ἐπὶ τὰ σφέτερα κατελεύσεσθαι ἤλ-
 πιζον τῶν πολεμίων ἀποπλευσάντων, Ἀχαιοὶ δὲ ἀν-
 δραποδισάμενοι τὴν πόλιν καὶ τὰ σύνεγγυς χωρία
 καὶ φρούρια δηλώσαντες παρεσκευάζοντο μὲν ὡς καὶ
⁴τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι χειρωσόμενοι. πεμψάντων δὲ κή-
²⁰ρυκας αὐτῶν περὶ διαλύσεων καὶ δεομένων μὴ σφᾶς
 εἰς ἀνάγκην καταστήσαι πολέμου, συνελθόντες εἰς¹¹⁸
 ἐκκλησίαν ἐπὶ τοῖςδε ποιοῦνται πρὸς αὐτοὺς τὰς δια-
 λύσεις· Αἰνεΐαν μὲν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τὰ χρήματα
 φέροντας ὅσα διεσώσαντο κατὰ τὴν φυγὴν ἐν ὠρισμέ-
²⁵νοις τισὶ χρόνοις ἐκ τῆς Τρωάδος ἀπελθεῖν, παραδόν-

1 κατὰ πολλὴν B 3 καθ' ἕν ἅπαντες Sintenis Em.
 Dion. I p. 20 καθ' ἕνα πάντες R καθ' ἕνα ἅπαντες B | ὀχυρώ-
 τατα B ἔχυρώτατα R 5 τε B | ὡς γὰρ εἶδον A 6 φε-
 ρομένην B om. R 8 καὶ γέστω B | συσκευασάμενοι B
 11 οἱ add. Sintenis Em. Dion. I p. 10 19 χειρωσά-
 μενοι Ba 20 διαλύσεως B | δ<εο>μένων B 24 φέροντ<ας> B

τας Ἀχαιοῖς τὰ φρούρια· Ἀχαιοὺς δὲ παρασχεῖν αὐτοῖς
 τὴν ἀσφάλειαν ἐξ ἀπάσης ὄσης ἐκράτου γῆς καὶ θα-
 λάττης ἀπιούσι κατὰ τὰς ὁμολογίας. δεξάμενος δὲ 5
 ταῦτα Αἰνεΐας καὶ νομίσας ἐκ τῶν ἐνότων κράτιστα
 εἶναι Ἀσκανίον μὲν τὸν πρεσβύτατον τῶν παίδων 5
 ἔχοντα τοῦ συμμαχικοῦ τινα μοῖραν, ἧς Φρύγιον ἦν
 τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν Δασκυλίτιν καλουμένην γῆν, ἐν-
 θα ἐστὶν ἡ Ἀσκανία λίμνη, μετάπεμpton ὑπὸ τῶν
 ἐγχωρίων γενόμενον ἐπὶ βασιλείᾳ τοῦ ἔθρους ἀπο-
 πέμπει· καὶ ὤκησεν Ἀσκανίος αὐτόθι χρόνον τινὰ οὐ 10
 πολύν. ἐλθόντων δὲ ὡς αὐτὸν Σκαμανδρίου τε καὶ
 119 τῶν ἄλλων Ἐκτοριδῶν ἀφειμένων ἐκ τῆς Ἑλλάδος
 ὑπὸ Νεοπτολέμου, κατάγων αὐτοὺς ἐπὶ τὴν πατρῶαν
 ἀρχὴν εἰς Τροίαν ἀφικνεῖται. καὶ περὶ μὲν Ἀσκανίου 6
 τοσαῦτα λέγεται· τοὺς δὲ ἄλλους παῖδας Αἰνεΐας παρα- 15
 λαβὼν καὶ τὸν πατέρα καὶ τὰ ἔδη τῶν θεῶν, ἐπει-
 δὴ παρεσκευάσθη τὸ ναυτικὸν αὐτῷ, διαπλεῖ τὸν Ἑλ-
 λήσποντον ἐπὶ τῆς ἔγγιστα κειμένης χειρρονήσου τὸν
 πλοῦν ποιούμενος, ἣ πρόκειται μὲν τῆς Εὐρώπης,
 καλεῖται δὲ Παλλήνη. ἔθνος δ' εἶχεν αὐτὴν Θράκιον 20
 120 σύμμαχον Κρουσαῖον καλούμενον ἀπάντων προθυμό-
 τατον τῶν συναραμένων αὐτοῖς τοῦ πολέμου.

XXXXVIII. Ὁ μὲν οὖν πιστότατος τῶν λόγων, ᾧ
 κέχρηται τῶν παλαιῶν συγγραφέων Ἑλλάνικος ἐν τοῖς

2 θαλάσσης B 8 ἡ ἀσκανία — βασιλεία A in margine
 12 ἀφειμένων c. Sylburg ἀφιγμένων ABb ἀφιγμένον Ba ἐκ
 τῆς Ἑλλάδος ἀφειμένων c. Kayser Ann. phil. 1863 p. 6 13 ὑπὸ
 AB παρὰ c. Meineke 16 καὶ τὰ] τὰ Ba 19 Εὐρώπης
 c. Is. Voss ad Pomp. Melam II 2 p. 687 Θράκης c. Cobet Obs.
 p. 31 20 αὐτὴν Sintenis Em. Dion. I p. 30 αὐτὴ A ἐν
 αὐτῇ B | Θράκιον A 21 κλουσαῖον A

Τρωικοῖς, περὶ τῆς Αἰνείου φυγῆς τοιόσδε ἐστίν.
 εἴρηται δὲ καὶ ἄλλοις τισὶ περὶ τῶν αὐτῶν οὐ κατὰ
 ταῦτὰ ἔχοντες λόγοι, οὓς ἤττον ἐγῶγε τούτου πιθα-
 νούς εἶναι νομίζω. κρινέτω δὲ ὡς ἕκαστος τῶν ἀκου-
 2⁵όντων βούλεται. Σοφοκλῆς μὲν ὁ τραγωδοποιὸς ἐν
 Λαοκόωντι δράματι μελλούσης ἀλίσκεσθαι τῆς πό-
 λεως πεποίηκε τὸν Αἰνεῖαν ἀνασκευαζόμενον εἰς τὴν
 Ἰδην, κελευσθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀγχίσου κατὰ
 τὴν μνήμην ὧν Ἀφροδίτη ἐπέσκηψε καὶ ἀπὸ τῶν
 10 νεωστὶ γενομένων περὶ τοὺς Λαοκοωντίδας σημείων
 τὸν μέλλοντα ὄλεθρον τῆς πόλεως συντεκμηραμένου.
 ἔχει δ' ἐν αὐτῷ τὰ ἱαμβεῖα ἐν ἀγγέλου προσώπῳ¹²¹
 λεγόμενα ὧδε·

νῦν δ' ἐν πύλαισιν Αἰνέας ὁ τῆς θεοῦ
 15 πάρεστ' ἐπ' ὤμων πατέρ' ἔχων κεραυνίου
 νότου καταστάζοντα βύσσινον φάρος.
 κύκλω δὲ πᾶσαν οἰκετῶν παμπληθίαν·
 συμπλάζεται δὲ πλῆθος οὐχ ὄσον δοκεῖς,
 οἳ τῆσδ' ἐρῶσι τῆς ἀποικίας Φρυγῶν.

3²⁰ Μενεκράτης δὲ ὁ Ξάνθιος προδοῦναι τοῖς Ἀχαιοῖς
 αὐτὸν ἀποφαίνει τὴν πόλιν τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον
 ἐχθρας ἕνεκα, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην Ἀχαι-
 οὺς αὐτῷ συγχωρῆσαι διασώσασθαι τὸν οἶκον. σύγ-

2 εἴρηται A B A 3 ταῦτα B 4 δὲ ἕκαστος τῶν ἀκουόν-
 των ὡς β. c. Stephanus Oper. var. p. 43 7 πεποίηκεν A 8 κε-
 λευσθέντα τε c. Reiske | κατὰ τε c. Bücheler 10 γενομένων
 B | λαοκοωντίδας B 12 δὲ ἐν αὐτῷ B, ἐν del. Madvig
 Adv. I p. 724 | ἱαμβεῖα B | ἀγγέλου c. Kiessling ἀγγέλῳ B
 ἄλλω R 17 κύκλω B Reiske κυκλεῖ R | παμπλησίαν c. Nücke
 18 δοκεῖς οἳ Reiske δοκεῖ σοὶ O 19 τῆσδ' A τ(οῖ)σδ' B
 20 ξάνιος A ξανείος B a

κειται δὲ αὐτῷ ὁ λόγος ἀρξαμένῳ ἀπὸ <τῆς> Ἀχιλλέως
 ταφῆς τὸν τρόπον τόνδε· ἼΑχαιοὺς δ' ἀνίη εἶχε καὶ
 ἐδόκεον τῆς στρατιῆς τὴν κεφαλὴν ἀπηράχθαι. ὅμως
 122 δὲ τάφον αὐτῷ δαίσαντες ἐπολέμεον βίη πάσῃ, ἄχρισ
 Ἴλιος ἐάλω Αἰνείεω ἐνδόντος. Αἰνεΐης γὰρ ἄτιτος ἐὼν 5
 ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπὸ γερέων [ἱερῶν] ἐξειργόμενος
 ἀνέτρεψε Πριάμον· ἐργασάμενος δὲ ταῦτα εἰς Ἀχαιοῶν
 ἐργόνει'. ἄλλοι δὲ τινες ἐπὶ τοῦ ναυστάθμου τοῦ 4
 Τρωικοῦ τυχεῖν αὐτὸν τηνικαῦτα διατρίβοντα λέγου-
 σιν, οἱ δ' εἰς Φρυγίαν ἀπεσταλμένον ὑπὸ Πριάμου 10
 μετὰ δυνάμεως ἐπὶ τινα χρεΐαν στρατιωτικὴν· εἰσὶ
 δ' οἱ μυθωδεστέραν αὐτοῦ ποιοῦσι τὴν ἔξοδον. ἐχέτω
 δ' ὅπη τις αὐτὸν πείθει.

XXXXVIII. Τὰ δὲ μετὰ τὴν ἔξοδον ἔτι πλείω
 παρέχει τοῖς πολλοῖς τὴν ἀπορίαν. οἱ μὲν γὰρ ἕως 15
 Θράκης ἀγαρόντες αὐτὸν ἐκεῖ λέγουσι τελευτῆσαι τὸν
 βίον, ὧν ἔστι Κεφάλων τε ὁ Γεργίθιος καὶ Ἠγήσιπ-
 πος <ὁ> περὶ Παλλήνης γράφας, ἄνδρες ἀρχαῖοι καὶ
 λόγου ἄξιοι. ἕτεροι δὲ ἐκ Θράκης ἀναστήσαντες αὐτὸν
 ἕως Ἀρκαδίας παρακομίζουσιν, οἰκῆσαι δὲ λέγουσιν 20
 ἐν Ὀρχομενῷ τε τῷ Ἀρκαδικῷ, καὶ Νήσω δὲ λεγομένῃ,
 123 καίπερ οὔση μεσόχθονι, ἀπὸ τελμάτων καὶ ποταμοῦ·
 τὰς τε καλουμένας Καπύας Αἰνείου τε καὶ Τρώων
 ἀπόκτισιν εἶναι, Καπύας ὀνομασθεΐσας ἀπὸ τοῦ Τρωι-

1 αὐτῷ ὁ λόγος B ὁ λόγος αὐτῷ R | ἀπὸ τῆς Reiske
 4 βίη Schaller γῆ AB τῆ Reiske | ἄχρι B 6 ἱερῶν del.
 Kiessling | ἐξειργόμενος B 10 οἶα B 12 μυθωδεστέραν
 Ba 13 αὐτὸν Ba 17 τε] duae litt. erasae B | ὁ add. Kiess-
 ling om. O | γεργίθιος Bb | ἠγήσιος B 21 καὶ νήσω δὲ A
 καὶ νήσω B καὶ del. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1855 | γενο-
 μένη c. Reiske 22 καὶ περ Stephanus καὶ O | ἀπὸ Büche-
 ler, Meineke, ὑπὸ O

κοῦ Κάπνος. λέγεται δὲ ταῦτα ἄλλοις τε καὶ Ἀρκαίῳ
 2 <τῶ> γράψαντι τὰ Ἀρκαδικά. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ δεῦρο μὲν
 ἀφικέσθαι τὸν Αἰνεῖαν μυθολογοῦσιν, οὐ μέντοι τὴν
 γε τελευτὴν αὐτῶ τοῦ βίου συμπεσεῖν ἐν τοῖσδε τοῖς
 5 χωρίοις, ἀλλ' ἐν Ἰταλίᾳ, ὡς ἄλλοι τε πολλοὶ δηλοῦσι
 καὶ Ἀγάθυλλος Ἀρκὰς ὁ ποιητὴς ἐν ἐλεγείῳ λέγων
 ὧδε·

ἴκετο δ' Ἀρκαδίην, Νήσῳ δ' ἐγκάτθετο παῖδας
 δοιάς, Κωδώνης λέκτρα καὶ Ἀνθεμόνης.

10 αὐτὸς δ' Ἑσπερίην ἔστυο χθόνα, γείνατο δ' υἷα
 Ῥωμύλον.

3 Τῆς δ' εἰς Ἰταλίαν Αἰνεῖου καὶ Τρώων ἀφίξεως Ῥω- 124
 μαῖοι τε πάντες βεβαιωταὶ καὶ τὰ δρώμενα ὑπ' αὐτῶν
 ἐν τε θυσίαις καὶ ἑορταῖς μηνύματα, Σιβύλλης τε
 15 λόγια καὶ χρησμοὶ Πυθικοὶ καὶ ἄλλα πολλά, ὧν οὐκ
 ἂν τις ὡς εὐπρεπείας ἕνεκα συγκειμένων ὑπερίδοι.
 πολλὰ δὲ καὶ παρ' Ἑλλησι γνωρίσματα καὶ φανερὰ
 εἰς τὸδε χρόνου περιλείπεται, ἔνθα ὠρμίσαντο καὶ
 παρ' οἷς διατριβὴν ἀπλοίας ἕνεκεν ἐποίησαντο· ὧν ἐγὼ
 20 μνήμην ὡς ἂν οἷός τε ὦ πρῶτων ὄντων βραχυτάτην
 4 ποιήσομαι. πρῶτον μὲν εἰς Θράκην ἀφικόμενοι κατὰ
 τὴν χερρόνησον, ἣ καλεῖται Παλλήνη, ὠρμίσαντο.
 εἶχον δὲ αὐτὴν ὥσπερ ἔφην βάρβαροι Κρουσαῖοι
 καλούμενοι καὶ παρέσχον αὐτοῖς τὰς καταγωγὰς ἀσφα-

1 ἀριάθωι Α 2 τῶ add. Kiessling om. O | δ' οἱ καὶ Α
 4 τοῖσδε τοῖς Β τούτοις τοῖς R 6 ἐλεγείαι Α 8 ἐγκάτθετο
 Α ἐγκατέθετο Β 10 ἔστυο Βα 12 δὲ ἐς Α δ' ἐπ' Β
 13 βεβαιοῦνται Α 17 φανερὰ καὶ εἰς c. Pflugk 18 παρα-
 λείπεται Βα λείπεται Α | ὠρμήσαντο Βα 19 * ἕνεκα O
 21 μὲν οὖν c. Reiske 23 κλουσαῖοι Α

λεῖς. μείναντες δὲ τὴν χειμερινὴν ὥραν αὐτόθι νεῶν Ἀφροδίτης ἰδρύναντο ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων ἐνὸς καὶ πόλιν Αἴνειαν ἔκτισαν, ἐν ἧ̄ τούς τε ὑπὸ καμάτων ἀδυνάτους πλεῖν καὶ ὄσοις αὐτοῦ μένειν βουλομένοις ἦν, ὡς ἐν οἰκείᾳ γῆ τὸ λοιπὸν ἐσομένους, ὑπελείποντο. 5

125 αὕτη διέμεινεν ἕως τῆς Μακεδόνων δυναστείας τῆς κατὰ τοὺς διαδόχους τοὺς Ἀλεξάνδρου γενομένης· ἐπὶ δὲ τῆς Κασάνδρου βασιλείας καθηρέθη, ὅτε Θεσσαλονίκη πόλις ἐκτίζετο, καὶ οἱ Αἰνεᾶται σὺν ἄλλοις πολλοῖς εἰς τὴν νεόκτιστον μετόκησαν. 10

L. Ἐκ δὲ τῆς Παλλήνης ἄραντες οἱ Τρωῆς εἰς Δῆλον ἀφικνοῦνται βασιλεύοντος αὐτῆς Ἀνίου· καὶ ἦν πολλὰ σημεῖα ἐν Δῆλῳ τῆς Αἰνείου τε καὶ Τρώων παρουσίας, <ἕως> ἦνθει τε καὶ ὠκισθ' ἢ νῆσος. ἔπειτα εἰς Κύθηρα νῆσον ἐτέραν, ἣ πρόκειται Πελοποννή- 15 σου, παραγενόμενοι ἱερὸν Ἀφροδίτης ἰδρύνονται. ἀπὸ 2 δὲ Κυθήρων ποιούμενοι τὸν πλοῦν οὐ πρόσω τῆς Πελοποννήσου τελευτήσαντα τῶν ἐταίρων τινὰ τῶν Αἰνείου Κιναιθον ἐπὶ τῶν ἀκρωτηρίων τινὸς θάπτου- σιν, ὃ νῦν ἀπ' ἐκείνου Κιναιθιον καλεῖται· καὶ τὴν 20 πρὸς Ἀρκάδας συγγένειαν ἀνανεωσάμενοι, περὶ ἧς ἐν ὑστέρω λόγῳ διηγῆσομαι, χρόνον τε ὀλίγον περὶ ταῦτα τὰ χωρία διατρίψαντες καὶ ὑπολιπόμενοι τινὰς σφῶν αὐτῶν εἰς Ζάκυνθον ἀφικνοῦνται. δεξαμένων 3 δ' αὐτοὺς καὶ τῶν Ζακυνθίων πρὸς φιλίαν διὰ τὸ 25

3 κυμάτων AB 5 ὑπελείποντο A 7 τοὺς ἀλεξάνδρου B
 τοῦ ἄ. R 12 αἰνείου AB 14 ἕως, ὅτε vel simile c. Syl-
 burg τέως Reiske om. O | * ὠκισθη AB ὠκήθη Reiske ὠκίετο
 Madvig Adv. I 724 | ἢ om. A add. B 15 κύθηραν B | νῆσον
 ἐτέραν B ἐτέραν νῆσον R 18 ἐτέρων B | τινὰ αἰνείου B
 20 κιναιθιον c. Meineke 23 ὑπολειπόμενοι O, corr. Stephanus

συγγενές· Δαρδάνῳ γὰρ τῷ Διὸς καὶ Ἡλέκτρας τῆς¹²⁶
 Ἀτλαντίδος δύο γενέσθαι φασὶν ἐκ Βατείας παίδας,
 Ζάκυνθόν τε καὶ Ἐριχθόνιον, ὧν ὁ μὲν Αἰνείου
 πρόγονος ἦν, Ζάκυνθος δὲ τῆς νήσου κτίστης· ταύτης
⁵ τε δὴ τῆς συγγενείας ἀναμνήσει καὶ φιλοφροσύνη
 τῶν ἐπιχωρίων διατρίβοντες αὐτόθι καὶ ἅμα ἀπλοῖα
 κατειργόμενοι θύουσιν Ἀφροδίτῃ πρὸς τῷ κατα-
 σκευασθέντι ἱερῷ θυσίαν, ἣν εἰς τότε χρόνου συν-
¹⁰ τελοῦσι κοινῇ Ζακύνθιοι, καὶ ἀγῶνα ποιοῦσιν ἐφή-
 βοις τῶν τε ἄλλων ἀγωνισμάτων καὶ δρόμον· τὸ δὲ
 νικητήριον ὁ πρῶτος ἐλθὼν εἰς τὸν νεῶν λαμβάνει·
 λέγεται δὲ Αἰνείου καὶ Ἀφροδίτης ὁ δρόμος, καὶ
⁴ ξόανα τούτων ἔσθηκεν ἀμφοτέρων. ἐκεῖθεν δὲ πελά-
¹⁵ γιον ποιησάμενοι τὸν πλοῦν εἰς Λευκάδα κατάγονται,
 κατεχόντων ἔτι τὸ χωρίον Ἀκαρνάνων. κὰν ταύτη
 πάλιν ἱερὸν Ἀφροδίτης ἰδρύνονται τοῦτο, ὃ νῦν ἐστὶν
 ἐν τῇ νησίδι τῇ μεταξὺ τοῦ Διορύκτου τε καὶ τῆς
 πόλεως, καλεῖται δὲ Ἀφροδίτης Αἰνειάδος. ἄραντες¹²⁷
²⁰ δὲ αὐτόθεν ἐπὶ τε Ἀκτιον ἐλθόντες ὁρμίζονται τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου πρὸς τὸ ἀκρωτήριο. κἀκεῖθεν
 εἰς Ἀμβρακίαν ἀφικνοῦνται πόλιν, ἧς ἐβασίλευεν Ἀμ-
 βραξ ὁ Δεξαμενοῦ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ὑπολείπον-
²⁵ ται ἑκατέρωθι μνημεῖα τῆς ἀφίξεως· ἐν Ἀκτίῳ μὲν
 Ἀφροδίτης Αἰνειάδος ἱερὸν καὶ πλησίον αὐτοῦ θεῶν
 μεγάλων, ἃ καὶ εἰς ἐμὲ ἦν· ἐν δὲ Ἀμβρακίᾳ ἱερὸν τε
 τῆς αὐτῆς θεοῦ καὶ ἡρώων Αἰνείου πλησίον τοῦ μι-
 κροῦ θεάτρου, ἐν ᾧ καὶ ξόανον μικρὸν ἀρχαϊκὸν Αἰ-

⁵ τε δὴ AB γε δὴ c. Bücheler ¹⁸ τοῦ μεταξὺ A ²¹
 ἄμπραξ B ²⁶ ἦν] διέμεινεν c. Reiske ²⁷ πλησίον—αἰνείου
 om. B ²⁷ ἀρχαϊκὸν A

128 νείου λεγόμενον, καὶ αὐτὸ θυσίαις ἐγέραιρον αἱ καλού-
μεναι παρ' αὐτοῖς ἀμφίπολοι.

ΛΙ. Ἐκ δὲ Ἀμβρακίας Ἀγχίσης μὲν τὰς ναῦς ἔχων
παρὰ γῆν κομιζόμενος εἰς Βουθρωτὸν λιμένα τῆς
Ἠπείρου κατάγεται, Αἰνείας δὲ καὶ οἱ ἀκμαιότατοι 5
σὺν αὐτῷ τοῦ στρατοῦ διανύσαντες ἡμερῶν δυεῖν
ὁδὸν εἰς Δωδώνην ἀφικνοῦνται χρησόμενοι τῷ θεῷ
καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτόθι Τρωῶας τοὺς σὺν Ἑλένῳ.
ἀνελόμενοι δὲ χρησμούςς περὶ τῆς ἀποικίας καὶ τὸν
θεὸν ἀναθήμασι δωρησάμενοι Τρωικοῖς ἄλλοις τε καὶ 10
κρατῆρσι χαλκοῖς, ὧν τινες ἔτι περίεσιν ἐπιγραφαῖς
πάνυ ἀρχαίαις δηλοῦντες τοὺς ἀναθέντας, ἐπὶ τὸ
ναυτικὸν ἀφικνοῦνται τεττάρων μάλιστα ἡμερῶν
διελθόντες ὁδόν. δηλοῖ δὲ καὶ τὴν εἰς Βουθρωτὸν
τῶν Τρωῶν παρουσίαν λόφος τις, ᾧ τότε στρατοπέδῳ 15
ἐχρήσαντο, Τροία καλούμενος. ἐκ δὲ Βουθρωτοῦ παρὰ 2
γῆν κομισθέντες ἄχρι λιμένος Ἀγχίσου μὲν τότε ὀνο-
μασθέντος, νῦν δ' ἀσαφεστέραν ἔχοντος ὀνομα-
129 σίαν, ἱερὸν καὶ αὐτόθι τῆς Ἀφροδίτης ἰδρυσάμενοι
διαίρουσι τὸν Ἴόνιον ἡγεμόνας ἔχοντες τῆς ναυτι- 20
λίας, οἳ συνέπλευσαν αὐτοῖς ἐθελούσιοι συνεπισπό-
μενοι, τοὺς σὺν Πάτρωνι τῷ Θουρίῳ· καὶ αὐτῶν
130 οἳ μὲν πλείους, ἐπειδὴ σῶος ὁ στρατὸς εἰς Ἰτα-
λίαν ἀφίκετο, ἐπ' οἴκου αὐθις ἀνεκομίσθησαν, Πά-
τρων δὲ πεισθεῖς ὑπ' Αἰνείου κοινωνεῖν τῆς ἀποι- 25

4 βουτρωτὸν Ba βούτρωτον Bb 6 δυεῖν B δυοῖν R
10 καὶ om. A 14—16 δηλοῖ — καλούμενος om. O praeter B
15 ποτὲ B corr. Kiessling 16 βουτρώτον B 18 σαφε-
στέραν B 20 Ἀκαρνᾶνας add. post ναυτιλίας Kiessling
21 συνεπισπόμενοι c. Reiske, Meutzner Ann. phil. 1877 p. 826
συνεπισπόμενοι O 22 θυρίῳ c. Meineke

κίας καὶ σὺν αὐτῷ τινες τῶν φίλων ὑπέμειναν ἐν τῷ
 στόλῳ· οὓς ἐνιοὶ φασιν ἐν Ἀλουτίῳ κατοικῆσαι τῆς
 Σικελίας. ταύτης ὑπομνήσει τῆς εὐεργεσίας Ἀκαρνᾶσι
 5 Ῥωμαῖοι Λευκάδα καὶ Ἀνακτόριον ἀφελόμενοι Κοριν-
 3 θίους ἀνὰ χρόνον ἐχαρίσαντο Οἰνιάδας τε ἀποκατα-
 στησαι βουλομένοις ἐπέτρεψαν καὶ τὰς Ἐχινάδας
 νήσους καρποῦσθαι κοινῇ μετ' Αἰτωλῶν ἔδωκαν. οἱ
 δὲ σὺν Αἰνεΐα ποιησάμενοι τὴν ἀπόβασιν οὐ καθ' ἐν
 χωρίον τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ ταῖς μὲν πλείσταις ναυσὶ
 10 πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίας ὀρμίσάμενοι, ἣ τότε Σαλεντί-
 νος ἐλέγετο, ταῖς δὲ λοιπαῖς κατὰ τὸ καλούμενον Ἀθή-131
 ναιον, ἔνθα καὶ αὐτὸς Αἰνεΐας ἐτύγγανεν ἐπιβάς
 Ἰταλίας (τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἐστὶν ἀκρωτήριο καὶ
 ἐπ' αὐτῷ θερινὸς ὄρμος, ὃς ἐξ ἐκείνου λιμὴν Ἀφρο-
 15 δίτης καλεῖται), παρέπλευσαν ἄχρι πορθμοῦ διὰ χει-
 ρὸς ἔχοντες Ἰταλίαν, ἔχνη τινὰ κὰν τούτοις ὑπολει-
 πόμενοι τοῖς τόποις τῆς ἀφίξεως ἄλλα τε καὶ φιάλην
 χαλκῆν ἐν Ἦρας ἱερῷ γραφῇ δηλοῦσαν ἀρχαία τοῦ
 δωρησαμένου τῇ θεῷ Αἰνεΐου τούνομα.

20 LII. Γενόμενοι δὲ κατὰ Σικελίαν, εἴτε γνώμη
 χρησάμενοι τῆδε ὀρμίσασθαι εἴτε καὶ ὑπ' ἀνέμων
 πονηρῶν βιασθέντες, ἃ δὴ φιλεῖ περὶ τὴν θάλατταν
 τήνδε γίνεσθαι, κατάγονται τῆς νήσου περὶ τὰ καλού-
 μενα Δρέπανα· ἔνθα περιτυγχάνουσι τοῖς σὺν Ἑλύ-

1 ἐν τῷ σίλω AB ἐν τῷ πλῶ c. Madvig Adv. I 724 ἐθε-
 λούσιοι c. Sintenis Em. Dion. II p. 2 ἐν τῇ Σικελίᾳ c. Kiess-
 ling 3 ἀκαρνᾶσιν A 7 αἰτωλῶν A αἰτωλῶν Ba 15 ἐκ
 χειρὸς coniecti, ἐκ δεξιᾶς χειρὸς c. Hertlein, Hermes X p. 408

18 γραφὴν δηλοῦσαν ἀρχαίαν AB γρ. ἔχουσαν ἀ. c. Kayser
 Ann. phil. 1863 p. 6 19 τῇ θεῷ B τὴν θεὸν R 21 ὑπ' B
 ὑπὸ R 23 γενέσθαι Ba

μῶ καὶ Αἰγέστῳ προεξελθοῦσιν ἐκ τῆς Τροίας, οἱ
 132 τύχης τε καὶ πνεύματος οὐρίου λαβόμενοι καὶ ἅμα
 οὐ πολλῇ ἀποσκευῇ βαρυνόμενοι δι' ὀλίγον κατ-
 ήχθησαν εἰς Σικελίαν καὶ ὤκησαν περὶ ποταμὸν κα-
 λούμενον Κριμισὸν ἐν γῇ Σικανῶν, πρὸς φιλίαν λα- 5
 βόντες παρ' αὐτῶν τὸ χωρίον διὰ τὴν Αἰγέστου συγ-
 γένειαν γενομένου τε καὶ τραφέντος ἐν Σικελίᾳ κατὰ
 τοιούδε τι πάθος. τῶν προγόνων αὐτοῦ τις ἀνὴρ ἐπι- 2
 φανῆς ἐκ τοῦ Τρωικοῦ γένους ὧν Λαιομέδοντι διά-
 φορος γίνεται, καὶ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπ' αἰτία δὴ τινι 10
 λαβὼν κτείνει καὶ γένος αὐτοῦ τὸ ἄρρεν ἅπαν, ὑπὸ
 δέους μὴ τι πρὸς αὐτῶν πάθῃ· τὰς δὲ θυγατέρας παρ-
 θένους ἔτι οὔσας ἀποκτεῖναι μὲν οὐκ εὐπρεπὲς ἐνό-
 μισε, Τρωσὶ δὲ συνοικούσας περιιδεῖν οὐκ ἀσφαλές,
 δίδωσι δ' αὐτὰς ἐμπόροις ὡς προσωτάτω κελεύσας 15
 ἀπάγειν. ταύταις ἀπιούσαις συνεκπλεῖ μειράκιόν τι 3
 τῶν ἐπιφανῶν κρατούμενον ἔρωτι τῆς ἐτέρας καὶ γα-
 133 μεῖ τὴν παιδίσκην ἀχθεῖσαν εἰς Σικελίαν, καὶ γίνεται
 αὐτοῖς παῖς ἐν Σικελοῖς διατρίβουσιν Αἰγέστος ὄνο-
 μα· ὃς ἦθη καὶ γλῶσσαν τῶν ἐπιχωρίων ἐκμαθῶν, 20
 ἐπειδὴ τοὺς γονεῖς αὐτῷ τελευτῆσαι συνέβη, βασι-
 λεύοντος ἐν Τροίᾳ Πριάμου κάθοδον αὐτῷ δοθῆναι
 διαπράττεται, καὶ συνδιενέγκας τὸν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς
 πόλεμον ἀλισκομένης τῆς πόλεως ἀπέπλει πάλιν εἰς
 Σικελίαν σὺν Ἐλύμῳ ποιησάμενος τὴν φυγὴν ἐν τρισὶ 25

1 ἐγέστω Βα 5 κριμησὸν Β | ἐν τῇ Σικανῶν c. Meutz-
 ner Ann. phil. 1877 p. 826 6 ἐγέστων Βα 8 τι om. Α
 12 τὰς δὲ δύο θυγατέρας c. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1861
 16 ἐπιούσαις Βα | συνέπλει Β 17 εταίρας Βα 19 ἔγε-
 στος Βα 20 ἔθη Hertlein Hermes X p. 408 22 αὐτῷ ΑΒ
 23 τοὺς om. Β 25 τρισὶν Α

ναυσίν, ἄς Ἀχιλλεύς ἔχων ὅτε τὰς Τρωάδας ἐλή-
 ζετο πόλεις ἔρμασιν ὑφάλοις περιπεσούσας ἀπέβαλεν.
 4 ἐντυχῶν δὴ τοῖς εἰρημένοις Αἰνεΐας ἀνδράσι φιλο-
 φρονεῖται τε αὐτοὺς καὶ κατασκευάζεται αὐτοῖς πόλεις
 5 Αἴγεσταν καὶ Ἔλυμα καὶ τινα καὶ μοῖραν τῆς ἐαυ-
 τοῦ στρατιᾶς ἐν τοῖς πολίσμασιν ὑπολείπεται, ὡς μὲν
 ἐγὼ εἰκάσω γνώμη ἔκουσίῳ χρησάμενος, ἵνα τοῖς
 ὑπὸ καμάτων βαρυνομένοις ἢ καὶ ἄλλως θαλάττῃ ἀχθό-
 10 μένοις ἀναπαύσεις γίνοντο ἀσφαλεῖς καὶ καταγω-
 γαί, ὡς δέ τινες γράφουσι τοῦ ναυτικοῦ μειωθέντος¹³⁴
 αὐτῷ διὰ τὴν ἔμπρησιν, ἣν ἐποιήσαντο τῶν γυναι-
 κῶν τινες ἀχθόμεναι τῇ πλάνῃ, τὸν οὐκέτι δυνάμενον
 συμπλεῖν ὄχλον ἐκ τῶν κατακεκαυμένων νεῶν ἀνάγκῃ
 καταλιπῶν.

15 LIII. Τεκμήρια δὲ τῆς εἰς Σικελοὺς Αἰνεΐου τε
 καὶ Τρώων ἀφίξεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, περιφανέ-
 στατα δὲ τῆς Αἰνεΐδος Ἀφροδίτης ὁ βωμὸς ἐπὶ τῇ
 κορυφῇ τοῦ Ἐλύμου ἰδρυμένος καὶ ἱερὸν Αἰνεΐου
 ἰδρυμένον ἐν Αἰγέστῃ, τὸν μὲν αὐτοῦ κατασκευάσαν-
 20 τος Αἰνεΐου τῇ μητρί, τὸ δὲ ἱερὸν τῶν ὑπολειφθέν-
 των ἀπὸ τοῦ στόλου τῇ μνήμῃ τοῦ σώσαντος σφᾶς
 ἀνάθημα ποιησαμένων. τὸ μὲν δὴ σὺν Ἐλύμῳ καὶ
 Αἰγέστῳ Τρωικὸν ἐν τούτοις κατέμεινε τοῖς χωρίοις,

1 τρωιάδας Βα τρωΐδας Α 2 ἐρύμασι Α | ἐφάλοις Βα
 3 ἀνδράσι Αἰνεΐας Β 4 συγκατασκευάζεται c. Cobet Obs.
 p. 32 5 <αί>γέσταν Β | Ἔρυμα c. Sylburg, Portus, Cluverus
 Ital. ant. p. 1 ἐλύμαν Βb 7 ἐκουσία Β 8 ἢ ἄλλως Β
 9 ἀσφαλεῖς καὶ καταγωγαί Β καὶ καταγωγαὶ ἀσφαλαῖς R
 18 κεφαλῇ Α | τοῦ Ἔρυκος c. Sylburg, Portus, Cluverus l. l.
 19 <αί>γέστη Β 21 σώματο σφᾶς Α σώ<σαν>τος σφᾶς Β
 22 ἀναθήματος ΑΒ 23 <αί>γέστω Β | κατέμεινε Β

καὶ διετέλεσαν Ἑλυμοὶ καλούμενοι. προεῖχε γὰρ κατὰ
 τὴν ἀξίωσιν Ἑλυμὸς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ γένους ὦν,
 ἀφ' οὗ τὴν κληῖσιν οἱ σύμπαντες ἔλαβον. οἱ δὲ σὺν ²
 τῷ Αἰνεΐᾳ πλείοντες ἀπὸ Σικελίας διὰ τοῦ Τυρρηνι-
 κοῦ πελάγους πρῶτον μὲν ὤρμισαντο τῆς Ἰταλίας ⁵
 κατὰ λιμένα τὸν Παλίνουρον, ὃς ἀφ' ἐνὸς τῶν Αἰνεΐου
¹³⁵κυβερνητῶν τελευτήσαντος αὐτόθι ταύτης τυχεῖν
 λέγεται τῆς ὀνομασίας. ἔπειτα νήσω προσέσχον, ἣ
 τοῦνομα ἔθεντο Λευκασίαν ἀπὸ γυναικὸς ἀνεψιᾶς
 Αἰνεΐου περὶ τόνδε τὸν τόπον ἀποθανούσης. ἐκεῖθεν ³
 δὲ κατάραντες εἰς λιμένα βαθὺν καὶ καλὸν ἐν Ὀπικοῖς, ¹⁰
 τελευτήσαντος καὶ αὐτόθι Μισηνοῦ τῶν ἐπιφανῶν
 τινος, ἀπ' ἐκείνου τὸν λιμένα ὠνόμασαν, νήσω τε
 Προχύτη καὶ ἀκρωτηρίῳ Καιήτη τύχη προσορμισάμε-
 νοὶ κατὰ ταῦτα τίθενται τὰς ἐπικλήσεις τοῖς τόποις, ¹⁵
 γυναικῶν ἀποθανουσῶν βουλόμενοι μνημεῖα ποιῆσαι
 τὰ χωρία. τούτων δὲ ἡ μὲν συγγενὴς Αἰνεΐου λέγε-
¹³⁶ται γενέσθαι, ἡ δὲ τροφός. τελευτῶντες δὲ ἀφικνοῦν-
 ται τῆς Ἰταλίας εἰς Λωρεντόν, ἔνθα τῆς πλάνης παν-
 σάμενοι χάρακα ἔθεντο, καὶ τὸ χωρίον ἐν ᾧ κατ- ²⁰
 εστρατοπεδεύσαντο ἐξ ἐκείνου Τροία καλεῖται, ἀπέχει
 δὲ τῆς θαλάττης ἀμφὶ τοὺς τέτταρας σταδίους.

Ἔργασα δὲ ταῦτα καὶ τὴν παρέμβασιν ἐποίησάμην ⁴
 τοῦ ἀναγκαίου χάριν, ἐπειδὴ <τῶν> συγγραφέων οἱ

1 προεῖχεν Sylburg πρόσθεν R πρόσθε B πρόσθεν γὰρ ἦν
 c. Portus προε[τέ]θη c. Kiessling 6 κατὰ τὸν λιμένα
 Παλίνουρον A 9 Λευκασίαν c. Salmasius Exerc. Plin. I 2
 p. 49 11 καλὸν] κακὸν B 14 προχητῆ A | Καιήτη τύχη
 Casaubonus, Stephanus Sched. II 3 καὶ ἐπὶ τύχη B καὶ ἐπι-
 τυχεῖ A 15 ταῦτα Sylburg ταῦτα O καὶ ταύτας c. Kiess-
 ling 16 βολόμενοι A 22 θαλάσσης B 23 παράβασις Βα
 24 τῶν add. Pflugk, om. O

μὲν οὐδ' ἔλθειν Αἰνεΐαν φασὶν εἰς Ἰταλίαν ἅμα
 Τρωσίν, οἳ δ' ἕτερον Αἰνεΐαν, οὐ τὸν ἐξ Ἀφροδίτης
 καὶ Ἀγγίσου γενόμενον, οἳ δ' Ἀσκάνιον τὸν Αἰνεΐου,
 οἳ δ' ἄλλους τινάς. εἰσὶ δ' οἳ τὸν ἐξ Ἀφροδίτης
 5 Αἰνεΐαν λέγουσι καταστήσαντα τὸν λόχον εἰς Ἰταλίαν
 ἀνακομισθῆναι πάλιν οἰκαδὲ καὶ βασιλεῦσαι τῆς Τροί-
 ας, τελευτῶντα δὲ καταλιπεῖν Ἀσκανίῳ τῷ παιδὶ τὴν
 βασιλείαν, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου γένος ἐπὶ πλεῖστον
 κατασχεῖν τὴν ἀρχήν· ὥς μὲν ἐγὼ εἰκάζω τοῖς Ὀμή-
 10 ρου ἔπεσιν οὐκ ὀρθῶς λαμβανομένοις παρακρουσθέν-
 5 τες. πεποιήται γὰρ αὐτῷ ἐν Ἰλιάδι Ποσειδῶν προλέ-
 γων τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι περὶ τὸν Αἰνεΐαν καὶ
 τοὺς ἐξ ἐκείνου γενησομένους ἐπιφάνειαν ὧδέ πως· 137

νῦν δὲ δὴ Αἰνεΐαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει

15 καὶ παῖδες παίδων, τοί κεν μετόπισθε γένωνται.

ὑπολαβόντες οὖν τὸν Ὀμηρον ἐν Φρυγίᾳ δυναστεύ-
 οντας εἰδέναι τοὺς ἄνδρας, ὥς δὴ οὐ δυνατόν <ὄν> ἐν
 Ἰταλίᾳ οἰκοῦντας βασιλεύειν Τρώων, τὴν ἀνακομιδὴν
 τοῦ Αἰνεΐου ἀνέπλασαν. ἄρχειν δὲ δὴ τῶν Τρώων
 20 οὓς ἐπήγετο καὶ ἄλλοθι πολιτευομένων οὐκ ἀδύνατον
 ἦν· ἔχοι δ' ἂν τις τῆς ἀπάτης καὶ ἐτέρας αἰτίας λαβεῖν.

LIII. Εἰ δέ τινας ταράττει τὸ πολλαχῆ λέγεσθαι
 τε καὶ δεῖκνυσθαι τάφους Αἰνεΐου ἀμηχάνου ὄντος
 ἐν πλείοσι τὸν αὐτὸν τεθάφθαι χωρίοις, ἐνθυμηθέν-
 25 τες ὅτι κοινόν ἐστὶν ἐπὶ πολλῶν τοῦτό γε τὸ ἄπορον

1 εἰς Ἰταλίαν φασὶν B 2 ἀφροδίτης καὶ ἀγγίσου B
 ἀγγίσου καὶ ἀφροδίτης R 3 δὲ B 5 ὄχλον c. Pflugk 14 δὲ
 δι' Ba | τρώεσιν B 15 τ' οἳ B 17 δυνατόν ὄν Ste-
 phanus ὄν om. O 19 ἀνέπλασαν ἄρχειν Bb ἂν ἄρχειν Ba
 ἂν οὐ συνεπήγετο A verba ἄρχειν δὲ — ἀδύνατον ἦν del. Reiske
 20 οὓς ἐπήγετο supra scripta in A 22 ὑπολαβεῖν c. Kiessling

καὶ μάλιστα τῶν μὲν ἐπιφανεῖς τὰς τύχας, πλάνητας
 138 δὲ τοὺς βίους ἐσχηκότων, μαθέτωσαν ὅτι χωρίον μὲν
 ἐν τῷ δεξάμενον τὰ σώματα αὐτῶν ἦν, μνημεῖα δὲ
 παρὰ πολλοῖς κατεσκευάστο δι' εὐνοίαν τῶν ἐν ὠφε-
 λείαις τισὶ δι' αὐτοὺς γενομένων, μάλιστα εἰ τοῦ γέ- 5
 νους αὐτῶν τι περιῆν ἢ πόλεός τινος ἀπόκτισις ἢ
 χρόνιοί τινες καὶ φιλάνθρωποι μοναί· οἷα δὴ καὶ περὶ
 τόνδε τὸν ἥρωα μυθολογούμενα ἴσμεν. Ἰλίῳ μὲν γὰρ 2
 τὸ μὴ πασσυδὶ διαφθαρῆναι κατὰ τὴν ἄλωσιν παρα-
 σκῶν, τῇ δὲ καλουμένῃ Βεβρουκία τὸ ἐπικουρικὸν δια- 10
 σωθῆναι παρασκευάσας, ἐν Φρυγίᾳ δὲ τὸν υἱὸν Ἀσκά-
 νιον βασιλέα καταλιπών, ἐν Παλλήνῃ δὲ πόλιν ἐπώ-
 νυμον κτίσας, ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ θυγατέρας κηδεύσας,
 ἐν Σικελίᾳ δὲ μέρος τῆς στρατιᾶς ὑπολιπόμενος,
 ἐν πολλοῖς δὲ ἄλλοις χωρίοις φιλανθρώπους τὰς δια- 15
 τριβὰς δωρησάσθαι δοκῶν ἐκούσιον εἶχε παρ' αὐτῶν
 139 τὴν εὐνοίαν, δι' ἣν τὸν μετ' ἀνθρώπων βίον ἐκλιπῶν
 ἠρώοις ἐκοσμεῖτο καὶ μνημάτων κατασκευαῖς πολλαχῆ.
 ἐπεὶ φέρε τίνας ἂν αἰτίας ἔχοι τις ὑποθέσθαι τῶν ἐν 3
 Ἰταλίᾳ αὐτοῦ μνημάτων, εἰ μήτε ἤρξε τούτων τῶν 20
 χωρίων μήτε καταγωγὰς ἐν αὐτοῖς ἐποιήσατο μήθ'
 ὄλως ἐγνώσθη πρὸς αὐτῶν; ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων καὶ
 αὐτίς λεχθήσεται, καθότι ἂν ὁ λόγος ἐφ' ἐκάστου
 καιροῦ δηλωθῆναι ἀπαιτῆ.

1 ἐπιφανεῖς μὲν c. Sylburg | πλάνητας A 7 χρόνοι τινὲς
 ABa 9 πα(ν)σσυδ(ι) B 11 διασωθῆναι παρεσκευάσε A |
 ἐν om. R | βασιλέα τὸν υἱὸν ἀσκάνιον R 12 ὁμώνυμον B
 14 ὑπολειπόμενος ABb 15 ἐν del. Kiessling ἐν πολλοῖς
 δὲ καὶ ἄλλοις Meutzner Ann. phil. 1877 p. 826 17 μετὰ B
 18 ἠρώοις A 20 ἰταλοῖς B 20—22 εἰ μήτε — πρὸς
 αὐτῶν B om. A 24 ἀπαιτεῖ Ba

LV. Τοῦ δὲ μηκέτι προσωτέρω τῆς Εὐρώπης
 πλεῦσαι τὸν Τρωικὸν στόλον οἷ τε χρησμοὶ αἴτιοι ἐγέ-
 νοντο τέλος λαβόντες ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις καὶ τὸ
 δαιμόνιον πολλαχῶς τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν ἐνδεικνύμε-
 5 νον· ἐπειδὴ γὰρ ὄρωμῳ χρησάμενοι τῷ Λωρεντῷ σκη-
 νὰς ἐπήξαντο περὶ τὸν αἰγιαλόν, πρῶτον μὲν πιεζο-
 μένοις τοῖς ἀνθρώποις ὑπὸ δίψης οὐκ ἔχοντος ὕδωρ
 τοῦ τόπου (λέγω δὲ ἅ παρὰ τῶν ἐγχωρίων παρέλα-
 βον) λιβάδες αὐτόματοι νάματος ἡδίστου ἐκ γῆς ἀνελ-
 10 θοῦσαι ὠφθησαν, ἐξ ὧν ἡ τε στρατιὰ πᾶσα ὑδρεύσα-
 το καὶ ὁ τόπος περιόρουτος γέγονε μέχρι θαλάττης κατα-
 2 βάντος ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ θεύματος. νῦν μέντοι
 οὐκέτι πλήθουσιν ὥστε καὶ ἀπορρεῖν αἱ λιβάδες, ἀλλ'
 ἔστιν ὀλίγον ὕδωρ ἐν κοίλῳ χωρίῳ συνεστηκός, λεγό-140
 15 μενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἱερὸν ἡλίου· καὶ βωμοὶ δύο
 παρ' αὐτῷ δείκνυνται, ὁ μὲν πρὸς ἀνατολὰς τετραμ-
 μένος, ὁ δὲ πρὸς δύσεις, Τρωικὰ ἰδρύματα, ἐφ'
 ὧν τὸν Αἰνεΐαν μυθολογοῦσι πρώτην θυσίαν ποιήσα-
 3 σθαι τῷ θεῷ χαριστήριον τῶν ὑδάτων. ἔπειτα ἄρι-
 20 στον αὐτοῖς αἰρουμένοις ἐπὶ τοῦ δαπέδου σέλινα
 μὲν πολλοῖς ὑπέστρωτο καὶ ἦν ταῦτα ὥσπερ τράπεζα
 τῶν ἐδεσμάτων· ὡς δὲ φασὶ τινες, ἴτρια καρποῦ πε-
 ποιημένα πυρίνου, καθαρειότητος ταῖς τροφαῖς ἕνεκα.
 ἐπεὶ δὲ αἱ παρατεθεῖσαι τροφαὶ κατανάλωντο, τῶν
 25 ὑπεστρωμένων αὐτοῖς σελίνων εἴτε ἰτρίων ἔφαγέ τις

4 ἐπιδεικνύμενον B 9 αὐτόματοι O corr. Kiessling
 10 ἔφθησαν c. Kiessling | ὑδρεύσαντο A 11 ἐπίρουτος
 B | ἐγένετο B 14 συνεστηκός ἐν κοίλῳ χωρίῳ B 15 ἡλίου
 ABa 20 σέλινα μὲν ὡς παραδέδοται πολλοῖς, ὑπέστρωτο c.
 Reiske ὡς μὲν πολλοῖς ἀποδέδοται σέλινα c. Bücheler 23 κα-
 θαρειότητος O corr. Cobet Obs. p. 31

καὶ αὐθις ἕτερος· ἐν τούτῳ τυγχάνει τις εἰπὼν εἶτε τῶν Αἰνείου παιδῶν, ὡς λόγος ἔχει, εἶτε τῶν ὁμοσκήνων, Ἄλλ' ἡμῖν γε ἤδη καὶ ἡ τράπεζα κατεδήδεσται· ὡς δὲ τοῦτο ἤκουσαν, ἅπαντες ἀνεθορύβησαν, ὡς τὰ πρῶτα τοῦ μαντεύματος ἤδη σφίσι τέλος ἔχοι. ἦν γάρ 4
 5
 141 τι θέσφατον αὐτοῖς, ὡς μὲν τινες λέγουσιν ἐν Δωδώνῃ γενόμενον, ὡς δ' ἕτεροι γράφουσιν ἐν ἐρυθρᾷ χέρσῳ τῆς Ἰδῆς, ἐνθα ᾤκει Σίβυλλα ἐπιχωρία νύμφη 10
 τὰς τραπέζας· ὅταν δὲ τοῦτο μάθῃσι γενόμενον, ἡγεμόνα τετράποδα ποιησαμένους, ὅπου ἂν κάμη τὸ ζῶον, ἐνταῦθα δείμασθαι πόλιν. τοῦτο δὲ τὸ θεο- 5
 πρόπιον ἀναμνησθέντες, οἱ μὲν τὰ ἔδη τῶν θεῶν Αἰνείου κελεύσαντος εἰς τὸ ἀποδειχθὲν χωρίον ἐκ τῆς 15
 νεῶς ἐξέφερον, οἱ δὲ βάθρα καὶ βωμοὺς κατεσκεύαζον αὐτοῖς, αἱ δὲ γυναῖκες ὀλολυγῆ καὶ χορείαις χρώμεναι παρεκόμεζον τὰ ἱερά, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Αἰνεῖαν παρασκευασθείσης θυσίας ἔχοντες τοὺς στεφάνους περὶ τὸν βωμὸν ἔστησαν. 20

LVI. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τὰς εὐχὰς ἐποιήσαντο, ἡ μέλλουσα καθιεροῦσθαι ὕς ἐγκύμων οὔσα καὶ οὐ πρόσω τόκου καταρχομένων αὐτῆς τῶν θυτηρῶν διασεισαμένη καὶ ἀποφυροῦσα τοὺς κατέχοντας ἄνω [θα-

1 ἐν τούτῳ Reiske τούτῳ B τοῦτο R 7 ἐρυθρᾷ B | ἐρυθραῖς A | *σχεσίῳ AB σχεδὸν Sylburg χωρίῳ Portus σπηλαίῳ c. Reiske χρηστηρίῳ c. Sintenis Em. Dion. II p. 3 πεδίῳ Schaller ἔχυρῳ Meutzner Ann. phil. 1877 p. 827 8 ἤδης Ba
 9 χρ(η)σμοδ(ὸς ἦ) B | πλῆν Ba 10 * ἕως O | τὸ ὀμ. A | κατέδονται Usener κατεδοῦνται AB 12 ὅποι B | ὀπη ἂν κάμψῃ c. Usener Mus. Rhen. XXV 610 22 ὡς ἐγκύμων ὕς Aa
 24 ἄνω O ἀπὸ c. Kiessling | *θαλάττης delevi

λάττης] ἔθει. Αἰνείας δὲ μαθὼν ὅτι ταύτην ἄρα τὴν
 τετράποδα ἠγεμόνα τὸ θεσφατον αὐτοῖς ἐδήλου παρ-142
 ηκολούθει σὺν ὀλίγοις μικρὸν ὑπολειπόμενος, δεδοικῶς
 μὴ ὑπὸ θορύβου τῶν διωκόντων ἀποτραπή τῆς κατὰ
 2⁵ δαίμονα ὁδοῦ. καὶ ἡ μὲν ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ τέτταρας
 σταδίους ἀπὸ θαλάττης διελθοῦσα λόφον τινὰ προσ-
 ανατρέχει, ἔνθα ὑπὸ καμάτου μοχθήσασα καθέζεται.
 τῷ δὲ Αἰνείᾳ (τέλος γὰρ τὰ μαντεύματα ἐφαίνετο
 ἔχειν) ὄρωντι τὸ χωρίον γῆς τε οὐκ ἐν καλῷ καὶ θα-
 10 λάττης πρόσω καὶ οὐδὲ ταύτης ἐνορμίσασθαι ἀγαθῆς,
 πολλὴ παρίσταται ἀμηχανία, πότερα χρῆ τῷ θεσφάτῳ
 πειθομένους αὐτοῦ κατοικεῖν, ἔνθα λυπηρὸν εἶσαι
 βίον τρίψουσιν οὐδενὸς χρηστοῦ ἀπολαύοντες, ἢ προ-
 3 σωτέρῳ χωρητέον ἐπὶ γῆς ἀμείνονος μάστευσιν. ταῦτα
 15 δὲ αὐτῷ διανοουμένῳ καὶ τοὺς θεοὺς ἔχοντι δι' αἰ-
 τίας ἄφνω λέγεται φωνή τις ἐκ τῆς νάπης ἀφανοῦς
 ὄντος τοῦ φθεγγομένου προσπεσεῖν κελεύουσα μέ-
 νειν τε αὐτόθι καὶ πολίξεσθαι διὰ ταχέων καὶ μὴ τῷ
 ἀπόρῳ τῆς παρούσης δόξης ἐπιτρέψαντα, εἰ μὴ ἐν εὐ-
 20 βότῳ γῆ τὸν βίον ἰδρῦσεται, τὴν μέλλουσάν τε καὶ
 4 ὅσον οὐπω παροῦσαν εὐτυχίαν ἀπώσασθαι. εἶναι γὰρ
 αὐτῷ πεπρωμένον ἐκ ταύτης ὀρμώμενον τῆς λυπρᾶς
 καὶ ὀλίγης τὸ πρῶτον οἰκήσεως πολλὴν καὶ ἀγαθὴν 143
 ἐπικτήσασθαι γῆν σὺν χρόνῳ· παισὶ δὲ αὐτοῦ καὶ
 25 ἑγγόνοις ἔσεσθαι ἀρχὴν μεγίστην καὶ ἐπὶ πλείστου
 χρόνον ἐκμηκυνθησομένην ὑπάρξαι. ταύτην μὲν οὖν

2 τετράποδα om. B 6. 9 θαλάσσης B 11 παρίστα-
 το B 12 αὐτοῦ πειθομένους AB 17 φεγγομένου A | πρὸς
 ποσὶν Ba 23 τὸ πρότερον B 25 πλείστου A πλείστου B
 26 * χρόνον AB

ἐν τῷ παρόντι καταγωγὴν ἔσεσθαι τοῖς Τρωσὶ· μετὰ δὲ τοσοῦτους ἐνιαυτοὺς ὅσους ἂν ἢ ὕς τέκη χοίρους κτισθῆσεται πρὸς τῶν ἐξ ἐκείνου γενησομένων πόλιν ἑτέραν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. μαθόντα δὲ τὸν Αἰνεΐαν καὶ νομίσαντα δαιμόνιον τι τὸ χρῆμα τῆς φωνῆς ⁵ εἶναι ποιεῖν ὡς ὁ θεὸς ἐκέλευεν. ἕτεροι δὲ λέγουσιν ⁵ ἀδημονοῦντι τῷ ἀνδρὶ καὶ παρεϊκότι τὸ σῶμα ὑπὸ λύπης καὶ οὔτε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καταβάντι οὔτε σῖτα προσενεγκαμένῳ, αὐτοῦ δὲ ὡς ἔτυχεν ἀλλισθέντι τὴν νύκτ' ἐκείνην, ἐπιστῆναι μεγάλην τινα καὶ θαυμα- ¹⁰ στήν ἐνυπνίου τῶν θεῶν τινι τῶν πατρίων εἰκασθεῖσαν ὄψιν τὰ λεχθέντα μικρῷ πρότερον ὑποτιθεμένην· ὁποτέρως δὲ τάληθες ἔχει θεοῖς ἂν εἴη γνώριμον. τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρᾳ τριάκοντα λέγεται χοίρους ἢ ὕς ἐπτεκεῖν, καὶ τοσοῦτοις ἐνιαυτοῖς ὕστερον ὑπὸ τῶν ¹⁵ ¹⁴⁴ Τρώων ἑτέρα κτισθῆναι πόλις κατὰ τὸ θέσφατον, ὑπὲρ ἧς ἐν <τῷ> οἰκείῳ τόπῳ διαλέξομαι.

LVII. Αἰνεΐας δὲ τῆς μὲν ὑὸς τὸν τόκον ἅμα τῇ γειναμένη τοῖς πατρῷοις ἀγίξει θεοῖς ἐν τῷ χωρίῳ τῷδ', οὗ νῦν ἐστὶν ἡ καλιάς, καὶ αὐτὴν οἱ Λαουινιά- ²⁰ ται τοῖς ἄλλοις ἄβατον φυλάττοντες ἱερὰν νομίζουσι· τοῖς δὲ Τρωσὶ μεταστρατοπεδεῦσαι κελεύσας ἐπὶ τὸν λόφον ἰδρύνεται τὰ ἔδη τῶν θεῶν ἐν τῷ κρατίστῳ καὶ ἀντίκα περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ πολίσματος ἀπάσῃ

5 δαιμόνιον τι νομίσαντα R | τὸ add. Bücheler 6 ποιῆσαι c. Reiske 8 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον (Db) Bücheler ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου B ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου A 10 * νύκτα O 13 ὁποτέρως B 15 τῶν B om. R 17 τῷ add. Grasberger Tess. Herbip. p. 15 19 ἀγιάζει B 20 τῷδ' B τῷδε R | οὐνιάται AB 21 τοῖς πολλοῖς c. Hertlein Hermes X p. 409 24 περὶ] ἐπὶ c. Reudler Tiroc. p. 14 ἐπὶ vel πρὸς c. Hertlein Hermes X p. 409

προθυμία ὄρητο ἐλάβανέ τε καταθέων ἐκ τῶν πέριξ
χωρίων ὅποσα εἰς τὸν πολισμὸν αὐτῷ ἦν χρήσιμα καὶ
μάλιστα ἐμελλε λυπηρὰ τοῖς ἀφαιρεθεῖσι φανήσεσθαι,
σίδηρον καὶ ξύλα καὶ τὰς γεωργικὰς παρασκευάς.
² Λατίνῳ δὲ, ὃς ἦν τότε βασιλεύς, πολεμοῦντι πρὸς
⁵ ἔθνος ὅμορον τοὺς καλουμένους Ῥοτόλους καὶ δυσ-
ημεροῦντι κατὰ τὰς μάχας ἀγγέλλεται τὰ γινόμενα
ἐπὶ τὸ φοβερώτατον, ὡς ἀνάστατος αὐτοῦ γίνεται
πᾶσα ἢ παράλιος ὑπερορίῳ στρατιᾷ, καὶ εἰ μὴ σὺν¹⁴⁵
¹⁰ τάχει κωλύσει τὰ δρώμενα χρυσὸς αὐτῷ φανήσεται
ὁ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἀγών. ἀκούσαντι δὲ τῷ
ἀνδρὶ δέος εἰσέρχεται καὶ ἀντίκα τοῦ παρόντος πολέ-
³ μου μεθέμενος ἐπὶ τοὺς Τρωᾶς ἐλαύνει πολλῇ στρα-
³ τιᾷ. ὁρῶν δὲ αὐτοὺς ὀπλισμένους τε ὡς Ἑλληνας καὶ
¹⁵ ἐν τάξει εὐκόσμῳ ἀκαταπλήκτως τὸ δεινὸν ὑπομένον-
τας, τῆς μὲν ἀντίκα παρακινδυνεύσεως, ὡς οὐκ ἂν
ἐξ ἐφόδου αὐτοὺς ἔτι χειρωσάμενος, ἦν ἔσχε διάνοιαν
οἰκοθεν ὀρμώμενος, ἀποτρέπεται· στρατοπεδευσά-
²⁰ μενος δ' ἐπὶ λόφου τινὸς τὸ πρῶτον ἀναλαβεῖν
ὤετο δεῖν τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ παρόντος κόπου, ὃς
πολὺς ἐκ μακρᾶς ὁδοῦ καὶ συντόνου διώξεως αὐτοῖς
⁴ ἐγένετο. ἀνλισάμενος δὲ διὰ νυκτὸς αὐτόθι γνώμην

1 ὄρητο] ὄρηᾶτο c. Reudler l. l., ὄρητο c. Hertlein l. l.
4 κα παρασκευάς B 6 Ῥοτόλους B 10 χρυσὸς Cobet Obs.
p. 31 Var. Lect. p. 235 Hertlein Hermes X p. 409 ὀχυρὸς AB
11 τῷ R αὐτῷ τῷ B ἀκούσαντι δ' αὐτῷ δέος c. Kiessling
12 τοῦ B τοῦ αὐτῷ A 14 τέως A 15 εὐκόσμῳ O
καὶ κόσμῳ c. Kiessling 17 χειρωσόμενος O corr. Madvig
Adv. I 725 | καθ' ἣν O corr. Kiessling | ἔ(σ)χε B | διάνοιαν
Reiske λοαν ABa δόξαν Bb ἔννοιαν Meutzner Ann. phil. 1877
p. 827 19 τὸ del. Cobet Obs. p. 32 22 ἀνλισάμενοις AB
def. Meutzner l. l.

ἐποιεῖτο ἀρχομένης ἕω συμφέρεσθαι τοῖς πολεμίοις. ἐγνωκότι δὲ αὐτῷ ταῦτα λέγει τις ἐπιστὰς καθ' ὑπνον ἐπιχώριος δαίμων δέχεσθαι τοὺς Ἑλληνας τῇ χώρᾳ
 146 *συννοίκους*· ἦκειν γὰρ αὐτοὺς μέγα ὠφέλημα *Λατίνω* καὶ κοινὸν Ἀβοριγίνων ἀγαθόν· *Αἰνεΐα* τε οἱ πατρῶοι 5 θεοὶ τῆς αὐτῆς νυκτὸς φανέντες παρακελεύονται πείθειν *Λατῖνον* ἐκόντα παρασχεῖν σφίσι τὴν οἴκησιν ἐν ᾧ βούλονται χωρίῳ, καὶ χρήσασθαι δυνάμει Ἑλληνικῇ συμμάχῳ μᾶλλον ἢ διαφόρῳ· ἀμφοτέρους δὲ τὸ ὄναρ ἐκόλυεν ἄρχειν μάχης. ὡς δὲ ἡμέρα τε ἐγένετο, 10 καὶ διεκοσμήθησαν εἰς μάχην αἱ δυνάμεις, κήρυκες ἦκον ὡς τοὺς ἡγεμόνας ἐκατέρωθεν τὸ αὐτὸ ἀξιοῦντες, συνελθεῖν ἀλλήλοις εἰς λόγους· καὶ ἐγένετο τοῦτο.

LVIII. Πρωῶτος δὲ ὁ *Λατῖνος* ἐγκλημα ποιούμενος τὸν αἰφνιδίον τε καὶ ἀκατάγγελτον πόλεμον ἡξίου 15 τὸν *Αἰνεΐαν* λέγειν, ὅστις ὦν καὶ τί βουλόμενος ἄγει καὶ φέρει τὰ χωρία πεπονθῶς τε οὐδὲν δεινὸν πρότερος καὶ οὐκ ἀγνοῶν ὅτι τὸν ἄρχοντα πολέμου πᾶς ὁ προπαθῶν ἀμύνεται· παρασχόν τε ἂν αὐτῷ πᾶν, εἴ
 147 *τινος* ἐδεῖτο μετρίου, πρὸς φιλίαν καὶ παρ' ἐκόν- 20 των εὐρίσκεσθαι τῶν ἐγχωρίων, παρελθῶν τὴν ἀπάντων ἀνθρώπων δικαίωσιν αἴσχιον ἢ κάλλιον ἡξίωσε βίαν προσφέρων τὰ αὐτὰ λαμβάνειν· τοιαῦτα δὲ αὐ- 2 τοῦ διαλεχθέντος ἀπεκρίνατο *Αἰνεΐας*· Ἡμεῖς γένος μὲν *Τρωῶές* ἐσμεν, πόλεως δὲ οὐ τῆς ἀφανεστάτης ἐν 23 Ἑλλησιν ἐγενόμεθα· ἦν ἀφαιρεθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν δεκαετῆ πολέμῳ χειρωθεῖσαν, ἀλλῆται περιορχόμενοι

5 τε AB 12 ἦγον Ba | τὸ αὐτὸ om. A 13 ἐγένετο A
 16 ὦν] ἦν B 19 παρασχόν Sylburg παρασχῶν O | ἂν del. Cobet
 Obs. p. 32 24 ἀπεκρίνετο Ba 26 * ὑπὸ O 27 ἀλλῆτες Ba

πόλεώς τε καὶ χώρας ἐν ἧ τὸ λοιπὸν οἰκήσομεν ἀπορία,
 θεοῖς δὲ κελεύουσι πειθόμενοι δεῦρ' ἀφίγμεθα· καὶ
 ἡμῖν ὡς τὰ θέσφατα λέγει λιμὴν τῆς πλάνης ἦδε ἡ
 γῆ μόνη λείπεται. ποριζόμεθα δὲ ἐκ τῆς χώρας ὧν
 5 ἡμῖν δεῖ δυστυχεστέρον μᾶλλον ἢ εὐπρεπέστερον, ὡς
 3 ἥδιστα νεωστὶ ἐβουλόμεθα. ἀμειψόμεθα δὲ αὐτὰ
 πολλαῖς καὶ ἀγαθαῖς ἔργων ἀμοιβαῖς παρέχοντες ὑμῖν
 καὶ σώματα καὶ ψυχὰς εὖ πρὸς τὰ δεινὰ πεπαιδευμέ-
 νας χρῆσθαι ὅποσα βούλεσθε, τὴν ὑμετέραν γῆν 148
 10 φυλάττοντες ἀδήωτον, τὴν δὲ τῶν πολεμίων προθύ-
 μως συγκατακτώμενοι. ἰκέται δὲ ὑμῶν γινόμεθα μὴ
 πρὸς ὀργὴν τὰ πεπραγμένα λαμβάνειν, ἐνθυμηθέν-
 τας ὡς οὐ σὺν ὕβρει, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ταῦτα βια-
 σθέντες ἐποιοῦμεν· ἅπαν δὲ σύγγνωμον τὸ ἀκούσιον.
 4 καὶ δεῖ ὑμᾶς μηδὲν ἐναντίον βουλευῆσαι περὶ ἡμῶν
 15 χεῖρας προεχομένων, εἰ δὲ μή, θεοὺς καὶ δαίμονας
 οἳ κατέχουσι τήνδε τὴν γῆν παραιτούμενοι συγγνώ-
 μονας ἡμῖν γενέσθαι καὶ ὧν ἠναγκασμένοι δρωμεν
 πειρασόμεθα πολέμου ἄρχοντας ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. οὐ
 20 γὰρ ἂν νῦν πρώτου οὐδὲ μεγίστου πολέμου τοῦδε
 5 ἀπολαύσαιμεν. ὡς δὲ ταῦτα ὁ Λατῖνος ἤκουσεν ἀπ-
 εκρίνατο πρὸς αὐτόν· Ἄλλ' ἔγωγε εὐνοϊάν τε πρὸς
 ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἔχω καὶ συμφοραῖς ἀνθρώ-

2 δεῦρ' B δεῦρο R | ἀφίγμεθα Ba 4 ἐποριζόμεθα c.
 Kiessling 6 * ἥκιστα O νεωστὶ O τέως γε Schmitz 9 ὅπως
 c. Bücheler | ὅτι ἂν βούλεσθε c. Reudler Tiroc. p. 15 11 συγκα-
 τακτώμενα A (?) συγκατακτώμεθα B 13 βιασθέντας Ba
 14 σύγγνωμον Kiessling συγγνώμη ABb συγγνώμης Ba
 15 καὶ δεῖ B καὶ ἄ A | ἐναντίον B αὐτόν A 16 <εἰ> B |
 προυχομένων malim 18 καὶ del. Kiessling 19 ἀμύνεσθαι B
 ἀμύνασθαι R 20 πρώτου Sylburg πρώτον O 21 ἀπο-
 κρίνεται B def. Meutzner Ann. phil. 1877 p. 827

149 πων ἀναγκαίαις πάννυ ἄχθομαι, σώζεσθαι τε ὑμᾶς
 περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, εἴ μοι δῆλοι γένοισθε
 οἰκήσεως δεόμενοι ἦκειν ἐν ἀποχρώσει τε γῆς μοίρα
 καὶ πρὸς φιλίαν τῶν δοθησομένων μεθέξοντες, ἀλλ'
 οὐ τὴν ἐμὴν δυναστείαν ἀφαιρησόμενοι πρὸς βίαν. 5
 εἰ δ' ἐπαληθεύεται ὑμῖν ὅδ' ὁ λόγος πίστεις τούτων
 ἀξιῶ δοῦναι καὶ λαβεῖν, αἰ φυλάξουσιν ἡμῖν ἀδόλους
 τὰς ὁμολογίας.

LVIII. Αἰνείου δὲ ἐπαινέσαντος τὰ λεγόμενα
 γίνονται συνθήκαι τοῖς ἔθνεσιν ἐφ' ὀρκίων τοιαίδε· 10
 Ἄβοριγῖνας μὲν Τρωσὶ δοῦναι χώραν ὅσῃν ἠξίου
 ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα σταδίους πανταχοῦ πορευο-
 μένοις ἀπὸ τοῦ λόφου· Τρωᾶς δὲ Ἄβοριγῖσι τοῦ τ' ἐν
 χειρὶ πολέμου συλλαβέσθαι καὶ ὅπου ἂν ἄλλη παρα-
 καλῶνται συστρατεύειν· κοινῇ δὲ ἀμφοτέρους τὰ κράτι- 15
 στα ὑπὲρ ἀλλήλων πράττειν καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ. συν- 2
 θέμενοι δὲ ταῦτα καὶ τέκνων ὁμηρείαις τὰς πίστεις
 βεβαιώσαντες κοινῇ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν
 Ῥοτόλων· δι' ὀλίγου δὲ τάκει πάντα χειρωσάμενοι
 150 παρήσαν ἐπὶ τὸ πόλισμα τὸ Τρωικὸν ἡμιτελὲς ἔτ' ὄν 20
 καὶ μιᾷ προθυμίᾳ πάντες χρώμενοι τειχίζουσιν αὐτό.
 ὄνομα δὲ τῷ κτίσματι Αἰνείας τίθεται Λαουῖνιον, ὡς 3
 μὲν αὐτοὶ Ῥωμαῖοι λέγουσιν ἀπὸ τῆς Λατίνου θυγα-
 τρός, ἣ Λαῦναν εἶναι φασὶ τοῦνομα· ὡς δ' ἄλλοι

1 ἀναγκαίαις? συνάχθομαι c. Cobet Obs. p. 32 10 ἐφ'
 Kiessling ὑφ' Ο | συνθήκαι ταῖς συνθήκαις B 11 ἠξίου Ba

12 πανταχοῦ Hertlein Hermes X p. 409 14 ὅποι ἂν ἄλ-
 λοσε Hertlein l. l. 20 ἡμιτελὲς ἔτ' ὄν Sintenis Em. Dion. II
 p. 4 ἡμιτέλεστον ABa ἡμιτέλεστον ὄν Bb 21 πάντες om.
 B | χωρησάμενοι B | τείχουσιν A τειχ(ίζου)σιν B 24 λαῦ-
 ναν Ba λάυναν A λαυινίαν Bb

τινὲς τῶν Ἑλληνικῶν μυθογράφων ἔλεξαν, ἀπὸ τῆς
 Ἀνίου τοῦ Δηλίων βασιλέως θυγατρὸς, Λαΐνας καὶ
 τῆσδε ὀνομαζομένης, <ῆς> ἀποθανούσης νόσῳ περὶ τὸν
 οἰκισμὸν τῆς πόλεως πρώτης καὶ ἐν ᾧ ἔκαμε χωρίῳ
 5 ταφείσης μνημα γενέσθαι τὴν πόλιν. συμπλεῦσαι δ'
 αὐτὴν τοῖς Τρωσὶ λέγεται δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 4 Αἰνεΐα δεηθέντι μαντικὴν οὔσαν καὶ σοφὴν. λέγε-
 ται δὲ κατὰ τὸν πολισμὸν τοῦ Λαουινίου σημεῖα τοῖς
 Τρωσὶ γενέσθαι τοιαύδε· πυρὸς αὐτομάτως ἀναφθέν-
 10 τος ἐκ τῆς νάπης λύκον μὲν κομίζοντα τῷ στόματι
 τῆς ξηρᾶς ὕλης ἐπιβάλλειν ἐπὶ τὸ πῦρ, αἰτὸν δὲ¹⁵¹
 προσπετόμενον ἀναρριπίζειν τῇ κινήσει τῶν περὶ-
 γων τὴν φλόγα· τούτοις δὲ τὰναντία μηχανωμένην
 ἀλώπεκα τὴν οὐρὰν διάβροχον ἐκ τοῦ ποταμοῦ φέρου-
 15 σαν ἐπιρραπίζειν τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ τοτὲ μὲν τοὺς
 ἀνάπτοντας ἐπικρατεῖν, τοτὲ δὲ τὴν ἀποσβέσαι βου-
 λομένην· τέλος δὲ νικῆσαι τοὺς δύο, καὶ τὴν ἑτέραν
 5 οἶχεσθαι μὴδὲν ἔτι ποιεῖν δυναμένην. ἰδόντα δὲ τὸν
 Αἰνεΐαν εἰπεῖν ὡς ἐπιφανῆς μὲν ἔσται καὶ θαυμαστὴ
 20 καὶ γνώσεως ἐπὶ πλεῖστον ἤξουσα ἢ ἀποικία, ἐπίφθο-
 νος δὲ τοῖς πέλας ἀΰχομένη καὶ λυπηρά, κρατήσει
 δ' ὅμως τῶν ἀντιπραττόντων κρείττονα τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ
 τύχην λαβοῦσα τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἐναντιωσομένου
 φθόνου. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω περιφανῆ μνηύματα

1 ἑλληνικῶν Bb ἑλλήνων ABa | τῆς Ἀνίου Stephanus
 σαινίου ABa <σελι>νίου Bb 2 δηλ<ιων> B δήλου A |
 λα<ουιν>ας B 3 ῆς add. Stephanus om. O 4 πρώτ<η>ς B
 6 τοῦ om. B 10 τῷ στόματι κομίζοντα B 11 ἐπιβάλ-
 λειν B ἐπιβαλεῖν R 12 προσπετόμενον c. Cobet Obs. p. 32
 15 ἐπιρραπίζειν c. Sylburg | πῦρ del. Kiessling | ποτὲ B
 16 ποτὲ B 18 μηκέτι ποιεῖν τι B def. Meutzner Ann. phil.
 1877 p. 827 20 ἤκουσα c. Bücheler

λέγεται γενέσθαι τῶν συμβησομένων τῇ πόλει, καὶ
 152 ἔστιν αὐτῶν μνημεῖα ἐν τῇ Λαουῖνιατῶν ἀγορᾷ χαλκᾷ
 εἶδωλα τῶν ζώων ἐκ πολλοῦ πάνυ χρόνου διατη-
 ρούμενα.

LX. Ἐπειδὴ δὲ κατεσκευάσθη τοῖς Τρωσὶν ἡ πόλις, 5
 ἐπιθυμία πάντας ἴσχεν ἰσχυρὰ τοῦ παρ' ἀλλήλων
 ἀπολαῦσαι χρησίμου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν πρῶτοι
 ἄρχουσι μίξαντες τοῦ τε ἐπιχωρίου καὶ τοῦ ἐπήλυδος
 γένους τὴν ἀξίωσιν ἐπὶ συναλλαγᾷ γάμου, δόντος 2
 Λατίνου τὴν θυγατέρα Λαῦναν Αἰνεΐα γυναικᾶ. ἔπειτα 10
 καὶ οἱ ἄλλοι τὴν αὐτὴν τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιθυμίαν
 λαβόντες καὶ δι' ὀλίγου πάνυ χρόνου συνενεγκάμε-
 νοι ἔθνη καὶ νόμους καὶ θεῶν ἱερά, κηδείας τε συνά-
 ψαντες ἀλλήλοις καὶ κοινωνίαις πολέμων ἀνακερά-
 σθέντες, οἱ σύμπαντες κοινῇ ὀνομασία προσαγορεύ- 15
 οντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀβοριγίνων
 Λατίνους, οὕτω βεβαίως ἔμειναν ἐπὶ τοῖς συγκειμέ-
 νοις, ὥστ' οὐδεὶς αὐτοὺς ἔτι χρόνος ἀπ' ἀλλήλων
 διέστησε. 3

Τὰ μὲν δὴ συνελθόντα ἔθνη καὶ κοινωνάμενα τοὺς 20
 βίους, ἐξ ὧν τὸ Ῥωμαίων γένος ὥρμηται, πρὶν ἢν
 νῦν ἔχουσιν οἰκισθῆναι πόλιν, ταῦτά ἐστιν Ἀβοριγῖνες
 153 μὲν πρῶτον, οἱ Σικελοὺς ἐξανέστησαν ἐκ τούτων τῶν
 χωρίων, Ἕλληνες ὄντες τὸ ἀρχαῖον ἐκ Πελοποννήσου

2 * γάμια O 5 κατεσκευάστω c. Kiessling 6 ἴσχεν
 ἰσχυρὰ Bb ἰσχυρὰ Ba ἴσχει A | ἔσχεν του Madvig Adv. I 725
 10 λαῦναν ABa λαουινίαν Bb 11 ἐπιθυμίαν τοῖς βασι-
 λεῦσι B 12 συνενεγκάμενοι B συνδιενεγκάμενοι R 13 ἔθνη-
 καν AB | τε add. Kiessling, om. O 14 κοινωνίαις B κοι-
 νωνίας R | πολέμων Bb πόλεων Ba πόλεως A 15 οἱ Sintenis
 Em. Dion. II p. 5 τε οἱ O κοινῇ c. Bücheler | κοινῇ Sintenis
 l. l. καὶ R om. B 16 αὐτοὺς A 21 ὥρητο B

τῶν σὺν Οἰνώτρῳ μετενεγκαμένων τὴν οἴκησιν ἐκ
 τῆς καλουμένης νῦν Ἀρκαδίας, ὡς ἐγὼ πείθομαι·
 ἔπειθ' οἱ μεταναστάντες ἐκ τῆς τότε μὲν Αἰμονίας,
 νῦν δὲ Θετταλίας καλουμένης, Πελασγοί· τρίτοι δὲ
 5 οἱ σὺν Εὐάνδρῳ παραγενηθέντες εἰς Ἰταλίαν ἐκ
 Παλλαντίου πόλεως· μετὰ δὲ τούτους τῶν σὺν Ἡρα-
 κλεῖ στρατευομένων Πελοποννησίων Ἐπειοί τε καὶ
 Φενεᾶται, οἷς καὶ Τρωικόν τι ἐμμέμικται· τελευταῖοι
 δὲ οἱ διασωθέντες σὺν Αἰνείᾳ Τρῶες ἐξ Ἰλίου τε καὶ
 10 Δαρδάνου καὶ τῶν ἄλλων Τρωικῶν πόλεων.

LXI. Ὅτι δὲ καὶ τὸ τῶν Τρώων ἔθνος Ἑλληνι-
 κὸν ἐν τοῖς μάλιστα ἦν ἐκ Πελοποννήσου ποτὲ ὠρμη-
 μένον, εἴρηται μὲν καὶ ἄλλοις τισὶ πάλαι, λεχθήσεται
 δὲ καὶ πρὸς ἐμοῦ δι' ὀλίγων. ἔχει δὲ ὁ λόγος περὶ
 15 αὐτῶν ὧδε· Ἄτλας γίνεται βασιλεὺς πρῶτος ἐν τῇ
 καλουμένῃ νῦν Ἀρκαδίᾳ, ᾧκει δὲ περὶ τὸ λεγόμενον
 Κανκῶνιον ὄρος. τούτῳ θυγατέρες ἦσαν ἐπὶ αἱ νῦν
 ἐν οὐρανῷ κατηστερίσθαι λεγόμεναι Πλειάδες ἐπί-154
 κλησιν, ὧν μίαν μὲν Ἥλέκτραν Ζεὺς γαμεῖ καὶ
 20 γεννᾷ παῖδας ἐξ αὐτῆς Ἴασον καὶ Δάρδανον. Ἴασος
 μὲν οὖν ἠίδεος μένει, Δάρδανος δὲ ἄγεται γυναικᾶ
 Χρῦσῃν Πάλλαντος θυγατέρα, ἐξ ἧς αὐτῷ γίνονται
 παῖδες Ἰδαῖος καὶ Δεΐμας. οὗτοι τέως μὲν ἐν Ἀρ-
 25 καδίᾳ παραλαβόντες τὴν Ἄτλαντος δυναστείαν ἐβασί-
 λευον, ἔπειτα κατακλυσμοῦ γενομένου μεγάλου περὶ
 τὴν Ἀρκαδίαν τὰ μὲν πεδία ἐξελιμνώθη καὶ πολλοῦ

5 παραγενηθέντες A 9 οἱ om. A 12 ἐν τοῖς om. B
 13 παλαιοῖς c. Kiessling 17 * κανκάσιον O θαυμάσιον c.
 Glareanus 18 κατηστερίσθαι Bb καταστερηῆσθαι A καθι-
 στορειῆσθαι Ba (?) 23 οἱ τὸ τέως A οὐ τὸ τέως B οὐ τῷ
 τέως Bb corr. Kiessling

χρόνον γεωργεῖσθαι ἀδύνατα ἦν, οἱ δὲ ἄνθρωποι
 (ῥῶκον γὰρ ἀνὰ τὰ ὄρη γλίσχρως ποριζόμενοι τὰς
 τροφάς) συμφρονήσαντες ὡς οὐχ ἱκανὴ βόσκειν ἔσται
 πάντα ἢ περιούσα γῆ νέμονται σφᾶς αὐτοὺς διχῆ·
 καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν Ἀρκαδίᾳ ὑπομένουσι βασιλέα 5
 καταστησάμενοι Δείμαντα τὸν Δαρδάνου, οἱ δὲ λοιποὶ
 ἀπανίστανται Πελοποννήσου στόλῳ μεγάλῳ. ποιού- 3
 155 μνοι δὲ τὸν πλοῦν παρὰ τὴν Εὐρώπην εἰς τὸν
 Μέλανα καλούμενον ἀφικνοῦνται κόλπον καὶ τυγχά-
 νουσιν ἐν νήσῳ τινὶ τῆς Θράκης ὀρμισάμενοι, ἣν 10
 οὐκ ἔχω εἰπεῖν εἴτε ἦν οἰκουμένη καὶ πρότερον, εἴτ'
 ἔρημος· ἣ τίθενται τούνομα σύνθετον ἐκ τε ἀνδρός
 καὶ τόπου, Σαμοθράκην· τὸ μὲν γὰρ χωρίον τῆς Θρά-
 κης, ὃ δὲ οἰκιστῆς Σάμων, υἱὸς Ἐρμοῦ καὶ νύμφης 4
 Κυλληνίδος Ῥήνης ὀνομαζομένης. ἐκεῖ δὲ χρόνον οὐ 15
 πολὺν διατρίψαντες, ὡς οὐκ εὐμαρῆς ἦν ὁ βίος αὐτοῖς
 γῆ τε λυπρᾶ καὶ θαλάττῃ ἀγρία μαχομένοις, ὀλίγους
 τινὰς ἐν τῇ νήσῳ λειπόμενοι ἀπανίστανται πάλιν οἱ
 πλείους εἰς τὴν Ἀσίαν ἔχοντες ἠγεμόνα τῆς ἀποικίας
 Δάρδανον· Ἴασος γὰρ ἐν τῇ νήσῳ κεραννῶ πληγεὶς 20
 τελευτᾷ Δήμητρος εὐνῆς ὀριγνώμενος [οἱ ἔχειν]· ποιη-
 156 σάμενοί τε τὴν ἀπόβασιν ἐν τῷ καλουμένῳ νῦν Ἑλλησ-
 πόντῳ περὶ τὴν ὕστερον κληθεῖσαν οἰκίζονται Φρυ-

6 καταστησάμενοι Reiske στησάμενοι O 8 εὐρώπην O
 εὐρωπίης c. Reiske Θράκην c. Cobet Obs. p. 32 10 τῆς
 Θράκης del. Cobet l. l. 12 ἔρημος Kiessling ἐρήμη R
 ἐρήμη ἦν B 13 σαμοθράκη B | γὰρ om. B ἦν Θράκης c.
 Hertlein Hermes X p. 403 21 ἐτελεύτα c. Kiessling | εὐνῆς
 Bb εὐνήν ABa | ὡς οἱ ἔχειν R ὡς οἱ ἔχει Ba, delevit Bb
 ὡς ὁ λόγος ἔχει c. Kiessling, εὐνήν αἰσχύνειν c. Grasberger
 Tess. Herbip. p. 10 | ποιησάμενος A 23 καὶ περὶ A

γίαν, Ἰδαῖος μὲν ὁ Δαρδάνου μέρος τῆς στρατιᾶς ἔχων
 ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἃ νῦν Ἰδαία ἀπ' ἐκείνου λέγεται, ἐνθα
 μητρὶ θεῶν ἱερὸν ἰδρυσάμενος ὄργια καὶ τελετὰς
 κατεστήσατο, αἱ καὶ εἰς τόδε χρόνου διαμένουσιν ἐν
 5 ἀπάσῃ Φρυγίᾳ· Δάρδανος δ' ἐν τῇ καλουμένῃ νῦν
 Τρωάδι πόλιν ὁμώνυμον αὐτῷ κατασκευάσας, δόντος
 αὐτῷ τὰ χωρία Τεύκρου βασιλέως, ἀφ' οὗ Τευκρὸς
 5 τὸ ἀρχαῖον ἢ γῆ ἐλέγετο· τοῦτον δὲ ἄλλοι τε πολ-
 λοὶ καὶ Φανόδημος ὁ τὴν Ἀττικὴν γράψας ἀρχαιολο-
 10 γίαν ἐκ τῆς Ἀττικῆς μετοικῆσαί φασιν εἰς τὴν Ἀσίαν
 δήμου Ξυπεταιέως ἄρχοντα καὶ πολλὰ παρέχονται τοῦ
 λόγου τεκμήρια. κρατήσαντα δὲ χώρας συχνῆς τε καὶ
 ἀγαθῆς καὶ οὐ πολὺ τὸ ἐπιχώριον ἐχούσης γένος
 ἀσμένως τὸν Δάρδανον ἰδεῖν καὶ τὸ σὺν αὐτῷ παρα-157
 15 γενόμενον Ἑλληνικόν, τῶν τε πρὸς τοὺς βαρβάρους
 πολέμων συμμαχίας ἔνεκα καὶ ἵνα ἢ γῆ μὴ ἦ ἔρημος.

LXII. Ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος καὶ τὸν Αἰνεῖαν ἐξ ὧν
 ἔφν διηγήσασθαι· βραχεία δὴ καὶ τοῦτο δηλώσει
 σημαυῶ. Δάρδανος ἐπειδὴ Χρῦσην τὴν Πάλλαντος
 20 θυγατέρα, ἐξ ἧς οἱ πρότεροι παῖδες ἐγένοντο αὐτῷ,
 τελευτῆσαι συνέπεσε, Βάτειαν γαμῆ τὴν Τεύκρου
 θυγατέρα· καὶ γίνεται παῖς αὐτῷ Ἐριχθόνιος, ὃς ἀπάν-
 των ἀνθρώπων εὐδαιμονέστατος λέγεται γενέσθαι τῆς
 τε πατρῴας καὶ τῆς ὑπὸ τῷ μητροπάτορι γενομένης

5 * πάση O 6 αὐτῷ Bb Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1859
 αὐτῷ ABa 10 φησιν B 11 δήμον A om. B | ξυπεταιέως
 (Dmg) vel ξυπεταιωνέως Sylburg Sauppe, Eph. Gott. 1861

p. 1862 ἐξυπεταιέως B ἐξυπταιέως A | παρέχοντα A 21 συν-
 έπεσε τελευτῆσαι B | βάτειαν A Sauppe Eph. Gott. 1861
 p. 1863 βατίαν B

κληρονομήσας ἀρχῆς. Ἐριχθονίου δὲ καὶ Καλλιρρόης 2
 τῆς Σκαμάνδρου γίνεται Τρωάς, ἀφ' οὗ τὴν ἐπωνυ-
 μίαν τὸ ἔθνος ἔχει· Τρωὰς δὲ καὶ Ἀκαλλαρίδος τῆς
 Εὐμήδους Ἀσάρακος ἦν· τούτου δὲ καὶ Κλυτοδώρας
 τῆς Λαομέδοντος Κάπυς· Κάπυος δὲ καὶ νύμφης 5
 Ναϊάδος Ἱερομνήμης Ἀγχίσης· Ἀγχίσου δὲ καὶ Ἀφρο-
 δίτης Αἰνείας. ὥς μὲν δὴ καὶ τὸ Τρωικὸν γένος
 Ἑλληνικὸν ἀρχῆθεν ἦν δεδηλωταί μοι.

158 LXIII. Περὶ δὲ τῶν χρόνων ἐν οἷς ἐκτίσθη τὸ
 Λαοῦνιον ἄλλοι μὲν ἄλλως λέγουσιν· ἐμοὶ μὲντοι 10
 δοκοῦσιν οἱ δευτέρῳ μετὰ τὴν ἔξοδον τὴν ἐκ Τροίας
 ἔτει φέροντες αὐτὴν εἰκότα μᾶλλον λέγειν. Ἴλιος μὲν
 γὰρ ἐάλω τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους, ἑπτακαίδεκα
 159 πρῶτερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθί-
 νοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρό- 15
 νους ἄγουσι, περιτταὶ δὲ ἦσαν αἱ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖ-
 160 νον ἐκπληροῦσαι μετὰ τὴν τροπὴν εἴκοσιν ἡμέραι. ἐν
 δὴ ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ταῖς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως
 διαγενομέναις τά τε περὶ τὴν πόλιν οἶομαι διοικήσα-
 σθαι τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὰς πρεσβείας ἐπιδέξασθαι τὰς 20
 παρὰ τῶν ἀφεστηκότων καὶ τὰ ὄρκια ποιήσασθαι
 πρὸς αὐτούς· τῷ δ' ἐξῆς ἔτει, πρῶτῳ δὲ μετὰ τὴν 2

1 * καλλιρρόης O 3 ἀκαλλίδος A 4 τούτου δὲ B τοῦ
 δὲ R | λυτοδώρας B 6 ναίδος A | Ἱερομνήμης Kiessling
 εἰρομένης AB 10 λαοῦνιον B | post λέγουσιν lacunam sta-
 tuit Sintenis Em. Dion. III p. 9, similiter Grasberger Tess.
 Herbip. p. 11 12 φέροντες] λέγοντες Bmg m. rec. ἀναφέ-
 ροντες c. Grasberger l. l. φέροντες τὴν κτίσιν c. Bücheler ἐπι-
 φέροντες ἐνιαυτῷ Madvig Adv. I p. 725 | Ἴλιος B Ἴλιον R
 13 * ἦλω O | τοῦ ἔαρος c. Camerarius et S. Petitus Eclog.
 Chron. IV c. 19 p. 313 14 πρῶτον B 16 ἐκεῖνον om. B
 17 εἴκοσι A 20 ἐνδείξασθαι A δέξασθαι c. Reiske 21 παρὰ
 B περὶ R

ἄλωσιν ὑπὸ τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερίαν ἄραυτες οἱ
 Τρωῆς ἐκ τῆς γῆς περαιοῦνται τὸν Ἑλλήσποντον καὶ
 καταχθέντες εἰς τὴν Θοράκην αὐτοῦ διατρίβουσι τὴν
 χειμερινὴν ὥραν δεχόμενοι τε τοὺς ἐπισυνιόντας ἐκ
 5 τῆς φυγῆς καὶ παρασκευαζόμενοι τὰ εἰς τὸν ἀπόπλουν.
 ἐκ δὲ τῆς Θοράκης ἀναστάντες ἕαρος ἀρχομένου τελοῦσι
 τὸν μεταξὺ πλοῦν ἄχρι Σικελίας· ἐκεῖ δὲ ὀρμισαμέ-
 νοις αὐτοῖς τὸ ἔτος τοῦτο τελευτᾷ, καὶ διατρίβουσι
 τὸν δεύτερον χειμῶνα τὰς πόλεις συνοικίζοντες τοῖς
 3 Ἑλύμοις ἐν Σικελίᾳ. πλοῦτων δὲ γενομένων ἄραυτες
 10 ἀπὸ τῆς νήσου περῶσι τὸ Τυρρηρικὸν πέλαγος καὶ
 τελευτῶντες εἰς Λωρεντὸν ἀφικνοῦνται τὸν Ἀβοριγί-
 νων αἰγιαλὸν μεσοῦσης θερείας. λαβόντες δὲ τὸ χω-
 ρίον οἰκίζουσιν ἐν αὐτῷ Λαουῖνιον τὸν δεύτερον ἀπὸ 161
 15 τῆς ἀλώσεως ἐκπληρώσαντες ἐνιαυτόν. καὶ περὶ μὲν
 τούτων ὡς ἔχω δόξης δεδήλωται μοι.

LXIII. Αἰνεΐας δὲ κατασκευάσας ἱεροῖς τε καὶ
 τοῖς ἄλλοις κόσμοις ἀποχρώντως τὴν πόλιν, ὧν τὰ
 πλεῖστα ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ ἦν, τῷ μὲν ἐξῆς ἐνιαυτῷ,
 20 τρίτῳ δὲ ἀπὸ τῆς ἐξόδου, Τρώων ἐβασίλευσε μόνων·
 τῷ δὲ τετάρτῳ τελευτήσαντος Λατίνου καὶ τὴν ἐκεί-
 νου βασιλείαν παραλαμβάνει τῆς τε κηδείας οἰκειότητι
 τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπικλήρου τῆς Λάυνας γενομένης
 μετὰ τὸν Λατίνου θάνατον καὶ τοῦ πρὸς τοὺς ἀστυ-
 2 γείτονας πολέμου τῆς στρατηγίας ἕνεκα. ἀπέστησαν
 25 γὰρ αὐθις ἀπὸ τοῦ Λατίνου Ῥότολοι λαβόντες ἡγε-
 μόνα τῶν αὐτομόλων τινὰ τῆς Λατίνου γυναικὸς

1 ὑπὸ B om. A 14 λαυίνιον B 20 μόνον ABa μό-
 νων Bb 23 λαουινίας B

Ἀμίτας ἀνεψιὸν ὄνομα Τυρρηνόν. ὁ δὲ ἀνὴρ οὗτος ἐπὶ τῷ γάμῳ τῆς Λαύνας τὸν κηδεστὴν μεμφόμενος, ὅτι παρελθὼν τὸ συγγενὲς ὀθνείοις ἐκήδευσεν, τῆς τε
 162 Ἀμίτας παροξυνούσης καὶ ἄλλων τινῶν συλλαμβα-
 νόντων ἄγων τὴν δύναμιν, ἧς αὐτὸς ἤρχε, προστί- 5
 θεται τοῖς Ῥοτόλοις. πολέμου δ' ἐκ τῶν ἐγκλημά- 3
 των τούτων γενομένου καὶ μάχης ἰσχυρᾶς Λατίνος
 τε ἀποθνήσκει καὶ Τυρρηνὸς καὶ τῶν ἄλλων συχνοί,
 κρατοῦσι δ' ὅμως οἱ σὺν Αἰνεΐα. ἐκ δὲ τούτου τὴν
 ὑπὸ τῷ κηδεστῇ γενομένην ἀρχὴν Αἰνεΐας παραλαμ- 10
 βάνει. τρία δὲ βασιλεύσας ἔτη μετὰ τὴν Λατίνου
 τελευτὴν τῷ τετάρτῳ θνήσκει κατὰ πόλεμον. Ῥότολοί 4
 τε γὰρ ἐκ τῶν πόλεων στρατεύουσιν ἅπαντες ἐπ' αὐ-
 τὸν, καὶ σὺν αὐτοῖς βασιλεὺς Τυρρηνῶν Μεσέντιος
 δείσας περὶ τῆς αὐτοῦ χώρας, ἥδη γὰρ ἐπὶ μέγα χω- 15
 ροῦσαν τὴν Ἑλληνικὴν ὄρων δύναμιν ἤχθητο. μάχης
 δὲ γενομένης καρτερᾶς οὐ πρόσω τοῦ Λαουινίου καὶ
 πολλῶν ἐκατέρωθεν ἀπολομένων τὰ μὲν στρατεύματα
 νυκτὸς ἐπελθούσης διελύθη, τὸ δὲ Αἰνεΐου σῶμα
 φανερὸν οὐδαμῇ γενόμενον οἱ μὲν εἰς θεοὺς μετα- 20
 στῆναι εἰκάζον, οἱ δ' ἐν τῷ ποταμῷ, παρ' ὃν ἡ μάχη
 ἐγένετο, διαφθαρῆναι. καὶ αὐτῷ κατασκευάζουσιν οἱ 5
 163 Λατίνοι ἡρώων ἐπιγραφῇ τοιαῦδε κοσμούμενον· Πα-
 τρὸς θεοῦ χθονίου, ὃς ποταμοῦ Νομικίου
 ῥεῦμα διέπει. εἰσὶ δ' οἱ λέγουσιν ἐπ' Ἀγκίσῃ 25

1 Ἀμάτας Cobet Obs. p. 33 | Τυρρηνόν Cobet l. 1. 2 τῆς
 λαουινίας Bmg om. ABa 3 ὀθνείοις B ὀθνείους R 6 δ' ἐκ
 B δὲ ἐκ R 7 ἰσχυρᾶς τινος Λατίνος B 13 ἐπ' αὐτὸν B
 πρὸς αὐτὸν R 16 ὄρων τὴν ἑλληνικὴν B 17 λαυινίου B
 18 ἀπολανομένων Ba 21 αὐτὸ εἰκάζον B αὐτὸν εἰκάζον
 c. Kiessling 23 ἡρώων Ba

κατασκευασθῆναι αὐτὸ ὑπ' Αἰνείου, ἐνιαυτῷ πρότερον τοῦ πολέμου τούτου τελευτήσαντι. ἔστι δὲ χωμάτιον οὐ μέγα καὶ περὶ αὐτὸ δένδρα στοιχηθὸν πεφυκότα θείας ἄξια.

5 LXV. Αἰνείου δ' ἐξ ἀνθρώπων μεταστάντος ἐβδόμῳ μάλιστα ἔτει μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν Εὐρυλέων παρέλαβε τὴν Λατίνων ἡγεμονίαν ὁ μετονομασθεὶς Ἀσκάνιος ἐν τῇ φυγῇ. ἦσαν δὲ τειχήρεις οἱ Τρωῆες ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις αἰεὶ προσ-
 10 ἦει δύναιμι, αἱ δὲ τῶν Λατίνων ἀδύνατοι ἦσαν τοῖς
 2 ἐν τῷ Λαουινίῳ πολιορκουμένοις ἐπικουρεῖν. τὸ μὲν δὴ πρῶτον εἰς φιλίαν τε καὶ συνθήκας μετρίας προ-
 15 κάζοντο καταλύσασθαι τὸν πόλεμον ἐφ' οἷς ἂν αὐτοὶ δικαιοῦσι. τοῦ δὲ βασιλέως τῶν Τυρρηγῶν τά τε ἄλλα ὡς δεδουλωμένοις ἀφόρητα ἐπιτάσσοντος καὶ τὸν οἶνον ὅσον ἂν ἢ Λατίνων γῆ φέρῃ Τυρρηγοῖς ἀπάγειν¹⁴
 20 τῆς μὲν ἀμπέλου τὸν καρπὸν ἱερὸν ἐψηφίσαντο τοῦ Διὸς εἶναι γνώμην ἀγορεύσαντος Ἀσκανίου, αὐτοὶ δὲ ἀλλήλοις παρακελευσάμενοι προθύμοις ἀγωνισταῖς γενέσθαι καὶ θεοὺς αἰτησάμενοι συλλαβέσθαι τοῦ κινδυνεύματος ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως φυλάξαντες
 3 νύκτ' ἀσέλγηρον. εὐθύς δὲ προσβαλόντες τῷ χάρακι
 25 τῶν πολεμίων, ὃς ἐγγυτάτῳ τῆς πόλεως ἔκειτο καὶ

12 φιλίας B | μετρίας συνθήκας B 13 τοῖς πολεμίοις Ba

14 ἀλλ' ἐπιτρέπειν Bb 15 λύσασθαι B 18 φέρει B

20 τοῦ om. A 21 τοῦ Ἀσκανίου A αὐτοῦ Ἀσκανίου c. Reiske 25 * νύκτα O

ἦν προτείχισμα τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐν ἔρουμῳ τε
 κατεσκευασμένος χωρίῳ καὶ τὴν κρατίστην νεότητα
 Τυρρηνῶν ἔχων, ἧς ἠγεῖτο Μεσεντίου παῖς Λαῦσος
 ὄνομα, οὐδενὸς προιδομένου τὴν ἔφοδον αἰρουῶσιν
 εὐπειτῶς τὸ ὀχύρωμα. ἐν ᾧ δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ⁵
 ἠλίσκετο, φῶς τε ἄκαιρον ὁρῶντες οἱ ἐν τοῖς πεδίοις
 ἔστρατοπεδευκότες καὶ βοὴν τῶν ἀπολλυμένων ἀκού-
 οντες ἔφρουγον ἐκλιπόντες τοὺς πεδινοὺς τόπους ἐπὶ τὰ ⁴
 ὄρη. ἐν δὲ τούτῳ πολλὴ ἐγένετο ταραχὴ καὶ θόρυβος,
 οἷα ἐν νυκτὶ κινουμένης στρατιᾶς, ὡς ἀντίκα μάλᾳ τῶν ¹⁰
¹⁶⁵πολεμίων σφίσιν ἐπιθησομένων οὐ σὺν κόσμῳ οὐδὲ
 κατὰ τέλη <τὴν> ἔλασιν <ποιουμένοις>. οἱ δὲ Λατῖνοι,
 ἐπειδὴ τό τε φρούριον ἐξ ἐφόδου κατειλήφεσαν καὶ
 τὸ ἄλλο στράτευμα ἔμαθον τεταραγμένον, ἐπέκειντο
 αὐτοῖς κτείνοντες καὶ διώκοντες. τῶν δ' οὐχ ὅπως ¹⁵
 τις πρὸς ἀλκὴν τραπέσθαι ἐπεχείρησεν, ἀλλ' οὐδὲ
 μαθεῖν ἐν οἷς ἦσαν κακοῖς ἠδύνατο· ὑπὸ δὲ θορύ-
 βου καὶ ἀμηχανίας οἱ μὲν κατὰ κρημνῶν φερόμενοι
 διεφθείροντο, οἱ δ' εἰς φάραγγας ἀνεξόδους ἐμπί-
 πτοντες ἠλίσκοντο, οἱ δὲ πλειῆστοι ἀγνοήσαντες ἀλλή- ²⁰
 λους ἀνὰ τὸ σκοτὸς ὅσα πολεμίους διέθεσαν, καὶ ὁ

1 ἐν B om. R 2 κατασκευασμένος B 4 προιδομένου
 Ba Sylburg προειδομένου R 5 φεύμα A 8 ἔφρουγον B add.
 in mg | ἐκλιπόντες om. B, sed post τόπους supra script.
 ἀπολιπόντες Bb | ταπεινοὺς A 10 τῆς στρατιᾶς c. Meutz-
 ner Ann. phil. 1877 p. 828 | μάλᾳ om. B 12 τὴν et
 ποιουμένοις add. Meutzner l. l. ἔλασιν A ἔλωσιν Ba ἐλάσειν
 Bb ἐλάυνουσιν Kayser Ann. phil. 1863 p. 6 κατὰ τέλη ἰλάς τε
 Madvig Adv. I p. 725 | οἱ δὲ ἐλάσειν B 17 οἷς ἦσαν κακοῖς
 Bb οἷς ἦν κακοῖς Ba οἷς κακοῖς ἦν A οἷσις c. Reiske | ἐδύ-
 νατο R ἠδύνατο Meutzner l. l. 19 εἰς ἐξόδους οὐκ ἐχούσας
 φάραγγας B 21 ὀπόσα? | πολεμίους A

5 πλειῆστος αὐτῶν φθόρος ἀλληλοκτόνος ἐγίνετο. Με-
 σέντιος δὲ σὺν ὀλίγοις λόφον τινὰ καταλαβὼν, ἐπειδὴ
 τοῦ παιδὸς τὸν μόρον ἐπύθετο καὶ ὅσος αὐτῷ στρατὸς
 διέφθαρτο ἐν οἴῳ τε χωρίῳ κατακεκλεικῶς ἑαυτὸν ἦν,
 5 ὡς <ὦν> ἐν ἀπορίᾳ χρήματος, ἔπεμψε κήρυκας εἰς τὸ
 Λαουῖνιον περὶ φιλίας διαλεξομένους, Ἀσκανίου δὲ
 τοῖς Λατίνοις ταμιεύεσθαι τὴν τύχην συμβουλευόντος
 ἄδειαν εὐρόμενος ἀπῆλθεν ὑπόσπονδος μεθ' ὅσης εἶχε 156
 δυνάμεως καὶ τὸν ἀπὸ τοῦδε χρόνον ἅπαντα διαλυ-
 10 σάμενος τὴν ἐχθρὰν πρὸς τοὺς Λατίνους βέβαιος
 φίλος ἦν.

LXVI. Τριακοστῷ δὲ ὕστερον ἔτει μετὰ τὴν
 κτίσιν τοῦ Λαουῖνίου πόλιν ἑτέραν οἰκίζει κατὰ τὸ
 γενόμενον Αἰνεΐα θεόφατον Ἀσκανίος ὁ Αἰνεΐου καὶ
 15 μετὰγει τοὺς τ' ἐκ Λαουῖνίου καὶ τῶν ἄλλων Λατίνων
 ὅσοις ἦν βουλομένοις ἄμεινον οἰκεῖν εἰς τὴν νεόκτι-
 στον, ὄνομα τῇ πόλει θέμενος Ἀλβαν. ἔστι δ' ἡ Ἀλβα
 καθ' Ἑλλάδα γλῶσσαν Λευκή, σαφηνισμοῦ δ' ἔνεκα
 διορίζεται παρ' ἑτέραν πόλιν ὁμώνυμον ἐπικλήσει τὸ
 20 σῆμα ἐπικατηγορούση, καὶ ἔστιν ὥσπερ σύνθετον
 ἤδη τοῦνομα ἐξ ἀμφοῖν Ἀλβα λόγγα, τοῦτο δ' ἔστι
 2 Λευκή μακρά. νῦν μὲν οὖν ἔρημος ἔστιν· ἐπὶ γὰρ
 Ὀστυλίου Τύλλου Ῥωμαίων βασιλέως στασιάζειν δό- 167
 ξασα πρὸς τὴν ἀποικίαν περὶ τῆς ἀρχῆς ἀνηρέθη· τὸ

3 ἐπύθετο B om. A 5 ὡς] παντὸς c. Kiessling, | ὦν
 addidi | ἀπόρω AB | ἐχόμενος add. Pflugk | ἔπεμψε A
 ἔπεμπε B 6 λαυίνιον B 8 μεθ' ὅσης B ὅσην A | εἶχεν A
 9 δυνάμεως B δύναμιν R | ἀπὸ τοῦδε Bb διὰ τοῦδε ABa
 10 τοὺς om. B 12 δὲ om. Ba 13 λαουνίου B 13—15
 πόλιν — λαουνίου om. ABa, exstant in Bmg 15 λαουνίου B
 20 ἐπικατηγορούση L. Dindorf in Thes. s. v. ἐπικατηγόρη-
 σις, ἐπικατηγορήσει AB | καὶ ἔστιν AB 23 ὀστυλαίου

δ' ἐν αὐτῇ πολιτευόμενον πλῆθος ἢ καθελοῦσα τὴν μητρόπολιν ὑπεδέξατο Ῥώμη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς ἰκνουμένοις χρόνοις ἐγένετο, ἡνίκα δὲ ᾠκίετο πρὸς ὄρει καὶ λίμνη κατεσκευάσθη τὸ μέσον ἐπέχουσα ἀμφοῖν, καὶ ἦν ὥσπερ τείχη τῆς πόλεως ταῦτα δυσ- 5 ἀλωτον αὐτὴν ποιοῦντα. τό τε γὰρ ὄρος ἐν τοῖς πάνυ ὀχυρόν τε καὶ ὑψηλόν ἐστιν ἢ τε λίμνη βαθεῖα καὶ μεγάλη, καὶ αὐτὴν διὰ κλισιάδων ἀνοιγομένων ὑποδέχεται τὸ πεδίον ταμιευομένων ὀπόσον βούλονται τῶν ἀνθρώπων τὸ ὕδωρ. ὑπόκειται δὲ τῇ πόλει πεδιά 3
θαυμαστὰ μὲν ἰδεῖν, πλούσια δὲ καὶ οἴνους καὶ καρ- 10 πούς ἐξενεγκεῖν παντοδαπούς καὶ οὐδὲν ἐνδεεστέρους τῆς ἄλλης Ἰταλίας, μάλιστα δὲ τὸν καλούμενον Ἀλβανὸν οἶνον ἠδὺν καὶ καλόν, ἔξω τοῦ Φαλερίνου λεγομένου τῶν γούν ἄλλων ἀπάντων διαφορώτατον. 15

168 LXVII. Ἐν δὲ τῇ κτίσει τῆς πόλεως θαῦμα μέγιστον λέγεται γενέσθαι. κατασκευασθέντος τοῖς ἔδεσι τῶν θεῶν, οὓς Αἰνείας ἐκ τῆς Τρωάδος ἠνέγκατο καὶ καθίδρυσεν ἐν τῷ Λαουινίῳ, ναοῦ χωρίου ἔχοντος ἄβατον καὶ τῶν ἰδρυμάτων ἐκ τοῦ Λαουινίου μετα- 20 κομισθέντων [ἐκ τοῦ νεῶ] εἰς τοῦτον τὸν μυχόν, ὑπὸ τὴν ἐπιούσαν νύκτα κεκλεισμένων τε ὡς μάλιστα τῶν θυρῶν καὶ οὐδὲν παθόντων οὔτε περιβόλων οὔτε ὄροφῶν διαμείψαντα τὰ βρέτη τὴν στάσιν ἐπὶ τῶν

4 ἀπέχουσα AB 7 ὀχυρόν τι AB 10 πεδιά om. B
11 καὶ οἴνους ABa καὶ καρπὸς B mg καρπὸς ἄλλους c.
Kayser Ann. phil. 1863 p. 9 | ἐξενεγκεῖν ἐπιτήθεια c. Reiske
ἐξενεγκεῖν ἰκανὰ Bücheler 12 οὐδέων c. Reiske 14 φα-
λερνοῦ Ba 17 κατασκευασθέντων A 20 μετακομισθέντων
Bmg κομισθέντων A 21 ἐκ τοῦ νεῶ (ναοῦ B) O, del. Schmitz
ἐκ τοῦ ἐκεῖ νεῶ c. Reiske | ὑπὸ B εἰς R 22 τε ἄς Reiske
τέως O 24 ὄροφῶν A

2 ἀρχαίων εὐρεθῆναι κείμενα βάρθρων· μετακομισθέντα
 δὲ αὐθις ἐκ τοῦ Λαουνίου σὺν ἱκετείαις καὶ θυσίαις
 ἀρεστηρίοις εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ὁμοίως ἀνελεθεῖν.
 τοὺς δὲ ἀνθρώπους τέως μὲν ἀπορεῖν ὅτι χρήσονται
 5 τοῖς πράγμασιν οὔτε δίχα τῶν πατρῶων θεῶν οἰκεῖν
 ἀξιοῦντας οὔτε ἐπὶ τὴν ἐκλειφθεῖσαν οἰκησιν αὐθις
 ἀναστρέφειν, τελευτῶντας δὲ γνώμην εὐρέσθαι, ἣ
 ἔμελλεν ἀποχωρῶντως πρὸς ἀμφοτέρω ἐξεῖν· τὰ μὲν
 ἔδη κατὰ χώραν ἑᾶσαι μένειν, ἄνδρας δὲ τοὺς ἐπι-
 10 μελησομένους αὐτῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Λαουνίου
 αὐθις ἐποίκους μεταγαγεῖν. καὶ ἐγένοντο οἱ πεμ-
 φθέντες ἑξακόσιοι μελεδωνοὶ τῶν ἱερῶν αὐτοῖς μετανα-169
 στάντες ἐφεστίοις· ἡγεμῶν δ' ἐπ' αὐτοῖς ἐτάχθη
 3 Αἰγέστος. τοὺς δὲ θεοὺς τούτους Ῥωμαῖοι μὲν Πενά-
 15 τας καλοῦσιν· οἱ δ' ἐξερμηνεύοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα
 γλῶσσαν τοῦνομα οἱ μὲν Πατρώους ἀποφαίνουσιν,
 οἱ δὲ Γενεθλίους, εἰσὶ δ' οἱ Κτησίους, ἄλλοι δὲ
 Μυχίους, οἱ δὲ Ἑρκείους. ἔοικε δὲ τούτων ἕκαστος
 κατὰ τινος τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς ποιεῖσθαι τὴν
 20 ἐπίκλησιν κινδυνεύουσί τε πάντες ἀμωσγέπως τὸ αὐτὸ 170
 4 λέγειν. σχήματος δὲ καὶ μορφῆς αὐτῶν πέρι Τίμαιος
 μὲν ὁ συγγραφεὺς ὧδε ἀποφαίνεται· κηρύκια σιδηρᾶ
 καὶ χαλκᾶ καὶ κέραμον Τρωικὸν εἶναι τὰ ἐν τοῖς
 ἀδύτοις τοῖς ἐν Λαουνίῳ κείμενα ἱερά, πυθέσθαι δὲ

3 εὐαρεστηρίοις B | ἐπανελεθεῖν c. Cobet Obs. p. 34 8 ἀπο-
 χωρῶντας Ba | ἤξειν Ba 11 ἀποίκους c. Reiske 13 αὐτοῖς B
 αὐτοῦς R 14 <αἰ>γέστος B | περνώτας B 18 μυχίους
 ABb μοιχίους Ba ἄλλοι δ' Ἑμμυχίους c. Sintenis Hermes I
 p. 471 | ἐρκείους B 20 τε πάντες B τε οὐ τὸ αὐτὸ πάντες R
 λέγοντες post αὐτὸ add. Reiske | ἀμωσγέπως B ὁμωσγέπως R
 22 κηρύκια ABa

αὐτὸς ταῦτα παρὰ τῶν ἐπιχωρίων. ἐγὼ δὲ ὅσα μὲν ὄρᾶν ἅπασιν οὐ θέμις οὔτε παρὰ τῶν ὀρώντων ἀκούειν οὔτε ἀναγράφειν οἴομαι δεῖν, νεμεσῶ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι πλείω τῶν συγχωρουμένων ὑπὸ νόμου ζητεῖν ἢ γινώσκειν ἀξιούσιν.

5

LXVIII. Ἄ δὲ αὐτὸς τε ἰδὼν ἐπίσταμαι καὶ δέος οὐδὲν ἀποκωλύει με περὶ αὐτῶν γράφειν τοιάδε ἐστὶ νεῶς ἐν Ῥώμῃ δεικνυταὶ τῆς ἀγορᾶς οὐ πρόσω κατὰ τὴν ἐπὶ Καρίνας φέρουσαν ἐπίτομον ὁδὸν ὑπεροχῆ σκοτεινὸς ἰδρυμένος οὐ μέγας. λέγεται δὲ κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλωτταν ὑπ' Ἐλαιίας τὸ χωρίον. ἐν δὲ τούτῳ κεῖνται τῶν Τρωικῶν θεῶν εἰκόνες, ἃς ἅπασιν ὄρᾶν θέμις, ἐπιγραφὴν ἔχουσαι δηλοῦσαν τοὺς Πενάτας. [δοκοῦσι γὰρ μοι τοῦ θ' μήπω γράμματος εὐρημένου τῷ δ δηλοῦν τὴν ἐκείνου δύναμιν οἱ παλαιοί.] εἰσὶ δὲ νεανῖαι δύο καθήμενοι δόρατα διειληφότες, τῆς παλαιᾶς ἔργα τέχνης. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐν ἱεροῖς ἀρχαίοις εἶδωλα τῶν θεῶν τούτων ἐθεασάμεθα, καὶ ἐν ἅπασιν νεανίσκοι δύο στρατιωτικὰ σχήματα ἔχοντες φαίνονται. ὄρᾶν μὲν δὴ ταῦτα ἔξεστιν, ἀκούειν δὲ καὶ γράφειν ὑπὲρ αὐτῶν, ἃ Καλλίστρατός

10

15

2

20

2 οὐδὲ c. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1862 3 οὔτε ἀναγράφειν Reiske οὐδ' ἂν ἐπιγράφειν O 4 ὅσοις AB 9 καιριάνας B καιριανας A | ante ὑπεροχῆ aliquid deesse susp. Reiske 11 ἐπιχωρίων B | ὑπ' ἐλαιίας A ὑπελαιαῖς B 12 ἃς ἅπασιν ABa ἃς πᾶσιν Bb 13 <θ>εμ<ι>ς B δέμας A | τοὺς πενάτας] δέους πενάτας c. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1862

14—15 δοκοῦσι — παλαιοὶ del. Ambrosch Studien I p. 236 14 τοῦ θῆτα AB 15 τοῦ δέλτα A om. B in quo exstat οἱ παλαιοὶ | τὴν ἐκείνου δηλοῦν B | οἱ παλαιοὶ A τὸ δέλτα B 16 δύο νεανῖαι B | διειληφότες B δ' ἐλειφότες R 17 τὰ παλαιὰ ABa 20 ἐφαίνοντο B

τε ὁ περὶ Σαμοθράκης συνταξάμενος ἱστορεῖ καὶ Σά-
 τυρος ὁ τοὺς ἀρχαίους μύθους συναγαγὼν καὶ ἄλλοι
 συχνοί, παλαιότατος δὲ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ποιητῆς Ἀρ-
 3 κτῖνος. λέγουσι γοῦν ὧδε· Χρῦσην τὴν Πάλλαντος
 5 θυγατέρα γημαμένην Δαρδάνῳ φερνὰς ἐπενέγκασθαι
 δωρεὰς Ἀθηνᾶς τὰ τε Παλλάδια καὶ τὰ ἱερὰ τῶν
 μεγάλων θεῶν διδαχθεῖσαν αὐτῶν τὰς τελετάς. ἐπειδὴ
 δὲ τὴν ἐπομβρίαν φεύγοντες Ἀρκάδες Πελοπόννησον
 μὲν ἐξέλιπον, ἐν δὲ τῇ Θρακίᾳ νήσῳ τοὺς βίους
 10 ἰδρῦσαντο, κατασκευάσαι τὸν Δάρδανον ἐνταῦθα τῶν
 θεῶν τούτων ἱερὸν ἀρρήτους τοῖς ἄλλοις ποιοῦντα
 τὰς ἰδίους αὐτῶν ὀνομασίας καὶ τὰς τελετάς αὐτοῖς
 τὰς καὶ εἰς τόδε χρόνου γινομένης ὑπὸ Σαμοθρά-
 4 κων ἐπιτελεῖν. ὥς δὲ μετῆγε τοῦ λεῶ τὴν πλείω 17:3
 15 μοῖραν εἰς τὴν Ἀσίαν τὰ μὲν ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ
 τὰς τελετάς τοῖς ὑπομείνασιν ἐν τῇ νήσῳ καταλι-
 πεῖν· τὰ δὲ Παλλάδια καὶ τὰς <τῶν> θεῶν εἰκόνας
 κατασκευασάμενον ἀγαγέσθαι μετ' αὐτοῦ. διαμαν-
 τευόμενον δὲ περὶ τῆς οἰκήσεως τὰ τε ἄλλα μαθεῖν
 20 καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς φυλακῆς τόνδε τὸν χρησμὸν
 λαβεῖν·

Εἰς πόλιν ἣν κτίξῃσθα θεοῖς σέβας ἄφθιτον αἰεὶ
 θεῖναι, καὶ φυλακαῖς τε σέβειν θυσίαις τε χοροῖς τε.
 ἔστ' ἂν γὰρ τάδε σεμνὰ καθ' ὑμετέροην χθόνα μίμνη

1 ἱστορεῖ B ἱστορίαν R 3 ὧν A | ὁ ποιητῆς Welcker
 Cycl. Ep. I p. 212 5 ἀπενέγκασθαι B 7 δειχθεῖσαν A
 11 ποιοῦντες ABb ποιοῦν τὰς Ba 13 καὶ om. B | γε-
 νομένης B 14 πλείω B πλείονα R 17 τὰς τῶν Reiske
 τὰς O 18 ἀνασκευασάμενον c. Sylburg | ἄγεσθαι AB | μεθ'
 αὐτοῦ c. Hertlein Hermes X p. 409 19 τὸν add. Bb om. R
 22 κτίξῃσθα c. Kiessling, Bücheler κτίξει AB 24 ἔστ' ἂν
 Reiske εὐτ' ἂν O | ὑμετέραν O corr. Cobet Obs. p. 34

δῶρα Διὸς κούρης ἀλόχῳ σέθεν, ἣ δὲ πόλις σοι
ἔσται ἀπόρθητος τὸν αἰὲ χρόνον ἤματα πάντα.

LXVIII. Δάρδανον μὲν ἐν τῇ κτισθείσῃ τε ὑφ'
ἑαυτοῦ καὶ ὀνομασίας ὁμοίας τυχούσῃ πόλει τὰ ἔδη
καταλιπεῖν, Ἴλιον δ' ἐν ὑστέρω χρόνῳ συνοικισθέν- 5
174τος ἐκεῖσε μετενεχθῆναι πρὸς τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ τὰ
ἱερά. ποιήσασθαι δὲ τοὺς Ἰλιεῖς νεῶν τε καὶ ἄδυτον
αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἄκρας καὶ φυλάττειν δι' ἐπιμελείας ὄσης
ἐδύναντο πλείστης θεόπεμπτά τε ἡγουμένους εἶναι
καὶ σωτηρίας κύρια τῇ πόλει. ἀλίσκομένης δὲ τῆς κάτω 2
πόλεως τὸν Αἰνεΐαν καρτερόν τῆς ἄκρας γενόμενον, 10
ἄρανα ἐκ τῶν ἀδύτων τὰ τε ἱερά τῶν μεγάλων θεῶν
καὶ ὅπερ ἔτι περιῆν Παλλάδιον (θάτερον γὰρ Ὀδυσσεά
καὶ Διομήδην νυκτός φασιν εἰς Ἴλιον ἀφικομένους
κλοπῇ λαβεῖν) οἴχεσθαι τε κομίσαντα [τὸν Αἰνεΐαν] ἐκ 15
τῆς πόλεως καὶ ἔλθειν ἄγοντα εἰς Ἰταλίαν. Ἀρκτῖνος 3
δέ φησιν ὑπὸ Διὸς δοθῆναι Δαρδάνῳ Παλλάδιον ἐν
καὶ εἶναι τοῦτο ἐν Ἰλίῳ τέως ἣ πόλις ἠλίσκετο κε-
175κρυμμένον ἐν ἀβάτῳ· εἰκόνα δ' ἐκείνου κατεσκευα-
σμένην ὡς μηδὲν τῆς ἀρχετύπου διαφέρειν ἀπάτης τῶν 20
ἐπιβουλευόντων ἔνεκεν ἐν φανερωῷ τεθῆναι καὶ αὐτὴν
Ἀχαιοὺς ἐπιβουλεύσαντας λαβεῖν. τὰ μὲν οὖν εἰς 4
Ἰταλίαν ὑπ' Αἰνεΐου κομισθέντα ἱερά τοῖς εἰρημένοις
ἀνδράσι πειθόμενος γράφω τῶν τε μεγάλων θεῶν
εἰκόνας εἶναι, οὓς Σαμοθραῖκες Ἑλλήνων μάλιστα 25

1 ἦδε A ἦ δὲ B 6 ἐκεῖ O corr. Reudler Tiroc. p. 15 7 νεῶ A
8 * ἦ A ἦ B ὡς Cobet Obs. p. 34 15 κλοπῇ B om. R |
τὸν Αἰνεΐαν del. Grimm Lect. Dion. fasc. II 1784 Sauppe
Eph. Gott. 1861 p. 1846 17 Δαρδανίῳ B 18 τέ ὡς A
τέως μέχρις B corr. Kiessling 19 ἀδύτῳ c. Reudler l. l.
p. 16 | δ' ἐκείνου B δὲ ἐ. R 21 * ἔνεκα O

ὀργιάζουσι, καὶ τὸ μυθευόμενον Παλλάδιον, ὃ φασὶ τὰς
 ἱερὰς φυλάττειν παρθένους ἐν ναῶ κείμενον Ἐστίας,
 ἔνθα καὶ τὸ ἀθάνατον διασώζεται πῦρ· ὑπὲρ ὧν ἐν
 ὑστέρῳ λεχθήσεται λόγῳ. εἶη δ' ἂν καὶ παρὰ ταῦτα
 5 τοῖς βεβήλοις ἡμῖν ἄδηλα ἕτερα. καὶ περὶ μὲν τῶν
 Τρωικῶν ἱερῶν τοσαῦτα εἰρήσθω.

LXX. Ἀσκανίου δὲ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει
 τῆς βασιλείας τελευτήσαντος παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν
 Σιλούιος ἀδελφὸς ὧν Ἀσκανίου, μετὰ τὸν Αἰνείου
 10 θάνατον γενόμενος ἐκ Λαύνας τῆς Λατίνου θυγα-
 τρός, ὃν φασὶν ἐν τοῖς ὕρεσιν ὑπὸ τῶν νομέων ἐκ-
 2 τραφῆναι. τοῦ γὰρ Ἀσκανίου παραλαβόντος τὴν βασι-
 λείαν περιδεῆς ἢ Λαῦνα γενομένη μή τι δεινὸν ὑπ'
 αὐτοῦ πάθῃ κατὰ τὸ τῆς μητριᾶς ὄνομα, ἐγκύμων
 15 οὔσα δίδωσιν ἑαυτὴν Τυρρηγῶ τινι συφορβίῳ 176
 ἐπιμελητῇ βασιλικῶν, ὃν ἤδει Λατίνῳ γενόμενον ἐν
 τοῖς μάλιστα προσήγορον. ὁ δ' εἰς ὕλας ἐρήμους ἀγα-
 γὼν αὐτὴν ὡς τῶν ἐπιτυχουσῶν τινα, φυλαττόμενος
 ὀφθῆναι τοῖς εἰδόσιν ἔτρεφεν ἐν τῇ νάπῃ κατασκευά-
 20 σας οἴκησιν οὐ πολλοῖς γνώριμον καὶ τὸ παιδίον
 γενόμενον ἀναιρεῖται τε καὶ τρέφει Σιλούιον ὀνομά-
 σασ ἀπὸ τῆς ὕλης, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ἑλλάδι γλώσση
 3 λέξειεν Ἰλαῖον. χρόνου δὲ προϊόντος ὡς πολλὴν
 ζήτησιν ἔγνω τῆς γυναικὸς ὑπὸ τῶν Λατίνων γινομέ-
 25 νην καὶ δι' αἰτίας ὄντα παρὰ τῷ πλήθει τὸν Ἀσκά-

1 μεμυθευμένον O corr. Kiessling 3 σώζεται B 14

τὰ

κατὰ] κα τὸ B 15 τυράννῳ ABa τυρρηγῶ Bb | συφορ-
 βίῳ B 16 ὧν Ba 20 οἴκησιν ἧς τὸ ἐγκυμονοῦμενον
 ἀποκνησάσης ἀναιρεῖται O praeter B 23 λέξει Ba λέξη Bb

νιον, ὡς ἀνηρηκότα τὴν παιδίσκην, φράζει τῷ δήμῳ
 τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀνθρωπον ἄγει μετὰ τοῦ παιδὸς
 ἐκ τῆς νάπης. τύχη μὲν δὴ τοιαύτη χρησάμενος ὁ
 Σιλοῦτιος τὴν εἰρημένην ἔσχευ οὐνομασίαν καὶ τὸ ἐξ
 177 ἐκεῖνου γένος ἅπαν, τὴν <δὲ> βασιλείαν παρέλαβεν, 5
 ἀμφίλογον γενομένην πρὸς ἓνα τὸν πρεσβεύσαντα
 τῶν Ἀσκανίου παίδων Ἰουλον ἀξιοῦντα τὴν πατρῴαν
 ἀρχὴν διαδέξασθαι. τὴν δὲ δίκην ἐπεψήφισεν ὁ δῆμος 4
 ἄλλοις τε ὑπαχθεῖς λόγοις καὶ οὐχ ἥκιστα ὅτι μητρὸς 10
 ἦν ὁ Σιλοῦτιος ἐπικλήρου τῆς ἀρχῆς. Ἰούλω δὲ ἀντὶ
 τῆς βασιλείας ἱερά τις ἐξουσία προσετέθη καὶ τιμὴ
 τῷ τε ἀκινδύνῳ προὔχουσα τῆς μοναρχίας καὶ τῆ
 ῥαστώνη τοῦ βίου, ἣν ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ
 γένος ἐκαρποῦτο, Ἰούλιοι κληθέντες ἀπ' ἐκεῖνου. ἐγέ- 15
 νετο δὲ μέγιστος ἅμα καὶ λαμπρότατος οἰκων οὗτος,
 ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἀνδρας τε διαφορωτάτους ἠγεμόνων
 ἠνεργκεν, οἷς τὸ εὐγενὲς αἰ ἀρεταὶ μὴ ἀπιστεῖσθαι
 παρέσχον· ὑπὲρ ὧν ἐν ἄλλῳ δηλωθήσεται λόγῳ τὰ
 προσήκοντα. 20

LXXI. Σιλοῦτιου δ' ἐνὸς δέοντα τριάκοντα ἔτη
 κατασχόντος τὴν ἀρχὴν Αἰνείας υἱὸς αὐτοῦ διαδεξά-
 178 μενος τὴν δυναστείαν ἐνὶ πλείῳ τριάκοντα ἔτων ἐβα-
 σίλευσεν. μετὰ δὲ τοῦτον ἐν καὶ πεντήκοντα Λατίνος
 ἥρξεν ἔτη. Ἄλβας δὲ μετὰ τοῦτον ἐνὸς δέοντα τεττα- 25

3 ὁ om. A ὅ τε c. Bücheler 5 δὲ inseruit Gelenius,
 om. O 6 αὐτοῦ B αὐτῶ R 7 ἀμφίβολον B defendit Meutzner
 9 ἐψήφισεν c. Portus 11 τῆς ἀρχῆς Reiske τῆ ἀρχῆ O
 13 μοναρχίας B μοναρχικῆς R 15 Ἰούλιοι Gelenius Ἰουλοιο O
 17 τε B δὲ R | ἠγεμόνων del. Reiske 21 δ' B δὲ R |
 ἐνὸς δέοντα om. B 22 διαδεξάμενος om. Ba add. Bmg

ράκοντα ἔτη. μετὰ δὲ Ἄλβαν Κάπετος ἕξ ἐπὶ τοῖς
 εἴκοσιν. ἔπειτα Κάπυς δυεῖν δέοντα τριάκοντα. μετὰ
 δὲ Κάπυν Κάλπετος ἄχρι τρισκαίδεκα ἑτῶν κατέσχε
 2 τὴν ἀρχήν. ἐξῆς δὲ Τιβερίνου ὀκταετῆ χρόνον ἔβα-
 5 σίλευσεν. τελευτῆσαι δ' οὗτος ἐν μάχῃ παρὰ ποταμῷ
 γενομένη λέγεται· παρενεχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ θεύματος
 ἐπώνυμον ἑαυτῷ κατέλιπε τὸν ποταμὸν Ἄλβουλαν
 καλούμενον πρότερον. Τιβερίνου δὲ διάδοχος Ἀγρίπ-
 3 πας ἐν καὶ τετταράκοντα ἑβασίλευσεν ἔτη. μετὰ δὲ
 10 Ἀγρίππαν Ἀλλώδιος τυραννικόν τι χοῦμα καὶ θεοὺς
 ἀπεχθόμενον ἐνὸς δέοντα εἴκοσιν· ᾧ περιφρουοῦντι
 τὰ δαιμόνια κατεσκευάστο κεραυνῶν τε μιμήματα καὶ
 κτύποι βρονταῖς ἐμφερεῖς, οἷς δεδίττεσθαι τοὺς ἀν-
 θρώπους ὡς θεὸς ἡξίου. ὄμβρων δὲ καὶ κεραυνῶν εἰς
 15 τὸν οἶκον αὐτοῦ κατασκηψάντων τῆς τε λίμνης, παρ' 179
 ἣν οἰκῶν ἐτύγχανε, πλημμύραν οὐκ εἰωθυῖαν λαβού-
 σης κατακλυσθεὶς πανοίκιος ἀπόλλυται. καὶ νῦν ἐτι
 διαλαμπούσης τῆς λίμνης ἐν μέρει τινί, ὅταν ὑπονο-
 στήσῃ τὸ νᾶμα καὶ σταθερὸς ὁ βυθὸς γένηται, πασι-
 4 δων ἐρείπια καὶ ἄλλα οἰκήσεως ἵχνη φαίνεται. Ἄουεν-
 20 τίνος δὲ παρὰ τούτου τὴν δυναστείαν διαδεξάμενος,
 ἀφ' οὗ τῶν ἑπτὰ λόφων τις ἐπώνυμος ἐγένετο τῶν
 συμπεπολισμένων τῇ Ῥώμῃ, τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη
 τὴν ἀρχὴν κατέσχευ. Πρόκας δὲ μετὰ τοῦτον ἔτη εἴ-

1 ἔτη AB 2 δυεῖν B δυοῖν R 4 τεβερίνος A 6 λέ-
 γεται γενομένη B | ἀπὸ O 7 ἑαυτοῦ c. Kiessling | ἄλβαν
 ABa ἄλβουλαν Bb 8 τεβερίνου A | ἀγρόπας A 9 τριάκον-
 τα B | ἔτη ἑβασίλευσεν B 10 ἀγρόπας A | ἀλλώδιος A | τυρ-
 ρηνικόν τι A τυραννικόν τε B 16 ἐτύγχανεν B 18 διαλαμ-
 πούσης B διαλειπούσης R | τινὶ del. Reiske 19 σταθερὸς |
 φανερός Schaller, Cobet Obs. p. 34 20 φαίνεται in B supra
 καὶ ἄλλα scriptum

κοσι καὶ τρία. ἔπειτα Ἀμόλιος οὐ σὺν δίκῃ τὴν βασιλείαν κατασχὼν Νεμέτορι προσήκουσαν, ὃς ἦν αὐτῷ πρεσβύτερος ἀδελφός, δύο καὶ τετταράκοντα ἔτη δυναστεύει. Ἀμολίου δὲ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ῥωμύλου 5 καὶ Ῥώμου τῶν ἐκ τῆς ἱερᾶς κόρης γενομένων, ὡς 5 αὐτίκα λεχθήσεται, μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον ἀπολαμβάνει τὴν κατὰ νόμον δυναστείαν Νεμέτωρ ὁ τῶν νεανίσκων μητροπάτωρ. τῷ δ' ἐξῆς ἔτει τῆς Νεμέτορος ἀρχῆς, δευτέρῳ δὲ καὶ τριακοστῷ καὶ τετρα- 180 κοσιοστῷ μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν, ἀποικίαν στείλαν- 10 τες Ἀλβανοὶ Ῥωμύλου καὶ Ῥώμου τὴν ἡγεμονίαν αὐτῆς ἐχόντων κτίζουσι Ῥώμην ἔτους ἐνεστῶτος πρώτου τῆς ἐβδόμης ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Δαϊκλῆς Μεσσήνιος, ἄρχοντας Ἀθήνησι Χάροπος ἔτος τῆς δεκαετίας πρώτου. 15

LXXII. Ἀμφισβητήσεως δὲ πολλῆς οὔσης καὶ περὶ τοῦ χρόνου τῆς κτίσεως καὶ περὶ τῶν οἰκιστῶν τῆς πόλεως οὐδὲ αὐτὸς ᾧμην δεῖν ὡσπερ ὁμολογούμενα πρὸς ἀπάντων ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπελθεῖν. Κεφάλων μὲν γὰρ ὁ Γεργίθιος συγγραφεὺς παλαιὸς πάνυ 20 δευτέρα γενεᾷ μετὰ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον ἐκτίσθαι λέγει τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν ἐξ Ἰλίου διασωθέντων σὺν Αἰνεΐα, οἰκιστὴν δὲ αὐτῆς ἀποφαίνει τὸν ἡγησάμενον τῆς ἀποικίας Ῥῶμον, τοῦτον δ' εἶναι τῶν Αἰνεΐου παίδων ἕνα· τέτταρας δὲ φησιν Αἰνεΐα γενέσθαι παῖ- 25 δας, Ἀσκάνιον, Εὐρυλέοντα, Ῥωμύλον, Ῥῶμον. εἰ-

1 ὃς οὐ Ab ὃς Aa 3 δύο τε καὶ B 5 ῥέμον A 6 μετὰ — θάνατον del. Reudler Tiroc. p. 17 9 ἀρχῆς πρώτῳ vel δευτέρῳ c. Reiske 19 παρελθεῖν B | κεφάλων A 20 γεργήθιος Bb 22 ἐξ om. Ba 24 αἰνεΐα A 25 φησιν B φασιν R

ρηται δὲ καὶ Δημαγόρα καὶ Ἀγαθύλλω καὶ ἄλλοις
 συχροῖς ὅ τε χρόνος καὶ ὁ τῆς ἀποικίας ἡγεμῶν ὁ¹⁸¹
 2 αὐτός. ὁ δὲ τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἀργεὶ καὶ τὰ καθ'
 ἑκάστην πραχθέντα συναγαγὼν Αἰνεΐαν φησὶν ἐκ
 5 Μολοτιῶν εἰς Ἰταλίαν ἐλθόντα μετ' Ὀδυσσεῖα οἰ-
 κιστὴν γενέσθαι τῆς πόλεως, ὀνομάσαι δ' αὐτὴν ἀπὸ
 μιᾶς τῶν Ἰλιάδων Ῥώμης. ταύτην δὲ λέγει ταῖς ἄλ-
 λαις Τρωάσι παρακελευσαμένην κοινῇ μετ' αὐτῶν
 ἐμπρῆσαι τὰ σκάφη βαρυνομένην τῇ πλάνῃ. ὁμολογεῖ
 3 δ' αὐτῷ καὶ Δαμαστής ὁ Σιγεὺς καὶ ἄλλοι τινές. Ἀρι-
 10 στοτέλης δὲ ὁ φιλόσοφος Ἀχαιῶν τινὰς ἴστορεῖ τῶν¹⁸²
 ἀπὸ Τροίας ἀνακομισαμένων περιπλέοντας Μαλέαν,
 ἔπειτα χειμῶνι βιαίῳ καταληφθέντας τέως μὲν ὑπὸ
 τῶν πνευμάτων φερομένους πολλαχῇ τοῦ πελάγους
 15 πλανᾶσθαι, τελευτῶντας δ' ἐλθεῖν εἰς τὸν τοπον
 τοῦτον τῆς Ὀπικῆς, ὃς καλεῖται Λατίνιον ἐπὶ τῷ
 4 Τυρρηρικῷ πελάγει κείμενος. ἀσμένους δὲ τὴν γῆν
 ἰδόντας ἀνελκῦσαι τε τὰς ναῦς αὐτόθι καὶ διατρίψαι
 τὴν χειμερινὴν ὥραν παρασκευαζομένους ἕαρος ἀρ-
 20 χομένου πλεῖν. ἐμπρησθεισῶν δὲ αὐτοῖς ὑπὸ νύκτα
 τῶν νεῶν οὐκ ἔχοντας ὅπως ποιήσονται τὴν ἄπαρσιν,
 ἀβουλήτῳ ἀνάγκῃ τοὺς βίους ἐν ᾧ κατήχθησαν χωρίῳ
 ἰδρῦσασθαι. συμβῆναι δὲ αὐτοῖς τοῦτο διὰ γυναῖκας
 αἰχμαλώτους, αἳ ἔτυχον ἄγοντες ἐξ Ἰλίου. ταύτας δὲ
 25 κατακαῦσαι τὰ πλοῖα φοβουμένας τὴν οἴκαδε τῶν
 5 Ἀχαιῶν ἄπαρσιν, ὡς εἰς δουλείαν ἀφιξομένας. Καλ-
 λίας δὲ ὁ τὰς Ἀγαθοκλέους πράξεις ἀναγράψας Ῥώ-¹⁸³

5 ὀδυσσεῖα B ὀδυσσεῶς R 7 δ' ἔλεγε B 9 τὰς σκα-
 φὰς B defendit Meutzner 12 κομισαμένων B 16 Λαουίνιον
 c. Kiessling 20 ἀποπλεῖν c. Bücheler

μην τινὰ Τρωάδα τῶν ἀφικνουμένων ἅμα τοῖς ἄλλοις
 Τρωσὶν εἰς Ἰταλίαν γήμασθαι Λατίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν
 Ἀβοριγίνων καὶ γεννῆσαι τρεῖς παῖδας, Ῥῶμον καὶ
 Ῥωμύλον καὶ <Τηλέγονον> οἰκίσαντας δὲ πόλιν,
 ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῇ θέσθαι τοῦνομα. Ξεναγόρας δὲ 5
 ὁ συγγραφεὺς Ὀδυσσέως καὶ Κίρκης υἱοὺς γενέσθαι
 τρεῖς, Ῥῶμον, Ἀντεῖαν, Ἀρδεῖαν· οἰκίσαντας δὲ τρεῖς
 πόλεις ἀφ' ἑαυτῶν θέσθαι τοῖς κτίσμασι τὰς ὀνομα- 6
 σίας. Διονύσιος δὲ ὁ Χαλκιδεὺς οἰκιστὴν μὲν ἀπο- 6
 φαίνει τῆς πόλεως Ῥῶμον· τοῦτον δὲ λέγει κατὰ μὲν 10
 τινὰς Ἀσκανίου, κατὰ δέ τινὰς Ἡμαθίωνος εἶναι
 παῖδα. εἰσὶ δέ τινες οἳ τὴν Ῥώμην ἐκτίσθαι λέγουσιν
 ὑπὸ Ῥώμου τοῦ Ἰταλοῦ, μητρὸς δὲ Λευκαρίας τῆς
 Λατίνου θυγατρὸς.

LXXIII. Ἐχων δὲ πολλοὺς καὶ ἄλλους τῶν Ἑλ- 15
 184 ληνικῶν παρέχεσθαι συγγραφέων, οἳ διαφόρους ἀπο-
 φαίνουσι τοὺς οἰκιστὰς τῆς πόλεως, ἵνα μὴ δόξω
 μακροηγοεῖν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίων ἐλεύσομαι συγγρα-
 φεῖς. παλαιὸς μὲν οὖν οὔτε συγγραφεὺς οὔτε λογο-
 γράφος ἐστὶ Ῥωμαίων οὐδὲ εἷς· ἐκ παλαιῶν μέντοι 20
 λόγων ἐν ἱεραῖς δέλτοις σωζομένων ἕκαστός τι παρα-
 λαβὼν ἀνέγραψεν. τούτων δέ τινες μὲν Αἰνείου 2
 γενέσθαι υἱοὺς λέγουσι Ῥωμύλον τε καὶ Ῥῶμον τοὺς
 οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης, ἕτεροι δὲ θυγατρὸς Αἰνείου παῖ-
 δας, ὅτου δὲ πατρὸς οὐκέτι διορίζοντες· δοθῆναι δ' 25

1 τρωάδων B 3 τρεῖς B δύο R 4 καὶ ante lacunam B
 om. R | Τηλέγονον e Syncello Ritschl restituit et lacunam si-
 gnificavit 7 Ἀντεῖαν Steph. Byz. ἀντίαν O | ἀρδεῖαν B ἀρ-
 δεῖαν A 8 κτήμασι Ba 13 λευκαρίας Kiessling ἠλέκτρας A
 λεύκτρας B 16 διαφόρους c. Kiessling 17 δόξω Bücheler
 δόξαιμι AB 23 υἱοὺς γενέσθαι B | τε B om. R

αὐτοὺς ὑπ' Αἰνείου Λατίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀβορι-
 γίνων ὀμηρεύσαντας, ὅτε καὶ αἱ πίστεις τοῖς ἐπιχωρίοις
 πρὸς τοὺς ἐπήλυδας ἐγένοντο. ἀσπασζόμενον δὲ αὐτοὺς
 Λατίνον τῇ τε ἄλλῃ θεραπείᾳ περιέπειν εὖ καὶ ἐκ-
 5 γόνου ἄρρενος ἄπαιδα τελευτῶντα διαδόχους μέρους
 3 τινὸς τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς καταλιπεῖν. ἄλλοι δὲ λέγου-
 σιν Αἰνείου τελευτήσαντος Ἀσκάνιον ἄπασαν τὴν Λα-
 τίνων ἀρχὴν παραλαβόντα νείμασθαι πρὸς τοὺς ἀδελ-
 φοὺς Ῥωμύλον τε καὶ Ῥῶμον τὴν τε χώραν καὶ τὴν
 10 δύναμιν τὴν Λατίνων τριχῆ· αὐτὸν μὲν δὴ τὴν τε 185
 Ἴλβαν κτίσαι καὶ ἄλλ' ἄττα πολίσματα· Ῥῶμον δὲ
 Καπύην μὲν ἀπὸ τοῦ προπάππου Κάπυος, Ἀρχίσην
 δὲ ἀπὸ τοῦ προπάτορος Ἀρχίσου, Αἰνείαν δὲ τὴν
 ὕστερον κληθεῖσαν Ἰάνικλον ἀπὸ τοῦ πατρός, Ῥῶμην
 15 δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ, ταύτην δὲ χρόνους τινὰς ἐρημωθεῖ-
 σαν ἐτέρας αὐθις ἐλθούσης ἀποικίας, ἣν Ἴλβανοὶ
 ἔστειλαν ἡγουμένου Ῥωμύλου καὶ Ῥώμου, τὴν ἀρχαίαν
 κτίσιν ἀπολαβεῖν· ὥστε διττὰς εἶναι τῆς Ῥώμης τὰς
 κτίσεις· τὴν μὲν ὀλίγον ὕστερον τῶν Τρωικῶν γενο-
 20 μένην, τὴν δὲ πεντεκαίδεκα γενεαῖς ὕστεροῦσαν τῆς
 4 προτέρας. εἰ δέ τις ἀπιθεῖν βουλήσεται τὰ προσω-
 τέρω καὶ τρίτῃ τις ἀρχαιοτέρα τούτων εὐρεθήσεται
 Ῥώμη γενομένη πρὶν Αἰνείαν καὶ Τρωῶας ἐλθεῖν εἰς
 Ἰταλίαν. ταῦτα δὲ οὐ τῶν ἐπιτυχόντων τις οὐδὲ νέων
 25 συγγραφεὺς ἰστόρηκεν, ἀλλ' Ἀντίοχος ὁ Συρακούσιος, 186

2 καὶ B om. R 4 περιέπειν om. B | καὶ B om. R
 ἐγγόνου B 7 λατίνων om. A 10 τὴν λατίνων B τῶν λ. R
 11 ἄλλαττα Ab ἄλλαττα Aa ἄλλα ἄττα B | καπύην μὲν ῥῶ-
 μον B 15 δ' ἔφ' Ba | post ἑαυτοῦ lacunam statuit Sauppe
 Eph. Gott. 1861 p. 1863 18 τῆς ῥώμης om. Ba 25 ἑάν-
 τικος A ἔ... ἀντικὸς Ba ἀντικὸς Bb

οὐ καὶ πρότερον ἐμνήσθη. φησὶ δὲ Μόργητος ἐν Ἰταλίᾳ βασιλεύοντος (ἦν δὲ τότε Ἰταλία ἢ ἀπὸ Τάραντος ἄχρι Ποσειδωνίας παράλιος) ἐλθεῖν ὡς αὐτὸν ἄνδρα φυγάδα ἐκ Ῥώμης. λέγει δὲ ὧδε· ἔπει δὲ Ἰταλὸς κατεγήρα, Μόργης ἐβασίλευσεν. ἐπὶ τούτου δὲ ἀνὴρ 5 ἀφίκετο ἐκ Ῥώμης φυγᾶς· Σικελὸς ὄνομα αὐτῷ. κατὰ 5 μὲν δὴ τὸν Συρακούσιον συγγραφέα παλαιὰ τις εὐρίσκειται καὶ προτεροῦσα τῶν Τρωικῶν [χρόνων ἢ Ῥώμη.] πότερον δὲ περὶ τοὺς αὐτοὺς ἦν τόπους, ἐν οἷς ἡ νῦν οἰκουμένη πόλις ἐστίν, ἢ χωρίον ἕτερον ἐτύγχανεν 10 1870 οὕτως ὀνομαζόμενον ἀσαφὲς ἐκείνου καταλιπόντος οὐδ' ἐγὼ δύναμαι συμβαλεῖν. περὶ μὲν οὖν τῶν παλαιῶν κτίσεων ἱκανὰ ἠγοῦμαι τὰ προειρημένα.

LXXIII. Τὸν δὲ τελευταῖον γενόμενον τῆς Ῥώμης οἰκισμὸν ἢ κτίσιν ἢ ὅτι δήποτε χρὴ καλεῖν Τίμαιος 15 μὲν ὁ Σικελιώτης οὐκ οἶδ' ὅτω κανόνι χρησάμενος ἅμα Καρχηδόνι κτιζομένη γενέσθαι φησὶν ὀργδόω καὶ τριακοστῷ πρότερον ἔτει τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος. Λεύκιος δὲ Κίγκιος ἀνὴρ τῶν ἐκ τοῦ βουλευτικού συνεδρίου περὶ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς δωδεκάτης ὀλυμπιάδος. Κόϊντος δὲ Φάβιος κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀργδῆς ὀλυμπιάδος. Κάτων δὲ Πόρκιος 2 Ἑλληνικὸν μὲν οὐχ ὀρίζει χρόνον, ἐπιμελὴς δὲ γενόμενος, εἰ καὶ τις ἄλλος, περὶ τὴν συναγωγὴν τῆς ἀρχαιολογουμένης ἱστορίας ἔτεσιν ἀποφαίνει δυσὶ καὶ 25

2 βασιλεύοντος — ἰταλία om. Ba 3 ὡς B πρὸς R 4 ἐκ B δ' ἐκ R φυγάδ' ἐκ? 6 φυγᾶς om. B 8 χρόνων del. Reudler Tiroc. p. 18 | ἢ del. Sylburg | Ῥώμη delevi 10 ἐτύγχανεν οὕτως B οὕτως ἐ. R 14 γενόμενον A deest in B 15 δήποτε om. B | καλεῖν γενόμενον B κ. τὸ γ. c. Kiessling 19 καίκιος B 24 περὶ B εἰς R

τριάκοντα καὶ τετρακοσίοις ὑστεροῦσαν τῶν Ἰλιακῶν.
 ὁ δὲ χρόνος οὗτος ἀναμετρηθεὶς ταῖς Ἐρατοσθένους¹⁸⁸
 χρονολογίαις κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος πίπτει τῆς ἐβ-
 δόμης Ὀλυμπιάδος. ὅτι δὲ εἰσὶν οἱ κανόνες ὑγιεῖς, οἷς
 5 Ἐρατοσθένους κέχρηται, καὶ πῶς ἂν τις ἀπευθύνει
 τοὺς Ῥωμαίων χρόνους πρὸς τοὺς Ἑλληνικούς, ἐν
 3 ἑτέρῳ δεδήλωταί μοι λόγῳ. οὐ γὰρ ἠξίουσαν ὡς Πολύ-
 βιος ὁ Μεγαλοπολίτης τοσοῦτο μόνον εἰπεῖν, ὅτι
 κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος τὴν
 10 Ῥώμην ἐκτίσθαι πείθομαι, οὐδ' ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῖς
 ἀρχιερεῦσι κειμένου πίνακος ἐνὸς καὶ μόνου τὴν πί-¹⁸⁹
 στιν ἀβασάνιστον καταλιπεῖν, ἀλλὰ τοὺς ἐπιλογισμούς,
 οἷς αὐτὸς προσεθέμην, εἰς μέσον ὑπευθύνους τοῖς
 4 βουλευθεῖσιν ἐσομένους ἐξενεγκεῖν. ἡ μὲν οὖν ἀκρι-
 15 βεια ἐν ἐκείνῳ δηλοῦται τῷ λόγῳ, λεχθήσεται δὲ καὶ
 διὰ τῆσδε τῆς πραγματείας αὐτὰ τὰναγκαιότατα. ἔχει
 δὲ οὕτως· ἡ Κελτῶν ἔφοδος, καθ' ἣν ἡ Ῥωμαίων
 πόλις ἐάλω, συμφωνεῖται σχεδὸν ὑπὸ πάντων ἀρχόντος
 Ἀθήνησι Πυργίωνος γενέσθαι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος
 20 τῆς ὀγδόης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. ὁ δὲ πρὸ τῆς
 καταλήψεως χρόνος ἀναγόμενος εἰς Λεύκιον Ἰούνιον
 Βροῦτον καὶ Λεύκιον Ταρκύνιον Κολλατῖνον τοὺς
 πρώτους ὑπατεύσαντας ἐν Ῥώμῃ μετὰ τὴν κατάλυσιν¹⁹⁰
 τῶν βασιλέων ἔτη περιεῖληφεν εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκα-
 5 τόν. δηλοῦται δὲ ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ τῶν καλου-
 25 μένων τιμητικῶν ὑπομνημάτων, ἃ διαδέχεται παῖς

8 * τοσοῦτον O 11 ἀρχιερεῦσι Niebuhr Hist. rom. I⁴
 p. 254 ἀγχιστεῦσι AB 12 καταλιπεῖν B ἀπολιπεῖν R 13
 οἷς B οὖς R | προσεθέμην Bb 15 καὶ om. B 16 τὰναγ-
 καιότατα B τὰ ἀναγκαιότατα R

παρὰ πατρὸς καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται τοῖς μεθ' ἑαν-
 τὸν ἔσομένοις ὥσπερ ἱερὰ πατρῶα παραδιδόναι· πολ-
 λοι δ' εἰσὶν ἀπὸ τῶν τιμητικῶν οἴκων ἄνδρες ἐπι-
 φανεῖς οἱ διαφυλάττοντες αὐτά· ἐν οἷς εὐρίσκω δευ-
 τέρῳ πρότερον ἔτει τῆς ἀλώσεως τίμησιν [ὑπὸ] τοῦ 5
 Ῥωμαίων δήμου γενομένην, ἣ παραγράφεται καθά-
 περ καὶ ταῖς ἄλλαις χρόνος οὗτος· ὑπατεύοντος Λευ-
 κίου Οὐαλερίου Ποτίτου καὶ Τίτου Μαλλίου Καπιτω-
 λίνου μετὰ τὴν ἐκβολὴν τῶν βασιλέων ἐνὸς δέοντι 6
 εἰκοστῶ καὶ ἑκατοστῶ ἔτει· ὥστε τὴν Κελτικὴν ἔφοδον, 10
 ἣν τῶ δευτέρῳ μετὰ τὴν τίμησιν ἔτει γενομένην εὐρί-
 σκομεν, ἐκπεπληρωμένων τῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν
 γενέσθαι. εἰ δὲ τοῦτο τὸ διάστημα τοῦ χρόνου τριά-
 κοντα ὀλυμπιάδων εὐρίσκεται γενόμενον, ἀνάγκη τοὺς
 πρώτους ἀποδειχθέντας ὑπάτους ὁμολογεῖν ἄρχοντος 15
 191 Ἀθήνησιν Ἰσαγόρου παρειληφέναι τὴν ἀρχὴν κατὰ
 τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδόης καὶ ἐξηκοστῆς ὀλυμπιάδος.

LXXV. Καὶ μὴν ἀπὸ γε τῆς ἐκβολῆς τῶν βασιλέων
 ἐπὶ τὸν πρῶτον ἄρξαντα τῆς πόλεως Ῥωμύλον ἀναβι-
 βασθεὶς ὁ χρόνος ἔτη τέτταρα πρὸς <τοῖς> τετταράκοντα 20
 καὶ διακοσίοις ἀποτελεῖ. γνωρίζεται δὲ τοῦτο ταῖς διαδο-
 χαῖς τῶν βασιλέων καὶ τοῖς ἔτεσιν, οἷς ἕκαστοι κατέσχον
 τὴν ἀρχήν. Ῥωμύλος μὲν γὰρ ὁ κτίσας τὴν πόλιν ἑπτὰ
 καὶ τριάκοντα ἔτη λέγεται κατασχεῖν τὴν δυναστείαν·
 μετὰ δὲ τὸν Ῥωμύλου θάνατον ἀβασίλευτος ἡ πόλις 25
 γενέσθαι χρόνον ἐνιαύσιον. ἔπειτα Νόμας Πομπίλιος 2

5 ὑπὸ del. Madvig Adv. I p. 725 | τοῦ B τῶν A 8 πο-
 τίνου AB 10 καὶ ἑκατοστῶ Bb om. ABa 13 δὲ B
 δὴ R 16 εἰς ἀγροῦ A Ἰσαγόρου B 20 τοῖς addidit Kiess-
 ling | καὶ om. A 26 νόμας Bb νομαῖς ABa et aliis locis

αίρεθεις ὑπὲρ τοῦ δήμου τρία καὶ τετταράκοντα ἔτη
 βασιλεύσαι. Τύλλος δὲ Ὀστίλιος μετὰ Νόμαν δύο καὶ
 τριάκοντα. ὁ δ' ἐπὶ τούτῳ βασιλεύσας Ἄγκος Μάρ-
 5 κιος τέτταρα πρὸς τοῖς εἴκοσι. μετὰ δὲ Μάρκιον Λεύ-
 κιος Ταρκύνιος ὁ κληθεὶς Πρίσκος ὀκτὼ καὶ τριάκοντα.
 τοῦτον δὲ διαδεξάμενος Σερούϊος Τύλλιος τετταράκοντα
 καὶ τέτταρα. ὁ Σερούϊον δὲ ἀνελὼν Λεύκιος Ταρκύνιος
 ὁ τυραννικὸς καὶ διὰ τὴν τοῦ δικαίου ὑπεροψίαν κλη-192
 θεὶς Σούπερβος ἕως εἰκοστοῦ καὶ πέμπτου προαγα-
 3 γεῖν τὴν ἀρχήν. τεττάρων δὲ καὶ τετταράκοντα καὶ
 10 διακοσίων ἀναπληρουμένων ἐτῶν, ἃ κατέσχον οἱ βα-
 σιλεῖς, ὀλυμπιάδων δὲ μιᾶς καὶ ἐξήκοντα πᾶσα ἀνάγκη
 τὸν πρῶτον ἄρξαντα τῆς πόλεως Ῥωμύλον ἔτει
 πρώτῳ τῆς ἐβδόμης ὀλυμπιάδος παρειληφέναι τὴν
 15 βασιλείαν ἄρχοντος Ἀθήνησι τῆς δεκαετίας Χάροπας
 ἔτος πρῶτον. τοῦτο γὰρ ὁ λογισμὸς τῶν ἐτῶν ἀπαιτεῖ.
 ὅτι δὲ τосαῦτα ἕκαστος τῶν βασιλέων ἤρξεν ἔτη δι'
 ἐκείνου δηλοῦται μοι τοῦ λόγου.

4 Τὰ μὲν δὴ περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἡ νῦν δυνα-
 20 στεύουσα πόλις ᾠκίσθη τοῖς τε πρὸ ἐμοῦ γενομένοις
 εἰρημένα κάμοι δοκοῦντα τοιάδ' ἐστίν. οἰκιστὰ δ'
 αὐτῆς οἵτινες ἦσαν καὶ τίσι τύχαις χρησάμενοι τὴν
 ἀποικίαν ἔστειλαν ὅσα τε ἄλλα περὶ τὴν κτίσιν ταύ-
 την ἰστόρηται πολλοῖς μὲν εἴρηται καὶ διαφόρως τὰ
 25 πλεῖστα ἐνίοις, λεχθήσεται δὲ κάμοι τὰ πιθανώτατα
 τῶν μνημονευομένων. ἔχει δὲ ὧδε·

2 τύλλιος B | ὀστίλλιος AB 4 μάρκον AB 6 σερουί-
 λιος A 7 τέσσαρα B | σερουίλιον A 8 ὁ B om. R | τυρ-
 ρηνικὸς B 9 ἕως om. B 11 ἀναπολουμένων A | ἐτῶν B
 om. R | ἃ κατέσχον B ἀκάτια ἔσχον A 15 τὴν δεκαετίαν
 AB 21 τοιάδ' B τοιάδε R 22 καὶ Kiessling ἢ O

LXXVI. Ἀμόλιος ἐπειδὴ παρέλαβε τὴν Ἀλβανῶν

193 βασιλείαν τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν Νεμέτορα τῷ
κατισχυῖσαι τῆς πατρίου τιμῆς ἀπείροξας, τὰ τε ἄλλα
κατὰ πολλὴν ὑπεροψίαν τῶν δικαίων ἔδρα καὶ τελευ-
τῶν ἔρημον γένους τὸν οἶκον τοῦ Νεμέτορος ἐπεβού- 5
λευσε ποιῆσαι, τοῦ τε δίκην ὑποσχεῖν φόβῳ καὶ ἔρωτι
μὴ παυσθῆναί ποτε τῆς ἀρχῆς. βουλευσάμενος δὲ ταῦτα 2
ἐκ πολλοῦ πρῶτον μὲν τὸν υἱὸν τοῦ Νεμέτορος Αἴ-
γεστον ἄρτι γενειάζοντα φυλάξας ἔνθα ἐκυνηγέτει,
προλοχίσας τοῦ χωρίου τὸ ἀφανέστατον, ἐξελθόντα 10
ἐπὶ θήραν ἀποκτείνει καὶ παρεσκεύασε λέγεσθαι μετὰ
τὸ ἔργον ὡς ὑπὸ ληστῶν ἀναιρεθεῖν τὸ μειράκιον. οὐ
μέντοι κρείττων ἢ κατασκευαστὴ δόξα τῆς σιωπωμέ-
νης ἀληθείας ἐγένετο, ἀλλὰ πολλοῖς καὶ παρὰ τὸ 3
ἀσφαλὲς ἐτολμᾶτο λέγεσθαι τὸ πραχθέν. Νεμέτωρ δὲ 15
ἦδει μὲν τὸ ἔργον, λογισμῷ δὲ κρείττονι τοῦ πάθους
χρῶμενος ἄγνοίαν ἐσκήπτετο εἰς ἀκινδυνότερον ἀνα-
194 βαλέσθαι χρόνον τὴν ὀργὴν βουλευσάμενος. Ἀμό-
λιος δὲ τὰ τοῦ μειρακίου ὑπολαβὼν λεληθέναι δεύτερα
τάδε ἐποίει· τὴν θυγατέρα τοῦ Νεμέτορος Ἰλίαν, ὡς 20
δέ τινες γράφουσι Ῥεάν ὄνομα, Σιλουϊαν δ' ἐπίκλη-
σιν, ἐν ἀκμῇ γάμου γενομένην ἰέρειαν ἀποδείκνυσιν
Ἐστίας, ὡς μὴ τάχιον εἰς ἀνδρὸς ἐλθοῦσα τέκη τι-
μωροῦς τῷ γένει. πενταετοῦς δὲ οὐκ ἐλάττω χρόνου
ἔδει τὰς ἱεράς κόρας ἀγνὰς διαμεῖναι γάμων, αἷς ἀνα- 25

2 νεμίτορα passim Ba νεμέτορα ABb 4 καὶ κατὰ Bb |
τελευταῖον Bb 6 ἔρωτι τοῦ μὴ Stephanus 7 πανθῆναι
ABb 8 <αἴ>γεστον B et sic semper 14 ἐγένετο A | πολ-
λοῖς καὶ B καὶ π. R 20 Ἰλούϊαν B 21 Ἰουλίαν A Ἰουλίαν B
σιλουϊαν Glareanus 23 ὥστε AB 24 τριακονταετοῦς c.
Glareanus, Sylburg

τέθειται τοῦ τε ἀσβέστου πυρὸς ἢ φυλακὴ καὶ εἴ τι
 ἄλλο θρησκευέσθαι τῷ κοινῷ διὰ παρθένων νόμιμον
 4 ἦν. ἔπραττε δὲ Ἀμόλιος τοῦτο μετ' ὀνομάτων καλῶν,
 ὡς τιμὴν τῷ γένει καὶ κόσμον περιτιθείς οὔτε αὐτὸς
 5 εἰσηγησάμενος τὸν νόμον τόνδε οὔτε κοινῷ ὄντι πρῶ-
 τον ἀναγκάσας τῶν ἐν ἀξιώματι χρῆσθαι τὸν ἀδελ-
 φόν, ἐν ἔθει δὲ τοῖς Ἀλβανοῖς καὶ ἐν καλῷ ὄν τὰς
 εὐγενεστάτας ἀποδείκνυσθαι κόρας τῆς Ἑστίας προ-
 πόλους. ὁ δὲ Νεμέτωρ αἰσθόμενος οὐκ ἀπὸ τοῦ βελ-195
 10 τίστου ταῦτα πράττοντα τὸν ἀδελφὸν ὄργην φανεράν
 οὐκ ἐποιεῖτο, ἵνα μὴ τῷ δήμῳ ἀπέχθοιτο, ἀπόρρητον
 δὲ καὶ τοῦτο ἐφύλαττε τὸ ἔγκλημα.

LXXVII. Τετάρτῳ δ' ὕστερον εἶπει τὴν Ἰλίαν ἐλ-
 θοῦσαν εἰς ἱερὸν ἄλσος Ἄρεος ὕδατος ἄγνου κομιδῆς
 15 ἔνεκα, ᾧ πρὸς τὰς θυσίας ἔμελλε χρῆσασθαι, βιάζεται
 τις ἐν τῷ τεμένει. τοῦτον δὲ τινες μὲν ἀποφαίνουσι
 τῶν μνηστήρων ἕνα γενέσθαι τῆς κόρης ἐρωῶντα τῆς
 παιδίσκης, οἱ δὲ αὐτὸν Ἀμόλιον οὐκ ἐπιθυμίας μᾶλλον
 ἢ ἐπιβουλής ἔνεκα φραξάμενόν τε ὄπλοις ὡς ἐκπλη-
 20 κτικώτατος ὀφθῆσέσθαι ἔμελλε καὶ τὸ τῆς ὕψεως γνώ-
 ριμον εἰς ἀσαφῆς ὡς μάλιστα ἐδύνατο καθιστάντα·
 2 οἱ δὲ πλεῖστοι μυθολογοῦσι τοῦ δαίμονος εἰδῶλον,
 οὗ τὸ χωρίον ἦν, πολλὰ καὶ ἄλλα τῷ πάθει δαιμόνια
 ἔργα <προσάπτουτες> ἡλίου τε ἀφανισμὸν αἰφνίδιον καὶ

7 δὲ] δῆ c. Bücheler 9 ταῦτα οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου B
 10 ὄργην μὲν c. Cobet Obs. p. 35 12 τοῦτο ἔγκλημα ἐφύ-
 λαττε A τοῦτο ἐφυλάττετο τὸ ἐγ. B corr. Cobet l. l. 15 χρῆ-
 σασθαι B χρῆσθαι R 17 τῆς κόρης del. Bücheler, τῆς παι-
 δίσκης del. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1864, ἐρωῶντα τ. π. del.
 Urlichs Eos I p. 324 19 οἷς ὡς c. Meutzner Ann. phil. 1877
 p. 830 22—p. 125 5 corrupta censet Meutzner l. l. 24 προσ-
 ἄπτουτες add. Casaubonus om. O | αἰφνίδιον om. A

ζόφον ἐν οὐρανῷ κατασχόντα· ὄψιν δέ, ἣν καὶ τὸ εἶ-
 δωλον εἶχε, θαυμασιωτέραν μακροῦ δὴ τι κατὰ μέγεθος
 196 καὶ κάλλος ἀνθρώπων· φασὶ τε εἰπεῖν τῇ κόρη παρη-
 γοροῦντα τὴν λύπην τὸν βιασάμενον, ἐξ οὗ γενέσθαι
 δῆλον ὅτι θεὸς ἦν, μηδὲν ἄχθεσθαι τῷ πάθει. τὸ γὰρ 5
 κοινῶνημα τῶν γάμων αὐτῇ γεγονέναι πρὸς τὸν ἐμ-
 βατεύοντα τῷ χωρίῳ δαίμονα, τέξεσθαι δ' αὐτὴν ἐκ
 τοῦ βιασμοῦ δύο παῖδας ἀνθρώπων μακροῦ κρατί-
 στους ἀρετὴν καὶ τὰ πολέμια. ταῦτα δὲ εἰπόντα νέ-
 φει περικαλυφθῆναι καὶ ἀπὸ γῆς ἀρθέντα φέρεσθαι 10
 δι' ἄερος ἄνω. ὅπως μὲν οὖν χρὴ περὶ τῶν τοιῶνδε 3
 δόξης ἔχειν, πότερον καταφρονεῖν ὡς ἀνθρωπίνων
 ῥαδιουργημάτων εἰς θεοὺς ἀναφερομένων μηδὲν ἂν
 τοῦ θεοῦ λειτούργημα τῆς ἀφθάρτου καὶ μακαρίας
 φύσεως ἀνάξιον ὑπομένοντος, ἢ καὶ ταύτας παρα- 15
 δέχεσθαι τὰς ἱστορίας, ὡς ἀνακεκραμένης τῆς ἀπάσης
 οὐσίας τοῦ κόσμου καὶ μεταξὺ τοῦ θείου καὶ θνητοῦ
 γένους τρίτης τινὸς ὑπαρχούσης φύσεως, ἣν τὸ δαι-
 μόνων φῦλον ἐπέχει, τοτὲ μὲν ἀνθρώποις, τοτὲ δὲ
 θεοῖς ἐπιμιγνύμενον, ἐξ οὗ ὁ λόγος ἔχει τὸ μυθευόμε- 20
 197 νον ἡρώων φῦναι γένος, οὔτε καιρὸς ἐν τῷ παρόντι
 διασκοπεῖν ἀρκεῖ τε ὅσα φιλοσόφοις περὶ αὐτῶν
 ἐλέχθη. ἢ δ' οὖν κόρη μετὰ τὸν βιασμόν ἀρρωσθεῖν 4
 σκηψαμένη (τοῦτο γὰρ αὐτῇ παρήνεσεν ἢ μήτηρ

1 καὶ ὄψιν δὲ vel δὴ c. Urlichs Eos I p. 324 | καὶ del. Kiessling 2 δ(ῆ) τι B ἢ c. Kiessling 5 ἣν καὶ μηδὲν A
 11 ὅπως μὲν bis scripta B 13 μηδὲν ἂν τοῦ A μηδὲν αὐτοῦ Ba μηδὲν ἂν αὐτοῦ Bb 13—15 verba μηδὲν — ὑπο-
 μένοντος in suspicionem vocat Meutzner l. l. 18 τρίτης τινὸς om. A | ἢ c. Portus 21 ἡρώων ABa 22 ὅσα Stephanus ὡς O

ἀσφαλείας τε καὶ τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς ὀσίων ἔνεκα) οὐκέτι προσήει τοῖς ἱεροῖς, ἀλλὰ διὰ τῶν ἄλλων ἐγένετο παρθένων, αἷς τὸ αὐτὸ προσέκειτο ἔργον, ὅσα λειτουργεῖν ἐκείνην ἔδει.

5 LXXVIII. Ἀμόλιος δὲ εἴτε κατὰ τὴν συνείδησιν τῶν πραχθέντων εἴτε ὑπονοία τῶν εἰκότων προαχθεὶς ἔρευναν ἐποιεῖτο τῆς χρονίου τῶν ἱερῶν ἀποστάσεως, κατὰ τίνα γίνεται μάλιστα αἰτίαν ἰατρούς τε οἷς μάλιστα ἐπίστευεν εἰσπέμπων καὶ, ἐπειδὴ τὴν νόσον
10 αἱ γυναῖκες ἀπόρρητον ἀνθρώποις ἤτιῶντο εἶναι, τὴν
2 ἑαυτοῦ γυναῖκα φύλακα τῆς κόρης καταλιπών. ὥς δὲ κατήγορος αὕτη τοῦ πάθους ἐγένετο γυναικεία τεκμάρσει τὸ ἀφανὲς τοῖς ἄλλοις ἀνευροῦσα, τῆς μὲν παιδός, ὥς μὴ λάθῃ τεκοῦσα (ἦν δὲ οὐ πρόσω τοῦ
15 τόκου) φυλακὴν ἐποιεῖτο δι' ὄπλων· αὐτὸς δὲ καλέσας τὸν ἀδελφὸν εἰς τὸ συνέδριον τῆς τε λανθανού-198
σης τοὺς ἄλλους φθορᾶς μηνυτῆς γίνεται καὶ ἠτιᾶτο συγκακουρεῖν τῇ κόρῃ τοὺς γονεῖς ἐκέλευέ τε μὴ
3 κρύπτειν τὸν εἰργασμένον, ἀλλ' εἰς μέσον ἄγειν. Νε-
20 μέτωρ δὲ παραδόξων τε λόγων ἀκούειν ἔφη καὶ παντὸς ἀναίτιος εἶναι τοῦ λεγομένου χρόνον τε ἡξίου βασιάνου τῆς ἀληθείας ἔνεκα λαβεῖν· τυχῶν δὲ ἀναβολῆς μόλις, ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα παρὰ τῆς γυναικὸς ἔμαθεν ὥς ἡ παῖς ἐν ἀρχαῖς ἀφηγήσατο, τὸν τε βιασμὸν τὸν
25 ὑπὸ τοῦ θεοῦ γενόμενον ἀπέφαινε καὶ τοὺς λεχθέντας

8 τε B δὲ R 10 ἀνδράσιν c. Kayser Ann. phil. 1861
p. 6 11 καταλιπὼν Kiessling κατέλιπεν O καταλείπων c.
Kayser l. l. 12 αὕτη Bb αὐτῇ ABa 13 τεκμάρσει B
14 πόρρω B 19 τὸν εἰργασμένον B Reiske, τὸ εἶργ. R
22 δὴ ABa 23 μόνης B 24 ἀφηγήσατο τὸ πρᾶγμα AB
25 ἀπὸ B

ὑπ' αὐτοῦ περὶ τῶν διδύμων παίδων λόγους διεξήλ-
 θεν ἡξίου τε πίστιν ποιήσασθαι ταύτην τῶν λεγομέ-
 νων, εἰ τοιοῦτος ἰ τῆς ὠδίνος ἔσται γόνος, οἷον ὁ
 θεὸς ὑφηγήσατο. καὶ γὰρ ὁμοῦ τι τῷ τίκτειν εἶναι τὴν
 κόρην, ὥστε <οὐκ εἰς> μακρὰν ῥαδιουργεῖν φανήσεται. 5
 παρεδίδου δὲ καὶ τὰς φυλαττούσας τὴν κόρην καὶ
 ἐλέγχων οὐδενὸς ἀφίστατο. ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ τὸ 4
 199 μὲν τῶν συνόδρων πλήθος ἐπέιθετο, Ἀμόλιος δὲ οὐ-
 δὲν ὑγιᾶς ἀπέφαινε τῶν ἀξιουμένων, ἀλλ' ἐκ παν-
 τὸς ὥρμητο τρόπου τὴν ἄνθρωπον ἀπολέσαι. ἐν 10
 ὅσῳ δὲ ταῦτ' ἐγένετο παρῆσαν οἱ τὴν ὠδίνα φρου-
 ρεῖν ταχθέντες ἀποφαίνοντες ἄρρενα βρέφη δίδυμα
 τεκεῖν τὴν κόρην, καὶ ἀντίκα Νεμέτωρ μὲν ἐν τῷ
 αὐτῷ πολὺς ἦν λόγῳ τοῦ θεοῦ τε ἀποδεικνύς τὸ ἔρ-
 γον καὶ μηδὲν εἰς τὴν κόρην ἀνάτιον οὔσαν τοῦ πά- 15
 θους παρανομεῖν ἀξιῶν. Ἀμολίῳ δὲ τῶν ἀνθρωπειῶν
 τι μηχανημάτων καὶ τὸ περὶ τὸν τόκον ἐδόκει γενέ-
 σθαι παρασκευασθέντος ἑτέρου ταῖς γυναιξὶ βρέφους
 ἢ κρύφα τῶν φυλάκων ἢ συγκακουρογούντων, καὶ
 πολλὰ εἰς τοῦτο ἐλέχθη. ὡς δὲ τὴν γνώμην τοῦ βασι- 5
 λέως ἔμαθον οἱ σύεδροι ἀπαραιτήτῳ <τῇ> ὀργῇ χρω-
 μένην ἐδικαίωσαν καὶ αὐτοὶ καθάπερ ἐκεῖνος ἡξίου
 χρῆσασθαι τῷ νόμῳ κελεύοντι τὴν μὲν αἰσχύνασαν τὸ
 σῶμα ῥάβδοις αἰκισθεῖσαν ἀποθανεῖν, τὸ δὲ γεινηθὲν
 200 εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ βάλλεσθαι ῥεῖθρον· νῦν μέντοι 25

2 ταύτην B ταῦτα R 4—5 καὶ γὰρ — φανήσεται om. B
 5 οὐκ εἰς add. Stephanus | εἰ ῥαδιουργεῖ c. Reiske 9 ἀξιου-
 μένων Stephanus ἀξιολογούμενων O 12 δίδυμα post κόρην B
 15 τοῦ πάθους om. B 21 τῇ add. Grasberger Phil. XXXVIII
 p. 548 23 χρῆσασθαι B χρῆσθαι R

ζώσας κατορύττεσθαι τὰς τοιαύτας ὁ τῶν ἱερῶν ἀγορεῦει νόμος.

LXXVIII. Μέχρι μὲν δὴ τούτων οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων τὰ αὐτὰ ἢ μικρὸν παραλλάττοντες οἱ
 5 μὲν ἐπὶ τὸ μυθωδέστερον, οἱ δ' ἐπὶ τὸ τῆ ἀληθείᾳ
 ἐοικὸς μᾶλλον ἀποφαίνουσι, περὶ δὲ τῶν ἐξῆς δια-
 2 φέρονται. οἱ μὲν γὰρ εὐθύς ἀναιρεθῆναι λέγουσι τὴν
 κόρην, οἱ δ' ἐν εἰρκτῇ φυλαττομένην ἀδήλω διατελέ-
 σαι δόξαν τῷ δήμῳ παρασχοῦσαν ἀφανοῦς θανάτου.
 10 ἐπικλασθῆναι δὲ [τὸν] Ἀμόλιον εἰς τοῦτο ἰκετευούσης
 τῆς θυγατρὸς χαρίσασθαι τὴν ἀνεψιὰν αὐτῇ· ἦσαν δὲ
 σύντροφοί τε καὶ ἡλικίαν ἔχουσαι τὴν αὐτὴν ἀσπα-
 ζόμεναί τε ἀλλήλας ὡς ἀδελφάς. χαριζόμενον οὖν
 ταύτῃ Ἀμόλιον, μόνη δ' ἦν αὐτῷ θυγάτηρ, θανάτου
 15 μὲν ἀπολῦσαι τὴν Ἰλίαν, φυλάττειν δὲ καθείρξαντα
 ἐν ἀφανεῖ· λυθῆναι δὲ αὐτὴν ἀνὰ χρόνον Ἀμο-
 3 λίου τελευτήσαντος. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰλίας οὕτω
 διαλλάττουσιν αἱ τῶν παλαιῶν γραφαί, λόγον δ' ἔχου-
 σιν ὡς ἀληθεῖς ἐκάτεραι. διὰ τοῦτο καὶ γὰρ μνήμην ἀμ-201
 20 φοτέρων ἐποίησάμην, ὅποτέρᾳ δὲ χρὴ πιστεύειν αὐτός
 4 τις εἴσεται τῶν ἀναγνωσομένων. περὶ δὲ τῶν ἐκ τῆς
 Ἰλίας γενομένων Κόιντος μὲν Φάβιος ὁ Πίκτωρ λε-
 γόμενος, ᾧ Λεύκιός τε Κίγκιος καὶ Κάτων Πόρκιος
 καὶ Πείσων Καλπούρνιος καὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων
 25 οἱ πλείους ἠκολούθησαν, γέγραφε· ὡς κελεύσαντος

1 ἀγορεύει B διαγορεύει R 8 εἰρκτῇ B 9 ἀφανοῦς
 θ. τ. δ. παρασχοῦσαν B 10 τὸν del. Sintenis Em. Dion. II
 p. 20 12 ταύτην B 13 ἀδελφαί c. Reiske 14 ταύτη
 τὸν AB τὸν del. Sintenis l. l. 15 Ἰλουίαν B et sic semper
 20 ἑκαστός τις c. Kiessling 24 πίσων B 25 γέγραφε
 Plüss τῆι γραφῆι O

Ἄμολιόν τὰ βρέφη λαβόντες ἐν σκάφῃ κείμενα τῶν
 ὑπηρετῶν τινες ἔφερον ἐμβαλοῦντες εἰς τὸν ποτα-
 μὸν ἀπέχοντα τῆς πόλεως ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν εἴκοσι
 σταδίους. ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο καὶ εἶδον ἔξω 5
 τοῦ γνησίου ῥεῖθρου τὸν Τέβεριν ὑπὸ χειμῶνων συν- 5
 εχῶν ἐκτετραμμένον εἰς τὰ πεδία, καταβάντες ἀπὸ
 τοῦ Παλλαντίου τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὸ προσεχέστατον
 ὕδωρ, (οὐ γὰρ ἔτι προσωτέρω χωρεῖν οἴοίτε ἦσαν) ἔνθα
 πρῶτον ἢ τοῦ ποταμοῦ πλήμῃ τῆς ὑπωρείας ἦπτετο,
 τίθενται τὴν σκάφην ἐπὶ τοῦ ὕδατος. ἢ δὲ μέχρι μὲν 10
 τινος ἐνήχτετο, ἔπειτα τοῦ ῥεῖθρου κατὰ μικρὸν ὑπο-
 χωροῦντος ἐκ τῶν περὶ ἔσχατα λίθου προσπταίσει 6
 202 περιτραπεῖσα ἐκβάλλει τὰ βρέφη. τὰ μὲν δὴ κνυζού- 6
 μενα κατὰ τοῦ τέλματος ἐκλυινδεῖτο, λύκαινα δέ τις
 ἐπιφανεῖσα νεοτόκος σπαργῶσα τοὺς μαστοὺς ὑπὸ 15
 γάλακτος ἀνεδίδου τὰς θηλάς τοῖς στόμασιν αὐτῶν
 καὶ τῇ γλώττῃ τὸν πηλόν, ᾧ κατάπλεοι ἦσαν, ἀπε-
 λίχμα. ἐν δὲ τούτῳ τυγχάνουσιν οἱ νομεῖς ἐξελαύνου-
 τες τὰς ἀγέλας ἐπὶ νομήν (ἤδη γὰρ ἐμβατὸν ἦν τὸ
 χωρίον) καὶ τις αὐτῶν ἰδὼν τὴν λύκαιναν ὡς ἡσπά- 20
 ζετο τὰ βρέφη τέως μὲν ἀχανῆς ἦν ὑπὸ τε θάμβους
 καὶ ἀπιστίας τῶν θεωρουμένων· ἔπειτ' ἀπελθὼν καὶ
 συλλέξας ὅσους ἐδύνατο πλείστους τῶν ἀγχοῦ νεμόντων
 (οὐ γὰρ ἐπιστεύετο λέγων) ἄγει τοῦργον αὐτὸ θεασο-
 μένους. ὡς δὲ ἀκείνοι πλησίον ἐλθόντες ἔμαθον τὴν 7
 25

9 πλήμῃ A πλήμνη B 12 περιέσχατα A περίξ ἐσχάτων
 c. Sylburg περὶ τὰ ἔσχατα c. Meutzner Ann. phil. 1877 p. 830
 13 κνυζώμενα c. Cobet Obs. p. 35 14 ἐκλυινδεῖτο Cobet
 l. l. 16 ἀνεδίδου B ἐδίδου R 17 κατάπλεω c. Cobet l. l. |
 ἀπελιχμάτο c. Cobet l. l. 22 ἔπειτα ἐλθὼν O corr. Kiessling
 23 ὅσους B οὓς R

μὲν ὥσπερ τέκνα περιέπουσαν, τὰ δ' ὡς μητρὸς ἐξε-
 χόμενα, δαιμόνιον τι χρῆμα ὄραν ὑπολαβόντες ἐγγυ-203
 τέρω προσήεσαν ἀθρόοι δεδιττόμενοι βοῆ τὸ θηρίον.
 ἢ δὲ λύκαινα οὐ μάλα ἀγριαίνουσα τῶν ἀνθρώπων
 5 τῇ προσόδῳ, ἀλλ' ὥσπερὰν χειροθήτης ἀποστᾶσα τῶν
 βρεφῶν ἠρέμα καὶ κατὰ πολλὴν ἀλογίαν τοῦ ποιμενι-
 8 κοῦ ὀμίλου ἀπήει. καὶ ἦν γάρ τις οὐ πολὺν ἀπέχων
 ἐκεῖθεν ἱερὸς χῶρος ὕλη βαθεία συνηρηφῆς καὶ πέτρα
 κοίλη πηγὰς ἀνιέῖσα, ἐλέγετο δὲ Πανὸς εἶναι τὸ νά-
 10 πος, καὶ βωμὸς ἦν αὐτόθι τοῦ θεοῦ· εἰς τοῦτο τὸ
 χωρίον ἐλθοῦσα ἀποκρύπτεται. τὸ μὲν οὖν ἄλσος οὐκ-
 ἔτι διαμένει, τὸ δὲ ἄντρον, ἐξ οὗ ἡ λιβάς ἐκδίδεται,
 τῷ Παλλαντίῳ προσφροδομημένον δείκνυται κατὰ
 τὴν ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον φέρουσαν ὁδόν, καὶ τέμενός
 15 ἔστιν αὐτοῦ πλησίον, ἐνθα εἰκὼν κεῖται τοῦ πάθους
 λύκαινα παιδίῳ δυσὶ τοὺς μαστοὺς ἐπίσχουσα, χαλκᾷ
 ποιήματα παλαιᾶς ἐργασίας. ἦν δὲ τὸ χωρίον τῶν
 σὺν Εὐάνδρῳ ποτὲ οἰκισάντων αὐτὸ Ἀρκάδων ἱερὸν
 9 ὡς λέγεται. ὡς δὲ ἀπέστη τὸ θηρίον αἴρουσιν οἱ νο-
 20 μεῖς τὰ βρέφη σπουδὴν ποιούμενοι τρέφειν ὡς θεῶν 204
 αὐτὰ σώζεσθαι βουλομένων. ἦν δὲ τις ἐν αὐτοῖς συ-
 φορβίων βασιλικῶν ἐπιμελούμενος ἐπιεικῆς ἀνὴρ
 Φαιστύλος ὄνομα, ὃς ἐν τῇ πόλει κατὰ δὴ τι ἀναγ-
 καῖον ἐγεγόνει καθ' ὃν χρόνον ἡ φθορὰ τῆς Ἰλίας
 25 καὶ ὁ τόκος ἠλέγγετο, καὶ μετὰ ταῦτα κομιζομένων ἐπὶ
 τὸν ποταμὸν τῶν βρεφῶν τοῖς φέρουσιν αὐτὰ κατὰ

1 περιέπουσαν Sylburg περισπῶσαν O 7 καὶ om. B
 16 ἐπίσχοῦσα B | γάλκεια O 18 οἰκησάντων O 20 αὐτὰ
 ὡς θεῶν B 21 σώζεσθαι βουλομένων om. B 25 ἠλέγγετο A
 ἐγένετο B

θείαν τύχην ἅμα διεληλύθει τὴν αὐτὴν ὁδὸν εἰς τὸ
 Παλλάντιον ἰών· ὃς ἤμιστα τοῖς ἄλλοις καταφανῆς
 γενόμενος ὡς ἐπίσταται τι τοῦ πράγματος ἀξιόσας
 αὐτῷ συγχωρηθῆναι τὰ βρέφη λαμβάνει τε αὐτὰ παρὰ
 τοῦ κοινοῦ καὶ φέρων ὡς τὴν γυναιῖκα ἔρχεται. τετο-¹⁰
 κυῖαν δὲ καταλαβὼν καὶ ἀχθομένην ὅτι νεκρὸν αὐτῇ
 τὸ βρέφος ἦν παραμυθεῖται τε καὶ δίδωσιν ὑποβα-
 λέσθαι τὰ παιδιά πᾶσαν ἐξ ἀρχῆς διηγησάμενος τὴν
 κατασχουῖσαν αὐτὰ τύχην. ἀξιομένοις δὲ αὐτοῖς ὄνο-
 μα τίθεται τῷ μὲν Ῥωμύλον, τῷ δὲ Ῥῶμον. οἱ δὲ¹⁰
 ἀνδρωθέντες γίνονται κατὰ τε ἀξίωσιν μορφῆς καὶ
 φρονήματος ὄγκον οὐ συνοφορβοῖς καὶ βουκόλοις ἐοι-
 κότες, ἀλλ' οἷους ἂν τις ἀξιώσειε τοὺς ἐκ βασιλείου
 205 τε φύντας γένους καὶ ἀπὸ δαιμόνων σποραῖς γενέ-
 σθαι νομιζομένους, ὡς ἐν τοῖς πατρίοις ὕμνοις ὑπὸ¹⁵
 Ῥωμαίων ἔτι καὶ νῦν ἄδεται. βίος δ' αὐτοῖς ἦν βου-¹¹
 κολικὸς καὶ διάιτα αὐτουργὸς ἐν ὄρεσι τὰ πολλὰ πη-
 ξαμένοις διὰ ξύλων καὶ καλάμων σκηναῖς αὐτορόφους·
 ὧν ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ ἦν τις τοῦ Παλλαντίου <ἐπὶ> τῆς
 πρὸς τον ἱππόδρομον στρεφούσης λαρόνος Ῥωμύλου²⁰
 λεγομένη, ἣν φυλάττουσιν ἱερὰν οἷς τούτων ἐπιμελὲς
 οὐδὲν ἐπὶ τὸ σεμνότερον ἐξάγοντες, εἰ δέ τι πονήσειεν
 ὑπὸ χεიმῶνος ἢ χρόνου τὸ λείπον ἐξακούμενοι καὶ
 τῷ πρόσθεν ἐξομοιοῦντες εἰς δύναμιν. ἐπεὶ δὲ ἀμφὶ¹²
 τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγυότες ἦσαν ἀμφίλογόν τι²⁵
 περὶ τῆς νομῆς αὐτοῖς γίνεται πρὸς τοὺς Νεμέτορος

4 αὐτῷ Meutzner Ann. phil. 1877 p. 831 αὐτῷ O 7 ὑπο-
 βάλλεσθαι A 10 ῥέμον A 19 ἐπὶ τῆς ἐκ c. Sylburg ἐπὶ
 om. O 20 ἐπιστρεφούσης O | ἢ Ῥωμύλου c. Bücheler
 21 τούτων O τοῦτο Reiske 23 ἐξασκούμενοι B 25 ἀμφί . .
 λογον B

βουκόλους, οἱ περὶ τὸ Ἀνεντῖνον ὄρος ἀντικρὺ τοῦ
 Παλλαντίου κείμενον εἶχον τὰς βουστάσεις. ἤτιῶντο
 δὲ ἀλλήλους ἐκάτεροι θαμινὰ ἢ τὴν μὴ προσήκουσαν
 5 ὀργάδα κατανέμειν ἢ τὴν κοινὴν μόνους διακρατεῖν
 ἢ ὅ τι δήποτε τύχοι. ἐκ δὲ τῆς ἀψιμαχίας ταύτης²⁰⁶
 ἐγένοντο πληγαί ποτε διὰ χειρῶν, εἶτα δι' ὄπλων.
 13 τραύματα δὲ πολλὰ πρὸς τῶν μεираκίων λαβόντες οἱ
 τοῦ Νεμέτορος καὶ τινας καὶ ἀπολέσαντες τῶν σφε-
 τέρων καὶ τῶν χωρίων ἤδη κατὰ κράτος ἐξειργόμενοι
 10 παρεσκευάζοντο δόλον τινὰ ἐπ' αὐτούς. προλοχίσαντες
 δὴ τῆς φάραγγος τὸ ἀφανὲς καὶ συνθέμενοι τοῖς λο-
 χῶσι τὰ μεираκία τὸν τῆς ἐπιθέσεως καιρὸν οἱ λοιποὶ
 κατὰ πλῆθος ἐπὶ τὰ μανδρεύματα αὐτῶν νύκτωρ
 ἐπέβαλον. Ῥωμύλος μὲν οὖν τὸν χρόνον τοῦτον ἐτύγ-
 15 χανεν ἅμα τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κωμητῶν πεπο-
 ρευμένος εἰς τι χωρίον Καίνιναν ὀνομαζόμενον ἱερὰ
 14 ποιήσων ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πάτρια· Ῥῶμος δὲ τὴν ἐφο-
 δον αὐτῶν αἰσθόμενος ἐξεβοήθει λαβὼν τὰ ὄπλα
 διαταχέων ὀλίγους τῶν ἐκ τῆς κώμης φθάσοντας
 20 καθ' ἓν γενέσθαι παραλαβῶν. κάκεινοι οὐ δέχονται
 αὐτόν, ἀλλὰ φεύγουσιν ὑπαγόμενοι ἐνθα ἔμελλον ἐν
 καλῷ ὑποστρέψαντες ἐπιθήσεσθαι· ὁ δὲ Ῥῶμος κατ'²⁰⁷
 ἄγνοιαν τοῦ μηχανήματος ἄχρι πολλοῦ διώκων αὐ-
 τοὺς παραλλάττει τὸ λελοχισμένον χωρίον, κὰν τού-

1 ἀντικρὺς B 5 τύχοιεν c. Cobet Obs. p. 36 6 ποτε
 διὰ χειρῶν πληγαὶ B 8 καὶ τινας καὶ B καὶ τινας R 9 κατὰ
 κράτος ἤδη A 13 νύκτωρ om. B 14 ἐπέβαλλον A | τοῦ-
 τον om. A | τυγχάνει A 15 πορευόμενος B 16 καινιμῶν A
 καινιμῶν B Καίνιναν Steph. Byz. corr. Cobet Obs. p. 36
 17 ῥέμος ABc ῥ(ῶ)μος Bb item v. 22 18 λαβῶν τὰ
 ὄπλα B τὰ ὁ. λ. R 24 προλελοχισμένον c. Reiske | καὶ
 τούτω A

τῷ ὃ τε λόχος ἀνίσταται καὶ οἱ φεύγοντες ὑποστρέφουσι. κνκλωσάμενοι δὲ αὐτοὺς καὶ πολλοῖς ἀράττοντες λίθοις λαμβάνουσιν ὑποχειρίους. ταύτην γὰρ εἶχον ἐκ τῶν δεσποτῶν τὴν παρακέλευσιν, ζῶντας αὐτοῖς τοὺς νεανίσκους κομίσαι. οὕτω μὲν δὴ χειρω-⁵θεις ὁ Ῥῶμος ἀπήγετο.

LXXX. Ὡς δὲ Τουβέρων Αἴλιος δεινὸς ἀνὴρ καὶ περὶ τὴν συναγωγὴν τῆς ἱστορίας ἐπιμελὴς γράφει, προειδότες οἱ τοῦ Νεμέτορος θύσοντας τὰ Λύκαια τοὺς νεανίσκους τῷ Πανὶ τὴν Ἀρκαδικὴν ὡς ¹⁰ Εὐάνδρος κατεστήσατο θυσίαν ἐνήδρευσαν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῆς ἱερουργίας, ἥνικα χρῆν τοὺς περὶ τὸ Παλλάντιον οἰκοῦντας τῶν νέων ἐκ τοῦ Λυκαίου τεθυκότας περιελθεῖν δρόμῳ τὴν κώμην γυμνοὺς ὑπεξωσμένους τὴν αἰδῶ ταῖς δοραῖς τῶν νεοθύτων. ¹⁵ τοῦτο δὲ καθαρμὸν τινα τῶν κωμητῶν πάτριον ἐδύνατο, ὡς καὶ νῦν ἐτι δρᾶται. ἐν δὴ τούτῳ τῷ χρόνῳ ² ²⁰⁸τοὺς ἱεροποιούσους νεανίσκους οἱ βουκόλοι λοχήσαντες κατὰ τὸ στενόπορον τῆς ὁδοῦ, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον τάγμα τὸ σὺν τῷ Ῥῶμῳ κατ' αὐτοὺς ἐγένετο, τῶν ²⁰ ἀμφὶ Ῥωμύλον τε καὶ ἄλλων ὑστεριζόντων (τριχῆ γὰρ ἐνεπέμνητο καὶ ἐκ διαστήματος ἔθεον) οὐ περιμεΐναντες τοὺς λοιποὺς ὀρμῶσιν ἐπὶ τοὺς πρώτους ἐμβοήσαντες ἀθρόοι καὶ περιστάντες ἔβαλλον οἱ μὲν ἀκοντίοις, οἱ δὲ λίθοις, οἱ δ' ὡς ἕκαστοί τι διὰ χειρὸς εἰ-²⁵

6 ῥῶμος A ῥ(ῶ)μος Bb ῥέμος Bc posthac codicum lectiones discrepantes huius vocis non notabo 12 * ἐχρῆν O

13 τῶν νομέων c. Bücheler 14—15 τεθυκότας—ὑπεξωσμένους om. Aa, add. A mg. 19 τὸ πρῶτον B τὸ om. R 20 κατ' αὐτοὺς ἐγένετο om. B 21 τῶν ἄλλων c. Kiessling

χον. οἱ δ' ἐκπλαγέντες τῷ παραδόξῳ τοῦ πάθους καὶ
 ἀμηχανοῦντες ὅ τι δράσειαν πρὸς ὀπλισμένους ἄνο-
 πλοι μαχόμενοι κατὰ πολλὴν εὐπέτειαν ἐχειρώθησαν.
 3 ὁ μὲν οὖν Ῥῶμος ἐπὶ τοῖς πολεμίοις γενόμενος οὗ-
 5 τως, εἶθ' ὡς ὁ Φάβιος παραδέδωκε δέσμιος εἰς τὴν
 Ἄλβαν ἀπήγετο. Ῥωμύλος δ' ἐπειδὴ τὸ περὶ τὸν
 ἀδελφὸν ἔγνω πάθος, διώκειν εὐθύς ᾤετο δεῖν τοὺς
 ἀκμαιοτάτους ἔχων τῶν νομέων, ὡς ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν
 ὄντα καταληψόμενος τὸν Ῥῶμον· ἀποτρέπεται δ' ὑπὸ
 10 τοῦ Φαιστύλου. ὁρῶν γὰρ αὐτοῦ τὴν σπουδὴν μακι-
 κωτέραν οὔσαν <οὔτος> νομισθεὶς ὁ πατήρ, <ᾶ> τὸν 209
 ἔμπροσθεν χρόνον ἀπόρρητα ποιούμενος τοῖς μειρα-
 κίοις διετέλεσεν, ὡς μὴ θάττον ὀρμήσωσι παρακιν-
 δυνεῦσαι τι πρὶν ἐν τῷ κρατίστῳ τῆς ἀκμῆς γενέ-
 15 σθαι, τότε δὴ πρὸς τῆς ἀνάγκης βιασθεὶς μονω-
 4 θέντι τῷ Ῥωμύλῳ λέγει. μαθόντι δὲ τῷ νεανίσκῳ
 πᾶσαν ἐξ ἀρχῆς τὴν κατασχοῦσαν αὐτοὺς τύχην τῆς
 τε μητρὸς οἶκος εἰσέρχεται καὶ Νεμέτορος φροντίς,
 καὶ πολλὰ βουλευσαμένῳ μετὰ τοῦ Φαιστύλου τῆς
 20 μὲν αὐτίκα ὀρμῆς ἐπισχεῖν ἐδόκει, πλείονι δὲ παρα-
 σκευῇ δυνάμεως χρησάμενον ὅλον ἀπαλλάξαι τὸν
 οἶκον τῆς Ἀμολίου παρανομίας κίνδυνόν τε τὸν ἔσχα-
 τον ὑπὲρ τῶν μεγίστων ἄθλων ἀναρροῖψαι, πράττειν
 δὲ μετὰ τοῦ μητροπάτορος ὅ τι ἂν ἐκείνῳ δοκῇ.

2 ἄοπλοι B 5 εἶθ' οὕτως c. Sintenis Em. Dion. I p. 17
 6 δὲ B 10 ὁρῶν γὰρ οὔτος αὐτοῦ — οὔσαν. ἐπεὶ τίς γὰρ ἦν
 αὐτῶν ἢ μήτηρ καὶ τίς νομισθεὶς ὁ πατήρ Schnelle Exerc.
 p. 23 11 οὔτος, quod Schnelle post γὰρ addidit, huc inserui |
 ὁ om. ABa, add. Bb | ᾶ add. Kiessling, Meutzner Ann. phil.
 1877 p. 831 15 δὴ Schnelle l. l. δὲ O 23 πράττει A
 24 δοκεῖ O

LXXXI. Ὡς δὲ ταῦτα κράτιστα εἶναι ἔδοξε συγ-
καλέσας τοὺς κωμήτας ἅπαντας ὁ Ῥωμύλος καὶ δεη-
θεὶς εἰς τὴν Ἄλβαν ἐπιείεσθαι διαταχέων μὴ κατὰ
τὰς αὐτὰς πύλας ἅπαντας μὴδ' ἀθρόους εἰσιόντας, μὴ
τις ὑπόνοια πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει γένηται, καὶ περὶ 5
τὴν ἀγορὰν ὑπομένοντας ἐτοιμοὺς εἶναι δρᾶν τὸ κε-
210 λευόμενον, ἀπήει πρῶτος εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ τὸν 2
Ῥῶμον ἄγοντες ἐπειδὴ κατέστησαν ἐπὶ τὸν βασιλέα,
τὰς τε ὕβρεις ἀπάσας, ὅσας ἦσαν ὑβρισμένοι πρὸς
τῶν μειρακίων, κατηγόρουν καὶ τοὺς τραυματίας 10
σφῶν ἐπεδείκνυσαν τιμωρίας εἰ μὴ τεύξονται κατα-
λείπειν προλέγοντες τὰ βουφόρβια. Ἀμόλιος δὲ τοῖς
χωρίταις κατὰ πλῆθος ἐληλυθόσι χαρίζεσθαι βου-
λόμενος καὶ τῷ Νεμέτορι (παρῶν γὰρ ἐτύγγανε
συναγανακτῶν τοῖς πελάταις) εἰρήνην τε ἀνὰ τὴν 15
χώραν σπεύδων εἶναι καὶ ἅμα καὶ τὸ αὐθαδες τοῦ
μειρακίου, ὡς ἀκατάπληκτον ἦν ἐν τοῖς λόγοις, δι'
ὑποψίας λαμβάνων καταψηφίζεται τὴν δίκην· τῆς δὲ
τιμωρίας τὸν Νεμέτορα ποιεῖ κύριον εἰπών, ὡς τῷ δρᾶ-
σαντι δεινὰ τὸ ἀντιπαθεῖν οὐ πρὸς ἄλλου τινὸς μᾶλ- 20
λον ἢ τοῦ πεπονθότος ὀφείλεται. ἐν ὅσῳ δ' ὁ Ῥῶμος 3
ὑπὸ τῶν τοῦ Νεμέτορος βουκόλων ἤγχετο δεδεμένος
τε ὀπίσω τῷ χεῖρι καὶ πρὸς τῶν ἀγόντων ἐπικερτο-
211 μούμενος, ἀκολουθῶν ὁ Νεμέτωρ τοῦ τε σώματος
τὴν εὐπρέπειαν ἀπεθαύμαζεν, ὡς πολὺ τὸ βασιλικὸν 25
εἶχε, καὶ τοῦ φρονήματος τὴν εὐγένειαν ἐνεθυμείτο,

1 εἶναι om. B 8 ἐπὶ R εἰς B | τὸν βασιλέα O τὰ
βασιλεία Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1864 11 τιμωρίας τε O
τε del. Sauppe l. l. 12 σφῶν A 13 πολίταις B τοῖς
τε χωρίταις Sauppe l. l. | χαρίζόμενος B 16 καὶ ἅμα τὸ B
21 δ' ὁ B δὲ ὁ R 25 ἀπεθαύμασεν A

ἦν καὶ παρὰ τὰ δεινὰ διέσωσεν οὐ πρὸς οἶκτον οὐδὲ
 λιπαρήσεις, ὡς ἅπαντες ἐν ταῖς τοιαῖσδε ποιῶσι τύ-
 χαις, τραπόμενος, ἀλλὰ σὺν εὐκόσμῳ σιωπῇ πρὸς τὸν
 4 μόνον ἀπιών. ὡς δ' εἰς τὴν οἰκίαν ἀφίκοντο μετα-
 5 στήναι τοὺς ἄλλους κελεύσας μονωθέντα τὸν Ῥῶμον
 ἤρετο τίς εἶη καὶ τίνων, ὡς οὐκ ἂν ἐκ τῶν τυχόντων
 γε ἄνδρα τοιοῦτον γενόμενον. εἰπόντος δὲ τοῦ Ῥώμου
 τοσοῦτον εἰδέναι μόνον κατὰ πύστιν τοῦ τρέφοντος,
 ὅτι σὺν ἀδελφῷ διδύμῳ ἐκτεθειή βρέφος εἰς νάπην
 10 εὐθύς ἀπὸ γουῆς καὶ πρὸς τῶν νομέων ἀναιρεθεὶς
 ἐκτραφείη, βραχὺν ἐπισχὼν χρόνον εἴτε ὑποτοπη-
 θεὶς τι τῶν ἀληθῶν εἴτε τοῦ δαίμονος ἄγοντος εἰς
 5 τούμφανες τὸ πρᾶγμα λέγει πρὸς αὐτόν· Ὅτι μὲν ἐπ'
 ἐμοὶ γέγονας, ὦ Ῥῶμε, παθεῖν ὅ τι ἂν δικαιώσω,²¹²
 15 καὶ ὡς περὶ πολλοῦ ποιήσαιντ' ἂν οἱ κομίσαντές σε
 δεῦρο πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες ἀποθανεῖν, οὐ-
 δὲν δεῖ πρὸς εἰδότα λέγειν. εἰ δέ σε θανάτου τε καὶ
 ἄλλου παντὸς ἐκλυσαίμην κακοῦ, ἄρ' ἂν εἰδείης μοι
 χάριν καὶ δεομένῳ ὑπουργήσεως ὃ κοινὸν ἀμφοῖν
 6 ἔσται ἀγαθόν; ἀποκριναμένου δὲ τοῦ μειρακίου ὅποσα
 20 τοὺς ἐν ἀπογνώσει βίου κειμένους ἢ τοῦ σωθήσε-
 σθαι ἐλπίς τοῖς κυρίοις τούτου λέγειν καὶ ὑπισχνεῖ-
 σθαι ἐπαίρει, λῦσαι κελεύσας αὐτὸν ὁ Νεμέτωρ καὶ
 πάντας ἀπελθεῖν ἐκποδῶν φράζει τὰς αὐτοῦ τύχας,
 25 ὡς Ἀμόλιος αὐτὸν ἀδελφὸς ὦν ἀπεστέρησε τῆς βασι-
 λείας ὄρφανόν τε τέκνων ἔθηκε, τὸν μὲν ἐπὶ θήρᾳ

1 καὶ B om. R | διέσωζεν c. Kiessling 3 πρὸς B ἐπὶ R
 6 ἐκ τίνων c. Cobet Obs. p. 36 16 παθόντες σ' ἀποθ. c. Meutz-
 ner Ann. phil. 1877 p. 832 παθόντα σ' Reiske 19 δεομένου B
 24 ἅπαντας A | ἀπελθεῖν ἐκποδῶν B ἀπελθεῖν ἐ. R | αὐτοῦ AB
 corr. Stephanus 25 ὦν om. B 26 τε Meutzner l. l. δὲ O

κρύφα διαχειρισάμενος, τὴν δ' ἐν εἰρκτῇ δεδεμένην φυλάττων, τὰ τε ἄλλα ὅποσα δεσπότης χρώμενος δούλω <λωβᾶται>.

LXXXII. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ πολὺν θρηῆνον ἅμα τοῖς λόγοις καταχεάμενος ἤξιον τιμωρὸν τοῖς κατ' οἶκον 5 αὐτοῦ <κακοῖς> τὸν Ῥῶμον γενέσθαι. ἀσμένως δὲ ὑποδεξαμένου τὸν λόγον τοῦ μειρακίου καὶ παραντίκα τάττειν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἔργον ἀξιούντος ἐπαινέσας ὁ Νεμέτωρ 213 τὴν προθυμίαν, Τῆς μὲν πράξεως ἔφη τὸν καιρὸν ἐγὼ ταμιεύσομαι, σὺ δὲ τέως πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀπόρρη- 10 τον ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἀγγελίαν πέμψον, ὅτι σώξῃ τε δηλῶν καὶ διαταχέων αὐτὸν ἦκειν ἀξιῶν. ἐκ δὲ τού- 2 του πέμπεται τις ἐξευρεθεῖς, ὃς ἐδόκει ὑπηρετήσῃν καὶ περιτυχῶν οὐ πρόσω τῆς πόλεως ὄντι Ῥωμύλω διασαφεῖ τὰς ἀγγελίας· ὁ δὲ περιχαρῆς γενόμενος 15 ἔρχεται σπουδῇ πρὸς Νεμέτορα καὶ περιπλακεῖς ἀμφοῖν ἀσπάζεται μὲν πρῶτον, ἔπειτα φράζει τὴν ἐκθεσιν σφῶν καὶ τροφήν καὶ τᾶλλα ὅσα παρὰ τοῦ Φαιστύλου ἐπύθετο. τοῖς δὲ βουλομένοις τε καὶ οὐ πολλῶν ἵνα πιστεύσειαν τεκμηρίων δεομένοις καθ' 20 ἡδονὰς τὸ λεγόμενον ἦν. ἐπεὶ δὲ ἀνέγνωσαν ἀλλήλους αὐτίκα συνειάττοντο καὶ διεσκόπουν ὅστις ἔσται

3 λωβᾶται add. Meutzner l. l. διατελεῖ Sintenis Em. Dion. III p. 7, om. O 5. 6 τοῖς κατ' οἶκον αὐτοῦ <κακοῖς> Kiessling κατοίκους A Ba κατ' οἶκους Bb κακοῖς c. Reiske τοῖς κατ' οἶκον κακοῖς αὐτοῦ Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1857 αὐτοῦ AB 7 *παραντίκα] πάλαι O, μάλα Sauppe l. l. 8 αὐτὸν Sauppe l. l. αὐτὸν O 13 εὖ ὑπηρετήσῃν c. Meineke, προθύμως καὶ πιστῶς ἐδόκει c. Reiske 16 ὃς περιπλακεῖς c. Reiske 18 ὅσα] ἂ B ὅσα οὐπω c. Reiske 19 φαιστύλου B σωματοφύλακος A | verba βουλομένοις τε καὶ Kiessling post δεομένοις transposuit 21 ἦν om. AB

3 τρόπος ἢ καιρὸς εἰς τὴν ἐπίθεσιν ἐπιτήδειος. ἐν ᾧ
 δὲ οὗτοι περὶ ταῦτ' ἦσαν ὁ Φαιστύλος ἀπάγεται
 πρὸς Ἀμόλιον. δεδοικῶς γὰρ μὴ οὐ πιστὰ δόξη τῷ
 Νεμέτορι λέγειν ὁ Ρωμύλος ἄνευ σημείων ἐμφανῶν
 5 μεγάλου πράγματος μηνυτῆς γενόμενος, τὸ γνώ-²¹⁴
 ρισμα τῆς ἐκθέσεως τῶν βρεφῶν τὴν σκάφην ἀναλα-
 4 βῶν ὀλίγον ὕστερον ἐδίωκεν εἰς τὴν πόλιν. διερχόμενον δ' αὐτὸν τὰς πύλας ταραχῶδῶς πάνυ καὶ
 περὶ πολλοῦ ποιούμενον μηδενὶ ποιῆσαι καταφανῆς
 10 τὸ φερόμενον τῶν φυλάκων τις καταμαθῶν (ἦν δὲ
 πολεμίων ἐφόδου δέος, καὶ τὰς πύλας οἱ μάλιστα πι-
 στευόμενοι πρὸς τοῦ βασιλέως ἐφρούρουν) συλλαμ-
 βάνει τε καὶ τὸ κρυπτόν ὅ τι δήποτ' ἦν καταμαθεῖν
 ἀξιῶν, ἀποκαλύπτει βία τὴν περιβολήν. ὡς δὲ τὴν
 15 σκάφην ἐθεάσατο καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔμαθεν ἀπορού-
 μενον, ἠξίου λέγειν τίς ἢ ταραχὴ καὶ τί τὸ βούλημα
 τοῦ μὴ φανερῶς ἐκφέρειν σκεῦος οὐδὲν δεόμενον
 5 ἀπορρήτου φορᾶς. ἐν δὲ τούτῳ πλείους τῶν φυλάκων
 συνέρρεον καὶ τις αὐτῶν γνωρίζει τὴν σκάφην αὐτὸς
 20 ἐν ἐκείνῃ τὰ παιδία κομίσας ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ φρά-
 ζει πρὸς τοὺς παρόντας. οἱ δὲ συλλαβόντες τὸν Φαι-
 στύλον ἄγουσιν ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ διηγοῦν-
 6 ται τὰ γενόμενα. Ἀμόλιος δὲ ἀπειλῇ βασάνων κατα-²¹⁵
 πληξάμενος τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ λέξοι τὰς ἀληθείας

v. 1 — p. 141, 10 exstant in Nicolai Damasceni eclogis Turo-
 nensibus (T) apud Valesium (Fragm. Hist. Graec. ed. C. Muel-
 lerus tom. III p. 409 seq.) 4 ῥωμύλος Sylburg φαιστύλος
 ABT 10 φερόμενον Gelenius λεγόμενον OT στεγόμενον c.
 Reiske 11 πεπιστευμένοι T 13 τε] δὴ T 17 εἰσφέρειν
 BT | οὐδὲν om. T 20 γνωρίσας T 24 τὰ τῆς ἀληθείας
 c. Valesius | λέξοι AB

ἐκῶν, πρῶτον μὲν εἰ ζῶσιν οἱ παῖδες ἤρето· ὡς δὲ τοῦτ' ἔμαθε τῆς σωτηρίας αὐτοῖς ὅστις ὁ τρόπος ἐγένετο· διηγησαμένου δὲ αὐτοῦ πάντα ὡς ἐπράχθη, "Ἄγε δὴ, φησὶν ὁ βασιλεύς, ἐπειδὴ ταῦτ' ἀληθεύσας ἔχεις, φράσον ὅπου νῦν ἂν εὐρεθεῖεν. οὐ γὰρ ἔτι δίκαιοί εἰ- 5 σιν ἐν βουκόλοις καὶ ἄδοξον βίον ζῆν ἔμοιγε ὄντες συγγενεῖς, ἄλλως τε καὶ θεῶν προνοία σωζόμενοι.

LXXXIII. Φαιστύλος δὲ τῆς ἀλόγου πραότητος ὑποψία κινηθεὶς μὴ φρονεῖν αὐτὸν ὅμοια τοῖς λόγοις ἀποκρίνεται ὧδε· Οἱ μὲν παῖδές εἰσιν ἐν τοῖς ὄρεσι 10 βουκολοῦντες, ὅσπερ ἐκείνων βίος, ἐγὼ δ' ἐπέμφθην παρ' αὐτῶν τῇ μητρὶ δηλώσων ἐν αἷς εἰσι τύχαις· ταύτην δὲ παρά σοι φυλάττεσθαι ἀκούων δεήσεσθαι τῆς σῆς θυγατρὸς ἔμελλον, ἵνα με πρὸς αὐτὴν ἀγάγοι. τὴν δὲ σκάφην ἔφερον, ἵν' ἔχω δεικνύμαι τεκμηρίον 15 216 ἔμφανές ἅμα τοῖς λόγοις. νῦν οὖν ἐπεὶ δέδοκται σοι τοὺς νεανίσκους δεῦρο κομίσαι χαίρω τε, καὶ πέμψον οὔστινας βούλει σὺν ἐμοί. δείξω μὲν οὖν τοῖς ἐλθοῦσι τοὺς παῖδας, φράσουσι δ' αὐτοῖς ἐκεῖνοι τὰ παρά σου. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' ἔλεγεν ἀναβολὴν εὐρέσθαι βουλόμε- 20 νος τοῖς παισὶ τοῦ θανάτου καὶ ἅμα αὐτὸς ἀποδράσεσθαι τοὺς ἄγοντας, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ὄρεσι γένηται, ἐλπίσας. Ἀμόλιος δὲ τοῖς πιστοτάτοις τῶν ὄπλοφόρων ἐπιστείλας κρύφα, οὓς ἂν ὁ συνοφορβὸς αὐτοῖς

3 ὡς RT ὅσα B 6 ἄδοξον βίον Usener, ἀδόξω βίω OT
 8 ὑπὸ τῆς c. Valesius 11 ὅσπερ BbT ὅσπερ ABa 12 παρ' BT ὑπ' R
 14 τῆς σῆς θυγατρὸς BT τῆς θ. τῆς σῆς R
 16 ἐπεὶ BbT ἐπὶ Ba ἐπειδὴ R | δέδοκ(ταί σοι) B σοι om. T
 18 δείξομεν T 19 παῖδας BT παῖδας ἐγὼ R 21 παισὶν A | ἀποδράσασθαι AB | ἀποδράσεσθαι T 23 ὄπλοφόρων] φίλων T | συνοφορβὸς BT

δείξῃ συλλαβόντας ὡς αὐτὸν ἄγειν, ἀποστέλλει δια-
 ταχέων. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος αὐτίκα γνώμη
 ἐποιεῖτο καλέσας τὸν ἀδελφὸν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ
 ἔχειν, ἕως ἂν εὖ θῆται τὰ παρόντα, καὶ αὐτὸν ὡς ἐπ'
 3 ἄλλο δὴ τι ἐκάλει. ὁ δὲ ἀποσταλὴς ἄγγελος εὐνοία
 5 τε τοῦ κινδυνεύοντος καὶ ἐλέῳ τῆς τύχης ἐπιτρέψας
 κατήγορος γίνεται Νεμέτορι τῆς Ἀμολίου γνώμης.
 ὁ δὲ τοῖς παισὶ δηλώσας τὸν κατειληφότα κίνδυνον
 αὐτοὺς καὶ παρακελευσάμενος ἄνδρας ἀγαθοὺς γε-
 10 νέσθαι παρῆν ἄγων ὀπλισμένους ἐπὶ τὰ βασίλεια
 τῶν τε ἄλλων πελατῶν καὶ ἐταίρων καὶ θεραπείας
 πιστῆς χεῖρα οὐκ ὀλίγην. ἤκον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν²¹⁷
 συνελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἐκλιπόντες τὴν ἀγορὰν
 ἔχοντες ὑπὸ ταῖς περιβολαῖς ξίφη κεκρυμμένα, στίφος
 15 καρτερόν. βιασάμενοι δὲ τὴν εἴσοδον ἀθρόα ὄρμῃ πάν-
 τες οὐ πολλοῖς ὀπλίταις φρουρουμένην ἀποσφάττουσιν
 εὐπειῶς Ἀμόλιον καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ἄκραν καταλαμ-
 βάνονται. ταῦτα μὲν οὖν τοῖς περὶ Φάβιον εἴρηται.

LXXXIII. Ἔτεροι δὲ οὐδὲν τῶν μυθωδεστέρων
 20 ἀξιούντες ἱστορικῇ γραφῇ προσήκειν τὴν τε ἀπόθε-
 σιν τὴν τῶν βρεφῶν οὐχ ὡς ἐκελεύσθη τοῖς ὑπηρέταις
 γενομένην ἀπίθανον εἶναι φασί, καὶ τῆς λυκαίνης τὸ
 τιθασόν, ἢ τοὺς μαστοὺς ἐπέιχε τοῖς παιδίοις, ὡς δρα-
 2 ματικῆς μεστὸν ἀτοπίας διασύρουσιν· ἀντιδιαλλαττό-

2 δὲ om. T 4 ὤφθηται T 5 ἐπ' ἄλλῳ δὴ τινι T
 6 ἐπιστρέψας BT 9 παρακαλεσάμενος Ba 11 ἐταίρων BbT
 ἐτέρων ABa 13 ἐκλιπόντες BT ἐκλείποντες A 14 περι-
 βολαῖς BT περιβολαῖς ἑαυτῶν R 17 καταλαμβάνουσι T
 18 μὲν οὖν om. T | ταῦτα εἴρηται T 20 τὴν τε Reiske τὴν
 γε OT 21 τὴν τῶν BT τῶν R | οὕτως ὡς c. Reiske 23 δρα-
 ματικῆς BT δραστηκῆς R

μνοι δὲ πρὸς ταῦτα λέγουσιν ὡς ὁ Νεμέτωρ, ἐπειδὴ
 τὴν Ἰλίαν ἔγνω κύνουσαν, ἕτερα παρασκευασάμενος
 παιδία νεογνὰ διηλλάξατο τεκούσης αὐτῆς τὰ βρέφη
 καὶ τὰ μὲν ὀθνεῖα δέδωκε τοῖς φυλάττουσι τὰς ὠδί-
 νας ἀποφέρειν εἴτε χρημάτων τὸ πιστὸν τῆς χρείας 5
 αὐτῶν πριάμενος εἴτε διὰ γυναικῶν τὴν ὑπαλλαγὴν
 μηχανησάμενος, καὶ αὐτὰ λαβὼν Ἀμόλιος ὅτῳ δὴ τινι
 218 τρόπῳ ἀναιρεῖ· τὰ δ' ἐκ τῆς Ἰλίας γενόμενα περὶ
 παντὸς ποιούμενος ὁ μητροπάτωρ διασώζεσθαι δι-
 δωσι τῷ Φαιστύλῳ. τὸν δὲ Φαιστύλον τοῦτον Ἀρ- 3
 κάδα μὲν εἶναι φασι τὸ γένος ἀπὸ τῶν σὺν Εὐάνδρῳ, 10
 κατοικεῖν δὲ περὶ τὸ Παλλάντιον ἐπιμέλειαν ἔχοντα
 τῶν Ἀμολίου κτημάτων. χαρίσασθαι δὲ Νεμέτορι τὴν
 ἐκτροφὴν τῶν παίδων τὰδελφῷ πειθόμενον ὄνομα
 Φαυστίῳ τὰς περὶ τὸν Ἀνεντῖνον τρεφομένας τοῦ 15
 Νεμέτορος ἀγέλας ἐπιτροπεύοντι· τὴν τε τιθηνησα- 4
 μένην τὰ παιδία καὶ μαστοὺς ἐπισχοῦσαν οὐ λύκαιναν
 εἶναι φασιν, ἀλλ' ὥσπερ εἰκὸς γυναικα τῷ Φαιστύλῳ
 συνοικοῦσαν Λαυρεντίαν ὄνομα, ἧ δημοσιευούσῃ ποτὲ
 τὴν τοῦ σώματος ὄραν οἱ περὶ τὸ Παλλάντιον διατρί- 20
 βοντες ἐπέκλησιν ἔθεντο τὴν Λούπαν· ἔστι δὲ τοῦτο
 Ἑλληνικόν τε καὶ ἀρχαῖον ἐπὶ ταῖς μισθαρουούσαις
 τὰφροδίσια τιθέμενον, αἷ νῦν εὐπρεπεστέρα κλήσει
 ἐταῖραι προσαγορεύονται. ἀγνοοῦντας δὲ τινας αὐτὸ
 πλάσαι τὸν περὶ τῆς λυκαίνης μῦθον, ἐπειδὴ κατὰ 25

2 Ἰλιαν BT 4 δέδωκε BT ἔδωκεν post ὠδίνης v. 5 R
 5 ἐπιφέρειν T | διὰ χρημάτων c. Plüss 7 ποιησάμενος T |
 λαβὼν ὁ BT τινι om. T 8 ἀναιρεῖται τὰ T | Ἰλίας, BT
 14 τὰδελφῷ Hertlein Hermes X p. 409 ἀδελφῷ O 15 Φαύ-
 στῳ c. Reiske 16 τιθησαμένην A 21 λούπαν AB 22 τε R
 τι B 23 τὰ ἀφροδίσια B | ἧ αἷ A οἶαι c. Reiske

τὴν γλῶτταν, ἣν τὸ Λατίνων ἔθνος φθέγγεται, λού-219
 5 πα καλεῖται τοῦτο τὸ θηρίον. ἡνίκα δὲ τῆς ἐν τῷ γά-
 λακτι τροφῆς ἀπηλλάγη τὰ παῖδια, δοθῆναι πρὸς τῶν
 τρεφόντων εἰς Γαβίους πόλιν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ
 5 Παλλαντίου κειμένην, ὡς Ἑλλάδα παιδείαν ἐκμά-
 θοιεν, ἀκεῖ παρ' ἀνδράσιν ἰδιοξένοις τοῦ Φαιστύλου
 τραφῆναι γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ χρῆσιν ὄπλων
 6 Ἑλληνικῶν ἐκδιδασκομένους μέχρις ἡβῆς. ἐπεὶ δὲ
 ἀφίκοντο πρὸς τοὺς νομιζομένους γονεῖς συμβῆναι
 10 τὴν διαφορὰν αὐτοῖς πρὸς τοὺς Νεμέτορος βουκόλους
 περὶ τῶν συννόμων χωρίων· ἐκ δὲ τούτου πληγὰς αὐ-
 τοῖς δόντας ὡς αὐτοὺς ἀπελάσαι τὰς ἀγέλας, ποιῆσαι
 δὲ ταῦτα τῇ γνώμῃ τοῦ Νεμέτορος, ἵν' ἀρχὴ γένοιτο
 ἐγκλημάτων καὶ ἅμα παρουσίας εἰς τὴν πόλιν τῷ νο-
 7 μευτικῷ πλήθει πρόφασις. ὡς δὲ ταῦτ' ἐγένετο Νε-
 15 μέτορα μὲν Ἀμολίου καταβοᾶν, ὡς δεινὰ πάσχει διαρ-
 παζόμενος ὑπὸ τῶν ἐκείνου βουκόλων, καὶ ἀξιοῦν εἰ
 μηδενὸς αἴτιος [τῶν ἐκείνου] ἐστὶ παραδοῦναι τὸν βου-
 φορβὸν αὐτῷ καὶ τοὺς υἱοὺς ἐπὶ δίκῃ· Ἀμόλιον δὲ
 20 ἀπολύσασθαι βουλόμενον τὴν αἰτίαν τοὺς τε αἰτηθέν-220
 τας καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅσοι παρεῖναι τοῖς
 γενομένοις εἶχον αἰτίαν, ἤκειν κελεύειν δίκας ὑφέ-
 8 ξοντας τῷ Νεμέτορι. πολλῶν δὲ συνελθόντων ἅμα
 τοῖς ἐπαιτίοις ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς δίκης φράσαντα
 25 τοῖς νεανίσκοις τὸν μητροπάτορα πᾶσαν τὴν κατα-

1 τὴν B om. R | λούπα AB 4 εἰσταβίους O | ἀπὸ del. Cobet Obs. p. 37 8 ἑλληνικῶν B ἑλληνικὴν R ἑλληνικῶς c. Bücheler | μέχρι B 16 πάσχειν B πάσχει c. Kiessling
 18 τῶν ἐκείνου B ἐκείνου A dittographiam Kiessling delevit
 σοφορβὸν O corr. Kiessling 19 αὐτῷ O corr. Meutzner
 24 ἐπὶ φράσει A

λαβοῦσαν αὐτοὺς τύχην καὶ φήσαντα τιμωρίαν νῦν εἴ ποτε καιρὸν εἶναι λαβεῖν, ἀντίκα ποιήσασθαι σὺν τῷ νομευτικῷ πλήθει τὴν ἐπίθεσιν. περὶ μὲν οὖν γενέσεως καὶ τροφῆς τῶν οἰκιστῶν τῆς Ῥώμης ταῦτα λέγεται.

5

LXXXV. Τὰ δὲ κατὰ τὴν κτίσιν αὐτὴν γενομένα (τοῦτο γὰρ ἔτι μοι τὸ μέρος τῆς γραφῆς λείπεται) νῦν ἔρχομαι διηγησόμενος. ἐπειδὴ γὰρ Ἀμολίου τελευτήσαντος ἀνενεώσατο τὴν ἀρχὴν ὁ Νεμέτωρ ὀλίγον ἐπισχὼν χρόνον, ἐν ᾧ τὴν πόλιν ἐκ τῆς πρότερου 10 ἐπεχούσης ἀκοσμίας εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐκόσμηε τρόπον, εὐθύς ἐπενόει τοῖς μειρακίοις ἰδίαν ἀρχὴν κατασκευάσαι ἑτέραν πόλιν οἰκίσας. ἄμα δὲ καὶ τοῦ πολιτικοῦ 2
221 πλήθους ἐπίδοσιν εἰς εὐανδρίαν ἐσχηκότες ἀπαναλώσασαί τι καλῶς ἔχειν ᾤετο, καὶ μάλιστα τὸ διάφορον 15 αὐτῷ ποτε γενόμενον, ὡς μὴ δι' ὑποψίας αὐτοὺς ἔχοι. κοινωσάμενος δὲ τοῖς μειρακίοις, ἐπειδὴ κάκεινοις ἐδόκει, δίδωσιν αὐτοῖς χωρία μὲν ὧν ἄρξουσιν, ἔνθα παῖδες ὄντες ἐτρέφησαν, ἐκ δὲ τοῦ λεῶ τόν τε δι' ὑποψίας αὐτῷ γενόμενον, ὃς ἔμελλε νεωτερισμοῦ εἰσαυθίς 20 ἄρξειν, καὶ εἴ τι ἐκούσιον ἀπαναστήναι ἐβούλετο. ἦν 3
δὲ ἐν τούτοις πολὺ μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἐν πόλει κινουμένη τὸ δημοτικὸν γένος, ἱκανὸν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ κρατίστου γνώριμον, ἐκ δὲ τοῦ Τρωικοῦ τὸ εὐγενέστατον δὴ νομιζόμενον, ἐξ οὗ καὶ γενεαὶ τινες ἔτι περιῆ- 25
σαν εἰς ἐμέ, πεντήκοντα μάλιστα οἴκοι. ἐχορηγεῖτο δὲ

1 φήσαντα τιμωρίαν B τιμ. φήσ. R 9 ἀνενεώσατο O
ἀνεσώσατο c. Reiske 11 ἀκοσμίας B ἀνομίας R 12 ἐπε-
νοεῖτο c. Reiske 13 οἰκίσας B οἰκήσας R 19 τὸν c. Kiess-
ling, Meutzner Ann. phil. 1877 p. 833 τὸ O 20 ἤμελλε A

τοῖς νεανίσκοις καὶ χρήματα καὶ ὄπλα καὶ σῖτος καὶ
 ἀνδράποδα καὶ ὑποζύγια ἀχθοφόρα καὶ εἴ τι ἄλλο
 4 πόλεως ἦν κατασκευῆ πρόσφορον. ὡς δὲ ἀνέστησαν
 ἐκ τῆς Ἄλβας οἱ νεανίσκοι τὸν λεῶν μίξαντες αὐτῶ
 5 τὸν αὐτόθεν, ὅσος ἦν ἐν τῷ Παλλαντίῳ καὶ περὶ τὴν
 Σατορνίαν ὑπολιπῆς, μερίζονται τὸ πλῆθος ἅπαν δι-
 χῆ. τοῦτο δὲ αὐτοῖς δόξαν παρέσχε φιλοτιμίας, ἵνα
 θᾶπτον ἀνύηται τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀμίλλη τὰ ἔργα, 222
 5 αἷτιον δὲ τοῦ μεγίστου κακοῦ, στάσεως, ἐγένετο. οἱ
 10 τε γὰρ προσνεμηθέντες αὐτοῖς τὸν ἑαυτῶν ἡγεμόνα
 ἕκαστοι κυδαίνοντες ὡς ἐπιτήδειον ἀπάντων ἄρχειν
 ἐπῆρον, αὐτοὶ τε οὐκέτι μίαν γνώμην ἔχοντες οὐδὲ
 ἀδελφὰ διανοεῖσθαι ἀξιοῦντες, ὡς αὐτὸς ἄρξων ἐκά-
 τερος θατέρου, παρώσαντες τὸ ἴσον τοῦ πλείονος ὠρέ-
 15 γοντο. τέως μὲν οὖν ἀφανῆ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῶν
 6 ἦν, ἔπειτα δὲ ἐξερράγη σὺν τοιαῦδε προφάσει. τὸ χω-
 ρίον ἔνθα ἔμελλον ἰδρῦσειν τὴν πόλιν οὐ τὸ αὐτὸ
 ἤρεῖτο ἑκάτερος. Ῥωμύλου μὲν γὰρ ἦν γνώμη τὸ Παλ-
 λάντιον οἰκίσειν τῶν τε ἄλλων ἔνεκα καὶ τῆς τύχης
 20 τοῦ τόπου, ἢ τὸ σωθῆναί τε αὐτοῖς καὶ τραφῆναι παρ-
 ἔσχε. Ῥώμῳ δὲ ἐδόκει τὴν καλουμένην νῦν ἀπ' ἐκεί-
 νου Ῥεμορίαν οἰκίσειν. ἔστι δὲ τὸ χωρίον ἐπιτήδειον
 ὑποδέξασθαι πόλιν λόφος οὐ πρόσω τοῦ Τεβέριος 223
 κείμενος, ἀπέχων τῆς Ῥώμης ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα
 25 σταδίους. ἐκ δὲ τῆς φιλονεικίας ταύτης ἀκοινώνητος
 εὐθύς ὑπεδηλοῦτο φιλαρχία. τῷ γὰρ εἴξαντι τὸ κρα-
 τῆσαν εἰς πάντα ὁμοίως ἐπιθήσεσθαι ἔμελλεν.

2 καὶ ὑποζύγια om. Ba 4 λεὼ A | αὐτῶν O 12 ἐπῆ-
 ραν B 22. 23 τὸ χωρίον — πρόσω om. A 25 ἀκοινώνητος
 om. B 27 * εἰς πάντα O ἅπαντα Kiessling

LXXXVI. Χρόνου δέ τινος ἐν τούτῳ διαγενομένου, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐμειοῦτο <τὸ> τῆς στάσεως, δόξαν ἀμφοῖν τῷ μητροπάτορι ἐπιτρέψαι παρῆσαν εἰς τὴν Ἄλβαν. ὁ δὲ αὐτοῖς ταῦτα ὑποτίθεται· θεοὺς ποιήσασθαι δικαστάς, ὁποτέρου χρὴ τὴν ἀποικίαν λέγεσθαι καὶ 5 τὴν ἡγεμονίαν εἶναι. ταξάμενος δὲ αὐτοῖς ἡμέραν ἐκέλευσεν ἐξ ἑωθινοῦ καθέζεσθαι χωρὶς ἀλλήλων, ἐν αἷς ἑκάτεροι ἀξιούσιν ἔδραις· προθύσαντας δὲ τοῖς θεοῖς ἱερά τὰ νομιζόμενα φυλάττειν οἰωνοὺς αἰσίους·
 224 ὁποτέρῳ δ' ἂν οἱ ὄρνιθες προτέρῳ κρείττους γένων- 10
 ται, τοῦτον ἄρχειν τῆς ἀποικίας. ἀπήεσαν οἱ νεανί- 2
 σκοι ταῦτ' ἐπαινέσαντες καὶ κατὰ τὰ συγκείμενα παρῆσαν ἐν τῇ κυρία τῆς πράξεως ἡμέρα. ἦν δὲ Ῥωμύλω μὲν οἰωνιστήριον, ἐνθα ἡξίου τὴν ἀποικίαν ἰδρῦσαι, τὸ Παλλάντιον, Ῥώμῳ δ' ὁ προσεχῆς ἐκείνῳ λόφος Αὐ- 15
 εντῖνος καλούμενος, ὡς δέ τινες ἱστοροῦσιν ἢ Ῥεμορία· φυλακὴ τε ἀμφοῖν παρῆν οὐκ ἐπιτρέψουσα ὅ τι μὴ φανείη λέξιν. ὡς δὲ τὰς προσηκούσας ἔδρας ἔλαβον ὀλί- 3
 γον ἐπισχῶν χρόνον ὁ Ῥωμύλος ὑπὸ σπουδῆς τε καὶ τοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν φθόνου, [ὡς δὲ καὶ ὁ φθόνος] ἴσως 20
 δὲ καὶ ὁ θεὸς οὕτως ἐνήγε, πρὶν ἢ καὶ ὀτιοῦν σημεῖον θεάσασθαι πέμψας ὡς τὸν ἀδελφὸν ἀγγέλους ἤκειν ἡξίου διαταχέων, ὡς πρότερος ἰδὼν οἰωνοὺς αἰσίους. ἐν ᾧ δὲ οἱ πεμφθέντες ὑπ' αὐτοῦ δι' αἰσχύνης ἔχον-
 τες τὴν ἀπάτην οὐ σπουδῆ ἑχώρουν, τῷ Ῥώμῳ γῦπες 25

2 τὸ om. O add. Hertlein Hermes X p. 409 9 ἱερά
 del. Meineke 10 οἱ B om. R 13 ἐν del. Usener 15 δὲ
 ὁ B δὲ R | λουεντίνος A 17 οὐκ ἔτι ἐπιτρέψουσα O nisi
 quod ἐπιστρέψουσα B corr. Kiessling 18 λέγειν c. Kayser
 Ann. phil. 1863 p. 3 20 ὡς δὲ καὶ φθόνος delevit Reiske
 21 οὕτως ὁ θεὸς B | *πρὶν καὶ O 23 αἰσίους οἰωνούς B

ἐπισημαίνουσιν ἕξ ἀπὸ τῶν δεξιῶν πετόμενοι. καὶ ὁ
 μὲν ἰδὼν τοὺς ὄρνιθας περιχαρῆς ἐγένετο, μετ' οὐ
 πολὺ δὲ οἱ παρὰ τοῦ Ῥωμύλου πεμφθέντες ἀναστή-
 4 σαντες αὐτὸν ἄγουσιν ἐπὶ τὸ Παλλάντιον. ἐπεὶ δὲ ἐν
 5 τῷ αὐτῷ ἐγένοντο ἤρετο μὲν τὸν Ῥωμύλον ὁ Ῥῶμος,
 οὕστινας οἰωνοὺς ἰδοὶ πρότερος, ὁ δὲ ἐν ἀπόρῳ γίνε-225
 ται ὅ τι ἀποκρίναιτο. ἐν δὲ τούτῳ δώδεκα γῦπες αἰ-
 σιοὶ πετόμενοι ὤφθησαν, οὓς ἰδὼν θαρρεῖ τε καὶ τῷ
 Ῥῶμῳ δείξας λέγει, Τί γὰρ ἀξιοῖς τὰ πάλαι γενό-
 10 μενα μαθεῖν; τοὺςδε γὰρ δὴ πού τοὺς οἰωνοὺς αὐτὸς
 ὄραξ. ὁ δὲ ἀγανακτεῖ τε καὶ δεινὰ ποιεῖται, ὡς
 διηρημένος ἵπ' αὐτοῦ, τῆς τε ἀποικίας οὐ μεθή-
 σεσθαι αὐτῷ φησιν.

LXXXVII. Ἀνίσταται δὴ ἐκ τούτου μείζων τῆς
 15 προτέρας ἕρις ἑκατέρου τὸ πλεόν ἔχειν ἀφανῶς δι-
 καιουμένου, τὸ δὲ μὴ μείον ἀναφανδὸν ἀπὸ δικαιώσεως
 τοιαῦςδε ἐπισυνάπτουτος. εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτοῖς ὑπὸ
 τοῦ μητροπάτορος, ὅτῳ ἂν προτέρῳ κρείττους ὄρνιθες
 ἐπισημήνωσι, τοῦτον ἄρχειν τῆς ἀποικίας. γένους δὲ
 20 ὄρνιθων ἑνὸς ἀμφοῖν ὀφθέντος ὁ μὲν τῷ πρότερος,226
 ὁ δὲ τῷ πλείους ἰδεῖν ἐκρατύνεται. συνελάμβανε δὲ
 αὐτοῖς τῆς φιλονεικίας καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος ἤρξέ τε
 πολέμου δίχα τῶν ἡγεμόνων ὀπλισθέν, καὶ γίνεται
 2 μάχη καρτερὰ καὶ φόνος ἕξ ἀμφοῖν πολὺς. ἐν ταύτῃ

6 ὅσους τινὰς vel ὀπόσους τινὰς c. Reiske 9 λέγει
 δείξας τοὺς <ο>ἰων..οὺς B 12 διηπατημένος c. Madvig
 Adv. I p. 725 14 δὲ B 15 τὸ O τοῦ Sauppe Eph. Gott.
 1861 p. 1864 | ἀφανῶς τέως Sauppe l. l. | *διωκομένου O διοι-
 κουμένου Schmitz de Dion. loc. p. 10 τῷ πλεόν ἐ. ἀ. διωκο-
 μένω τὸ μὴ μείον Madvig l. l. 16 τὸ μὴ μείον Stephanus
 τὸ μνημεῖον A τὸ μ<εῖζον> . . . B τὸ σημεῖον Schmitz, Sauppe
 17 ἐπισυνάπτουτας AB 20 πρότερος Reiske προτέρῳ O

φασί τινες τῇ μάχῃ τὸν Φαιστύλον, ὃς ἐξεθρέψατο
 τοὺς νεανίσκους, διαλύσαι τὴν ἔριν τῶν ἀδελφῶν βου-
 λόμενον, ὡς οὐδὲν οἴος τ' ἦν ἀνύσαι, εἰς μέσους ὄσα-
 σθαι τοὺς μαχομένους ἄνοπλον θανάτου τοῦ ταχίστου
 τυχεῖν προθυμούμενον, ὅπερ <καί> ἐγένετο. τινὲς δὲ καὶ 5
 τὸν λέοντα τὸν λίθινον, ὃς ἔκειτο τῆς ἀγορᾶς τῆς τῶν
 Ῥωμαίων ἐν τῷ κρατίστῳ χωρίῳ παρὰ τοῖς ἐμβόλοις,
 ἐπὶ τῷ σώματι τοῦ Φαιστύλου τεθῆναί φασιν, ἔνθα
 ἔπεσεν ὑπὸ τῶν εὐρόντων ταφέντος. ἀποθανόντος 3
 δ' ἐν τῇ μάχῃ Ῥώμου νίκην οἰκτίστην ὁ Ῥωμύλος 10
 ἀπὸ τε τοῦ ἀδελφοῦ καὶ πολιτικῆς ἀλληλοκτονίας
 ἀνελόμενος τὸν μὲν Ῥῶμον ἐν τῇ Ῥεμορία θάπτει,
 ἐπειδὴ καὶ ζῶν τοῦ χωρίου τῆς κτίσεως περιείχετο, αὐ-
 τὸς δὲ ὑπὸ λύπης τε καὶ μετανοίας τῶν πεπραγμένων
 παρεῖς ἑαυτὸν εἰς ἀπόγνωσιν τοῦ βίου τρέπεται. τῆς 15
 δὲ Λαυρεντίας, ἣ νεογνοὺς παραλαβοῦσα ἐξεθρέψατο
 227 καὶ μητρὸς οὐχ ἤττον ἠσπάζετο, δεομένης καὶ παρηγο-
 ρούσης, ταύτῃ πειθόμενος ἀνίσταται· συναγαγὼν δὲ
 τοὺς Λατίνους, ὅσοι μὴ κατὰ τὴν μάχην διεφθάρησαν,
 ὀλίγῳ πλείους ὄντας τρισχιλίων ἐκ πάντων πολλοῦ κατ' 20
 ἀρχὰς γενομένου πλήθους, ὅτε τὴν ἀποικίαν ἔστελλε,
 πολίζει τὸ Παλλάντιον. ὁ μὲν οὖν πιθανώτατος τῶν 4
 λόγων περὶ τῆς Ῥώμου τελευτῆς οὗτος εἶναι μοι δο-
 κεῖ. λεγέσθω δ' ὅμως καὶ εἴ τις ἑτέρως ἔχων παρα-
 δέδοται. φασὶ δὲ τινες συγχωρήσαντ' αὐτὸν τῷ Ῥωμύ- 25
 λῳ τὴν ἰγεμονίαν, ἀχθόμενον δὲ καὶ δι' ὀργῆς ἔχοντα

1 ἐθρέψατο B 5 καὶ add. Cobet Obs. p. 38 11 τε B
 om. R | πολιτικῆς ὄνειδος vel κηλίδα c. Reiske 14 ὑπὸ Meineke
 ἀπὸ O 19 διεφθάρησαν Cobet Obs. p. 38 ἐφθάρησαν O
 23 ῥέμον ABa 24 δ' B δὲ R | παραδέδοται Kiessling, Cobet l. l.
 παραδίδοται O 25 συγχωρήσαντι B συγχωρήσαι c. Kiessling

τὴν ἀπάτην, ἐπειδὴ κατεσκευάσθη τὸ τεῖχος φλαῦρον ἀποδείξει τὸ ἔργον βουλόμενον, Ἀλλὰ τοῦτό γ', εἰπεῖν, οὐ χαλεπῶς ἂν τις ὑμῖν ὑπερβαίῃ πολέμιος, ὥσπερ ἐγὼ καὶ αὐτίκα ὑπεραλέσθαι. Κελέριον δέ
 5 τινὰ τῶν ἐπιβεβηκότων τοῦ τεύχους, ὅς ἦν ἐπιστάτης τῶν ἔργων, Ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν πολέμιον οὐ χαλεπῶς ἂν τις ἡμῶν ἀμύναιτο, εἰπόντα, πληῆξαι τῷ σκαφεῖω κατὰ τῆς κεφαλῆς καὶ αὐτίκα ἀποκτεῖναι· τὸ μὲν δὴ τέλος τῆς στάσεως τῶν ἀδελφῶν τοιοῦτο λέγεται γενέσθαι.
 10 LXXXVIII. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἔτι ἦν ἐμποδῶν τῷ κτί-228 σματι προειπὼν ὁ Ῥωμύλος (ἡμέραν), ἐν ἧ τοῖς θεοῖς ἀρεσάμενος ἔμελλε τὴν ἀρχὴν τῶν ἔργων ποιήσασθαι, παρασκευασάμενός τε ὅσα εἰς θυσίας καὶ ὑποδοχὰς τοῦ λεῶ χρησίμως ἔξειν ἔμελλεν, ὡς ἦκεν ὁ συγκείμε-
 15 νος χρόνος αὐτός τε προθύσας τοῖς θεοῖς καὶ τοὺς ἄλλους κελεύσας κατὰ δύναμιν τὸ αὐτὸ δρᾶν ὄρνιθας μὲν πρῶτον αἰσίους λαμβάνει· μετὰ δὲ τοῦτο πυρκαϊὰς πρὸ τῶν σκηναῶν γενέσθαι κελεύσας ἐξάγει τὸν λεῶν τὰς φλόγας ὑπερθρώσκοντα τῆς ὀσιώσεως τῶν
 20 μισματίων ἔνεκα. ἐπεὶ δὲ πᾶν, ὅσον ἦν ἐκ λογισμοῦ 2 θεοῖς φίλον, ᾗετο πεπραῆχθαι καλέσας ἅπαντας εἰς τὸν ἀποδειχθέντα τόπον περιγράφει τετράγωνον σχῆμα τῷ λόφῳ, βοὸς ἄρρενος ἅμα θηλεία ζευχθέντος ὑπ' ἄροτρον ἐλκύσας αὐλάκα διηνεκῆ τὴν μέλλουσαν
 25 ὑποδέξασθαι τὸ τεῖχος· ἐξ οὗ Ῥωμαίοις τὸ ἔθος τοῦτο

4 ὑπεράλλεσθαι A ὑπεράλασθαι Cobet l. l. 9 τοῦτο A
 10 ἐπεὶ δὲ Kiessling ἐπειδὴ δὲ A ἐπεὶ δὴ B | ἔτι] αἴτιον B
 11 ἡμέραν add. Reiske 12 ποιήσεσθαι Hertlein, Cobet
 14 ὁ συγκείμενος ὡς ἦκε B 16 καλέσας B 17 αἰσίους
 Kiessling ἀετούς O 19 λεῶ A 23 διὰ βοὸς c. Reiske
 25 ὑποδέξασθαι O

τῆς περιαρόσεως τῶν χωρίων ἐν οἰκισμοῖς πόλεων παραμένει. ἐργασάμενος δὲ ταῦτα καὶ τῶν βοῶν ἑκατέρους ἱερεύσας ἄλλων τε πολλῶν θυμάτων καταρξά-
 229 μένος ἐφίστησι τοῖς ἔργοις τὸν λεών. ταύτην ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ τὴν ἡμέραν Ῥωμαίων ἢ πόλις ἑορτῶν οὐδεμιᾶς ἦττονα τιθεμένη καθ' ἕκαστον ἔτος ἄγει, καλοῦσι δὲ Παρίλια. θύουσι δ' ἐν αὐτῇ περὶ γονῆς τετραπόδων οἱ γεωργοὶ καὶ νομεῖς θυσίαν χαριστήριον ἕαρος ἀρχομένου. πότερον δὲ παλαιότερον ἔτι τὴν ἡμέραν ταύτην ἐν εὐπαθείαις <διάγοντες> ἐπιτηδειοτάτην οἰκισμῶν πόλεως ἐνόμισαν, ἢ τοῦ κτίσματος ἄρξασαν ἱερὰν ἐποιήσαντο καὶ θεοὺς ἐν αὐτῇ τοὺς ποιμέσι φίλους γεραίρειν ᾤοντο δεῖν οὐκ ἔχω βεβαίως εἰπεῖν.

LXXXVIII. Ἄ μὲν οὖν ἐμοὶ δύναμις ἐγένετο σὺν πολλῇ φροντίδι ἀνευρεῖν Ῥελλήνων τε καὶ Ῥωμαίων 15 συχνὰς ἀναλεξαμένῳ γραφὰς ὑπὲρ τοῦ τῶν Ῥωμαίων γένους, τοιάδ' ἐστίν. ὥστε θαρρῶν ἤδη τις ἀποφαινέσθω πολλὰ χαιρεῖν φράσας τοῖς βαρβάρων καὶ δραπετῶν καὶ ἀνεστίων ἀνθρώπων καταφυγὴν τὴν Ῥώμην ποιῶσιν Ῥελλάδα πόλιν αὐτήν, ἀποδεικνύμενος 20 230 <μὲν> κοινοτάτην τε πόλεων καὶ φιλανθρωποτάτην, ἐνθυμούμενος ὅτι τὸ μὲν τῶν Ἀβοριγίνων φῦλον Οἰνωτρικὸν ἦν, τοῦτο δὲ Ἀρκαδικόν· μεμνημένος δὲ τῶν συνοικησάντων αὐτοῖς Πελασγῶν, οἱ Θετταλίαν κατα- 2

4 λεὼ A 6 καλοῦσι δὲ Bb κάλους A Ba 7 παρίλια
 Sylburg παρεντάλια O | ὑπὲρ c. Meineke | γονεῖς Ba 8 εὐαρ-
 στήριον c. Meineke 9 τὴν ἡμέραν ταύτην ἔτι παλαιότερον B
 10 διάγοντες add. Sintenis Em. Dion. I p. 22 11 ἢ A ἢν B
 ἢ τὴν c. Kiessling 16 τῶν om. B 17 τοιάδ' B τοιάδε R
 21 μὲν add. Reiske, om. O 22 ἐνθυμούμενος δὲ Reiske,
 δὲ om. O μὲν om. B

λιπόντες Ἀργεῖοι τὸ γένος ὄντες εἰς Ἰταλίαν ἀφίκον-
 το· Εὐάνδρου τε αὖ καὶ Ἀρκάδων ἀφίξεως, οἱ περὶ
 τὸ Παλλάντιον ᾤκησαν, Ἀβοριγίνων αὐτοῖς παρασχόν-
 των τὸ χωρίον· ἔτι δὲ Πελοποννησίων τῶν σὺν Ἡρα-
 5 κλεῖ παραγενομένων, οἱ κατώκησαν ἐπὶ τοῦ Σατορ-
 νίου· τελευταῖον δὲ τῶν ἀπαναστάντων ἐκ τῆς Τρωά-
 δος καὶ συγκερασθέντων τοῖς προτέροις. τούτων γὰρ
 ἂν οὐδὲν εὖροι τῶν ἔθνῶν οὔτε ἀρχαιότερον οὔτε
 3 Ἑλληνικώτερον. αἱ δὲ τῶν βαρβάρων ἐπιμιξίαι, δι' ἃς
 10 ἡ πόλις πολλὰ τῶν ἀρχαίων ἐπιτηδευμάτων ἀπέμαθε,
 σὺν χρόνῳ ἐγένοντο. καὶ θαῦμα μὲν τοῦτο πολλοῖς
 ἂν εἶναι δόξειε τὰ εἰκότα λογισαμένοις, πῶς οὐχ ἅπα-
 σα ἐξεβαρβαρώθη Ὀπικούς τε ὑποδεξαμένη καὶ Μαρ-231
 σούς καὶ Σαννίτας καὶ Τυρρηνοὺς καὶ Βρεττίους Ὀμ-
 15 βρικῶν τε καὶ Λιγύων καὶ Ἰβήρων καὶ Κελτῶν συχνὰς
 μυριάδας ἄλλα τε πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἔθνη τὰ μὲν
 ἐξ αὐτῆς Ἰταλίας, τὰ δ' ἐξ ἑτέρων ἀφιγμένα τόπων
 μυρία ὅσα οὔτε ὁμόγλωττα οὔτε ὁμοδίαιτα, ἃν [οὔτε
 φωνὰς οὔτε δίαιταν] καὶ βίους σύγκλυδας ἀναταρα-
 20 χθέντας ἐκ τοσαύτης διαφωνίας πολλὰ τοῦ παλαιοῦ
 4 κόσμου τῆς πόλεως νεοχμῶσαι εἰκὸς ἦν· ἐπεὶ ἄλλοι
 γε συχνοὶ ἐν βαρβάροις οἰκοῦντες ὀλίγου χρόνου διελ-
 θόντος ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀπέμαθον, ὡς μῆτε φωνὴν
 Ἑλλάδα φθέγγεσθαι μῆτε ἐπιτηδεύασιν Ἑλλήνων

7 post τρωάδος sequuntur καὶ συκέρασαν ἐπὶ τοῦ σατορ-
 νίου τελευτέον δὲ τῶν ἀπαναστάντων ἐκ τῆς τρωαδός B, sed
 del. m. pr. 8 οὔτε ἀρχαιότατον οὔτε ἑλληνικώτατον O, corr.
 Stephanus 15 καὶ Κελτῶν om. B 18 οὔτε φωνὰς οὔτε
 δίαιταν del. Ritschl; cf. Schmitz p. 14 19 ἀναταραχθέντα
 c. Schmitz l. l. 21 νεοχμῶσαι A 24 ἑλλήνων B ἑλλή-
 των ἔτι R

χρησθαι, μήτε θεοὺς τοὺς αὐτοὺς νομίζειν, μήτε νό-
 232 μους τοὺς ἐπιεικεῖς, ᾧ μάλιστα διαλλάσσει φύσις Ἑλ-
 λὰς βαρβάρου, μήτε τῶν ἄλλων συμβολαίων μηδ'
 ὀτιοῦν. ἀποχρῶσι δὲ τὸν λόγον τόνδε [ὡς ἀληθῆ
 εἶναι] Ἀχαιῶν οἱ περὶ τὸν Πόντον φηκήμενοι τεκμη- 5
 ριωῖσθαι, Ἡλείων μὲν ἐκ τοῦ Ἑλληνικωτάτου γενόμενοι,
 βαρβάρων δὲ συμπάντων <τῶν> νῦν ὄντες ἀγριώτατοι.

LXXX. Ῥωμαῖοι δὲ φωνὴν μὲν οὐτ' ἄκρως βάρ-
 βαρον οὐτ' ἀπηρτισμένως Ἑλλάδα φθέγγονται, μι-
 κτὴν δέ τινα ἐξ ἀμφοῖν, ἧς ἐστὶν ἡ πλείων Αἰολίς, 10
 τοῦτο μόνον ἀπολαύσαντες ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιμιξιῶν,
 τὸ μὴ πᾶσι τοῖς φθόγγοις ὀρθοεπεῖν, τὰ δὲ ἄλλα, ὅπο-
 σα γένους Ἑλληνικοῦ μηνύματ' ἐστὶν ὡς οὐχ ἕτεροί
 233 τινες τῶν ἀποικησάντων διασώζοντες, οὐ νῦν πρῶτον
 ἀρξάμενοι πρὸς φιλίαν ζῆν, ἡνίκα τὴν τύχην πολλὴν 15
 καὶ ἀγαθὴν θέουσαν διδάσκαλον ἔχουσι τῶν καλῶν
 οὐδ' ἀφ' οὔ πρῶτον ὠρέχθησαν τῆς διαποντίου τὴν
 Καρχηδονίων καὶ Μακεδόνων ἀρχὴν καταλύσαντες,
 ἀλλ' ἐκ παντὸς οὐ συνωκίσθησαν χρόνου βίον Ἑλ-
 ληνα ζῶντες καὶ οὐδὲν ἐκπρεπέστερον ἐπιτηδεύοντες 20
 πρὸς ἀρετὴν νῦν ἢ πρότερον. μυρία δ' εἰς τοῦτο λέ- 2

2 νόμων τὸ ἐπιεικὲς c. Reiske | ἐπιεικ(εῖ)ς B 3 μηδ'
 ὀτιοῦν Stephanus μηδ' ὅτι εἰσὶν O; διασώζοντες intercidisse
 susp. Kiessling 4 ὡς del. Grasberger Tess. Herbig. p. 13 vel
 ὡς ἀληθῆς ἐστίν; ὡς ἀληθῆ εἶναι del. Cobet Obs. p. 39, Meutz-
 ner Ann. phil. 1877 p. 833 5 πόντ(ο)ν B | τεκμηριῶσαι
 ὠκημένοι B | ἡλείων Bb ἡλων Ba ὄλων A φύλων c. Sintenis
 Em. Dion. I p. 30 ἔθνῶν c. Sauppe Eph. Gott. 1861 p. 1858
 πάλαι Urlichs Eos I p. 324 ἀρχῆθεν Reiske 7 τῶν add.
 Meutzner l. l. p. 834 | ὄντες Sylburg ὄντων O | ἀγριώτατοι A
 8 ἄκρως Reiske ἄκραν O 9 οὐτ' Reiske οὐδ' O 11 ἐπι-
 μίξεων A 13 * μῆνυμά ἐστίν A ἐστὶν μῆνυμα Ba 14 δια-
 σώζοντες B διασώζονται R 17 τῆς om. AB 18 καρχηδονίαν Ba

γειν ἔχων καὶ πολλοῖς τεκμηρίοις χρῆσθαι δυνάμενος ἀνδρῶν τε μαρτυρίας φέρειν οὐκ ἀξίων ἀπιστεῖσθαι, πάντα ἀναβάλλομαι ταῦτα εἰς τὸν περὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν συγγραφεσόμενον λόγον. νυνὶ δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς
 5 διήγησιν τρέφομαι τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἐν ταύτῃ δεδηλωμένων τῇ βίβλῳ τῆς ἐχομένης γραφῆς ποιησάμενος ἀρχήν.

7 post ἀρχὴν nullo spatio interposito sequitur in AB initium libri secundi usque ad εἴκοσι σταδίους (p. 153, 4), deinde Διονυσίου Ἀλικαρνασέως ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος β A Διονυσίου ῥωμαϊκῆς πρώτης: ἀλικαρνασέως ἀρχαιολογίας β B. Post titulum legitur in AB indiculus rerum hic: ἡ δευτέρα βίβλος τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας ἣν συνέγραψε Διονύσιος Ἀλεξάνδρου Ἀλικαρνασεὺς περιέλιψε τὰ πραχθέντα ὑπὸ Ρωμύλου τοῦ κτίσαντος ῥώμην, καὶ ὑπὸ νομᾶ (νομᾶ B) πουπιλίου, τοῦ μετ' ἐκεῖνον ἄρξαντος τῆς πόλεως. Χρόνος τῶν πραχθέντων ἀμφοτέροις, τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος, ἦν ἐνίκα δάντις μεσσίνιος (μεσίνιος B) ἄρχοντας ἀθηνησιν, ἡ ῥωμ. κτέ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ

ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἡ Ῥωμαίων πόλις ἴδρυνται μὲν ἐν τοῖς ἐσπερίοις
μέρεσι τῆς Ἰταλίας περὶ ποταμὸν Τέβερην, ὃς κατὰ
μέσην μάλιστα τὴν ἀκτὴν ἐκδίδωσιν, ἀπέχουσα τῆς
Τυρρηνικῆς θαλάττης ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους. οἱ δὲ
κατασχόντες αὐτὴν πρῶτοι τῶν μνημονευομένων βάρ- 5
βαροὶ τινες ἦσαν αὐτόχθονες Σικελοὶ λεγόμενοι πολ-
235 λὰ καὶ ἄλλα τῆς Ἰταλίας χωρία κατασχόντες, ὧν
οὐκ ὀλίγα διέμεινεν οὐδ' ἀφανῆ μνημεῖα μέχρι τῶν
καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐν οἷς καὶ τόπων τινῶν ὀνόματα
Σικελικὰ λεγόμενα, μνηύοντα τὴν πάλαι ποτὲ αὐτῶν 10
ἐνοίκησιν. τούτους ἐκβαλόντες Ἀβοριγῖνες αὐτοὶ κατ- 2
έσχον τὸν τόπον Οἰνώτρων ὄντες ἀπόγονοι τῶν κατ-
οικούντων τὴν ἀπὸ Τάραντος ἄχρι Ποσειδωνίας παρά-
λιον. ἰερά τις αὕτη νεότης καθοσιωθεῖσα θεοῖς κατὰ
τὸν ἐπιχώριον νόμον ὑπὸ τῶν πατέρων ἀποσταλῆναι 15
λέγεται χάραν οἰκήσουσα τὴν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου σφίσι

2 περὶ Ο παρὰ Bücheler 8 διέμεινεν Α 10 Σικελι-
κῶς vel Σικελιστὶ Casaubonus | λεγόμενα del. Bücheler
13 ἄχρι . Β 16 δαιμονίου Β δαίμονος R

δοθησομένην. τὸ δὲ τῶν Οἰνώτρων γένος Ἀρκαδικὸν ἦν ἐκ τῆς τότε μὲν καλουμένης Λυκαονίας, νῦν δὲ Ἀρκαδίας, ἐκουσίως ἐξελθὼν ἐπὶ γῆς κτήσιν ἀμείνωνος ἡγουμένου τῆς ἀποικίας Οἰνώτρου τοῦ Λυκάονος, ἐφ' οὗ τὴν ἐπίκλησιν τὸ ἔθνος ἔλαβεν. Ἀβοριγίνων δὲ κατεχόντων τὰ χωρία πρῶτοι μὲν αὐτοῖς γίνονται σύνοικοι Πελασγοὶ πλάνητες ἐκ τῆς τότε μὲν καλουμένης Αἰμονίας, νῦν δὲ Θετταλίας, ἐν ἧ ἡ χρόνον²³⁶ τινὰ ᾤκησαν· μετὰ δὲ τοὺς Πελασγοὺς Ἀρκαδες ἐκ Παλλαντίου πόλεως ἐξελθόντες Εὐάνδρον ἡγεμόνα ποιησάμενοι τῆς ἀποικίας Ἐρμοῦ καὶ νύμφης Θέμιδος υἱόν, οἱ πρὸς ἐνὶ τῶν ἐπὶ τὰ λόφων πολίζονται ὃς ἐν μέσῳ μάλιστα κεῖται τῆς Ῥώμης, Παλλάντιον ὀνομάσαντες τὸ χωρίον ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ πατρίδος. χρόνοις δ' οὐ πολλοῖς ὕστερον Ἡρακλέους καταχθέντος εἰς Ἰταλίαν, ὅτε τὴν στρατιὰν ἐξ Ἐρυθείας οἴκαδε ἀπήγαγε, μοῖρὰ τις ὑπολειφθεῖσα τῆς σὺν αὐτῷ δυνάμεως Ἑλληνικῆ πλησίον ἰδρύεται τοῦ Παλλαντίου, πρὸς ἑτέρῳ τῶν ἐμπεπολισμένων τῆ πόλει λόφων, ὅς τότε μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων Σατόρνιος ἐλέγετο, νῦν δὲ Καπιτωλῖνος ὑπὸ Ῥωμαίων· Ἐπειοὶ <οἱ> πλείους τούτων ἦσαν ἐκ πόλεως Ἥλιδος ἕξανα-²³⁷ στάντες διαπεπορθημένης αὐτοῖς τῆς πατρίδος ὑφ' Ἡρακλέους.

2 νυνὶ B 3 ἐκούσιον c. Kiessling 7 πλάνητες B
 πλανῆται R | τότε μὲν om. AB 8 θε<ττ>α<λ>ίας B 12
 υἱ<ω>νοὶ πρὸς B | πολίζονται post λόφων B οἱ πολίζονται πρὸς
 ἐνὶ τ. λ. R 18 Ἑλληνικῆς c. Reiske | ἰδρύεται B ἰδρῦται R
 19 πόλει B Ῥώμη R 20 ἐπὶ τῶν ABa 21 Ἐπειοὶ οἱ
 Kiessling οἱ om. O, Ἐπειοὶ τούτων οἱ πλείους c. Reiske
 22 πλείους τούτων B τούτων πλ. R

II. Γενεᾷ δ' ἑκκαίδεκάτῃ μετὰ τὸν Τρωικὸν πό-
 λεμον Ἀλβανοὶ συνοικίζουσιν ἄμφω τὰ χωρία ταῦτα
 τείχει περιλαβόντες καὶ τάφρω. τέως δὲ ἦν αὐλία
 βουφορβίων τε καὶ ποιμνίων καὶ τῶν ἄλλων κατα-
 γωγαὶ βοτήρων ἄφθονον ἀναδιδούσης πόαν τῆς αὐ- 5
 τότι γῆς οὐ μόνον τὴν χειμερινήν, ἀλλὰ καὶ τὴν
 θερεινόμενον διὰ τοὺς ἀναψύχοντάς τε καὶ κατάρδου-
 τας αὐτὴν ποταμούς. γένος δὲ τὸ <τῶν> Ἀλβανῶν 2
 μικτὸν ἦν ἔκ τε Πελασγῶν καὶ Ἀρκαδῶν καὶ Ἐπειῶν
 τῶν ἐξ Ἡλιδος ἐλθόντων, τελευταίων δὲ τῶν μετὰ 10
 <τὴν> Ἰλίου ἄλωσιν ἀφικομένων εἰς Ἰταλίαν Τρώων,
 οὓς ἤγευ Αἰνεΐας ὁ Ἀγχίσου καὶ Ἀφροδίτης. εἰκὸς δέ
 τι καὶ βαρβαρικὸν ἔκ τῶν προσοίκων ἢ παλαιῶν οἰ-
 κητόρων ὑπολιπὲς τῷ Ἑλληνικῷ συγκαταμιγῆναι.
 ὄνομα δὲ κοινὸν οἱ σύμπαντες οὗτοι Λατῖνοι ἐκλήθη- 15
 σαν ἐπ' ἀνδρὸς δυναστεύσαντος τῶν τόπων Λατίνου
 238 τὰς κατὰ <τὸ> ἔθνος ὀνομασίας ἀφαιρεθέντες. ἔτει- 3
 χίσθη μὲν οὖν ἡ πόλις ὑπὸ τούτων τῶν ἐθνῶν ἐνι-
 αυτῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ μετὰ
 <τὴν> Ἰλίου ἄλωσιν ἐπὶ τῆς ἐβδόμης ὀλυμπιάδος. οἱ 20
 δὲ ἀγαρόντες τὴν ἀποικίαν ἀδελφοὶ δίδυμοὶ τοῦ βασι-
 λείου γένους ἦσαν· Ῥωμύλος αὐτῶν ὄνομα θατέρῳ,

4 ποιμ(ν)ίων Β ποιμένων Α 7 θερινόμενον Β 8 ἄλ-
 βανῶν Β ἄλβανὸν R τὸ τῶν Ἀλβανῶν Grasberger Philol. XXVIII
 p. 547 9 ἔκ τε Πελασγῶν καὶ Ἀρκαδῶν καὶ Ἐπειῶν τῶν ἐξ
 Ἡλιδος ἐλθόντων Ambrosch, ἔκ τε ἀρκαδίων — ἐλθόντων καὶ
 πελασγῶν Β ἔκ τε ἀρκαδῶν καὶ πελασγῶν — ἐλθόντων ἐπειῶν R
 10 τελευταῖον Β | * μετὰ Ἰλίου Ο 12 οὓς ἤγευ Reiske
 ὅς ἦν Ο 14 συγκαταμιγῆναι Bücheler, συγκαταλεγῆναι Ο
 17 * τὸ om. Ο κατὰ ἔθνη c. Reiske 19 καὶ τριακοστῷ
 om. Ο, add. Gelenius 20 * τὴν om. Ο | ἐπὶ] ἔτει á c. Kiess-
 ling Pr. Bas. p. 6

τῷ δ' ἑτέρῳ Ῥῶμος· τὰ μητρόθεν μὲν ἀπ' Αἰνείου
 τε καὶ Δαρδανίδαί, πατρὸς δὲ ἀκρίβειαν μὲν οὐ ῥάδιον
 εἶπειν ἐξ ὅτου φύντες, πεπίστευνται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων
 4 Ἄρεος υἱοὶ γενέσθαι. οὐ μέντοι διέμεινάν γε ἀμφό-
 5 τεροι τῆς ἀποικίας ἠγεμόνες ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς στασιά-
 σαντες, ἀλλ' ὁ περιλειφθεὶς αὐτῶν Ῥωμύλος ἀπολο-
 μένου θατέρου κατὰ τὴν μάχην οἰκιστὴς γίνεται τῆς
 πόλεως καὶ τοῦνομα αὐτῇ τῆς ἰδίας κλήσεως ἐπώνυ-
 μον τίθεται. ἀριθμὸς δὲ τῶν μετασχόντων αὐτῷ τῆς
 10 ἀποικίας ἀπὸ πολλοῦ τοῦ κατ' ἀρχὰς ἑξαποσταλέντος
 ὀλίγος ἦν ὁ καταλειφθεὶς, τρισχίλιοι πεζοὶ καὶ ἱππεῖς
 τριακόσιοι.

III. Ἐπεὶ οὖν ἢ τε τάφρος αὐτοῖς ἐξείργαστο καὶ
 τὸ ἔρυμα τέλος εἶχεν αἶ τε οἰκήσεις τὰς ἀναγκαίους
 15 κατασκευὰς ἀπειλήφεσαν, ἀπῆται δ' ὁ καιρὸς καὶ περὶ 239
 κόσμου πολιτείας ᾧ χρήσονται σκοπεῖν, ἀγορὰν ποιη-
 σάμενος αὐτῶν ὁ Ῥωμύλος ὑποθεμένου τοῦ μητρο-
 πάτορος καὶ διδάξαντος ἅ χρῆ λέγειν, τὴν μὲν πόλιν
 ἔφη ταῖς τε δημοσίαις καὶ ταῖς ἰδίαις κατασκευαῖς ὡς
 20 νεόκτιστον ἀποχρώντως κεκοσμηῆσθαι· ἡξίου δ' ἐν-
 θυμείσθαι πάντας ὡς οὐ ταῦτ' ἔστι τὰ πλείστου ἄξια
 2 ἐν ταῖς πόλεσιν. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ὀθνείοις πολέμοις
 τὰς βαθείας τάφρους καὶ <τὰ> ὑψηλὰ ἐρύματα ἰκανὰ
 εἶναι τοῖς ἔνδον ἀπράγμονα σωτηρίας ὑπόληψιν πα-
 25 ρασχεῖν, ἀλλ' ἐν τι μόνον ἐγγυᾶσθαι τὸ μηθὲν ἐξ
 ἐπιδρομῆς κακὸν ὑπ' ἐχθρῶν παθεῖν προκαταλη-
 φθέντας, οὔθ' ὅταν ἐμφύλιοι ταραχαὶ τὸ κοινὸν κα-

2 πρὸς ἀκρίβειαν c. Stephanus 4 γε om. B 6 ἀλλ' ὁ B
 ἀλλὰ R | ἀπολομένον κ. τ. μ. θατέρου B 9 αὐτῷ B αὐτοῖς R
 16 χρήσονται B χρήσαιντο R 23 τὰ add. Reiske, om. O

τάσχωσι, τῶν ἰδίων οἰκῶν καὶ ἐνδιαιτημάτων τὰς
καταφυγὰς ὑπάρχειν τινὶ ἀκινδύνους. σχολῆς γὰρ 3
ἀνθρώποις ταῦτα καὶ ῥαστώνης βίων εὐρῆσθαι παρα-
240 μύθια, μεθ' ὧν οὔτε τὸ ἐπιβουλεῦον τῶν πέλας κω-
λύεσθαι μὴ οὐ πονηρὸν εἶναι οὔτ' ἐν τῷ ἀκινδύνῳ 5
βεβηκέναι θαρρεῖν τὸ ἐπιβουλευόμενον, πόλιν τε οὐ-
δεμίαν πω τούτοις ἐκλαμπρυνθεῖσαν ἐπὶ μήκιστον
εὐδαίμονα γενέσθαι καὶ μεγάλην, οὐδ' αὖ παρὰ τὸ
μὴ τυχεῖν τινὰ κατασκευῆς ἰδίας τε καὶ δημοσίας πο-
λυτελοῦς κεκωλῦσθαι μεγάλην γενέσθαι καὶ εὐδαί- 10
μονα· ἀλλ' ἕτερα εἶναι τὰ σώζοντα καὶ ποιοῦντα
μεγάλας ἐκ μικρῶν τὰς πόλεις· ἐν μὲν τοῖς ὀθνείοις 4
πολέμοις τὸ διὰ τῶν ὄπλων κράτος, τοῦτο δὲ τόλμη
παραγίνεσθαι καὶ μελέτη, ἐν δὲ ταῖς ἐμφυλίοις ταρα-
χαῖς τὴν τῶν πολιτευομένων ὁμοφροσύνην, ταύτην δὲ 15
τὸν σῶφρονα καὶ δίκαιον ἐκάστου βίον ἀπέφηεν
241 ἱκανώτατον ὄντα τῷ κοινῷ παρασχεῖν. τοὺς δὲ τὰ πο- 5
λέμιά τε ἀσχοῦντας καὶ [τὰ] τῶν ἐπιθυμιῶν κρατοῦντας
ἄριστα κοσμεῖν τὰς ἑαυτῶν πατρίδας τείχη τε ἀνά-
λωτα τῷ κοινῷ καὶ καταγωγὰς τοῖς ἑαυτῶν βίοις 20
ἀσφαλεῖς τούτους εἶναι τοὺς παρασκευαζομένους· μα-
χητὰς δέ γε καὶ δικαίους ἄνδρας καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς
ἐπιτηδεύοντας τὸ τῆς πολιτείας σχῆμα ποιεῖν τοῖς
φρονίμως αὐτὸ καταστησαμένοις, μαλθακούς τε αὖ καὶ
πλεονέκτας καὶ δούλους αἰσχρῶν ἐπιθυμιῶν τὰ πο- 25

3 ἀνθρωπίνης B | βίων Bb βίου ABa | εὐρῆσθαι ABa
εὐρέσθαι Bb | παραμυθία A παραμυθίαν A 4 τῷ πέλας A
12 ἐκ μικρῶν om. Ba | μικρῶν γενέσθαι B 14 παραγίνε-
ται B 18 τὰ O del. Reiske 20 καὶ καταγωγὰς τῷ κοινῷ B
23 τοὺς — καταστησαμένους c. Cobet Obs. p. 40 25 καὶ
τὰ R τὸ B

6 νηρὰ ἐπιτηδεύματα ἐπιτελεῖν. ἔφη τε παρὰ τῶν πρεσ-
 βυτέρων καὶ διὰ πολλῆς ἱστορίας ἐλληλυθότων ἀκούειν,
 ὅτι πολλαὶ μὲν ἀποικίαι μεγάλαι καὶ εἰς εὐδαίμονας
 ἀφικόμεναι τόπους, αἱ μὲν ἀντίκα διεφθάρησαν εἰς
 5 στάσεις ἐμπεσοῦσαι, αἱ δ' ὀλίγον ἀντισχοῦσαι χρόνον
 ὑπήκοοι τοῖς πλησιοχώροις ἠναγκάσθησαν γενέσθαι²⁴²
 καὶ ἀντὶ κρείττονος χώρας, ἣν κατέσχον, τὴν χεῖρονα
 τύχην διαλλάξασθαι δοῦλαι ἐξ ἐλευθέρων γενόμεναι·
 ἕτεροι δ' ὀλιγάνθρωποι καὶ εἰς χωρία οὐ πάνυ σπου-
 10 δαῖα παραγενόμεναι ἐλεύθεροι μὲν πρῶτον, ἔπειτα
 δ' ἐτέρων ἄρχουσαι διετέλεσαν· καὶ οὔτε ταῖς εὐπρα-
 γίαις τῶν ὀλίγων οὔτε ταῖς δυστυχίαις τῶν πολλῶν
 ἕτερόν τι ἢ τὸ τῆς πολιτείας σχῆμα ὑπάρχειν αἴτιον.
 7 εἰ μὲν οὖν μία τις ἦν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις βίου
 15 τάξις ἢ ποιοῦσα εὐδαίμονας τὰς πόλεις, οὐ χαλεπὴν
 ἂν γενέσθαι σφίσι τὴν αἴρεσιν αὐτῆς· νῦν δ' ἔφη
 πολλὰς πυνθάνεσθαι τὰς κατασκευὰς παρ' Ἑλλησί τε
 καὶ βαρβάροις ὑπαρχούσας, τρεῖς δ' ἐξ ἀπασῶν ἐπαι-
 νουμένας μάλιστα ὑπὸ τῶν χρωμένων ἀκούειν, καὶ
 20 τούτων οὐδεμίαν εἶναι τῶν πολιτειῶν εἰλικρινῆ,
 προσεῖναι δέ τινας ἐκάστη κῆρας συμφύτους, ὥστε
 χαλεπὴν αὐτῶν εἶναι τὴν αἴρεσιν. ἡξίου τε αὐτοὺς
 βουλευσαμένους ἐπὶ σχολῆς εἰπεῖν εἴτε ὑφ' ἐνὸς ἄρ-
 χεσθαι θέλουσιν ἀνδρὸς εἴτε ὑπ' ὀλίγων εἴτε νόμους
 25 καταστησάμενοι πᾶσιν ἀποδοῦναι τὴν τῶν κοινῶν
 8 προστασίαν. Ἐγὼ δ' ὑμῖν, ἔφη, πρὸς ἣν ἂν καταστή-²⁴³
 σησθε πολιτείαν εὐτρεπῆς καὶ οὔτε ἄρχειν ἀπαξιῶ

13 τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας B 15 ἢ add. B 16 σφι-
 σιν A 17 τὰς om. A 25 κοινήν πᾶσιν c. Reiske 26
 προςῆν ἔαν A πρὸς τὸ νέαν B | καταστήσασθαι B

οὔτε ἄρχεσθαι ἀναίνομαι. τιμῶν δέ, ἅς μοι προσεθήκατε ἡγεμόνα με πρῶτον ἀποδείξαντες τῆς ἀποικίας, ἔπειτα καὶ τῇ πόλει τὴν ἐπωνυμίαν ἐπ' ἐμοῦ θέντες, ἅλις ἔχω. ταύτας γὰρ οὔτε πόλεμος ὑπερόριος οὔτε στάσις ἐμφύλιος οὔτε ὁ πάντα μαραίνων τὰ καλὰ χρό- 5
νος ἀφαιρήσεται με οὔτε ἄλλη τύχη παλίγκοτος οὐδεμία· ἀλλὰ καὶ ζῶντι καὶ τὸν βίον ἐκλιπόντι τούτων ὑπάρξει μοι τῶν τιμῶν παρὰ πάντα τὸν λοιπὸν αἰῶνα τυγχάνειν.

III. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ῥωμύλος ἐκ διδαχῆς τοῦ 10
μητροπάτορος, ὡσπερ ἔφην, ἀπομνημονεύσας ἐν τοῖς
πλήθεσιν ἔλεξεν. οἱ δὲ βουλευσάμενοι κατὰ σφᾶς
244αὐτοὺς ἀποκρίνονται τοιάδε· Ἡμεῖς πολιτείας μὲν
καινῆς οὐδὲν δεόμεθα, τὴν δ' ὑπὸ τῶν πατέρων
δοκιμασθεῖσαν εἶναι κρατίστην παραλαβόντες οὐ με- 15
τατιθέμεθα γνώμη τε ἐπόμενοι τῶν παλαιοτέρων,
οὺς ἀπὸ μείζονος οἴομεθα φρονήσεως αὐτὴν κατα-
στήσασθαι, καὶ τύχῃ ἀρεσκόμενοι. οὐ γὰρ τήνδε μεμ-
ψαίμεθ' ἂν εἰκότως, ἢ παρέσχεν ἡμῖν βασιλενομένοις
τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ἐλευθερίαν 20
τε καὶ ἄλλων ἀρχήν. περὶ μὲν δὴ πολιτείας ταῦτα 2
ἐγνώκαμεν· τὴν δὲ τιμὴν ταύτην οὐχ ἑτέρῳ τινὶ μᾶλ-
λον ἢ σοὶ προσήκειν ὑπολαμβάνομεν τοῦ τε βασιλείου
γένους ἔνεκα καὶ ἀρετῆς, μάλιστα δ' ὅτι τῆς ἀποικίας
ἡγεμόνι κεχρημέθα σοι καὶ πολλὴν συνίσμεν δεινό- 25
τητα, πολλὴν δὲ σοφίαν, οὐ λόγῳ μᾶλλον ἢ ἔργῳ μα-
θόντες. ταῦτα ὁ Ῥωμύλος ἀκούσας ἀγαπᾶν μὲν ἔφη

2 με Reiske μὲν O 15 ὑπολαβόντες c. Kiessling 17 ὡς
ἀπὸ O | καταστήσασθαι O 25 πολλὴν μὲν c. Grimm | συνί-
μεν A

βασιλείας ἄξιός ὑπ' ἀνθρώπων κριθεῖς· οὐ μέντοι γελήψεσθαι τὴν τιμὴν πρότερον, εἰ μὴ καὶ τὸ δαιμόμιον ἐπιθεσπίση δι' οἰωνῶν αἰσίων.

V. Ὡς δὲ κάκεινοις ἦν βουλομένοις προειπὼν
 5 ἡμέραν, ἐν ἧ διαμαντεύσασθαι περὶ τῆς ἀρχῆς ἐμελλεν, 245
 ἐπειδὴ καθῆκεν ὁ χρόνος ἀναστὰς περὶ τὸν ὄρθρον
 ἐκ τῆς σκηπῆς προῆλθεν· στὰς δὲ ὑπαίθριος ἐν καθα-
 ρῷ χωρίῳ καὶ προθύσας ἃ νόμος ἦν εὔχετο Δίί τε
 βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οὓς ἐποίησατο τῆς
 10 ἀποικίας ἡγεμόνας, εἰ βουλομένοις αὐτοῖς ἐστὶ βασι-
 λεύεσθαι τὴν πόλιν ὑφ' ἑαυτοῦ, σημεῖα οὐράνια φα-
 2 νῆναι καλά. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν ἀστραπὴ διῆλθεν
 ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ. τίθενται δὲ Ῥωμαῖοι
 τὰς ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἀστραπὰς αἰσίουσ,
 15 εἴτε παρὰ Τυρρηνηῶν διδαχθέντες, εἴτε πατέρων καθ-
 ἠγησαμένων κατὰ τοιόνδε τινά, ὡς ἐγὼ πείθομαι,
 λογισμὸν, ὅτι καθέδρα μὲν ἐστὶ καὶ στάσις ἀρίστη
 τῶν οἰωνοῖς μαντευομένων ἢ βλέπουσα πρὸς ἀνατο-
 λὰς, ὅθεν ἡλίου τε ἀναφοραὶ γίνονται καὶ σελήνης καὶ
 20 ἀστέρων πλανήτων τε καὶ ἀπλανῶν, ἧ τε τοῦ κόσμου
 περιφορά, δι' ἣν τοτὲ μὲν ὑπὲρ γῆς ἅπαντα τὰ ἐν
 αὐτῷ γίνεται, τοτὲ δὲ ὑπὸ γῆς, ἐκεῖθεν ἀρξαμένη
 3 τὴν ἐγκύκλιον ἀποδίδωσι κίνησιν. τοῖς δὲ πρὸς ἀνα-
 τολὰς βλέπουσιν ἀριστερὰ μὲν γίνεται <τὰ> πρὸς τὴν 246
 25 ἄρκτον ἐπιστρέφοντα μέρη, δεξιὰ δὲ <τὰ> πρὸς μεσημ-
 βρίαν φέροντα· τιμιώτερα δὲ τὰ πρότερα πέφυκεν

1 ὑπ' αὐτῶν c. Cobet Obs. p. 40

σθαι c. Grimm

7 προῆλθε B

5 διαμαντεύσε-

11 φῆναι c. Reiske

15 παρὰ τῶν πατέρων Ambrosch

24. 25 τὰ add.

εἶναι τῶν ὑστέρων. μετεωρίζεται γὰρ ἀπὸ τῶν βορείων
 μερῶν ὁ τοῦ ἄξονος πόλος, περὶ ὃν ἡ τοῦ κόσμου
 στροφή γίνεται, καὶ τῶν πέντε κύκλων τῶν διεξωκό-
 των τὴν σφαῖραν ὁ καλούμενος ἄρκτικὸς ἀεὶ τῆδε φα-
 νερός· ταπεινοῦται δ' ἀπὸ τῶν νοτίων ὁ καλούμενος 5
 ἀνταρκτικὸς κύκλος ἀφανῆς κατὰ τοῦτο τὸ μέρος.
 εἰκὸς δὴ κράτιστα τῶν οὐρανίων καὶ μεταρσίων ση- 4
 μείων ὑπάρχειν, ὅσα ἐκ τοῦ κρατίστου γίνεται μέρους,
 ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν ἐστραμμένα πρὸς τὰς ἀνατολάς
 ἡγεμονικωτέραν μοῖραν ἔχει τῶν προσεσπερίων, αὐ- 10
 τῶν δέ γε τῶν ἀνατολικῶν ὑψηλότερα τὰ βόρεια τῶν
 νοτίων, ταῦτα ἂν εἴη κράτιστα. ὡς δέ τινες ἱστοροῦ- 5
 σιν ἐκ παλαιοῦ τε καὶ πρὶν ἢ παρὰ Τυρρηνῶν μαθεῖν
 247 τοῖς Ῥωμαίων προγόνοις αἴσιοι ἐνομίζοντο αἱ ἐκ τῶν
 ἀριστερῶν ἀστραπαί. Ἀσκανίῳ γὰρ τῷ ἐξ Αἰνείου 15
 γεγονότι, καθ' ὃν χρόνον ὑπὸ Τυρρηνῶν, οὓς ἦγε
 βασιλεὺς Μεσέντιος, ἐπολεμεῖτο καὶ τειχήρης ἦν, περὶ
 τὴν τελευταίαν ἐξοδον, ἣν ἀπεγνωκῶς ἤδη τῶν πραγ-
 μάτων ἔμελλε ποιῆσθαι, μετ' ὀλοφυρμοῦ τὸν τε Δία
 καὶ τοὺς ἄλλους αἰτουμένῳ θεοῦς αἴσια σημεῖα δοῦναι 20
 τῆς ἐξόδου φασὶν αἰθρίας οὔσης ἐκ τῶν ἀριστερῶν
 ἀστράψαι τὸν οὐρανόν. τοῦ δ' ἀγῶνος ἐκείνου λα-
 βόντος τὸ κράτιστον τέλος διαμεῖναι παρὰ τοῖς ἐγκό-
 νοις αὐτοῦ νομιζόμενον αἴσιον τότε τὸ σημεῖον.

VI. Τότε δ' οὖν ὁ Ῥωμύλος ἐπειδὴ τὰ παρὰ τοῦ 25
 δαιμονίου βέβαια προσέλαβε, συγκαλέσας τὸν δῆμον

1 μετεωρίζεται δὲ vel δὴ vel αὐ Stephanus 3 διεξω-
 κώτων B 4—6 verba ἀεὶ — ἄρκτικος om. Ba add. Bmg.
 5 νοτίων καὶ ὁ καλούμενος ἄρκτικος Bmg 9 τετραμμένα
 c. Cobet Obs. p. 40 17 μεσέντιος A 20 σημεῖα τῆς
 ἐξόδου δοῦναι B 23 ἐγκόνοις AbB ἐγγόνοις Aa

εἰς ἐκκλησίαν καὶ τὰ μαντεῖα δηλώσας βασιλεὺς ἀπο-
 δείκνυται πρὸς αὐτῶν καὶ κατεστήσατο ἐν ἔθει τοῖς
 μετ' αὐτὸν ἅπασι μήτε βασιλείας μήτε ἀρχὰς λαμ-
 βάνειν, ἐὰν μὴ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἐπιθεσπίση,
 5 διέμεινέ τε μέχρι πολλοῦ φυλαττόμενον ὑπὸ Ῥωμαίων
 τὸ περὶ τοὺς οἰωνισμοὺς νόμιμον, οὐ μόνον βασι-
 λευομένης τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ κατάλυσιν
 τῶν μονάρχων ἐν ὑπάτων καὶ στρατηγῶν καὶ τῶν²⁴⁸
 2 ἄλλων τῶν κατὰ νόμους ἀρχόντων αἰρέσει. πέπαν-
 10 ται δ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, πλὴν οἶον εἰκῶν
 τις αὐτοῦ λείπεται τῆς ὁσίας αὐτῆς ἔνεκα γινομένη.
 ἐπανλίζονται μὲν γὰρ οἱ τὰς ἀρχὰς μέλλοντες λαμ-
 βάνειν καὶ περὶ τὸν ὄρθρον ἀνιστάμενοι ποιοῦνταιί
 τινὰς εὐχὰς ὑπαίθριοι, τῶν δὲ παρόντων τινὲς ὄρσι-
 15 θοσκοπῶν μισθὸν ἐκ τοῦ δημοσίου φερόμενοι ἀστρα-
 πὴν αὐτοῖς μηνύειν ἐκ τῶν ἀριστερῶν φασιν τὴν οὐ
 3 γενομένην. οἱ δὲ τὸν ἐκ τῆς φωνῆς οἰωνὸν λαβόν-
 τες ἀπέρχονται τὰς ἀρχὰς παραληψόμενοι οἱ μὲν αὐτὸ
 τοῦθ' ἱκανὸν ὑπολαμβάνοντες εἶναι τὸ μηδένα γενέ-
 20 σθαι τῶν ἐναντιουμένων τε καὶ κωλύοντων οἰωνῶν,
 οἱ δὲ καὶ παρὰ τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ κωλύοντος, ἔστι
 γὰρ ὅτε βιαζόμενοι καὶ τὰς ἀρχὰς ἀρπάζοντες μᾶλλον
 4 ἢ λαμβάνοντες. δι' οὗς πολλαὶ μὲν ἐν γῆ στρατιαὶ

3 παραλαμβάνειν c. Reiske 4 ἐπιθεσπίσει B θεσπίση A
 7 τῆς πόλεως βασιλευομένης B 11 τῆς ὁσίας αὐτῆς O corr.
 Stephanus τῆς ὁσίας γ' αὐτῆς Casaubonus 14 τινὰς et φε-
 ρομένους c. Kiessling Pr. Bas. p. 6. 15 μισθῶν Ba 16 ἐπι-
 σημαίνειν vel tale quid susp. Kiessling σημαίνειν Cobet Obs.
 p. 41 | φασιν ἐκ τῶν α'. O praeter B 18 τὰς ἀρχὰς AB |
 περιληψόμενοι A 21 ἔστιν ὅτε Reiske 22 ἀρπάζοντες
 μᾶλλον ἢ B α'. ἢ μ. A 23 δι' οὗς AB

Ῥωμαίων ἀπώλοντο πανώλεθροι, πολλοὶ δ' ἐν θα-
 249 λάττῃ στόλοι διεφθάρησαν αὐτανδροί, ἄλλαι τε με-
 γάλαι καὶ δειναὶ περιπέτειαί τῃ πόλει συνέπεσον αἱ
 μὲν ἐν ὀθνεῖοις πολέμοις, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἐμφυλίους
 διχοστασίας, ἐμφανεστάτῃ δὲ καὶ μεγίστῃ καὶ κατὰ τὴν 5
 ἐμὴν ἡλικίαν, ὅτε Δικίννιος Κραῖστος ἀνὴρ οὐδενὸς
 δεύτερος τῶν καθ' ἑαυτὸν ἡγεμόνων στρατιὰν ἤγεεν
 ἐπὶ τὸ Πάρθων ἔθνος, ἐναντιούμενου τοῦ δαιμονίου
 πολλὰ χαιρῖεν φράσας τοῖς ἀποτρέπουσι τὴν ἔξοδον
 οἰωνοῖς μυρῖοις ὅσοις γενομένοις. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς 10
 εἰς τὸ δαιμόνιον ὀλιγωρίας, ἣ χρῶνται τινες ἐν τοῖς
 καθ' ἡμᾶς χρόνοις, πολὺ ἔργον ἂν εἶη λέγειν.

VII. Ὁ δὲ Ῥωμύλος ἀποδειχθεὶς τοῦτον τὸν τρό-
 πον ὑπὸ τε ἀνθρώπων καὶ θεῶν βασιλεὺς τὰ τε πο-
 λέμια δεινὸς καὶ φιλοκίνδυνος ὡμολόγηται γενέσθαι 15
 καὶ πολιτείαν ἐξηγήσασθαι τὴν κρατίστην φρονιμώ-
 τατος. διέξειμι δ' αὐτοῦ τὰς πράξεις τὰς τε πολιτικὰς
 καὶ <τὰς> κατὰ πολέμους, ὧν καὶ λόγον ἂν τις ἐν ἱστορίας
 ἀφηγήσει ποιήσαιο. ἐρῶ δὲ πρῶτον ὑπὲρ τοῦ κόσμου 2
 τῆς πολιτείας, ὃν ἐγὼ πάντων ἡγοῦμαι πολιτικῶν κόσ- 20
 250 μων ἀνταρκέστατον ἐν εἰρήνῃ τε καὶ κατὰ πολέμους. ἦν
 δὲ τοιόσδε· τριχῆ νείμας τὴν πληθὺν ἅπασαν ἐκάστη
 τῶν μοιρῶν τὸν ἐπιφανέστατον ἐπέστησεν ἡγεμόνα.
 ἔπειτα τῶν τριῶν πάλιν μοιρῶν ἐκάστην εἰς δέκα
 μοίρας διελῶν, ἴσους ἡγεμόνας καὶ τούτων ἀπέδειξε 25

2 συμφοραὶ post ἄλλαι τε A 3 περιπέτειαί om. ABa
 4 ἐν om. B | ἐμφύλους A 5 ἐμφανεστάται δὲ καὶ μέγισται O,
 corr. Reiske | καὶ ante κατὰ del. Ambrosch 6 κραῖστος AB
 12 πολὺ om. B | ἔργον ἂν B ἂν ἔργον R 15 ὡμολόγηται B
 ὁμολογεῖται R 17 αὐτοῦ πράξεις B 18 τὰς add. Syl-
 burg | λόγων A

τοὺς ἀνδρειοτάτους· ἐκάλει δὲ τὰς μὲν μείζους μοίρας
 τρίβους, τὰς δ' ἐλάττους κουρίας, ὡς καὶ κατὰ τὸν
 3 ἡμέτερον βίον ἔτι προσαγορεύονται. εἶη δ' ἂν Ἑλλάδι
 γλώττῃ τὰ ὀνόματα ταῦτα μεθερμηνευόμενα φυλῆ
 5 μὲν καὶ τριπτὺς ἢ τρίβους, φράτρα δὲ καὶ λόχος ἢ
 κουρία, καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν τὰς τῶν τριβῶν ἡγε-
 μονίας ἔχοντες φύλαρχοί τε καὶ τριττύαρχοι, οὓς
 καλοῦσι Ῥωμαῖοι τριβούνους· οἱ δὲ ταῖς κουρίαις²⁵
 ἐφεστιηκότες καὶ φρατρίαρχοι καὶ λοχαγοί, οὓς ἐκεῖνοι
 4¹⁰ κουρίωνας ὀνομάζουσι. διήρητο δὲ καὶ εἰς δεκάδας
 αἱ φραῖτραι πρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡγεμῶν ἐκάστην ἐκόσμη
 δεκάδα, δεκουρίων κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλώτταν προσ-
 αγορευόμενος. ὡς δὲ διεκρίθησαν ἅπαντες καὶ συνε-
 τάχθησαν εἰς φυλάς καὶ φράτρας, διελὼν τὴν γῆν εἰς
 15 τριάκοντα κλήρους ἴσους ἐκάστη φράτρα κλῆρον ἀπέ-
 δωκεν ἓνα, ἐξελὼν τὴν ἀρκοῦσαν εἰς ἱερά καὶ τεμένη
 καὶ τινα καὶ τῷ κοινῷ γῆν καταλιπών. μία μὲν αὕτη
 διαίρεσις ὑπὸ Ῥωμύλου τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῆς χώρας
 <ἧ> περιέχουσα τὴν κοινὴν καὶ μεγίστην ἰσότητα,
 20 τοιάδε τις ἦν.

VIII. Ἐτέρα δὲ αὐτῶν πάλιν τῶν ἀνδρῶν ἢ τὰ
 φιλάνθρωπα καὶ τὰς τιμὰς διανέμουσα κατὰ τὴν
 ἀξίαν, ἣν μέλλω διηγεῖσθαι. τοὺς ἐπιφανεῖς κατὰ γέ-
 νος καὶ δι' ἀρετὴν ἐπαινουμένους καὶ χρήμασιν ὡς
 25 ἐν τοῖς τότε καιροῖς εὐπόρους, οἷς ἤδη παῖδες ἦσαν,

5 τρίβους B τρίβος R | φραῖτρα Ba 8 καὶ καλοῦσι AB .
 τριβουλνίου A | ταῖς κουρίαις R ταῖς φραῖτραις B 10 κου-
 ρίωνας B κουρίονας R 11 πρὸς αὐτοὺς B 12 δεκουρίων
 om. AB 13 διετάχθησαν B 19 ἧ add. Ambrosch 24 ὡς |
 οὓς B 25 εὐπόροις Ba | ἤδη παῖδες οἷς ἦσαν B

διώριζεν ἀπὸ τῶν ἀσῆμων καὶ ταπεινῶν καὶ ἀπόρων.
 252 ἐκάλει δὲ τοὺς μὲν ἐν τῇ καταδεεστέῳ τύχῃ πληβεί-
 ους, ὡς δ' ἂν Ἕλληνες εἶποιεν δημοτικούς· τοὺς δ' ἐν
 τῇ κρείττονι πατέρας εἶτε διὰ τὸ πρεσβεύειν ἡλικία
 τῶν ἄλλων, εἴθ' ὅτι παῖδες αὐτοῖς ἦσαν, εἶτε διὰ τὴν 5
 ἐπιφάνειαν τοῦ γένους, εἶτε διὰ πάντα ταῦτα· ἐκ τῆς
 Ἀθηναίων πολιτείας, ὡς ἂν τις εἰκάσειε, τῆς κατ'
 ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἔτι διαμενούσης τὸ παράδειγμα
 λαβῶν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ εἰς δύο μέρη νεύμαντες τὸ 2
 πλῆθος εὐπατρίδας μὲν ἐκάλουν τοὺς ἐκ τῶν ἐπι- 10
 φανῶν οἰκῶν καὶ χρήμασι δυνατούς, οἷς ἢ τῆς πόλεως
 ἀνέκειτο προστασία, ἀγροίκους δὲ τοὺς ἄλλους πολί-
 τας, οἱ τῶν κοινῶν οὐδενὸς ἦσαν κύριοι· σὺν χρόνῳ
 δὲ καὶ οὗτοι προσελήφθησαν ἐπὶ τὰς ἀρχάς. οἱ μὲν δὴ 3
 τὰ πιθανώτατα περὶ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἱστοροῦν- 15
 τες διὰ ταύτας τὰς αἰτίας κληθῆναί φασι τοὺς ἄνδρας
 ἐκείνους πατέρας καὶ τοὺς ἐκτόνους αὐτῶν πατρι-
 κίους, οἱ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον φθόνον ἀναφέροντες τὸ
 253 πρᾶγμα καὶ διαβάλλοντες εἰς δυσγένειαν τὴν πόλιν
 οὐ διὰ ταῦτα πατρικίους ἔκείνους κληθῆναί φασιν, 20
 ἀλλ' ὅτι πατέρας εἶχον ἀποδείξαι μόνον, ὡς τῶν γε
 ἄλλων δραπειτῶν ὄντων καὶ οὐκ ἐχόντων ὀνομάσαι
 πατέρας ἐλευθέρους. τεκμήριον δὲ τούτου παρέχου- 4
 σιν, ὅτι τοὺς μὲν πατρικίους, ὁπότε δόξειε τοῖς βασι-
 λεῦσι συγκαλεῖν, οἱ κήρυκες ἐξ ὀνόματός τε καὶ πα- 25
 τρόθεν ἀνηγόρευον, τοὺς δὲ δημοτικούς ὑπηρέται
 τινὲς ἀθρόους κέρασι βοείοις ἐμβυκανῶντες ἐπὶ τὰς

2 πληβίους B 14 καὶ om. B 20 * φασι O 27 τινες
 ἀθρόοι AB, corr. Reiske ἀθρόους καὶ κέρασι Bücheler | ἐκβυ-
 κανῶντες B

ἐκκλησίας συνῆγον. ἔστι δὲ οὔτε ἡ τῶν κηρύκων ἀνά-
 κλησις τῆς εὐγενείας τῶν πατρικίων τεκμήριον, οὔτε
 ἡ τῆς βυκάνης φωνὴ τῆς ἀγνωσίας τῶν δημοτικῶν
 σύμβολον, ἀλλ' ἐκείνη μὲν τιμῆς, αὕτη δὲ τάχους.
 5 οὐ γὰρ οἴοντε ἦν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν πληθὺν καλεῖν
 ἐξ ὀνόματος.

VIII. Ὁ δὲ Ῥωμύλος ἐπειδὴ διεκρίνε τοὺς κρείτ-
 τους ἀπὸ τῶν ἡττιόνων, ἐνομοθέτει μετὰ τοῦτο καὶ
 διέταττεν, ἃ χρὴ πράττειν ἑκατέρους· τοὺς μὲν εὐπα-
 10 τρίδας ἱεραῖσθαί τε καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν καὶ μεθ'
 ἑαυτοῦ τὰ κοινὰ πράττειν ἐπὶ τῶν κατὰ <τὴν> πόλιν
 ἔργων μένοντας, τοὺς δὲ δημοτικούς τούτων μὲν
 ἀπολελύσθαι τῶν πραγματειῶν ἀπείρους τε αὐτῶν
 ὄντας καὶ δι' ἀπορίαν χρημάτων ἀσχόλους, γεωργεῖν²⁵⁴
 15 δὲ καὶ κτηνοτροφεῖν καὶ τὰς χρηματοποιούς ἐργά-
 ζεσθαι τέχνας, ἵνα μὴ στασιάζωσιν, ὥσπερ ἐν ταῖς
 ἄλλαις πόλεσιν, ἢ τῶν ἐν τέλει προπηλακίζόντων τοὺς
 ταπεινοὺς ἢ τῶν φαύλων καὶ ἀπόρων τοῖς ἐν ταῖς
 2 ὑπεροχαῖς φθονούντων. παρακαταθήκας δὲ ἔδωκε
 20 τοῖς πατρικίοις τοὺς δημοτικούς ἐπιτρέψας ἑκάστῳ
 τῶν ἐκ τοῦ πλήθους, ὃν αὐτὸς ἐβούλετο, νέμειν προ-
 στατήν, ἔθος Ἑλληνικὸν καὶ ἀρχαῖον, ᾧ Θετταλοὶ
 τε μέχρι πολλοῦ χρώμενοι διετέλεσαν καὶ Ἀθηναῖοι
 κατ' ἀρχάς, ἐπὶ τὰ κρείττω λαβῶν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ
 25 ὑπεροπτικῶς ἐχρῶντο τοῖς πελάταις ἔργα τε ἐπι-
 τάττοντες οὐ προσήκοντα ἑλευθέροις, καὶ ὁπότε μὴ
 πράξειάν τι τῶν κελευομένων, πληγὰς ἐντείνοντες καὶ

11 τὴν add. Reiske 13 πραγμάτων A 21 τῶν ἐκ
 τοῦ πλήθους om. B | προστατεῖν A 24 ἐπεὶ τὰ B | ἔλαβον B
 μεταλαβῶν c. Stephanus

255 τὰλλα ὡσπερ ἀργυρωνήτοις παραχρῶμενοι. ἐκάλουν
 δὲ Ἀθηναῖοι μὲν θῆτας τοὺς πελάτας ἐπὶ τῆς λατρείας,
 256 Θετταλοὶ δὲ πενέστας ὄνειδίζοντες αὐτοῖς εὐθύς ἐν
 τῇ κλήσει τὴν τύχην. ὁ δὲ Ῥωμύλος ἐπικλήσει τε εὐ- 3
 πρεπεῖ τὸ πρᾶγμα ἐκόσμησε πατρωνεῖαν ὀνομάσας 5
 τὴν τῶν πενήτων καὶ ταπεινῶν προστασίαν, καὶ τὰ
 ἔργα χρηστὰ προσέθηκεν ἑκατέροις, καὶ φιλανθρωπούς
 καὶ πολιτικὰς κατασκευαζόμενος αὐτῶν τὰς συζυγίας.

X. Ἦν δὲ τὰ ὑπ' ἐκείνου τότε ὀρισθέντα καὶ μέ-
 χρι πολλοῦ παραμείναντα χρόνου Ῥωμαίοις ἔθη περὶ 10
 τὰς πατρωνεῖας τοιάδε· τοὺς μὲν πατρικίους ἔδει τοῖς
 ἑαυτῶν πελάταις ἐξηγεῖσθαι τὰ δίκαια, ὧν οὐκ εἶχον
 ἐκεῖνοι τὴν ἐπιστήμην, παρόντων τε αὐτῶν καὶ μὴ
 παρόντων τὸν αὐτὸν ἐπιμελεῖσθαι τρόπον ἅπαντα
 πράττοντας, ὅσα περὶ παιδῶν πράττουσι πατέρες, εἰς 15
 χρημάτων τε καὶ τῶν περὶ χρήματα συμβολαίων λό-
 γον· δίκας τε ὑπὲρ τῶν πελατῶν ἀδικουμένων λαγ-
 257 χάνειν, εἴ τις βλάβοιτο περὶ τὰ συμβόλαια, καὶ τοῖς
 ἐγκαλοῦσιν ὑπέχειν· ὡς δὲ ὀλίγα περὶ πολλῶν ἂν τις
 εἴποι πᾶσαν αὐτοῖς εἰρήνην τῶν τε ἰδίων καὶ τῶν 20
 κοινῶν πραγμάτων, ἧς μάλιστα ἐδέοντο, παρέχειν.
 τοὺς δὲ πελάτας ἔδει τοῖς ἑαυτῶν προστάταις θυγα- 2
 τέρας τε συνεκδίδοσθαι γαμουμένας, εἰ σπανίζοιεν οἱ
 πατέρες χρημάτων, καὶ λύτρα καταβάλλειν πολεμίοις,
 εἴ τις αὐτῶν ἢ παιδῶν αἰχμάλωτος γένοιτο· δίκας τε 25

1 χρῶμενοι A 5 πατρωνεῖαν A 8 ἐργαζόμενος B ἐξεργαζόμενος?
 10 χρόνου om. A 11 πατρωνεῖας A | τοῖς μὲν A
 τοῖς . . . B 13 καὶ παρόντων τε c. Reiske 15 περὶ] ὑπὲρ
 Sintenis Em. Dion. III p. 22, Cobet Obs. p. 41 16 περὶ
 χρημάτων C et Meineke | λόγων A 21 ὡς μάλιστα ἐδύναντο
 c. Kiessling 23 γαμουμένας del. Reudler Tiroc. p. 21

ἰδίας ἢ ζημίας ὀφλούντων δημοσίας ἀργυρι-
 κὸν ἐχούσας τίμημα ἐκ τῶν ἰδίων λύεσθαι χρημάτων,
 οὐ δανείσματα ποιούντας, ἀλλὰ χάριτας· ἐν τε ἀρχαῖς
 καὶ γερηφορίαις καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς εἰς τὰ κοινὰ δα-
 5 πάναις τῶν ἀναλωμάτων ὡς τοὺς γένει προσήκοντας
 3 μετέχειν. κοινῇ δ' ἀμφοτέροις οὔτε ὄσιον οὔτε θέμις
 ἦν κατηγορεῖν ἀλλήλων ἐπὶ δίκαις ἢ καταμαρτυρεῖν ἢ
 ψῆφον ἐναντίαν ἐπιφέρειν ἢ μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἐξε-258
 τάζεσθαι. εἰ δέ τις ἐξελεγχθεῖη τούτων τι διαπραττό-
 10 μενος ἔνοχος ἦν τῷ νόμῳ τῆς προδοσίας, ὃν ἐκύρωσεν
 ὁ Ῥωμύλος, τὸν δὲ ἄλόντα τῷ βουλομένῳ κτείνειν
 ὄσιον ἦν ὡς θυμὰ τοῦ καταχθονίου Διός. ἐν ἔθει
 γὰρ Ῥωμαίοις, ὅσους ἐβούλοντο νηποιὸν τεθνάναι, τὰ
 τούτων σώματα θεῶν ὀφειδῆνι, μάλιστα δὲ τοῖς
 15 καταχθονίοις κατονομάζειν· ὁ καὶ τότε ὁ Ῥωμύλος
 4 ἐποίησε. τοιγάρτοι διέμειναν ἐν πολλαῖς γενεαῖς οὐ-
 δὲν διαφέρουσαι συγγενικῶν ἀναγκαιοτήτων αἰ τῶν
 πελατῶν τε καὶ προστατῶν συζυγία παισὶ παίδων
 συνιστάμεναι, καὶ μέγας ἔπαινος ἦν τοῖς ἐκ τῶν ἐπι-
 20 φανῶν οἴκων ὡς πλείστους πελάτας ἔχειν τὰς τε προ-
 γονικὰς φυλάττουσι διαδοχὰς τῶν πατρωνειῶν καὶ
 διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς ἄλλας ἐπικτωμένοις, ὅ τε ἀγῶν
 [ὑπὲρ] τῆς εὐνοίας ὑπὲρ τοῦ μὴ λειφθῆναι τῆς ἀλλή-
 λων χάριτος ἔκτοπος ἡλικίος ἀμφοτέροις ἦν τῶν μὲν
 25 πελατῶν ἅπαντα τοῖς προστάταις ἀξιούντων ὡς δυ-

1 ἰδίας om. B probante Meinekio | δημοσίας del. Meineke
 4 γερηφορίαις corruptum est; an τελεσφορίαις? 6 θεμιτὸν
 c. Reiske 12 ἐν ἔθει Kiessling, ἐνθεν O 13 Ῥωμαῖοι B |
 νηποιεῖ Ba 15 χθονίοις A 21 πατρωνίων A 23 ὑπὲρ
 del. Kiessling, ὑπὲρ τῆς εὐνοίας del. Cobet Obs. p. 41 24 ἐκ-
 τόπως Bb

νάμεως εἶχον ὑπηρετεῖν, τῶν δὲ πατρικίων ἡμιστά
 βουλομένων τοῖς πελάταις ἐνοχλεῖν χρηματικὴν τε
 259 οὐδεμίαν δωρεὰν προσιεμένων· οὕτως ἐγκρατῆς ὁ βίος
 ἦν αὐτοῖς ἀπάσης ἡδονῆς καὶ τὸ μακαρίον ἀρετῆ
 μετρῶν, οὐ τύχη. 5

XI. Οὐ μόνον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τὸ δημοτικὸν
 ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πατρικίων ἦν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ἀποίκων αὐτῆς πόλεων καὶ τῶν ἐπὶ συμμαχία καὶ
 φιλία προσελθουσῶν καὶ τῶν ἐκ πολέμου κεκρατημέ-
 νων ἐκάστη φύλακας εἶχε καὶ προστατάς οὓς ἐβούλετο 10
 Ῥωμαίων. καὶ πολλάκις ἡ βουλή τὰ ἐκ τούτων ἀμφισ-
 βητήματα τῶν πόλεων καὶ ἐθνῶν ἐπὶ τοὺς προϊστα-
 μένους αὐτῶν ἀποστέλλουσα, τὰ ὑπ' ἐκείνων δικα-
 σθέντα κύρια ἡγεῖτο. οὕτω δὲ ἄρα βέβαιος ἦν ἡ 2
 Ῥωμαίων ὁμόνοια τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν ὑπὸ Ῥωμύλου 15
 κατασκευασθέντων λαβοῦσα ἐθῶν, ὥστε οὐδέποτε δι'
 αἵματος καὶ φόνου τοῦ κατ' ἀλλήλων ἐχώρησαν ἐντὸς
 ἑξακοσίων καὶ τριάκοντα ἐτῶν, πολλῶν καὶ μεγάλων
 ἀμφισβητημάτων γενομένων τῶ δῆμῳ πρὸς τοὺς ἐν
 τέλει περὶ τῶν κοινῶν, ὡς ἐν ἀπάσαις φιλεῖ γίνε- 20
 σθαι μικραῖς τε καὶ μεγάλαις πόλεσιν· ἀλλὰ πείθον- 3
 260 τες καὶ διδάσκοντες ἀλλήλους καὶ τὰ μὲν εἰκόντες, τὰ
 δὲ παρ' εἰκόντων λαμβάνοντες, πολιτικὰς ἐποιοῦντο τὰς
 τῶν ἐγκλημάτων διαλύσεις. ἐξ οὗ δὲ Γάιος Γράγχος
 ἐπὶ τῆς δημαρχικῆς ἐξουσίας γενόμενος διέφθιρε τὴν 25
 τοῦ πολιτεύματος ἀρμονίαν, οὐκέτι πέπαννται σφάτ-

5 ἐμέτρουν Cobet l. l. μετρῶν R μέτρον B 8 .. τῆς
 πόλεων Bb 13 ἀποστείλασα c. Reiske 22 ἐκόντες Bb
 23 ἐκόντων O, corr. Reiske ἐποιοῦν c. Kiessling ἐποιοῦντο O
 24 γράγχος A

τουτες ἀλλήλους καὶ φυγάδας ἐλαύνοντες ἐκ τῆς πό-
λεως καὶ οὐδενὸς τῶν ἀνηκέστων ἀπεχόμενοι παρὰ τὸ
νικᾶν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἕτερος ἔσται τοῖς λόγοις
καιρὸς ἐπιτηδειότερος.

- 5 XII. Ὁ δὲ Ῥωμύλος ἐπειδὴ ταῦτα διεκόσμησε
βουλευτὰς εὐθύς ἐγνώ καταστήσασθαι, μεθ' ὧν πρᾶτ-
τεῖν τὰ κοινὰ ἔμελλεν, ἐκ τῶν πατρικίων ἄνδρας
ἐκατὸν ἐπιλεξάμενος. ἐποιεῖτο δὲ αὐτῶν τοιάνδε τὴν
διαίρεσιν· αὐτὸς μὲν ἐξ ἀπάντων ἓνα τὸν ἄριστον
10 ἀπέδειξεν, ᾧ τὰς κατὰ πόλιν ὥετο δεῖν ἐπιτρέπειν
οἰκονομίας, ὅτε αὐτὸς ἐξάγοι στρατιὰν ὑπερόριον·
2 τῶν δὲ φυλῶν ἐκάστη προσέταξε τρεῖς ἄνδρας ἐλέσθαι
τοὺς ἐν τῇ φρονιμωτάτῃ τότε ὄντας ἡλικία καὶ δι'
εὐγένειαν ἐπιφανεῖς. μετὰ δὲ τοὺς ἑννέα τούτους
15 ἐκάστην φράτραν πάλιν ἐκέλευσε τρεῖς ἐκ τῶν πατρι-
κίων ἀποδείξαι τοὺς ἐπιτηδειοτάτους· ἔπειτα τοῖς πρῶ-261
τοις ἑννέα τοῖς ὑπὸ τῶν φυλῶν ἀποδειχθεῖσι τοὺς
ἐνενήκοντα προσθεῖς, οὓς αἱ φράτραι προεχειρίσαντο,
καὶ τούτων, ὃν αὐτὸς προέκρινεν, ἡγεμόνα ποιήσας
20 τὸν τῶν ἐκατὸν ἐξεπλήρωσε βουλευτῶν ἀριθμὸν.
3 τοῦτο τὸ συνέδριον Ἑλληνιστὶ ἐρμηνευόμενον γερου-
σίαν δύναται δηλοῦν καὶ μέχρι τοῦ παρόντος ὑπὸ
Ῥωμαίων οὕτως καλεῖται. πότερον δὲ διὰ γῆρας τῶν

8 τοιάνδε τινὰ τὴν c. Reiske 9 αἴρεσιν c. Cobet Obs.
p. 42 10 κατὰ τὴν πόλιν c. Ambrosch 13 τε ὄντας Sin-
tenis Em. Dion. I p. 9 15 *ἐκάστη φράτρα O 16 ἀπο-
δειξαι Kiessling ἐπιλέξαι O ἐπιλέξασθαι Kayser Ann. phil.
1863 p. 4 17 τοῖς — ἀποδειχθεῖσι del. Garrer Obs. p. 36
18 προχειρίσαντο? 19 προέκρινεν? 21 συνέδριον <ἐκά-
λει σενατόν ὃ> c. Reiske συνέδριον <κατὰ τὴν μὲν ἐπιχώριον
διάλεκτον καλεῖται Σενάτος, τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα> Ἑλληνιστὶ
c. Cobet Obs. p. 42 23 οὕτως ὑπὸ Ῥωμαίων A

καταλεγέντων εἰς αὐτὸ ἀνδρῶν ἢ δι' ἀρετὴν ταύ-
της ἔτυχε τῆς ἐπικλήσεως οὐκ ἔχω τὸ σαφὲς εἰπεῖν.
καὶ γὰρ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἀρίστους γέρον-
τας εἰώθεσαν οἱ παλαιοὶ καλεῖν. οἱ δὲ μετέχοντες τοῦ
βουλευτηρίου πατέρες ἔγγραφοι προσηγορεύθησαν καὶ 5
μέχρις ἐμοῦ ταύτης ἐτύγχανον τῆς προσηγορίας.
Ἑλληνικὸν δὲ ἄρα καὶ τοῦτο <τὸ> ἔθος ἦν. τοῖς γοῦν 4
βασιλεῦσιν, ὅσοι τε πατρίους ἀρχὰς παραλάβοιεν καὶ
ὅσους ἢ πληθὺς αὐτὴ καταστήσαιτο ἡγεμόνας, βου-
λευτήριον ἦν ἐκ τῶν κρατίστων, ὡς Ὅμηρός τε καὶ 10
οἱ παλαιότατοι τῶν ποιητῶν μαρτυροῦσι· καὶ οὐχ
262 ὥσπερ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνθάδεις καὶ μονο-
γνώμονες ἦσαν αἱ τῶν ἀρχαίων βασιλέων δυναστεῖαι.

XIII. Ὡς δὲ κατεσκευάσατο καὶ τὸ βουλευτικὸν
τῶν γερόντων συνέδριον ἐκ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν, ὁρῶν 15
ὅπερ εἰκὸς ὅτι καὶ νεότητος αὐτῶ δεήσει τινὸς συντε-
ταγμένης, ἣ χρήσεται φυλακῆς ἕνεκα τοῦ σώματος
καὶ πρὸς τὰ κατεπεύγοντα τῶν ἔργων ὑπηρεσία, τρια-
κοσίους ἄνδρας ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων οἴκων τοὺς
ἐρρωμενεστάτους τοῖς σώμασιν ἐπιλεξάμενος, οὓς 20
ἀπέδειξαν αἱ φράτραι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ τοὺς
βουλευτὰς ἐκάστη φράτρα δέκα νέους, τούτους τοὺς
ἄνδρας αἰεὶ περὶ αὐτὸν εἶχεν· ὄνομα δὲ κοινὸν ἅπαν- 2
τες οὗτοι ἔσχον κελέριοι, ὡς μὲν οἱ πλείους γράφου-

2 κλήσεως c. Stephanus | τὸ ἀσφαλὲς A 3 τοὺς πρεσβυ-
τάτους c. Cobet Obs. p. 42 | καὶ ἀρίστους A 7 τὸ add.
Kiessling 14 κατεσκευάσατο c. Ambrosch 18 ὑπηρεσίας
c. Bücheler 20 τοῦ σώματος A 22 ἐκ ἄστης φράτραι A
ἐκάστη φράτρα B | τούτους τε τοὺς A 23 αὐτὸν AB
24 ἅπαντες οὗτοι ἔσχον B ἅπαντες ὃ καὶ νῦν κατέστησεν
ἔσχον A cf. Cobet Var. Lect. p. 371 ἅπαντες ὅσοι συγκατέστη-
σαν c. Reiske

σιν ἐπὶ τῆς ὀξύτητος τῶν ὑπηρεσιῶν, (τοὺς γὰρ ἐτοι-
 μους καὶ ταχεῖς περὶ τὰ ἔργα κέλερας οἱ Ῥωμαῖοι
 καλοῦσιν) ὡς δὲ Οὐαλέριος ὁ Ἀντιεύς φησιν ἐπὶ τοῦ²⁶³
 3 ἡγεμόνος αὐτῶν τοῦτ' ἔχοντος τοῦνομα. ἦν γὰρ καὶ
 5 τούτων ἡγεμῶν ὁ διαφανέστατος, ᾧ τρεῖς ὑπετάγησαν
 ἑκατόνταρχοι καὶ αὐτίς ὑπ' ἐκείνοις ἕτεροι τὰς ὑπο-
 δεεστέρας ἔχοντες ἀρχάς, οἳ κατὰ πόλιν μὲν αἰχμο-
 φόροι τε αὐτῷ παρηκολούθουν καὶ τῶν κλευομένων
 ὑπηρεταί, κατὰ δὲ τὰς στρατείας πρόμαχοί τε ἦσαν
 10 καὶ παρασπισταί· καὶ τὰ πολλὰ οὗτοι κατώρθουν ἐν
 τοῖς ἀγῶσι πρῶτοί τε ἄρχοντες μάχης καὶ τελευταῖοι
 τῶν ἄλλων ἀφιστάμενοι, ἵππεῖς μὲν ἐνθα ἐπιτήδειον
 εἶη πεδῖον ἐνιππομαχῆσαι, πεζοὶ δὲ ὅπου τραχὺς εἶη
 4 καὶ ἄνιππος τόπος. τοῦτό μοι δοκεῖ παρὰ Λακεδαι-
 15 μονίων μετενέγκασθαι τὸ ἔθος μαθῶν ὅτι καὶ παρ'
 ἐκείνοις οἱ γενναιότατοι τῶν νέων τριακόσιοι φύλακες
 ἦσαν τῶν βασιλέων, οἷς ἐχρῶντο κατὰ τοὺς πολέμους
 παρασπισταῖς, ἵππεῦσί τε οὔσι καὶ πεζοῖς.

XIII. Καταστησάμενος δὴ ταῦτα διέκρινε τὰς
 20 τιμὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἃς ἐκάστους ἐβούλετο ἔχειν.
 βασιλεῖ μὲν οὖν ἐξήρητο τάδε τὰ γέρα· πρῶτον μὲν²⁶⁴
 ἱερῶν καὶ θυσιῶν ἡγεμονίαν ἔχειν καὶ πάντα δι'
 ἐκείνου πράττεσθαι τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια, ἔπειτα
 νόμων τε καὶ πατρίων ἔθισμῶν φυλακὴν ποιεῖσθαι
 25 καὶ παντὸς τοῦ κατὰ φύσιν ἢ κατὰ συνθήκας δικαίου
 προνοεῖν τῶν τε ἀδικημάτων τὰ μέγιστα μὲν αὐτὸν

3 γαλέριος AB | Ἀντιάς c. Cobet Obs. p. 43 4 αὐτῶν
 om. A 6 ἑκατοντάρχαι O corr. Kiessling 7 κατὰ τὴν
 πόλιν c. Ambrosch | μὲν om. B 8 ἡκολοῦθουν B 9 στρα-
 τιάς B 10 οὕτω B

δικάζειν, τὰ δ' ἐλάττονα τοῖς βουλευταῖς ἐπιτρέπειν
 προνοούμενον ἵνα μηδὲν γίνηται περὶ τὰς δίκας
 πλημμελές, βουλήν τε συνάγειν καὶ δῆμον συγκαλεῖν
 καὶ γνώμης ἄρχειν καὶ τὰ δόξαντα τοῖς πλείοσιν
 ἐπιτελεῖν. ταῦτα μὲν ἀπέδωκε βασιλεῖ τὰ γέρα καὶ 5
 ἔτι πρὸς τούτοις ἡγεμονίαν ἔχειν αὐτοκράτορα ἐν πο-
 λέμῳ. τῷ δὲ συνεδρίῳ τῆς βουλῆς τιμὴν καὶ δυνα- 2
 στείαν ἀνέθηκε τοιάνδε· περὶ παντὸς ὅτου ἂν εἰση-
 γῆται βασιλεὺς διαγινώσκειν τε καὶ ψῆφον ἐπιφέρειν,
 καὶ ὅ τι ἂν δόξη τοῖς πλείοσι τοῦτο νικᾶν· ἐκ τῆς 10
 Λακωνικῆς πολιτείας καὶ τοῦτο μετενεργάμενος. οὐδὲ
 γὰρ οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς αὐτοκράτορες ἦσαν
 ὅ τι βούλοιντο πράττειν, ἀλλ' ἡ γερουσία πᾶν εἶχε
 τῶν κοινῶν τὸ κράτος. τῷ δὲ δημοτικῷ πλήθει τρία 3
 ταῦτα ἐπέτρεψεν· ἀρχαιρεσιάζειν τε καὶ νόμους ἐπι- 15
 265 κυροῦν καὶ περὶ πολέμου διαγινώσκειν, ὅταν ὁ βασι-
 λεὺς ἐφῆ, οὐδὲ τούτων ἔχοντι τὴν ἐξουσίαν ἀνεπίλη-
 πτον, ἂν μὴ καὶ τῇ βουλῇ ταῦτά δοκῆ. ἔφερε δὲ τὴν
 ψῆφον οὐχ ἅμα πᾶς ὁ δῆμος, ἀλλὰ κατὰ τὰς φράτρας
 συγκαλούμενος· ὅ τι δὲ ταῖς πλείοσι δόξειε φράτραις 20
 τοῦτο ἐπὶ τὴν βουλήν ἀνεφέρετο. ἐφ' ἡμῶν δὲ μετά-
 κειται τὸ ἔθος· οὐ γὰρ ἡ βουλή διαγινώσκει τὰ ψη-
 φισθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, τῶν δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς
 γνωσθέντων ὁ δῆμός ἐστι κύριος· πότερον δὲ τῶν
 ἔθῶν κρεῖττον, ἐν κοινῷ τίθημι τοῖς βουλομένοις 25
 σκοπεῖν. ἐκ δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης οὐ μόνον τὰ 4
 πολιτικὰ πράγματα σώφρονας ἐλάμβανε καὶ τεταγμέ-
 νας τὰς διοικήσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ πολεμικὰ ταχείας καὶ

εὐπειθεῖς. ὁπότε γὰρ αὐτῷ φανείη στρατιὰν ἐξάγειν, οὔτε χιλιάρχους τότε ἔδει ἀποδείκνυσθαι κατὰ φυλάς οὔτε ἑκατοντάρχους κατὰ λόχους οὔτε ἰππέων ἡγεμόνας οὔτε ἐξαριθμεῖσθαι τε καὶ λοχίζεσθαι καὶ τάξιν²⁶⁶

5 ἑκάστους τὴν προσήκουσαν λαμβάνειν· ἀλλὰ βασιλεὺς μὲν τοῖς χιλιάρχοις παρήγγελλεν, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς λοχαγοῖς· παρὰ δὲ τούτων οἱ δεκάδαρχοι μαθόντες ἐξῆγγον τοὺς ὑποτεταγμένους ἑαυτοῖς ἕκαστοι, ἀφ' ἑνός τε κελεύσματος εἴτε πᾶσα ἢ δύναμις εἴτε μοῖρᾶ

10 τισ ἐξ αὐτῆς κληθεῖη τὰ ὄπλα ἔχουσα παρῆν εἰς τὸν ἀποδειχθέντα τόπον εὐτρεπῆς.

XV. Τεταγμένην μὲν οὖν καὶ κεκοσμημένην πρὸς εἰρήνην τε ἀποχρώντως καὶ πρὸς τὰ πολέμια ἐπιτηδείως ἐκ τούτων τῶν πολιτευμάτων τὴν πόλιν ὁ

15 Ῥωμύλος ἀπειργάσατο, μεγάλην δὲ καὶ πολυάνθρωπον ἐκ τῶνδε· πρῶτον μὲν εἰς ἀνάγκην κατέστησε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς ἅπασαν ἄρρενα γενεὰν ἐκτρέφειν καὶ θυγατέρων τὰς πρωτογόνους, ἀποκτινύναι δὲ μηδὲν τῶν γεννωμένων νεώτερον τριετοῦς, πλὴν

20 εἴ τι γένοιτο παιδίον ἀνάπηρον ἢ τέρας εὐθύς ἀπογονῆς. ταῦτα δ' οὐκ ἐκάλυπεν ἐκτιθέναι τοὺς γειναμένους ἐπιδείξαντας πρότερον πέντε ἀνδράσι τοῖς ἔγγιστα οἰκοῦσιν, ἐὰν κάκεινοις συνδοκῆ. κατὰ δὲ

1 στρατείαν ABa 3 ἑκατοντάρχους B ἑκατοντάρχης R
 5 ἑκάστους B ἑκάστον A | ἀναλαμβάνειν A λαμβάνειν B? Reiske, Kiessling Cobet Obs. p. 43 | λοχίζεσθαι ἀλλὰ βασιλεὺς μὲν τ. χ. παρήγγειλεν τάξιν ἑκάστους τὴν προσήκουσαν λαμβάνειν, ἐκεῖνοι δὲ Sintenis Em. Dion. II p. 6 7 δεκάραχοι A δεκαδάραχοι B, corr. Sylburg 9 ἑνός τε B ἑνός δὲ K | * ἅπασα O
 11 τόπον om. B | εὐτρεπῆς Ba 12 τεταγμένη B συντεταγμένη Reiske | κεκοσμημένη. B 15 δὲ om. A | πολυάνθρωπόν τε A | τούτων δὲ A

267 τῶν μὴ πειθομένων τῷ νόμῳ ζημίας ὄρισεν ἄλλας
 τε καὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν τὴν ἡμίσειαν εἶναι δημοσίαν.
 ἔπειτα καταμαθὼν πολλὰς τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν πό- 3
 λεων πονηρῶς ἐπιτροπευομένας ὑπὸ τυραννίδων τε
 καὶ ὀλιγαρχιῶν, τοὺς ἐκ τούτων ἐκπίπτοντας τῶν 5
 πόλεων συχνοὺς ὄντας, εἰ μόνον εἶεν ἐλεύθεροι, δια-
 κρίνων οὔτε συμφορὰς οὔτε τύχας αὐτῶν ὑποδέ-
 χεσθαι καὶ μετάγειν ὡς ἑαυτὸν ἐπεχείρει, τὴν τε
 Ῥωμαίων δύναμιν αὐξῆσαι βουλευθεὶς καὶ τὰς τῶν
 περιοίκων ἐλαττωῖν· ἐποίει δὲ ταῦτα πρόφασιν 10
 ἐξευρῶν εὐπρεπῆ καὶ εἰς θεοῦ τιμὴν τὸ ἔργον ἀνα-
 φέρων. τὸ γὰρ μεταξὺ χωρίον τοῦ τε Καπιτωλίου καὶ 4
 τῆς ἄκρας, ὃ καλεῖται νῦν κατὰ τὴν Ῥωμαίων διά-
 λεκτον μεθόριον δυεῖν δρυμῶν καὶ ἦν τότε τοῦ
 συμβεβηκότος ἐπώνυμον, ὕλαις ἀμφιλαφέσι κατ' ἀμ- 15
 φοτέρας τὰς συναπτούσας τοῖς λόφοις λαγόνας ἐπί-
 σκιον, ἱερὸν ἀνεὶς ἄστυλον ἰκέταις καὶ ναὸν ἐπὶ τούτῳ
 κατασκευασάμενος (ὅτῳ δὲ ἄρα θεῶν ἢ δαιμόνων οὐκ
 ἔχω τὸ σαφὲς εἰπεῖν) τοῖς καταφεύγουσιν εἰς τοῦτο
 268 τὸ ἱερὸν ἰκέταις τοῦ τε μηδὲν κακὸν ὑπ' ἐχθρῶν 20
 παθεῖν ἐγγυητῆς ἐγίνετο τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας
 προφάσει καὶ εἰ βούλοιντο παρ' αὐτῷ μένειν πολι-
 τείας μετεδίδου καὶ γῆς μοῖραν, ἣν κτήσαιτο πολε-
 μίους ἀφελόμενος. οἱ δὲ συνέρρεον ἐκ παντὸς τόπου
 τὰ οἰκεῖα φεύγοντες κακὰ καὶ οὐκέτι ἐτέρωσε ἀπανί- 25
 σταντο ταῖς καθ' ἡμέραν ὀμιλίαις καὶ χάρισιν ὑπ'
 αὐτοῦ κατεχόμενοι.

16 συναγαγούσας A (Ambrosch) 20 κακὸν παθεῖν ὑπ'
 ἐχθρῶν B 21 ἐγένετο Grimm 23 μοίρας vulgo legitur,
 μοῖραν editio Kiessl. sola praebet, del. Reudler Tiroc. p. 22
 24 ἦν κτήσαιτο πολεμίους AB

XVI. Τρίτον ἦν ἔτι Ῥωμύλου πολίτευμα, ὃ πάντων μάλιστα τοὺς Ἕλληνας ἀσκεῖν ἔδει, κράτιστον ἀπάντων πολιτευμάτων ὑπάρχον, ὡς ἐμὴ δόξα φέρει, ὃ καὶ τῆς βεβαίου Ῥωμαίοις ἐλευθερίας ἤρχε καὶ τῶν
 5 ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀγόντων οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν παρέσχε, τὸ μῆτε κατασφάττειν ἡβηδὸν τὰς ἀλούσας πολέμῳ πόλεις μῆτε ἀνδραποδίζεσθαι μηδὲ γῆν αὐτῶν ἀνιέναι μηλόβοτον, ἀλλὰ κληρούχους εἰς αὐτὰς ἀπο-269
 στέλλειν ἐπὶ μέρει τινὶ τῆς χώρας καὶ ποιεῖν ἀποι-
 10 κίας τῆς Ῥώμης τὰς κρατηθεῖσας, ἐνίαις δὲ καὶ πολι-
 2 τείας μεταδιδόναι. ταῦτά τε δὴ καὶ τᾶλλα τούτοις ὅμοια καταστησάμενος πολιτεύματα μεγάλην ἐκ μικρᾶς ἐποίησε τὴν ἀποικίαν, ὡς αὐτὰ τὰ ἔργα ἐδήλωσεν. οἱ μὲν γὰρ συνοικίσαντες μετ' αὐτοῦ τὴν Ῥώμην οὐ
 15 πλείους ἦσαν ἀνδρῶν τρισχιλίων πεσοὶ καὶ τριακοσίων ἐλάττους ἱππεῖς· οἱ δὲ καταλειφθέντες ὑπ' ἐκείνου, ὅτ' ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη, πεσοὶ μὲν ἑξακισχίλιοι πρὸς τέτταρσι μυριάσιν, ἱππεῖς δ' οὐ πολὺν ἀπέχοντες
 3 χιλίων. ἐκείνου δὲ ἄρξαντος τῶν πολιτευμάτων τού-
 20 των οἱ τε βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτὸν ἡγησάμενοι τῆς πόλεως τὴν αὐτὴν ἐφυλάξαντο προαίρεσιν καὶ οἱ μετ' ἐκείνους τὰς ἐνιαυσίους λαμβάνοντες ἀρχὰς ἔστιν ἃ καὶ προστιθέντες, οὕτως ὥστε μηδενὸς ἔθνους τοῦ
 270 δοκοῦντος εἶναι πολυανθρωποτάτου τὸν Ῥωμαίων
 25 γενέσθαι δῆμον ἐλάττονα.

1 ὃ πάντα μάλιστα A ὃ μάλιστα B 4 Ῥωμαίοις βεβαίον B
 5 ἀναγόντων A 6 παρέσχε τὸ μηκέτι A ἡγάγετο μῆτε B
 11 ταῦτα δὲ δὴ B | ἄλλα A καὶ ἔτ' ἄλλα Meineke 14 συνοικίσαντες B
 18 τέτταρσι A τέσσαρσι R 19 τούτων τῶν πολιτευμάτων A
 21 ἐφυλάξαν A 24 τῶν Ῥωμαίων A

XVII. Τὰ δὲ Ἑλλήνων ἔθνη παρὰ ταῦτα ἐξετάζων οὐκ ἔχω πῶς ἐπαινέσω τὰ τε Λακεδαιμονίων καὶ τὰ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν μέγιστον ἐπὶ σοφίᾳ φρονούντων Ἀθηναίων, οἱ φυλάττοντες τὸ εὐγενὲς καὶ μηδεὶ μεταδιδόντες εἰ μὴ σπανίοις τῆς παρ' ἑαυτοῖς πολιτείας (ἐῷ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ ξενηλατοῦντες ἔνιοι) πρὸς τῷ μηδὲν ἀπολαῦσαι ταύτης τῆς μεγαληγορίας ἀγαθὸν καὶ τὰ μέγιστα δι' αὐτὴν ἐβλάβησαν. Σπαρ- 2
 τιᾶται μὲν γε πταίσαντες μάχῃ τῇ περὶ Λεῦκτρα, ἐν ἧ χιλίους καὶ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἀπέβαλον, οὐκέτι 10
 τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν ἐκ τῆς συμφορᾶς ταύτης ἀναλαβεῖν, ἀλλ' ἀπέστησαν τῆς ἡγεμονίας σὺν αἰσχύνη. Θηβαῖοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἐξ ἑνὸς τοῦ περὶ Χαιρώνειαν ἀτυχήματος ἅμα τὴν τε προστασίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἐλευθερίαν τὴν πάτριον ὑπὸ Μακεδόνων ἀφῆρέ- 15
 271θησαν. ἡ δὲ Ῥωμαίων πόλις ἐν Ἰβηρίᾳ τε καὶ Ἰταλίᾳ 3
 πολέμους ἔχουσα μεγάλους Σικελίαν τε ἀφεστῶσαν ἀνακτωμένη καὶ Σαρδόνα καὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων ἐκπεπολεμημένων πρὸς αὐτὴν καὶ Καρχηδόνας ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν πάλιν ἀνι- 20
 σταμένης καὶ τῆς Ἰταλίας οὐ μόνον ἀφεστῶσης ὀλίγου δεῖν πάσης, ἀλλὰ καὶ συνεπαρούσης τὸν Ἀννιβιακὸν κληθέντα πόλεμον, τοσοῦτοις περιπετῆς γενομένη κινδύνοις κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐχ ὅπως ἐκακώθη διὰ τὰς τότε τύχας, ἀλλὰ καὶ προσέλαβεν ἰσχύν ἐξ 25
 αὐτῶν ἔτι μείζονα τῆς προτέρας τῷ πλήθει τοῦ στρα-

2 ἐπαινέσαι A | καὶ τῶν Θ. B 9 μὲν γε μιᾷ πταίσαντες
 c. Cobet Obs. p. 43 16 εἰς ἰβηρίαν τε καὶ ἰταλίαν B 17 π.
 πολεμοῦσα c. Kayser Ann. phil. 1861 p. 9 ἔχουσα πολεμεῖν
 c. Reiske 19 πρὸς αὐτοῦς AB

τιωτικοῦ πρὸς ἅπαντα διαρκῆς γενομένη τὰ δεινά,
 ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὑπολαμβάνουσί τινες εὐνοία τύχης
 4 χρησαμένη· ἐπεὶ ταύτης γε χάριν ὄχρετ' ἂν ὑποβρούχιος
 ἐξ ἑνὸς τοῦ περὶ Κάννας πτώματος, ὅτε αὐτῇ ἀπὸ μὲν
 5 ἑξακισχιλίων ἰππέων ἑβδομήκοντα καὶ τριακόσιοι
 περιελείφθησαν, ἀπὸ δὲ μυριάδων ὀκτώ τῶν εἰς τὸ
 κοινὸν στρατεύμα καταγραφεισῶν ὀλίγῳ πλείους τρισ-
 χιλίων ἐσώθησαν.

XVIII. Ταῦτά τε δὴ τοῦ ἀνδρὸς ἄγαμαι καὶ ἐτι
 10 πρὸς τούτοις ἃ μέλλω λέγειν, ὅτι τοῦ καλῶς οἰκεῖ-272
 σθαι τὰς πόλεις αἰτίας ὑπολαβῶν, ἃς θρουλοῦσι μὲν
 ἅπαντες οἱ πολιτικοί, κατασκευάζουσι δ' ὀλίγοι, πρῶ-
 τον μὲν τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν, ἧς παρούσης
 ἅπαντα τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ τὰ κρείττω συμφέρεται,
 15 ἔπειτα σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, δι' ἃς ἦττον
 ἀλλήλους βλάπτοντες μᾶλλον ὁμονοοῦσι καὶ τὴν εὐ-
 δαιμονίαν οὐ ταῖς αἰσχίσταις μετροῦσιν ἡδοναῖς ἀλλὰ
 τῷ καλῷ, τελευταίαν δὲ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις γεν-
 ναιότητα τὴν παρασκευάζουσαν εἶναι καὶ τὰς ἄλλας
 20 ἀρετὰς τοῖς ἔχουσιν ὠφελίμους, οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου
 παραγίνεσθαι τούτων ἕκαστον τῶν ἀγαθῶν ἐνόμισεν,
 2 ἀλλ' ἔγνω διότι νόμοι σπουδαῖοι καὶ καλῶν ζῆλος
 ἐπιτηδευμάτων εὐσεβῆ καὶ σώφρονα καὶ τὰ δίκαια
 ἀσκούσαν καὶ τὰ πολέμια ἀγαθὴν ἐξεργάζονται πό-
 25 λιν· ὧν πολλὴν ἔσχε πρόνοιαν τὴν ἀρχὴν ποιησά-
 μενος ἀπὸ τῶν περὶ τὰ θεῖα καὶ δαιμόνια σεβασμῶν.
 ἱερὰ μὲν οὖν καὶ τεμένη καὶ βωμοὺς καὶ ξοάνων

10 οἰκίσθαι B 12 πρώτην A 14 φέρεται B 19 τοῖς
 ἄλλας Bb 22 διότι B ὅτι R 23 εὐσεβῆ καὶ δίκαια ἀσκού-
 σαν καὶ σώφρονα B

273 ἰδρῦσεις μορφάς τε αὐτῶν καὶ σύμβολα καὶ δυνάμεις
καὶ δωρεάς, αἷς τὸ γένος ἡμῶν εὐηργέτησαν, ἑορτάς
τε ὁποίας τινὰς ἐκάστῳ θεῶν ἢ δαιμόνων ἄγεσθαι
προσῆκει καὶ θυσίας, αἷς χαίρουσι γεραίρομενοι πρὸς
ἀνθρώπων, ἐκχειρίας τε αὖ καὶ πανηγύρεις καὶ πό- 5
νων ἀναπαύλας καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως κατε-
στήσατο τοῖς κρατίστοις τῶν παρ' Ἑλλησι νομίμων·
τοὺς δὲ παραδεδομένους περὶ αὐτῶν μύθους, ἐν οἷς 3
βλασφημίαι τινὲς ἔνεισι κατ' αὐτῶν ἢ κακηγορίαι,
πονηροὺς καὶ ἀνωφελεῖς καὶ ἀσχήμονας ὑπολαβῶν 10
εἶναι καὶ οὐχ ὅτι θεῶν ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώπων ἀγαθῶν
ἀξίους, ἅπαντας ἐξέβαλε καὶ παρεσκεύασε τοὺς ἀν-
θρώπους <τὰ> κράτιστα περὶ θεῶν λέγειν τε καὶ
φρονεῖν μηδὲν αὐτοῖς προσάπτοντας ἀνάξιον ἐπιτή-
δευμα τῆς μακαρίας φύσεως. 15

XVIII. Οὔτε γὰρ Οὐρανὸς ἐκτεμνόμενος ὑπὸ τῶν
ἑαυτοῦ παίδων παρὰ Ῥωμαίοις λέγεται οὔτε Κρόνος
274 ἀφανίζων τὰς ἑαυτοῦ γονὰς φόβῳ τῆς ἐξ αὐτῶν ἐπι-
θέσεως οὔτε Ζεὺς καταλύων τὴν Κρόνου δυναστείαν
καὶ κατακλείων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τοῦ Ταρτάρου τὸν 20
ἑαυτοῦ πατέρα οὐδέ γε πόλεμοι καὶ τραύματα καὶ
δεσμοὶ καὶ θητεῖαι θεῶν παρ' ἀνθρώποις· ἑορτὴ τε 2
οὐδεμία παρ' αὐτοῖς μελανείμων ἢ πένθιμος ἄγεται
τυπετοὺς ἔχουσα καὶ θρήνους γυναικῶν ἐπὶ θεοῖς
ἀφανιζομένοις, ὡς παρ' Ἑλλησιν ἐπιτελεῖται περὶ τε 25
Φερσεφόνης ἀρπαγὴν καὶ τὰ Διονύσου πάθη καὶ ὅσα

1 μορφάς τε — εὐηργέτησαν del. Smit Obs. p. 7 4 θυ-
σίαις A 5 ἐκχειρίας Bb 9 κατηγορίαι O, corr. Meineke
13 τὰ add. Kiessling τὰ κάλλιστα Euseb. 18 αὐτοῦ B
23 παρ' αὐτοῖς οὐδεμία A | πένθος B 25 ὡσπερ Ἑλλησιν O,
corr. Reiske

ἄλλα τοιαῦτα· οὐδ' ἂν ἴδοι τις παρ' αὐτοῖς, καίτοι
 διεφθαρμένων ἤδη τῶν ἔθῶν, οὐ θεοφορήσεις, οὐ
 κορυβαντισμούς, οὐκ ἄγυρμούς, οὐ βακχείας καὶ
 τελετὰς ἀπορρήτους, οὐ διαπαννυχισμούς ἐν ἱεροῖς
 5 ἀνδρῶν σὺν γυναιξίν, οὐκ ἄλλο τῶν παραπλησίων
 τούτοις τερατευμάτων οὐδέν, ἀλλ' εὐλαβῶς ἅπαντα²⁷⁵
 3 πραττόμενά τε καὶ λεγόμενα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς, ὡς
 οὔτε παρ' Ἑλλήσιν οὔτε παρὰ βαρβάροις· καὶ ὃ πάν-
 των μάλιστα ἔγωγε τεθαύμακα, καίπερ μυρίων ὄσων
 10 εἰς τὴν πόλιν ἐληλυθότων ἔθνῶν, οἷς πολλὴ ἀνάγκη
 σέβειν τοὺς πατρίους θεοὺς τοῖς οἰκοθεν νομίμοις,
 οὐδενὸς εἰς ζῆλον ἐλήλυθε τῶν ξενικῶν ἐπιτηδευμά-
 των ἢ πόλις δημοσία, ὃ πολλαῖς ἤδη συνέβη παθεῖν,
 ἀλλὰ καὶ εἴ τινα κατὰ χρησμούς ἐπεισηγάγετο ἱερά,
 15 τοῖς ἑαυτῆς αὐτὰ τιμᾶ νομίμοις ἅπασαν ἐκβαλοῦσα
 τεροθρείαν μυθικήν, ὥσπερ τὰ τῆς Ἰδαίας θεᾶς ἱερά.
 4 θυσίας μὲν γὰρ αὐτῇ καὶ ἀγῶνας ἄγουσιν ἀνὰ πᾶν
 ἔτος οἱ στρατηγοὶ κατὰ τοὺς Ῥωμαίων νόμους, ἱεράται
 δὲ αὐτῆς ἀνὴρ Φρονξ καὶ γυνὴ Φρυγία καὶ περιάγου-
 20 σιν ἀνὰ τὴν πόλιν οὗτοι μητραγυροῦντες, ὥσπερ²⁷⁶
 αὐτοῖς ἔθος, τύπους τε περικείμενοι τοῖς στήθεσι καὶ
 καταυλούμενοι πρὸς τῶν ἐπομένων τὰ μητρῶα μέλη
 5 καὶ τύμπανα κροτοῦντες· Ῥωμαίων δὲ τῶν ἀνθιγενῶν
 οὔτε μητραγυρῶν τις οὔτε καταυλούμενος πορεύεται
 25 διὰ τῆς πόλεως ποικίλην ἐνδεδυκῶς στολὴν οὔτε ὀρ-
 γιάζει τὴν θεὸν τοῖς Φρυγίοις ὀργιασμοῖς κατὰ νόμον

2 τῶν ἔθῶν ἤδη A 3 κορυβαντισμούς A κορυβιαντίσμούς
 B | ἀγυρμούς B ἀγερούς R 6 * ἀλλὰ O 10 ἔθῶν ABa
 15 ἐκβαλοῦσα B ἐκβάλλουσα R 19 αὐτοῖς (Cmg) vel αὐτῇ
 c. Reiske 25 ὀργιάζειν O, corr. Ambrosch

καὶ ψήφισμα βουλῆς. οὕτως εὐλαβῶς ἡ πόλις ἔχει πρὸς τὰ οὐκ ἐπιχώρια ἔθνη περὶ θεῶν καὶ πάντα ὀττεύεται τῦφον, ᾧ μὴ πρόσεστι τὸ εὐπρεπές.

XX. Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με ἀγνοεῖν ὅτι τῶν Ἑλληνικῶν μύθων εἰσὶ τινες ἀνθρώποις χρήσιμοι, 5 οἱ μὲν ἐπιδεικνύμενοι τὰ τῆς φύσεως ἔργα δι' ἀλληγορίας, οἱ δὲ παραμυθίας ἕνεκα συγκείμενοι τῶν ἀνθρωπειῶν συμφορῶν, οἱ δὲ ταραχὰς ἐξαιρούμενοι 277 ψυχῆς καὶ δείματα καὶ δόξας καθαιροῦντες οὐχ ὑγιεῖς, οἱ δ' ἄλλης τινὸς ἕνεκα συμπλασθέντες ὠφελείας. 10 ἀλλὰ καίπερ ἐπιστάμενος ταῦτα οὐδενὸς χεῖρον ὅμως 2 εὐλαβῶς διάκειμαι πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν Ῥωμαίων μᾶλλον ἀποδέχομαι θεολογίαν, ἐνθυμούμενος ὅτι τὰ μὲν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν μύθων ἀγαθὰ μικρά τε ἐστὶ καὶ οὐ πολλοὺς δυνάμενα ὠφελεῖν, ἀλλὰ μόνους τοὺς 15 ἐξητακότας ὧν ἕνεκα γίνεται, σπάνιοι δ' εἰσὶν οἱ μετελιηφότες ταύτης τῆς φιλοσοφίας. ὁ δὲ πολὺς καὶ ἀφιλοσόφητος ὄχλος ἐπὶ τὰ χεῖρω λαμβάνειν φιλεῖ τοὺς περὶ αὐτῶν λόγους καὶ θυεῖν πάσχει θάτερον, ἢ καταφρονεῖ τῶν θεῶν ὡς ἐν πολλῇ κακοδαιμονίᾳ 20 κυλινδουμένων, ἢ τῶν αἰσχίστων τε καὶ παρανομοωτάτων οὐδενὸς ἀπέχεται θεοῖς αὐτὰ προσκείμενα ὄρων.

XXI. Ἄλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων τοῖς αὐτὸ μόνον 278 τὸ θεωρητικὸν τῆς φιλοσοφίας μέρος ἀποτεταμημένοις ἀφείσθω σκοπεῖν, τῆς δ' ὑπὸ Ῥωμύλου κατασταθεί- 25 σης πολιτείας καὶ τάδε ἡγησάμην ἱστορίας ἄξια. πρῶ-

1 ἢ ψήφισμα c. Kiessling 5 τινες ἐν ἀνθρώποις B
9 καθαιρούντες A 15 ἀλλὰ μᾶλλον B 20 καταφρονεῖ B
καταφρονεῖν R 21 κυλιόμενων c. Cobet Obs. p. 45 24 μέρος
om. B

τον μὲν, ὅτι πολλοῖς σώμασιν ἀπέδωκε θεραπεύειν
 τὸ δαιμόνιον. ἐν γοῦν ἄλλη πόλει νεοκτίστῳ τοσοῦτους
 ἱερεῖς τε καὶ θεραπευτὰς θεῶν εὐθύς ἀποδειχθέντας
 2 οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι. χωρὶς γὰρ τῶν ἐχόντων τὰς
 5 συγγενικὰς ἱερωσύνας οἱ τὰ κοινὰ περὶ τῆς πόλεως ἱερὰ
 συντελοῦντες κατὰ φυλάς τε καὶ φράτρας ἐξήκοντα
 κατεστάθησαν ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς· λέγω δὲ ἃ Τε-
 ρέντιος Οὐάρων ἐν ἀρχαιολογίαις γέγραφεν, ἀνὴρ
 τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἀκμασάντων πολυπειρό-
 3 10 τας. ἔπειτα, ὅτι τῶν ἄλλων φαύλως πως καὶ ἀπερι-
 σκέπτως ὡς ἐπὶ <τὸ> πολὺ ποιουμένων τὰς αἰρέσεις
 τῶν ἐπιστησομένων τοῖς ἱεροῖς καὶ τῶν μὲν ἀργυρίου
 τὸ τίμιον ἀξιούντων ἀποκηρύττειν, τῶν δὲ κλήρω
 διαιρῶντων, ἐκεῖνος οὔτε ὠνητὰς χρημάτων ἐποίησε
 15 τὰς ἱερωσύνας οὔτε κλήρω μεριστὰς, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης 279
 φράτρας ἐνομοθέτησεν ἀποδεικνυσθαι δύο τοὺς ὑπὲρ
 πενήκοντα ἔτη γεγονότας τοὺς γένει τε προὔχοντας
 τῶν ἄλλων καὶ ἀρετῇ διαφόρους καὶ χρημάτων περι-
 ουσίαν ἔχοντας ἀρκοῦσαν καὶ μηδὲν ἡλαττωμένους
 20 τῶν περὶ τὸ σῶμα· τούτους δὲ οὐκ εἰς ὠρισμένον τινὰ
 χρόνον τὰς τιμὰς ἔταξεν ἔχειν, ἀλλὰ διὰ παντὸς τοῦ
 βίου στρατειῶν μὲν ἀπολελυμένους διὰ τὴν ἡλικίαν.
 τῶν δὲ κατὰ τὴν πόλιν ὀχληρῶν διὰ τὸν νόμον.

1 σώμασι θεραπεύειν ἀπέδωκε B 3 τε B om. R | θεῶν B
 τῶν θεῶν R 5 γενικὰς c. Bücheler | περὶ] ὑπὲρ c. Hertlein
 Hermes X p. 409 8 οὐάρων O 9 τὴν αὐτοῦ Sylburg
 10 ὅτι om. B 11 τὸ add. Kiessling Pr. Bas. p. 6 13 ἀξιούν-
 των ἀποκηρύττειν B ἀπ. ἀξ. R 15 τοὺς ἱερεῖς post δια-
 ρούντων O praeter B, τὰ ἱερὰ c. Ambrosch καιρῶ A 16 φρά-
 τρας ἀπέδειξε δύο B 17 τοὺς del. Kiessling 21 τὰς τιμὰς
 ἔταξεν ἔχειν B ἔχειν ante τὰς R 23 τῶν νόμων Ba

XXII. Ἐπεὶ δὲ καὶ διὰ γυναικῶν ἔδει τινὰ ἱερὰ
 συντελεῖσθαι καὶ διὰ παίδων ἀμφιθαλῶν ἕτερα, ἵνα
 καὶ ταῦτα γένηται κατὰ τὸ κράτιστον, τὰς τε γυναῖ-
 κας ἔταξε τῶν ἱερέων τοῖς ἑαυτῶν ἀνδράσι συνιερᾶ-
 σθαι, καὶ εἴ τι μὴ θέμις ἦν ὑπ' ἀνδρῶν ὀργιάζεσθαι 5
 κατὰ νόμον τὸν ἐπιχώριον, ταύτας ἐπιτελεῖν καὶ
 παῖδας αὐτῶν τὰ καθήκοντα λειτουργεῖν· τοῖς δὲ
 ἄπαισιν ἐκ τῶν ἄλλων οἴκων τοὺς χαριεστάτους κατα-
 λεγέοντας ἐξ ἐκάστης φράτρας, κόρον καὶ κόρην, τὸν
 μὲν ἕως ἥβης ὑπηρετεῖν ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς, τὴν δὲ κόρην 10
 280 ὅσον ἂν ἦ χρόνον ἀγνή γάμων· ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν
 νόμων καὶ ταῦτα μετενεγκάμενος, ὡς ἐγὼ πείθομαι.
 ὅσα μὲν γὰρ αἱ κανηφόροι καὶ ἄρρηφόροι λεγόμεναί 2
 λειτουργοῦσιν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν, ταῦτα παρὰ
 Ῥωμαίοις αἱ προσαγορευόμεναί τουτολᾶται συντελοῦσι 15
 στεφάναις κοσμούμεναι τὰς κεφαλὰς, οἷαις κοσμεῖται
 τὰ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἀφιδρύματα παρ' Ἑλλήσιν.
 ὅσα δὲ παρὰ Τυρρηνοῖς καὶ ἔτι πρότερον παρὰ Πε-
 λασγοῖς ἐτέλουν ἐπὶ τε Κουρήτων καὶ μεγάλων θεῶν
 ὀργιασμοῖς οἱ καλούμενοι πρὸς αὐτῶν κάδμιλοι, ταῦτα 20
 κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπηρετοῦν τοῖς ἱερεῦσιν οἱ
 λεγόμενοι νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων κάμιλοι. ἔτι πρὸς τού- 3
 281 τοῖς ἔταξε μάντιν ἐξ ἐκάστης φυλῆς ἕνα παρεῖναι τοῖς
 ἱεροῖς, ὃν ἡμεῖς μὲν ἱεροσκόπον καλοῦμεν, Ῥωμαῖοι

2 τελείσθαι A 3 γίνηται A 4 ἔταξε τῶν ἱερέων B
 τ. ἰ. ἔταξε R 6 καὶ τοὺς παῖδας c. Kiessling 8 ἄπαισιν B
 ἄπασιν R | καταλέγοντας B 10 ἕως] ὡς A | ὑπηρετεῖν B
 ὑπηρετήν A | ἐπὶ om. B 12 νομίμων c. Reiske 13 ἄρρη-
 φόροι ABa ἄρρητοφόροι Ba 15 αἱ B | τοῦτο δὲ A . . .
 τοῦτο δὲ B τουτολᾶται Kiessling τουτόλαι Köstlin Philol. XXXIV
 p. 756 19 ἐτέλουν O συνετέλουν c. Kiessling 20 κάδω-
 λοι O, corr. G. Voss 21 ὑπηρετοῦσι c. Reiske

δὲ ὀλίγον τι τῆς ἀρχαίας φυλάττοντες ὀνομασίας
 ἀρούσπικα προσαγορεύουσιν. ἅπαντας δὲ τοὺς ἱερεῖς
 τε καὶ λειτουργοὺς τῶν θεῶν ἐνομοθέτησεν ἀποδεικνυ-
 σθαι μὲν ὑπὸ τῶν φρατρῶν, ἐπικυροῦσθαι δὲ ὑπὸ
 5 τῶν ἐξηγουμένων τὰ θεῖα διὰ μαντικῆς.

XXIII. Ταῦτα περὶ τῶν θρησκευόντων τοὺς θεοὺς
 καταστησάμενος διήρει πάλιν, ὡς ἔφην, κατ' ἐπιτη-
 δειότητα ταῖς φράτραις τὰ ἱερά, θεοὺς ἀποδεικνύς
 ἐκάστοις καὶ δαίμονας, οὓς ἐμελλον ἀεὶ σέβειν, καὶ
 10 τὰς εἰς τὰ ἱερά δαπάνας ἔταξεν, ἃς ἔχρην αὐτοῖς ἐκ
 2 τοῦ δημοσίου δίδοσθαι. συνέθύνον τε τοῖς ἱερεῦσιν
 οἱ φρατριεῖς τὰς ἀπομερισθείσας αὐτοῖς θυσίας καὶ
 συνεισιτιῶντο κατὰ τὰς ἐορτὰς ἐπὶ τῆς φρατριακῆς
 ἐστίας· ἐστιατόριον γὰρ ἦν κατεσκευασμένον ἐκάστη
 15 φράτρα καὶ ἐν αὐτῷ καθωσίωτό τις, ὥσπερ ἐν τοῖς 252
 Ἑλληνικοῖς πρυτανείοις, ἐστία κοινὴ τῶν φρατριῶν.
 ὄνομα δὲ καὶ τοῖς ἐστιατορείοις ἦν, ὅπερ ταῖς φρά-
 τραις, κουρίαί καὶ μέχρις ἡμῶν οὕτω καλοῦνται.
 3 τοῦτο τὸ πολίτευμα δοκεῖ μοι λαβεῖν ἐκ τῆς Λακεδαι-
 20 μονίῳν ἀγωγῆς τῆς περὶ τὰ φιδίτια κατ' ἐκείνον τὸν
 χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ἣν Λυκοῦργος εἰσηγήσασθαι
 δοκεῖ παρὰ Κρητῶν μαθῶν, καὶ μεγάλα τὴν πόλιν 283
 ὠφελῆσαι ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς εὐτέλειαν ἄγων τοὺς βίους
 καὶ σωφροσύνην τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης, ἐν πολέ-
 25 μῳ δ' εἰς αἰδῶ καὶ πρόνοιαν καταστήσας ἕκαστον τοῦ

1 τι om. B 2 αὔσπικα c. Lange Ant. rom. I³ p. 334 A
 ἱερούς B 3 ἐνομοθέτησαν B 12 οἱ φρατριεῖς Kiessling
 αἱ φράτραι εἰς O 15 ἐν αὐτῷ B σὺν αὐτῷ R 16 φρα-
 τριέων Grimm, Ambrosch 17 ὅπερ καὶ c. Bücheler 20 τῆς B
 om. R | φιλίτια O, corr. Gelenius 23 ἄγων B ἀνάγων R
 ἀγαγῶν c. Bücheler

μὴ καταλιπεῖν τὸν παραστάτην, ᾧ καὶ συνέσπεισε καὶ
 συνέθυσσε καὶ κοινῶν ἱερῶν μετέσχευ. καὶ οὐ μόνον 4
 τῆς περὶ ταῦτα σοφίας χάριν ἄξιός ἐπαινείσθαι ὁ ἀνὴρ,
 ἀλλὰ καὶ τῆς εὐτελείας τῶν θυνσιῶν, αἷς γεραίρεσθαι
 τοὺς θεοὺς ἐνομοθέτησεν, ὧν αἱ πλεῖσται διέμενον 5
 ἕως τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας, εἰ μὴ καὶ πᾶσαι κατὰ τὸν
 ἀρχαῖον ἐπιτελούμεναι τρόπον. ἐγὼ γοῦν ἐθεασάμην 5
 ἐν ἱεραῖς οἰκίαις δεῖπνα προκείμενα θεοῖς ἐπὶ τραπέ-
 ζαις ξυλίταις ἀρχαῖκαῖς ἐν κήνησι καὶ πινακίσκοις
 κεραμεοῖς, ἀλφίτων μάζας καὶ πόπανα καὶ ζέας καὶ 10
 καρπῶν τινῶν ἀπαρχὰς καὶ ἄλλα τοιαῦτα λιτὰ καὶ
 εὐδάπανα καὶ πάσης ἀπειροκαλίας ἀπηλλαγμένα·
 284 καὶ σπονδὰς εἶδον ἐγκεκραμένας οὐκ ἐν ἀργυροῖς καὶ
 χρυσοῖς ἄγγεσιν, ἀλλ' ἐν ὄστρακίταις κυλίσκαις καὶ
 πρόχοις, καὶ πάνυ ἠγάσθην τῶν ἀνδρῶν ὅτι διαμέ- 15
 νουσιν ἐν τοῖς πατρίοις ἔθεσιν οὐδὲν ἐξαλλάττοντες
 τῶν ἀρχαίων ἱερῶν εἰς τὴν ἀλαξόνα πολυτέλειαν. ἔστι 6
 μὲν οὖν ἂ καὶ Νόμας Πουπίλιος ὁ μετὰ Ῥωμόλου
 ἄρχας τῆς πόλεως κατεστήσατο μνήμης ἄξια καὶ λόγου,
 περιττὸς τὴν γνώμην ἀνὴρ καὶ τὰ θεῖα ἐξηγήσασθαι 20
 σοφὸς ἐν ὀλίγοις, ὑπὲρ ὧν ὕστερον ἐρῶ, καὶ Τύλλος
 Ὀστίλιος ὁ τρίτος ἀπὸ Ῥωμόλου βασιλεύσας καὶ πάν-
 τες οἱ μετ' ἐκείνον γενόμενοι βασιλεῖς· ἀλλ' ὁ τὰ
 σπέρματα καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτοῖς παρασχὼν καὶ τὰ
 κυριώτατα καταστησάμενος τῶν περὶ τὰ θεῖα νομίμων 25
 Ῥωμόλος ἦν.

1 ἐγκαταλιπεῖν c. Cobet Obs. p. 45 2 καὶ ante οὐ om. A
 8 ἐπὶ τραπέζαις B ἐν τραπέζαις R 10 κεραμεοῖς A 14 κυ-
 λικίσκαις A κυλίσκαις B an ὄστρακίνοις κυλικίσκοις? 17 πο-
 λιτείαν B 18 νομᾶς A 25 νομίμων om. B

XXIII. Δοκεῖ δὲ καὶ τῆς ἄλλης εὐκοσμίας, ἣ
 χρώμενοι Ῥωμαῖοι διεφύλαξαν εὐδαιμονοῦσαν τὴν
 πόλιν ἐπὶ πολλὰς γενεάς, ἐκεῖνος ἄρξαι νόμους κα-
 λούς καὶ συμφέροντας ἀγράφους μὲν τοὺς πλείστους,
 5 ἔστι δ' οὓς καὶ ἐν γράμμασι κειμένους καταστησά-
 μενος, ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους οὐδὲν δέομαι γρά-
 φειν, οὓς δὲ πάντων μάλιστα τεθαύμακα καὶ ἐξ ὧν²⁸⁵
 ὑπέιληφα καταφανῆ καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἀνδρὸς γενή-
 σεσθαι νομοθεσίαν, ὡς ἀνστηρὰ καὶ μισοπόνηρος ἦν
 10 καὶ πολλὴν ἔχουσα πρὸς τοὺς ἡρωικοὺς βίους ὁμοιό-
 2 τητα, δι' ὀλίγης ὑπομνήσεως σημανῶ, τοσοῦτο προει-
 πών, ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ διατάξαντες τάς
 τε βαρβαρικὰς καὶ τὰς Ἑλληνικὰς πολιτείας τὸ μὲν
 κοινὸν ὀρθῶς ἰδεῖν, ὅτι πόλιν ἅπασαν ἐκ πολλῶν
 15 οἴκων συνεστῶσαν ὀρθὴν τε πλεῖν εἰκὸς ὅταν οἱ τῶν
 ἰδιωτῶν εὐσταθῶσι βίοι, καὶ χειμῶνα πολὺν ἄγειν
 ὅταν κακῶς ἐκάστοις ἔχη τὰ ἴδια, καὶ ὅτι δεῖ τὸν
 νοῦν ἔχοντα πολιτικὸν εἶναι τε νομοθέτης εἶναι τε βασι-
 3 λεύς ἦ, ταῦτα νομοθετεῖν, ἃ ποιήσῃ δικαίους καὶ σώ-
 20 φρονας τοὺς τῶν ἰδιωτῶν βίους. ἐξ ὧν δ' ἂν ἐπιτη-
 δευμάτων καὶ δι' οἴων γένοιτο τοιοῦτοι νόμων, οὐκ-
 εἶθ' ὁμοίως ἅπαντες δοκοῦσί μοι συνιδεῖν, ἀλλ' ἐνιοί
 γε πολλοῦ καὶ τοῦ παντός, ὡς εἰπεῖν, ἐν τοῖς κυριω-
 τάτοις καὶ πρώτοις μέρεσι τῆς νομοθεσίας ἀμαρτεῖν.
 4 ἀντίκα περὶ γάμων καὶ τῆς πρὸς γυναικας ὁμιλίας.²⁸⁶
 25 ἀφ' ἧς ἄρχεσθαι δεῖ τὸν νομοθέτην, ὥσπερ καὶ ἡ

8 γενέσθαι B γενήσεσθαι R 11 * τοσοῦτον O 15 ὀρ-
 θὴν γε O, corr. Bücheler 17 ἔχη ἐκάστοις B 18 νομοθε-
 τῆς ἦ B 19 ἦ om. B 20 τοὺς τῶν B τοὺς R | ἐξ οἴων
 c. Hertlein Hermes X p. 409 26 ἔρχεσθαι A

φύσις ἀρμόττειν τοὺς βίους ἡμῶν ἤρξατο, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν θηρίων τὸ παράδειγμα λαβόντες ἀφέτους καὶ κοινὰς τὰς μίξεις ἐποίησαν τῷ ἄρρени πρὸς τὸ θῆλυ, ὡς ἐρωτικῶν τε οἰστρον ἐλευθερώσοντας τοὺς βίους καὶ ζήλων ἀλληλοκτόνων ἐξελούμενοι καὶ πολλῶν ⁵ ἄλλων ἀπαλλάξοντες κακῶν, ἃ καταλαμβάνει τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰς πόλεις ὅλας διὰ γυναῖκας· οἱ δὲ ⁵ ταύτας μὲν ἐξήλασαν ἐκ τῶν πόλεων τὰς ἀγερώχους καὶ θηριώδεις συνουσίας ἄνδρα συναρμόσαντες εἰς γυναῖκα μίαν, περὶ δε φυλακῆς γάμων καὶ σωφρο- ¹⁰ σύνης γυναικῶν νομοθετεῖν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον οὐδὲν ἐπεχείρησαν, ἀλλ' ὡς ἀδυνάτου πράγματος ἀπέστησαν· οἱ δὲ οὔτε ἀνεγγύους ἐποίησαν ὥσπερ ⁶ ἔνιοι τῶν βαρβάρων τὰς ἀφροδισίους μίξεις οὔτε ²⁸⁷ ἀφῆκαν ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι τὰς τῶν γυναικῶν φυ- ¹⁵ λακάς, ἀλλὰ πολλοὺς ἔθεσαν ἐπ' αὐταῖς νόμους σωφρονιστάς. εἰσὶ δ' οἱ καὶ ἀρχὴν τινα κατέστησαν ἐπιμελησομένην εὐκοσμίας γυναικῶν· οὐ μὴν ἀποχωρῶσά γε ἢ πρόνοια αὐτῶν τῆς τηρήσεως, ἀλλὰ μαλακωτέρα τοῦ δέοντος ἐγένετο καὶ οὐχ ἱκανὴ τὴν μὴ σπουδαία ²⁰ φύσει κεκραμένην εἰς ἀνάγκην βίου σώφρονος ἀγαγεῖν.

XXV. Ὁ δὲ Ῥωμύλος οὔτε ἀνδρὶ κατὰ γυναικὸς ἐγκλήματα δοὺς φθαρείσης ἢ τὸν οἶκον ἀδίκως ἀπολιπούσης οὔτε γαμετῆ κατ' ἀνδρὸς αἰτιωμένη κάκω-

3 ἐποίησαν Kiessling, Cobet Obs. p. 46 ἐποίησαντο O
 4 ἐλευθερώσαντες A 6 ἀπαλλάξαντες A 8 ἤλασαν B |
 ἐκ τῶν πόλεων B ἐκ τῆς πόλεως R 9 ἓνα ἄνδρα c. Kayser
 Ann. phil. 1861 p. 8 ἀνδρὶ συναρμόσαντες γυν. μ. Ambrosch
 εἰς] πρὸς Reiske vel γυναικὶ μιᾷ 13 οἱ μὲν οὔτε B 14
 μίξεις B om. R 15 παραμελήτους ἀφῆκαν c. Reiske 17 κα-
 τέστησάν τινα B 20 τὴν Ambrosch τῷ B τὸ A 21 συγκε-
 κραμένον c. Reiske

σιν ἢ ἄδικον ἀπόλειψιν οὔτε περὶ προικὸς ἀποδόσεως
 ἢ κομιδῆς νόμους θεῖς οὔτε ἄλλο τῶν παραπλησίον
 τούτοις διορίσας οὐδ' ὀτιοῦν, ἓνα δὲ νόμον ὑπὲρ
 5 ἀπάντων εὖ ἔχοντα, ὡς αὐτὰ τὰ ἔργα ἐδήλωσε, κατα-
 2 ἤγαγε τὰς γυναῖκας. ἦν δὲ τοιόσδε ὁ νόμος· γυναῖκα
 γαμετὴν τὴν κατα γάμους ἱεροὺς συνελθοῦσαν ἀνδρὶ
 κοινωνὸν ἀπάντων εἶναι χρημάτων τε καὶ ἱερῶν. ἐκά-288
 λουν δὲ τοὺς ἱεροὺς καὶ νομίμους οἱ παλαιοὶ γάμους
 10 Ῥωμαϊκῇ προσηγορίᾳ περιλαμβάνοντες φαρραχείους
 ἐπὶ τῆς κοινωνίας τοῦ φαρρός, ὃ καλοῦμεν ἡμεῖς ζέαν.
 αὕτη γὰρ ἦν ἀρχαία καὶ μέχρι πολλοῦ συνήθης ἀπα-
 σιν αὐτοῖς ἢ τροφή· φέρει δὲ πολλὴν καὶ καλὴν ἢ
 Ῥωμαίων γῆ [τὴν ζέαν]. καὶ ὥσπερ <ἡμεῖς οἱ> Ἑλλη-
 15 νες τὸν κριθίνον καρπὸν ἀρχαιότατον ὑπολαμβάνον-
 τες ἐπὶ τῶν θυσιῶν κριθαῖς καταρχόμεθα οὐλὰς αὐ-
 τὰς καλοῦντες, οὕτω Ῥωμαῖοι τιμιώτατόν τε καρπὸν
 καὶ ἀρχαιότατον εἶναι νομίζοντες τὰς ζέας διὰ τούτων
 ἀπάσης ἐμπύρου θυσίας κατάρχονται. μένει γὰρ ἔτι
 20 καὶ οὐ μεταπέπτωκεν εἰς πολυτελεστέρας ἀπαρχὰς τὸ²⁸⁹
 3 ἔθος. τὸ δὲ κοινωνοὺς τῆς ἱερωτάτης τε καὶ πρώτης
 τροφῆς γενέσθαι γυναῖκας ἀνδράσι καὶ ἐπὶ τῇ ὅλῃ
 συνελθεῖν τύχη τὴν μὲν ἐπίκλησιν τῆς κοινωνίας τοῦ

3 νόμον Kiessling μόνον O 5 εἰς εὐφροσύνην μάλλον
 δὲ σωφροσύνην κ. π. εὐκοσμίαν B εἰς εὐκοσμίαν καὶ πολλὴν
 σωφροσύνην R 6 γυναῖκας B γαμετὰς R 7 νόμους O
 γάμους Sintenis Em. Dion. I p. 26 9 καὶ νομίμους om. A
 10 φαρραχείους A φαρραγγείους B 11 φάρρος AB 12 ἦν
 om. A 14 τὴν ζέαν del. Reudler Tiroc. p. 22 | ἡμεῖς οἱ add.
 Reiske 16 οὐλὰς B ὀλὰς R 17 καρπῶν ABa καρπὸν Bb
 19 ἔτι καὶ νῦν καὶ οὐ c. Reiske 20 ἀρχὰς O 22 τῇ ὅλῃ
 Reiske πολλῇ O πάσῃ c. Casaubonus

φαρρὸς εἶχεν, εἰς σύνδεσμον δ' ἀναγκαῖον οἰκειότη-
 τος ἔφερεν ἀδιαλύτου, καὶ τὸ διαιρῆσον τοὺς γάμους
 τούτους οὐδὲν ἦν. οὗτος ὁ νόμος τὰς τε γυναῖκας 4
 ἠνάγκασε τὰς γαμετάς, οἷα δὴ μηδεμίαν ἐχούσας
 ἑτέραν ἀποστροφὴν, πρὸς ἓνα τὸν τοῦ γεγαμηκότος 5
 ζῆν τρόπον, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς ἀναγκαίου τε καὶ
 ἀναφαιρέτου κτήματος τῆς γυναικὸς κρατεῖν. σω- 5
 φρουνοῦσα μὲν οὖν καὶ πάντα τῷ γεγαμηκότι πειθο-
 μένη γυνὴ κυρία τοῦ οἴκου τὸν αὐτὸν τρόπον ἦν,
 ὅνπερ καὶ ὁ ἀνὴρ, καὶ τελευτήσαντος ἀνδρὸς κληρο- 10
 νόμος ἐγένετο τῶν χρήματων, ὡς θυγάτηρ πατρός, εἰ
 οὐ μὲν ἄπαις τε καὶ μηδὲν διαθέμενος ἀποθάνοι πάντων
 οὔσα κυρία τῶν ἀπολειφθέντων, εἰ δὲ γενεὰν ἔχοι
 τοῖς παισὶν ἰσόμοιρος γινομένη. ἀμαρτάνουσα δέ τι 6
 δικαστὴν τὸν ἀδικούμενον ἐλάμβανε καὶ τοῦ μεγέθους 15
 τῆς τιμωρίας κύριον. ταῦτα δὲ οἱ συγγενεῖς μετὰ τοῦ
 ἀνδρὸς ἐδίκαζον· ἐν οἷς ἦν φθορὰ σώματος καί, ὃ
 πάντων ἐλάχιστον ἀμαρτημάτων Ἑλλησι δόξειεν ἂν
 ὑπάρχειν, εἰ τις οἶνον εὐρεθείη πιοῦσα γυνή. ἀμφοτέρα
 γὰρ ταῦτα θανάτῳ ζημιοῦν συνεχώρησεν ὁ Ῥωμύλος, 20
 ὡς ἀμαρτημάτων γυναικείων αἰσχίστα, φθορὰν μὲν
 ἀπονοίας ἀρχὴν νομίσας, μέθην δὲ φθορᾶς. καὶ μέχρι 7
 πολλοῦ διέμεινε χρόνου ταῦτ' ἀμφοτέρα παρὰ Ῥω-
 μαίοις ἀπαραιτήτου τυγχάνοντα ὀργῆς. μάρτυς δὲ τοῦ
 καλῶς ἔχειν τὸν περὶ τῶν γυναικῶν νόμον ὁ πολὺς 25
 χρόνος. ὁμολογεῖται γὰρ ἐντὸς ἐτῶν εἴκοσι καὶ πεν-

1 φάρρως AB 10 ὅνπερ ὁ B 11 ἐγένετο Ba 14 ἀμαρ-
 τάνουσα τε δικαστὴν B 17 ἐν οἷς πρῶτα (vel μέγιστα) ἦν
 c. Reiske 21 αἰσχίστα Grasberger Tess. Herbig. p. 13 ἔσχατα O
 24 δὲ om. AB

τακοσίων μηδεις ἐν Ῥώμῃ λυθῆναι γάμος· κατὰ δὲ τὴν
 ἐβδόμην ἐπὶ ταῖς τριάκοντα καὶ ἑκατὸν Ὀλυμπιάσιν²⁹¹
 ὑπατευνόντων Μάρκου Πομπωνίου καὶ Γαῖου Παπιρίου
 πρῶτος ἀπολυῖσαι λέγεται τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Σπό-
 5 ριος Καρουίλιος ἀνὴρ οὐκ ἀφανής, ἀναγκαζόμενος
 ὑπὸ τῶν τιμητῶν ὁμόσαι τέκνων ἕνεκα γυναικὶ συν-
 οικεῖν (ἦν δ' αὐτῷ στεῖρα ἢ γυνή), ὃς ἐπὶ τῷ ἔργῳ
 τούτῳ καίτοι δι' ἀνάγκην γενομένῳ μισούμενος ὑπὸ
 τοῦ δήμου διετέλεσεν.

10 XXVI. Ἄ μὲν οὖν εἰς γυναῖκας εὖ ἔχοντα ὁ Ῥω-
 μύλος ἐνομοθέτησεν, ἐξ ὧν κοσμιωτέρας περὶ τοὺς
 ἄνδρας αὐτὰς ἀπειργάσατο, ταῦτ' ἐστίν, ἃ δ' εἰς αἰδῶ
 καὶ δικαιοσύνην παίδων, ἵνα σέβῳσι τοὺς πατέρας
 ἅπαντα πράττοντές τε καὶ λέγοντες ὅσα ἂν ἐκείνοι
 15 κελεύωσιν, ἔτι τούτων ἦν σεμνότερα καὶ μεγαλοπρε-
 πέστερα καὶ πολλὴν ἔχοντα παρὰ τοὺς ἡμετέρους
 2 νόμους διαφορὰν. οἱ μὲν γὰρ τὰς Ἑλληνικὰς κατα-
 στησάμενοι πολιτείας βραχύν τινα κομιδῇ χρόνον
 ἔταξαν ἄρχεσθαι τοὺς παῖδας ὑπὸ τῶν πατέρων, οἱ
 20 μὲν ἕως τρίτον ἐκπληρώσωσιν ἀφ' ἡβῆς ἔτος, οἱ δὲ
 ὅσον ἂν χρόνον ἠίθῃσι μένωσιν, οἱ δὲ μέχρι τῆς εἰς²⁹²
 τὰ ἀρχεῖα τὰ δημόσια ἐγγραφῆς, ὡς ἐκ τῆς Σόλωνος
 καὶ Πιττακοῦ καὶ Χαρώνδου νομοθεσίας ἔμαθον,
 3 οἷς πολλὴ μαρτυρεῖται σοφία· τιμωρίας τε κατὰ τῶν
 25 παίδων ἔταξαν, ἐὰν ἀπειθῶσι τοῖς πατράσιν, οὐ βα-

3 πομπηίου B | παππιρίου B 5 καὶ ρουίλιος AB, corr.
 Ambrosch 6 ὁμόσε Ba | συντυχεῖν B 11 κοσμιωτέρας
 αὐτὰς περὶ τοὺς ἄνδρας B 14 τε om. A 15 ἐπὶ A
 ἔ(τ)ι B 20 δεύτερον c. Bücheler 23 νομοθεσίας post
 Σόλωνος B 24 φιλοσοφία B

ρείας ἐξελάσαι τῆς οἰκίας ἐπιτρέψαντες αὐτοὺς καὶ
 χρήματα μὴ καταλιπεῖν, περαιτέρω δὲ οὐδέν. εἰσὶ δ'
 οὐχ ἱκαναὶ κατασχεῖν ἄνοιαν νεότητος καὶ ἀνθάδειαν
 τρόπων οὐδ' εἰς τὸ σῶφρον ἀγαγεῖν τοὺς ἡμεληκότας
 τῶν καλῶν αἱ μαλακαὶ τιμωρίαι· τοιγάρτοι πολλὰ ἐν 5
 Ἑλλήσιν ὑπὸ τέκνων εἰς πατέρας ἀσχημονεῖται. ὁ δὲ 4
 τῶν Ῥωμαίων νομοθέτης ἄπασαν ὡς εἶπεῖν ἔδωκεν
 ἐξουσίαν πατρὶ καθ' υἱοῦ καὶ παρὰ πάντα τὸν τοῦ
 βίου χρόνον, ἐάν τε εἴργειν, ἐάν τε μαστιγοῦν, ἐάν
 τε δέσμιον ἐπὶ τῶν κατ' ἀγρὸν ἔργων κατέχειν, 10
 ἐάν τε ἀποκτινύναι προαιρῆται, κἂν τὰ πολιτικὰ
 πράττων ὁ παῖς ἤδη τυγχάνῃ κἂν ἐν ἀρχαῖς ταῖς
 μεγίσταις ἐξεταζόμενος κἂν διὰ τὴν εἰς τὰ κοινὰ
 φιλοτιμίαν ἐπαινούμενος. κατὰ τοῦτόν γέ τοι τὸν 5
 293 νόμον ἄνδρες ἐπιφανεῖς δημηγορίας διεξιόντες ἐπὶ 15
 τῶν ἐμβόλων ἐναντίας μὲν τῇ βουλῇ, κεχαρισμένας
 δὲ τοῖς δημοτικοῖς, καὶ σφόδρα εὐδοκιμοῦντες ἐπὶ
 ταύταις κατασπασθέντες ἀπὸ τοῦ βήματος ἀπήχθησαν
 ὑπὸ τῶν πατέρων, ἣν ἂν ἐκείνοις φανῇ τιμωρίαν
 ὑπέξοντες· οὓς ἀπαγομένους διὰ τῆς ἀγορᾶς οὐδεὶς 20
 τῶν παρόντων ἐξελέσθαι δυνατὸς ἦν οὔτε ὑπάτος οὔτε
 δήμαρχος οὔτε ὁ κολακευόμενος ὑπ' αὐτῶν καὶ πᾶσαν
 ἐξουσίαν ἐλάττω τῆς ἰδίας εἶναι νομίζων ὄχλος. ἐῷ 6
 γὰρ λέγειν ὅσους ἀπέκτειναν οἱ πατέρες ἄνδρας ἀγα-
 θοὺς ὑπ' ἀρετῆς καὶ προθυμίας ἕτερόν τι διαπράξα- 25

2 περαιτέρω B 6 ὑπὸ τέκνων εἰς πατέρας A εἰς π.
 ὑπὸ τ. R | Hinc usque ad 193, 1 in margine B adscriptum
 est ση. ὅτι πᾶσαν ἐξουσίαν εἶχεν ἐξ ἀρχῶν πατὴρ κατὰ υἱοῦ
 πράττειν ἐπ' αὐτὸν ὅπερ ἂν βούληται. 11 προαιρεῖται Ba
 15 ἐπιφανεῖς om. B 22 οὐτ' αὐτὸς ὁ c. Reiske | κατὰ πᾶ-
 σαν O, corr. Reiske 25 ὑπ' B ὑπὲρ R

σθαι ἔργον γενναῖον προαχθέντας, ὃ μὴ προσέταξαν αὐτοῖς οἱ πατέρες, καθάπερ ἐπὶ Μαλλίου Τορκουάτου καὶ πολλῶν ἄλλων παρειλήφαμεν, ὑπὲρ ὧν κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν ἔρω.

5 XXVII. Καὶ οὐδ' ἐνταῦθα ἔσθη τῆς ἐξουσίας ὁ τῶν Ῥωμαίων νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ πωλεῖν ἐφῆκε τὸν υἱὸν τῷ πατρί, οὐδὲν ἐπιστραφεὶς εἴ τις ὠμὸν ὑπολήψεται τὸ συγχώρημα καὶ βαρύτερον ἢ κατὰ τὴν φυσικὴν συμπάθειαν. καὶ ὃ πάντων μάλιστα θαυμάσειεν²⁹⁴
 10 ἂν τις ὑπὸ τοῖς Ἑλληνικοῖς ἤθεσι τοῖς ἐκλελυμένοις τραφεὶς ὡς πικρὸν καὶ τυραννικόν, καὶ τοῦτο συγχώρησε τῷ πατρί, μέχρι τρίτης πράσεως ἀφ' υἱοῦ χρηματίσασθαι, μείζονα δούς ἐξουσίαν πατρὶ κατὰ
 2 παιδὸς ἢ δεσπότη κατὰ δούλων. Θεραπόντων μὲν γὰρ
 15 ὁ πραθεὶς ἄπαξ, ἔπειτα τὴν ἐλευθερίαν εὐρόμενος αὐτοῦ τὸ λοιπὸν ἤδη κύριός ἐστιν, υἱὸς δὲ πραθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰ γένοιτο ἐλεύθερος ὑπὸ τῷ πατρὶ πάλιν ἐγίνετο, καὶ τὸ δεύτερον ἀπεμποληθεὶς τε καὶ ἐλευθερωθεὶς δούλος ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς τοῦ πατρὸς ἦν.
 20 μετὰ δὲ τὴν τρίτην πράσιν ἀπήλλακτο τοῦ πατρὸς. 3 τοῦτον τὸν νόμον ἐν ἀρχαῖς μὲν οἱ βασιλεῖς ἐφύλαττον εἴτε γεγραμμένον εἴτε ἄγραφον (οὐ γὰρ ἔχω τὸ σαφὲς εἰπεῖν) ἀπάντων κράτιστον ἡγούμενοι νόμον. καταλυθείσης δὲ τῆς μοναρχίας, ὅτε πρῶτον ἐφάνη²⁹⁵
 25 Ῥωμαίοις ἅπαντας τοὺς πατέρας ἐθισμούς τε καὶ

1 ἔργον γενναῖον B γενναῖον ἔ. R 3 ἀπειλήφαμεν B
 5 <ἔσθη> B 12 ἐφ' υἱοῦ B 14 δούλου A | μὲν γὰρ Reudler
 Tiroc. p. 22 μὲν γε O 16 αὐτοῦ A | υἱὸς δὲ B υἱῶν δὲ ὁ K
 18 καὶ Kayser Ann. phil. 1861 p. 6 κὰν O 23 νόμων B
 νόμον vel τῶν νόμων Sylburg 25 * πάντας O | πατρι-
 κούς ABa

νόμους ἅμα τοῖς ἐπεισάκτοις ἐν ἀγορᾷ θεῖναι φανε-
 ροὺς ἅπασι τοῖς πολίταις, ἵνα μὴ συμμεταπίπτη τὰ
 κοινὰ δίκαια ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐξουσίαις, οἱ λαβόν-
 τες παρὰ τοῦ δήμου τὴν ἐξουσίαν τῆς συναγωγῆς τε
 καὶ ἀναγραφῆς αὐτῶν δέκα ἄνδρες ἅμα τοῖς ἄλλοις⁸
 ἀνέγραψαν νόμοις, καὶ ἔστιν ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν λε-
 γομένων δώδεκα δέλτων, ἃς ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ. ὅτι⁴
 δ' οὐχ οἱ ἄνδρες δέκα οἱ τριακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον
 ἀποδειχθέντες ἐπὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν νόμων πρῶτοι
 τοῦτου εἰσηγήσαντο τὸν νόμον Ῥωμαίοις, ἀλλ' ἐκ πολ-¹⁰
 λοῦ κείμενον παραλαβόντες οὐκ ἐτόλμησαν ἀνελεῖν,
 ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων καταλαμβάνομαι, μάλιστα
 δ' ἐκ τῶν Νόμα Πομπιλίου τοῦ μετὰ Ῥωμύλον ἄρξαν-
 τος νόμων, ἐν οἷς καὶ οὗτος γέγραπται· ἐὰν πατήρ
 υἱῷ συγχωρήσῃ γυναῖκα ἀγαγέσθαι κοινωνὸν ἔσομέ-¹⁵
 νην ἱερῶν τε καὶ χρημάτων κατὰ τοὺς νόμους, μηκέτι
 τῆν ἐξουσίαν εἶναι τῷ πατρὶ πωλεῖν τὸν υἱόν· ὅπερ
 οὐκ ἂν ἔγραψεν εἰ μὴ κατὰ τοὺς προτέρους νόμους
²⁹⁶ἅπαντας ἐξῆν τῷ πατρὶ πωλεῖν τοὺς υἱούς. ἀλλ' ὑπὲρ⁵
 μὲν τούτων ἄλις, βούλομαι δὲ καὶ τὸν ἄλλον ἐπὶ κε-²⁰
 φαλαίων διελθεῖν κόσμον, ᾧ τοὺς τῶν ἰδιωτῶν ὁ
 Ῥωμύλος ἐκόσμησε βίους.

XXVIII. Ὅρων γὰρ ὅτι τὸ σωφρόνως ζῆν ἅπαν-
 τας καὶ τὰ δίκαια πρὸ τῶν κερδαλέων ἀφρεῖσθαι καρ-
 τερίαν τε τὴν παρὰ τοὺς πόνους ἀσκεῖν καὶ μηδὲν²⁵
 ὑπολαμβάνειν χοῆμα τιμιώτερον ἀρετῆς οὐ λόγων

8 δέκα οἱ τριακοσίοι ὕστερον A οἱ ἄνδρες οἱ δέκα, οἱ c.
 Reiske οἱ δέκα ἄνδρες c. Cobet Obs. p. 46 9 ἀναδειχθέν-
 τες B | ἐπὶ τῇ ἀναγραφῇ c. Bücheler 10 Ῥωμαῖοι τὸν νό-
 μον A 15 γυναῖκα om. B 20 ἐπὶ κεφαλαίῳ O, corr. Sylburg

διδαχῇ παραγίνεσθαι τοῖς πολιτικοῖς πλήθεσι πέφυ-
 κεν, ἐν οἷς τὸ πλεῖον ἐστὶ δυσάγωγον, ἀλλ' ἔργων
 ἔθισμοῖς τῶν πρὸς ἐκάστην ἀρετὴν ἀρόντων, ὑπ'
 ἀνάγκης τε μᾶλλον ἢ κατὰ γνώμην ἐπ' αὐτὰ τοὺς
 5 πολλοὺς παραγινομένους, εἰ δὲ μηδὲν εἶη τὸ κωλύσον
 ἐπὶ τὴν φύσιν ὀλισθαίνοντας εἰδώς, ἐπιδιφροῖους μὲν
 καὶ βαναύσους καὶ προσαγωγοὺς ἐπιθυμιῶν αἰσχροῶν
 τέχνας, ὡς ἀφανιζούσας καὶ λυμαινομένας τὰ τε σώ-
 ματα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν μεταχειριζομένων, δούλοις
 10 καὶ ξένοις ἀπέδωκε μεθοδεύειν· καὶ διέμεινεν ἕως
 πολλοῦ πάνυ χρόνου δι' αἰσχύνης ὄντα Ῥωμαίοις τὰ
 τοιαῦτα ἔργα καὶ ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθιγενῶν ἐπιτη-
 2 δευόμενα. δύο δὲ μόνα τοῖς ἐλευθέροις ἐπιτηδεύματα²⁹⁷
 κατέλιπε τὰ τε κατὰ γεωργίαν καὶ τὰ κατὰ πολέ-
 15 μους, ὁρῶν ὅτι γαστρος τε ἄνθρωποι γίνονται διὰ
 τούτους τοὺς βίους ἐγκρατεῖς ἀφροδισίοις τε ἤττον
 ἀλίσκονται παρανόμοις πλεονεξίαν τε οὐ τὴν βλά-
 πτουςαν ἀλλήλους διώκουσιν, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῶν πο-
 λεμίων περιποιουμένην τὰς ὠφελείας. ἀτελεῆ δὲ τού-
 20 των ἐκάτερον ἡγούμενος εἶναι τῶν βίων χωριζόμενον
 θατέρον καὶ φιλαίτιον οὐχ ἑτέροις μὲν τισιν ἀπέδω-
 κεν ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἑτέροις δὲ τὰ πολεμίων
 φέρειν τε καὶ ἄγειν ὡς ὁ παρὰ Λακεδαιμονίοις εἶχε
 νόμος, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς τὸν τε πολεμικὸν καὶ τὸν
 3
 25 γεωργικὸν ἔταξε βίον ζῆν· εἰ μὲν εἰρήνην ἄγοιεν ἐπὶ

1 τοῖς πολιτικοῖς πλήθεσι om. B 5 παραγομένους c.
 Kiessling, Hertlein Hermes X p. 409 | κωλύσον ABb 6 ὀλι-
 σθάνοντας c. Cobet Obs. p. 46 7 προαγωγούς c. Reiske
 14 καταλείπεται τὰ κατὰ O, corr. Ambrosch 18 τὴν τ' ἀπὸ γῆς
 καὶ τὴν ἀπὸ τῶν π. c. Reiske 20 χωριζόμενος AB 21 θατέρον O
 23 παρὰ λακεδαιμονίων Ba 25 βίον ζῆν B ζῆν βίον A

τοῖς κατ' ἀγρὸν ἔργοις ἐθίζων ἅπαντας μένειν, πλὴν εἴ ποτε δεηθεῖεν ἀγοραῖς, τότε δ' εἰς ἄστνυ συνιόντας ἀγοράζειν, ἐνάτην ὀρίζων ἡμέραν ταῖς ἀγοραῖς· ὅτε 298 δὲ πόλεμος καταλάβοι στρατεύεσθαι διδάσκων καὶ μὴ παραχωρεῖν ἑτέροις μήτε τῶν πόνων μήτε τῶν ὠφελειῶν. 5 διήρει γὰρ αὐτοῖς ἐξ ἴσου γῆν τε ὅσῃν ἂν ἀφέλοιτο πολεμίους καὶ ἀνδράποδα καὶ χρήματα, καὶ παρεσκεύαζεν ἀγαπητῶς δέχεσθαι τὰς στρατείας.

XXVIII. Τῶν δ' εἰς ἀλλήλους ἀδικημάτων οὐ χρονίους ἀλλὰ ταχείας ἐποιεῖτο τὰς κρίσεις τὰ μὲν 10 αὐτὸς δαιτῶν, τὰ δ' ἄλλοις ἐπιτρέπων, καὶ τὰς τιμωρίας αὐτῶν πρὸς τὰ μεγέθη τῶν ἀμαρτημάτων ἐποιεῖτο. ἀποτρέπειν τε ἀνθρώπους ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ τὸν φόβον μάλιστα δυνάμενον ὁρῶν πολλὰ εἰς τοῦτο παρεσκευάσατο χωρίον τε, ἐν ᾧ καθεζόμε- 15 νος ἐδίκαζεν, ἐν τῷ φανερωτάτῳ τῆς ἀγοραῖς καὶ στρατιωτῶν, οἳ παρηκολούθουν αὐτῷ τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, καταπληκτικώτατοι τὴν πρόσοψιν, ῥάβδους τε καὶ πελέκεις ὑπ' ἀνδρῶν δώδεκα φερομένους, οἷς τοὺς μὲν ἄξια μαστίγων δεδρακότας ἔξαι- 20 νου ἐν ἀγορᾷ, τῶν δὲ τὰ μέγιστα ἡδίκηκόντων τοὺς τραχήλους ἀπέκοπτον ἐν τῷ φανερῷ. τοιοῦτος μὲν 299 δὴ τις ὁ κόσμος ἦν τῆς κατασκευασθείσης ὑπὸ Ῥωμύλου πολιτείας· ἀπόχρη γὰρ ἐκ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἰκάσαι. 25

2 post συνιόντας aut ἔταξεν aut ἐφῆκεν deesse videtur Reiskio 4 δὲ πόλεμος B Krüger Ind. gr. gr. p. 251 δ' ὁ π. R 7 ἀφέλοιτο B ἀφέλοιντο R 10 χρήσεις Ba 15 καθεζόμενος ἐδίκαζε τῷ R καθεδίκαζεν ἐν τῷ B 18 καταπληκτικώτατοι τὴν πρόσοψιν B καταπληκτικωτάτην πρόσοψιν R 20 οἷς B οἳ R def. Cobet Obs. p. 46 21 ἐν ἀγορᾷ ἔξαινον B 24 ἀποχρῆν O

XXX. Αἱ δὲ ἄλλαι πράξεις αἷ τε κατὰ τοὺς πολέμους ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γενόμεναι καὶ αἱ κατὰ <τὴν> πόλιν. ὧν ἂν τις καὶ λόγον ποιήσαιτ' ἐν ἱστορίας
 2 γραφῇ. τοιαῦταί τινες παραδίδονται. πολλῶν περιοι-
 5 κούντων τὴν Ῥώμην ἐθνῶν μεγάλων τε καὶ τὰ πολέ-
 μια ἀλκίμων, ὧν οὐδὲν ἦν τοῖς Ῥωμαίοις φίλιον, οἰκειώσασθαι ταῦτα βουληθεῖς ἐπιγαμίαις, ὅσπερ ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς τρόπος εἶναι βεβαιότατος τῶν συναπτόντων φιλίας, ἐνθυμούμενος δὲ ὅτι βουλόμεναι
 10 μὲν αἱ πόλεις οὐκ ἂν συνέλθοιεν αὐτοῖς ἄρτι τε συνοικιζομένοις καὶ οὔτε χρήμασι δυνατοῖς οὔτε λαμπρὸν ἔργον ἐπιδεδειγμένοις οὐδέν, βιασθεῖσαι δὲ εἰξουσιν εἰ μηδεμία γένοιτο περὶ τὴν ἀνάγκην ὕβρις, γνώμην ἔσχεν, ἣ καὶ Νεμέτωρ ὁ πάππος αὐτοῦ προσέθετο,
 15 δι' ἀρπαγῆς παρθένων ἀθροῦσας γενομένης ποιήσασθαι
 3 τὰς ἐπιγαμίας. γνούς δὲ ταῦτα θεῶ μὲν εὐχὰς τίθεται πρῶτον ἀπορρητῶν βουλευμάτων ἡγεμόνι. εἰν ἢ πείρα αὐτῷ χωρήσῃ κατὰ νοῦν θυσίας καὶ ἑορτὰς³⁰⁰ ἄξιον καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν· ἔπειτα τῷ συνεδρίῳ
 20 τῆς γερουσίας ἀνενέγκας τὸν λόγον, ἐπειδὴ κάκείνοις τὸ βούλευμα ἤρεσκεν, ἑορτὴν προεῖπε καὶ πανηγυριὸν ἄξιον Ποσειδῶνι καὶ περιήγγελλεν εἰς τὰς ἔγγιστα πόλεις καλῶν τοὺς βουλομένους ἀγορᾶς τε μεταλαμβάνειν καὶ ἀγῶνων· καὶ γὰρ ἀγῶνας ἄξιον ἐμελλεν
 4 ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν παντοδαπούς. συνελθόντων δὲ
 25

2 τὴν add. Ambrosch 3 τις κατάλογον O | * ποιήσαιτο O
 4 παραδέδονται c. Stephanus 6 ἀλκίμων λίαν B 7 ὅσπερ B
 8 τρόπος εἶναι B εἶναι τρόπος R 9 φιλίαις AB 12 ἀπο-
 δεδειγμένοις c. Garrar Obs. p. 22 13 πέρα τῆς ἀνάγκης
 c. Garrar l. l. p. 70 18 κατὰ νοῦν χωρήσῃ B | θυσίαν B
 19 συνέδρωι A

πολλῶν ξένων εἰς τὴν ἑορτὴν γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις, ἐπειδὴ τὰς τε θυσίας ἐπετέλεσε τῷ Ποσειδῶνι καὶ τοὺς ἀγῶνας, τῇ τελευταίᾳ τῶν ἡμερῶν, ἣ διαλύσειν ἔμελλε τὴν πανήγυριν, παράγγελμα δίδωσι τοῖς νέοις, ἡνίκ' ἂν αὐτὸς ἄρῃ τὸ σημεῖον ἀρπάζειν τὰς παρού- 5 σασ ἐπὶ τὴν θεῶν παρθένους, αἷς ἂν ἐπιτύχωσιν ἕκαστοι, καὶ φυλάττειν ἀγνάς ἐκείνην τὴν νύκτα, τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρᾳ πρὸς ἑαυτὸν ἄγειν. οἱ μὲν δὲ νέοι δια- 5 στάντες κατὰ συστροφάς, ἐπειδὴ τὸ σύνθημα ἀρθὲν εἶδον τρέπονται πρὸς τὴν τῶν παρθένων ἀρπαγὴν, 10 ταραχὴ δὲ τῶν ξένων εὐθύς ἐγένετο καὶ φυγὴ μεῖζόν 301τι κακὸν ὑφορωμένων. τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρᾳ προαχθει- σῶν τῶν παρθένων, παραμυθησάμενος αὐτῶν τὴν ἀθυμίαν ὁ Ῥωμύλος, ὡς οὐκ ἐφ' ὕβρει τῆς ἀρπαγῆς ἀλλ' ἐπὶ γάμῳ γενομένης, Ἑλληνικόν τε καὶ ἀρχαῖον 15 ἀποφαίνων τὸ ἔθος καὶ τρόπων συμπάντων καθ' οὓς συνάπτονται γάμοι ταῖς γυναιξὶν ἐπιφανέστατον, ἡξίου στέργειν τοὺς δοθέντας αὐταῖς ἄνδρας ὑπὸ τῆς τύχης· καὶ μετὰ τοῦτο διαριθμήσας τὰς κόρας ἑξακοσίας τε 6 καὶ ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς εὐρεθείσας κατέλεξεν αὐτῆς 20 ἐκ τῶν ἀγάμων ἄνδρας ἰσαριθμούς, οἷς αὐτὰς συνήρο- μοιτε κατὰ τοὺς πατέρας ἐκάστης ἐθισμούς, ἐπὶ κοινωνίᾳ πυρὸς καὶ ὕδατος ἐγγυῶν τοὺς γάμους, ὡς καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιτελοῦνται χρόνων.

XXXI. Ταῦτα δὲ γενέσθαι τινὲς μὲν γράφουσι 25 κατὰ τὸν πρῶτον ἐνιαυτὸν τῆς Ῥωμύλου ἀρχῆς, Γναῖος

2 ἐπετέλεσε B ἐτέλεσε R 5 αἶρη ABa 6 παρθένους ἐπὶ τὴν θεῶν B 8 ἑαυτὸν B αὐτὸν R 11 ἐγένετο B ἐγι- νετο R 14 ὡς om. A 15 γάμῳ γυναικὸς B 16 τρό- πον A 22 ἐκάστοις c. Reiske ἐκάστην c. Bücheler

δὲ Γέλλιος κατὰ τὸν τέταρτον· ὃ καὶ μᾶλλον εἰκός.
 νέον γὰρ οἰκισσομένης πόλεως ἡγεμόνα πρὶν ἢ κατα-
 στησασθαι τὴν πολιτείαν ἔργῳ τηλικούτῳ ἐπιχειρεῖν
 οὐκ ἔχει λόγον. τῆς δὲ ἀρπαγῆς τὴν αἰτίαν οἱ μὲν
 5 εἰς σπάνιν γυναικῶν ἀναφέρουσι, οἱ δ' εἰς ἀφορμὴν
 πολέμου, οἱ δὲ τὰ πιθανώτατα γράφοντες, οἷς κἀγὼ 302
 συγκατεθέμην, εἰς τὸ συνάψαι φιλότητα πρὸς τὰς πλη-
 2 σιοχώρους πόλεις ἀναγκαίαν. τὴν δὲ τότε ὑπὸ Ῥωμύ-
 λου καθιερωθεῖσαν ἑορτὴν ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ ἄγοντες Ῥω-
 10 μαῖοι διετέλουν Κωνσουλία καλοῦντες, ἐν ἧ βωμός
 τε ὑπόγειος ἰδρυμένος παρὰ τῷ μεγίστῳ τῶν ἵππο-
 δρόμων περισκαφείσης τῆς γῆς θυσίαις τε καὶ ὑπερ-
 πύροις ἀπαρχαῖς γεραίρεται, καὶ δρόμος ἵππων
 ζευκτῶν τε καὶ ἀξεύκτων ἐπιτελεῖται. καλεῖται δὲ ὁ
 15 θεός, ᾧ ταῦτ' ἐπιτελοῦσι, Κῶνσος ὑπὸ Ῥωμαίων, ὃν
 ἐξερομνεύοντες εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶτταν Ποσειδῶνα
 σεισίχθονά φασιν εἶναί τινες καὶ διὰ τοῦτο ὑπογείῳ
 τετιμῆσθαι βωμῷ λέγουσιν, ὅτι τὴν γῆν ὁ θεὸς οὗτος
 3 ἔχει. ἐγὼ δὲ καὶ ἕτερον οἶδα λόγον ἀκούων, ὡς τῆς
 20 μὲν ἑορτῆς τῷ Ποσειδῶνι ἀγομένης καὶ τοῦ δρόμου 303
 τῶν ἵππων τούτῳ τῷ θεῷ γινομένου, τοῦ δὲ κατα-
 γείου βωμοῦ δαίμονι ἀρρήτῳ τινὶ βουλευμάτων κρυ-
 φίων ἡγεμόνι καὶ φύλακι κατασκευασθέντος ὕστερον·
 Ποσειδῶνι γὰρ ἀφανῆ βωμὸν οὐδαμόθι γῆς οὔθ' ὑφ'
 25 Ἑλλήνων οὔθ' ὑπὸ βαρβάρων καθιδρῶσθαι· τὸ δ'
 ἀληθὲς ὅπως ἔχει χαλεπὸν εἰπεῖν.

XXXII. Ὡς δὲ διεβροήθη τὰ περὶ τὴν ἀρπαγὴν

4 ἔχει Bücheler εἶχε O 8 τῷ Ῥωμύλῳ A 10 κων-
 σουλίαι B 19 ἔχει] σείει c. Hertlein Hermes X p. 409
 20 τοῦ δρόμου καὶ AB 21 τῶν ἵππέων O, corr. Sylburg
 198, 27 — 201, 8 exstant in Nicolai Damasceni eclogis Turo-

τῶν παρθένων καὶ τὰ περὶ τοὺς γάμους εἰς τὰς πλη-
 σιοχώρους πόλεις, αἱ μὲν αὐτὸ τὸ πραχθὲν πρὸς ὄργην
 ἐλάμβανον, αἱ δ' ἀφ' ἧς ἐπράχθη διαθέσεως καὶ εἰς
 ὃ τέλος ἐχώρησεν ἀναλογιζόμεναι μετρίως αὐτὸ ἔφε-
 ρον, κατέσκηψε δ' οὖν ἀνὰ χρόνον εἰς πολέμους τοὺς 5
 μὲν ἄλλους εὐπετεῖς, ἓνα δὲ τὸν πρὸς Σαβίνους μέγαν
 καὶ χαλεπὸν· οἷς ἅπασι τέλος ἐπηκολούθησεν εὐτυ-
 χές, ὥσπερ αὐτῷ τὰ μαντεύματα προεθέσπισε πρὶν
 ἐπιχειρῆσαι τῷ ἔργῳ πόνους μὲν καὶ κινδύνους μεγά-
 304 λους προσημαίνοντα, τὰς δὲ τελευτὰς αὐτῶν ἔσεσθαι 10
 καλὰς. ἦσαν δὲ αἱ πρῶται πόλεις ἄρξασαι τοῦ πρὸς 2
 αὐτὸν πολέμου Καινίνη καὶ Ἄντεμνα καὶ Κρουστο-
 μέρεια, πρόφασιν μὲν ποιούμεναι τὴν ἀρπαγὴν τῶν
 παρθένων καὶ τὸ μὴ λαβεῖν ὑπὲρ αὐτῶν δίκας, ὡς
 δὲ τάληθές εἶχεν ἀχθόμεναι τῇ κτίσει τε καὶ ἀνξήσει 15
 τῆς Ῥώμης δι' ὀλίγου πολλῆ γενομένη καὶ οὐκ
 ἀξιούσαι περιιδεῖν κοινὸν ἐπὶ τοῖς περιοίκοις ἅπασι
 κακὸν φνόμενον. τέως μὲν οὖν πρὸς τὸ Σαβίνων 3
 ἔθνος ἀποστέλλουσαι πρέσβεις ἐκείνους ἠξίουσαν τὴν
 ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου παραλαβεῖν ἰσχύν τε μεγί- 20
 στην ἔχοντας καὶ χρήμασι πλείοσι δυναμένους ἄρχειν
 τε ἀξιούντας τῶν πλησιοχώρων καὶ οὐκ ἐλάχιστα τῶν
 ἄλλων περιυβρισμένους· τῶν γὰρ ἠρπασμένων αἱ
 πλείους ἦσαν ἐκείνων.

nensibus (T) apud Valesium cf. p. 138, 1 2 αἱ μὲν σκοποῦσαι vel
 ἐννοοῦμεναι αὐτὸ c. Reiske | πρὸς ὄργην BT δι' ὄργης R 3 εἰς
 ὃ τέλος Ba εἰς ὃ τέλος BbT εἰς τέλος R 8 προεθέσπισε
 malim 12 καινίνη ABa κενήνη Bb καινίνη A κησίνη T |
 ἀντέμνα A ἀντεμνα Ba καὶ ἄλλαι T | κρουστομέρεια Ba κρου-
 στομερία R Steph. Byz. s. v. Κρουστομερία 15 ἀχθόμεναι
 BT om. R 16 πολλῆ γενομένη R π. γινομένη B 21 πλείον
 c. Stephanus, Sylburg πλείστον Cobet Obs. p. 47

XXXIII. Ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπέβαινον ἀντικαθιστα-
 μένων αὐταῖς τῶν παρὰ τοῦ Ῥωμύλου πρεσβειῶν καὶ 395
 θεραπευουσῶν λόγοις τε καὶ ἔργοις τὸ ἔθνος, ἀχθόμε-
 ναι τῇ τριβῇ τοῦ χρόνου μελλόντων ἀεὶ τῶν Σαβίνων
 5 καὶ ἀναβαλλομένων εἰς χρόνους μακροὺς τὴν περὶ τοῦ
 πολέμου βουλὴν αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ἔγνωσαν τοῖς
 Ῥωμαίοις πολεμεῖν, ἀποχρῆν οἰόμεναι τὴν οἰκίαν
 δύναμιν, εἰ καθ' ἓν αἱ τρεῖς γένοιτο, μίαν ἄρασθαι
 πόλιν οὐ μεγάλην. ἐβουλεύσαντο μὲν ταῦτα, συνελ-
 10 θεῖν δ' οὐκ ἔφθησαν εἰς ἓν ἅπασαι στρατόπεδον
 προεξαναστάντων προχειρότερον τῶν ἐκ τῆς Καινίνης,
 2 οἵπερ καὶ μάλιστα ἐδόκουν τὸν πόλεμον ἐνάγειν. ἐξ-
 εστρατευμένων δὲ τούτων καὶ δηούντων τὴν ὄμορον
 ἔξαγαγὼν τὴν δύναμιν ὁ Ῥωμύλος, ἀφυλάκτοις οὖσιν
 15 ἔτι τοῖς πολεμίοις ἀπροσδοκῆτως ἐπιτίθεται καὶ τοῦ
 τε χάρακος αὐτῶν ἀρτίως ἰδρυμένου γίνεται κύριος
 τοῖς τε φεύγουσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκ ποδὸς ἐπόμενος
 οὐδέπω τῶν ἔνδον πεπυσμένων τὴν περὶ τοὺς σφε-
 1 τέρους συμφορὰν τεῖχος τε ἀφύλακτον εὐρῶν καὶ πύλας
 20 ἀκλείστους αἰρεῖ τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου καὶ τὸν βασι-396
 λέα τῶν Καινινιτῶν ὑπαντήσαντα σὺν καρτερᾷ χειρὶ
 μαχόμενος αὐτοχειρῶς κτείνει καὶ τὰ ὄπλα ἀφαιρεῖται.

XXXIII. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀλούσης τῆς πό-
 λεως τὰ ὄπλα παραδοῦναι τοὺς ἀλόντας κελεύσας καὶ

8 καθ' ἓνα τρεῖς BT | ἄρασθαι Cobet Obs. p. 47 αἰρεῖ-
 σθαι A αἰρήσειν Bb αἰρήσθαι Ba αἰρήσαι RT αἰρεῖν Hertlein
 Hermes X p. 410 9 μὲν δὴ c. Sylburg 10 ἐφθησαν A
 ἐφθ(η)σαν B ἐφθασαν T 11 καινίνης B καινίνας Ba κενή-
 νης Bb κενίνης T 14 ἔξαγαγὼν — Ῥωμύλος om. T 15 ἀπροσ-
 δοκῆτος c. Kiessling ἀπροσδοκῆτοις c. Reudler Tiroc. p. 23
 20 αἰρεῖ A 21 καινινιτῶν A καινινιτῶν Ba κεννηνητῶν Ba
 καινιτῶν T

παῖδας εἰς ὀμηρείαν, οὓς ἐβούλετο, λαβὼν ἐπὶ τοὺς
 Ἄντεμνάτας ἐχώρει. γενόμενος δὲ καὶ τῆς ἐκείνων
 δυνάμεως ἐσκεδασμένης ἔτι κατὰ τὰς προνομὰς τῆ
 παρ' ἐλπίδας ἐφόδῳ καθάπερ καὶ τῆς προτέρας ἐγ-
 κρατῆς καὶ τὰ αὐτὰ τοὺς ἀλόντας διαθεὶς ἀπήγγεν ἐπ'
 οἴκου τὴν δύναμιν, ἄγων σκῦλά τε ἀπὸ τῶν πεπτωκό-
 των κατὰ τὴν μάχην καὶ ἀκροθίνια λαφύρων θεοῖς, καὶ
 πολλὰς ἅμα τούτοις θυσίας ἐποιήσατο. τελευταῖος δὲ
 τῆς πομπῆς αὐτὸς ἐπορεύετο ἐσθῆτα μὲν ἡμφιεσμένος
 ἀλουργῆ, δάφνη δὲ κατεστεμμένος τὰς κόμας καὶ ἵνα
 307 τὸ βασιλείου ἀξίωμα σώξῃ τεθρόπῳ παρεμβεβηκῶς.
 ἢ δ' ἄλλη δύναμις αὐτῷ παρηκολούθει πεζῶν τε καὶ
 ἵππέων κεκοσμημένη κατὰ τέλη θεοῦ τε ὑμνοῦσα
 πατρίοις ῥῥαῖς καὶ τὸν ἡγεμόνα κυδαίνουσα ποιήμα-
 σιν αὐτοσχεδίοις. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπήντων αὐ-
 τοῖς ἅμα γυναιξί τε καὶ τέκνοις παρ' ἄμφω τὰ μέρη
 τῆς ὁδοῦ τῇ τε νίκῃ συνηδόμενοι καὶ τὴν ἄλλην ἅπα-
 σαν ἐνδεικνύμενοι φιλοφροσύνην. ὡς δὲ παρῆλθεν
 ἡ δύναμις εἰς τὴν πόλιν κρατῆρσί τε ἐπετύγχανεν
 308 οἶνω κεκραμένοις καὶ τροπέξαις τροφῆς παντοίας γε-
 μούσαις, αἰὲν παρὰ τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν οἰκιῶν
 ἐκιντο, ἵνα ἐμφορεῖσθαι τοῖς βουλομένοις ἦ. ἢ μὲν
 οὖν ἐπινίκιός τε καὶ τροπαιοφόρος πομπὴ καὶ θυσία,
 ἣν καλοῦσι Ῥωμαῖοι θρίαμβον, ὑπὸ Ῥωμύλου πρώτου

2 Ἄντεμνάτας] λοιποὺς T 6 οἴκων O πεπτωκότων Büche-
 ler πεσόντων Kiessling ἀποθανόντων vel ἀλόντων Step-
 hanus ἀπολωλότων Reiske ἀποίκων T 7 θεοῖς λαφύρων T
 9 ἐσθῆτι B 10 ἀλουργῆ Bb ἀλουργῆ R 14 πατρίους c. Gele-
 nius 16 τε om. B | μέρη B 17 συνηδόμενοι Ba 20 κε-
 κραμένοις B κεκραμέναις R 22 τοῖς ἐμφορεῖσθαι O, trans-
 posuit Bücheler

κατασταθεῖσα τοιαύτη τις ἦν· ἐν δὲ τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ
 πολυτελῆς γέρονε καὶ ἀλαζῶν εἰς πλούτου μάλλον ἐπί-
 δειξιν ἢ δόκησιν ἀρετῆς ἐπιτραγωδομένη καὶ καθ'
 4 ἅπασαν ιδέα ἐκβέβηκε τὴν ἀρχαίαν εὐτέλειαν. μετὰ
 5 δὲ τὴν πομπήν τε καὶ θυσίαν νεῶν κατασκευάσας ὁ
 Ῥωμύλος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Καπιτωλίου [λόφου]
 Διός, ὃν ἐπικαλοῦσι Ῥωμαῖοι φερέτριον, οὐ μέγαν·
 ἔτι γὰρ αὐτοῦ σώζεται τὸ ἀρχαῖον ἴχνος ἐλάττονας ἢ
 πέντε ποδῶν καὶ δέκα τὰς μείζους πλευρὰς ἔχον· ἐν
 10 τούτῳ καθιέρωσε τὰ σκῦλα τοῦ Καινιτιῶν βασιλέως,
 ὃν αὐτοχειρία κατειργάσατο. τὸν δὲ Δία τὸν φερέ-
 τριον, ᾧ τὰ ὄπλα ὁ Ῥωμύλος ἀνέθηκεν, εἴτε βούλεται³⁰⁹
 τις τροπαιοῦχον εἴτε σκυλοφόρον καλεῖν ὡς ἀξιοῦσί
 τινες εἶθ', ὅτι πάντων ὑπερέχει καὶ πᾶσαν ἐν κύκλῳ
 15 περιείληφε τὴν τῶν ὄντων φύσιν τε καὶ κίνησιν,
 ὑπερφερέτην οὐχ ἀμαρτήσεται τῆς ἀληθείας.

XXXV. Ὡς δ' ἀπέδωκε τοῖς θεοῖς ὁ βασιλεὺς τὰς
 χαριστηρίους θυσίας τε καὶ ἀπαρχάς, πρὶν ἢ τῶν ἄλ-
 λων τι διαπραξασθαι βουλήν ἐποιεῖτο περὶ τῶν κρα-
 20 τηθεισῶν πόλεων, ὅντινα χρηστέον αὐταῖς τρόπον,
 αὐτὸς ἦν ὑπελάμβανε κρατίστην εἶναι γνώμην, πρῶ-
 2 τος ἀποδειξάμενος. ὡς δὲ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ
 παροῦσιν ἢ τε ἀσφάλεια τῶν βουλευμάτων τοῦ ἡγε-
 μόνος ἤρεσκε καὶ ἡ λαμπρότης τὰ τε ἄλλα ὅσα ἐξ
 25 αὐτῶν γενήσεται τῇ πόλει χρήσιμα οἶκ' ἐν τῷ παρα-
 χρῆμα μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπαντα τὸν ἄλλον χρόνον

5 νεῶν ABa 6 λόφου del. Kiessling 10 καινιτιῶν R
 καινιτιῶν Ba κενηρητιῶν Bb | καθιερωσαι Ab 14 ἐν del.
 Grasberger Tess. Herb. p. 14, defendi Obs. p. 330, Krebs Prä-
 positionsadv. II p. 43 22 * ἅπασι O 23 παροῦσι τε Ba

ἐπηνείτο, συνελθεῖν κελεύσας τὰς γυναῖκας ὅσαι τοῦ
 τε Ἀντεμνατῶν καὶ τοῦ Καινινιτῶν ἐτύγχανον οὔσαι
 310 γένους, ἠρπασμέναι δὲ ἅμα ταῖς ἄλλαις, ἐπεὶ δὲ
 συνῆλθον ὀλοφυρόμεναί τε καὶ προκυλιόμεναι καὶ
 τὰς τῶν πατρίδων ἀνακλαιούσαι τύχας, ἐπισχεῖν τῶν 5
 ὀδυρμῶν καὶ σιωπῆσαι κελεύσας ἔλεξε· Τοῖς μὲν 3
 ὑμετέροισι πατράσι καὶ ἀδελφοῖς καὶ ὄλαις ταῖς πόλε-
 σιν ὑμῶν ἅπαντα τὰ δεινὰ ὀφείλεται παθεῖν, ὅτι πό-
 λεμόν ἀντὶ φιλίας οὔτε ἀναγκαῖον οὔτε καλὸν ἀνεί-
 λοντο· ἡμεῖς δὲ πολλῶν ἔνεκεν ἐγνώκαμεν μετρία 10
 χρῆσασθαι γνώμῃ πρὸς αὐτοὺς θεῶν τε νέμεσιν
 ὑφορώμενοι τὴν ἅπασι τοῖς ὑπερόγκοις ἐνισταμένην
 καὶ ἀνθρώπων φθόνον δεδιότες ἔλεόν τε κοινῶν κα-
 κῶν οὐ μικρὸν ἔρανον εἶναι νομίζοντες, ὡς κἂν αὐτοὶ
 ποτε τοῦ παρ' ἐτέρων δεηθέντες, ὑμῖν τε οὐ μεμπαταῖς 15
 ὑπαρχούσαις μέχρι τοῦδε περὶ τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας
 οὐ μικρὰν οἴομενοι ταύτην ἔσσεσθαι τιμὴν καὶ χάριν.
 παρίεμεν οὖν αὐτοῖς τὴν ἀμαρτάδα ταύτην ἀξήμιον 4
 καὶ οὔτε ἐλευθερίαν οὔτε κτῆσιν οὔτ' ἄλλο τῶν ἀγα-
 θῶν οὐδὲν τοὺς πολίτας ὑμῶν ἀφαιρούμεθα. ἐφίεμεν 20
 311 δὲ τοῖς τε μένειν γλιχομένοις ἐκεῖ καὶ τοῖς μετενέγ-
 κασθαι βουλομένοις τὰς οὐκ ἐπιθυμίας ἀκίνδυνόν τε καὶ
 ἀμεταμέλητον τὴν αἴρεσιν. τοῦ δὲ μηδὲν ἔτι αὐτοὺς
 ἐπεξαμαρτεῖν μηδ' εὐρεθῆναι τι χρῆμα, ὃ ποιήσει τὰς
 πόλεις διαλύσασθαι τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλίαν, φάρμακον 25
 ἠγούμεθα κράτιστον εἶναι πρὸς εὐδοξίαν τε καὶ πρὸς

1 συνελθεῖν κελεύσας B σ. γὰρ κελ. R 2 cf. p. 202, 10 3 ἐπεὶ
 δὲ Kiessling ἐπειδὴ O ἐπειδὴ δὲ c. Bücheler 8 πάντα O
 10 * ἔνεκα O 14 μικρῶν Ba | κἂν Kiessling καὶ O ἂν καὶ
 Bücheler 20 ἀφελούμεθα c. Cobet Obs. p. 47 26 καὶ
 πρὸς ἀσφάλειαν B πρὸς om. R

ἀσφάλειαν τὸ αὐτὸ χρήσιμον ἀμφοτέροις, εἰ ποιήσαι-
 μεν ἀποικίας τῆς Ῥώμης τὰς πόλεις καὶ συνοίκους
 αὐταῖς πέμψαιμεν αὐτόθεν τοὺς ἱκανοὺς. ἄπιτε οὖν
 ἀγαθὴν ἔχουσαι διάνοιαν καὶ διπλασίως ἢ πρότερον
 5 ἀσπάξεσθε καὶ τιμᾶτε τοὺς ἄνδρας, ὑφ' ὧν γονεῖς τε
 ὑμῶν ἐσώθησαν καὶ ἀδελφοὶ καὶ πατρίδες ἐλεύθεροι
 5 ἀφίενται. αἱ μὲν δὴ γυναῖκες ὡς ταῦτ' ἤκουσαν
 περιχαρεῖς γενόμεναι καὶ πολλὰ δάκρυα ὑφ' ἠδονῆς
 ἀφείσαι μετέστησαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ὁ δὲ Ῥωμύλος
 10 τριακοσίους μὲν ἄνδρας εἰς ἑκατέραν ἀποίκους ἀπ-
 ἔστειλεν, οἷς ἔδοσαν αἱ πόλεις τρίτην κατακληρου-
 6 χῆσαι μοῖραν τῆς ἑαυτῶν γῆς. Καινινιτῶν δὲ καὶ
 Ἀντεμνατῶν τοὺς βουλομένους μεταθέσθαι τὴν οἰκη-
 σιν εἰς Ῥώμην γυναῖξιν ἅμα καὶ τέκνοις μετήγαγον³¹²
 15 κλήρους τε τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντας καὶ χρήματα φερο-
 μένους ὅσα ἐκέκτηντο, οὓς εὐθύς εἰς φυλὰς καὶ φρά-
 τρας ὁ βασιλεὺς κατέγραψε, τρισχιλίων οὐκ ἐλάττους
 7 ὄντας, ὥστε τοὺς σύμπαντας ἑξακισχιλίους πεζοὺς
 Ῥωμαίοις τότε πρῶτον ἐκ καταλόγου γενέσθαι. Και-
 20 νίνη μὲν δὴ καὶ Ἀντεμνα πόλεις οὐκ ἄσημοι γένος
 ἔχουσαι τὸ Ἑλληνικόν, Ἀβοριγῖνες γὰρ αὐτὰς ἀφελό-
 μενοι τοὺς Σικελοὺς κατέσχον, Οἰνώτρων μοῖρα τῶν
 ἐξ Ἀρκαδίας ἀφικομένων, ὡς εἰρηταί μοι πρότερον,
 μετὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἀποικίαι Ῥωμαίων γεγένηντο.

1 ποιησαίμην Ba 2 ἀποικίας B ἀποίκους R 5 τιμᾶτε
 <ὑμῶν> B 6 ὑμῶν om. A 7 ἀφίενται c. Cobet l. l.
 8 <ὑ>φ' ἠδονῆς B ἀφ' ἠδονῆς A 9 ῥωμύλος hic et pas-
 sim B 11 τὴν τρίτην c. Ambrosch 12 cf. p. 202, 10
 17 κατέγραψε O, corr. Bücheler 19 Καινίνη] cf. 199. 12
 20 ἄσημο<ι> B | γένους οὖσαι τοῦ Ἑλληνικοῦ c. Reiske 23 τὸ
 πρότερον A 24 δὲ post μετὰ R om. B

XXXVI. Ὁ δὲ Ῥωμύλος ταῦτα διαπραξάμενος ἐπὶ Κρουστομερίνους ἐξάγει τὴν στρατιὰν παρεσκευασμένους ἄμεινον τῶν προτέρων· οὓς ἐκ παρατάξεώς τε καὶ τειχομαχίας παραστησάμενος ἄνδρας ἀγαθοὺς κατὰ τὸν ἀγῶνα γενομένους οὐδὲν ἔτι διαθεῖναι κακὸν ἠξίωσεν, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐποίησεν ἄποικον Ῥωμαίων τὴν πόλιν ὡσπερ τὰς προτέρας. ἦν δὲ τὸ Κρουστομέριον Ἀλβανῶν ἀπόκτισις πολλοῖς πρότερον τῆς Ῥώμης ἀποσταλεῖσα χρόνοις. διαγγελούσης δὲ τῆς φήμης πολλαῖς πόλεσι τὴν τε κατὰ πολέμους γενναιότητα τοῦ ἡγεμόνος καὶ πρὸς τοὺς κρατηθέντας ἐπιείκειαν ἄνδρες τε αὐτῷ προσετίθεντο πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ δυνάμεις ἀξιοχρέους πανοικία μετανιστάμενας ἐπαρόμενοι, ὧν ἐφ' ἑνὸς ἡγεμόνος ἐκ Τυρρηνίας ἐλθόντος, ᾧ Καίλιος ὄνομα ἦν, τῶν λόφων τις, ἐν ᾧ καθιδρῦθή, Καίλιος εἰς τὸδε χρόνον καλεῖται· καὶ πόλεις ὅλαι παρεδίδοσαν ἑαυτὰς ἀπὸ τῆς Μεδυλλίνων ἀρξάμεναι καὶ ἐγίνοντο Ῥωμαίων ἀποικίαι. Σαβῖνοι δὲ ταῦτα ὁρῶντες ἠχθοντο καὶ δι' αἰτίας ἀλλήλους εἶχον, ὅτι οὐκ ἀρχομένην τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἐκώλυσαν, ἀλλ' ἐπὶ μέγα προηκούσῃ συμφέρεσθαι ἔμελλον, ἐδόκει τε αὐτοῖς ἐπανορθώσασθαι τὴν προτέραν ἄγνοιαν ἀξιολόγου δυνάμεως ἀποστολῆ. καὶ μετὰ τοῦτο ἀγορὰν ποιησάμενοι σύμπαντες ἐν τῇ μεγίστῃ τε πόλει καὶ πλεῖστον ἀξίωμα ἐχούσῃ τοῦ ἔθνους, ἧ Κυρὶς ὄνομα ἦν, ψῆφον ὑπὲρ τοῦ πολέμου διήνεγ-

2 κρουστομερινῶς B κρουστομερηνοῦς A | παρεσκευασμένους A παρεσκευασμένο(v)ς B 8 ἀπόκτισις A Ba ἀποίκησις Bb 11 καὶ τὴν πρὸς τοὺς c. Ambrosch 14 τυρρηνοῖς Ba 15 κέλλιος Bb 18 ἀποικίαι B ἄποικοι R 23 ἄνοιαν c. Casaubonus 26 κύρις . . B κυρισὸν R

καν ἀποδείξαντες ἡγεμόνα τῆς στρατιᾶς Τίτον, ὅς³¹⁴
 4 ἐπεκαλεῖτο Τάτιος, βασιλέα Κυριτῶν. Σαβῖνοι μὲν
 δὴ ταῦτα βουλευσάμενοι καὶ διαλυθέντες κατὰ τὰς
 πόλεις τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἠὔρεπιζοντο, ὥς εἰς
 5 νέωτα ἐπὶ τὴν Ῥώμην πολλῇ χειρὶ ἐλάσοντες.

XXXVII. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ὁ Ῥωμύλος ἀντιπαρ-
 εσκευάζετο τὰ κράτιστα, ὥς ἀμυνόμενος ἄνδρας τὰ
 πολέμια ἀλκίμους, τοῦ μὲν Παλατίου τὸ τεῖχος ὡς
 ἀσφαλέστερον εἶναι τοῖς ἔνδον ὑψηλοτέροις ἐρύμα-
 10 σιν ἐγείρων, τοὺς δὲ παρακειμένους αὐτῷ λόφους
 τόν τε Ἀνεντῖνον καὶ τὸν Καπιτωλῖνον νῦν λεγόμενον
 ἀποταφρεύων καὶ χαρακώμασι καρτεροῖς περιλαμβά-
 νων, ἐν οἷς τὰ ποιμνία καὶ τοὺς γεωργοὺς ἀνλίξεσθαι
 τὰς νύκτας ἐπέταξεν ἐχεγγύῳ φρουρᾷ καταλαβῶν
 15 ἑκάτερον, καὶ εἴ τι ἄλλο χωρίον ἀσφάλειαν αὐτοῖς
 παρέξειν ἔμελλεν ἀποταφρεύων καὶ περισταυρῶν καὶ
 2 διὰ φυλακῆς ἔχων. ἦκε δὲ αὐτῷ Τυρσηνῶν ἐπικου-
 ρίαν ἱκανὴν ἄγων ἐκ Σολωνίου πόλεως ἀνὴρ δραστή-
 ριος καὶ τὰ πολέμια [ἔργα] διαφανῆς, Λοκόμων ὄνομα,³¹⁵
 20 φίλος οὐ πρὸ πολλοῦ γεγονώς, καὶ παρ' Ἀλβανῶν
 ἄνδρες, οὓς ὁ πάππος ἐπεμψεν αὐτῷ, συχνοὶ στρα-
 τιῶταί τε καὶ ὑπηρέται καὶ τεχνῖται πολεμικῶν ἔρ-
 γων, σῖτός τε καὶ ὄπλα καὶ ὅσα τούτοις πρόσφορα ἦν
 3 ἱκανῶς ἅπαντα ἐπεχορηγεῖτο. ἐπεὶ δ' ἐν ἐτοιμῳ τὰ

3 τὰς del. Cobet Obs. p. 47 7 κράτιστα sine τὰ Hert-
 lein Hermes X p. 410 8 παλλαντίου Bb 11 καπετωλί-
 νον B 14 τὰς νύκτας suspecta Büchelero 18 Οὐολαινίου O
 Müller Etrusc. I p. 116 Οὐετολωνίου Cluverus Ital. antiq. II
 p. 454 et 473 19 ἔργα del. Ambrosch 20 παρὰ O, corr.
 Grasberger Philologus XXVIII p. 546 23 τοιούτοις BaR
 24 καὶ οἷς ἅπαντα AB ἱκανῶς ἅπ. Sintenis Em. Dion. I p. 17

πρὸς τὸν ἀγῶνα ἦν ἑκατέροις, ἕαρος ἀρχομένου μέλ-
 λοντες ἐξάγειν οἱ Σαβῖνοι τὰς δυνάμεις ἐγνωσαν
 ἀποστεῖλαι πρεσβείαν πρῶτον ὡς τοὺς πολεμίους τὰς
 τε γυναῖκας ἀξιώσουσαν ἀπολαβεῖν καὶ δίκας ὑπὲρ
 αὐτῶν αἰτήσουσαν τῆς ἀρπαγῆς, ἵνα δὴ δι' ἀνάγκην 5
 δοκῶσιν ἀνειληφέναι τὸν πόλεμον οὐ τυγχάνοντες
 τῶν δικαίων, καὶ τοὺς κήρυκας ἐπεμπον ἐπὶ ταῦτα.
 Ῥωμύλου δὲ ἀξιούντος τὰς μὲν γυναῖκας, ἐπειδὴ 4
 οὐδ' αὐταῖς ἀκούσαις ὁ μετὰ τῶν ἀνδρῶν βίος ἦν, ἔαν
 παρὰ τοῖς γεγαμηκόσι μένειν, εἰ δέ τις ἄλλου δέον- 10
 ται λαμβάνειν ὡς παρὰ φίλων, πολέμου δὲ μὴ ἄρχειν,
 316 οὐδενὶ τῶν ἀξιουμένων ὑπακούσαντες ἐξῆγον τὴν
 στρατιὰν πεξοὺς μὲν ἄγοντες πεντακισχιλίους ἐπὶ δύο
 μυριάσιν, ἱππεῖς δὲ ὀλίγου δέοντος χιλίων. ἦν δὲ 5
 καὶ <ῆ> τῶν Ῥωμαίων δύναμις οὐ πολὺ τῆς Σαβίνων 15
 δέουσα δύο μὲν αἱ τῶν πεξῶν μυριάδες, ὀκτακόσιοι
 δ' ἱππεῖς, καὶ προεκάθητο τῆς πόλεως διχῆ διηρη-
 μένη, μία μὲν μοῖρα τὸν Ἐσκυλῖνον κατέχουσα λόφον,
 ἐφ' ἧς αὐτὸς ὁ Ῥωμύλος ἦν, ἐτέρα δὲ τὸν Κυρίνιον
 οὐπω ταύτην ἔχοντα τὴν προσηγορίαν, ἧς ὁ Τυρρη- 20
 νὸς ἦν Λοκόμων ἡγεμῶν.

XXXVIII. Μαθὼν δὲ τὴν παρασκευὴν αὐτῶν
 Τάτιος ὁ τῶν Σαβίνων βασιλεὺς νυκτὸς ἀναστήσας
 τὸν στρατὸν ἦγε διὰ τῆς χώρας οὐδὲν σινόμενος τῶν

3 πρότερον c. Reudler Tiroc. p. 23 10 δεῖνται B 11 ἄρ-
 χειν οὐδενὶ B ἄρχειν οἱ δὲ οὐδενὶ R 14 ὀλίγους ABa
 15 ῆ add. Ambrosch 16 ἀποδέουσα c. Cobet Obs. p. 47
 17 προεκάθητο malim 18 εἰσκύλινον R ἰσκυλῖνον B, corr.
 Sylburg 19 Κυρίνιον Meineke 20 οὐπω τὲ A οὐπωτε B,
 corr. Ambrosch ' αὐτὴν O, corr. Sylburg 23 τάτις A τίτος B
 24 σινόμενος τῶν Bb οἰνώμενος τῶν Ba οἰόμενος τῶν A

κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ πρὶν ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον
 μεταξὺ τοῦ τε Κυρινίου καὶ τοῦ Καπιτωλίου τίθησιν
 ἐν τῷ πεδίῳ τὸν χάρακα. ὁρῶν δὲ ἀσφαλεῖ πάντα φυ- 317
 λακῇ κατεχόμενα πρὸς τῶν πολεμίων, σφίσι δὲ οὐδὲν
 5 χωρίον ἀπολειπόμενον ὀχυρὸν εἰς πολλὴν ἐνέπιπτεν
 ἀπορίαν οὐκ ἔχων ὅ τι χρήσεται τῇ τριβῇ τοῦ χρό-
 2 νου. ἀμηχανοῦντι δὲ αὐτῷ παράδοξος εὐτυχία γίνε-
 ται παραδοθέντος τοῦ κρατίστου τῶν ὀχυρωμάτων
 κατὰ τοιάνδε τινὰ συντυχίαν. παρεξιώντας γὰρ τὴν
 10 ῥίζαν τοῦ Καπιτωλίου τοὺς Σαβίνους εἰς ἐπίσκεψιν.
 εἴ τι μέρος εὐρεθείη τοῦ λόφου κλοπῇ ληφθῆναι δυ-
 νατὸν ἢ βία, παρθένος τις ἀπὸ τοῦ μετεώρου κατ-
 εσκόπει θυγάτηρ ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς, ᾧ προσέκειτο ἡ
 3 τοῦ χωρίου φυλακῇ, Τάρπεια ὄνομα· καὶ αὐτήν, ὡς
 15 μὲν Φάβιος τε καὶ Κίγκιος γράφουσιν, ἔρως εἰσέρχεται
 τῶν ψελλίων, ἃ περὶ τοῖς ἀριστεροῖς βραχίουσιν ἐφόρουν.
 καὶ τῶν δακτυλίων· χρυσοφόροι γὰρ ἦσαν οἱ Σαβῖνοι
 τότε καὶ Τυρρηνῶν οὐχ ἦττον ἀβροδίατοι· ὡς δὲ
 Πείσων Λεύκιος ὁ τιμητικὸς ἱστορεῖ, καλοῦ πράγμα-
 20 τος ἐπιθυμία γυμνοῦς τῶν σκεπαστηρίων ὄπλων παρα- 318
 δοῦναι τοῖς πολίταις τοὺς πολεμίους. ὁπότερον δὲ
 τούτων ἀληθέστερόν ἐστιν ἐκ τῶν ὕστερον γενομένων
 4 ἔξεστιν εἰκάξειν. πέμψασα δ' οὖν τῶν θεραπεινίδων
 τινὰ διὰ πυλίδος, ἣν οὐδεὶς ἔμαθεν ἀνοιγομένην.
 25 ἡξίου τὸν βασιλέα τῶν Σαβίνων ἐλθεῖν αὐτῇ δίχα
 τῶν ἄλλων εἰς λόγους, ὡς ἐκείνῳ διαλεξομένη περὶ
 πράγματος ἀναγκαίου καὶ μεγάλου. δεξαμένου δὲ

5 ἀνέπιπτεν A 7 παραδόξως B 12 τοῦ B om. H
 16 ψαλίων ABa ψελλίων Bb 17 δακτυλίων B δακτύλιον H
 19 πίσων Ba 26 διαλεξομένη nonnulli legerunt

τοῦ Τατίου τὸν λόγον κατ' ἐλπίδα προδοσίας καὶ
 συνελθόντος εἰς τὸν ἀποδειχθέντα τόπον, προελ-
 θούσα εἰς ἐφικτὸν ἢ παρθένος ἐξεληλυθῆναι μὲν
 νυκτὸς ἐκ τοῦ φρουρίου τὸν πατέρα αὐτῆς ἔφη χρείας
 τινὸς ἔνεκα, τὰς δὲ κλεῖς αὐτῇ φυλάττειν τῶν πυλῶν 5
 καὶ παραδώσειν αὐτοῖς τὸ ἔρμα νυκτὸς ἀφικομένοις
 μισθὸν τῆς προδοσίας λαβοῦσα τὰ φορήματα τῶν
 Σαβίνων, ἃ περὶ τοῖς εὐνύμοις εἶχον ἅπαντες
 βραχίοσιν. εὐδοκοῦντος δὲ τοῦ Τατίου λαβοῦσα τὰς 5
 πίστεις δι' ὄρκων παρ' αὐτοῦ καὶ αὐτῇ δοῦσα τοῦ 10
 μὴ ψεύδεσθαι τὰς ὁμολογίας τόπον τε ὀρίσασα, ἐφ' ὃν
 319 ἔδει τοὺς Σαβίνους ἐλθεῖν, τὸν ἐχυρώτατον καὶ νυκτὸς
 ὦραν τὴν ἀφυλακτοτάτην ἀπήει καὶ τοὺς ἔνδον ἔλαθε.

XXXVIII. Μέχρι μὲν δὴ τούτων συμφέρονται
 πάντες οἱ Ῥωμαίων συγγραφεῖς, ἐν δὲ τοῖς ὕστερον 15
 λεγομένοις οὐχ ὁμολογοῦσι. Πείσω γὰρ ὁ τιμητικός,
 οὗ καὶ πρότερον ἐμνήσθη, ἄγγελόν φησιν ὑπὸ τῆς
 Ταρπείας ἀποσταλῆναι νύκτωρ ἐκ τοῦ χωρίου δηλώ-
 σοντα τῷ Ῥωμύλῳ τὰς γενομένας τῇ κόρῃ πρὸς τοὺς
 Σαβίνους ὁμολογίας, ὅτι μέλλοι τὰ σκεπαστήρια παρ' 20
 αὐτῶν αἰτεῖν ὄπλα διὰ τῆς κοινότητος τῶν ὁμολογιῶν
 παρακρουσαμένη, δύνάμιν τε ἀξιῶσοντα πέμπειν ἐπὶ
 τὸ φρούριον ἐτέραν νυκτός, ὡς αὐτῷ στρατηλάτῃ
 παραληψόμενον τοὺς πολεμίους γυμνοὺς τῶν ὄπλων·

4 αὐτῆς AB 5 τὰς δὲ κλεῖς φυλάττειν in B bis posita
 10 τοῦ del. Cobet Obs. p. 48 11 ψεύσεσθαι idem l. l. 12 τῶν
 ἐχυρωτάτων AB corr. Kiessling τὸν ὀχυρώτατον c. Reiske
 15 Ῥωμαῖοι ABa 16 πίστων Ba 18 δηλώσαντα A 19 τοὺς B
 om. R 20 παρ' B om. R 21 ὀνομασιῶν c. Bücheler
 22 ἀξιῶσαντα ABa 23 αὐτῷ τῷ στρατηλάτῃ c. Bücheler
 24 παραληψομένην c. Reiske

τὸν δὲ ἄγγελον αὐτομολήσαντα πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν
 Σαβίνων κατήγορον γενέσθαι τῶν τῆς Τάρπειας βου-
 2 λευμάτων. οἱ δὲ περὶ τὸν Φάβιον τε καὶ Κίγκιον
 οὐδὲν τοιοῦτο γερονέναι λέγουσιν, ἀλλὰ φυλάξει τὴν
 5 κόρην διαβεβαιοῦνται τὰς περὶ τῆς προδοσίας συν-
 θήκας. τὰ δ' ἐξῆς ἅπαντες πάλιν ὁμοίως γράφουσι.
 φασὶ γὰρ ὅτι παραγενομένου σὺν τῷ κρατίστῳ τῆς
 στρατιᾶς μέρει τοῦ βασιλέως τῶν Σαβίνων φυλάτ- 320
 τουσα τὰς ὑποσχέσεις ἢ Τάρπεια τοῖς μὲν πολεμίοις
 10 ἀνέωξε τὴν συγκειμένην πυλίδα, τοὺς δ' ἐν τῷ χωρίῳ
 φύλακας ἀναστήσασα διαταχέων σώζειν ἑαυτοὺς ἡξίου
 καθ' ἑτέρας ἐξόδους τοῖς πολεμίοις ἀφανεῖς, ὡς κατ-
 3 εχόντων ἤδη τῶν Σαβίνων τὸ φρούριον· διαφυγόν-
 των δὲ τούτων τοὺς μὲν Σαβίνους ἀνεωγμένας εὐ-
 15 ρόντας τὰς πύλας κατασχεῖν τὸ φρούριον ἔρημον τῶν
 φυλάκων, τὴν δὲ Τάρπειαν ὡς τὰ παρ' ἑαυτῆς ὅσα
 συνέθετο παρεσχημένην ἀξιοῦν τοὺς μισθοὺς τῆς
 προδοσίας κατὰ τοὺς ὄρκους ἀπολαβεῖν.

XXXX. Ἐπειτα πάλιν ὁ μὲν Πείσων φησὶ τῶν
 20 Σαβίνων τὸν χρυσὸν ἐτοιμῶν ὄντων διδόναι τῇ κόρῃ
 τὸν περὶ τοῖς ἀριστεροῖς βραχίοσι τὴν Τάρπειαν οὐ
 τὸν κόσμον ἀλλὰ τοὺς θυρεοὺς παρ' αὐτῶν αἰτεῖν.
 Τατίῳ δὲ θυμόν τε εἰσελθεῖν ἐπὶ τῇ ἑξαπάτῃ καὶ λο-
 γισμὸν τοῦ μὴ παραβῆναι τὰς ὁμολογίας. δόξαι δ' οὖν
 25 αὐτῷ δοῦναι μὲν τὰ ὄπλα, ὥσπερ ἡ παῖς ἡξίωσε,
 ποιῆσαι δ' ὅπως αὐτοῖς μηδὲν λαβοῦσα χρήσεται, καὶ
 αὐτίκα διατεινόμενον ὡς μάλιστα ἰσχύος εἶχε ῥῖψαι

3 τε om. B 4 τοιοῦτο B τοιοῦτον R 7 ἔτι A <ὄ>τι B
 16 ταπερ' ἑαυτῆς A 17 ὅσα συνέθετο del. Reudler Tiroc.
 p. 23 26 μηδὲνα A | χρήσεται O corr. Meineke

321 τὸν θυρεὸν κατὰ τῆς κόρης καὶ τοῖς ἄλλοις παρακα-
 λεύσασθαι ταῦτὸ ποιεῖν. οὕτω δὴ βαλλομένην πάν-
 τοθεν τὴν Τάρπειαν ὑπὸ πλήθους τε καὶ ἰσχύος τῶν
 πληγῶν πεσεῖν καὶ περισφρευθεῖσαν ὑπὸ τῶν θυρεῶν
 ἀποθανεῖν. οἱ δὲ περὶ τὸν Φάβιον ἐπὶ τοῖς Σαβίνοις 2
5
 ποιοῦσι τὴν τῶν ὁμολογιῶν ἀπάτην· δέον γὰρ αὐτοὺς
 τὸν χρυσόν, ὥσπερ ἡ Τάρπεια ἠξίου, κατὰ τὰς ὁμο-
 λογίας ἀποδιδόναι, χαλεπαίνοντας ἐπὶ τῷ μεγέθει
 τοῦ μισθοῦ τὰ σκεπαστήρια κατ' αὐτῆς βαλεῖν, ὡς
 ταῦτα ὅτε ᾤμνυσαν αὐτῇ δώσειν ὑπεσχημένους. εἰοικε 10
 δὲ τὰ μετὰ ταῦτα γενόμενα τὴν Πείσωνος ἀληθε-
 στέραν ποιεῖν [ἀπόκρισιν]. τάφου τε γὰρ ἔνθα ἔπεσεν 3
 ἠξίωται τὸν ἱερώτατον τῆς πόλεως κατέχουσα λόφον,
 καὶ χοᾶς αὐτῇ Ῥωμαῖοι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐπιτε-
 λοῦσι, (λέγω δὲ ἃ Πείσων γράφει) ὧν οὐδενὸς εἰκὸς 15
 αὐτῆν, εἰ προδιδοῦσα τὴν πατρίδα τοῖς πολεμίοις
 ἀπέθανεν, οὔτε παρὰ τῶν προδοθέντων οὔτε παρὰ
 τῶν ἀποκτεινάντων τυχεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τι λείψανον
 322 αὐτῆς ἦν τοῦ σώματος ἀνασκαφὴν ἔξω ῥιφήναι σὺν
 χρόνῳ φόβου τε καὶ ἀποτροπῆς ἔνεκα τῶν μελλόν- 20
 των τὰ ὅμοια δρᾶν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων κρινέτω
 τις ὡς βούλεται.

XXXI. Ὁ δὲ Τάτιος καὶ οἱ Σαβῖνοι φρουρίου
 γενόμενοι καρτεροῦ κύριοι καὶ τὰ πλεῖστα τῆς Ῥω-

2 τοῦτο O corr. Sylburg 5 τὸν om. A τὸ^v B 9 βάλ-
 λειν O corr. Reiske 12 * ἀπόκρισιν O Reiske in indice
 tom. VI s. v. ἀπόκρισις add. pro ἀπόφανσις; ἀπόφανσις postea
 L. Dindorf Steph. s. v. ἀπόκρισις, Sintenis Em. Dion. III p. 17,
 Cobet Obs. p. 48 Hertlein Hermes X p. 410; me iudice ἀπό-
 κρισιν delendum est, praesertim cum collocatio vocis ferri non
 possit. 20 προτροπῆς O corr. Stephanus 22 κρινέτω ἕκα-
 στος ὡς c. Grasberger Tess. Herbip. p. 13 23 τίτος B

μαίων ἀποσκευῆς ἀμοχθεὶ παρειληφότες ἐκ τοῦ ἀσφα-
 λοῦς ἤδη τὸν πόλεμον διέφερον. πολλαὶ μὲν οὖν
 αὐτῶν ἐγίνοντο καὶ διὰ πολλὰς προφάσεις παρεστρα-
 τοπεδευκότεων ἀλλήλοις δι' ὀλίγου πείραί τε καὶ συμ-
 5 πλοκαὶ οὔτε κατορθώματα μεγάλα ἐκατέρω φέρου-
 σαι τῶν στρατευμάτων οὔτε [τὰ] σφάλματα, μέγισται
 δ' ἐκ παρατάξεως ὄλαις ταῖς δυνάμεσι πρὸς ἀλλήλας
 2 μάχαι διτταὶ καὶ φόνος ἐκατέρων πολὺς. ἐλκομένου
 δὴ τοῦ χρόνου γνώμην ἀμφοτέροι τὴν αὐτὴν ἔσχον
 10 ὀλοσχερεῖ κρῖναι τὸν ἀγῶνα μάχῃ, καὶ προελθόντες
 εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων χωρίον ἡγεμόνες τε
 ἄριστοι τὰ πολέμια καὶ στρατιῶται πολλῶν ἐθάδες
 ἀγώνων ἄξια λόγου ἔργ' ἀπεδείκνυντο ἐπιόντες <τ'>
 ἀλλήλοις καὶ τοὺς ἐπιόντας δεχόμενοι καὶ ἐξ ὑποστρο-
 3 φῆς εἰς ἴσον αὐθις καθιστάμενοι. οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἐρυ-
 15 μάτων ἐστῶτες ἰσορρόπου θεαταὶ ἀγῶνος καὶ θαμινὰς³²³
 ἐκατέρωσε μεταπίπτοντος τῷ μὲν κατορθοῦντι τῶν
 σφετέρων ἐπικελεύσει τε καὶ παιανισμῶ πολλὴν ἐποί-
 ουν τὴν εἰς τὸ εὐψυχον ἐπίδοσιν, τῷ δὲ κάμνοντι
 20 καὶ διωκομένῳ δεήσεις τε καὶ οἰμωγὰς προϊέμενοι
 κωλυταὶ τοῦ εἰς τέλος ἀνάνδρου ἐγίνοντο· ὑφ' ὧν
 ἀμφοτέρων ἠναγκάζοντο καὶ παρὰ δύναμιν ὑπομένειν
 τὰ δεινὰ. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτω διενέγκαν-
 τες ἀγχωμάτως τὴν μάχην, σκότους ὄντος ἤδη ἄσμενοι
 25 εἰς τοὺς οἰκείους ἐκάτεροι χάρακας ἀπηλλάσσοντο.

5 οὔτε τὰ c. Ambrosch 6 τὰ O del. Reudler Tiroc.
 p. 23 9 δὴ Kiessling δὲ O γὰρ c. Ambrosch 13 *ἔργα O
 <ἐ>πιδείκνυντο B | *ἐπιόντες τ' scripsi ἐπιόντες τε Kiessling
 Pr. Bas. p. 7 14 ἀλλήλοις κ. τ. ἐπιόντας om. Aa, add. Amg
 19 καμόντι B

XXXXII. Ταῖς δ' ἐξῆς ἡμέραις ταφὰς ποιησάμε-
 νοι τῶν νεκρῶν καὶ τοὺς κεκημηκότας ὑπὸ τραυμάτων
 ἀνακτησάμενοι δυνάμεις τε παρασκευάσαντες ἄλλας,
 ἐπειδὴ ἔδοξεν αὐτοῖς αὐθις ἑτέραν συνάψαι μάχην,
 εἰς τὸ αὐτὸ τῷ προτέρῳ χωρίον συνελθόντες ἄχρι 5
 νυκτὸς ἐμάχοντο. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Ῥωμαίων ἀμφο- 2
 τέροις ἐπικρατοῦντων τοῖς κέρασιν, (εἶχε δὲ τοῦ δεξιοῦ
 τὴν ἡγεμονίαν αὐτὸς ὁ Ῥωμύλος, τοῦ δὲ ἀριστεροῦ
 Λοκόμων ὁ Τυρρηνός) τοῦ δὲ μέσου μηδέπω κρίσιν
 324 ἔχοντας, ὁ κωλύσας τὴν εἰς τέλος τῶν Σαβίνων ἦταν 10
 καὶ εἰς ἀντίπαλα καταστήσας αὐθις τὰ λειπόμενα τοῖς
 νικῶσιν εἰς ἀνὴρ ἐγένετο Μέττιος Κούρτιος ὄνομα,
 ῥώμην τε σώματος πολὺς [ἀνὴρ,] καὶ κατὰ χεῖρα γεν-
 ναῖος, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ μηδένα ὀκνεῖν φόβον ἢ
 κίνδυνον εὐδοκιμῶν. οὗτος δ' ἐτάχθη μὲν ἡγεῖσθαι 3
 τῶν κατὰ μέσην ἀγωνιζομένων τὴν φάλαγγα καὶ τοὺς 15
 ἀντιτεταγμένους ἐνίκα, βουλευθεῖς δὲ καὶ τὰ κέρατα
 τῶν Σαβίνων μοχθοῦντα ἤδη καὶ ἐξωθούμενα εἰς τὸ
 ἴσον καταστήσαι, παρακελευσάμενος τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
 ἐδίωκε τοὺς φεύγοντας τῶν πολεμίων ἐσκεδασμέ- 20
 νους καὶ μέχρι τῶν πυλῶν αὐτοὺς ἤλασεν, ὥστε
 ἡναγκάσθη καταλιπὼν ἡμιτελῆ τὴν νίκην ὁ Ῥω-
 μύλος ἐπιστρέφει τε καὶ ἐπὶ τὰ νικῶντα τῶν πολε-
 μίων ὄσασθαι μέρη. τὸ μὲν δὴ κάμνον τῶν Σαβίνων 4
 μέρος ἐν τῷ ἴσῳ πάλιν ἦν ἀπελθούσης τῆς μετὰ Ῥω- 25
 μύλου δυνάμεως, ὁ δὲ κίνδυνος ἅπας περὶ τὸν Κούρ-

4 ἐπειδὴ Bb ἐπειδὴ δὲ ABb 5 χωρίῳ BaR 6 αὐτῇ O
 corr. Kiessling 12 μέττος AB 13 ἀνὴρ del. Kiessling, πολλοῖς
 ἴσος ἀνὴρ c. Sintenis Em. Dion. II p. 29 15 οὗτος διετάχθη R
 οὗτο(ς δ' ἐ)τάχθη B 19 καταστήναι O corr. Sylburg

τιον καὶ τοὺς σὺν ἐκείνῳ νικῶντας ἐγερόνει. χρόνον
 μὲν οὖν τινα οἱ Σαβῖνοι δεξάμενοι τοὺς Ῥωμαίους²³⁵
 λαμπρῶς ἠγωνίσαντο, ἔπειτα πολλῶν ἐπ' αὐτοὺς
 συνιόντων ἐνέκλινάν τε καὶ διέσωζον ἑαυτοὺς ἐπὶ τὸν
 5 χάρακα, πολλὴν τοῦ Κουρτίου παρέχοντος αὐτοῖς εἰς
 τὸ μὴ διώκεσθαι τεταραγμένως, ἀλλὰ βάρην ἀποχω-
 5 ρεῖν ἀσφάλειαν. αὐτὸς γὰρ εἰστήκει μαχόμενος καὶ
 τὸν Ῥωμύλον ἐπιόντα ἐδέχετο, γίνεται τε τῶν ἠγεμό-
 νων αὐτῶν συμπεσόντων ἀλλήλοις μέγας καὶ καλὸς
 10 ἀγών. ἔξαιμος δὲ ὢν ἤδη καὶ καταβελῆς ὁ Κούρτιος
 ὑπῆει κατ' ὀλίγον, καὶ αὐτὸν ἐκ τῶν κατόπιν ὑπεδέ-
 χετο λίμνη βαθεῖα, ἣν περιελθεῖν μὲν χαλεπὸν ἦν
 περιεκεχυμένων πανταχόθεν τῶν πολεμίων, διελθεῖν
 δὲ ὑπὸ τε ἰλύος πλήθους, ἣν τὰ πέριξ τέλματα εἶχε.
 15 καὶ βάθους ὕδατος τοῦ κατὰ μέσῃν αὐτὴν συνεστῶτος
 6 ἄπορον. ταύτῃ πλησιάσας ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ νᾶμα
 σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ Ῥωμύλος ὡς αὐτίκα δὴ τοῦ
 ἀνδρὸς ἐν τῇ λίμνῃ διαφθαρησομένου (καὶ ἄμα
 ἀδύνατον ἦν κατὰ τέλματός τε αὐτὸν καὶ δι' ὕδατος
 20 πολλοῦ διώκειν) ἐπὶ τοὺς ἄλλους Σαβίνους τρέπεται³²⁶
 ὁ δὲ Κούρτιος πολλὰ μοχθήσας σὺν χρόνῳ σώζεται τε
 ἐκ τῆς λίμνης τὰ ὅπλα ἔχων καὶ εἰς τὸν χάρακα ἀπά-
 γεται. οὗτος ὁ τόπος ἀνακέχωσται μὲν ἤδη, καλεῖται
 δ' ἐξ ἐκείνου τοῦ πάθους Κούρτιος λάκκος ἐν μέσῳ
 25 μάλιστα ὢν τῆς Ῥωμαίων ἀγορᾶς.

XXXIII. Ῥωμύλος δὲ τοὺς ἄλλους διώκων ἐγ-

6 τεταραγμένοις O corr. Sylburg | ὑποχωρεῖν c. Sylburg
 8 ἐδέχετο Bb δέχεται ABa 10 ἤδη καὶ καταβελῆς ὢν B
 14 πλήθους A del. Reiske 15 βάθος A 16 αὐτὸν ABa
 18 ἄμα ἐπεὶ ἀδύνατον R ἐπεὶ om. B 21 τε B om. R

γὺς γενόμενος τοῦ Καπιτωλίου καὶ πολλὰς ἐλπίδας ἔχων αἰρήσειν τὸ φρούριον ἄλλοις τε πολλοῖς τραύμασι καταπονηθεὶς καὶ δὴ καὶ λίθου πληγῇ ἔξαισίῳ κατὰ κροτάφου ἐνεχθέντος ἐκ τῶν ἄνωθεν κακωθεὶς, αἴρεται τε πρὸς τῶν παρόντων ἡμιθανῆς καὶ εἰς τὸ 5 τείχος ἀποφέρεται. τοῖς δὲ Ῥωμαίοις δέος ἐμπίπτει 2 τὸν ἡγεμόνα οὐκέτι ὀρῶσι, καὶ τρέπεται τὸ δεξιὸν κέρας εἰς φυγὴν· οἱ δ' ἐν τῷ εὐωνύμῳ ταχθέντες ἅμα τῷ Λοκόμῳ τῶς μὲν ἀντεῖχον ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἀναθαρρυνόμενοι, λαμπροτάτου τὰ πολέμια ἀνδρὸς 10 καὶ πλεῖστα ἔργα κατὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ἀποδειξαμένου· ἐπεὶ δὲ κάκεινος ἐλασθεὶς διὰ τῶν πλευρῶν σαυρίῳ τῆς δυνάμεως ὑπολιπούσης ἔπεσεν οὐδ' αὐ- 327τοὶ διέμειναν, φυγὴ δὲ μετὰ τοῦτο πάντων αὐτῶν ἐγίνετο, καὶ οἱ Σαβῖνοι τεθαρρηκότες ἐδίωκον ἄχρι 15 τῆς πόλεως. ἤδη δὲ πλησιάζοντες ταῖς πύλαις ἀπηλαύ- 3 νοντο τῆς νεότητος ἐπέξελθούσης αὐτοῖς ἀκραιφνοῦς, ἣ τὰ τείχη φυλάττειν ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε, καὶ τοῦ Ῥωμύλου, ὄϊον γὰρ ἤδη εἶχεν ἐκ τοῦ τραύματος, ἐβοηθήσαντος ὡς εἶχε τάχους, ἐγίνετό τε ἀρχίστροφος 20 ἢ τοῦ ἀγῶνος τύχη καὶ πολλὴν ἔχουσα τὴν ἐπὶ θάτερα μεταβολήν. οἱ μὲν γε φεύγοντες ὡς τὸν ἡγεμόνα ἐκ 4 τοῦ ἀπροσδοκῆτου φανέντα εἶδον ἀναλαβόντες ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ προτέρου δέους εἰς τάξιν καθίσταντο καὶ οὐκέτι ἀνεβάλλοντο μὴ οὐχ ὁμοσε τοῖς ἐχθροῖς 25

5 τε B om. R 10 τὰ om ABa 12 ἐλασθεὶς B ἐλα-
 θεὶς R 13 ὑπολειπούσης BaR 14 ἐπιφυγὴ A . . . φυγὴ B
 15 τεθαρρηκότες A τεθαρρηκότες B | ἄχρι. B 16 ἀπ(η)λαύ-
 νον(το) B ἀπελαύνοντες τε A 19 ὄϊον ἦν γὰρ ἐκ A ὄϊον
 γὰρ ἐ(ἴ)χε B ἐκ om. B corr. auctore Sylburgio Kiessling
 20 τε B om. R | ἀντίστροφος A 23 φανέντα B om. R

χωρεῖν· οἱ δὲ τέως κατείργοντες αὐτοὺς καὶ μηδεμίαν
οἰόμενοι μηχανὴν εἶναι τὸ μὴ οὐ κατὰ κράτος αὐτήν³²⁸
τὴν πόλιν ἀλῶναι, ἐπειδὴ τὸ αἰφνιδιὸν τε καὶ παρά-
δοξον ἐθεάσαντο τῆς μεταβολῆς, περὶ σωτηρίας αὐτοῖ
5 τῆς ἑαυτῶν ἐσκόπουν. ἦν δὲ αὐτοῖς <οὐκ> εὐπετής ἡ
πρὸς τὸν χάρακα ἀναχώρησις καθ' ὑψηλοῦ τε χωρίου
καὶ διὰ κοίλης ὁδοῦ διωκομένοις, καὶ [ὁ] πολὺς αὐτῶν
5 φόνος ἐν ταύτῃ γίνεται τῇ τροπῇ. ἐκείνην μὲν οὖν
τὴν ἡμέραν οὕτως ἀγχωμάλως ἀγωνισάμενοι καὶ εἰς
10 τύχας παραλόγους ἀμφοτέροι καταστάντες ἡλίου περὶ
καταφορὰν ὄντος ἤδη διεκρίθησαν.

XXXVIII. Ταῖς δ' ἐξῆς ἡμέραις οἱ τε Σαβῖνοι
ἐν βουλῇ ἐγίνοντο πότερον ἀποίσουσιν ἐπ' οἴκου τὰς
δυνάμεις, ὅσα δύνανται τῆς χώρας τῶν πολεμίων
15 κακώσαντες, ἢ προσμεταπέμπωνται στρατιὰν ἐτέραν
οἰκοθεν καὶ προσμένωσι λιπαροῦντες ἕως τὸ κάλ-³²⁹
2 λιστον ἐπιθήσουσι τῷ πολέμῳ τέλος. πονηρὸν δὲ
αὐτοῖς καὶ τὸ ἀπιέναι μετ' αἰσχύνης τῆς ἀπράκτου
ἀναχωρήσεως ἐφαίνεται εἶναι καὶ τὸ μένειν οὐδενός
20 σφισι χωροῦντος κατ' ἐλπίδα. συμβάσεως δὲ πέρι <τὸ>
διαλέγεσθαι πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἦνπερ ἐδόκουν εἶναι
μόνην εὐπρεπῆ τοῦ πολέμου ἀπαλλαγὴν, οὐχ ἑαυτοῖς

2 αὐτήν Kiessling αὐτῶν B τὴν πόλιν αὐτῶν R 5 οὐκ
om. AB add. Casaubonus 6 ἀπὸ καθ' ὑψηλοῦ R ἀπὸ... ὑψη-
λοῦ B καθ' ὑψηλοῦ Casaubonus, Cobet Mnem. IX p. 318, ego
Philologus XXXVI p. 552, ἀπὸ ὑψηλοῦ Kiessling 7 ὁ del.
Ambrosch καὶ οὐ πολὺς c. Reiske; an αὐτῶν ὁ φόνος?
13 ἀπ(οί)σο(ν)σιν B ἀποίσουσιν R ἀπολύσουσιν c. Kiessling
ἀπάξουσιν c. Cobet Obs. p. 48 15 προσμεταπέμπονται O
προσμεταπέμψονται Sylburg | κάλλιστον O κράτιστον c. Kiess-
ling Pr. Bas. p. 8 16 προσμείνωσι B προσμενοῦσι Sylburg
17 ἐπιθήσουσι ABa | ἐπιθήσωσι Ba | τέλος Kiessling κράτος O
19 ἐπιχειρήσεως c. Reiske 20 περὶ O corr. Sylburg τὸ del. Reiske

μᾶλλον ἢ Ῥωμαίοις ἀρμόττειν ὑπελάμβανον· Ῥωμαῖοι 3
 δὲ οὐδὲν ἤττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τῶν Σαβίνων εἰς
 πολλὴν ἀπορίαν ἐνέπιπτον ὅ τι χρήσαιντο τοῖς πράγ-
 μασιν. οὔτε γὰρ ἀποδιδόναί τὰς γυναικας ἠξίου- 5
 οὔτε κατέχειν· τῷ μὲν ἤτταν ομολογουμένην ἀκολου-
 θεῖν οἴομενοι καὶ ἀναγκαῖόν σφισιν ἐσόμενον πᾶν
 ὅ τι ἂν ἄλλο ἐπιταχθῶσιν ὑπομένειν, τῷ δὲ πολλὰ
 καὶ δεινὰ ἐπιδεῖν χωρας τε πορθουμένης καὶ νεότητος
 τῆς κρατίστης ἀπολλυμένης· περὶ φιλίας τε εἰ δια-
 λέγοντο πρὸς τοὺς Σαβίνους, οὐδενὸς ὑπελάμβανον 10
 τεύξεσθαι τῶν μετρίων διὰ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα,
 μάλιστα δ' ὅτι ταῖς ἀνθαδείαις οὐ μετριότης γίνεται
 330 πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἐπὶ θεραπείας τραπόμενον ἀλλὰ
 βαρύτης.

XXXXV. Ἐν ᾧ δὲ ἀμφοτέροι ταῦτα διαλογιζό- 15
 μενοι καὶ οὔτε μάχης ἄρχειν τολμῶντες οὔτε περὶ
 φιλίας διαλεγόμενοι παρεῖλκον τὸν χρόνον, αἱ Ῥω-
 μαίων γυναικες ὅσαι τοῦ Σαβίνων ἐτύγχανον· οὔσαι
 γένους, δι' ἃς ὁ πόλεμος συνειστήκει, συνελθοῦσαι
 δίχα τῶν ἀνδρῶν εἰς ἓν χωρίον καὶ λόγον ἑαυταῖς 20
 δοῦσαι γνώμην ἐποιήσαντο συμβατηρίων ἄρξαι πρὸς
 ἀμφοτέρους αὐταὶ λόγων. ἡ δὲ τοῦτο εἰσηρησαμένη 2
 τὸ βούλευμα ταῖς γυναιξίν Ἐρσιλία μὲν ἐκαλεῖτο,
 γένους δ' οὐκ ἀφανοῦς ἦν ἐν Σαβίνοις. ταύτην δ' οἱ
 μὲν φασὶ γεγαμημένην ἤδη σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρπασθῆ- 25

2 ἀλλὰ καὶ μᾶλλον del. Garrar Obs. p. 34 5 κατέχειν
 ἐδύνατο c. Reiske, κατέχειν εἶχον c. Cobet Obs. p. 48 10 τοὺς
 B om. R 12 ἀνθαδείας εὐτυχούσαις c. Reiske | ἐγγίνεται
 c. Cobet Obs. p. 49 18 ὅσαι B αἱ R 19 συνειστήκει B
 εἰστήκει R 22 αὐταὶ B om. R αὐταὶ Ambrosch 23 ἐρ-
 σιλία A ἐρσιλία B et sic semper

ναι κόραις ὡς παρθένον, οἱ δὲ τὰ πιθανώτατα γρά-
 φοντες ἐκοῦσαν ὑπομεῖναι λέγουσι μετὰ θυγατρός·
 ἀρπασθῆναι γὰρ δὴ κάκεινης θυγατέρα μονογενῆ.³³¹
 3 ὡς δὲ ταύτην ἔσχον τὴν γνώμην αἱ γυναῖκες ἤκου
 5 ἐπὶ τὸ συνέδριον καὶ τυχοῦσαι λόγου μακρὰς ἐξέτει-
 ναν δεήσεις, ἐπιτροπὴν ἀξιούσαι λαβεῖν τῆς πρὸς τοὺς
 συγγενεῖς ἐξόδου, πολλὰς καὶ ἀγαθὰς ἐλπίδας ἔχειν
 λέγουσαι περὶ τοῦ συνάξειν εἰς ἓν τὰ ἔθνη καὶ ποι-
 ῆσειν φιλίαν. ὡς δὲ ταῦτ' ἤκουσαν οἱ συνεδρεύοντες
 10 τῷ βασιλεῖ σφόδρα τε ἠγάσθησαν καὶ πόρον ὡς ἐν
 ἀμηχάνοις πράγμασι τοῦτον ὑπέλαβον εἶναι μόνον.
 4 γίνεται δὴ μετὰ τοῦτο δόγμα τοιούδε βουλήσ· ὅσαι
 τοῦ Σαβίνων γένους ἦσαν ἔχουσαι τέκνα, ταύταις
 ἐξουσίαν εἶναι καταλιπούσαις τὰ τέκνα παρὰ τοῖς ἀν-
 15 δράσι πρεσβεύειν ὡς τοὺς ὁμοεθνεῖς. ὅσαι δὲ πλειό-
 νων παίδων μητέρες ἦσαν ἐπάγεσθαι μοῖραν ἐξ αὐ-
 τῶν ὀσηνδήτινα καὶ πράττειν ὅπως εἰς φιλίαν συν-
 5 ἀξουσι τὰ ἔθνη. μετὰ τοῦτο ἐξήεσαν ἐσθῆτας ἔχουσαι
 πενθίμους, τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ τέκνα νήπια ἐπαγό-
 20 μεναι. ὡς δ' εἰς τὸν χάρακα τῶν Σαβίνων προῆλθον
 ὀδυρόμεναί τε καὶ προσπίπτουσαι τοῖς τῶν ἀπαντῶν-
 των γόνασι πολὺν οἶκτον ἐκ τῶν ὀρώντων ἐκίνησαν,
 6 καὶ τὰ δάκρυα κατέχειν οὐδεὶς ἱκανὸς ἦν. συναχθέν-³³²
 τος δὲ αὐταῖς τοῦ συνεδρίου τῶν προβούλων καὶ κε-
 25 λεύσαντος τοῦ βασιλέως ὑπὲρ ὧν ἤκουσι λέγειν ἢ τοῦ

3 ἀρπασθῆναι κόραις ὡς παρθένον B 4 γνώμην BbR
 γυναῖκα μὴν Ba 6 ἐξέτειναν B ἐξέτεινον R | δεήσεις B
 διηγίσεις R 9 φίλια A φιλία Ba φιλίαν Bb 12 δὴ]
 δὲ B 17 συνάξουσι Ba Cobet Var. Lect. p. 97 συνάξωσι
 BbR 20 παρῆλθον c. Sintenis Em. Dion. III p. 22 21 τοῖς
 τῶν ἀπαντῶντων Reiske τοῖς ἀπάντων O

βουλευματος ἄρξασα καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔχουσα τῆς
 πρεσβείας Ἐρσιλία μακρὰν καὶ συμπαθῆ διεξῆλθε δέη-
 σιν, ἀξιούσα χαρίσασθαι τὴν εἰρήνην ταῖς δεομέναις
 ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, δι' ἃς ἐξενηρέχθαι τὸν πόλεμον
 ἀπέφαινε· ἐφ' οἷς δὲ γενήσονται δικαίοις αἱ διαλύ- 5
 σεις, τοὺς ἡγεμόνας αὐτοὺς συνελθόντας ἐφ' ἑαυτῶν
 διομολογήσασθαι πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον ὀρῶντας.

XXXXVI. Τοιαῦτα εἰποῦσαι προὔπεσον ἅπασαι
 τῶν τοῦ βασιλέως γονάτων ἅμα τοῖς τέκνοις καὶ διέ-
 μενον ἐρριμμένοι, τέως ἀνέστησαν αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς 10
 οἱ παρόντες ἅπαντα ποιήσιν τὰ μέτρια καὶ <τὰ> δυ-
 νατὰ ὑπισχνούμενοι. μεταστησάμενοι δὲ αὐτὰς ἐκ τοῦ
 συνεδρίου καὶ βουλευσάμενοι καθ' ἑαυτοὺς ἔκριναν
 ποιεῖσθαι τὰς διαλλαγὰς. καὶ γίνονται τοῖς ἔθνεσιν
 ἐκχειρίαι μὲν πρῶτον· ἔπειτα συνελθόντων τῶν βα- 15
 333σιλέων συνθῆκαι περὶ φιλίας. ἦν δὲ τὰ συνομολο- 2
 γηθέντα τοῖς ἀνδράσι, περὶ ὧν τοὺς ὄρκους ἐποιή-
 σαντο, τοιάδε· βασιλέας μὲν εἶναι Ῥωμαίων Ῥωμόλον
 καὶ Τάτιον ἰσοψήφους ὄντας καὶ τιμὰς καρπουμένους
 τὰς ἴσας, καλεῖσθαι δὲ τὴν μὲν πόλιν ἐπὶ τοῦ κτίσαντος 20
 τὸ αὐτὸ φυλάττουσαν ὄνομα Ῥώμην, καὶ ἕνα ἕκαστον
 τῶν ἐν αὐτῇ πολιτῶν Ῥωμαῖον, ὡς πρότερον, τοὺς
 δὲ σύμπαντας ἐπὶ τῆς Τατίου πατρίδος κοινῇ περι-
 λαμβανομένους κλήσει Κυρίτας· πολιτεύειν δὲ τοὺς
 βουλομένους Σαβίνων ἐν Ῥώμῃ ἱερά τε συννευγκα- 25
 μένους καὶ εἰς φυλὰς καὶ εἰς φράτρας ἐπιδοθέντας.

5 ἀπέφαινε del. Hertlein Hermes X p. 410 10 τέως
 ABa ἕως Bb 11 *τὰ addidi om. O 15 ἐκχειρίαι B
 18 βασιλεῖς? 26 εἰς φράτρας B εἰς om. R | ἐπιδικαιρεθέν-
 τας c. Reiske

3 ταῦτα ὁμόσαντες καὶ βωμοὺς ἐπὶ τοῖς ὄροισι ἰδρυσά-
 μνοι κατὰ μέσσην μάλιστα τὴν καλουμένην ἱερὰν ὁδὸν
 συνεκεράσθησαν ἀλλήλοις. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι τὰς δυ-
 νάμεις ἀναλαμβάνοντες ἠγεμόνες ἀπήγον ἐπ' οἶκου, Τά-
 5 τιος δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ σὺν αὐτῷ τρεῖς ἄνδρες οἴκων
 τῶν διαφανεστάτων ὑπέμειναν ἐν Ῥώμῃ καὶ τιμὰς
 ἔσχον, ἃς τὸ ἀπ' αὐτῶν ἐκαρποῦτο γένος, Οὐόλοσσος
 Οὐαλέριος καὶ Τάλλος Τυράννωσ ἐπίκλησιν καὶ τελευ-
 ταῖος Μέττιος Κούρτιος, ὁ τὴν λίμνην σὺν τοῖς ὄπλοις³³⁴
 10 διανηξάμενος, οἷς παρέμειναν ἑταῖροί τε καὶ συγ-
 γενεῖς καὶ πελάται, τῶν ἐπιχωρίων ἀριθμὸν οὐκ
 ἐλάττους.

XXXVII. Καταστάντων δὲ τῶν πραγμάτων
 ἔδοξε τοῖς βασιλεῦσιν, ἐπειδὴ πολλὴν ἐπίδοσιν εἰς
 15 ὄχλου πλῆθος ἢ πόλις εἰλήφει, διπλάσιον τοῦ προ-
 τέρου ποιῆσαι τὸν τῶν πατρικίων ἀριθμὸν προσκα-
 ταλέξαντας σὺν τοῖς ἐπιφανεστάτοις οἴκοις ἐκ τῶν
 ὕστερον ἐποικησάντων ἴσους τοῖς προτέροις, νεω-
 τέρους οὖς ἐκάλεσαν πατρικίους· ἐξ ὧν ἑκατὸν ἄν-
 20 δρας, οὓς αἱ φραῖτραι προεχειρίσαντο, τοῖς ἄρχαίοις
 2 βουλευταῖς προσέγραψαν. περὶ μὲν οὖν τούτων ὀλί-
 γου δεῖν πάντες οἱ συγγράψαντες τὰς Ῥωμαϊκὰς ἱστο-
 ρίας συμπεφωνήκασιν, ὀλίγοι δὲ τινες περὶ τοῦ πλή-

1 ἐπὶ τοῖς ὄροισι c. Reiske 4 τίτος B 7 ἐπ' αὐτῶν B

βουλοσσὸς O .8 τάλλος A | τύραννος O corr. Perizonius ad
 Ael. V. H. p. 469 9 μετὸς A 10 ἕτεροι BaR ἑταῖροι Bb
 12 ἐλάττους ἑκατὸν B 17 σὺν del. Garrer Obs. p. 9 18 προ-
 τέροις, νεωτέρους οὖς ἐκάλεσαν πατρικίους vel προτέροις νεω-
 τέρους, οὖς ἐκάλεσαν, πατρικίους Grimm οὖς καὶ αὐτοὺς ἐκά-
 λεσαν π. Sylburg 20 προχειρίσαντο malim 21 προσ-
 ἔγραψεν Ba 22 δεῖ Ba

θους τῶν προσκαταγραφέντων βουλευτῶν διαφέρον-
 ται. οὐ γὰρ ἑκατὸν ἀλλὰ πενήκοντα τοὺς ἐπεισελ-
 θόντας εἰς τὴν βουλήν ἀποφαίνουσι γενέσθαι. περὶ 3
 δὲ τῶν τιμῶν, ἃς ταῖς γυναιξὶν οἱ βασιλεῖς ἀπέδοσαν,
 335 ὅτι συνήγαγον αὐτοὺς εἰς φιλίαν, οὐχ ἅπαντες Ῥω- 5
 μαίων συγγραφεῖς συμφέρονται. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν
 γράφουσι τὰ τε ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα δωρησάσθαι
 ταῖς γυναιξὶ τοὺς ἡγεμόνας καὶ δὴ καὶ τὰς φράτρας
 τριάκοντα οὔσας, ὥσπερ ἔφη, ἐπωνύμους τῶν γυ-
 ναικῶν ποιῆσαι· τοσαύτας γὰρ εἶναι γυναῖκας τὰς 10
 ἐπιπροσβευσαμένας. Οὐάροων δὲ Τερέντιος τοῦτ' 4
 αὐτοῖς τὸ μέρος οὐχ ὁμολογεῖ παλαιότερον ἔτι λέγων
 [ἐν] ταῖς κουρίαις τεθῆναι τὰ ὀνόματα ὑπὸ τοῦ Ῥω-
 μύλου κατὰ τὴν πρώτην τοῦ πλήθους διαίρεσιν τὰ
 μὲν ἀπ' ἀνδρῶν ληφθέντα ἡγεμόνων, τὰ δ' ἀπὸ πά- 15
 γων· τὰς τ' ἐπὶ τὴν προσβείαν ἐξελθούσας γυναῖκας
 οὐ τριάκοντα εἶναι φησιν, ἀλλὰ πεντακοσίας τε καὶ
 τριάκοντα τριῶν δεούσας οἶεται τε οὐδ' εἰκὸς εἶναι
 τοσοῦτων γυναικῶν τιμὴν ἀφελομένους τοὺς βασιλεῖς
 ὀλίγαις ἐξ αὐτῶν δοῦναι μόναις. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τού- 20
 336 των οὔτε μηδένα ποιήσασθαι λόγον οὔτε πλείω γρά-
 φειν τῶν ἱκανῶν ἐφαίνετό μοι.

XXXXVIII. Περὶ δὲ τῆς Κυριτῶν πόλεως, ἐξ ἧς
 οἱ περὶ τὸν Τάτιον ἦσαν (ἀπαιτεῖ γὰρ ἡ διήγησις καὶ
 περὶ τούτων, οἵτινές τε καὶ ὀπόθεν ἦσαν, εἰπεῖν) 25
 τοσαῦτα παρελάβομεν. ἐν τῇ Ῥεατίνων χώρᾳ καθ'

12 μέρος] γέρας c. Kiessling | παλαιερόν τε O corr. Syl-
 burg 13 ἐν O del. Sylburg ἐπὶ Sintenis Em. Dion. I p. 27 |
 κυρίαις A 15 ἀπὸ πάγων Kiessling ἀπὸ πάντων BbR ἐπὶ
 πάντων Ba ἀπὸ τόπων Sintenis l. l. 17 φασιν B | τε B
 om. R 18 τρισὶ O

ὄν χρόνον Ἀβοριγῖνες αὐτὴν κατεῖχον παρθένος τις ἐπιχωρία τοῦ πρώτου γένους εἰς ἱερὸν ἦλθεν Ἐνυα-
 2 λίου χορεύουσα· τὸν δ' Ἐνυάλιον οἱ Σαβῖνοι καὶ
 παρ' ἐκείνων οἱ Ῥωμαῖοι μαθόντες Κυρῖνον ὀνομάζου-
 5 σιν, οὐκ ἔχοντες εἰπεῖν τὸ ἀκριβὲς εἴτε Ἄρης ἐστὶν
 εἴτε ἕτερός τις ὁμοίας Ἄρει τιμὰς ἔχων. οἱ μὲν γὰρ
 ἐφ' ἐνὸς οἴονται θεοῦ πολεμικῶν ἀγῶνων ἡγεμόνος
 3 ἐκάτερον τῶν ὀνομάτων κατηγορησθαι, οἱ δὲ κατὰ
 δύο τάττεσθαι δαιμόνων πολεμιστῶν τὰ ὀνόματα. ἐν
 10 δὴ τοῦ θεοῦ τῷ τεμένει χορεύουσα ἢ παῖς ἐνθεος
 ἄφνω γίνεται καὶ καταλιποῦσα τὸν χορὸν εἰς τὸν ση-
 κὸν εἰστρέχει τοῦ θεοῦ. ἔπειτα ἐγκύμων ἐκ τοῦ δαι-
 μονος, ὡς ἅπασιν ἐδόκει, γενομένη τίθει παῖδα
 Μόδιον ὄνομα, Φαβίδιον ἐπίκλησιν, ὃς ἀνδρωθεὶς³³⁷
 15 μορφὴν τε οὐ κατ' ἀνθρώπου ἀλλὰ δαιμόνιον ἴσχει,
 καὶ τὰ πολέμια πάντων γίνεται λαμπρότατος· καὶ
 αὐτὸν εἰσέρχεται πόθος οἰκίσαι πόλιν ἐφ' ἑαυτοῦ.
 4 συναγαγὼν δὴ χεῖρα πολλῆν τῶν περὶ ἐκεῖνα τὰ
 χωρία οἰκούντων ἐν ὀλίγῳ πάνυ χρόνῳ κτίζει τὰς
 20 καλουμένας Κύρεις, ὡς μὲν τινες ἱστοροῦσιν ἐπὶ τοῦ
 δαίμονος, ἐξ οὗ γενέσθαι λόγος αὐτὸν εἶχε, τοῦνομα
 τῇ πόλει θέμενος, ὡς δ' ἕτεροι γράφουσιν ἐπὶ τῆς
 αἰχμῆς· κύρεις γὰρ οἱ Σαβῖνοι τὰς αἰχμὰς καλοῦσιν.
 ταῦτα μὲν οὖν Τερέντιος Οὐάρεων γράφει.

⚭ XXXXVIII. Ζηνόδοτος δ' ὁ Τροιζήνιος συγγρα-
 φεὺς * * * Ὀμβρικοὺς ἔθνος ἀθιγενὲς ἱστορεῖ τὸ μὲν

3 χορεύουσα O corr. Reiske 4 οἱ om. B 5 ἀκριβὲς
 malim 6 ὁμοίως A ὁμοίος B 8 κατηγορησθαι A κατη-
 γορεῖσθαι B 10 δὴ Ambrosch δὲ O 14 Μόδιον—Φίδιον
 c. Gelenius 21 ὁ λόγος c. Ambrosch αὐτῶν A 25 δ' ὁ Kiessling
 δὲ O 26 post συγγραφεὺς excidisse οὐδενὸς δεύτερος, Σαβί-

πρῶτον οἰκῆσαι περὶ τὴν καλουμένην Ῥεατίνην· ἐκεῖ-
 θεν δὲ ὑπὸ Πελασγῶν ἐξελασθέντας εἰς ταύτην ἀφι-
 κέσθαι τὴν γῆν ἔνθα νῦν οἰκοῦσι καὶ μεταβαλόντας
 338 ἅμα τῷ τόπῳ τοῦνομα Σαβίνους ἐξ Ὀμβρικοῶν προσα-
 γορευθῆναι. Κάτων δὲ Πόρκιος τὸ μὲν ὄνομα τῷ ²/₅
 Σαβίνων ἔθνει τεθῆναι φησιν ἐπὶ Σάβου τοῦ Σάγκου
 δαίμονος ἐπιχωρίου, τοῦτον δὲ τὸν Σάγκον ὑπό τινων
 πίστιον καλεῖσθαι Δία. πρώτην δ' αὐτῶν οἰκησιν
 339 ἀποφαίνει γενέσθαι κώμην τινὰ καλουμένην Τεστρου-
 ναν ἀγχοῦ πόλεως Ἀμιτέρνης κειμένην, ἐξ ἧς ὄρη- 10
 θέντας τότε Σαβίνους εἰς τὴν Ῥεατίνην ἐμβαλεῖν
 Ἀβοριγίνων ἅμα <Πελασγοῖς> κατοικούντων καὶ πόλιν
 αὐτῶν τὴν ἐπιφανεστάτην Κοτυλίας πολέμῳ χειρωσα-
 μένους κατασχεῖν. ἐκ δὲ τῆς Ῥεατίνης ἀποικίας ἀπο- 3
 στείλαντας ἄλλας τε πόλεις κτίσαι πολλάς, ἐν αἷς 15
 οἰκεῖν ἀτειχίστους, καὶ δὴ καὶ τὰς προσαγορευομέ-
 νας Κύρεις· χώραν δὲ κατασχεῖν τῆς μὲν Ἀδριανῆς
 θαλάττης ἀπέχουσαν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα καὶ δια-
 κοσίους σταδίους, τῆς δὲ Τυρρηνικῆς τετταράκοντα
 πρὸς διακοσίους· μῆκος δὲ αὐτῆς εἶναι φησιν ὀλίγῳ 20
 μείον σταδίων χιλίων. ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλος ὑπὲρ τῶν 4
 Σαβίνων ἐν ἱστορίαις ἐπιχωρίοις λεγόμενος λόγος, ὡς
 Λακεδαιμονίων ἐποικησάντων αὐτοῖς καθ' ὃν χρόνον
 ἐπιτροπεύων Εὐνομον τὸν ἀδελφιδοῦν Λυκοῦργος

νους μοῖραν εἶναι ἀποφαίνων τοῦ c. Ambrosch, παλαιὸς vel
 λόγον ἄξιος c. Kiessling | ὀμβρικοῦ ἔθνος ἀνθιγενεῖς O corr.
 Reiske 2 * ἐξελα<θ>έντας B ἐξελαθέντας R 3 <μετα>βα-
 λόντας B καταβάντας A 6 σαβίνου τοῦ σάγκου O corr. Syl-
 burg 8 πίστιον B πίστειον R | καὶ δία Bb διὰ R δία Ba
 9 τεστρῶναν A 10 ἀμιτέρνης A 12 ἅμα O ἅμα Πελασ-
 γοῖς Reiske αὐτὴν c. Kiessling 13 κοτύνας O corr. Gele-
 nius 16 ἀτειχίστους B ἀτειχίστοις R 20 αὐτῆς B αὐτῇ R

ἔθετο τῇ Σπάρτῃ τοὺς νόμους. ἀχθομένους γάρ τινας³⁴⁰
 τῇ σκληρότητι τῆς νομοθεσίας καὶ διαστάντας ἀπὸ
 τῶν ἐτέρων οἴχεσθαι τὸ παράπαν ἐκ τῆς πόλεως·
 ἔπειτα διὰ πελάγους πολλοῦ φερομένους εὕξασθαι
 5 τοῖς θεοῖς (πόθον γάρ τινα ὑπελθεῖν αὐτοὺς ὅποι-
 ασδήποτε γῆς) εἰς ἣν ἂν ἔλθωσι πρώτην, ἐν ταύτῃ
 5 κατοικήσειν. καταχθέντας δὲ τῆς Ἰταλίας περὶ τὰ
 καλούμενα Πωμεντῖνα πεδία τό τε χωρίον, ἐν ᾧ πρῶ-
 τον ὠρμίσαντο, Φορωνίαν ἀπὸ τῆς πελαγίου φορή-
 10 σεως ὀνομάσαι καὶ θεᾶς ἱερὸν ἰδρύσασθαι Φορωνίας,
 ἣ τὰς εὐχὰς ἔθεντο· ἦν νῦν ἐνὸς ἀλλαγῆ γράμματος
 Φερωνίαν καλοῦσιν. ἐκεῖθεν δ' ὀρμηθέντας αὐτῶν
 τινας συνοίκους τοῖς Σαβίνοις γενέσθαι· καὶ διὰ
 τοῦτο πολλὰ τῶν νομίμων εἶναι Σαβίνων Λακωνικά,
 15 μάλιστα δὲ τὸ φιλοπόλεμόν τε καὶ τὸ λιτοδίαιτον καὶ
 παρὰ πάντα τὰ ἔργα τοῦ βίου σκληρόν. ὑπὲρ μὲν δὴ
 τοῦ Σαβίνων γένους ταῦθ' ἱκανά.

L. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ῥωμύλον καὶ Τάτιον τήν τε
 πόλιν εὐθύς ἐποίουν μείζονα προσθέντες ἑτέρους
 20 αὐτῇ δύο λόφους, τὸν τε Κυρίνιον κληθέντα καὶ τὸν³⁴¹
 Καίλιον, καὶ διελόμενοι τὰς οἰκήσεις χωρὶς ἀλλήλων
 δίαιταν ἐν τοῖς ἰδίοις ἑκάτεροι χωρίοις ἐποιούντο,
 Ῥωμύλος μὲν τὸ Παλάτιον κατέχων καὶ τὸ Καίλιον
 ὄρος· ἔστι δὲ τῷ Παλατίῳ πρόσεχές· Τάτιος δὲ τὸν
 25 Καπιτωλίον, ὃνπερ ἐξ ἀρχῆς κατέσχε, καὶ τὸν Κυρί-

3 ἑταίρων A 6 εἰς ἵνα ἔλθωσι Ba | ἐν αὐτῇ O corr.
 Reiske 8 πομεντινὰ A 9 φερωνείαν B φερωνίαν R corr.
 Ambrosch 10 φορωνείας B φερωνίας R 12 φερώνειαν B
 14 σαβίνων om. O praeter B Σαβίνοις c. Bücheler 15 καὶ
 τὸ παρὰ R τὸ om. B 21 κέλιον B 23 παλλάντιον Bb |
 <κἐ>λιον B 24 παλλαντίῳ Bb 25 καπιτώλιον O corr. Kiessling

νιον ὄχθον. τὸ δ' ὑποκείμενον τῷ Καπιτωλίῳ πεδίον 2
 ἐκκόψαντες τὴν ἐν αὐτῷ πεφυκυῖαν ὕλην καὶ τῆς
 λίμνης, ἣ δὴ διὰ τὸ κοῖλον εἶναι τὸ χωρίον ἐπλήθυε
 τοῖς κατιοῦσιν ἐκ τῶν ὀρωῶν νάμασι, τὰ πολλὰ χώσαν-
 τες ἀγορὰν αὐτόθι κατεστήσαντο, ἧ καὶ νῦν ἐτι 5
 χρώμενοι Ῥωμαῖοι διατελοῦσι, καὶ τὰς συνόδους ἐν-
 ταῦθα ἐποιοῦντο ἐν Ἡφαίστου χρηματίζοντες ἱερῶ
 μικρὸν ἐπανεστηκότι τῆς ἀγορᾶς. ἱερά τε ἰδρῦσαντο 3
 καὶ βωμοὺς καθιέρωσαν οἷς ἠϋξάντο κατὰ τὰς μάχας
 342 θεοῖς, Ῥωμύλος μὲν ὀρθωσίῳ Διὶ παρὰ ταῖς καλου- 10
 μέναις Μουγωνίσι πύλαις, αἱ φέρουσιν εἰς τὸ Παλά-
 τιον ἐκ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, ὅτι τὴν στρατιὰν αὐτοῦ φυ-
 γοῦσαν ἐποίησεν ὁ θεὸς ὑπακούσας ταῖς εὐχαῖς στήναί
 τε καὶ πρὸς ἀλκὴν τραπέσθαι· Τάτιος δὲ Ἠλίῳ τε καὶ
 Σελήνῃ καὶ Κρόνῳ καὶ Ῥέα, πρὸς δὲ τούτοις Ἐστία 15
 καὶ Ἡφαίστῳ καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Ἐνναλίῳ καὶ ἄλλοις
 θεοῖς, ὧν χαλεπὸν ἐξειπεῖν Ἑλλάδι γλώττῃ τὰ ὀνό-
 ματα, ἐν ἀπάσαις τε ταῖς κουρίαις Ἡρα τραπέζας
 ἔθετο κυριτίδι λεγομένῃ, αἱ καὶ εἰς τὸδε χρόνου κεῖν- 4
 ται. ἔτη μὲν οὖν πέντε συνεβασίλευσαν ἀλλήλοις 20
 345 ὑπὲρ οὐδενὸς διαφερόμενοι χρήματος, ἐν οἷς κοινήν
 πρᾶξιν ἀπεδείξαντο τὴν ἐπὶ Καμερίνους στρατείαν.
 ληστήρια γὰρ ἐκπέμποντες οἱ Καμερίνοι καὶ πολλὰ
 τὴν χώραν αὐτῶν κακοῦντες οὐ συνέβαινον ἐπὶ δί-
 κην πολλακίς ὑπ' αὐτῶν καλούμενοι· οὗς ἐκ παρα- 25
 τάξεώς τε νικήσαντες (ἐχώρησαν γὰρ αὐτοῖς ὁμόσε) καὶ

3 ἢ δὴ B ἤδη R 8 ὑπερανεστηκότι c. Ambrosch 9 οὗς
 c. Portus 11 μουγωνίσι Ambrosch μουρωνίσι ABa μρω-
 νίσι Bb | παλλάντιον Bb 13 ἐποίησε θεὸς ABa | ὑπακού-
 σαι AB 18 ἦραν A 19 κυριτία AB corr. Schömann
 opusc. I p. 31 20 ἐτι μὲν A 22 ἐπεδείξαντο B

μετὰ ταῦτα ἐκ τειχομαχίας κατὰ κράτος ἐλόντες ὄπλα
 μὲν ἀφείλοντο καὶ χώρας ἐξημίωσαν τῇ τρίτῃ μερίδι·
 5 ἦν <τοῖς σφετέροις διεῖλον. Τῶν δὲ Καμεριναίων
 τοὺς ἐποίκους> λυμαινομένων [τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] ἐπεξελ-
 5 θόντες καὶ τρεψάμενοι αὐτούς, τὰ μὲν αὐτῶν ἅπαντα
 τοῖς σφετέροις πολίταις διεῖλον, αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀν-
 θρώπους ὅποσοι ἐβούλοντο ἐν Ῥώμῃ κατοικεῖν εἴα-
 σαν. ἐγένοντο δ' ὡς τετρακισχίλιοι, οὓς ταῖς φράτραις
 ἐπεμέρισαν, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἀποικίαν Ῥωμαίων
 10 ἐποίησαν. ἦν δὲ Ἀλβανῶν ἀπόκτισις ἢ Καμερία
 πολλοῖς χρόνοις ἀποσταλεῖσα πρότερον τῆς Ῥώμης·
 τὸ δ' ἀρχαῖον Ἀβοριγίνων οἰκησις ἐν τοῖς πάνυ ἐπι-
 φανής.

LI. Ἐνιαυτῷ δὲ ἕκτῳ περιίσταται πάλιν εἰς ἓνα
 15 Ῥωμύλον ἢ τῆς πόλεως ἀρχὴ Τατίου τελευτήσαν-
 τος ἐξ ἐπιβουλής, ἣν συνέστησαν ἐπ' αὐτῷ Λαουινια-³⁴⁴
 τῶν οἱ κορυφαῖότατοι συμφρονήσαντες ἀπὸ τοιαύτης
 αἰτίας· τῶν ἐταίρων τινὲς τοῦ Τατίου ληστήριον ἐξα-
 γαγόντες εἰς τὴν Λαουινιατῶν χώραν χρήματά τε αὐ-
 20 τῶν ἤρπασαν πολλὰ καὶ βοσκημάτων ἀπήλασαν ἀγέ-
 λας, τῶν δ' ἐπιβοηθούντων οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς
 2 δ' ἐτραυμάτισαν. ἀφικομένης δὲ πρεσβείας παρὰ
 τῶν ἡδικομημένων καὶ τὰ δίκαια ἀπαιτούσης ὁ μὲν
 Ῥωμύλος ἐδικαίωσε παραδοῦναι τοὺς δρᾶσαντας τοῖς

1 κράτος αὐτοὺς ἐλόντες R αὐτοὺς om. B 2 χώραν O
 3 post ἦν lacunam statuit Kiessling Pr. Bas. p. 9 et explevit sic:
 τοῖς σφετέροις διεῖλον. Τῶν δὲ Καμεριναίων τοὺς ἐποίκους,
 Sintenis Em. Dion. III p. 9 ἄλλο δ' οὐδὲν κακὸν ἐποίησαν | τῇ
 τρίτῃ ἡμέρᾳ delevi auctore Kiesslingio 5 *τρεψάμενοι scripsi
 Kaysero auctore Ann. Heidelb. 1868 p. 679 τροπωσάμενοι O
 10 ἀπόκτισις ABa ἀποίκησις Bb 12 τοῖς Sintenis Em.
 Dion. II p. 22 ταῖς O 16. 19 *λαβινιατῶν O correxi

ἀδικηθεῖσιν ἀπάγειν, ὁ δὲ Τάτιος τῶν ἐταίρων περι-
 εχόμενος οὐκ ἤξιον πρὸ δίκης τινὰς ὑπ' ἐχθρῶν
 ἄγεσθαι καὶ ταῦτα πολίτας ὄντας ὑπὸ ξένων· δικά-
 ζεσθαι δ' αὐτοῖς ἐκέλευε τοὺς ἡδικῆσθαι λέγοντας
 εἰς Ῥώμην ἀφικομένους. οἱ μὲν δὴ πρέσβεις οὐδὲν ³₅
 εὐρόμενοι τῶν δικαίων ἀγανακτοῦντες ἀπήεσαν, ἀκο-
 λουθήσαντες δ' αὐτοῖς τῶν Σαβίνων τινὲς ὑπ' ὀργῆς,
 345 ἔσκηνωμένοις παρὰ τὴν ὁδόν (ἔσπερα γὰρ αὐτοὺς
 κατέλαβεν) ἐπιτίθενται καθεύδουσι καὶ τὰ τε χρήματ'
 αὐτοὺς ἀφαιροῦνται καὶ ὀπόσους ἐν ταῖς κοιταῖς ἔτι 10
 κατέλαβον ἀποσφάττουσιν, ὅσοις δὲ ταχεῖα τῆς ἐπι-
 βουλῆς αὐτῶν αἰσθησῆς ἐγένετο καὶ τοῦ διαφυγεῖν
 δύναμις εἰς τὴν πόλιν ἀφικνοῦνται. μετὰ τοῦτο ἕκ τε
 Λαουινίου πρέσβεις ἀφικόμενοι καὶ ἐξ ἄλλων πόλεων
 συχρῶν κατηγοροῦν τῆς παρανομίας καὶ πόλεμον παρ- 15
 ἡγγελλον εἰ μὴ τεύξονται τῆς δίκης.

LII. Ῥωμύλῳ μὲν οὖν δεινόν, ὥσπερ ἦν, τὸ περὶ
 τοὺς πρεσβευτὰς ἐφαίνετο πάθος καὶ ταχεῖας ἀφοσιώ-
 σεως δεόμενον, ὡς ἱεροῦ καταλυομένου νόμου. καὶ
 οὐδὲν ἔτι διαμελλήσας, ὡς εἶδεν ὀλιγοροῦντα τὸν 20
 Τάτιον αὐτὸς συνέλαβε τοὺς ἐνόχους τῷ ἄγει καὶ
 δήσας παρέδωκε τοῖς πρεσβευταῖς ἀπάγειν. Τατίῳ δὲ 2
 θυμὸς τε εἰσέρχεται τῆς ὕβρεως, ἣν ὑπὸ τοῦ συνάρ-
 χοντος ἠτιᾶτο ὑβρίσθαι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀν-
 δρῶν, καὶ οἶκτος τῶν ἀπαγομένων (ἦν γὰρ καὶ συγ- 25
 γενῆς τις αὐτοῦ τῷ ἄγει ἔνοχος) καὶ ἀντίκα τοὺς
 στρατιώτας ἀναλαβῶν ἐβοήθει διὰ τάχους ἐν ὁδῷ

3 ἄγεσθαι Bb ἐνάγεσθαι ABa ἀνάγεσθαι Reiske ἀπά-
 γεσθαι c. Bücheler 5 δῆ] δὲ AB 19 καταλελυμένου
 c. Bücheler 20 ὀλιγοροῦντα B 22 πρεσβύταις B

τε ὄντας τοὺς πρέσβεις καταλαβὼν ἀφείλετο τοὺς³⁴⁶
 3 ἀπαγομένους. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ὡς
 μὲν τινες φασιν, ἅμα Ῥωμύλῳ παραγενόμενος εἰς τὸ
 Λαουίνιον ἕνεκα θυσίας, ἣν ἔδει τοῖς πατρώοις θεοῖς
 5 ὑπὲρ τῆς πόλεως θῦσαι τοὺς βασιλεῖς, συστάντων ἐπ'
 αὐτὸν τῶν ἑταίρων τε καὶ γένει προσηκόντων τοῖς
 ἀνηρημένοις πρέσβεσιν ἐπὶ τῶν βωμῶν ταῖς μαγειρι-
 καῖς σφαγίσι καὶ τοῖς βουπόροις ὀβελοῖς παιόμενος
 4 ἀποθνήσκει. ὡς δ' οἱ περὶ Λικίνιον γράφουσιν οὐ
 10 μετὰ Ῥωμύλου παραγενόμενος οὐδὲ χάριν ἱερῶν.
 ἀλλὰ μόνος ὡς πείσων τοὺς ἀδικηθέντας ἀφείναι τοῖς
 δεδρακόσι τὴν ὀργήν, ἀγανακτήσαντος τοῦ πλήθους
 ἐπὶ τῷ μὴ παραδίδοσθαι σφισι τοὺς ἄνδρας, ὡς ὁ τε
 Ῥωμύλος ἐδικαίωσε καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἔκρινε βουλή,
 15 καὶ τῶν προσηκόντων τοῖς τεθνεῶσι κατὰ πλήθος
 ὀρμησάντων ἐπ' αὐτόν, ἀδύνατος ὢν ἔτι διαφυγεῖν
 τὴν ἐκ χειρὸς δίκην καταλευσθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀπο-
 5 θνήσκει. Τάτιος μὲν οὖν τοιαύτης τελευτῆς ἔτυχε
 τρία μὲν ἔτη πολεμήσας Ῥωμύλῳ, πέντε δὲ συνάρξας,³⁴⁷
 20 θάπτεται δ' εἰς Ῥώμην κομισθεὶς ἐντίμῳ ταφῇ καὶ
 χοᾶς αὐτῷ καθ' ἕναστον ἐνιαυτὸν ἡ πόλις ἐπιτελεῖ
 δημοσίᾳ.

LIII. Ῥωμύλος δὲ μόνος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὸ δεύ-
 τερον καταστὰς τό τε ἄγος ἀφοσιοῦται τὸ περὶ τοὺς
 25 πρέσβεις γενόμενον προειπὼν τοῖς ἐργασαμένοις τὸ
 μῦθος ὕδατος εἶργεσθαι καὶ πυρός (ἐπεφεύγεσαν γὰρ

4 * λαβίνιον O 5 συστάντων εἶπεν ἐπ' αὐτόν B
 11 ὡ(ς) π)είσων B 14 ἐ.κρινε.. B 15 τεθνηκόσι B
 19 συνάρξας... B 24 τὸ ..περὶ B 26 μῦσος B

ἐκ τῆς πόλεως ἅπαντες ἅμα τῷ τὸν Τάτιον ἀποθα-
 νεῖν) καὶ τῶν Λαουινιατῶν τοὺς συστάντας ἐπὶ τὸν
 Τάτιον δικαστηρίῳ παραδοὺς ἐκδοθέντας ὑπὸ τῆς
 πόλεως, ἐπειδὴ δικαιότερα ἐδόκουν λέγειν τὰ βίαια²
 τιμωρησάμενοι τοῖς βιαίσις, ἀπέλυσε τῆς αἰτίας. ταῦτα⁵
 διαπραξάμενος ἐπὶ τὴν Φιδηναίων ἐστράτευσε πόλιν
 ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων τῆς Ῥώμης κειμένην, με-
 γάλην τε καὶ πολυάνθρωπον οὖσαν τότε. ἀγομένης
 γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην ἀγορᾶς ἐν σκάφαις ποταμηγοῖς,
 ἣν Κρουστομερῖνοι πιεζόμενοις ὑπὸ λιμοῦ Ῥωμαίοις¹⁰
 ἀπέστειλαν, ὡσάμενοι κατὰ πλῆθος ἐπὶ τὰς σκάφας
 348 οἱ Φιδηναῖοι τὴν τε ἀγορὰν διήρπασαν καὶ τῶν ἀν-
 θρώπων τινὰς τῶν ἐπιβοηθούτων ἀπέκτειναν αἰ-
 τούμενοί τε δίκας οὐχ ὑπέιχον. ἐφ' οἷς ἀγανακτῶν³
 ὁ Ῥωμύλος ἐνέβαλεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν πολλῇ¹⁵
 στρατιᾷ καὶ γενόμενος ἀφθόνου λείας ἐγκρατῆς ἀπά-
 γειν μὲν παρεσκευάζετο τὴν δύναμιν, ἐπέξελθόντων
 δὲ τῶν Φιδηναίων συνάπτει πρὸς αὐτοὺς μάχην.
 καρτεροῦ δὲ ἀγῶνος γενομένου καὶ πολλῶν πεσό-
 των ἀφ' ἑκατέρων ἠσθηθέντες οἱ Φιδηναῖοι τρέπον-²⁰
 ται πρὸς φυγὴν, ὁ δ' ἐκ ποδὸς συνακολουθῶν αὐτοῖς
 συνεισπίπτει τοῖς φεύγουσιν εἰς τὸ τεῖχος. ἀλούσης⁴
 δὲ τῆς πόλεως ἐξ ἐφόδου τιμωρησάμενος ἐξ αὐτῶν
 ὀλίγους καὶ φυλακὴν ἐν τῇ πόλει τριακοσίων ἀνδρῶν
 καταλιπὼν τῆς τε χώρας μοῖραν ἀποτεμόμενος, ἦν²⁵
 τοῖς σφετέροις διεΐλεν, ἀποικίαν ἐποίησε Ῥωμαίων καὶ

2 * λαβινιατῶν O 4 δικαιοτέροι A 5 τιμωρήσασθαι
 φάσκοντες c. Reiske 6 φειδηναίων hic et sic fere semper B |
 διεστράτευσε AB 10 κρουστομέριοι BbR κροστομέρειοι Ba
 corr. Ambrosch | πιεζόμενοι Ba 14 ὑπεί(κ)ον B 26 ἀποι-
 κίαν B ἄποικον R

ταύτην τὴν πόλιν, ἣν δὲ Ἀλβανῶν ἀπόκτισις κατὰ τὸν αὐτὸν οἰκισθεῖσα Νωμεντῶ τε καὶ Κρουστομερεία χρόνον τριῶν ἀδελφῶν τῆς ἀποικίας ἠγησαμένων, ὧν ὁ πρεσβύτατος τὴν Φιδήνην ἔκτισεν.

5 LIII. Μετὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ἐπὶ Καμερίνου³⁴⁹ ἐστράτευσεν ἐπιθεμένους τοῖς παρὰ σφίσιν ἐποίκοις, καθ' ὃν χρόνον ἔκαμνεν ἡ Ῥωμαίων πόλις ὑπὸ νόσου λοιμικῆς· ἣ δὴ μάλιστα ἐπαρθέντες οἱ Καμερίνοι καὶ νομίσαντες ἄρδην τὸ Ῥωμαίων διαφθορήσει
10 σθαι γένος ὑπὸ τῆς συμφορᾶς τοὺς μὲν ἀπέκτειναν 2 τῶν ἐποίκων, τοὺς δ' ἐξέβαλον. ἀνθ' ὧν τιμωρούμενος αὐτοὺς ὁ Ῥωμύλος, ἐπειδὴ τὸ δεύτερον ἐκράτησε τῆς πόλεως, τοὺς μὲν αἰτίους τῆς ἀποστάσεως ἀπέκτεινε, τοῖς δὲ στρατιώταις διαρπάσαι τὴν πόλιν
15 ἐφῆκε, τῆς τε χώρας τὴν ἡμίσειαν ἀποτεμόμενος ἔξω τῆς πρότερον τοῖς κληρούχοις δοθείσης καὶ φρουρὰν ἀξιόχρεων καταλιπών, ὡς μηδὲν ἔτι παρακινῆσαι τοὺς ἔνδον, ἀπῆγε τὴν δύναμιν. ἐκ ταύτης τῆς στρατείας καὶ δεύτερον θρίαμβον κατήγαγε καὶ ἀπὸ τῶν λα-
20 φύρων τέθριππον χαλκοῦν ἀνέθηκε τῷ Ἡφαίστῳ καὶ παρ' αὐτῷ τὴν ἰδίαν ἀνέστησεν εἰκόνα ἐπιγράψας 3 Ἑλληνικοῖς γράμμασι τὰς ἐαυτοῦ πράξεις. τρίτος³⁵⁰ αὐτῷ συνέστη πόλεμος πρὸς ἔθνη Τυρρηνικοῦ τὴν μεγίστην ἰσχὺν ἔχουσαν τότε πόλιν, ἣ καλεῖται μὲν
25 Οὐιοί, ἀπέχει δὲ τῆς Ῥώμης ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν στα-

2 νομίνται Ba νομεντίαι Bb | κρουστομερεία BaR 4 φει-
δὴνην B 5 καμαρινούς hic et passim B 6 ἐπιθεμένους
Bücheler ἐπιτιθεμένους O 14 τοὺς δὲ στρατιώτας AB
18 στρατιᾶς BaR στρατείας Bb 19 καὶ δεύτερον Bb δεύ-
τερον BaR 21 * ἔστησεν O 24 μεγίστην ἰσχὺν ἔχουσαν Kiess-
ling μεγίστην ἰσχύουσαν AB 25 ἰοί A (<i>)οι B corr. Sylburg

δίους, κεῖται δ' ἐφ' ὑψηλοῦ σκοπέλου καὶ περιρρω-
 γος μέγεθος ἔχουσα ὅσον Ἀθῆναι. ἐποιήσαντο δ' οἱ
 Οὐιεντανοὶ τοῦ πολέμου πρόφασιν τὴν τῆς Φιδήνης
 ἄλωσιν καὶ πρέσβεις ἀποστείλαντες ἐκέλευον Ῥω-
 μαίοις ἐξάγειν ἐκ τῆς πόλεως τὴν φρουρὰν καὶ τὴν 5
 χώραν, ἣν κατεῖχον ἀφελόμενοι τοὺς Φιδηναίους,
 ἀποδιδόναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς κυρίοις. ὡς δ' οὐκ ἐπειθον
 ἐλάσαντες πολλῇ στρατιᾷ πλησίον τῆς Φιδήνης ἐν
 ἀπόπτῳ τίθενται τὸν χάρακα. προεγνωκῶς δὲ αὐτῶν 4
 τὴν ἔξοδον ὁ Ῥωμύλος ἐξεληλύθει τὴν κρατίστην 10
 δύναμιν ἔχων καὶ ἦν ἐν τῇ πόλει τῶν Φιδηναίων
 351 εὐτρεπής. ἐπεὶ δ' ἔτοιμα τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα ἦν, ἀμ-
 φότεροι προελθόντες εἰς τὸ πεδῖον ἐμάχοντο καὶ διέ-
 μειναν ἄχρι πολλῆς ὥρας ἐκθύμως ἀγωνιζόμενοι, τέως
 ἢ νυξ ἐπιλαβοῦσα διέκρινεν αὐτοὺς ἴσους κατὰ τὸν 15
 ἀγῶνα γενομένους. καὶ ταύτην μὲν τὴν μάχην οὕτως
 ἠγωνίσαντο·

LV. ἑτέρας δὲ μάχης μετ' οὐ πολὺν γενομένης,
 ἐνίκων οἱ Ῥωμαῖοι σοφίᾳ τοῦ ἠγεμόνος ὄρος τι κατα-
 λαβομένου νύκτωρ οὐ πολὺν τοῦ στρατοπέδου τῶν 20
 πολεμίων τόπον ἀπέχον καὶ λοχίσαντος ἐν αὐτῷ τὴν
 ἀκμαιοτάτην τῶν ὕστερον ἀφικομένων ἐκ τῆς πόλεως
 ἱππέων τε καὶ πεζῶν δύναμιν. συνελθόντων δ' εἰς 2
 τὸ πεδῖον ἀμφοτέρων καὶ τὸν αὐτὸν ἀγωνιζομένων
 τρόπον, ἐπειδὴ τὸ σύνθημα ὁ Ῥωμύλος ἦρε τοῖς ἐπὶ 25
 τοῦ ὄρους, ἀλαλάξαντες οἱ λοχῶντες ἔθεον ἐπὶ τοὺς

1 <ἐ>φ' <ύ>ψηλοῦ B 3 φιδηνῆς AB 8 φιδηνῆς A
 φειδηνῆς B 12 εὐπρεπῆς Ba | τὰ om. Ba 14 * ἕως O
 20 οὐ πολὺ Cobet Mnem. IX p. 319 21 τόπον del. Cobet |
 ἀπέχοντος O | λοχίσαντος ABb 23 δ' om. B 25 ἦρε B
 ἤρετο R

Οὐιεντανούς ἐκ τῶν κατόπιν καὶ προσπεσόντες ἀν-
 θρώποις μεμοχθηκόσιν αὐτοὶ ἀκμηῆτες ὄντες οὐ σὺν
 πολλῷ τρέπουσι χρόνῳ. τῶν δ' ὀλίγοι μὲν τινες
 ἀποθνήσκουσι κατὰ τὴν μάχην, οἱ δὲ πλείους εἰς τὸν
 5 Τέβεριν ποταμόν (ῥεῖ δὲ παρὰ τὴν Φιδήνην) ῥίψαν-352
 τες ἑαυτούς, ὡς διανηξόμενοι τὸ ῥεῦμα, διεφθάρη-
 σαν. τραυματῖαι γὰρ ὄντες καὶ βαρεῖς ὑπὸ κόπου
 ἀδύνατοι ἐγένοντο διανηξασθαι· οἱ δὲ καὶ ἀπειρία
 τοῦ νεῖν, οὐ προϊδόντες, ὑπὸ τοῦ δεινοῦ τὴν γνώμην
 3 ἐπιταραχθέντες ἐν ταῖς δίναις ἀπώλλυντο. εἰ μὲν
 10 οὖν συνέγνωσαν ἑαυτοῖς Οὐιεντανοὶ κακῶς τὰ πρῶτα
 βεβουλευμένοι καὶ τὸ λοιπὸν ἦγον ἡσυχίαν οὐδενὸς
 ἂν ἔτι μείζονος ἀπέλαυσαν κακοῦ, νῦν δὲ ἀναμαχεῖ-
 σθαί τε τὰ πρότερα σφάλματα ἐλπίσαντες καὶ εἰ μεί-
 15 ζουσι παρασκευῇ ἐπιβάλοιεν, ῥαδίως ἐπικρατήσειν
 οἰόμενοι τῷ πολέμῳ, πολλῇ στρατιᾷ τῇ τε ἐξ αὐτῆς
 τῆς πόλεως καταγραφείσῃ καὶ <τῇ> ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν
 κατὰ φιλίαν παραγενομένη τὸ δεύτερον ἐπὶ τοὺς Ῥω-
 4 μαίους ἐλαύνουσι· καὶ γίνεται πάλιν αὐτῶν μάχη καρ-
 20 τερά τῆς Φιδήνης πλησίον, ἣν ἐνίκων Ῥωμαῖοι πολλοὺς
 μὲν ἀποκτείναντες τῶν Οὐιεντανῶν, ἔτι δὲ πλείους
 αἰχμαλώτους λαβόντες. ἐάλω δὲ καὶ ὁ χάραξ αὐτῶν
 μεστὸς ὦν χρημάτων τε καὶ ὄπλων καὶ ἀνδραπόδων,
 καὶ σκάφαι ποταμηγοὶ γέμουσαι πολλῆς ἀγορᾶς ἐλή-353

2 οὐ σὺν πόνῳ τρ. χρόνῳ c. Reiske οὐ σὺν πολλῷ τρ. πόνῳ
 c. Sylburg, Casaubonus 5 ῥεῖ Kiessling ἐκεῖ O ἐκρεῖ vulgo |
 φιδηνὴν A φειδηνὴν B 9 προϊδόντες ABa προειδότες Bb
 12 βεβουλευμένοι Ba βεβουλευμένοι Bb βουλευόμενοι R |
 ἡγαγον c. Cobet Obs. p. 52 13 ἀπίλαυσαν Bb 15 ἐπι-
 κρατήσειν B κρατήσειν R 16 στρατιᾷ B om. R 17 καὶ
 τῇ ἐκ Kiessling Pr. Bas. p. 6 καὶ ἐκ O

φθησαν, ἐν αἷς ὁ τῶν αἰχμαλώτων ὄχλος εἰς τὴν Ῥώ-
 μην κατήγετο διὰ τοῦ ποταμοῦ. οὗτος κατήχθη τρίτος 5
 ὑπὸ Ῥωμύλου θρίαμβρος μακροῦ τῶν προτέρων ἐκ-
 πρεπέστερος. καὶ μετ' οὐ πολὺ Οὐιεντανῶν πρεσβείας
 ἀφικομένης περὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου καὶ συγγνώ- 5
 μην τῶν ἀμαρτημάτων ἀξιούσης λαβεῖν δίκας ὁ
 Ῥωμύλος αὐτοῖς ἐπιτίθησι τάσδε· χώραν τε παραδοῦ-
 ναι Ῥωμαίοις τὴν προσεχῆ τῷ Τεβέρει, τοὺς καλου-
 μένους Ἐπὰ πάρους, καὶ τῶν ἄλων ἀποστῆναι τῶν
 παρὰ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ, τοῦ δὲ μηδὲν ἔτι 10
 νεωτερίσαι τὸ πιστὸν παρασχεῖν ὄμηρα πεντήκοντα
 ἀγορόντας. ὑπομεινάντων δὲ Οὐιεντανῶν ἅπαντα 6
 ταῦτα σπονδὰς ποιησάμενος πρὸς αὐτοὺς εἰς ἑκατὸν
 ἔτη στήλαις ἐνεχάραξε τὰς ὁμολογίας. τῶν δ' αἰχμα-
 λῶτων τοὺς μὲν ἀπιέναι βουλομένους ἀφῆκεν ἄνευ 15
 λύτρων, τοὺς δ' αὐτοῦ μένειν προαιρουμένους πολλῶ
 354 πλείους ὄντας τῶν ἑτέρων πολίτας ποιησάμενος ταῖς
 φράσαις ἐπιδιεῖλε καὶ κλήρους αὐτοῖς προσέειμε
 [τοὺς] ἐπὶ τάδε τοῦ Τεβέριος.

LVI. Οὗτοι συνέστησαν οἱ πόλεμοι Ῥωμύλῳ λό- 20
 γου καὶ μνήμης ἄξιοι. τοῦ δὲ μηδὲν ἔτι τῶν πλησίον
 ἔθνων ὑπαγαγέσθαι ταχεῖα ἢ τελευτῆ τοῦ βίου συμ-
 βᾶσα ἔτι ἀκμάζοντι αὐτῷ τὰ πολέμια πράττειν ἐν αἰτία
 γενέσθαι ἔδοξε· περὶ ἧς πολλοὶ παραδέδονται λόγοι
 καὶ διάφοροι. οἱ μὲν οὖν μυθωδέστερα τὰ περὶ αὐτοῦ 2
 25 ποιοῦντες ἐκκλησιάζοντά φασιν αὐτὸν ἐπὶ στρατο-

2 * ἤχθη O 7 χώρας Ba 9 ἄλλων O corr. Gelenius,
 Sylburg 11 νεωτεριεῖν c. Cobet Obs. p. 52 17 τῶν ἑτέ-
 ρων del. Reudler Tiroc. p. 24 19 * τοὺς O τῆς Reiske |
 ἐπὶ τοῦ τάδε B 20 οἱ B om. R 21 πλησίων Ba 25 περὶ
 αὐτὸν c. Cobet Obs. p. 52

πέδου ζόφου κατασκήψαντος ἐξ αἰθρίας καὶ χειμῶνος
 μεγάλου καταρραγέντος ἀφανῆ γενέσθαι καὶ πεπι-
 3 στεύκασιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἄρεος τὸν ἄνδρα ἀνηρπά-
 5 σθαι· οἱ δὲ τὰ πιθανώτερα γράφοντες πρὸς τῶν ἰδίων
 πολιτῶν λέγουσιν αὐτὸν ἀποθανεῖν. αἰτίαν δὲ τῆς
 ἀναιρέσεως αὐτοῦ φέρουσι τὴν τε ἄφεσιν τῶν ὀμή-
 ρων, οὓς παρὰ Οὐιεντανῶν ἔλαβεν, ἄνευ κοινῆς
 γνώμης γενομένην παρὰ τὸ εἰωθός, καὶ τὸ μηκέτι τὸν
 αὐτὸν προσφέρεσθαι τρόπον τοῖς ἀρχαιοτάτοις πολί-
 10 ταις καὶ τοῖς προσγράφοις, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν τιμῇ
 πλείονι ἄγειν, τῶν δ' ἐπεισαχθέντων ὑπερορᾶν, τό³⁵⁵
 τε ὠμὸν αὐτοῦ τὸ περὶ τὰς τιμωρίας τῶν ἐξαμαρτα-
 νόντων [καὶ αὐθάδες], (Ῥωμαίων γάρ τινες ἐπὶ ληστεία
 τῶν πλησιοχώρων κατηγορηθέντας οὔτε ἀφανεῖς ἄν-
 15 δρας οὔτε ὀλίγους ἐκέλευσεν ὤσαι κατὰ τοῦ κρημνοῦ
 τὴν δίκην αὐτὸς μόνος δικάσας) μάλιστα δὲ ὅτι βαρὺς
 ἦδη καὶ αὐθάδης εἶναι ἐδόκει καὶ τὴν ἀρχὴν οὐκέτι
 4 βασιλικῶς ἀλλὰ τυραννικώτερον ἐξάγειν. διὰ ταύτας
 δὲ λέγουσι τὰς αἰτίας συστάντας ἐπ' αὐτῷ τοὺς πα-
 20 τρικίους βουλευῆσαι τὸν φόνον, πρᾶξι δὲ τὸ ἔργον ἐν
 τῷ βουλευτηρίῳ καὶ διελόντας τὸ σῶμα κατὰ μέρη
 χάριν τοῦ μὴ φανῆναι τὸν νεκρὸν ἐξελθεῖν κρύπτον-
 τας ὑπὸ ταῖς περιβολαῖς ὅσον ἕκαστος εἶχεν αὐτοῦ
 5 μέρος καὶ μετὰ τοῦτο γῆ κρύψαι κατὰ τὸ ἀφανές. οἱ
 25 δ' ἐκκλησιάζοντα μὲν αὐτὸν φασιν ὑπὸ τῶν νεοπολι-
 τῶν Ῥωμαίων ἀναιρεθῆναι, ἐπιχειρῆσαι δ' αὐτοὺς

3 ἄρεως Aa Ba 4 πιθανώτερα A (auctore Ambrosio)
 et Reiske πιθανώτατα B 8 τὸ om. AB 9 ἀρχαίοις vel
 ἀρχαιοτέροις c. Reiske 12 τὸ om. B 13 καὶ αὐθάδες del.
 Bücheler 14 κατηγορηθέντος Ba 16 δὲ om. Ba 24 τάφα-
 νές malim

τῷ φόνῳ καθ' ὃν χρόνον δηλαδὴ καὶ τὸ σκότος ἐγένετο
 διασκεδασθέντος ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ
 356 μονωθέντος τῆς φυλακῆς τοῦ ἡγεμόνος. διὰ τοῦτο
 γοῦν φασι τὴν ἡμέραν ἐν ἣ τὸ πάθος ἐγένετο τῆς
 τροπῆς τοῦ πλήθους ἐπώνυμον εἶναι καὶ μέχρι τῶν 5
 καθ' ἡμᾶς χρόνων ὄχλου φυγὴν καλεῖσθαι. ἔοικε δ' 6
 οὐ μικρὰν ἀφορμὴν παρέχειν τοῖς θεοποιοῦσι τὰ θνη-
 τὰ καὶ εἰς οὐρανὸν ἀναβιβάξουσι τὰς ψυχὰς τῶν ἐπι-
 φανῶν τὰ συμβάντα ἐκ τοῦ θεοῦ περὶ τὴν σύγκρισιν
 τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου καὶ τὴν διάκρισιν. ἐν τε γὰρ τῷ 10
 βιασμῷ τῆς μητρὸς αὐτοῦ εἶθ' ὑπ' ἀνθρώπων τινὸς
 εἶθ' ὑπὸ θεοῦ γενομένῳ τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν φασιν
 ὅλον καὶ σκότος παντελῶς ὥσπερ ἐν νυκτὶ τὴν γῆν
 κατασχεῖν ἐν τε τῇ τελευτῇ αὐτοῦ ταῦτο συμβῆναι 7
 λέγουσι πάθος. ὁ μὲν δὲ κτίσας τὴν Ῥώμην καὶ πρῶ- 15
 τος ἀποδειχθεὶς ὑπ' αὐτῆς βασιλεὺς Ῥωμύλος τοιαύ-
 τῆς λέγεται τελευτῆς τυχεῖν, οὐδεμίαν ἐξ αὐτοῦ
 γενεὰν καταλιπὼν, ἐπτά μὲν ἔτη καὶ τριάκοντα βασι-
 357 λεύσας, πεντηκοστὸν δὲ καὶ πέμπτον ἔτος ἔχων ἀπὸ
 γενεᾶς. νέος γὰρ δὴ παντάπασιν ἔτυχε τῆς ἡγεμονίας 20
 ὀκτωκαιδεκαέτης <ῶν>, ὡς ἅπαντες ὁμολογοῦσιν οἱ τὰς
 περὶ αὐτοῦ συγγράψαντες ἱστορίας.

LVII. Τῷ δ' ἐξῆς ἐνιαυτῷ βασιλεὺς μὲν οὐδεὶς
 ἀπεδείχθη Ῥωμαίων, ἀρχὴ δέ τις, ἣν καλοῦσι μεσο-
 βασίλειον, ἐπεμελεῖτο τῶν κοινῶν τοιούδ' εἰς τινα τρό- 25
 πον ἀποδεικνυμένη· τῶν πατρικίων οἱ καταγραφέν-
 τες εἰς τὴν βουλὴν ὑπὸ Ῥωμύλου διακόσιοι τὸν ἀρι-

1 δηλαδὴ Ο δὴ ζάλη c. Reiske ἢ ζάλη Kiessling 4 γε οὖν Ο
 12 γ<ι>νομένῳ B 13 παντελῆς c. Reiske 21 ὀκτωκαιδεκαέτης
 Bb | ῶν add. Ambrosch 22 περὶ αὐτὸν c. Cobet Obs. p. 52

θμὸν ὄντες, ὥσπερ ἔφην, διενεμήθησαν εἰς δεκάδας·
 ἔπειτα διακληρωσάμενοι τοῖς λαλοῦσι δέκα πρώτοις
 ἀπέδωκαν ἄρχειν τῆς πόλεως τὴν αὐτοκράτορα ἀρ-
 2 χήν. ἐκεῖνοι δ' οὐχ ἅμα πάντες ἐβασίλευον, ἀλλ' ἐκ
 5 διαδοχῆς ἡμέρας πέντε ἕκαστος, ἐν αἷς τὰς τε ῥάβδους
 εἶχε καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας σύμβολα.
 παρεδίδου δ' ὁ πρῶτος ἄρξας τῷ δευτέρῳ τὴν ἡγε-
 μονίαν κάκεινος τῷ τρίτῳ καὶ τοῦτ' ἐγίνετο μέχρι τοῦ
 τελευταίου. διεξελθούσης δὲ τοῖς πρώτοις δέκα [βασι-
 10 λεῦσι] τῆς πεντηκονθήμερου προθεσμίας ἕτεροι δέκα
 τὴν ἀρχὴν παρελάμβανον καὶ παρ' ἐκείνων αὐθις
 3 ἄλλοι. ἐπεὶ δ' ἔδοξε τῷ δήμῳ παῦσαι τὰς δεκαδαρχίας³⁵⁸
 ἀχθομένῳ ταῖς μεταβολαῖς τῶν ἐξουσιῶν διὰ τὸ μήτε
 προαιρέσεις ἅπαντας ὁμοίας ἔχειν μήτε φύσεις, τότε
 15 δὴ συγκαλέσαντες εἰς ἐκκλησίαν τὸ πλῆθος οἱ βου-
 λυταὶ κατὰ φυλάς τε καὶ φράτρας ἀπέδωκαν αὐτῷ
 περὶ τοῦ κόσμου τῆς πολιτείας σκοπεῖν, εἴτε βασιλεῖ
 βούλεται τὰ κοινὰ ἐπιτρέπειν εἴτε ἀρχαῖς ἐνιαυσίοις.
 4 οὐ μὴν ὅ γε δῆμος ἐφ' ἑαυτῷ τὴν αἵρεσιν ἐποίησεν,
 20 ἀλλ' ἀπέδωκε τοῖς βουλευταῖς τὴν διάγνωσιν, ὡς
 ἀγαπήσων ὁποτέραν ἂν ἐκεῖνοι δοκιμάσωσι τῶν πολι-
 τειῶν· τοῖς δὲ βασιλικὴν μὲν ἐδόκει καταστήσασθαι
 πολιτείαν ἅπασι, περὶ δὲ τοῦ μέλλοντος ἄρχειν στάσις
 ἐνέπιπτεν ἐξ ὁποτέρας ἔσται τάξεως. οἱ μὲν γὰρ ἐκ
 25 τῶν ἀρχαίων βουλευτῶν ᾤοντο δεῖν ἀποδειχθῆναι
 τὸν ἐπιτροπεύσοντα τὴν πόλιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὕστερον
 ἐπεισαχθέντων, οὓς νεωτέρους ἐκάλουν.

4 ἐκ om. Ba 9 βασιλεῦσι del. Bücheler, μεσοβασιλεῦσι
 c. Reiske 12 ἐπεὶ δ' Reiske ἔπειτα O | δεκαδαρχίας B δεκ-
 αρχίας R 19 ἐφ' ἑαυτοῦ Kiesling dubitanter 24 γὰρ om. B

LVIII. Ἐλκομένης δ' ἐπὶ πολὺ τῆς φιλονεικίας
 τελευτῶντες ἐπὶ τούτῳ συνέβησαν τῷ δικαίῳ, ὥστε
 δυεῖν θάτερον, ἢ τοὺς πρεσβυτέρους βουλευτὰς ἀπο-
 δεῖξαι βασιλέα σφῶν μὲν αὐτῶν μηδένα, τῶν δ' ἄλ-
 λων ὃν ἂν ἐπιτηδειότατον εἶναι νομίσωσιν, ἢ τοὺς 5
 359 νεωτέρους τὸ αὐτὸ ποιῆσαι τοῦτο. δέχονται τὴν αἴρε-
 σιν οἱ πρεσβύτεροι καὶ πόλλ' ἐπὶ σφῶν αὐτῶν βου-
 λευσάμενοι τὰδ' ἔγνωσαν· ἐπειδὴ τῆς ἡγεμονίας αὐτοὶ
 κατὰ τὰς συνθήκας ἀπηλαύνοντο μηδὲ τῶν ἐπαισελθόν-
 των βουλευτῶν μηδενὶ προσθεῖναι τὴν ἀρχήν, ἀλλ' 10
 ἐπακτόν τινα ἔξωθεν ἄνδρα καὶ μηδ' ὀποτέροις προσ-
 θεσόμενον, ὡς ἂν μάλιστα ἐξαιρεθεῖη τὸ στασιάξον,
 ἐξευρόντες ἀποδεῖξαι βασιλέα. ταῦτα βουλευσάμενοι 2
 προὔχειρίσαντο ἄνδρα γένους μὲν τοῦ Σαβίνων, υἱὸν
 δὲ Πομπιλίου Πόμπωνος ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς [κατ'] ὄνομα 15
 Νόμαν, [χρῆ δὲ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἐκτείνοντας
 βαρυντονεῖν] ἡλικίας τε τῆς φρουμιωτάτης ὄντα, τετ-
 ταρακονταετίας γὰρ οὐ πολὺ ἀπέειχε, καὶ ἀξιόσει μορ-
 φῆς βασιλικόν. ἦν δὲ αὐτοῦ καὶ κλέος μέγιστον οὐ 3
 360 παρὰ Κυρίταις μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς περιοίοις 20
 ἐπὶ σοφίᾳ. ὡς δὲ τοῦτ' ἔδοξεν αὐτοῖς συγκαλοῦσι τὸ
 πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν, καὶ παρελθὼν ἐξ αὐτῶν ἰ τότε
 μεσοβασιλεὺς εἶπεν, ὅτι κοινῇ δόξαν ἅπασι τοῖς βου-
 λευταῖς βασιλικὴν καταστήσασθαι πολιτείαν, κύριος

3 δυεῖν B δυοῖν R 4 μὲν σφῶν Ba 5 νομίσωσι B |
 ἢ om. Ba 7 πόλλ' A πόλλὰ R 8 τὰδε AB 9 μηδὲ
 Bücheler, Sintenis Em. Dion. II p. 29 μήγε A μήτε B | * τῶν
 ἐπιβουλευόντων O τῶν νεωστὶ βουλευόντων c. Sintenis l. l. βου-
 λευτῶν c. Kiessling ἑτέρων βουλευτῶν c. Garrar Obs. p. 71
 15 κατ' del. Kiessling 16 νομᾶν A νόμαν B | verba χρῆ
 — βαρυντονεῖν del. Portus 22 προελθῶν c. Bücheler

γεγονῶς αὐτὸς <τῆς> διαγνώσεως τοῦ παραληφόμενου
τὴν ἀρχὴν βασιλέα τῆς πόλεως αἰρεῖται Νόμαν Πομπίλιον.
καὶ μετὰ τοῦτο πρεσβευτὰς ἀποδείξας ἐκ τῶν
πατρικίων ἀπέστειλε τοὺς παραληφόμενους τὸν ἄνδρα
5 ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐνιαυτῶ τρίτῳ τῆς ἑκκαίδεκάτης ὀλυμπιάδος,
ἣν ἐνίκα στάδιον Πυθαγόρας Λάκων.

LVIII. Μέχρι μὲν δὴ τούτων οὐδὲν ἀντειπεῖν
ἔχω πρὸς τοὺς ἐκδεδωκότας τὴν περὶ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον ἱστορίαν, ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς ἀπορῶ τί ποτε χρὴ λέ-
10 γειν. πολλοὶ μὲν γάρ <εἰσιν> οἱ γράψαντες ὅτι Πυθαγόρου
μαθητῆς ὁ Νόμας ἐγένετο καὶ καθ' ὃν χρόνον
ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἀπεδείχθη βασιλεὺς φιλο-
σοφῶν ἐν Κρότωνι διέτριβεν, ὁ δὲ χρόνος τῆς Πυθα-
2 γόρου ἡλικίας μάχεται πρὸς τὸν λόγον. οὐ γὰρ ὀλί-
15 γοις ἔτεσιν, ἀλλὰ καὶ τέτταρσι γενεαῖς ὅλαις ὕστερος
ἐγένετο Πυθαγόρας Νόμα, ὡς ἐκ τῶν κοινῶν παρε-
λήφασμεν ἱστοριῶν. ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς ἑκκαίδεκάτης
ὀλυμπιάδος μεσοῦσης τὴν Ῥωμαίων βασιλείαν παρέ-
λαβε, Πυθαγόρας δὲ μετὰ τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα
3 διέτριψεν ἐν Ἰταλίᾳ. τούτου δ' ἔτι μεῖζον ἔχω τεκ-
20 μῆριον εἰπεῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ συμφωνεῖν τοὺς χρόνους
ταῖς παραδεδομέναις ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἱστορίαις, ὅτι
καθ' ὃν χρόνον ὁ Νόμας ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἐκαλεῖτο
ὑπὸ Ῥωμαίων οὐπω πόλις ἦν ἡ Κρότων· τέτταρσι γὰρ
25 ὅλοις ὕστερον ἔτεσιν ἢ Νόμαν ἄρξαι Ῥωμαίων Μύ-
σκελος αὐτὴν ἐκτίσεν ἐνιαυτῶ τρίτῳ τῆς ἑπτακαίδε-

1 τῆς add. Kiessling 2 αἰρεῖτε A 6 * ἐν ἧ O | πια-
μόρας ABa πεισαγόρας Bb 10 γὰρ οἱ γράψαντες O * εἰσιν
addidi post γάρ; ἔγραψαν c. Bücheler 20 διέτριβεν c. Bent-
ley Phalaridea p. 121 not. Ribb. | δέ τι B 24 κρότων B
25 Μύσκελλος Cobet Obs. p. 52

κάτης ὀλυμπιάδος. οὔτε δὴ Πυθαγόρα τῷ Σαμίῳ
 συμφιλοσοφῆσαι τῷ μετὰ τέτταρας ἀκμάσαντι γενεᾷς
 δυνατὸς ἦν τὸν Νόμαν οὔτ' ἐν Κρότωνι διατρίβειν,
 362 ὅτ' αὐτὸν ἐκάλουν ἐπὶ τὴν βασιλείαν Ῥωμαῖοι, τῇ
 μήπω τότε οὔση πόλει. ἀλλ' εἰκόασιν οἱ τὰ ὑπὲρ αὐ-
 τοῦ γράψαντες, εἰ χρὴ δόξαν ἰδίαν ἀποφήνασθαι, δύο
 ταῦτα λαβόντες ὁμολογούμενα, τὴν τε Πυθαγόρου
 διατριβὴν τὴν γενομένην ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τὴν Νόμα
 σοφίαν (ὁμολόγηται γὰρ ὑπὸ πάντων ὁ ἀνὴρ γενέσθαι
 σοφός) ἐπισυνάψαι ταῦτα καὶ ποιῆσαι Πυθαγόρου 10
 μαθητὴν τὸν Νόμαν οὐκέτι τοὺς βίους αὐτῶν ἐξετά-
 σαντες, εἰ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἤκμασαν ἀμφοτέροισι χρό-
 νους, ὅπερ ἐγὼ πεποίηκα νῦν· εἰ μὴ τις ἄρα Πυθα- 5
 γόραν ἕτερον ὑποθήσεται πρὸ τοῦ Σαμίου γεγομέναι
 παιδευτὴν σοφίας, ᾧ συνδιέτριψεν ὁ Νόμας. τοῦτο 15
 δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀποδείξαι δύναίτο μηδενὸς τῶν
 ἀξιολόγων μήτε Ῥωμαίου μήθ' Ἕλληνος, ὅσα καμὲ
 εἰδέναί, παραδεδωκότος ἐν ἱστορίᾳ. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων ἄλλισ.

LX. Ὁ δὲ Νόμας ἀφικόμενον ὡς αὐτὸν [τούτων] 20
 τῶν καλούντων ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν, τέως μὲν ἀντέλεγε
 καὶ μέχρι πολλοῦ διέμεινε ἀπομαχόμενος μὴ λαβεῖν
 τὴν ἀρχήν, ὡς δὲ οἱ τε ἀδελφοὶ προσέκειντο λιπα-
 ροῦντες καὶ τελευτῶν ὁ πατήρ οὐκ ἠξίου τηλικαύτην
 363 τιμὴν διδομένην ἀπωθεῖσθαι, συνέγνω γενέσθαι βα- 25
 σιλεύς· τοῖς δὲ Ῥωμαίοις πυθομένοις ταῦτα παρὰ τῶν 2

5 τὰ del. Kayser Ann. phil. 1861 p. 5 ταῦτ' ὑπὲρ Garrer
 Obs. p. 13 auctore Kiesslingio 9 ὁμολογεῖται BaR 17 ὅσα
 καμὲ B ὅσους με R 20 τούτων seclussit Kiessling 21 ὡς
 μὲν Ba 25 διδομένην om. Ba

πρεσβευτῶν, πρὶν ὄψει τὸν ἄνδρα ἰδεῖν πολὺς αὐτοῦ
 παρέστη πόθος, ἱκανὸν ἡγουμένοις τεκμηρίου εἶναι
 τῆς σοφίας, εἰ τῶν ἄλλων ὑπὲρ τὸ μέτριον ἐκτετιμη-
 5 τιθεμένων μόνος ἐκείνος ὡς φαύλου τινὸς καὶ οὐκ
 ἀξίου σπουδῆς πράγματος καταφρονεῖ, παραγενο-
 μένω τε ὑπήντων ἔτι καθ' ὁδὸν ὄντι σὺν ἐπαίνῳ
 πολλῶ καὶ ἀσπασμοῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς παρα-
 3 πέμποντες εἰς τὴν πόλιν. ἐκκλησίας δὲ μετὰ τοῦτο
 10 συναχθεῖσης, ἐν ἧ διήνεγκαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ψήφους
 αἱ φυλαὶ κατὰ φράτρας καὶ τῶν πατρικίων ἐπικυ-
 ρωσάντων τὰ δόξαντα τῷ πλήθει καὶ τελευταῖον ἔτι
 τῶν ὀρνιθοσκοπῶν αἴσια τὰ παρὰ τοῦ δαιμονίου ση-
 4 μεῖα ἀποφηνάντων παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν. τοῦτον
 15 τὸν ἄνδρα Ῥωμαῖοὶ φασὶ στρατείαν μηδεμίαν ποιή-
 σασθαι, θεοσεβῆ δὲ καὶ δίκαιον γενόμενον ἐν εἰρήνῃ
 πάντα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον διατελέσαι καὶ τὴν
 πόλιν ἄριστα πολιτευομένην παρασχεῖν, λόγους τε³⁶⁴
 ὑπὲρ αὐτοῦ πολλοὺς καὶ θαυμαστοὺς λέγουσιν ἀνα-
 20 φέροντες τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν εἰς θεῶν ὑποθή-
 5 κας. νύμφην γάρ τινα μυθολογοῦσιν Ἡγερίαν φοιτᾶν
 πρὸς αὐτὸν ἐκάστοτε διδάσκουσαν τὴν βασιλικὴν σο-
 φίαν, ἕτεροι δὲ οὐ νύμφην, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν μίαν.
 καὶ τοῦτό φασὶ γενέσθαι πᾶσι φανερόν. ἀπιστούντων
 25 γὰρ, ὡς ἔοικε, τῶν ἀνθρώπων κατ' ἀρχὰς καὶ πε-
 πλάσθαι νομιζόντων τὸν περὶ τῆς θεᾶς λόγον, βου-

4 ἐν ταύτῃ B ἐνταῦθα R 6 παραγινομένῳ c. Hertlein
 Hermes X p. 410 12 τελευταῖον B et Sylburg τελευταίων R
 15 στρατείαν B στρατιάν R 21 ἡγορίαν A 26 περὶ τῆς
 θείας ABa

λόμενον αὐτὸν ἐπιδείξασθαι τοῖς ἀπιστοῦσιν ἑναργές
 τι μῆνυμα τῆς πρὸς τὴν δαίμονα ὀμιλίας [καὶ] δι-
 δαχθέντα ὑπ' αὐτῆς ποιῆσαι τάδε· καλέσαντα Ῥω- 6
 μαίων πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς εἰς τὴν οἰκίαν, ἐν ἧ̄ δια-
 τώμενος ἐτύγγανεν, ἔπειτα δεῖξαντα τοῖς ἐλθοῦσι τὰ 5
 ἔνδον τῆ̄ τε ἄλλη κατασκευῇ φαύλως κεχορηγημένα
 καὶ δὴ καὶ τῶν εἰς ἐστίασιν ὀχλικὴν ἐπιτηδείων ἄπορα,
 τότε μὲν ἀπαλλάττεσθαι κελεύειν, εἰς ἐσπέραν δὲ
 365 καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δεῖπνον· παραγενομένοις δὲ 7
 κατὰ τὴν ἀποδειχθεῖσαν ὄραν ἐπιδείξει στρωμνὰς 10
 τε πολυτελεῖς καὶ τραπέζας ἐκπωμάτων γεμούσας πολ-
 λῶν καὶ καλῶν ἐστίασίν τε αὐτοῖς παραθεῖναι κατα-
 κλιθεῖσιν ἀπάσης ἐδωδῆς, ἣν οὐδ' ἂν ἐκ πολλοῦ
 πάνυ χρόνου παρασκευάσασθαι τιμι τῶν τότε ἀνθρώ-
 πων ῥάδιον ἦν. τοῖς δὲ Ῥωμαίοις κατάπληξίν τε πρὸς 15
 ἕκαστον τῶν ὀρωμένων ὑπελθεῖν καὶ δόξαν ἐξ ἐκεί-
 νου τοῦ χρόνου παραστῆναι βέβαιον, ὅτι θεὰ τις αὐτῶ
 συνῆν.

LXI. Οἱ δὲ τὰ μυθώδη πάντα περιαιροῦντες ἐκ
 τῆς ἱστορίας πεπλάσθαι φασὶν ὑπὸ τοῦ Νόμα τὸν 20
 περὶ τῆς Ἠγερίας λόγον, ἵνα ῥᾶον αὐτῶ προσέχωσιν
 οἱ τὰ θεῖα δεδιότες καὶ προθύμως δέχωνται τοὺς ὑπ'
 αὐτοῦ τιθεμένους νόμους, ὡς παρὰ θεῶν κομιζομέ- 2
 νους. λαβεῖν δὲ αὐτὸν τὴν τούτων μίμησιν ἀποφαί- 2
 νουσιν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν παραδειγμάτων ζηλωτῆν 25
 γενόμενον τῆς τε Μίνω τοῦ Κρητὸς καὶ τῆς Λυκούρ-
 γου τοῦ Λακεδαιμονίου σοφίας· ὧν ὁ μὲν ὀμιλητῆς

2 καὶ del. Reiske 9 τὸ del. Cobet Obs. p. 52 16 ἐξ
 om. AB 17 παραστῆσαι AB 21 ἠγερίας A 22 Ῥω-
 μαῖοι τὰ c. Kiessling τὰ del. Kayser Ann. phil. 1861 p. 5

ἔφη γενέσθαι τοῦ Διὸς καὶ φοιτῶν εἰς τὸ Δικταῖον ὄρος, ἐν ᾧ τραφῆναι τὸν Δία μυθολογοῦσιν οἱ Κρη-
 5 τες ὑπὸ τῶν Κουρήτων νεογνὸν ὄντα, κατέβαινεν εἰς τὸ ἱερὸν ἄντρον καὶ τοὺς νόμους ἐκεῖ συντιθεῖς³⁶⁶
 5 ἐκόμιζεν, οὓς ἀπέφαινε παρὰ τοῦ Διὸς λαμβάνειν· ὁ δὲ Λυκοῦργος εἰς Δελφοὺς ἀφικνούμενος ὑπὸ τοῦ
 3 Ἀπόλλωνος ἔφη διδάσκεσθαι τὴν νομοθεσίαν. τὸ μὲν οὖν ἀκριβολογεῖσθαι περὶ τῶν μυθικῶν ἱστορημάτων
 καὶ μάλιστα τῶν εἰς θεοὺς ἀναφερομένων μακρῶν
 10 λόγων δεόμενον ὀρῶν ἐάσω, ἃ δέ μοι δοκοῦσιν ἀγαθὰ Ῥωμαῖοι λαβεῖν ἐκ τῆς ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς ἀρχῆς, ὡς
 ἐκ τῶν ἐπιχωρίων ἔμαθον ἱστοριῶν ἀφηγήσομαι, προ-
 ειπὼν ἐν οἷαίς ἐτύγχανε ταραχαῖς τὰ πράγματα τῆς
 πόλεως ὄντα, πρὶν ἐκείνον ἐπὶ τὴν βασιλείαν παρ-
 15 ελθεῖν.

LXII. Μετὰ τὴν Ῥωμύλου τελευτὴν ἡ βουλὴ τῶν κοινῶν γενομένη κυρία καὶ χρόνον ἐνιαύσιον, ὥσπερ ἔφην, κατασχοῦσα τὴν δυναστείαν διαφέρε-
 σθαι καὶ στασιάζειν αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἠρξάτο περὶ
 20 τοῦ πλείονός τε καὶ ἴσου. ὅσον μὲν γὰρ αὐτῆς μέρος Ἀλβανῶν ἦν ἀπὸ τῶν ἅμα Ῥωμύλῳ τὴν ἀποικίαν
 στείλάντων, γνώμης τε ἄρχειν ἠξίου καὶ τιμῶν τὰς μεγίστας λαμβάνειν καὶ θεραπεύεσθαι πρὸς τῶν³⁶⁷
 2 ἐπηλύδων· οἱ δ' ὕστερον εἰς τοὺς πατρικίους κατα-
 25 γραφέντες ἐκ τῶν ἐποίκων οὐδεμιᾶς ᾤοντο δεῖν ἀπελάυνεσθαι τιμῆς οὐδὲ μειονεκτεῖν τῶν ἐτέρων, μάλιστα δ' ὅσοι τοῦ Σαβίνων ἐτύγχανον ὄντες γένους
 καὶ κατὰ τὰς συνθήκας τὰς γενομένας Ῥωμύλῳ πρὸς

5 ἐξεκόμιζεν c. Bücheler
 librorum ann. breviar. p. 46

28 καὶ del. Schenkl Bursiani

Τάτιον ἐπὶ τοῖς ἴσοις [γενόμενοι] μετεληφέναι τῆς
 πόλεως παρὰ τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων καὶ τὴν αὐτὴν
 χάριν ἐκείνοις αὐτοὶ δεδωκέναι <ἐδόκουν>. ἅμα δὲ τῷ 3
 τὴν βουλήν διαστῆναι καὶ τὸ τῶν πελατῶν πλῆθος
 διχῆ μερισθὲν ἑκατέρα συνέβαινε τῶν στάσεων. ἦν 5
 δέ τι τοῦ δημοτικοῦ μέρος οὐκ ὀλίγον ἐκ τῶν νεωστὶ
 προσεληλυθότων τῇ πολιτείᾳ, ὃ διὰ τὸ μηδενὸς συν-
 ἀρασθαι τῷ Ῥωμύλῳ πολέμου παρημελημένον ὑπὸ
 τοῦ ἡγεμόνος οὔτε γῆς εἰλήφει μοῖραν οὔτε ὠφελείας.
 368 τοῦτο ἀνέστιον καὶ πτωχὸν ἀλώμενον ἐχθρὸν ἐκ 10
 τοῦ ἀναγκαίου τοῖς κρείττοσιν ἦν καὶ νεωτερίζειν
 ἐτοιμότατον. ἐν τοιοῦτῳ δὴ κλύδωνι τὰ πράγματα 4
 τῆς πόλεως σαλεύοντα ὁ Νόμας καταλαβὼν, πρῶτον
 μὲν τοὺς ἀπόρους τῶν δημοτῶν ἀνέλαβε διανείμας
 αὐτοῖς ἀφ' ἧς Ῥωμύλος ἐκέκτητο χώρας καὶ ἀπὸ τῆς 15
 δημοσίας μοῖραν τινα ὀλίγην· ἔπειτα τοὺς πατρι-
 κίους οὐδὲν μὲν ἀφελόμενος ὧν οἱ κτίσαντες τὴν πό-
 λιν εὗροντο, τοῖς δ' ἐποίκοις ἑτέρας τινὰς ἀποδοὺς
 τιμάς, ἔπαυσε διαφερομένους. ἀρμοσάμενος δὲ τὸ 5
 πλῆθος ἅπαν ὥσπερ ὄργανον πρὸς ἓνα τὸν τοῦ 20
 κοινῆ συμφέροντος λογισμὸν καὶ τῆς πόλεως τὸν
 περίβολον ἀυξήσας τῷ Κυρινεῖῳ λόφῳ (τέως γὰρ ἔτι
 ἀτείχιστος ἦν) τότε τῶν ἄλλων πολιτευμάτων ἤπειτο

1 γενόμενοι O haud dubie ex γενομέναις ortum del. Büche-
 ler, ἐνόμενοι c. Portus, γλιχόμενοι c. Kiessling Pr. Bas. p. 10,
 ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις c. Cobet Obs. p. 53, γ' οἰόμενοι
 c. Schenkl l. l. p. 46 2 ἢ τὴν AB καὶ τὴν Sylburg
 3 αὐτοῖς B | ἐδόκουν add. Kiessling 4 καὶ τῶ τῶν B 5 με-
 ρισθ(ῆναι) B 6 μέρους A 9 εἰλήφει B εἴληψε R | οὔτ'
 ἄλλας ὠφελείας c. Reiske λείας c. Kiessling 21 κοινῆ Kiess-
 ling κοινῶ O 22 κυρινεῖα AB corr. Reiske 23 τότε δὴ καὶ
 τῶν ἄλλων c. Reiske

δύο ταῦτα πραγματευόμενος, οἷς κοσμηθεῖσαν ὑπελάμβανεν [ἄν] τὴν πόλιν εὐδαίμονα γενησεσθαι καὶ μεγάλην· εὐσέβειαν μὲν πρῶτον, διδάσκων τοὺς ἀνθρώπους ὅτι παντὸς ἀγαθοῦ θεοὶ δοτῆρῆς εἰσι τῇ
 5 θνητῇ φύσει καὶ φύλακες, ἔπειτα δικαιοσύνην, δι' ἣν καὶ τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἀπέφαιναν ἀγαθὰ καλῶς 369 τὰς ἀπολαύσεις φέροντα τοῖς κτησαμένοις.

LXIII. Ἐξ ὧν δὲ διεπράξατο νόμων τε καὶ πολιτευμάτων ἑκάτερον τούτων εἰς μεγάλην ἐπίδοσιν
 10 προελθεῖν ἅπαντα μὲν οὐκ ἄξιῳ γράφειν, τὸ μῆκος ὑφορώμενος τοῦ λόγου καὶ ἅμα οὐδ' ἀναγκαίαν ὄρων τὴν ἀναγραφὴν αὐτῶν Ἑλληνικαῖς ἱστορίαις, αὐτὰ δὲ τὰ κυριώτατα καὶ φανεράν δυνάμενα ποιῆσαι πᾶσαν τὴν προαίρεσιν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ κεφαλαίων ἐρῶ, τὴν
 15 ἀρχὴν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ θεῖα διακοσμήσεως ποιησά-
 2 μενος. ὅσα μὲν οὖν ὑπὸ Ῥωμύλου ταχθέντα ἐν ἐθι-
 σμοῖς τε καὶ νόμοις παρέλαβεν, ἀπὸ τοῦ κρατίστου τετάχθαι πάντα ἠγησάμενος εἶα κατὰ χώραν μένειν, ὅσα δ' ὑπ' ἐκείνου παραλελειφθαι ἐδόκει, ταῦτα
 20 προσετίθει πολλὰ μὲν ἀποδεικνὺς τεμένη τοῖς μήπω τιμῶν τυγχάνουσι θεοῖς, πολλοὺς δὲ βωμοὺς καὶ ναοὺς ἰδρυνόμενος ἑορτάς τε ἑκάστῳ αὐτῶν ἀπονέμων καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους αὐτῶν ἱερεῖς καθιστὰς ἀγνείας τε καὶ θρησκευίας καὶ καθαρμῶν καὶ τὰς ἄλ-
 25 λας θεραπείας καὶ τιμὰς πάνυ πολλὰς νομοθετῶν, ὅσας οὐθ' Ἑλληνὶς οὐτε βάρβαρος ἔχει πόλις οὐδ' αἰ
 3 μέγιστον ἐπ' εὐσεβείᾳ φρονουσαί ποτε· αὐτόν τε τὸν 370 Ῥωμύλον ὡς κρείττονα γενόμενον ἢ κατὰ τὴν θνη-

2 ἄν del. Bücheler, Meineke 6 τὰ om. A 9 ἑκατέ-
 ρων A 12 ἀναγραφὴν Kiessling γραφὴν O 24 θρησκευίας A

τὴν φύσιν ἱεροῦ κατασκευῆ καὶ θυσίαις διετησίαις ἔταξε Κυρῖνον ἐπονομαζόμενον γεραίρεσθαι. ἔτι γὰρ ἀγνοούντων τὸν ἀφανισμόν αὐτοῦ Ῥωμαίων εἴτε κατὰ δαίμονος πρόνοιαν εἴτ' ἐξ ἐπιβουλῆς ἀνθρωπίνης ἐγένετο, παρελθὼν τις εἰς τὴν ἀγορὰν Ἰούλιος ὄνομα τῶν ἀπ' Ἀσκανίου γεωργικὸς ἀνὴρ καὶ τὸν βίον ἀνεπίληπτος, οἷος μηδὲν ἂν ψεύσασθαι κέρδους ἔνεκα οἰκείου, ἔφη παραγιγνόμενος ἐξ ἀγροῦ Ῥωμύλον ἰδεῖν ἀπιόντα ἐκ τῆς πόλεως ἔχοντα τὰ ὄπλα, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἐγένετο ἀκοῦσαι ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος· Ἀγγέλλε Ῥωμαίοις Ἰούλιε τὰ παρ' ἐμοῦ, ὅτι με ὁ λαχὼν ὄτ' ἐγενόμην δαίμων εἰς θεοὺς ἄγεται τὸν θνητὸν ἐκπληρώσαντα αἰῶνα· εἰμὶ δὲ Κυρῖνος. περιλαβὼν δὲ ἅπασαν τὴν περὶ τὰ θεῖα νομοθεσίαν γραφαῖς διεΐλεν εἰς ὀκτὼ μοίρας, ὅσαι τῶν ἱερῶν ἦσαν αἱ συμμορίαί.

LXIII. Ἀπέδωκε δὲ μίαν μὲν ἱερουργιῶν διάταξιν τοῖς τριάκοντα κουρίωσιν, οὓς ἔφην τὰ κοινὰ θύειν ὑπὲρ τῶν φρατριῶν ἱερά. τὴν δὲ δευτέραν τοῖς καλουμένοις ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων στεφανηφόροις, ὑπὸ δὲ Ῥωμαίων φλάμοσιν, οὓς ἐπὶ τῆς φορήσεως τῶν πύλων τε καὶ στεμμάτων, ἃ καὶ νῦν ἔτι φοροῦσι φλάμα καλοῦντες, οὕτω προσαγορεύουσι. τὴν δὲ τρίτην τοῖς ἡγεμόσι τῶν κελερίων, οὓς ἔφην ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς στρατευομένους φύλακας ἀποδείκνυσθαι τῶν βασιλέων, καὶ γὰρ οὗτοι τεταγμένας τινὰς

8 ἔνεκεν? 11 ἄγγελε Ba 12 ἐγεινάμην A 13 τὸ θνητὸν A 15 ἱερῶν] ἱερέων Gelenius 19 φρατριῶν A φρατριῶν Bb 20 στεφηφόροις O 22 τῶν πιλωτῶν R πιλω<ν>.. B 23 φλάμεα Scaliger Cast. in Fest. s. v. apiculum et Portus φιλάμινα Turnebus

4 ἱεροουργίας ἐπετέλουν. τὴν δὲ τετάρτην τοῖς ἐξηγου-
 μένοις τὰ θεόπεμπτα σημεῖα καὶ διαιροῦσι τίνων ἐστὶ
 μηνύματα πραγμάτων ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, οὓς ἀφ'
 ἑνὸς εἶδους τῶν θεωρημάτων τῆς τέχνης Ῥωμαῖοι
 5 καλοῦσιν ἀγύορας, ἡμεῖς δ' ἂν εἴπομεν οἰωνοπό-373
 λους, ἀπάσης τῆς μαντικῆς παρ' αὐτοῖς ὄντας ἐπιστή-
 μονας τῆς τε περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ μετάρσια καὶ
 5 τὰ ἐπίγεια. τὴν δὲ πέμπτην ταῖς φυλαττούσαις τὸ
 ἱερὸν πῦρ παρθένοις, αἱ καλοῦνται πρὸς αὐτῶν ἐπὶ
 10 τῆς θεᾶς ἣν θεραπεύουσιν ἐστιάδες, αὐτὸς πρῶτος
 ἱερὸν ἰδρυσάμενος Ῥωμαίοις Ἑστίας καὶ παρθένοισ
 ἀποδείξας αὐτῇ θυηπόλους· ὑπὲρ ὧν ὀλίγα καὶ αὐτὰ
 τὰναγκαιότατα τῆς ὑποθέσεως ἀπαιτούσης ἀναγκαῖον
 εἰπεῖν. ἔστι γὰρ ἃ καὶ ζητήσεως ἠξίωται [καὶ] παρὰ
 15 πολλοῖς τῶν Ῥωμαϊκῶν συγγραφέων κατὰ τὸν τόπον
 τοῦτον, [ὑπὲρ] ὧν οἱ τὰς αἰτίας οὐκ ἐξητακότες ἐπι-
 μελῶς εἰκαιότερας ἐξήνεγκαν τὰς γραφάς.

LXV. Τὴν γοῦν ἰδρυσιν τοῦ ἱεροῦ Ῥωμύλω
 τινὲς ἀνατιθέασι τῶν ἀμηχάνων νομίζοντες εἶναι
 20 πόλεως οἰκισομένης ὑπ' ἀνδρὸς ἐμπείρου μαντικῆς
 μὴ κατασκευασθῆναι πρῶτον ἐστίαν κοινὴν τῆς πό-
 λεως, καὶ ταῦτα ἐν Ἄλβᾳ τοῦ κτίστου τραφέντος, ἐν374
 ἣ παλαιὸν ἐξ οὗ τὸ τῆς θεᾶς ταύτης ἱερὸν ἰδρυσμένον
 ἦν, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ θυηπόλου γενομένης τῇ

3 μηνύματα om. A 4 τῶν θεωρημάτων τῆς τέχνης B
 τῆς τέχνης τ. Θ. R 5 καλοῦσι A | ἀγύορας AB corr. Syl-
 burg, Ambrosch 9 ἀπό Ab 13 *τὰ ἀναγκαιότατα O
 14 ἃ om. BaR | ἠξίωται καὶ AB καὶ del. Ambrosch 16 ὑπὲρ
 del. Ambrosch 19 τινὲς ἐπὶ τῶν ἀμηχάνων ἀνατιθέασι νομί-
 ζοντες AaB, sed corr. et adnotavit Amg: οὕτως ἀναγνωστέον
 τὸν χῶρον· Ῥωμύλω τινὲς ἀνατιθέασι τῶν ἀμηχάνων νομίζον-
 τες εἶναι· καὶ τὰ ἐξῆς; in ἐπὶ inesse ἔν τι susp. Cobet Obs. p. 53

θεῶ· διαιρούμενοί τε διχῆ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ μὲν ἀν-
 τῶν κοινὰ ποιοῦντες καὶ πολιτικά, τὰ δὲ ἴδια καὶ
 συγγενικά, δι' ἄμφω ταῦτά φασι πολλὴν ἀνάγκην
 εἶναι τῷ Ῥωμύλῳ ταύτην σέβειν τὴν θεόν. οὔτε γὰρ ²
 ἀναγκαιότερον ἀνθρώποις οὐδὲν εἶναι τῆς κοινῆς ⁵
 ἐστίας οὔτε τῷ Ῥωμύλῳ κατὰ διαδοχὴν γένους οὐδὲν
 οἰκειότερον προγόνων μὲν ὑπάρχοντι τῶν ἐξ Ἰλίου
 τὰ τῆς θεᾶς ἱερὰ μετενεγκαμένων, μητρὸς δὲ ἱερείας.
 εἰκόασι δ' οἱ διὰ ταῦτα τὴν ἴδρυσιν τοῦ ἱεροῦ Ῥω-
 μύλῳ μᾶλλον ἀνατιθέντες ἢ Νόμα, τὸ μὲν κοινὸν ¹⁰
 ὀρθῶς λέγειν, ὅτι πόλεως οἰκισομένης ἐστὶαν πρῶτον
 ἔδει ἰδρυσθῆναι καὶ ταῦτα ὑπ' ἀνδρὸς οὐκ ἀπίστου
 τῆς περὶ τὰ θεῖα σοφίας, τὰ δὲ κατὰ μέρος ὑπὲρ τε
 τῆς κατασκευῆς τοῦ νῦν ὄντος ἱεροῦ καὶ τῶν θερα-
 πευουσῶν τὴν θεὸν παρθένων ἡγνοημένοι. οὔτε ³
 γὰρ τὸ χωρίον τοῦτο ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν φυλάττεται πῦρ ¹⁵
 Ῥωμύλος ἦν ὁ καθιερώσας τῇ θεῷ (μέγα δὲ τούτου
 τεκμήριον ὅτι τῆς τετραγώνου καλουμένης Ῥώμης
³⁷⁵ ἦν ἐκεῖνος ἐτείχισεν ἐκτός ἐστιν, ἐστίας δὲ κοινῆς
 ἱερὸν ἐν τῷ κρατίστῳ μάλιστα καθιδρύνονται τῆς πό- ²⁰
 λεως ἅπαντες, ἔξω δὲ τοῦ τείχους οὐδεὶς) οὔτε διὰ
 παρθένων τὰς θεραπείας κατεστήσατο τῇ θεῷ με-
 μνημένος ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τοῦ περὶ τὴν μητέρα πά-
 θους, ἧ συνέβη θεραπευούσῃ τὴν θεὸν τὴν παρθε-
 νίαν ἀποβαλεῖν, ὡς οὐχ ἱκανὸς ἐσόμενος, εἴαν τινα ²⁵
 τῶν θυηπόλων εὖρη διεφθαρμένην, κατὰ τοὺς πα-
 τρίους τιμωρήσασθαι νόμους διὰ τὴν ἐπὶ ταῖς οἰ-
 κείαις συμφοραῖς ἀνάμνησιν. διὰ ταῦτα μὲν δὴ κοι- ⁴

νὸν ἱερὸν οὐ κατεσκευάσατο τῆς Ἑστίας οὐδὲ ἱερείας
 ἔταξεν αὐτῇ παρθένους, ἐν ἐκάστη δὲ τῶν τριάκοντα
 φρατριῶν ἰδρυσάμενος ἑστίαν, ἐφ' ἧς ἔθνον οἱ φρα-
 τριεῖς, θυηπόλους αὐτῶν ἐποίησε τοὺς τῶν κουριῶν
 5 ἡγεμόνας τὰ παρ' Ἑλλησιν ἔθνη μιμησάμενος, ἃ παρὰ
 ταῖς ἀρχαιοτάταις τῶν πόλεων ἔτι γίνονται. τὰ γέ τοι
 καλούμενα πρυτανεῖα παρ' αὐτοῖς <Ἑστίας> ἐστὶν
 ἱερά, καὶ θεραπεύεται πρὸς τῶν ἐχόντων τὸ μέγιστον³⁷⁶
 ἐν ταῖς πόλεσι κράτος.

10 LXVI. Νόμας δὲ τὴν ἀρχὴν παραλαβὼν τὰς μὲν
 ἰδίας οὐκ ἐκίνησε τῶν φρατριῶν ἑστίας, κοινὴν δὲ
 κατεστήσατο πάντων μίαν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ τε Κα-
 πιτωλίου καὶ τοῦ Παλατίου χωρίῳ, συμπεπολισμέ-
 νων ἤδη τῶν λόφων ἐνὶ περιβόλῳ καὶ μέσης ἀμφοῖν
 15 οὔσης τῆς ἀγορᾶς, ἐν ἣ κατεσκευάσται τὸ ἱερόν, τὴν
 τε φυλακὴν τῶν ἱερῶν κατὰ τὸν πάτριον τῶν Λατί-
 νων νόμον διὰ παρθένων ἐνομοθέτησε γίνεσθαι.
 2 ἔχει δὲ τινὰς ἀπορίας καὶ τὸ φυλαττόμενον ἐν τῷ
 ἱερῷ τί δήποτε ἐστὶ καὶ διὰ τί πρόσκειται παρθένους.
 20 τινὲς μὲν οὖν οὐδὲν ἔξω τοῦ φανεροῦ πυρὸς εἶναί
 φασὶ τὸ τηρούμενον, τὴν δὲ φυλακὴν αὐτοῦ παρθέ-
 νοῖς ἀνακεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀνδράσι ποιοῦνται κατὰ τὸ
 εἰκός, ὅτι πῦρ μὲν ἀμίαντον, παρθένος δ' ἄφθαρ-
 τον, τῷ δ' ἀγνωτάτῳ τῶν θείων τὸν καθαρῶτατον
 25 τῶν θνητῶν φίλον. Ἑστία δ' ἀνακεῖσθαι τὸ πῦρ νο-
 μίζουσιν, ὅτι γῆ τε οὔσα ἢ θεὸς καὶ τὸν μέσον κατέ-

2 αὐτῆς BaR 3 φρατριῶν c. Kiessling 4 κουριῶν B
 κουριῶν R 5 ἃ παρὰ] ἄπερ ἐν c. Sintenis Em. Dion. III
 p. 22 7 Ἑστίας add. Reiske 8 ἢ θεὸς θεραπεύεται c. Am-
 brosch 9 πόλεσιν B 13 παλλαντίου Bb 22 ἀνδράσιν
 οἶονται c. Kiessling 23 παρθένοισι AB

377 χουσα τοῦ κόσμου τόπον τὰς ἀνάψεις τοῦ μεταρσίου
 ποιεῖται πυρὸς ἀφ' ἑαυτῆς. εἰσὶ δέ τινες οἱ φασιν
 ἔξω τοῦ πυρὸς ἀπόρρητα τοῖς πολλοῖς ἱερὰ κεῖσθαι
 τινα ἐν τῷ τεμένει τῆς θεᾶς, ὧν οἷ τε ἱεροφάνται
 τὴν γυνῶσιν ἔχουσι καὶ αἱ παρθένοι, τεκμήριον οὐ⁵
 μικρὸν παρεχόμενοι τοῦ λόγου τὸ συμβᾶν περὶ τὴν
 ἔμπρησιν τοῦ ἱεροῦ κατὰ τὸν Φοινικικὸν πόλεμον
 τὸν πρῶτον συστάντα Ῥωμαῖοις πρὸς Καρχηδονίους
 περὶ Σικελίας. ἔμπρησθέντος γὰρ τοῦ τεμένους καὶ⁴
 τῶν παρθένων φευγουσῶν ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν ἱερο-¹⁰
 φαντῶν τις Λεύκιος Καικίλιος ὁ καλούμενος Μέτελ-
 λος ἀνὴρ ὑπατικός, ὁ τὸν ἀοίδιμον ἐκ Σικελίας ἀπὸ
 Καρχηδονίων καταγαγὼν ὄκτω καὶ τράκοντα καὶ
 ἑκατὸν ἐλεφάντων θρίαμβον, ὑπεριδὼν τῆς ἰδίας¹⁵
 ἀσφαλείας τοῦ κοινῆ συμφέροντος ἔνεκα παρεκιν-
 δύνευσεν εἰς τὰ καιόμενα βιάσασθαι καὶ τὰ κατα-
 λειφθέντα ὑπὸ τῶν παρθένων ἀρπάσας ἱερὰ διέσω-
 σεν ἐκ τοῦ πυρὸς· ἐφ' ᾧ τιμὰς παρὰ τῆς πόλεως
 ἐξηνέγκατο μεγάλας, ὡς ἢ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ τῆς ἐν⁵
 Καπιτωλίῳ κειμένης ἐπιγραφῆ μαρτυρεῖ. τοῦτο δὴ²⁰
 λαβόντες ὁμολογούμενον ἐπισυνάπτουσιν αὐτοὶ στο-
 378 χασμούς τινας ἰδίους, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐν Σαμοθράκῃ
 λέγοντες ἱερῶν μοῖραν εἶναι τινα φυλαττομένην τὴν
 ἐνθάδε, Δαρδάνου μὲν εἰς τὴν ὑφ' ἑαυτοῦ κτι-
 σθεῖσαν πόλιν ἐκ τῆς νήσου τὰ ἱερὰ μετενεγκαμέ-²⁵

5 post ἔχουσι Kiessling μόνοι excidisse censet 11 κ(ε)κί-
 λιος B 15 παρεκινδύνευσεν A 20 καπιτωλίῳ B | κειμένης
 Bücheler ἀνακειμένης Reiske γενομένης O 21 αὐτοῖς O
 23 τινα φυλαττομένην B τῷ αἰνεῖα φυλαττομένην R τινα δια-
 φυλαττομένην c. Sintenis Em. Dion. I p. 17

νου, Αἰνείου δὲ, ὅτ' ἔφυγεν ἐκ τῆς Τρωάδος ἅμα
 τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα κομίσαντος εἰς Ἰταλίαν, οἱ δὲ
 τὸ διοπετὲς Παλλάδιον ἀποφαίνοντες εἶναι τὸ παρ'
 Ἰλιεῦσι γενόμενον, ὡς Αἰνείου κομίσαντος αὐτὸ δι'
 5 ἐμπειρίαν, Ἀχαιῶν δὲ τὸ μίμημα αὐτοῦ λαβόντων
 κλοπῇ· περὶ οὗ πολλοὶ σφόδρα εἰρηνται ποιηταῖς
 6 τε καὶ συγγραφεῦσι λόγοι. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν εἶναι τινα
 τοῖς πολλοῖς ἄδηλα ἱερὰ φυλαττόμενα ὑπὸ τῶν παρ-
 θένων καὶ οὐ τὸ πῦρ μόνον ἐκ πολλῶν πάνυ κατα-
 10 λαμβάνομαι, τίνα δὲ ταῦτ' ἔστιν οὐκ ἀξιῶ πολυ-
 πραγμονεῖν οὔτ' ἑμαυτὸν οὔτε ἄλλον οὐδένα τῶν
 βουλομένων τὰ πρὸς θεοὺς ὅσια τηρεῖν.

LXVII. Αἱ δὲ θεραπεύουσαι τὴν θεὸν παρθένου
 τέτταρες μὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς τῶν βασιλέων αὐτὰς
 15 αἰρουμένων ἐφ' οἷς κατεστήσατο δικαίοις ὁ Νόμας,
 ὕστερον δὲ διὰ πλῆθος τῶν ἱερουργιῶν ἄς ἐπιτελοῦ- 379
 σιν ἕξ γενόμεναι μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς διαμένουσι
 χρόνον δίαιταν ἔχουσαι παρὰ τῇ θεῷ, ἐνθα δι'
 ἡμέρας μὲν οὐδεὶς ἀπείργεται τῶν βουλομένων εἰσιέ-
 20 ναι, νύκτωρ δὲ οὐδενὶ τῶν ἀρρένων ἐναυλίσασθαι
 2 θέμις. χρόνον δὲ τριακονταετῇ μένειν αὐτὰς ἀναγ-
 καῖον ἀγνὰς γάμων θυηπολούσας τε καὶ τᾶλλα θυη-
 σκευούσας κατὰ νόμον, ἐν ᾧ δέκα μὲν ἔτη μανθάνειν
 αὐτὰς ἔδει, δέκα δ' ἐπιτελεῖν τὰ ἱερά, τὰ δὲ λοιπὰ
 25 δέκα διδάσκειν ἑτέρας. ἐκπληρωθείσης δὲ τῆς τρια-
 κονταετίας οὐδὲν ἦν τὸ κωλύσον τὰς βουλομένας
 ἀποθείσας τὰ στέμματα καὶ τὰ λοιπὰ παράσημα τῆς

1 ὅτ' ἔφυγεν A ὅτε ἔ. R 4 αὐτὸ B om. R 18 ἐνθα
 δὴ Bb defendit Cobet Obs. p. 53 25 τῆς om. B, auctore
 Ambrosio A 26 κωλύσον A

ἱεροσύνης γαμείσθαι. καὶ ἐποίησάν τινες τοῦτο πάνν
 ὀλίγαι, αἷς ἄζηλοι συνέβησαν αἱ τελευταὶ τῶν βίων
 καὶ οὐ πάνν εὐτυχεῖς, ὥστε δι' οἰωνοῦ λαμβάνουσαι
 τὰς ἐκείνων συμφορὰς αἱ λοιπαὶ παρθένοι μένουσι
 παρὰ τῇ θεῷ μέχρι θανάτου, τότε δὲ εἰς τὸν τῆς 5
 ἐκλειπούσης ἀριθμὸν ἑτέρα πάλιν ὑπὸ τῶν ἱεροφαν-
 τῶν ἀποδείκνυται. τιμαὶ δὲ αὐταῖς ἀποδέδονται παρὰ 3
 τῆς πόλεως πολλὰ καὶ καλαί, δι' ἃς οὔτε παίδων
 380 αὐταῖς ἔστι πόθος οὔτε γάμων, τιμωρίαί τε ἐπὶ τοῖς
 ἀμαρτανομένοις κεῖνται μεγάλαι, ὧν ἕξετασταί τε 10
 καὶ κολασταὶ κατὰ νόμον εἰσὶν οἱ ἱεροφάνται, τὰς
 μὲν ἄλλο τι τῶν ἐλαττόνων ἀμαρτανούσας ῥάβδοις
 μαστιγοῦντες, τὰς δὲ φθαρείσας αἰσχίστῳ τε καὶ
 ἐλεεινοτάτῳ παραδιδόντες θανάτῳ. ζῶσαι γὰρ ἔτι 4
 πομπεύουσιν ἐπὶ κλίνης φερόμεναι τὴν ἀποδεδειγμέ- 15
 νην τοῖς νεκροῖς ἐκφορᾶν, ἀνακλαιομένων αὐτὰς καὶ
 προπεμπόντων φίλων τε καὶ συγγενῶν, κομισθεῖσαι
 δὲ μέχρι τῆς Κολλίνης πύλης, ἐντὸς τείχους εἰς σηκὸν
 ὑπὸ γῆς κατεσκευασμένον ἅμα τοῖς ἐνταφίοις κόσμοις
 τίθενται καὶ οὔτ' ἐπιστήματος οὔτ' ἐναγισμῶν οὔτ' 20
 ἄλλου τῶν νομίμων οὐδενὸς τυγχάνουσι. πολλὰ μὲν 5
 οὖν καὶ ἄλλα δοκεῖ μηνύματα εἶναι τῆς οὐχ ὀσίως
 ὑπηρετούσης τοῖς ἱεροῖς, μάλιστα δὲ ἡ σβέσις τοῦ
 πυρός, ἣν ὑπὲρ ἅπαντα τὰ δεινὰ Ῥωμαῖοι δεδοίκασιν
 ἀφανισμοῦ τῆς πόλεως σημεῖον ὑπολαμβάνοντες, ἀφ' 25
 381 ἧς ποτ' ἂν αἰτίας γένηται, καὶ πολλαῖς αὐτὸ θερα-

4 αἱ πολλὰ c. Bücheler 6 ἐκλειπούσης ABa 15 τῆς
 ἀποδεδειγμένης τοῖς νεκροῖς ἐπ' ἐκφορᾶ c. Reiske 16 ταῖς
 νεκραῖς O corr. Stephanus 18 κομίνης AB | ἐντὸς τοῦ
 τείχους O praeter B 20 σήματος c. Reiske

πείαις ἐξιλασκόμενοι κατάγουσι πάλιν εἰς τὸ ἱερόν·
ὑπὲρ ὧν κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν ἐρῶ.

LXVIII. Πάνυ δ' ἄξιον καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἱστο-
ρῆσαι τῆς θεᾶς, ἣν ἐπεδειξάτο ταῖς ἀδίκως ἐγκλη-
5 θεύσαις παρθένοις, πεπίστευται γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων,
εἰ καὶ παράδοξά ἐστι, καὶ πολὺν πεποιήνται λόγον
2 ὑπὲρ αὐτῶν οἱ συγγραφεῖς. ὅσοι μὲν οὖν τὰς ἀθέους
ἀσκοῦσι φιλοσοφίας, εἰ δὴ καὶ φιλοσοφίας αὐτὰς δεῖ
καλεῖν, ἀπάσας διασύροντες τὰς ἐπιφανείας τῶν
10 θεῶν τὰς παρ' Ἑλλησιν ἢ βαρβάροις γενομένας καὶ
ταύτας εἰς γέλωτα πολὺν ἄξουσι τὰς ἱστορίας ἀλαζο-
νεύαις ἀνθρωπίναις αὐτὰς ἀνατιθέντες, ὡς οὐδενὶ
θεῶν μέλον ἀνθρώπων οὐδενός. ὅσοι δ' οὐκ ἀπο-
λύουσι τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιμελείας τοὺς θεούς, ἀλλὰ
15 καὶ τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενεῖς εἶναι νομίζουσι καὶ τοῖς
κακοῖς δυσμενεῖς διὰ πολλῆς ἐληλυθότες ἱστορίας,
οὐδὲ ταύτας ὑπολήψονται τὰς ἐπιφανείας εἶναι ἀπί-
3 στους. λέγεται δὴ ποτε τοῦ πυρὸς ἐκλιπόντος δι'
ὀλιγωρίαν τινὰ τῆς τότε αὐτὸ φυλαττούσης Αἰμιλίας
20 ἑτέρα παρθένῳ τῶν νεωστὶ κατειλεγμένων καὶ ἄρτι³⁸²
μανθανουσῶν παραδόσης τὴν ἐπιμέλειαν ταραχὴν
πολλὴν γενέσθαι κατὰ τὴν πόλιν ὅλην καὶ ζήτησις
ὑπὸ τῶν ἱεροφαντῶν, μὴ τι μίασμα περὶ τὸ πῦρ τῆς
ἱερείας ἐτύγχανε γεγονός· ἐνθα δὴ φασὶ τὴν Αἰμι-
25 λίαν ἀναίτιον μὲν οὔσαν, ἀπορουμένην δ' ἐπὶ τῷ
συμβεβηκότι παρόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἄλλων
παρθένων τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐκτείνασαν εἰ-

10 γινομένας B 11 <αὐ>ξουσι B 17 εἶναι om. ABa
18 ἐκλείποντος A 19 φυλαττούσης παρθένου Αἰμιλίας ὄνομα
c. Ambrosch 24 αἰμιλίαν αἴτιον Aa Ba

πειν· Ἐστία τῆς Ῥωμαίων πόλεως φύλαξ, εἰ μὲν 4
 ὀσίως καὶ δικαίως ἐπιτετέλεκά σοι τὰ ἱερὰ χρόνον ὀλί-
 γου δέοντα τριακονταετοῦς καὶ ψυχὴν ἔχουσα καθα-
 ρὰν καὶ σῶμα ἄγνόν, ἐπιφάνηθί μοι καὶ βοήθησον
 καὶ μὴ περιίδῃς τὴν σεαυτῆς ἰέρειαν τὸν οἰκτιστον 5
 μόρον ἀποθανοῦσαν· εἰ δὲ ἀνόσιόν τι πέπρακταί μοι
 ταῖς ἐμαῖς τιμωρίαις τὸ τῆς πόλεως ἄγος ἀφάγνισον.
 ταῦτ' εἰποῦσαν καὶ περιρρήξασαν ἀπὸ τῆς καρπασί- 5
 νης ἐσθῆτος, ἣν ἔτυχεν ἐνδεδουκνῖα, βαλεῖν τὸν
 τελαμῶνα ἐπὶ τὸν βωμὸν μετὰ τὴν εὐχὴν λέγουσι καὶ 10
 ἐκ τῆς κατεψυγμένης πρὸ πολλοῦ καὶ οὐδένα φυλατ-
 388τούσης σπινθῆρα τέφρας ἀναλάμψαι φλόγα πολλὴν
 διὰ τῆς καρπάσου, ὥστε μηδὲν ἔτι δεῆσαι τῇ πόλει
 μήτε ἀγνισμῶν μήτε νέου πυρός.

LXVIII. Ἔτι δὲ τούτου θαυμασιώτερόν ἐστι καὶ 15
 μῦθῳ μᾶλλον εἰκότως ὃ μέλλω λέγειν. κατηγορησαί
 τινά φασιν ἀδίκως μιᾶς τῶν παρθένων τῶν ἱερῶν
 Τυγκίας ὄνομα, ἀφανισμὸν μὲν πυρὸς οὐκ ἔχοντα
 προφέρειν, ἄλλας δὲ τινὰς ἐξ εἰκότων τεκμηρίων καὶ
 μαρτυριῶν ἀποδείξεις φέροντα οὐκ ἀληθεῖς· κελευ- 20
 σθεῖσαν δ' ἀπολογεῖσθαι τὴν παρθένου τοῦτο μό-
 νου εἰπεῖν, ὅτι τοῖς ἔργοις ἀπολύσεται τὰς διαβο-
 λὰς· ταῦτα δ' εἰποῦσαν καὶ τὴν θεὸν ἐπικαλεσα- 2
 μένην ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ γενέσθαι προάγειν ἐπὶ τὸν
 Τέβερην ἐπιτρεψάντων μὲν αὐτῇ τῶν ἱεροφαντῶν, 25

2 ἐπιτετέλεκα Kiessling τετέλεκα O | ὀλίγῳ O corr. Kiess-
 ling 3 τριακονετοῦς Aa 4 βοήθησον.. B βοήθησόν τε Aa
 βοήθησόν γε Ab β. νῦν γε c. Reiske 5 τὸν B om. R
 6 ἀποθανεῖν Bb 7 ἀφάγνισ(ον) B ἀφάγνισαι A 8 καρ-
 πασ(ή)νης B 10 μετὰ τὴν B μετὰ δὲ τὴν R | καὶ B om. R
 18 τυγκίας O corr. Kiessling 21 τοσοῦτο?

τοῦ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλου συμπροπέμποντος·
 γενομένην δὲ τοῦ ποταμοῦ πλησίον τὸ παροιμιαζό-
 μενον ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἀδυνάτων τόλμημα ὑπο-
 μεῖναι, ἀρυσαμένην ἐκ τοῦ ποταμοῦ [καινῶ] κοσκίνῳ
 5 καὶ μέχρι τῆς ἀγορᾶς ἐνέγκασαν παρὰ τοὺς πόδας
 3 τῶν ἱεροφαντῶν ἐξεράσαι τὸ ὕδωρ. καὶ μετὰ ταῦτά³⁸⁴
 φασὶ τὸν κατήγορον αὐτῆς πολλῆς ζητήσεως γενομέ-
 νης μήτε ζῶντα εὐρεθῆναι μήτε νεκρόν. ἀλλ' ὑπὲρ
 μὲν τῶν ἐπιφανειῶν τῆς θεᾶς ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν
 10 καὶ ταῦτα ἱκανὰ εἰρησθαι νομίζω.

LXX. Ἐκτη δὲ μοῖρα τῆς περὶ τὰ θεῖα νομο-
 θεσίας ἦν ἡ προσνεμηθεῖσα τοῖς καλουμένοις ὑπὸ
 Ῥωμαίων σαλίοις, οὓς αὐτὸς ὁ Νόμας ἀπέδειξεν ἐκ
 τῶν πατρικίων δώδεκα τοὺς εὐπρεπεστάτους ἐπι-
 15 λεξάμενος νέους, ὧν ἐν Παλατίῳ κεῖται τὰ ἱερά καὶ
 αὐτοὶ καλοῦνται Παλατῖνοι. οἱ μὲν γὰρ Ἀγωναλεῖς,
 ὑπὸ δὲ τινων Κολλῖνοι καλούμενοι σάλιοι, ὧν τὸ ἱε-
 ροφυλάκιόν ἐστιν ἐπὶ τοῦ Κολλίνου λόφου, μετὰ
 Νόμαν ἀπεδείχθησαν ὑπὸ βασιλέως Ὀστιλίου κατ'
 20 εὐχὴν, ἣν ἐν τῷ πρὸς Σαβίνους εὔξατο πολέμῳ. οὗ-
 20 τοι πάντες οἱ σάλιοι χορευταὶ τινές εἰσι καὶ ὑμνηταί³⁸⁵
 τῶν ἐνόπλων θεῶν. ἑορτὴ δ' αὐτῶν ἐστὶ περὶ τὰ
 Παναθηναῖα <ἐν> τῷ καλουμένῳ Μαρτίῳ μηνὶ δημο-
 τελῆς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀγομένη, ἐν αἷς διὰ τῆς
 25 πόλεως ἄγουσι τοὺς χοροὺς εἰς τε τὴν ἀγορὰν καὶ
 τὸ Καπιτώλιον καὶ πολλοὺς ἄλλους ἰδίους τε καὶ δη-
 μοσίους τόπους, χιτῶνας ποικίλους χαλκαῖς μί-

4 * καινῶ AB inclusi 6 ἐξεράσαι B 10 καὶ ἄλλα
 ταῦτα c. Bücheler | εἰρησθῶ Ba 15 παλλαντίῳ Bb 16 παλ-
 λαντῖνοι Bb 22 ἐνοπλίῳ BaR 23 ἐν add. Ambrosch

τραις κατεξωσμένοι καὶ τηβέννας ἐμπεπορημένοι
 περιπορφύρους φοινικοπαρύφους, ἄς καλοῦσι τρα-
 βέας (ἔστι δ' ἐπιχώριος αὕτη Ῥωμαίοις ἐσθῆς ἐν
 τοῖς πάνυ τιμία) καὶ τὰς καλουμένας ἀπίκας ἐπι-
 κείμενοι ταῖς κεφαλαῖς, πῖλους ὑψηλοὺς εἰς σχῆμα 5
 συναγομένους κωνοειδές, ἄς Ἕλληνες προσαγορεύ-
 οῦσι κυρβασίας. παρῆξωσται δ' ἕκαστος αὐτῶν ξί- 3
 386 φος καὶ τῆ μὲν δεξιᾷ χειρὶ λόγχην ἢ ῥάβδον ἢ τι
 τοιοῦθ' ἕτερον κρατεῖ, τῆ δ' εὐωνύμῳ κατέχει πέλ-
 την Θρακίαν· ἢ δ' ἐστὶ ῥομβοειδεῖ θυρεῶ στενωτέ- 10
 ρας ἔχοντι τὰς λαγόνας ἐμφερῆς, οἷας λέγονται φέ-
 ρειν οἱ τὰ Κουρήτων παρ' Ἕλλησιν ἐπιτελοῦντες
 ἱερά. καὶ εἰσιν οἱ σάλιοι κατὰ γοῦν τὴν ἐμὴν γνώ- 4
 μην Ἑλληνικῶ μεθερμηνευθέντες ὀνόματι Κουρήτες,
 ὑφ' ἡμῶν μὲν ἐπὶ τῆς ἡλικίας οὕτως ὠνομασμένοι 15
 παρὰ τοὺς κούρους, ὑπὸ δὲ Ῥωμαίων ἐπὶ τῆς συν-
 τόνου κινήσεως. τὸ γὰρ ἐξάλλεσθαι τε καὶ πηδᾶν
 σαλίρε ὑπ' αὐτῶν λέγεται. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας
 καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὀρχηστίας, ἐπεὶ κὰν τούτοις 20
 πολὺ τὸ ἄλμα καὶ σκίρτημα ἔνεστι, παράγοντες 20
 ἀπὸ τῶν σαλίων τὸ ὄνομα σαλτάτωρας καλοῦσιν. εἰ 5
 387 δὲ ὀρθῶς ὑπέιληφα ταύτην αὐτοῖς τὴν προσηγορίαν
 ἀποδιδούς ἐκ τῶν γιγνομένων ὑπ' αὐτῶν ὁ βουλό-
 μενος συμβαλεῖ. κινοῦνται γὰρ πρὸς αὐλὸν ἐν ὀυθμῶ
 τὰς ἐνοπλίους κινήσεις τοτὲ μὲν ὁμοῦ, τοτὲ δὲ 25

2 περιπορφύρους ABb πορφύρους Ba | φοινικοπαρύφους
 Ba | τραββέαν B 4 ἀπίκας B ἀπικὰς A, accentum corr.
 Bücheler 10 ῥαβδοειδεῖ A | στενωτέρας ABa 13 γνώμην
 Kiessling Pr. Bas. p. 10 γνώσιν Bb om. ABa 14 κούρη-
 τες B 15. 16 ἐπὶ] ἀπὸ Ab 18 σάλιρε AB 19 πάντας AB
 21 σαλτάτωρας AB corr. Portus

παραλλάξ καὶ πατρίους τινὰς ὕμνους ἄδουσιν ἅμα
 ταῖς χορείαις. χορείαν δὲ καὶ κίνησιν ἐνόπλιον καὶ
 τὸν ἐν ταῖς ἀσπίσιν ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχει-
 ριδίων ψόφον, εἴ τι δεῖ τοῖς ἀρχαίοις τεκμηριουῖσθαι
 5 λόγοις, Κουρητες ἦσαν οἱ πρῶτοι καταστησάμενοι.
 τὸν δὲ περὶ αὐτῶν μῦθον οὐδὲν δέομαι πρὸς εἰδότας
 ὀλίγου δεῖν πάντας γράφειν.

LXXI. Ἐν δὲ ταῖς πέλταις, ἃς οἱ τε σάλιοι φο-
 ροῦσι καὶ ἃς ὑπηρεῖται τινὲς αὐτῶν ἠρτημένας ἀπὸ
 10 κανόνων κομίζουσι, πολλαῖς πάνυ οὔσαις μίαν εἶναι
 λέγουσι διοπετῆ, εὐρεθῆναι δ' αὐτήν φασιν ἐν τοῖς
 βασιλείοις τοῖς Νόμα, μηδενὸς ἀνθρώπων εἰσενέγ-
 καντος μηδ' ἐγνωσμένου πρότερον ἐν Ἰταλοῖς τοι-
 οὔτου σχήματος, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ὑπολαβεῖν Ῥω-
 2
 15 μαίους θεόπεμπτον εἶναι τὸ ὄπλον. βουλευθέντα δὲ
 τὸν Νόμαν τιμᾶσθαι τε αὐτὸ φερόμενον ὑπὸ τῶν
 κρατίστων νέων ἐν ἱεραῖς ἡμέραις ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ 388
 θυσιῶν ἐπετείων τυγχάνειν, δεδοικότα δὲ ἐπιβου-
 λάς τε τὰς ἀπ' ἐχθρῶν καὶ ἀφανισμόν αὐτοῦ κλο-
 20 παῖον, ὄπλα λέγουσι πολλὰ κατασκευάσασθαι τῷ διο-
 πετεῖ παραπλήσια, Μαμορίου τινὸς δημιουργοῦ τὸ
 ἔργον ἀναδεξαμένου, ὥστε ἄσημον γενέσθαι καὶ δυσ-
 διάγνωστον τοῖς μέλλουσιν ἐπιβουλεύειν τὴν τοῦ
 θεοπέμπτου φύσιν διὰ τὴν ἀπαράλλακτον τῶν ἀν-
 3
 25 θρωπέων ἔργων ὁμοιότητα. ἐπιχώριον δὲ Ῥωμαίοις
 καὶ πάνυ τίμιον ὁ κουρητισμός, ὡς ἐκ πολλῶν μὲν
 καὶ ἄλλων ἐγὼ συμβάλλομαι, μάλιστα δ' ἐκ τῶν περὶ
 τὰς πομπὰς τὰς τε ἐν ἵπποδρόμῳ καὶ τὰς ἐν τοῖς

5 κουρητες O 21 δημιουργοῦ τὸ ἔργον B τὸ ἔργον δ. R
 δημιουργεῖν c. Sintenis Em. Dion. III p. 4

θεάτροις γινομένης· ἐν ἀπάσαις γὰρ ταύταις πρόσθη- 4
 βοι κόροι χιτωνίσκους ἐνδεδυκότες ἐκπρεπεῖς κράνη
 καὶ ξίφη καὶ πάρμας ἔχοντες στοιχηθὸν πορεύονται,
 καὶ εἰσιν οὗτοι τῆς πομπῆς ἡγεμόνες καλούμενοι
 πρὸς αὐτῶν ἐπὶ τῆς παιδιᾶς τῆς ὑπὸ Λυδῶν ἐξευ- 5
 ρῆσθαι δοκούσης λυδίῳνες, εἰκόνες ὡς ἐμοὶ δοκεῖ
 389 τῶν σαλίων, ἐπεὶ τῶν γε Κουρητικῶν οὐδὲν ὥσπερ
 οἱ σάλιοι δρωσιν οὐτ' ἐν ὕμνοις οὐτ' ἐν ὀρχήσει.
 χρῆν δὲ τούτους ἐλευθέρους τε εἶναι καὶ ἀνθυγενεῖς
 καὶ ἀμφιθαλεῖς, οἱ δ' εἰσὶν ἐξ ὁποιασδήποτε τύχης. 10
 τί γὰρ δεῖ τὰ πλείω περὶ αὐτῶν γράφειν;

LXXII. Ἡ δὲ ἑβδόμη μοῖρα τῆς ἱερᾶς νομοθε-
 σίας τῷ συστήματι προσετέθη τῶν καλουμένων φε-
 τιαλίων. οὗτοι δ' ἂν εἶησαν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν
 καλούμενοι διάλεκτον εἰρηνοδίκαί. εἰσὶ δ' ἐκ τῶν 15
 ἀρίστων οἰκῶν ἄνδρες ἐπίλεκτοι διὰ παντὸς ἱερωμέ-
 νοι τοῦ βίου, Νόμα τοῦ βασιλέως πρώτου καὶ τοῦτο
 Ῥωμαίοις τὸ ἱερὸν ἀρχεῖον καταστησαμένου· εἰ μὲν- 2
 τοι παρὰ τῶν καλουμένων Αἰκικλῶν τὸ παράδειγμα
 ἔλαβεν ὥσπερ οἴονται τινες, ἢ παρὰ τῆς Ἀρδεατῶν 20
 πόλεως ὡς γράφει Γέλλιος οὐκ ἔχω λέγειν, ἀπό-
 χρη δὲ μοι τοσοῦτο μόνον εἰπεῖν, ὅτι πρὸ τῆς Νόμα
 390 ἀρχῆς οὐπω τὸ τῶν εἰρηνοδικῶν σύστημα παρὰ Ῥω-
 μαίοις ἦν. κατεστήσατο δ' αὐτὸ Νόμας ὅτε Φιδηνά- 3
 ταις ἔμελλε πολεμεῖν ληστείας καὶ καταδρομᾶς τῆς 25

1 αὐταῖς O corr. Garrer Obs. p. 13 5 ἀπὸ Ab 7 οὐ-
 δὲν.. B 8 οὐτε bis B 9 ἐ. χρῆν B | τούτους Ambrosch
 αὐτούς O 10 οἱ A 11 ante τί γὰρ nonnulla verba ex-
 cidisse suspicatus est Stephanus 13 φητιάλων AB 14 ἦσαν A
 19 ἐκικλῶν A ἐκικ.λῶν B corr. Cluverus 20 ἔλαβον B
 24 φιδηνιάταις B

χώρας αὐτοῦ ποιησαμένοις, εἰ βούλονται συμβῆναι
 δίχα πολέμου πρὸς αὐτόν, ὅπερ εἰς ἀνάγκην κατα-
 στάντες ἐποίησαν. οἶομαι δ' ἐπειδήπερ οὐκ ἔστιν
 ἐπιχώριον Ἑλλησι τὸ περὶ τοὺς εἰρηνοδίκας ἀρχεῖον
 5 ἀναγκαῖον εἶναι μοι πόσων καὶ πηλίκων ἔστι πραγμά-
 των κύριον διελθεῖν, ἵνα τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν Ῥωμαίων
 εὐσέβειαν, ἣν οἱ τότε ἄνδρες ἐπετήδευον, μὴ παρά-
 δοξον εἶναι φανῆ τὸ πάντας αὐτοῖς τὸ κάλλιστον λα-
 4 βεῖν τοὺς πολέμους τέλος. ἀπάντων γὰρ αὐτῶν τὰς
 10 ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις εὐσεβεσιτάτας φανήσονται
 ποιησάμενοι καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοὺς θεοὺς ἐσχη-
 κότες ἐν τοῖς κινδύνοις εὐμενεῖς. ἅπαντα μὲν οὖν
 ὅσα ἀνάκειται τούτοις τοῖς εἰρηνοδίκαις ἐπελθεῖν διὰ
 πληθὸς οὐ ράδιον, κεφαλαιώδει δ' ὑπογραφῇ δη-
 15 λῶσαι τοιάδ' ἔστι· φυλάττειν ἵνα μηδένα Ῥωμαῖοι
 πόλεμον ἐξενέγκωσι κατὰ μηδεμιᾶς ἐνσπόνδου πό- 391
 λεως ἄδικον, ἀρξάντων δὲ παρασπονδεῖν εἰς αὐ-
 τοὺς ἐτέρων πρεσβεύεσθαι τε καὶ τὰ δίκαια πρῶτον
 αἰτεῖν λόγῳ, ἐὰν δὲ μὴ πείθονται τοῖς ἀξιουμένοις,
 5 20 τότε ἐπικυροῦν τὸν πόλεμον. ὁμοίως δὲ καὶ ἂν ἀδικεῖ-
 σθαι τινες ὑπὸ Ῥωμαίων ἐνσπονδοὶ λέγοντες τὰ δί-
 καια αἰτῶσι, τούτους διαγινώσκειν τοὺς ἄνδρας εἴ-
 τι πεπόνθασιν ἔκσπονδον καὶ ἐὰν δόξωσι τὰ προσή-
 κοντα ἐγκαλεῖν τοὺς ἐνόχους ταῖς αἰτίαις συλλαβόντας
 25 ἐκδότους τοῖς ἀδικηθεῖσι παραδιδόναι τὰ τε περὶ
 τοὺς πρεσβευτὰς ἀδικήματα δικάζειν καὶ τὰ περὶ τὰς
 συνθήκας ὅσια φυλάττειν εἰρήνην τε ποιεῖσθαι καὶ

6 ἀγνοοῦσιν A 7 τότε Bb τε ABa 8 εἶναι B om. R
 13 ἐπεξελθεῖν c. Hertlein Hermes X p. 410 25 τὰ δὲ O
 corr. Sylburg

γεγενημένην, ἐὰν μὴ κατὰ τοὺς ἱεροὺς δόξῃ πεπερᾶ-
 χθαι νόμους, ἀκυροῦν καὶ τὰς τῶν στρατηγῶν πα-
 ρανομίας, ὅσαι περὶ τε ὄρκους καὶ σπονδὰς ἐπιτε-
 λοῦνται, διαγινώσκοντας ἀφοσιοῦσθαι, περὶ ὧν κατὰ
 τοὺς οἰκείους καιροὺς ποιήσομαι τον λόγον. τὰ δὲ ⁶₅
 περὶ τὰς ἐπικηρυκείας ὑπ' αὐτῶν γινόμενα, ὅτε τὴν
 δόξασαν ἀδικεῖν πόλιν αἰτοῖεν δίκας (ἄξιον γὰρ μηδὲ
 392 ταῦτ' ἀγνοεῖν κατὰ πολλὴν φροντίδα τῶν ὁσίων καὶ
 δικαίων γινόμενα) τοιαῦτα παρέλαβον· εἷς μὲν ἐκ τῶν
 εἰρηνοδικῶν, ὃν οἱ λοιποὶ προχειρίζαιντο, κεκοσμη- ¹⁰
 μένος ἐσθῆτι καὶ φορήμασιν ἱεροῖς, ἵνα διάδηλος ἦ
 παρὰ τοὺς ἄλλους, εἰς τὴν τῶν ἀδικούντων παρεγί-
 νετο πόλιν· ἐπιστὰς δὲ τοῖς ὀρίοις τὸν τε Δία καὶ
 τοὺς ἄλλους ἐπεκαλεῖτο θεοὺς μαρτυρόμενος ὅτι δίκας
 αἰτῶν ἦκει περὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως· ἔπειτα ὁμόσας ⁷₁₅
 ὅτι πρὸς ἀδικοῦσαν ἔρχεται πόλιν καὶ ἀρὰς τὰς με-
 γίστας εἰ ψεύδοιτο ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ τε καὶ τῇ
 Ῥώμῃ, τότ' ἐντὸς ἦει τῶν ὄρων· ἔπειτα ὄτρῳ πρώτῳ
 περιτύχοι τοῦτον ἐπιμαρτυράμενος, εἴτε τῶν ἀγροίκων
 εἴτε τῶν πολιτικῶν εἴη, καὶ τὰς αὐτὰς προσθεῖς ἀρὰς ²⁰
 πρὸς τὴν πόλιν ᾤχετο, κᾶτα πρὶν εἰς τὴν πόλιν παρ-
 ελθεῖν τὸν πυλωρὸν ἢ τὸν πρῶτον ἀπαντήσαντα ἐν
 ταῖς πύλαις τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμαρτυράμενος εἰς
 τὴν ἀγορὰν προῆει· ἐκεῖ δὲ καταστὰς τοῖς ἐν τέλει
 περὶ ὧν ἦκοι διελέγετο πανταχῆ τούς τε ὄρκους καὶ ²⁵
 τὰς ἀρὰς προστιθείς. εἰ μὲν οὖν ὑπέχοιεν τὰς δίκας ⁸

1 πεπεράχθαι ABa 6 ὅτε B ὅταν R 9 γενόμενα B
 10 προ. χειρ(ι)σαιντο B 11 διαδήλως Ba 14 μαρτυρού-
 μένος B μαρτυρόμενος del. Garrer Obs. p. 55 | δίκας <αἰ>τῶν B |
 ἦκη B | περι] ὑπὲρ Hertlein, Cobet Reiskio auctore; cf. Tegge
 Quaest. de usu praep. p. 11 not.

παραδιδόντες τοὺς ἐν ταῖς αἰτίαις, ἀπήει τοὺς ἄν-
 δρας ἀπάγων φίλος τε ἤδη γεγονῶς καὶ παρὰ φί-
 λων· εἰ δὲ χρόνον εἰς βουλὴν αἰτήσαιτο δέκα δι-393
 δους ἡμέρας παρεγίνετο πάλιν καὶ μέχρι τρίτης
 5 αἰτήσεως ἀνεδέχετο. διελθουσῶν δὲ τῶν τριάκοντα
 ἡμερῶν, εἰ μὴ παρείχεν αὐτῷ τὰ δίκαια ἢ πόλις,
 ἐπικαλεσάμενος τοὺς τε οὐρανίους καὶ καταχθονίους
 θεοὺς ἀπήει, τοσοῦτο μόνον εἰπὼν ὅτι βουλεύσεται
 9 περὶ αὐτῶν ἢ Ῥωμαίων πόλις ἐφ' ἡσυχίας. καὶ
 10 μετὰ τοῦτο ἀπέβαινον εἰς τὴν βουλὴν ἅμα τοῖς ἄλ-
 λοις εἰρηνοδίκαις παραγενόμενος ὅτι πέπρακται πᾶν
 αὐτοῖς ὅσον ἦν ὅσιον ἐκ τῶν ἱερῶν νόμων καὶ εἰ
 βούλοιντο ψηφίζεσθαι πόλεμον οὐδὲν ἔσται τὸ κω-
 λῦσον ἀπὸ θεῶν. εἰ δέ τι μὴ γένοιτο τούτων οὔτε ἢ
 15 βουλή κυρία ἦν ἐπιψηφίσασθαι πόλεμον οὔτε ὁ δῆμος.
 περὶ μὲν οὖν τῶν εἰρηνοδικῶν τοσαῦτα παρελάβομεν.

LXXIII. Τελευταῖος δ' ἦν τῆς Νόμα διατάξεως
 μερισμὸς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, ὧν ἔλαχον οἱ τὴν μεγίστην
 παρὰ Ῥωμαίοις ἱερατείαν καὶ ἐξουσίαν ἔχοντες. οὔτοι
 20 κατὰ μὲν τὴν ἑαυτῶν διάλεκτον ἐφ' ἐνὸς τῶν ἔργων
 ὃ πράττουσιν ἐπισκευάζοντες τὴν ξυλίην γέφυραν
 ποντίφικες προσαγορεύονται, εἰσὶ δὲ τῶν μεγίστων394
 2 πραγμάτων κύριοι. καὶ γὰρ δικάζουσιν οὔτοι τὰς
 ἱεράς δίκας ἀπάσας ἰδιώταις τε καὶ ἄρχουσι καὶ λει-
 25 τουργοῖς θεῶν καὶ νομοθετοῦσιν ὅσα τῶν ἱερῶν
 ἄγραφα ὄντα καὶ ἀνέθιστα *** κρίνοντες ἢ ἂν ἐπιτή-

1 ἀπειή Βα 8 τοσοῦτον Α m. pr. 12 αὐτοῖς Α
 13 κωλύσων Α κωλύον Β 15 ἐπιψηφίσει Β 18 ὧν Βb ὧν ΒaR
 20 αὐτῶν Α | ἐφ' Αa ἀφ' ΑbB 26 lacunam esse post ἀνέ-
 θιστα Reiske cognovit, qui supplevit νομίζουσιν ἀποδοχῆς ἄξια
 εἶναι· et κρίνοντες delete scripsit ἀκρουσι δὲ ἢ κ. τ. ε.

δεια τυγγάνειν αὐτοῖς φανεῖν νόμων τε καὶ ἐθισμῶν·
 τὰς τε ἀρχὰς ἀπάσας, ὅσαις θυσία τις ἢ θεραπεία
 θεῶν ἀνάκειται, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας ἐξετάξουσιν,
 ὑπηρέτας τε αὐτῶν καὶ λειτουργούς, οἷς χρῶνται
 πρὸς τὰ ἱερά, οὗτοι φυλάττουσι μηδὲν ἐξαμαρτάνειν 5
 περὶ τοὺς ἱεροὺς νόμους· τοῖς τε ἰδιώταις ὁπόσοι μὴ
 ἴσασιν τοὺς περὶ τὰ θεῖα ἢ δαιμόνια σεβασμούς, ἐξη-
 γηταὶ γίνονται καὶ προφηταὶ· καὶ εἰ τινες αἰσθῶντο
 μὴ πειθομένους ταῖς ἐπιταγαῖς αὐτῶν, ζημιούσιν πρὸς
 ἕκαστον χρῆμα ὀρῶντες, εἰσὶ τε ἀνυπεύθυνοι πάσης 10
 δίκης τε καὶ ζημίας οὔτε βουλῇ λόγον ἀποδιδόντες
 οὔτε δήμῳ, περὶ γοῦν τῶν ἱερῶν· ὥστε εἰ βούλε- 3
 395ταί τις αὐτοὺς ἱεροδιδασκάλους καλεῖν εἴτε ἱερο-
 νόμους εἴτε ἱεροφύλακας εἴτε, ὡς ἡμεῖς ἀξιούμεν,
 ἱεροφάντας, οὐχ ἀμαρτήσεται τοῦ ἀληθοῦς. ἐκλι- 15
 πόντος δέ τις αὐτῶν τὸν βίον ἕτερος εἰς τὸν ἐκεί-
 νου καθίσταται τόπον οὐχ ὑπὸ τοῦ δήμου αἰρεθεῖς,
 ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων, ὅς ἂν ἐπιτηδειότατος εἶναι
 δοκῇ τῶν πολιτῶν· παραλαμβάνει δὲ τὴν ἱερατείαν
 ὁ δοκιμασθεῖς, ἐὰν εὐόρνητες αὐτῷ τύχῳσιν οἰωνοὶ 20
 γενόμενοι. τὰ μὲν δὴ περὶ τὸ θεῖον νομοθετηθέντα 4
 ὑπὸ τοῦ Νόμα καὶ διαιεθεθέντα κατὰ τὰς συμμορίας
 τῶν ἱερῶν, ἐξ ὧν εὐσεβεστέραν συνέβη γενέσθαι τὴν

5 μηδὲν A μηδένα B 6 περὶ Ab παρὰ AaB 7 θεῖα
 ἢ τὰ θεῖα δαιμόνια B, θεῖα καὶ δαιμόνια c. Kiessling Pr. Bas.
 p. 10 9 αὐτῶν A αὐτῶν B 10 χρῆμα τὴν ἀξίαν ὀρῶντες
 c. Reiske | ἂν ὑπεύθυνοι Ba 12 γοῦν Kiessling Pr. Bas.
 p. 10 οὖν O | ἱερῶν Kiessling l. l. ἱερέων O | εἴτε c. Cobet
 Obs. p. 54 13 τις om. Ba | καλεῖν om. B 15 ἱεροφάντας
 λέγειν Bb | ἐκλείποντος O 19 δοκεῖ B 21 τὸ θεῖον B
 τοῦ θείου R

πόλιν, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλάττωσι τὰ μέγιστα καὶ φανερώτατα ταῦτ' ἦν.

LXXIII. Τὰ δ' εἰς εὐτέλειάν τε καὶ σωφροσύνην ἄγοντα τὸν ἐκάστου βίον καὶ εἰς ἐπιθυμίαν καταστήσαντα τῆς φυλαττούσης ἐν ὁμοιοῖα τὴν πόλιν δικαιοσύνης πλείστα ὅσα, τὰ μὲν ἐγγράφοις περιληφθέντα νόμοις, τὰ δ' ἔξω γραφῆς εἰς ἐπιτηδεύσεις ἀχθέντα καὶ συνασκήσεις χρονίους· ὑπὲρ ὧν ἀπάντων μὲν πολὺ ἂν ἔργον εἶη λέγειν, ἀρκέσει δὲ δύο τὰ μεγίστης μνήμης τυχόντα τεκμήρια καὶ τῶν ἄλλων γενέσθαι· τῆς μὲν αὐταρκειᾶς καὶ τοῦ μηδένα τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμεῖν ἢ περὶ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν κτήσεων νομοθεσία. κελεύσας γὰρ ἐκάστῳ περιγράψαι τὴν ἑαυτοῦ κτῆσιν καὶ στήσαι λίθους ἐπὶ τοῖς ὄροις ἱερὸς ἀπέδειξεν ὀρίου Διὸς τοὺς λίθους, καὶ θυσίας ἔταξεν αὐτοῖς ἐπιτελεῖν ἅπαντας ἡμέρα τακτῆ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὸν τόπον συνερχομένους, ἑορτὴν ἐν τοῖς πάνυ τιμίαν [καὶ] τὴν τῶν ὀρίων θεῶν καταστήσάμενος. ταύτην Ῥωμαῖοι Τερμινάλια καλοῦσιν ἐπὶ τῶν τερμόνων καὶ τοὺς ὄρους αὐτοὺς ἐνὸς ἀλλαγῆ γράμματος παρὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον ἐκφέροντες τέρμινας προσαγορεύουσιν. εἰ δέ τις ἀφανίσειεν ἢ μεταθείη τοὺς ὄρους, ἱερὸν ἐνομοθέτησεν εἶναι τοῦ θεοῦ τὸν τούτων τι διαπραξάμενον, ἵνα τῷ βουλομένῳ κτείνειν αὐτὸν ὡς ἱερόσυλον ἢ τε ἀσφάλεια καὶ τὸ καθαροῦ μιάσματος εἶναι προσῆ. τοῦτο

1 ἐλάττωσιν A 3 τελείαν A 4 ἀγαγόντα c. Bücheler
 12 <αἰτία> ῥ c. Reiske 18 ταῖς O τοῖς Meineke | καὶ del. Bücheler
 19 καταστησάμενοις Ba 20 ἀπὸ Ab | αὐτῆς B
 22 τέρμινας A 25 ἢ τε c. Reiske 26 τὸ] τῷ Ba

ὁ οὐκ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν κατεστήσατο μόνον κτήσεων τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων, ὅροις κακείνας περιλαβών, ἵνα καὶ τὴν Ῥωμαίων γῆν ἀπὸ τῆς ἀστυγείτονος ὅριοι διαιρῶσι θεοὶ καὶ τὴν κοινὴν ἀπὸ τῆς ἰδίας. τοῦτο μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων 5 φυλάττουσι Ῥωμαῖοι [τοῦ χρόνου] μνημεῖα τῆς ὀσίας αὐτῆς ἕνεκα. θεοὺς τε γὰρ ἡγοῦνται τοὺς τέρμονας καὶ θύουσιν αὐτοῖς ὅσέτη τῶν μὲν ἐμψύχων οὐδὲν (οὐ γὰρ ὄσιον αἱμάττειν τοὺς λίθους) πελάνους δὲ 398 δημητρίους καὶ ἄλλας τινὰς καρπῶν ἀπαρχάς. ἐχρῆν δὲ καὶ τὸ ἔργον ἔτι φυλάττειν πιστὸν αὐτούς, οὗ χάριν θεοὺς ἐνόμισε τοὺς τέρμονας ὁ Νόμας, ἱκανομένους τοῖς ἑαυτῶν κτήμασι, τῶν δ' ἄλλοτρίων μήτε βία σφετεριζομένους μηδὲν μήτε δόλω. νῦν δ' οὐχ ὡς ἄμεινον οὐδ' ὡς οἱ πρόγονοι παρέδοσαν ὀρίζουσί 15 τινες ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων τὰ οἰκεία, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῖς ὄρος τῶν κτήσεων οὐχ ὁ νόμος, ἀλλ' ἡ πάντων ἐπιθυμία, πρᾶγμα οὐ καλόν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων [ἐν] ἑτέροις παρίεμεν σκοπεῖν.

LXXV. Ὁ δὲ Νόμας εἰς μὲν εὐτέλειαν καὶ σω- 20 φροσύνην διὰ τοιούτων συνέστειλε νόμων τὴν πόλιν,

3 κακείνας B κακεῖνα R 5 τούτου c. Schmitz p. 16
6 τοῦ χρόνου del. Bb τοῦ νόμου c. Bücheler, τοῦ ἀρχαίου vel
τοῦ τότε χρόνου c. Reiske, ex depravata voce τερμινάλια lectio
Casaubono orta videtur esse 8 ὅσ' ἔτη Bb ὅστε Ba ὅστη A
9 πελανοὺς A 10 δῆμητρος O corr. Meineke 11 *ἀπυ-
τουάσου A ἀπ(αν)τον.. οὐ B sed ^ε add. Bb αὐτὸ οὐ Sylburg,
αὐτοὺς οὐ Canter, ἀπαντας Reiske, αὐτοὺς ὅτου Portus, ἀπὸ
τοῦ ἴσου Ambrosch, Sintenis Em. Dion. I p. 20 12 ἐνόμι-
σαν O corr. Bücheler | ὁ Νόμας Bücheler ὀνομάσαι Ba ὀνο-
μάσαι BbR | ἱκανομένους haud dubie corruptum est ἱκανο-
μένοις Ba ἀρκουμένους c. Kayser Ann. phil. 1861 p. 9 18 ἐν
delevit Stephanus 21 συνέστ(ειλ)ε B συνέστησε R

εἰς δὲ τὴν περὶ τὰ συμβόλαια δικαιοσύνην ὑπηγάγετο
 πρᾶγμα ἐξευρῶν ἠγνοημένον ὑπὸ πάντων τῶν κατα-
 στησαμένων τὰς ἐλλογίμους πολιτείας. ὁρῶν γὰρ ὅτι
 τῶν συμβολαίων τὰ μὲν ἐν φανερωῷ καὶ μετὰ μαρτύ-
 5 ρων πραττόμενα ἢ τῶν συνόντων αἰδῶς φυλάττει, 399
 καὶ σπάνιοί τινές εἰσιν οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀδικοῦν-
 τες, τὰ δὲ ἀμάρτυρα πολλῷ πλείω τῶν ἐτέρων ὄντα
 μίαν ἔχει φυλακὴν τὴν τῶν συμβαλόντων πίστιν,
 περὶ ταύτην ᾤετο δεῖν σπουδάσαι παντὸς ἄλλου μά-
 2 λιστα καὶ ποιῆσαι θείων σεβασμῶν ἀξίαν. Δίκην μὲν
 10 γὰρ καὶ Θέμιν καὶ Νέμεσιν καὶ τὰς καλουμένας παρ'
 Ἑλλησιν Ἐρινύας καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια ὑπὸ τῶν
 πρότερον ἀποχρώντως ἐκτεθειῶσθαί τε καὶ καθω-
 σιῶσθαι ἐνόμισε, Πίστιν δέ, ἧς οὔτε μεῖζον οὔτε ἱερώ-
 15 τερον πάθος ἐν ἀνθρώποις οὐδέν, οὔπω σεβασμῶν
 τυγχάνειν οὔτ' ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν πόλεων πράγμα-
 3 σιν οὔτ' ἐν τοῖς ἰδίοις. ταῦτα δὴ διανοηθεὶς πρῶ-
 τος ἀνθρώπων ἱερὸν ἰδρύσατο Πίστεως δημοσίας καὶ
 θυσίας αὐτῇ κατεστήσατο, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις
 20 θεοῖς, δημοτελεῖς. ἔμελλε δὲ ἄρα σὺν χρόνῳ τὸ
 κοινὸν τῆς πόλεως ἦθος πιστὸν καὶ βέβαιον πρὸς
 ἀνθρώπους γενόμενον τοιούτους ἀπεργάσασθαι καὶ
 τοὺς τῶν ιδιωτῶν τρόπους. οὔτω γοῦν σεβαστόν τι
 πρᾶγμα καὶ ἀμίαντον ἐνομίσθη τὸ πιστόν, ὥστε ὄρ-400
 25 κουν τε μέγιστον γενέσθαι τὴν ἰδίαν ἐκάστῳ πίστιν
 καὶ μαρτυρίας συμπάσης ἰσχυροτάτην, καὶ ὁπότε ὑπὲρ

1 τὴν om. A | ὑπήγαγε τὸ B 9 παντὸς Ba 12 ἐριν-
 ννας Bb 13 προτέρων Ba 16 τυγχάνει A 17 ταῦτα
 δὴ Kiessling τ. δὲ O 21 πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους c. Reiske
 πρὸς ἀλλήλους c. Kayser Ann. phil. 1861 p. 5 23 γε οὖν O

ἀμαρτύρου συναλλάγματος ἀμφίλογόν τι γένοιτο ἐνὶ
 πρὸς ἓνα, ἢ διαιροῦσα τὸ νεῖκος καὶ προσωτέρω
 χωρεῖν οὐκ ἔῴσα τὰς φιλονεικίας ἢ θατέρου τῶν
 διαδικαζομένων αὐτῶν πίστις ἦν, αἶ τε ἀρχαὶ καὶ τὰ
 δικαστήρια τὰ πλεῖστα τῶν ἀμφισβητημάτων τοῖς ἐκ 5
 τῆς πίστεως ὄροκοις διήτων. τοιαῦτα μὲν δὴ σωφρο- 4
 σύνης τε παρακλητικὰ καὶ δικαιοσύνης ἀναγκαστήρια
 ὑπὸ τοῦ Νόμα τότε ἐξευρεθέντα κοσμιωτέραν οἰκίας
 τῆς κράτιστα οἰκουμένης τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἀπειρ-
 γάσατο. 10

LXXVI. Ἄ δὲ μέλλω νῦν λέγειν ἐπιμελῆ τε αὐ-
 τὴν ἀπέδωκε τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐργά-
 τιν. ἐνθυμούμενος γὰρ ὁ ἀνὴρ, ὅτι πόλιν τὴν μέλ-
 λουσαν ἀγαπήσειν τὰ δίκαια καὶ μενεῖν ἐν τῷ σῶφρο-
 βίῳ τῆς ἀναγκαίου δεῖ χορηγίας εὐπορεῖν, διεῖλε 15
 401 τὴν χώραν ἅπασαν εἰς τοὺς καλουμένους πάγους καὶ
 κατέστησεν ἐφ' ἐκάστου τῶν πάγων ἄρχοντα ἐπίσκο-
 πόν τε καὶ περίπολον τῆς ἰδίας μοίρας. οὗτοι γὰρ 2
 περιόντες θαμινὰ τοὺς εὖ τε καὶ κακῶς εἰργασμένους
 τῶν ἀγρῶν ἀπεγράφοντο καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπέ- 20
 φαινον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐπιμελεῖς γεωργοὺς ἐπαίνοις
 τε καὶ φιλανθρωπίαις ἀνελάμβανε, τοὺς δὲ ἀργοὺς
 [γεωργοὺς] ὀνειδίζων τε καὶ ζημιῶν ἐπὶ τὸ θεραπεύειν
 ἄμεινον τὴν γῆν προὔτρέπετο. τοιγάρτοι πολέμων τε
 ἀπηλλαγμένοι καὶ τῶν κατὰ πόλιν πραγμάτων σχο- 25
 λὴν πολλὴν ἄγοντες ἀργίας τε καὶ βλακειάς σὺν αἰ-

4 δικαζομένων Cobet Obs. p. 55 6 διητωντο· ταῦτα B
 διήτων· ταῦτα R corr. Kiessling 12 ἐργάτην Ba 14 μέ-
 νειν O corr. Kiessling 19 περιόντες Bb 20 ὑπεγράφοντο B
 23 γεωργοὺς del. Meineke, Bücheler 24 προὔτρέποντο Ba

σχύνη τίνοντες δίκας αὐτουργοὶ πάντες ἐγίνοντο καὶ
 τὸν ἐκ γῆς πλοῦτον ἀπάντων ὄντα [πλούτων] δικαιοτά-
 του τῆς στρατιωτικῆς καὶ οὐκ ἐχούσης τὸ βέβαιον εὐ-
 3 πορίας γλυκύτερον ἐτίθεντο. τῷ δὲ Νόμῳ περιῆν ἐκ
 5 τούτων φιλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, ζηλοῦ-
 σθαι δ' ὑπὸ τῶν περιοίκων, μνημονεύεσθαι δ' ὑπὸ 402
 τῶν ἐπιγινομένων· δι' ὧν οὔτε στάσις ἐμφύλιος τὴν
 πολιτικὴν ἔλυσεν ὁμόνοιαν, οὔτε πόλεμος ἀλλοεθνῆς
 ἐκ τῶν κρατίστων καὶ θανατασιωτάτων τὴν πόλιν
 10 ἐπιτηδευμάτων ἐκίνησε. τοσοῦτον γὰρ ἀπέσχον οἱ
 περιοικοὶ τὴν ἀπόλεμον ἡσυχίαν Ῥωμαίων ἀφορμὴν
 τῆς κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεως ὑπολαβεῖν, ὥστε καὶ εἴ-
 τις αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους συνέστη πόλεμος δια-
 λακτικῆρας ἐποιοῦντο Ῥωμαίους καὶ ἐπὶ διαιτητῇ Νόμῳ
 4 15 τὰς ἐχθρας διαλύειν ἠξίου. τοῦτον <οὔν> οὐκ ἂν
 αἰσχυνθεῖν ἐγὼ τὸν ἄνδρα τῶν ἐπ' εὐδαιμονία δια-
 βοηθέντων ἐν τοῖς πρώτοις καταριθμεῖν. γένους τε
 γὰρ ἔφν βασιλείου καὶ μορφῆς ἀπέλαυσε βασιλικῆς
 παιδείαν τε οὐ τὴν περὶ λόγους ἄχρηστον ἤσκησεν,
 20 ἀλλ' ἐξ ἧς εὐσεβεῖν ἔμαθε καὶ τὰς ἄλλας ἐπιτηδεύειν
 5 ἀρετάς. ἡγεμονίαν δὲ τὴν Ῥωμαίων παραλαβεῖν ἠξιώ-
 θη νέος ὢν κατὰ κλέος ἀρετῆς ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ κλητος
 ἀχθεὶς καὶ διετέλεσε παιδομένοις ἅπαντα τὸν βίον 403
 τοῖς ἀρχομένοις χρώμενος· ἡλικίας δ' ἐπὶ μήκιστον

1 τείνοντες B | ἐγίνοντο Bb ἐγένοντο R 2 πλούτων de-
 levit Kiessling, Reudler Tirot. p. 25 4 νόμῳ om. A 7 δι'
 ὧν B δι' ὧν R 10 τοσοῦτο? 14 διαιτητῇ Stephanus
 διαίτη τῇ O 15 τοῦτον οὔν vel δὴ vel μὲν δὴ aut ἄρα c.
 Stephanus 18 καὶ B om. R | μορφῆς ἄ. B μορφῆς τε ἄ. R |
 ἀπ(ῆ)λανσε B 19 παιδείαν τε οὔτε περὶ A | λόγους Step-
 hanus λόγον O

ἤλασεν ὀλόκληρος οὐδὲν ὑπὸ τῆς τύχης κακῶθεις
καὶ θανάτων τὸν ῥᾶστων ἐτελεύτησεν ὑπὸ γήρως
μαρανθείς, ὁμοίου παραμείναντος αὐτῷ τοῦ συγ-
κληρωθέντος ἐξ ἀρχῆς δαίμονος ἕως ἐξ ἀνθρώπων
ἠφανίσθη, βιώσας μὲν ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη, βασι- 5
λεύσας δὲ τρία καὶ τετταράκοντα, γενεὰν δὲ καταλι-
πών, ὡς μὲν οἱ πλείους γράφουσιν, υἱοὺς τέτταρας
καὶ θυγατέρα μίαν, ὧν ἔτι σώζεται τὰ γένη, ὡς δὲ
Γέλλιος Γναῖος ἱστορεῖ θυγατέρα μόνην, ἐξ ἧς ἐγένε-
νετο Ἄγκος Μάρκιος ὁ τρίτος ἀπ' ἐκείνου γενόμενος 10
Ῥωμαίων βασιλεύς. τελευτήσαντι δ' αὐτῷ πένθος 6
μέγα προὔθετο ἢ πόλις καὶ ταφὰς ἐποιήσατο λαμ-
προτάτας. κεῖται δ' ἐν Ἰανίκλῳ πέραν τοῦ Τεβέριος
ποταμοῦ. καὶ τὰ μὲν περὶ Πομπιλίου Νόμα τοσαῦτα
παρελάβομεν. 15

10 ὁ om. B 11 τελευτήσαντι B τελευτήσαντος R 13 τοῦ
om. B 14 νόματος ταῦτα Ba

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΛΙΚΑΡΝΑCΕΩC Β ρΩΜΑΪΚ ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑC: —
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΛΙΚΑΡΝΑCΕΩC Γ ρΩΜΑΪΚΗC ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑC A
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Β ΔΛΙΚΑΡΝΑCΕΩC ρΩΜΑΪΚΗC ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑC: —
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Γ B

Τελευτήσαντος δὲ Πομπιλίου γενομένη πάλιν ἡ
 βουλὴ τῶν κοινῶν κυρία μένειν ἔγνω ἐπὶ τῆς αὐτῆς
 πολιτείας, οὐδὲ τοῦ δήμου γνώμην λαβόντος ἑτέραν,
 καὶ καθίστησιν ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἄρξοντας
 5 τὴν μεσοβασίλειον ἀρχὴν εἰς ὠρισμένον τινὰ ἡμερῶν
 ἀριθμόν, ὑφ' ὧν ἀποδείκνυται βασιλεύς, ὃν ἅπας
 ὁ δῆμος ἡξίου, Τύλλος Ὀστίλιος γένους ὧν τοιοῦδε
 2 ἐκ πόλεως Μεδυλλίας, ἦν Ἀλβανοὶ μὲν ἔκτισαν,
 Ῥωμύλος δὲ κατὰ συνθήκας παραλαβὼν Ῥωμαίων⁴⁰⁵
 10 ἐποίησεν ἀποικίαν, ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ χρήμασι δυνα-
 τὸς Ὀστίλιος ὄνομα μετενεγκάμενος εἰς Ῥώμην τὸν
 βίον ἄγεται γυναικὰ ἐκ τοῦ Σαβίνων γένους Ἐρσιλίου
 θυγατέρα τὴν ὑφηγησαμένην ταῖς ὁμοεθνεῖσι πρε-
 σβεῦσαι πρὸς τοὺς πατέρας ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, ὅτε
 15 Σαβῖνοι Ῥωμαίοις ἐπολέμουν, καὶ τοῦ συνελθεῖν εἰς
 φιλίαν τοὺς ἡγεμόνας αἰτιωτάτην γενέσθαι δοκοῦσαν.

5 ὠρισμένον Ba 7 ὀστίλλιος A ὀστίλλιος B 8 μεδυ-
 λαίας A μεδυμίας Ba μεδυλλείας Bb | ἔκτησαν A 10 ἀποι-
 κίαν B ἀποικον R 11 στίλλιος A τύλλιος B 12 ἔρουιλίου A
 σερουιλίου B 14 ὑπὸ τῶν A

οὗτος ὁ ἀνὴρ πολλοὺς συνδιενέγκας Ῥωμύλῳ πολέ-
 μους καὶ μεγάλα ἔργα ἀποδειξάμενος ἐν ταῖς πρὸς
 Σαβίνους μάχαις, ἀποθνήσκει καταλιπὼν παιδίον μο-
 νογενὲς καὶ θάπτεται πρὸς τῶν βασιλέων ἐν τῷ
 κρατίστῳ τῆς ἀγορᾶς τόπῳ στήλης ἐπιγραφῇ τὴν 5
 406 ἀρετὴν μαρτυροῦσης ἀξιωθεῖς. ἐκ δὲ τοῦ μονογενοῦς 3
 παιδὸς εἰς ἄνδρας ἀφικομένου καὶ γάμον ἐπιφανῆ
 λαβόντος υἱὸς γίνεται Τύλλος Ὀστίλιος ἀνὴρ δρα-
 στήριος, ὃς ἀπεδείχθη βασιλεὺς ψήφῳ τε πολιτικῇ
 διενεχθεῖσῃ περὶ αὐτοῦ κατὰ νόμους καὶ τοῦ δαιμο- 10
 νίου δι' οἰωνῶν αἰσίων ἐπικυρώσαντος τὰ δύξαντα τῷ
 δήμῳ. ἔτος δὲ ἦν ἐν ᾧ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν ὁ
 δευτέρως ἐνιαυτὸς τῆς ἐβδόμης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιά-
 δος, ἣν ἐνίκα στάδιον Εὐρυβάτης Ἀθηναῖος ἄρχοντας 4
 <Ἀθήνησι> Λεωστράτου. οὗτος ἔργον ἀπάντων μεγα- 15
 λοπρεπέστατον ἀποδειξάμενος αὐτὸς εὐθύς ἅμα τῷ
 παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν ἅπαν τὸ θητικὸν τοῦ δήμου
 καὶ ἄπορον οἰκεῖον ἔσχεν. ἦν δὲ τοιόνδε· χώραν εἶχον
 ἐξαίρετον οἱ πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς πολλὴν καὶ ἀγαθὴν,
 ἐξ ἧς ἀναιρούμενοι τὰς προσόδους ἱερὰ τε θεοῖς ἐπετέ- 20
 λουν καὶ τὰς εἰς τὸν ἴδιον βίον ἀφθόνοους εἶχον εὐ-
 πορίας, ἣν ἐκτήσατο μὲν Ῥωμύλος πολέμῳ τοὺς τότε
 κατασχόντας ἀφελόμενος, ἐκείνου δὲ ἄπαιδος ἀποθα-
 νόντος Πομπίλιος Νόμας ὁ μετ' ἐκείνον βασιλεύσας
 ἔκαρπουτο· ἦν δὲ οὐκέτι δημοσία κτῆσις, ἀλλὰ τῶν 25
 407 αἰ βασιλέων κληῖρος. ταύτην ὁ Τύλλος ἐπέτρεψε τοῖς 5

8 ὀστίλλιος AB 10 διενεχθεῖς A 15 Ἀθήνησι addi-
 dit Kiessling | λεοστράτου B | πάντων O 16 μεγαλοπρεπέστα-
 τον B μεγαλοπρεπέστερον R | ἐπιδειξάμενος Bb 22 τότε del.
 Cobet Obs. p. 55 24 ἐκείνου A ἐκείνων Ba 26 τύλλιος Ba

μηδένα κληρον ἔχουσι Ῥωμαίων κατ' ἄνδρα διανεί-
 μασθαι, τὴν πατρῶαν αὐτῶ κτηῆσιν ἀρκοῦσαν ἀπο-
 φαίνων εἰς τε τὰ ἱερά καὶ τὰς τοῦ βίου δαπάνας.
 ταύτη δὲ τῇ φιλανθρωπία τοὺς ἀπόρους τῶν πολιτῶν
 5 ἀνέλαβε παύσας λατρεύοντας ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις· ἵνα
 δὲ μηδὲ οἰκίας ἄμοιρος εἴη τις προσετείχισε τῇ πόλει
 τὸν καλούμενον Καλλίον λόφον, ἔνθα ὅσοι Ῥωμαίων
 ἦσαν ἀνέστιοι λαχόντες τοῦ χωρίου τὸ ἀρκοῦν κατε-
 σκευάσαντ' οἰκίας, καὶ αὐτὸς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τὴν
 10 οἰκησιν εἶχεν. πολιτικὰ μὲν δὴ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς
 ἔργα παραδίδεται λόγου ἄξια·

II. πολεμικὰ δὲ πράξεις πολλὰ μὲν καὶ ἄλλαι
 μνημονεύονται, <μέγιστα δὲ> περὶ ὧν ἔρχομαι λέξων
 τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀλβανούς πο-
 15 λέμου. αἴτιος δὲ τοῦ διαστῆναι τὰς πόλεις καὶ λῦσαι
 τὸ συγγενὲς ἀνὴρ Ἀλβανὸς ἐγένετο Κλοίλιος ὄνομα
 τῆς μεγίστης ἀρχῆς ἀξιώθεις, ὃς ἀχθόμενος ἐπὶ τοῖς
 408 Ῥωμαίων ἀγαθοῖς καὶ κατέχειν τὸν φθόνον οὐ δυνά-
 μενος φύσει τε αὐθάδης καὶ ὑπομαργότερος ὢν ἐκ-
 20 πολεμῶσαι τὰς πόλεις ἔγνω πρὸς ἀλλήλας. οὐχ ὀρῶν
 δὲ ὅπως ἂν πείσειε τοὺς Ἀλβανούς στρατὸν αὐτῶ κατὰ
 Ῥωμαίων ἄγειν ἐπιτρέψαι μῆτε δικαίας ἔχοντι προ-
 φάσεις μῆτε ἀναγκαίας, μηχανᾶται δὴ τι τοιόνδε· τοῖς
 ἀπορωτάτοις Ἀλβανῶν καὶ θρασυτάτοις ἐφῆκε λη-

2 αὐτῶ B 7 κ(έ)λιον B κέλιον A | ὡς οἱ Ba 8 κατε-
 σκευάσαν O corr. Smit Obs. p. 8 10 εἶχε. B ἔχειν A 11 πα-
 ραδίδεται B παραδίδονται R παραδέδοται (?) Sintenis Em.
 Dion. II p. 10 12 <μὲν> B τε R | τε καὶ καλαὶ Stephanus
 vel μεγάλα Sylburg et Portus 13 μέγιστα δὲ add. Sinte-
 nis l. l. 16 κλοίλιος A κ(αί)κιος ἢ ^{ουλί}ιος B 17 ὡς Ba
 21 αὐτῶ B 23 δὴ τι Bb τι Ba δέ τι A 24 τῶν Ἀλβα-
 νῶν O praeter B

στεύειν τοὺς Ῥωμαίων ἀγροὺς ἄδειαν ὑπισχνούμενος
καὶ παρεσκεύασε πολλοὺς ἀκίνδυνα κέρδη διώκοντας,
ὧν οὐδὲ κωλυόμενοι ὑπὸ τοῦ δέους ἀποστήσεσθαι
409 ἔμελλον, ἐμπλήσαι πολέμου ληστρικοῦ τὴν ὄμορον.
τοῦτο δ' ἔπραττε κατὰ λογισμὸν οὐκ ἀπεικία, ὡς τὸ ³₅
ἔργον ἐμαρτύρησε. Ῥωμαίους μὲν γὰρ οὐκ ἀνέξεσθαι
τὰς ἀρπαγὰς ὑπελάμβανεν, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὄπλα χωρή-
σειν, αὐτῶ δ' ἐξουσίαν ἔσεσθαι κατηγορεῖν αὐτῶν
πρὸς τὸν δῆμον ὡς ἀρχόντων πολέμου, Ἀλβανῶν δὲ
τοὺς πλείστους φθονοῦντας τοῖς ἀποίκιοις τῆς εὐτυ- 10
χίας δέξεσθαι τὰς διαβολὰς ἀσμένους καὶ τὸν κατ'
αὐτῶν πόλεμον ἐξοίσειν, ὅπερ καὶ συνέβη. ἀγόντων 4
γὰρ καὶ φερόντων ἀλλήλους τῶν κακουργοτάτων ἐξ
ἐκατέρας πόλεως καὶ στρατιᾶς ποτε Ῥωμαϊκῆς ἐμβα-
λούσης εἰς τὴν Ἀλβανῶν, ὑφ' ἧς πολλοὶ τῶν ληστῶν 15
οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ συνελήφθησαν, συγκαλέ-
σας τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν ὁ Κλοίλιος, ἐν ἧ' πολλὴν
ἐποιήσατο τῶν Ῥωμαίων κατηγορίαν, τραυματίας τε
συχνοὺς ἐπιδεικνύμενος καὶ τοὺς προσήκοντας τοῖς
ἠρπασμένοις ἢ τεθνηκόσι παράγων καὶ πλείω τῶν 20
410 γεγονότων ἐπικαταψευδόμενος, πρεσβείαν πέμπειν
πρῶτον ἐψηφίσατο δίκας αἰτήσουσαν τῶν γεγονότων·
ἐὰν δὲ ἀγνωμονῶσι Ῥωμαῖοι τότε τὸν πόλεμον ἐπ'
αὐτοὺς ἐκφέρειν.

III. Ἀφικομένων δὲ τῶν πρεσβευτῶν εἰς Ῥώμην 25
ὑποπτεύσας ὁ Τύλλος, ὅτι δίκας αἰτήσοντες ἦκοιεν,

3 ὧν οὐδὲ AB | ἀποστήσεσθαι Bb ἀποτήσεσθαι Ba ἀπο-
τίσεσθαι A 5 δὲ πρᾶττει BaR 9 Ἀλβανῶν Reiske λαβῶν AB
11 δέξασθαι O corr. Stephanus 14 ἐκατέρας Kiessling,
ἐκάστης O | στρατιᾶς B στρατείας R 15 Ἀλβανῶν Grasberger
Phil. XXVIII p. 547 Ἀλβανῆν O 17 Κοίλιος AB

αὐτὸς τοῦτο ποιῆσαι πρότερος ἐγνώ περιστῆσαι βου-
 λόμενος εἰς ἐκείνους τὴν αἰτίαν τοῦ λύειν τὰ πρὸς
 τὴν ἀποικίαν συγκείμενα. συνθῆκαι γὰρ ἦσαν ταῖς
 πόλεσιν ἐπὶ Ῥωμύλου γενόμεναι τὰ τε ἄλλα ἔχουσαι
 5 δίκαια καὶ ἵνα μηδετέρα πολέμου ἄρχῃ· ἡ δ' ἐγκα-
 λούσα ὅ τι δὴ ποτε ἀδίκημα δίκας αἰτοῖ παρὰ τῆς
 ἀδικούσης, εἰ δὲ μὴ τυγχάνοι τότε τὸν ἐξ ἀνάγκης
 ἐπιφέρου πόλεμον, ὡς λελυμένων ἤδη τῶν σπονδῶν.
 2 φυλαττόμενος δὲ τὸ μὴ προτέρους αἰτηθέντας δίκας
 10 Ῥωμαίους ἀντειπεῖν, ἔπειτα ὑπαιτίους Ἀλβανοῖς γε-
 νέσθαι, προσέταξε τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ἑαυτοῦ
 φίλων τοὺς Ἀλβανῶν πρέσβεις ξενίζειν ἀπάσῃ φιλο-
 φροσύνῃ καὶ κατέχειν ἔνδον παρ' ἑαυτοῖς· αὐτὸς δ'
 ἐν ἀσχολίαις εἶναι τισὶν ἀναγκαίοις σκηψάμενος διε-411
 3 κρούσατο τὴν πρόσοδον αὐτῶν. τῇ δ' ἔγγιστα νυκτὶ
 15 Ῥωμαίων ἄνδρας ἐπιφανεῖς ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἄ-
 χρῆ πρᾶττειν ἀπέστειλεν εἰς Ἄλβαν ἅμα τοῖς εἰρη-
 νοδίκαις αἰτήσοντας ὑπὲρ ὧν ἠδίκηντο Ῥωμαῖοι δίκας
 παρ' Ἀλβανῶν λαβεῖν, οἳ πρὶν ἤλιον ἀνίσχειν δια-
 20 νύσαντες τὴν ὁδὸν πληθυνούσης τῆς ἐωθινῆς ἀγορᾶς
 ἐντυγχάνουσι τῷ Κλοιλίῳ κατ' ἀγορὰν ὄντι καὶ δι-
 εξιόντες ὅσα ἠδίκηντο Ῥωμαῖοι πρὸς Ἀλβανῶν ἠξίου
 4 πρᾶττειν τὰ συγκείμενα ταῖς πόλεσιν. ὁ δὲ Κλοί-
 λιος, ὡς Ἀλβανῶν προτέρων ἀπεσταλκώτων εἰς Ῥώ-
 25 μην τοὺς αἰτήσοντας δίκας καὶ μηδὲ ἀποκρίσεως

3 συγκείμεναι ABa 5 post ἄρχῃ plenius distinxi
 6 δίκας αἰ το. B δικάσεται R δίκας αἰτοῖ Bücheler 12 πάσῃ O
 14 τισὶν ἀναγκαίαις εἶναι B 19 ἀνίσχειν Bb ἀνασχεῖν BaR
 20 πληθυνούσης B πληθούσης R 21 κοιλίῳ O 22 πρὸς B
 παρ' A 23 κούλιος BbR et sic semper 24 προτέρων
 Kiessling, Sintenis Em. Dion. II p. 3 πρότερον O

ἡξιωμένων, ἀπιέναι τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν ὡς
 παραβεβηκότας τὰς ὁμολογίας καὶ προεῖπεν αὐτοῖς τὸν
 πόλεμον. ἀπαλλαττόμενος δὲ ὁ τῆς πρεσβείας ἡγε-
 μῶν τοῦτ' ἡξίωσεν ἀκοῦσαι παρ' αὐτοῦ μόνον, εἰ
 παραβαίνειν τὰς σπονδὰς ὁμολογεῖ τοὺς προτέρους 5
 αἰτηθέντας δίκας καὶ μηδὲν ὑπομείναντας ποιεῖν τῶν
 412 ὁσίων. ὁμολογήσαντος δὲ τοῦ Κλοιλίου Μαρτύρομαι 5
 τοίνυν, ἔφη, τοὺς θεοὺς, οὓς ἐποιησάμεθα τῶν σπον-
 δῶν μάρτυρας, ὅτι Ῥωμαίοις οὐ τυχούσι τῶν δικαίων
 προτέροις ὅσιος ὁ κατὰ τῶν παραβάντων τὰς σπον- 10
 δὰς πόλεμος ἔσται, οἱ δὲ πεφευγότες τοῦτο τὸ δίκαιον
 ὑμεῖς ἐστε, ὡς αὐτὰ τὰ ἔργα δηλοῖ. πρότεροί τε γὰρ
 αἰτηθέντες τὸ δίκαιον οὐχ ὑπέσχετε καὶ πρότερον τὸν
 πόλεμον ἡμῖν προειρήκατε. τοιγάρτοι τοὺς ἀμννου-
 μένους ὑμᾶς προσδέχεσθε μετὰ τῶν ὄπλων οὐκ εἰς 15
 μακρὰν. ταῦτα παρὰ τῶν πρεσβευτῶν ἀφικομένων 6
 εἰς Ῥώμην ἀκούσας ὁ Τύλλος, τότε τοὺς Ἀλβανοὺς
 προσάγειν ἐκέλευσε καὶ περὶ ὧν ἤκουσι λέγειν. ἀπαγ-
 γειλάντων δ' αὐτῶν ὅσα προσέταξεν ὁ Κλοίλιος καὶ
 τὸν πόλεμον ἀπειλούντων εἰ μὴ τεύξονται τῆς δίκης, 20
 Ἐγὼ πρότερος ὑμῶν, ἔφη, τοῦτο πεποίηκα καὶ μηδὲν
 εὐρόμενος ὧν ἐκέλευον αἱ συνθῆκαι
 [φαίνονται παρ' ὑμῶν προτέρων αὐταὶ λελυμένα τε
 καὶ μηθενὸς λόγου ἡξιωμένα· ὅθεν δὴ] τὸν ἀναγ-
 413 καῖόν τε καὶ δίκαιον Ἀλβανοῖς παραγγέλλω πόλεμον. 25

III. Μετὰ δὲ τὰς προφάσεις ταύτας παρεσκευά-

1 τοὺς Ῥωμαίων O corr. Sylburg 10 προτέροις αἰτοῦσιν
 c. Bücheler 14 ἀμννομένων AB 22 uncis inclusa om. AB
 cum spatio hemiversus, def. Cobet Obs. p. 56 25 παραγγέλλω B ἀναγγέλλω A

ζοντο ἀμφοτέροι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, οὐ μόνον τὰς οἰκείας καθοπλίζοντες δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ τὰς παρὰ τῶν ὑπηκόων ἐπικαλούμενοι· ὡς δὲ πάντα ἦν αὐτοῖς εὐτρεπῆ συνήεσαν ὁμόσε καὶ καταστρατοπεδεύονται

5 τετταράκοντα τῆς Ῥώμης σταδίου ἀποσχόντες· οἱ μὲν Ῥαβανοὶ περὶ τὰς καλουμένας Κλοιλίας τάφρους (φυλάττουσι γὰρ ἔτι τὴν τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὰς ἐπίκλησιν) Ῥωμαῖοι δὲ ὀλίγον ἐνδοτέρω τὸν ἐπιτη-

2 δειότατον εἰς στρατοπεδείαν τόπον ἐκλεξάμενοι. ἐπεὶ

10 δὲ συνειδὸν ἀλλήλων ἀμφοτέροι τὰς δυνάμεις οὔτε πλήθει λειπομένας οὔτε ὀπλισμοῖς εὐτελεῖς οὔτε ταῖς ἄλλαις παρασκευαῖς οὔσας εὐκαταφρονητοῦς, τῆς μὲν ταχείας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ὁρμῆς, ἣν κατ' ἀρχὰς εἶχον ὡς αὐτῇ ἐφόδῳ τρεψόμενοι τοὺς πολεμίους, ἀπέστη-414

15 σαν· φυλακῆς δὲ μᾶλλον ἢ προεπιχειρήσεως πρόνοιαν ἐλάμβανον ὑψηλοτέρους ἐγείροντες τοὺς χάρακας, εἰσῆει τε αὐτῶν τοῖς χαριεστάτοις λογισμὸς ὡς <οὐ> τὰ κράτιστα βουλευομένοις, καὶ κατάμεμψις τῶν

3 ἐν τέλει. ἐλκομένου δὲ τοῦ χρόνου διὰ κενῆς (οὐδὲν

20 γὰρ ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον εἴτε καταδρομαῖς ψιλῶν ἢ συμπλοκαῖς ἱππέων ἔβλαπτον ἀλλήλους) ὁ τοῦ πολέμου δόξας αἴτιος γενονέαι Κλοίλιος ἀχθόμενος ἐπὶ τῇ ἀπράκτῳ καθέδρῳ γνώμην ἔσχεν ἐξάγειν τὴν στρατιὰν καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς πολεμίους εἰς μάχην, ἐὰν

4 συνίεσαν B | ὁμόσε BaR ὁμόσε χωρεῖν Bb 7 κατασκευάζοντος ABa 12 οὔσαις Ba 17 χαριεστάτοις εἰς τοὺς λογισμοὺς O corr. Sintenis Em. Dion. I p. 30 χ. τοῦ συγγενοῦς vel τῆς συγγενείας λογισμὸς c. Reiske τοὺς χαριεστάτους — βουλευομένους c. Cobet Mnem. IX p. 319 18 οὐ add. Sintenis l. l. | κατάμεμψις Bb Reiske καταμέμψεις BaR 20 * ἦγε O Lapus qui vertit 'aut decursionibus' ἦ γε vel εἴτε legisse videtur, ἦν Reiske 21 ὁ δὲ τοῦ Bb 24 προ. καλεῖσθαι B

δὲ μὴ ὑπακούσωσι προσβάλλειν αὐτῶν πρὸς τὰ ἐρύ-
 ματα. παρασκευασάμενος δὲ τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα καί, 4
 εἰ δεήσει τειχομαχίας, ὅσα τῷ τοιούτῳ πρόσφορα
 ἔργῳ μηχανησάμενος, ἐπεὶ νύξ ἐγένετο καθεδύων ἐν
 415 τῇ στρατηγικῇ σκηνῇ παρούσης αὐτῷ τῆς εἰωθυίας 5
 φυλακῆς περὶ τὸν ὄρθρον εὐρίσκειται νεκρός, οὔτε
 σφαγῆς οὔτε ἀγχόνης οὔτε φαρμάκων οὔτε ἄλλης
 βιαίου συμφορᾶς σημεῖον ἐπὶ τοῦ σώματος οὐδὲν ἔχων.

V. Παραδόξου δὲ τοῦ πάθους ὥσπερ εἰκὸς
 ἅπασι φαινομένου καὶ ζητουμένης τῆς αἰτίας (οὐδὲ 10
 γὰρ νόσον προηγησαμένην εἶχέ τις αἰτιάσασθαι) οἱ
 μὲν ἐπὶ τὴν θείαν πρόνοιαν ἀπάσας τὰς ἀνθρωπίνας
 ἀναφέροντες τύχας κατὰ χόλον δαιμόνιον ἔλεγον
 αὐτὸν ἀποθανεῖν, ὅτι πόλεμον ἐξέκαυσε τῇ μητρο-
 πόλει πρὸς τὴν ἀπόκτισιν οὔτε δίκαιον οὔτε ἀναγ- 15
 καῖον· οἱ δὲ χρηματισμὸν ἠγούμενοι τὸν πόλεμον
 καὶ μεγάλων ἀπεστερηθῆναι νομίζοντες ὠφελειῶν εἰς
 ἐπιβουλήν καὶ φθόρον ἀνθρώπινον τὸ ἔργον μετέφε-
 ρον αἰτιώμενοι τῶν ἀντιπολιτενομένων τινὰς ἀφανῆ
 καὶ δυσεξέλεγκτα ἐξευρόντας φάρμακα διὰ τούτων τὸν 20
 ἄνδρα ἀνηρηκέναι· οἱ δὲ ὑπὸ λύπης τε καὶ ἀμηχανίας 2
 κρατούμενον ἐκουσίῳ χρήσασθαι τελευτῇ αὐτὸν ἔφα-
 416 σαν, ἐπειδὴ πάντα χαλεπὰ καὶ ἄπορα συνέβαινε
 αὐτῷ καὶ οὐδὲν ἐχώρει κατὰ νοῦν τῶν ἐν ἀρχαῖς,
 ὅτε εἰς τὰ πράγματα εἰσῆει, προσδοκηθέντων· τοῖς δ' 25
 ἐκτὸς οὔσι φιλίας τε καὶ ἔχθρας τῆς πρὸς τὸν στρατη-

10 οὔτε O οὐδὲ Reiske 11 τῆς αἰτίας|||άσθαι Ba
 15 ἀπόκτισιν B 20 δυσεξέλεγκτα ABa | ἐξευρόντας B εὐρόν-
 τας R 22 κρατούμενον del. Cobet Mnem. IX p. 319 def.
 Kiessling Pr. Bas. p. 10, Tegge p. 34 not. 23 ἅπαντα O

γὸν καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρίνουσι τὸ συμ-
 βεβηκὸς οὔτε ἢ θεία νέμεσις οὔτε ὁ τῶν ἀντιπολι-
 τευομένων φθόνος οὔθ' ἢ τῶν πραγμάτων ἀπόγνω-
 σις ἀνηρηκέναι τὸν ἄνδρα ἐδόκει, ἀλλ' ἢ τῆς φύσεως
 5 ἀνάγκη καὶ τὸ χρεῶν ὡς ἐκπεπληρωκότα τὴν ὀφει-
 λομένην μοῖραν, ἧς ἅπασι τοῖς γινομένοις πέπρωται
 3 τυχεῖν. Κλοίλιος μὲν δὴ πρὶν ἢ γενναῖον ἀποδείξα-
 σθαί τι τοιαύτης τελευτῆς ἔτυχεν, εἰς δὲ τὸν ἐκείνου
 τόπον ἀποδείκνυται στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τῶν
 10 ἐπὶ στρατοπέδου Μέτιος Φουφέτιος, ἀνὴρ οὔτε
 πολέμου ἡγεμὼν ἱκανὸς οὔτε εἰρήνης βέβαιος φύλαξ,
 ὃς οὐδενὸς ἤττον Ἀλβανῶν πρόθυμος ὦν κατ' ἀρχὰς
 διαστῆσαι τὰς πόλεις καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἀρχῆς μετὰ
 τὸν Κλοιλίου θάνατον ἀξιοθεῖς, ἐπειδὴ τῆς ἡγεμο-417
 15 νίας ἔτυχε καὶ ὅσα ἦν ἐν τοῖς πράγμασι δυσχερῆ καὶ
 ἄπορα συνεῖδεν, οὐκέτι διέμεινεν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς
 βουλευμασιν, ἀλλ' εἰς ἀναβολὰς καὶ διατριβὰς ἄγειν
 ἡξίου τὰ πράγματα ὄρῶν οὔτε τοὺς Ἀλβανοὺς ἅπαν-
 τας ὁμοίαν ἔχοντας ἔτι προθυμίαν πρὸς πόλεμον οὔτε
 20 τὰ σφάγια ὁπότε θύοιτο περὶ μάχης καλὰ γινόμενα·
 4 τελευτῶν δὲ καὶ εἰς καταλλαγὰς ἔγνω προκαλεῖσθαι
 τοὺς πολεμίους πρότερος ἐπικηρουκευσάμενος, μαθὼν
 τὸν ἐπικρεμάμενον ἔξωθεν Ἀλβανοῖς τε καὶ Ῥωμαίοις
 κίνδυνον, εἰ μὴ σπείσονται τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλε-
 25 μον, ἀφύλακτον ὄντα, ὃς ἔμελλεν ἀμφοτέρως ἀναρπά-
 σασθαι τὰς δυνάμεις. ἦν δὲ τοιόσδε·

6 ἧς] οἷς A | γινομένοις A 7 ἀποδείξασθαι ABa ἐπι-
 δείξασθαι Bb 12 ἤττων Ba 24 σπείσονται c. Reiske
 25 ἄφυκτον c. Reiske | ἀναρπάσασθαι Hertlein Hermes X p. 411
 Cobet Obs. p. 57

VI. Οὐιεντανοὶ καὶ Φιδηναῖοι μεγάλας καὶ πολυανθρώπους ἔχοντες πόλεις ἐπὶ μὲν τῆς Ῥωμύλου βασιλείας εἰς πόλεμον ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας Ῥωμαίοις κατέστησαν, ἐν ᾧ πολλὰς ἀπολέσαντες δυνάμεις ἀμφοτέροισι καὶ χώρας ἀποδασμῶ ζημιωθέντες 5 ὑπήκοοι τοῖς κερρατηκόσιν ἠναγκάσθησαν γενέσθαι. 418 περὶ ᾧ ἐν τῇ πρὸ ταύτης δεδήλωκα γραφῇ τὸ ἀκριβές· ἐπὶ δὲ τῆς Νόμα Πομπιλίου δυναστείας εἰρήνης ἀπολαύσαντες βεβαίον πολλὴν ἔσχον ἐπίδοσιν εἰς εὐανδρίαν τε καὶ πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν. 10 τούτοις δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ἐπαρθέντες ἐλευθερίας τε αὐτίς ὠρέγοντο καὶ φρόνημα ἐλάμβανον ὑψηλότερον παρασκευάζοντό τε ὡς οὐκέτι Ῥωμαίων ἀκροώμενοι. 2 τέως μὲν οὖν ἄδηλος αὐτῶν ἡ διάνοια τῆς ἀποστάσεως ἦν, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀλβανούς ἐφανερῶθη 15 πολέμῳ. ὡς γὰρ ἐπύθοντο πανστρατιᾷ Ῥωμαίους ἐξεληλυθότας ἐπὶ τὸν πρὸς Ἀλβανούς ἀγῶνα, κράτιστον ὑπολαβόντες εἰληφέναι καιρὸν ἐπιθέσεως ἀπορητούς ἐποιήσαντο διὰ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν 20 συνωμοσίας ἅπαντας τοὺς ὀπλοφορεῖν δυναμένους εἰς Φιδήνην συνελθεῖν κρύφα καὶ κατ' ὀλίγους λόντας, ὡς ἂν ἦκιστα γένοιτο τοῖς ἐπιβουλευομένοις καταφανεῖς· ἐκεῖ δ' ὑπομένοντας ἐκδέχεσθαι τὸν καιρὸν, 3 ὅτε αἱ Ῥωμαίων τε καὶ Ἀλβανῶν δυνάμεις ἐκλιποῦσαι τοὺς χάρακας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα προελεύσονται, (τοῦτον 25 δὲ φανερόν ποιεῖν αὐτοῖς ἔμελλον διὰ συμβόλων σκο-

1 φιδηναῖοι Ba φειδηναῖοι Bb 5 ἀποδασμῶν B ἀποδασμὸν Meineke 7 τὰκριβές? 10 εὐανδρίαν Ba 13 ἀκροασόμενοι c. Hertlein l. l., Cobet l. l. 17 ἐπεληλυθότας O corr. Reiske 20 πάντας O 21 φιδήνην Ba φειδήνην Bb | εἰσιόντας c. Kiessling 26 ποιεῖν αὐτοῖς B αὐτοῖς π. R

ποί τινες ἐν τοῖς ὕρεσι λοχῶντες) ὅταν δὲ ἀρθῆ τὰ
 σημεῖα λαβόντας <τὰ> ὄπλα χωρεῖν ἐπ' αὐτοὺς ἔδει
 πάντας κατὰ τάχος, (ἦν δὲ οὐ πολλή <ἡ> ἐπὶ τοὺς⁴¹⁹
 χάρακας ἀπὸ Φιδήνης φέρουσα ὁδός, ἀλλ' ὅσον ἢ
 5 δυσὶν ὥραις ἢ τρισὶν ἀνυσθῆναι τὸ μακρότατον) ἐπι-
 φανέντας δὲ τῷ ἀγῶνι τέλος ἤδη ἔχοντι ὥσπερ εἰκὸς
 μηδὲν ἠγεῖσθαι φίλιον, ἀλλ' ἐάν τε Ἀλβανοὶ νικῶσιν
 ἐάν τε Ῥωμαῖοι κτείνειν τοὺς κεκρατηκότας αὐτῶν.
 ταῦτα ἦν ἂ διέγνωστο πράττειν τοῖς προεστηκόσι τῶν
 4 πόλεων. εἰ μὲν οὖν θρασύτερον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα
 10 ὤρμησαν Ἀλβανοὶ Ῥωμαίων καταφρονήσαντες καὶ μιᾶ
 κρῖναι μάχῃ τὰ ὄλα διέγνωσαν, οὐθὲν ἂν τὸ κωλύον
 ἦν τὸν τε κατασκευασθέντα δόλον ἐπ' αὐτοῖς λελη-
 θέναι καὶ διεφθάρθαι τὰ στρατεύματα αὐτῶν ἐμφό-
 15 τερα· νῦν δὲ ἡ διατριβὴ τοῦ πολέμου παράδοξος
 ἅπασι γενομένη καὶ ὁ χρόνος ἐν ᾧ παρεσκευάζοντο
 πολὺς ἐφελκυσθεὶς διέχεεν αὐτῶν τὰ βουλευματα.
 τῶν γὰρ ἐκ τῆς συνωμοσίας τινές, εἴτε οἰκεῖα κέρδη
 περιβαλέσθαι ζητοῦντες εἴτε τοῖς κορυφαιοτάτοις τῶν
 20 σφετέρων καὶ τὸ ἔργον εἰσηγησαμένοις φθονοῦντες
 εἴτε μῆνυσιν ἐτέρων δεδιότες, ὅ τι πολλοῖς συνέβη
 παθεῖν ἐν ταῖς πολυανθρώποις καὶ χρονιζομέναις
 συνωμοσίαις, εἴτε ὑπὸ θείας ἀναγκαζόμενοι γνώμης⁴²⁰
 οὐκ ἀξιούσης ἔργον ἀνόσιον εἰς εὐτυχὲς κατασκῆψαι
 25 τέλος μηνυτὰ γίνονται τοῖς πολεμίοις τοῦ δόλου.

2 ὄπλα AB τὰ add. Cobet Obs. p. 58 | ἔδει del. Cobet l. 1.

3 ἡ add. Kiessling 4 φειδήνης B 6 τῷ om. BaR 12 κω-
 λύν AB κωλύσον Reudler Tiroc. p. 26 17 ἀφελκυσθεὶς
 corr. Reiske, παρελκυσθεὶς Cobet Obs. p. 58 22 χρονιζού-
 σαις c. Reiske 23 ὑπὸ θείας Cobet Mnem. IX p. 319 Sin-
 tenis Em. Dion. II p. 5 ὑπὸ θέσει O

VII. Ταῦτα δὴ μαθὼν ὁ Φουφέτιος ἔτι μᾶλλον ἔσπευσε ποιήσασθαι τὰς διαλύσεις, ὡς οὐδὲ αἰρέσεως ἔτι τοῦ μὴ ταῦτα πράττειν σφίσι καταλειπομένης. ἐγγρόνει δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς συνωμοσίας ταύτης [ἦ] μήνυσις παρὰ τῶν ἐκ Φιδήνης 5 φίλων, ὥστ' οὐδ' αὐτὸς ἔτι διαμελλήσας δέχεται τὰς τοῦ Φουφετίου προκλήσεις. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων χωρίον ἐπαρόμενοι συμβούλους ἑκάτεροι τοὺς φρονῆσαι τὰ δέοντα ἱκανούς, ἀσπασάμενοι πρῶτον ἀλλήλους ὡς πρότερον εἰώθε- 10 σαν καὶ φιλοφρονηθέντες τὰς ἐταιρικός τε καὶ συγγενικός φιλοφροσύνας διελέγοντο περὶ τῶν διαλύσεων. ἤρχετο δ' ὁ Ἄλβανὸς πρότερος τοιάδε λέγων· 2
 421 Ἀναγκαῖον εἶναί μοι δοκεῖ τὰς αἰτίας πρῶτον ἐπι-
 δεῖξαι, δι' ἃς ἐγὼ πρῶτος ἠξιώσα περὶ καταλύσεως 15
 τοῦ πολέμου διαλέγεσθαι, οὔτε μάχη κρατηθεὶς ὑφ' ὑμῶν οὔτ' ἐπισιτισμοὺς εἰσάγεσθαι κωλυόμενος οὔτε εἰς ἄλλην κατακεκλεισμένος ἀνάγκην οὐδεμίαν, ἵνα μὴ με ὑπολάβητε τῆς μὲν οἰκείας δυνάμεως ἀσθένειαν κατεγνωκότα, τὴν δὲ ὑμετέραν ἰσχὺν δυσκατα- 20
 γώνιστον εἶναι νομίζοντα εὐπρεπῆ ζητεῖν ἀπαλλαγὴν τοῦ πολέμου. ἀφόρητοι γὰρ ἂν γένοισθε ὑπὸ βαρύτητος, εἴ τι πεισθεῖητε περὶ ἡμῶν τοιοῦτον, καὶ οὐθὲν ἂν τῶν μετριῶν ὑπομείναιτε ποιεῖν, ὡς κρατοῦντες

3 ἐπὶ τοῦ O | ταῦτα c. Bücheler 5 ἦ del. Kiessling |

φιδηνῆς A φιδήνης B 6 διαμελήσας B 10 ὡς φ. A <καὶ>
 φ. B 13 πρότερον O corr. Kiessling 14 ἐπιδειξαι τὰς
 αἰτίας πρῶτον O praeter B 15 πρότερος c. Reudler Tiroc.
 p. 28 17 οὔτε εἰς ἄλλην κατακεκλεισμένος om. ABa, add.
 Bmg 22 ὑπὸ βαρύτητος del. Reudler l. l. 23 τοιοῦτο? |
 οὐδὲν B 24 ὑπομείν<η>τε B

3 ἤδη τῷ πολέμῳ. ἵνα δὴ μὴ τὰς ψευθεῖς αἰτίας εἰκά-
 ζητε περὶ τῆς ἐμῆς προαιρέσεως, δι' ἧς ἀξιῶ κατα-
 λύσασθαι τὸν πόλεμον, ἀκούσατε τὰς ἀληθεῖς· ἐγὼ
 στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς πατρίδος αὐτοκράτωρ
 5 ἅμα τῷ παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν ἐσκόπουν τίνες ἦσαν
 αἱ συνταράξασαι τὰς πόλεις ἡμῶν προφάσεις. ὁρῶν
 δὲ μικρὰς καὶ φαύλας καὶ οὐχ ἱκανὰς διελεῖν τοσαύ-⁴²²
 τὴν φιλίαν καὶ συγγένειαν οὐ τὰ κράτιστα ἠγούμην
 4 οὔτε Ἀλβανούς οὔτε ὑμᾶς βουλευσασθαι. ἔτι δὲ μάλ-
 10 λον ἔγνω τούτο καὶ πολλὴν κατέγνω ἀμφοτέρων
 ἡμῶν μανίαν, ἐπειδὴ παρῆλθον ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ
 πείραν ἐλάμβανον τῆς ἐκάστου προαιρέσεως. οὔτε
 γὰρ ἐν τοῖς ἰδίῳ οὔτ' ἐν τοῖς κοινοῖς συλλόγοις
 ὁμοιοῦντας ὑπὲρ τοῦ πολέμου πάντας Ἀλβανούς
 15 ἐώρων, μακροῦ δέ τιτι τῶν ἐξ ἀνθρωπίνου λογισμοῦ
 καταλαμβανομένων χαλεπῶν τὰ δαιμόνια σημεῖα,
 ὁπότε χρησαίμην σφαγίοις περὶ μάχης, χαλεπότερα
 γινόμενα πολλὴν δυσθυμίαν παρεῖχέ μοι καὶ ἀμη-
 5 χανίαν. ἐνθυμούμενος δὴ ταῦτα τῆς μὲν ἐπὶ τοὺς
 20 ἀγῶνας ὁρμῆς ἐπέσχον, ἀναβολὰς δὲ καὶ διατριβὰς⁴²³
 ἐποιούμην τοῦ πολέμου προτέρους ὑμᾶς οἰόμενος
 ἄρξειν τῶν περὶ φιλίας λόγων· καὶ ἔδει γε, ὦ Τύλλε,
 τοῦτο ποιεῖν ὑμᾶς ἀποίκους ὄντας ἡμῶν καὶ μὴ πε-
 ριμένειν ἕως ἢ μητρόπολις ἄρξη. ὄσης γὰρ ἀξιοῦσι
 25 τιμῆς τυγχάνειν οἱ πατέρες παρὰ τῶν ἐκρόνων, το-
 σαύτης οἱ κτίσαντες τὰς πόλεις παρὰ τῶν ἀποίκων.
 6 ἐν ᾧ δὲ ἡμεῖς ἐμέλλομεν καὶ παρετηροῦμεν ἀλλήλους,

1 μὴ οὖν Bb
 Kiessling | ἐξ] ἐν A
 ἑγγόνων R

11 ὑμῶν AB 15 δέ τιτι O δ' ἔτι c.
 24 ἄρξει Bb ἄρξη ABA 25 ἐκρόνων B

πότεροι τῶν εὐγνωμόνων ἄρξουσιν λόγων, ἑτέρα τις
 ἡμᾶς ἀνάγκη κρείττων ἅπαντος ἀνθρωπίνου λογισμοῦ
 περιλαβοῦσα συνάγει· ἦν ἐγὼ πυθόμενος ἔτι λανθά-
 νουσαν ὑμᾶς οὐκέτ' ὄμοιην δεῖν τῆς εὐπρεπείας τῶν
 διαλλαγῶν στοχάζεσθαι. δειναὶ γάρ, ὦ Τύλλε, μη- 5
 χαναὶ πλέκονται καθ' ἡμῶν καὶ δόλος ἄφυκτος ἐρ-
 ραπται κατ' ἀμφοτέρων, ὃς ἐμελλεν ἀκονιτὶ καὶ δίχα
 πόνου πάντα συντριβεῖν καὶ διαφθερεῖν ἡμῶν τὰ
 πράγματα πυρὸς ἢ ποταμοῦ δίκην ἐμπεσῶν. δημιουργ- 7
 γοὶ δὲ τῶν ἀνοσίων βουλευμάτων εἰσὶν οἱ δυνατώ- 10
 ται Φιδηναίων τε καὶ Οὐιεντανῶν συνελθόντες.
 424 Ὅστις δὲ ὁ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῶν τρόπος ἦν καὶ πόθεν
 εἰς ἐμὲ ἢ τῶν ἀπορρήτων βουλευμάτων γυνῶσις ἐλή-
 λυθεν ἀκούσατε.

VIII. Ταῦτ' εἰπὼν δίδωσι τῶν παρόντων τινὶ 15
 ἀναγνῶναι τὰς ἐπιστολάς, ἃς αὐτῷ κεκομικῶς τις
 ἐτύγγανε παρὰ τῶν ἐν Φιδήνῃ ξένων καὶ τὸν κομί-
 σαντα αὐτὰς παρήγαγεν. ἀναγνωσθεισῶν δὲ τῶν
 ἐπιστολῶν καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐξηγησαμένου πάντα ὅσα
 παρὰ τῶν ἐπιτιθεμένων αὐτὰς ἀπὸ στόματος ἤκουσεν 20
 ἐκπλήξεώς τε μεγάλης κατασχούσης τοὺς ἀκούοντας,
 οἷα εἰκὸς ἐπὶ τηλικούτῳ κακῷ παρ' ἐλπίδας ἀκου-
 σθέντι, μικρὸν ἐπισχὼν ὁ Φουφέτιος πάλιν ἔλεξεν·
 Ἄκηκόατε τὰς αἰτίας, ἄνδρες Ῥωμαῖοι, δι' ἃς ἐγὼ 2
 τέως <μὲν> ἀνεβαλλόμενι τοὺς πρὸς ὑμᾶς ἀγῶνας, νῦν 25

2 παντὸς O 4 δεῖ Ba 7 καὶ δίχα πόνου del. Meineke
 8 διαφθεῖρειν B 11 φειδηναίων B 13 εἰσεληλυθεν A
 19 διηγησαμένον c. Cobet Nov. Lect. p. 290, Obs. p. 59 20 ἐπι-
 θέντων Cobet Obs. p. 59, ἐπιθεμένων Bücheler 23 μικρὸν B
 om. R 24 ἐγὼ τε O, ἔγωγε Sylburg, ἐγὼ τέως μὲν Reiske
 25 ἀνεβαλλόμενι A

δὲ καὶ τῶν περὶ φιλίας ἠξίωσα πρότερος ἄρχειν λόγων.
 ὑμεῖς δὲ τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη σκοπεῖσθε, πότερον οἰεσθε
 δεῖν περὶ βοιδίων καὶ προβατίων ἀρπαγῆς ἄσπειστον
 πόλεμον φυλάττειν πρὸς τοὺς κτίσαντας καὶ πατέρας,
 5 ἐν ᾧ καὶ κρατηθέντες ἀπολεῖσθε καὶ κρατήσαντες,
 ἢ διαλυσάμενοι τὴν πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἐχθραν μεθ'
 ἡμῶν ἐπὶ τοὺς κοινούς ἐχθρούς χωρεῖν, οἷ γε οὐ
 μόνον ἀπόστασιν ἐβούλευσαν ἀφ' ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ 425
 ἐπανάστασιν, οὔτε πεπονθότες οὐδὲν δεινὸν οὔτε
 10 μὴ πάθωσι δεδιότες, καὶ οὐδ' ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπέ-
 θεντο ἡμῖν, ὡς ὁ κοινὸς ἀξιότ' τοῦ πολέμου νόμος,
 ἀλλ' ὑπὸ σκότους, ὡς ἂν ἦκιστα ὑπίδοιτό τις αὐτῶν
 3 τὴν ἐπιβουλὴν καὶ φυλάξαιτο. ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν ἐπὶ
 τοὺς ἀνοσίους ἀνθρώπους ἰτέον ἡμῖν ἀπάσῃ σπουδῇ
 15 καταλυσάμενοις τὰ ἐχθρὰ (μανίας γὰρ θάτερα ἀξιούν)
 ὡς ἐγνωκόσιν ὑμῖν καὶ ποιήσουσιν οὐδὲν δέομαι
 πλειῶ λέγειν καὶ παρακελεύεσθαι. ὃν δὲ τρόπον αἱ
 διαλύσεις καλαὶ καὶ συμφέρουσαι γένοιντ' ἂν ἀμφο-
 4 20 πάλαι) νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν. ἐγὼ νομίζω κρα-
 τίστας μὲν εἶναι διαλλαγὰς καὶ προπεωδεστιάτας συγ-
 γενέσι καὶ φίλοις πρὸς ἀλλήλους, ἐν αἷς οὐδὲν ἐστιν
 ἐγκοτον οὐδὲ μνησίκακον ἀφέσεως ἅπασι πρὸς ἅπαν-
 τας ὑπὲρ ὧν ἔδρασαν ἢ ἔπαθον ἀδόλου γινομένης, 426
 25 ἦττον δὲ τούτων εὐπρεπεῖς, ἐν αἷς τὸ μὲν πλῆθος
 ἀπολύεται τῶν ἐγκλημάτων, οἱ δὲ ἀδικήσαντες ἀλ-

2 σκοπεῖ(τ)ε B 3 προβάτων O corr. Cobet Obs. p. 59
 προβατιδίων Reiske | ἄσπειστον A 7 κοινού Ba 9 δεινὸν
 οὐδὲν B 11 <ἡ>μῖν B 15 μανία Cobet Obs. p. 60 18 γέ-
 νοιτ' ABa 22 φίλους A 23 οὔτε AB οὐδὲ CDE 24 γενο-
 μένης CDE 25 ἦττον A

λήλους ἀναγκάζονται δίκας ὑπέχειν λόγῳ κρινόμενοι καὶ νόμῳ. τούτων δὴ τῶν διαλλαγῶν ἐμοὶ μὲν δοκεῖ 5
 χρῆναι τὰς εὐπρεπεστέρας καὶ μεγαλοψυχοτέρας ἡμᾶς ἐλέσθαι καὶ γνώμην θέσθαι περὶ μηδενὸς ἡμᾶς ἀλ-
 λήλοις μνησικακεῖν, σὺ δ' εἰ μὴ βούλει διαλλάτ- 5
 τεσθαι τοῦτον τὸν τρόπον, ὧ Τύλλε, ἀλλὰ καὶ δι-
 δόναι δίκας καὶ λαμβάνειν ἀξιοῖς τοὺς ἐν ταῖς αἰτίαις παρ' ἀλλήλων, ἔτοιμοι καὶ ταῦτα ποιεῖν εἰσιν Ἀλ-
 βανοὶ τὰ κοινὰ ἔχθη προκαταλυσάμενοι. εἰ δέ τινας ἔχεις παρὰ ταύτας λέγειν ἑτέρας εἴτε καλλίους διαλ- 10
 λαγὰς εἴτε δικαιότερας, οὐκ ἂν φθάνοις φέρων εἰς μέσον καὶ πολλήν σοι χάριν εἶσομαι.

427 VIII. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Φουφεττίου παραλα-
 βῶν τὸν λόγον ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς ἔλεξε· Καὶ
 ἡμεῖς, ὧ Φουφέττιε, βαρεῖαν ὑπελαμβάνομεν ἡμᾶς 15
 καταλήψεσθαι συμφορὰν, εἰ δι' αἵματος καὶ φόνων
 ἀναγκασθεῖμεν κρῖναι τὸν συγγενῆ πόλεμον, καὶ
 ὑπὸ τῶν ἱερῶν ὁπότε τὰ προπολέμια θύοιμεν ἐκω-
 λνόμεθα ἄρχειν μάχης· τὰς τε ἀπορρήτους Φιδηναίων
 καὶ Οὐιεντανῶν συνωμοσίας, ἃς ἐπ' ἀμφοτέροις ἡμῖν 20
 συνώμοσαν, ὀλίγῳ πρότερον σοῦ πεπύσμεθα παρὰ
 τῶν ἐκεῖθεν ξένων καὶ οὐκ ἀφύλακτοι πρὸς αὐτάς
 ἐσμεν, ἀλλ' ὡς παθεῖν τε μηδὲν αὐτοὶ κακὸν κά-
 κείνους τιμωρήσασθαι τῆς ἐπιβουλῆς ἀξίως παρε-
 σκευάσμεθα, οὐχ ἥττόν τε σοῦ καταλύσασθαι τὸν 25
 πόλεμον ἀμαχητὶ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὄπλων ἐβουλό-
 μεθα. πρότεροι δὲ πρεσβεύεσθαι περὶ διαλλαγῶν 2

6 τοῦτον om. Ba 7 ταῖς del. Bücheler 14 ὁ ῥωμῦλος

τῶν ῥ. B 19 φιδηναίων B 20 ἃς om. Ba

οὐκ ἤξιούμεν, ἐπείπερ οὐδ' ἤρξαμεν αὐτοὶ πρότεροι
 τοῦ πολέμου, ἄρξαντας δὲ ἡμυνάμεθα. ἀποτιθεμέ-
 νων δὲ ὑμῶν τὰ ὄπλα δεχόμεθα τὰς προκλήσεις
 ἄσμενοι καὶ περὶ διαλλαγῶν οὐδὲν ἀκριβολογούμεθα,⁴²⁸
⁵ ἀλλὰ τὰς κρατίστας τε καὶ μεγαλοψυχοτάτας δεχόμεθα
 πᾶν ἀδίκημα καὶ πᾶν ἀμαρτήματα τῆς Ἀλβανῶν
 πόλεως ἀφιέντες, εἰ δὴ καὶ κοινὰ χρὴ καλεῖν πόλεως
 ἀμαρτήματα, ὧν ὁ στρατηγὸς ὑμῶν Κλοίλιος αἴτιος
 ἦν, ὃς ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἡμῶν οὐ μεμπτὰς τέτικε δί-
³
¹⁰ κας τοῖς θεοῖς. ἀφείσθω δὴ πᾶσα ἐγκλήματος ἰδίου
 τε καὶ κοινοῦ πρόφασις καὶ μηδενὸς ἔτι μνήμη τῶν
 παρεληλυθότων ἔστω κακῶν, ὡς καὶ σοί, (ὦ) Φουφέτ-
 τιε, δοκεῖ· ἀλλ' οὐκ ἀπόχρη τοῦτο μόνον ἡμᾶς σκο-
 πεῖν, ὅπως ἂν τὴν παροῦσαν ἔχθραν διαλυσαίμεθα
¹⁵ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ὅπως μὴδ' αὐτίς ποτε πολεμή-
 σομεν ἔτι δεῖ παρασκευάσασθαι· οὐ γὰρ ἀναβολὰς
 ποιησόμενοι τῶν κακῶν συνεληλύθαμεν, ἀλλ' ἀπαλ-
 λαγὰς. τίς οὖν ἢ βεβαία τοῦ πολέμου κατάλυσις ἔσται
 καὶ τί παρασχόντες εἰς τὰ πράγματα ἐκάτεροι νῦν
²⁰ τε καὶ εἰς τὸν αἰὲ χρόνον ἐσόμεθα φίλοι, σὺ μὲν
 παρέλιπες, ὦ Φουφέττιε, ἐγὼ δ' ἔτι καὶ τοῦτο προσ-
⁴ θεῖναι πειράσομαι. εἰ παύσαιντο μὲν Ἀλβανοὶ φθο-
 νοῦντες Ῥωμαίοις ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἀγαθοῖς, οὐκ ἄνευ⁴²⁹
 μεγάλων κινδύνων καὶ πόνων πολλῶν αὐτὰ κτησά-
²⁵ μενοι, (οὐθὲν γοῦν πεπονθότες ὑφ' ἡμῶν οὔτε μεῖ-
 ζον οὔτε ἔλαττον κακὸν διὰ τοῦτο μισεῖτε ἡμᾶς, ὅτι

3 ὑμῖν Ba 8 Κλοίλιος μόνος c. Cobet Obs. p. 60 12 ὦ
 addidit Kiessling 15 ὅπως — πολεμήσομεν Hertlein Hermes X
 p. 411 Cobet Obs. p. 60 ὅπως γε — πολεμήσομεν Kiessling
 ὥστε — πολεμήσομεν O 21 ἐγὼ δέ τι καὶ A 24 πολλῶν
 om. A 26 μισεῖν τε Bb

δοκοῦμεν ἄμεινον ὑμῶν πράττειν) παύσαιντο δὲ Ῥωμαῖοι δι' ὑποψίας ἔχοντες Ἀλβανούς ὡς ἐπιβουλευόντας ἀεὶ σφισι καὶ φυλαττόμενοι καθάπερ ἐχθρούς· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο βεβαίως φίλος τῷ μισοῦντι οὐδεὶς. 5
 πῶς οὖν γενήσεται τούτων ἐκάτερον; οὐκ ἔαν γράψωμεν αὐτὰ ἐν ταῖς ὁμολογίαις οὐδ' ἔαν ὁμόσωμεν ἀμφοτέρω κατ' ἱερῶν, (μικραὶ γὰρ αὐταὶ γε αἱ φυλακαὶ καὶ ἀσθενεῖς) ἀλλ' ἔαν κοινὰς ἡγησώμεθα τὰς ἀλλήλων τύχας. ἔν γάρ ἐστι μόνον, ᾧ Φουφέτιε, λύπης ἀνθρωπίνης ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς γινομένης 10
 ἄκος, τὸ μηκέτι τοὺς φθονοῦντας ἀλλότρια τὰ τῶν φθονουμένων ἀγαθὰ ἡγεῖσθαι. ἵνα δὴ τοῦτο γένηται, Ῥωμαίους μὲν οἶμαι δεῖν εἰς τὸ κοινὸν Ἀλβανοῖς θεῖναι πάντα ὅσα τε νῦν ἔχουσι καὶ αὐτοῖς ἔξουσιν ἀγαθὰ, Ἀλβανούς δὲ ἀγαπητῶς τὰ διδόμενα δέχεσθαι 15
 430 καὶ γενέσθαι μάλιστα <μὲν> ἅπαντας ὑμᾶς, εἰ δὲ μὴ γε τοὺς πλείστους τε καὶ ἀρίστους ὑμῶν τῆς Ῥωμαίων πόλεως οἰκήτορας. οὐ γὰρ δὴ Σαβίνοις μὲν καὶ Τυρρηνοῖς καλῶς εἶχεν ἐκλιποῦσι τὰς ἑαυτῶν πόλεις μεταθέσθαι τοὺς βίους ὡς ἡμᾶς, ὑμῖν δὲ ἄρα 20
 τοῖς συγγενεστάτοις τὸ αὐτὸ τοῦτο γενόμενον οὐχ ἔξει καλῶς; εἰ δ' οὐκ ἀξιῶσετε μίαν οἰκεῖν πόλιν τὴν ἡμετέραν μεγάλην τε οὖσαν ἤδη καὶ ἔτι μᾶλλον ἐσομένην, ἀλλὰ φιλοχωρήσετε τοῖς πατρώοις ἐφεστίοις, ἐκεῖνό γέ τοι ποιήσατε· βουλευτήριον ἐν ἀποδείξατε, 25
 ὃ τὰ συμφέροντα ὑπὲρ ἐκατέρας βουλεύσει πόλεως,

4 βεβαίως B βέβαιος R | ἀπιστοῦντι c. Bücheler 9 μόνον om. A 11 τὰ om. A 13 μὲν B om. R 16 μὲν add. Meineke, Cobet Obs. p. 60 22 signum interrogationis Smit Obs. p. 9 posuit 24 ἐν τοῖς π. c. Stephanus

καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀπόδοτε μιᾷ τῇ κρείττονι πόλει
καὶ πλείονα δυναμένη ποιεῖν ἀγαθὰ τὴν ἥττονα. ἐγὼ
μὲν δὴ ταῦτ' ἀξιῶ καὶ τούτων γενομένων τόθ'
ἡγοῦμαι βεβαίως ἡμᾶς ἔσεσθαι φίλους, δύο δὲ πό-
5 λεις οἰκοῦντας ἰσοκορῦφους ὥσπερ νῦν οὐδέποτε
ὁμονοήσειν.

Χ. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Φουφέτιος χρόνον εἰς⁴³¹
βουλήν ἠτήσατο, καὶ μεταστὰς ἐκ τοῦ συλλόγου μετὰ
τῶν παρόντων Ἀλβανῶν εἰ χρὴ δέχεσθαι τὰς αἰρέ-
10 σεις ἐσκόπει. ὥς δὲ τὰς ἀπάντων γνώμας ἔλαβεν,
ἐπιστρέψας ἀνθὶς εἰς τὸν σύλλογον ἔλεξεν· Ἡμῖν
μὲν, ὦ Τύλλε, τὴν μὲν πατρίδα καταλιπεῖν οὐ δοκεῖ
οὐδ' ἐξερημοῦν ἱερὰ πατρῶα καὶ προγονικὰς ἐστίας
καὶ τόπον, ὃν ἐγγὺς ἐτῶν πεντακοσίων οἱ πατέρες
15 ἡμῶν κατέσχον, καὶ ταῦτα μὴ πολέμου κατειληφτος
ἡμᾶς μηδ' ἄλλης θεοπέμπτου συμφορᾶς μηδεμιᾶς·
ἐν δὲ καταστήσασθαι βουλευτήριον καὶ μίαν εἶναι
2 τὴν ἄρχουσαν τῆς ἐτέρας πόλιν οὐκ ἀπαρέσκει. γρα-
φείσθω δὴ καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐν ταῖς συνθήκαις, εἰ
20 δοκεῖ, καὶ πᾶσα ἀναιρεῖσθω πολέμου πρόφασις. ὥς
δὲ συνέβησαν ἐπὶ τούτοις, περὶ τῆς μελλούσης τὴν
ἡγεμονίαν παραλήψεσθαι πόλεως διεφέροντο, καὶ
πολλοὶ ἐλέχθησαν εἰς τοῦτο λόγοι παρ' ἀμφοτέρων
δικαιοῦντος ἑκατέρου τὴν αὐτοῦ πόλιν ἄρχειν τῆς
25 ἐτέρας. ὁ μὲν οὖν Ἀλβανὸς τοιαῦτα προείχετο δι-
3 καια· Ἡμεῖς, ὦ Τύλλε, καὶ τῆς μὲν ἄλλης ἄρχειν⁴³²
ἄξιοί ἐσμεν Ἰταλίας, ὅτι ἔθνος Ἑλληνικὸν καὶ μέ-

11 εἰς B om. A 13 ἐξ ἐρήμον A | <ἐσ>τίας AB 14 ὄν
om. ABa 19 δὴ AB 20 ἀν<αι>ρεῖσθω B ἀνηρέσθω A
25 προ<ί>σχετο B προείχετο A 26 καὶ del. Cobet Obs. p. 61

γιστον τῶν κατοικούντων τήνδε τὴν γῆν ἔθνῶν παρε-
 χόμεθα, τοῦ δὲ Λατίνων ἔθνους, εἰ καὶ μηδενὸς
 τῶν ἄλλων [ἔθνῶν], ἠγείσθαι δικαιοῦμεν οὐκ ἄτερο
 αἰτίας, ἀλλὰ κατὰ τὸν κοινὸν ἀνθρώπων νόμον, ὃν
 ἡ φύσις ἔδωκεν ἅπασιν, τῶν ἐγγόνων ἄρχειν τοὺς 5
 προγόνους. ὑπὲρ ἀπάσας δὲ τὰς ἄλλας ἀποικίας, αἷς
 μέχρι τοῦ παρόντος οὐδὲν ἐγκαλοῦμεν, τῆς ὑμετέρας
 οἰόμεθα δεῖν πόλεως ἄρχειν οὐ πρὸ πολλοῦ τὴν
 ἀποικίαν εἰς αὐτὴν ἀπεσταλκότες, ὥστε ἐξίτηλον εἶναι
 ἤδη τὸ ἀφ' ἡμῶν γένος ὑπὸ χρόνου παλαιωθέν, 10
 ἀλλὰ τῇ τρίτῃ πρὸ ταύτης γενεᾷ. εἰ δὲ ἀναστρέ-
 ψασα τὰς ἀνθρωπίνους δικαιοῦσεις ἡ φύσις τὰ νέα
 τάξῃ τῶν πρεσβυτέρων ἄρχειν καὶ τὰ ἔκγονα τῶν
 προγόνων, τότε καὶ ἡμεῖς ἀνεξόμεθα τὴν μητρόπολιν
 ὑπὸ τῆς ἀποικίας ἀρχομένην, πρότερον δὲ οὐ. ἐν ⁴/₁₅
 μὲν δὴ τοῦτο τὸ δικαίωμα παρεχόμενοι τῆς ἀρχῆς
 433 οὐκ ἂν ἀποσταίημεν ὑμῖν ἐκόντες ἕτερον δὲ τοιόνδε·
 δέξασθε δὲ αὐτὸ μὴ ὡς ἐπὶ διαβολῇ καὶ ὄνειδισμῷ
 τῷ ὑμετέρῳ λεγόμενον, ἀλλὰ τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκα·
 ὅτι τὸ μὲν Ἀλβανῶν γένος οἷον ἦν ἐπὶ τῶν κτισάν- 20
 των τὴν πόλιν, τοιοῦτον ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων
 διαμένει, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις ἐπιδειξαι φύλον ἀν-
 θρώπων οὐδὲν ἔξω τοῦ Ἑλληνικοῦ τε καὶ τοῦ Λατί-
 νων, ᾧ τῆς πολιτείας μεταδεδώκαμεν· ὑμεῖς δὲ τὴν

1 παρεχόμενοι O corr. Sintenis Em. Dion. I p. 18
 2 <εἰ καὶ> μηδενὸς Bb εἰ μηδὲν ὁ ABa 3 ἔθνῶν del.
 Reudler Tiroc. p. 29 5 ἅπασα A 6 *πάσας O 10 παλαιω-
 θέν del. Cobet Mnem. IX p. 319, Obs. p. 61 11 πρὸ ταύτης
 γενεᾷ B γ. πρὸ τ. R 12 ἡ om. A 14 ἀνεξόμεθα ABa
 <δ>εξόμεθα Bb 16 τὸ om. B 20 ἦν om. BaR 23 τῶν
 λατίνων B

ἀκρίβειαν τοῦ παρ' ἑαυτοῖς πολιτεύματος διεφθάρ-
κατε Τυρρηνοὺς τε ὑποδεξάμενοι καὶ Σαβίνους καὶ
ἄλλους τινὰς ἀνεστίους καὶ πλάνητας <καὶ> βαρβάρους
πάνυ πολλοὺς, ὥστε ὀλίγον τὸ γνήσιον ὑμῶν ἐστίν
5 ὅσον ἀφ' ἡμῶν ὠρμήθη, μᾶλλον δὲ πολλοστὸν τοῦ
5 ἐπεισάκτου τε καὶ ἄλλοφύλου. εἰ δὲ ἡμεῖς παραχω-
ρήσαιμεν ὑμῖν τῆς ἀρχῆς, τὸ νόθον ἄρξει τοῦ γνη-
σίου καὶ τὸ βάρβαρον τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τὸ ἐπείσ-
ακτον τοῦ αὐθιγενοῦς. οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦτο ἔχοιτε
10 εἰπεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἔπηλυν ὄχλον οὐδενὸς εἰάκατε
εἶναι τῶν κοινῶν κύριον, ἄρχετε δ' αὐτοὶ τῆς πόλεως
καὶ βουλευέτε οἱ αὐθιγενεῖς· ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς ἀπο-434
δείκνυτε ξένους, καὶ τῆς βουλῆς τὸ πλεῖστον ὑμῖν
ἐστίν ἐκ τῶν ἐπηλύδων, ὧν οὐδὲν ἂν φήσαιτε ἐκόν-
15 τες ὑπομένειν. τίς γὰρ ἐκουσίως ἄρχεται τῶν κρειτ-
τόνων ὑπὸ τοῦ χειρόνος; πολλὴ δὴ μωρία καὶ κακό-
της, ἃ δι' ἀνάγκην φαίητ' ἂν ὑμεῖς ὑπομένειν,
6 ταῦτα ἡμᾶς ἐκόντας δέχεσθαι. τελευταῖός μοι λόγος
ἐστίν, ὅτι τῆς Ἀλβανῶν πόλεως οὐθὲν ἔτι παρα-
20 κινεῖ μέρος τοῦ πολιτεύματος ὀκτωκαιδεκάτην ἤδη
γενεὰν οἰκουμένης καὶ πάντα ἐν κόσμῳ τὰ συνήθη
καὶ πάτρια ἐπιτελούσης, ἣ δ' ὑμετέρα πόλις ἀδια-
κόσμητός ἐστιν ἔτι καὶ ἀδιάτακτος, ἅτε νεόκτιστος
οὔσα καὶ ἐκ πολλῶν συμφορητὸς ἔθνῶν, ἧ̄ μακροῶν
25 δεῖ χρόνων καὶ παθημάτων παντοδαπῶν, ἵνα καταρ-
τισθῆ καὶ παύσῃται ταραττομένη καὶ στασιάζουσα

3 καὶ addidit Kiessling 12 ἀποδεικνύστε B ἀποδεικνύετε
Kiessling 14 φήσετε B 15 τῶν κρειττόνων vel delendum
vel κρειττων ὧν scribendum esse censet Cobet Obs. p. 61
16 δῆ] δ' ἢ B 19 οὐθὲν B οὐδὲν R 23 ἀδιακόσμητός τε A
24 συμφορητ(ή) Bb 25 καταρτ(ι)σθῆ B καταρτυθῆ A

ὥσπερ νῦν. ἅπαντες δ' ἂν εἴποιεν ὅτι δεῖ τὰ καθε-
 στηκότα τῶν ταραττομένων καὶ τὰ πεπειραμένα τῶν
 435 ἀδοκιμάστων καὶ τὰ ὑγιαίνοντα τῶν νοσοῦντων ἄρ-
 χειν· οἷς ὑμεῖς τάναντία ἀξιοῦντες οὐκ ὀρθῶς ποιεῖτε.

XI. Τοιαῦτα τοῦ Φουφειτίου λέξαντος παρα- 5
 λαβὼν ὁ Τύλλος τὸν λόγον εἶπε· Τὸ μὲν ἐκ φύσεως
 καὶ προγόνων ἀρετῆς δίκαιον, ὃ Φουφέττιε καὶ
 ὑμεῖς ἄνδρες Ἀλβανοί, κοινὸν ἀμφοτέροις ἡμῖν· τοὺς
 αὐτοὺς γὰρ εὐχόμεθα προγόνους ἐκάτεροι, ὥστε
 οὐδὲν δεῖ τούτου χάριν οὔτε πλεόν ἡμῶν ἔχειν τοὺς 10
 ἐτέρους οὔτ' ἔλαττον. τὸ δὲ ἄρχειν ἐκ παντὸς τῶν
 ἀποικιῶν τὰς μητροπόλεις ὡς ἀναγκαῖόν τι φύσεως
 νόμιμον οὔτε ἀληθὲς οὔτε δίκαιον ἠξιοῦτο ὑφ' ὑμῶν·
 πολλά γέ τοι φῦλά ἐστιν ἀνθρώπων, παρ' οἷς αἱ 2
 μητροπόλεις οὐκ ἄρχουσιν ἀλλ' ὑποτάττονται ταῖς 15
 ἀποικίαις. μέγιστον δὲ καὶ φανερώτατον τοῦ λόγου
 τοῦδε παράδειγμα ἡ Σπαρτιατῶν πόλις οὐ τῶν ἄλ-
 λων μόνον ἄρχειν ἀξιοῦσα Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ
 Δωρικοῦ γένους ὅθεν ἀπωκίσθη. καὶ τί δεῖ περὶ
 τῶν ἄλλων λέγειν; αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς οἱ τὴν ἡμετέ- 20
 ραν πόλιν ἀποικίσαντες Λαουίνιατῶν ἐστε ἄποικοι.
 436 εἰ δὴ φύσεώς ἐστι νόμος ἄρχειν τῆς ἀποικίας τὴν 3
 μητρόπολιν, οὐκ ἂν φθάνοιεν ἀμφοτέροις ἡμῖν Λαουῖ-
 νιαῖται τὰ δίκαια τάττοντες; πρὸς μὲν δὴ τὸ πρῶτον
 ὑμῶν δικαίωμα καὶ πλείστην ἔχον εὐπροσωπίαν 25

2 πεπειρασμένα ABa 4 ἡμεῖς A ἡμᾶς τ. ἀ. πράττειν
 c. Ambrosch 9 παρεχόμεθα Kiessling εὐρόμεθα Sintenis
 Em. Dion. III p. 4 18 ἄρχειν μόνον ἀξιοῦσα B 20 ἡμετέ-
 ραν ABb 22 εἰ δ' ἐ> Bb | ἐστι om. Ba 24 λαουινιάται AB
 προστάττοντες Reiske, Cobet Mnem. IX p. 319 25 ἔχον A
 ἔχ<ον> B

ταῦθ' ἱκανά· ἐπειδὴ δὲ καὶ τοὺς βίους τῶν πόλεων
 ἀντιπαρεξετάζειν ἀλλήλοις ἐπεχείρεις, ᾧ Φουφέτιε,
 λέγων ὅτι τὸ μὲν Ἀλβανῶν εὐγενὲς ὅμοιον αἰεὶ δια-
 μένει, τὸ δ' ἡμέτερον ἐξέφθαρται ταῖς ἐπιμιξίαις τοῦ
 5 ἀλλοφύλου, καὶ οὐκ ἠξίους ἄρχειν τῶν γνησίων τοὺς
 νόθους οὐδὲ τῶν ἀνδιγενῶν τοὺς ἐπήλυδας, μάθε
 καὶ κατὰ τοῦτο ἁμαρτάνων μάλιστα τὸ δικαίωμα.
 4 ἡμεῖς γὰρ τοσούτου δέομεν αἰσχύνεσθαι κοινὴν ἀνα-
 δεῖξαντες τὴν πόλιν τοῖς βουλομένοις, ὥστε καὶ
 10 σεμνυνόμεθα ἐπὶ τούτῳ μάλιστα τῷ ἔργῳ, οὐκ αὐτοὶ
 τοῦ ζήλου τοῦδε ἄρξαντες, παρὰ δὲ τῆς Ἀθηναίων
 πόλεως τὸ παράδειγμα λαβόντες, ἧς μέγιστον κλέος
 ἐν Ἑλλησίν ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ἥκιστα εἰ μὴ καὶ 437
 5 μάλιστα τὸ πολίτευμα. καὶ τὸ πρᾶγμα ἡμῖν πολλῶν
 15 γενόμενον ἀγαθῶν αἴτιον οὔτ' ἐπίμεμψιν οὔτε μετα-
 μέλειαν ὡς ἡμαρτηκόσι φέρει, ἄρχει τε καὶ βουλευεῖ
 καὶ τὰς ἄλλας τιμὰς καρποῦται παρ' ἡμῖν οὐχ ὁ
 πολλὰ χρήματα κεκτημένος οὐδὲ ὁ πολλοὺς πατέρας
 ἐπιχωρίους ἐπιδείξει δυνάμενος, ἀλλ' ὅστις ἂν ἦ τού-
 20 των τῶν τιμῶν ἄξιος. οὐ γὰρ ἐν ἄλλῳ τινὶ τὴν ἀν-
 θρωπίνην εὐγένειαν ὑπάρχειν νομίζομεν, ἀλλ' ἐν
 ἀρετῇ. ὁ δὲ ἄλλος ὄχλος σῶμα τῆς πόλεως ἐστὶν ἰσχὺν
 καὶ δύναμιν τοῖς βουλευθεῖσιν ὑπὸ τῶν κρατίστων
 παρεχόμενος. μεγάλη τε ἡμῶν ἡ πόλις ἐκ μικρᾶς καὶ
 25 φοβερὰ τοῖς περιοίκοις ἐξ εὐκαταφρονήτου διὰ ταύ-
 την τὴν φιλανθρωπίαν γέρονε, τῆς τε ἡγεμονίας,

2 ἐπεχείρεις B ἐπιχειρεῖς R 4 διέφθαρται Cobet Nov.
 Lect. p. 290, Obs. p. 62 7 μετὰ Cobet Mnem. IX p. 319
 8 τοσούτο B 13 εἰ μὴ καὶ A καὶ om. B εἰ μὴ καὶ μάλιστα
 del. Cobet Mnem. IX p. 319, Obs. p. 62 19 ἐπιδείξει B
 ἀποδείξει R

ὑπὲρ ἧς τῶν ἄλλων Λατίνων οὐδεὶς ἀντιποιεῖται
 πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο Ῥωμαίοις τὸ πολίτευμα ἤρξεν οὐ
 σὺ κατηγορεῖς, ᾧ Φουφέτιε. ἐν ἰσχύι γὰρ ὄπλων 6
 κεῖται τὸ τῶν πόλεων κράτος, αὕτη δ' ἐκ πολλῶν
 σωμάτων γίνεται· ταῖς δὲ μικραῖς καὶ ὀλιγανθρώ- 5
 ποῖς καὶ διὰ τοῦτο ἀσθενέσιν οὐκ ἔστιν ἄρχειν ἐτέ-
 438 ρων, ἀλλ' οὐδ' ἑαυτῶν ἄρχειν. καθόλου δ' ἔγωγε 7
 τόθ' ὑπολαμβάνω δεῖν τὰς ἐτέρων διασύρειν πολι-
 τείας καὶ τὴν ἰδίαν ἐπαινεῖν, ὅταν τις ἔχη δεῖξαι τὴν
 μὲν ἑαυτοῦ πόλιν ἐκ τοῦ ταῦτα ἐπιτηδεύειν ἅ φησιν 10
 εὐδαίμονα καὶ μεγάλην οὔσαν, τὰς δὲ διαβαλλομέ-
 νας διὰ τὸ μὴ ταῦτα προαιρεῖσθαι κακοδαιμονούσας.
 τὰ δ' ἡμέτερα πράγματα οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἡ μὲν
 ὑμετέρα πόλις ἀπὸ μείζονος ἀρχήματος ἀρχομένη καὶ
 πλειόνων ἀφορμῶν τυχοῦσα εἰς ἐλάττονα ὄγκον συν- 15
 ῆκται, ἡμεῖς δὲ μικρὰς τὰς πρώτας ἀρχὰς λαβόντες
 ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ μεγίστην τῶν πλησιοχώρων πό-
 λεων τὴν Ῥώμην πεποιήκαμεν τούτοις τοῖς πολιτεύ-
 μασιν ᾧ σὺ κατηγορεῖς χρώμενοι. τὸ δὲ στασιάζον 8
 ἡμῶν, ἐπεὶ καὶ τοῦτο δι' αἰτίας εἶχες, ᾧ Φουφέτιε, 20
 οὐκ ἐπὶ διαφθορᾷ καὶ ἐλαττώσει τῶν κοινῶν, ἀλλ'
 ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἀυξήσει γίνεται. φιλοτιμούμεθα γὰρ
 οἱ νεώτεροί πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ οἱ ἔποικοι
 πρὸς τοὺς ἐπικαλεσαμένους, πότεροι πλείονα ποιήσο-
 μεν τὸ κοινὸν ἀγαθόν. ἵνα δὲ συντεμῶν εἶπω τοῖς 9
 439 μέλλουσιν ἐτέρων ἄρξειν δύο προσεῖναι δεῖ ταῦτα, 25

1 ὑπὲρ del. Cobet Mnem. IX p. 319 3 κατηγορεῖς O
 corr. Bücheler 7 οὐδὲ αὐτῶν O praeter B 8 τοῦτ' Ba
 15 ὄγκον Reiske οἶκον O 17 ἐν om. A 19 κατηγορεῖς O
 corr. Bücheler 23 <ἄπ>οικοι B 24 .καλεσαμένουσ B

τὴν ἐν τῷ πολεμεῖν ἰσχὺν καὶ τὴν ἐν τῷ βουλευέσθαι
 φρόνησιν, ἃ περὶ ἡμᾶς ἔστιν ἀμφοτέρω· καὶ ὅτι οὐ
 κενὸς ὁ κόμπος ἢ παντὸς λόγου κρείττων πείρα ἡμῖν
 μαρτυρεῖ. τοσαύτην γοῦν μεγέθει καὶ δυνάμει πόλιν
 5 οὐχ οἷόν τε ἦν γενέσθαι τρίτῃ γενεᾷ μετὰ τὸν οἰ-
 κισμὸν, εἰ μὴ τό τε ἀνδρεῖον ἐπερίτευεν αὐτῇ καὶ
 τὸ φρόνιμον. ἱκαναὶ δὲ τεκμηριῶσαι τὸ κράτος αὐ-
 τῆς πολλαὶ πόλεις ἐκ τοῦ Λατίνων οὔσαι γένους καὶ
 τὴν κτίσιν ἀφ' ὑμῶν ἔχουσαι, αὐτὴν ὑμετέραν
 10 ὑπεριδοῦσαι πόλιν ἡμῖν προσκεχωρήκασιν καὶ ὑπὸ
 Ῥωμαίων ἄρχεσθαι μᾶλλον ἀξιοῦσιν ἢ ὑπ' Ἀλβανῶν,
 ὡς ἡμῶν μὲν ἀμφοτέρω ἱκανῶν ὄντων τοὺς τε φίλους
 εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς, ὑμῶν δ' οὐδέ-
 10 τερα. πολλὰ εἶχον ἔτι καὶ ἰσχυρά, ὧς Φουφῆτιε,
 15 πρὸς τὰς δικαιοῦσαι, ἃς σὺ παρέσχου, λέγειν· μά-
 ταιον δὲ ὄρων τὸν λόγον καὶ ἐν ἰσῶ τὰ πολλὰ τοῖς
 ὀλίγοις λεχθησόμενα πρὸς ἀντιπάλους ὄντας ὑμᾶς
 τοῦ δικαίου κριτὰς παύομαι λέγων. ἓνα δὲ ὑπολαμ- 440
 βάνων κράτιστον εἶναι καὶ μόνον ἡμῶν τὰ νείκη δύ-
 20 νασθαι διακρίναι τρόπον, ὧς πολλοὶ βάρβαροί τε καὶ
 Ἕλληνες εἰς ἐχθρὰ καταστάντες οἱ μὲν ὑπὲρ ἡγεμο-
 νίας, οἱ δὲ ὑπὲρ ἀμφισβητησίμου γῆς ἐχώρησαντο, τοῦ-
 11 του εἰπὼν ἔτι παύομαι· εἰ ποιησαίμεθα μέρος τι
 τῆς ἑαυτῶν στρατιᾶς ἐκάτεροι τὸν ἀγῶνα εἰς ὀλιγο-
 25 στὸν τι πλῆθος ἀνδρῶν συναγαρόντες τὴν τοῦ πολέ-

11 * ὑπὸ O 14 πόλλ' ἂν Cobet Mnem. IX p. 320
 16 τοῖς ὀλίγοις Stephanus τοῖς σοῖς λόγοις O 17 ἐλεγχθησόμενα AB, corr. Reiske 18 τοῦ δικαίου B τοὺς δικαίους R οὐ δικαίους Sylburg | ἓνα O ὃν Bücheler | ὑπολαμβάνων Cobet Obs. p. 32 ὑπολαμβάνω O 23 ἐπὶ μέρος c. Reiske 24 ὀλιγοστὸν τι B ὀλίμιστόν τι R

μου τύχην· ἐξ ὁποτέρας δ' ἂν πόλεως οἱ κρατήσαν-
τες τῶν ἀντιπάλων γένωνται, ταύτη συγχωρήσασθαι
ἄρχειν τῆς ἐτέρας. ὁπόσα γὰρ μὴ διαιρεῖται ὑπὸ λό-
γου, ταῦτα ὑπὸ τῶν ὄπλων κρίνεται.

XII. Τὰ μὲν δὴ λεχθέντα περὶ τῆς ἡγεμονίας⁵
τῶν πόλεων δικαιώματα ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν στρα-
τηγῶν τοιάδε ἦν· τέλος δὲ τοῖς λόγοις αὐτῶν ἠκο-
λουθήσεν οἶον ὁ Ῥωμαῖος ὑπετίθετο. οἱ γὰρ ἐν τῷ
441 συλλόγῳ παρόντες Ἀλβανῶν τε καὶ Ῥωμαίων ταχεῖαν
ἀπαλλαγὴν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι ζητοῦντες ὄπλοις¹⁰
τὸ νεῖκος ἔγνωσαν διελεῖν. συγχωρηθέντος δὲ καὶ
τούτου περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀγωνιουμένων ζήτησις
ἐγίνετο οὐ τὴν αὐτὴν ἑκατέρου τῶν στρατηγῶν διά-
νοιαν ἀποδεικνυμένου. Τύλλος μὲν γὰρ ἐβούλετο ἐν²
ἐλαχίστοις σώμασι γενέσθαι τὴν τοῦ πολέμου κρί-¹⁵
σιν ἐνὸς Ἀλβανοῦ τοῦ λαμπροτάτου πρὸς ἓνα Ῥω-
μαῖον τὸν ἄριστον μονομαχήσαντος καὶ πρόθυμος ἦν
αὐτὸς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἀγωνίσασθαι προ-
καλούμενος εἰς τὴν ὁμοίαν φιλοτιμίαν τὸν Ἀλβανόν,
καλοὺς ἀποφαίνων τοῖς ἀνειληφόσι τὰς τῶν στρατο-²⁰
πέδων ἡγεμονίας τοὺς ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας
ἀγῶνας, οὐ μόνον ἐὰν νικήσωσιν ἀγαθοὺς ἄνδρας,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ κρατηθῶσιν ὑπ' ἀγαθῶν, καὶ διεξιῶν
ὅσοι στρατηγοὶ καὶ βασιλεῖς τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς προ-
κινδυνεύσαι τῶν κοινῶν παρέσχον δεινὸν ἠγούμενοι²⁵
τῶν μὲν τιμῶν πλέον αὐτοὶ φέρεσθαι, τῶν δὲ πό-
νων ἔλαττον. ὁ δὲ Ἀλβανὸς τὸ μὲν ὀλίγοις σώμασι³

2 ταύτη. B ταύτης A 14 ἀποδεικνυμέν(ου) B ἀπο-
δεικνυμένων R | ἐν B om. R 16 Ῥωμαίων BaR 17 μονο-
μαχήσαντος B 23 δεξιῶν A 26 πόνων Reiske πολέμων O
27 ἐν ὀλίγοις et κινδυνεύειν δεῖν c. Bücheler

κινδυνεύειν τὰς πόλεις ὀρθῶς ἐνόμιζεν εἰρησθαι. περὶ δὲ τῆς ἐνὶ πρός ἕνα μάχης διεφέροτο λέγων ὅτι 442 τοῖς μὲν ἡγουμένοις τῶν στρατοπέδων ὅταν ἴδιαν κατασκευάζονται δυναστείαν καλὸς καὶ ἀναγκαῖός ἐστίν ὁ περὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγών. τὰς δὲ πόλεσιν αἰταῖς ἐπειδὴν ὑπὲρ τῶν πρωταίων διαφέρονται πρὸς ἀλλήλας οὐ μόνον σφαλέρως ἀλλὰ καὶ αἰσχρὸς ὁ διὰ μονομαχίας κίνδυνος. εἴν τε τῆς κρείττονος λάβονται τύχης εἴν τε τῆς χείρονος. 443 τρεῖς δὲ ἄνδρας ἐπιλέκτους ἀφ' ἑκατέρας πόλεως συνεβούλευεν ὑπὸ τὴν ἀπάντων ὄντων Ἰαλιανῶν τε καὶ Ῥωμαίων διαγωνίσασθαι. ἐπιτηδειότατον γὰρ εἶναι τόνδε τὸν ἀριθμὸν εἰς ἅπασαν ἀμφισβητούμενον πράγματος διαίρεσιν ἀρχὴν τε καὶ μέσα καὶ τελευ- 15 τὴν ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ. ταύτῃ προσθεμένων τῇ γνώμῃ Ῥωμαίων τε καὶ Ἰαλιανῶν ὃ τε σύλλογος διελύθη καὶ ἐπὶ τοὺς ἰδίους ἀπῆσαν ἑκάτεροι χάρακας.

XIII. Ἐπειτα καλέσαντες εἰς ἐκκλησίαν τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρας οἱ στρατηγοὶ διεξῆλθον ἃ τε διε- 20 λέχθησαν αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐφ' οἷς συνέθεντο καταλύσασθαι τὸν πόλεμον. ἐπικυρωσάντων δὲ τῶν στρατευμάτων ἀμφοτέρων κατὰ πολλὴν εὐδόκησιν 444 τὰς τῶν στρατηγῶν ὁμολογίας. θαυμαστὴ μετὰ τοῦτο κατεῖχε φιλοτιμία καὶ λοχαγοὺς καὶ στρατιώτας πολ- 25 λῶν πάνυ προθυμουμένων ἐξενέγκασθαι τὰ τῆς μάχης ἀριστεία καὶ οὐ λόγῳ σπουδαζόντων μόνον. ἀλλὰ καὶ ἔργῳ φιλοτιμίας ἀποδεικνυμένων. ὥστε χαλε-

2 ἐνὶ ἑνὸς c. Coëtet Obs. p. 62

5 ἐστίν B ἔσται R

13 τόνδε om. B ἅπασαν B πᾶσαν R 14 μέσον c. Sylburg

15 προσθεμένων A 27 φιλοτιμίαν c. Bücheler

πὴν γενέσθαι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν τὴν τῶν ἐπιτη-
 δειοτάτων διάγνωσιν. εἰ γάρ τις ἦν ἢ πατέρων ἐπι- 2
 φανεία λαμπρὸς ἢ σώματος ῥώμη διαπρεπὴς ἢ πράξει
 τῇ κατὰ χεῖρα γενναῖος ἢ κατ' ἄλλην τινὰ τύχην ἢ
 τόλμαν ἐπίσημος ἑαυτὸν ἡξίου τάττειν πρῶτον ἐν 5
 τοῖς τρισί. ταύτην ἐπὶ πολὺ χωροῦσαν ἐν ἀμφοτέ- 3
 ροις τοῖς στρατεύμασι τὴν φιλοτιμίαν ὁ τῶν Ἀλβα-
 νῶν ἔπαυσε στρατηγὸς ἐνθυμηθεῖς, ὅτι θεία τις
 πρόνοια ἐκ πολλοῦ προορωμένη τὸν μέλλοντα συμ-
 βῆσεσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγῶνα τοὺς προκινδυνεύσου- 10
 τας ὑπὲρ αὐτῶν κατεσκεύασε γενέσθαι οἰκῶν τε οὐκ
 ἀφανῶν καὶ τὰ πολέμια ἀγαθοὺς ὀφθῆναι τε καλ-
 λίστους καὶ οὐ γενέσεως ὁμοίας τοῖς πολλοῖς μετειλη-
 444 φότας, ἀλλὰ σπανίου καὶ θαυμαστῆς διὰ τὸ παρά-
 δοξον. Ὅρατίῳ γάρ τινι Ῥωμαίῳ καὶ Κορατίῳ τὸ 4
 γένος Ἀλβανῶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐνεγγύησε 15
 θυγατέρας διδύμους Σικίνιος Ἀλβανός. τούτοις ἀμ-
 φοτέροις αἱ γυναῖκες ἐγκύμονες ἅμα γενόμεναι, τὰς
 πρωτοτόκους ἐκφέρουσι γονὰς ἄρρενα βρέφη τρίδυμα,
 καὶ αὐτὰ [ἄ] οἱ γεινάμενοι πρὸς οἰωνοῦ λαβόντες 20
 ἀγαθοῦ καὶ πόλει καὶ οἰκῶ τῷ σφετέρῳ τρέφουσιν
 ἅπαντα καὶ τελειοῦσιν· θεὸς δ' αὐτοῖς, ὥσπερ κατ'
 ἀρχὰς ἔφην, δίδωσι κάλλος τε καὶ ῥώμην καὶ δὴ καὶ
 ψυχῆς γενναιότητα μηδενὸς τῶν ἄριστα πεφυκότων
 χεῖροσι γενέσθαι. τούτοις ἔγνω τοῖς ἀνδράσιν ὁ Φου- 25
 φέτιος ἐπιτρέπειν τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἀγῶνα

5 αὐτὸν A 8 τις B om. R 13 οὐ Bücheler οὔτε O |
 ὁμοίας B om. R 15 κορ. ατίω B 16 ἐνεγγύησε B 17 σι-
 κίνιος A 20 αὐτ(ἄ ἄ) οἱ B ἄ del. Reiske 23 εἰς κάλλος
 c. Reiske

καὶ προκαλεσάμενος εἰς λόγους τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων λέγει πρὸς αὐτόν·

XIII. Θεός τις ἔοικεν, ὦ Τύλλε, προνοούμενος τῶν πόλεων ἐκατέρας ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ
 5 καὶ κατὰ τόνδε τὸν ἀγῶνα φανεράν τὴν εὐνοίαν πεποιῆσθαι. τὸ γὰρ εὐρεθῆναι τοὺς ἀγωνιουμένους⁴⁴⁵
 ὑπὲρ πάντων γένει τε μηδενὸς χείρονας καὶ τὰ πολέ-
 μια ἀγαθοὺς ὀφθῆναι τε καλλίστους, πρὸς δὲ τούτοις
 ἐξ ἑνὸς πεφνκότας πατρὸς καὶ ὑπὸ μιᾶς γεγεννημέ-
 10 νους μητρὸς καὶ τὸ θαυμασιώτατον ἐν μιᾷ προελθόντας εἰς φῶς γενέσει, παρ' ὑμῖν μὲν Ὀρατίους,
 παρ' ἡμῖν δὲ Κορατίους, θαυμαστῆ τινι καὶ θεία παν-
 2 τάπασιν ἔοικεν εὐεργεσία. τί οὖν οὐ δεχόμεθα τὴν
 τοσαύτην τοῦ δαιμονίου πρόνοιαν καὶ παρακαλοῦ-
 15 μεν ἐπὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἀγῶνα τοὺς τριδύ-
 μους ἀδελφοὺς ἐκάτεροι; τά τε γὰρ ἄλλ', ὅσα ἐν τοῖς
 ἄριστα μαχησομένοις βουλοίμεθ' ἄν εἶναι, κὰν τού-
 τοις ἔνεστι τοῖς ἀνδράσι, καὶ τὸ μὴ προλιπεῖν τοὺς
 παρασπιστάς κάμνοντας τούτοις μᾶλλον ὑπάρξει ἀδελ-
 20 φοῖς οὔσι παρ' οὔστινας ἄλλους Ῥωμαίων τε καὶ
 Ἀλβανῶν, ἧ τε φιλοτιμία τῶν ἄλλων νέων χαλεπὴ
 λυθῆναι δι' ἑτέρου τινὸς οὔσα τρόπου ταχεῖαν ἔξει
 3 <τὴν> κρίσιν. τεκμαίρομαι γὰρ τινα καὶ παρ' ὑμῖν
 χάριν ἐν πολλοῖς εἶναι τῶν ἀντιποιουμένων ἀρετῆς,

3 ὦ om. A 9 γεγεννημένους O praeter B | ἀπὸ c. Tegge
 p. 29 11 γενέσει B ἡμέρα R | ὀρατίους A 12 κορ. ατίους B
 et sic semper 16 ἄλλα B 17 μαχησαμένοις ABa | βου-
 λοίμεθα O | ἄν add. Meineke 19 παρασπιστάς O corr. Kiess-
 ling, Cobet Obs. p. 63 23 τὴν add. Grasberger Tess. Herbig.
 p. 14 24 * ἐχρῆν μὲν A ἐχ<ρῆν> μὲν B ξριν ἐν c. Sintenis
 Em. Dion. I p. 18 ταραχῆν ἐν c. Pflugk

ὥσπερ καὶ παρ' Ἀλβανοῖς· οὓς εἰ διδάσκοιμεν ὅτι
 446 θεία τις ἔφθακε τύχη τὰς ἀνθρωπίνας σπουδὰς αὐτῆς
 παρασχούσης τοὺς ἐξ ἴσου τὸν ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀγῶνα
 ποιησομένους, οὐ χαλεπῶς πείσομεν. οὐ γὰρ ἀρετῇ
 λείπεσθαι δόξουσι τῶν τριδύμων, ἀδελφῶν, ἀλλὰ 5
 φύσεως εὐκληρίᾳ καὶ τύχης ἰσορροπούου πρὸς τὸ ἀντί-
 παλον ἐπιτηδειότητι.

XV. Τοσαῦτα τοῦ Φουφειτίου λέξαντος καὶ πάν-
 των τὴν γνώμην ἐπαινεσάντων (ἔτυχον δὲ Ῥωμαίων
 τε καὶ Ἀλβανῶν οἱ κράτιστοι παρόντες ἀμφοτέροις) 10
 μικρὸν ἐπισχὼν ὁ Τύλλος λέγει· Τὰ μὲν ἄλλα ὀρ-
 θῶς ἐπιλελογίσθαι μοι δοκεῖς, ὧ Φουφέτιε· θαυ-
 μαστὴ γὰρ τις ἢ τὴν οὐδέποτε συμβᾶσαν ὁμοιογέ-
 νειαν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς πόλεσιν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας
 γενεᾶς ἐξενέγκασα τύχη· ἐν δ' ἀγνοεῖν ἔοικας, ὃ 15
 πολὺν παρέξει τοῖς νεανίσκοις ὄκνον, ἐὰν ἀξιῶμεν
 αὐτοὺς ἀλλήλοις χωρεῖν διὰ μάχης. ἢ γὰρ Ὀρατίων 2
 μήτηρ τῶν ἡμετέρων ἀδελφὴ τῆς Κορατίων μητρὸς
 ἐστὶ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ τέθραπται τὰ μειράκια ἐν τοῖς
 ἀμφοτέρων τῶν γυναικῶν κόλποις ἀσπάζονται τ' ἀλ- 20
 λήλους καὶ φιλοῦσιν οὐχ ἧττον ἢ <πολλοὶ> τοὺς
 447 ἑαυτῶν ἀδελφούς. ὄρα δὴ μὴ ποτε οὐδ' ὅσιον ἦ
 τούτοις ἀναδιδόναι τὰ ὄπλα καὶ καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ
 τὸν κατ' ἀλλήλων φόνον ἀνεψιούς καὶ συντρόφους
 ὄντας. τὸ γὰρ ἐμφύλιον ἄγος, ἐὰν ἀναγκασθῶσιν ἀλλή- 25
 λους μαιφονεῖν, εἰς ἡμᾶς ἐλεύσεται τοὺς ἀναγκάζον- 3

2 ἔφθακε B ἔφθασε R 5 τῶν B om. R 11 τύλλιος A
 17 ὄρατίων AB et sic saepe 21 * ἢ πότε αὐτῶν B τοὺς
 ἑαυτῶν R, ἢ ἕτεροι vel ἄλλοι τοὺς c. Reiske 22 ἀδελφούς R
 ἀνεψιούς B | οὐδ' ὅσιον B οὐχ ὅσιον R

τας. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Φουφέτιος· Οὐδ' ἐμὲ λέλη-
 θεν, ὦ Τύλλε, τὸ συγγενὲς τῶν μειρακίων, οὐδ' ὡς
 ἀναγκάσων αὐτοὺς τοῖς ἀνεψιοῖς διὰ μάχης χωρεῖν
 εἰ μὴ βουληθεῖεν αὐτοὶ τὸν ἀγῶνα ὑπομεῖναι παρ-
 5 εσκευασάμην, ἀλλ' ἐπειδὴ τάχιστα ἐπὶ νοῦν ἤλθέ μοι
 τόδε τὸ βούλευμα τοὺς Ἀλβανοὺς Κορατίους μετα-
 πεμφάμενος αὐτὸς ἐπ' ἔμαντοῦ διάπειραν ἔλαβον εἰ
 βουλομένοις αὐτοῖς ἐστιν ὁ ἀγὼν· δεξαμένων δ' αὐ-
 τῶν τὸν λόγον ἀπίστω τινὶ καὶ θαυμαστῇ προθυμίᾳ,
 10 τότε ἀνακαλύπτειν ἔγνω τὸ βούλευμα καὶ φέρειν
 εἰς μέσον· σοὶ τε τὸ αὐτὸ τοῦτο ὑποτίθεμαι ποιεῖν
 καλέσαντι τοὺς παρ' ὑμῖν τριδύμους πείραν αὐτῶν
 4 τῆς γνώμης ποιήσασθαι. ἔὰν μὲν οὖν ἐκόντες συν-
 επιδιδῶσι κάκεινοι τὰ σώματα προκινδυνεῦσαι τῆς⁴⁴⁸
 15 ἑαυτῶν πατρίδος δέχου τὴν χάριν, ἔὰν δὲ ἀναδύονται
 μηδεμίαν αὐτοῖς πρόσφερε ἀνάγκην. μαντεύομαι δὲ
 καὶ περὶ ἐκείνων οἷα καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων, εἶπερ
 οὖν εἰσὶν οἷους ἀκούομεν, <ἐν> ὀλίγοις τοῖς ἄριστα
 πεφυκόσιν ὅμοιοι καὶ τὰ πολέμια ἀγαθοί· κλέος γὰρ
 20 αὐτῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐλήλυθε τῆς ἀρετῆς.

XVI. Δέχεται δὴ τὴν παραίνεσιν ὁ Τύλλος καὶ
 δεχημέρους ποιησάμενος ἀνοχάς, ἐν αἷς βουλευέσεται
 τε καὶ μαθὼν τὴν διάνοιαν τῶν Ὀρατίων ἀποκρι-
 νεῖται παρῆν εἰς τὴν πόλιν. ταῖς δ' ἐξῆς ἡμέραις βου-

2 τύλλε A 3 ἀναγκάζων AB cf. Cobet Obs. p. 63
 4 αὐτοῖς A 5 ἐπὶ] εἰς c. Kiessling 11 τε τὸ αὐτὸ B
 τε αὐτὸ A ταὐτό? 16 αὐτοῖς c. Sylburg αὐτὸς O 17 περὶ
 ἡμετέρων ἔγνω c. Reiske | *εἰ<περ> B εἰ οὖν R 18 ἐν
 ὀλίγοις Reiske ὀλίγοις O λόγοις Bücheler 19 καὶ τὰ πολέμια
 ἀγαθοὶ del. Rendler Tiroc. p. 29 | <γ>ἀρ B παρ' A 21 τε
 δὴ B δὲ A corr. Kiessling

λευσάμενος ἅμα τοῖς ἀρίστοις, ἐπειδὴ τοῖς πλείστοις ἔδοξε δέχεσθαι τὰς τοῦ Φουφεττίου προκλήσεις, μεταπέμπεται τοὺς τριδύμους ἀδελφούς καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ὀράτιοι, Φουφέττιος ὁ Ἄλβανός 2 εἰς λόγους συνελθῶν ἐμοὶ τὴν τελευταίαν ἐπὶ στρα- 5
 449 τοπέδου σύνοδον ἔφη τοὺς προκινδυνεύοντας ὑπὲρ ἑκατέρας πόλεως τρεῖς ἄνδρας ἀγαθοὺς κατὰ θεῖαν γεγενῆσθαι πρόνοιαν, ὧν οὐκ ἂν εὕροιμεν ἑτέρους οὔτε γενναιότερους οὔτε ἐπιτηδειότερους, Ἄλβανῶν μὲν Κορατίους, Ῥωμαίων δὲ ὑμᾶς· τοῦτό τε κατα- 10 μαθὼν αὐτὸς ἐξητακέναι πρῶτον εἰ βουλομένοις εἶη τοῖς ἀνεψιοῖς ὑμῶν ἐπιδοῦναι τὰ σώματα τῇ πατρίδι, μαθὼν δὲ αὐτοὺς ἀναδεχομένους τὸν ὑπὲρ ἀπάντων ἀγῶνα κατὰ πολλὴν προθυμίαν θαρρῶν εἰς μέσον ἐκφέρειν ἤδη τὸν λόγον, ἡξίου τε καὶ ἐμὲ 15 πείραν ὑμῶν λαβεῖν, πότερον βουλήσεσθε προκινδυνεῦσαι τῆς πατρίδος ὁμοσε χωρήσαντες Κορατίους ἢ παραχωρεῖτε τῆς φιλοτιμίας ταύτης ἑτέροις. ἐγὼ δὲ 3 ἀρετῆς μὲν ἕνεκα καὶ τῆς κατὰ χεῖρα γενναιότητος, ἣν οὐ λανθάνουσας ἔχετε, πάντων μάλιστα δεξομέ- 20 νους ὑμᾶς τὸν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κίνδυνον ἄρασθαι***, δεδοικῶς μὴ τὸ πρὸς τοὺς Ἄλβανούς τριδύμους συγγενὲς ἐμπόδιον ὑμῖν γένηται τῆς προ-

5 συνελθῶν B ἐλθῶν R 6 προκινδυνεύ(ο)ντας B προκινδυνεύσαντας A 11 εἶη B ἔστι R 15 ἐκφέρειν B ἐκφέρει R | καμὲ? 16 βουλήσεσθε B βουλευέσθε A 20 δεξα-
 μένους B μάλιστ' ἂν δεξάμενος c. Kiessling 21 αὐτούς B |
 lacunam ante δεδοικῶς significavit Kiessling, μάλιστα <ἦδειν>
 — δεδοικῶς <δὲ>c. Cobet Obs. p. 63. Ego post lacunae signum
 distinxī, cum participium e. g. ἐγνωκῶς excidisse persuasum
 habeam 22 <μὴ τὸ> B | τούς om. B

θυμίας, χρόνον ἤτησάμην εἰς βουλὴν ἀνακωχᾶς δε-450
 χημέρους ποιησάμενος· ὡς δὲ ἀφικόμην δεῦρο τὴν
 βουλὴν συνεκάλεσα καὶ προὔθηκα περὶ τοῦ πράγμα-
 τος ἐν κοινῷ σκοπεῖν· δόξαν δὲ ταῖς πλείοσι γνώ-
 5 μαις, εἰ μὲν ἐκόντες ἀναδέχοισθε τὸν ἀγῶνα καλὸν
 ὄντα καὶ προσήκοντα ὑμῖν, ὃν ἐγὼ πρόθυμος ἤμην
 μόνος ὑπὲρ ἀπάντων διαγωνίσασθαι, ἐπαινεῖν τε καὶ
 δέχεσθαι τὴν χάριν ὑμῶν, εἰ δὲ τὸ συγγενὲς ἐντρο-
 πόμενοι μίασμα, οὐ γὰρ δὴ κακοὶ ψυχὴν ὁμολογοῦν-
 10 τες εἶναι, τοὺς ἔξω τοῦ γένους ἀξιῴσαίτε καλεῖν, μη-
 δεμίαν ὑμῖν ἀνάγκην προσφέρειν. ταῦτα τῆς βουλήs 451
 ψηφισαμένηs καὶ οὔτε πρὸς ὀργὴν δεξομένηs εἰ δι'
 ὄκνου τὸ ἔργον λάβοιτε οὔτε μικρὰν χάριν εἰσομένηs
 ὑμῖν εἰ τιμιωτέραν ἠγήσασθε τῆs συγγενείας τὴν
 15 πατρίδα, τυγχάνετε εὖ βουλευσάμενοι.

XVII. Ὡς δὴ ταῦτ' ἤκουσαν οἱ νεανίαι, μεταστάν-
 τες ἐτέρωσε καὶ διαλεχθέντες ὀλίγα πρὸς ἀλλήλους
 προσέρονται πάλιν ἀποκρινόμενοι καὶ λέγει ὑπὲρ
 ἀπάντων ὁ πρεσβύτατος τοιάδε· Εἰ μὲν ἐλευθέρους
 20 ἡμῖν οὔσι καὶ κυρίοις τῆs ἰδίας γνώμης ἐξουσίαν
 παρεῖχες, ὦ Τύλλε, βουλευσάσθαι περὶ τοῦ πρὸς
 τοὺς ἀνεψιούς ἀγῶνος, οὐθὲν ἔτι διαμελλήσαντες
 ἀπεκρινάμεθα ἄν σοι τοὺς ἑαυτῶν διαλογισμούς·
 ἐπειδὴ δὲ περίεστιν ἡμῖν ὁ πατήρ, οὗ χωρὶς οὐδὲ
 25 τάλαχιστα λέγειν ἢ πράττειν ἀξιούμεν, αἰτούμεθά σε

1 ἀνακωχᾶς R ἀνοχᾶς B 1—2 verba ἀνοχᾶς — τὴν βου-
 λὴν om. Ba, add. manus altera in margine 2 ποιησόμενος A
 6 ἤμην O, sed mihi suspectum 9 κακὴν A | ὁμολογοῦμενοι
 c. Schnelle p. 4 10 ἀξιῴσαίτε Meineke ἀξιῴσατε O 14 ἠγή-
 σαισθε Sylburg, ἠγήσεσθε B ἠγήσεσθαι A 15 βουλευσάμε-
 νοι B βουλευσόμενοι R 16 ταῦτα A 21 τύλλιε A 23 ἀπε-
 κρινάμεθ' ἄν? 25 ἀξιούμ(εν αἰ)τούμεθα B

452 ὀλίγον ἀναδέξασθαι χρόνον τὴν ἀπόκρισιν ἡμῶν, ἕως
 τῷ πατρὶ διαλεχθῶμεν. ἐπαινέσαντος δὲ τοῦ Τύλλου 2
 τὴν εὐσέβειαν αὐτῶν καὶ κελεύσαντος οὕτω ποιεῖν
 ἀπήεσαν ὡς τὸν πατέρα. δηλώσαντες δὲ αὐτῷ τὰς
 προκλήσεις τοῦ Φουφειτίου καὶ οὓς ὁ Τύλλος διελέχθη 5
 λόγους καὶ τελευταίαν τὴν ἑαυτῶν ἀπόκρισιν ἠξίου
 εἰπεῖν ἦντινα γνώμην αὐτὸς ἔχει. ὁ δὲ ὑπολαβὼν, 3
 Ἄλλ' εὐσεβῆς μὲν, ἔφη, πρᾶγμα ποιεῖτε, ᾧ παῖδες,
 τῷ πατρὶ ζῶντες καὶ οὐδὲν ἄνευ τῆς ἐμῆς γνώμης
 διαπραττόμενοι, καιρὸς δὲ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἤδη περὶ 10
 ὑμῶν τά γε τηλικαῦτα φαίνεσθαι φρονοῦντας. ὑπο-
 λαβόντες οὖν τὸν ἐμὸν βίον ἤδη τέλος ἔχειν φανερόν
 ποιήσατέ μοι, τί δὴ ποτ' ἂν αὐτοὶ προείλεσθε πρᾶτ-
 τειν ἄνευ τοῦ πατρὸς περὶ τῶν ἰδίων βουλευσάμε-
 νοι. ἀποκρίνεται πρὸς αὐτὸν ὁ πρεσβύτατος τοιάδε· 4
 Ἐδεξάμεθ' ἂν, ᾧ πάτερ, τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας 15
 ἀγῶνα καὶ πάσχειν ὑπεμείναμεν ὅτι ἂν δοκῇ τῷ
 δαιμονίῳ· τεθνᾶναι γὰρ ἂν βουλοίμεθα μᾶλλον ἢ ζῆν
 ἀνάξιοι γενόμενοι σοῦ τε καὶ τῶν προγόνων. τὸ δὲ
 453 πρὸς τοὺς ἀνεψιοὺς συγγενῆς οὐχ ἡμεῖς πρότεροι λύ- 20
 σομεν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῆς τύχης διαλέλυται στέρξομεν.
 εἰ γὰρ Κορατίοις ἔλαττον κρίνεται τοῦ καλοῦ τὸ συγ- 5
 γενῆς, οὐδὲ Ὀρατίοις τιμιώτερον φανήσεται τὸ γένος
 τῆς ἀρετῆς. ὁ δὲ πατὴρ ὡς ἔμαθε τὴν διάνοιαν
 αὐτῶν περιχαρῆς γενόμενος καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχῶν 25
 εἰς τὸν οὐρανὸν πολλὰς ἔφη χάριτας εἰδέναι τοῖς

5 προ. κλήσεις B | τύλλιος A 12 τὸν ἐμὸν βίον ἤδη B
 τὸν ἐμὸν ἤδη β. R 16 ἐδεξάμεθ' ἂν B et Reiske ἐδεξάμεθα
 sine ἂν R 17 ἂν τῷ δαιμονίῳ δοκεῖ B 19 τό τε B
 20 πρότεροι B πρότερον R 21 στέρξωμεν Ba 22 κορ. ατίοις B

θεοῖς, ὅτι παῖδας ἔδωκαν αὐτῷ γενέσθαι καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς· ἔπειτα περιλαβὼν ἕκαστον αὐτῶν καὶ τὰς ἡδίστας ἀποδοὺς ἀσπασμῶν τε καὶ φιλημάτων φιλοφροσύνας, Ἔχετ', ἔφη, καὶ τὴν ἐμὴν γνώμην, ὧ
 5 παῖδες ἀγαθοί, καὶ πορευθέντες ἀποκρίνασθε Τύλλω
 6 τὴν τ' εὐσεβῆ καὶ καλὴν ἀπόκρισιν. οἱ μὲν δὴ χαίροντες ἐπὶ τῇ παρακελεύσει τοῦ πατρὸς ἀπήεσαν καὶ προσελθόντες τῷ βασιλεῖ ἀναδέχονται τὸν ἀγῶνα, κἀκεῖνος συγκαλέσας τὴν βουλὴν καὶ πολλοὺς ἐπαί-
 10 νους τῶν νεανίσκων διαθέμενος ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλβανὸν τοὺς δηλώσοντας, ὅτι δέχονται Ῥωμαῖοι τὴν αἴρεσιν καὶ παρέξονται τοὺς Ὀρατίους διαγωνιουμένους ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς.

XVIII. Ἀπαιτούσης δὲ τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸν
 15 τρόπον διεξελθεῖν τῆς μάχης ἀκριβῶς καὶ τὰ μετὰ ταύτην γενόμενα πάθη θεατρικαῖς εἰκότα περιπε-⁴⁵⁴
 τεύειαι μὴ ῥαθύμως διελθεῖν πειράσομαι καὶ περὶ τούτων ἐπ' ἀκριβείας ἕκαστον, ὡς ἐμὴ δύναμις, εἴ-
 20 πειν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ χρόνος ἦκεν ἐν ᾧ τέλος ἔδει λαβεῖν τὰς ὁμολογίας, ἐξήεσαν μὲν αἱ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις πανστρατιᾶ, ἐξήεσαν δὲ μετὰ ταῦθ' οἱ νεανίσκοι τοῖς
 πατρῷοις θεοῖς εὐξάμενοι καὶ προῆγον ἅμα τῷ βασιλεῖ κατευφημούμενοί τε ὑπὸ παντὸς τοῦ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλου καὶ παττόμενοι τὰς κεφαλὰς ἄνθεσιν·
 25 ἤδη δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀλβανῶν ἐξεληλύθει στρατιά. 2 ἐπεὶ δὲ κατεστρατοπεδεύσαντο πλησίον ἀλλήλων μεταίχιμον ποιησάμενοι τὸν διείροντα τὴν Ῥωμαίων

2 περιβαλὼν Reiske 11 δηλώσαντας A 12 παρέξον-
 ται B παρέχονται A 15 τὰ μετ' αὐτὴν c. Reiske 18 ἐπ'
 ἀκριβείας om. O praeter B 22 προῆγον AB 25 ἡ B om. R

ἀπὸ τῆς Ἀλβανῶν ὄρου, ἔνθα καὶ πρότερον εἶχον
 ἑκάτεροι τοὺς χάρακας, πρῶτον μὲν ἱερὰ θύσαντες
 ὤμοσαν ἐπὶ τῶν ἐμπύρων στέρξειν τὴν τύχην, ἣν ἂν
 ἐκ τῆς μάχης τῶν ἀνεψιῶν ἑκατέρα πόλις ἐξενέγκηται,
 καὶ φυλάξειν τὰς ὁμολογίας βεβαίους μηδένα προσά- 5
 455 γοντες αὐταῖς δόλον αὐτοὶ τε καὶ γένος τὸ ἐξ αὐτῶν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς θεοὺς ὅσια διεπράξαντο, θέμενοι τὰ
 ὄπλα προῆγον ἐκ τοῦ χάρακος ἀμφοτέροι θεαταὶ τῆς
 μάχης ἐδόμενοι τριῶν ἢ τεττάρων σταδίων τὸ μεταξὺ
 χωρίον τοῖς ἀγωνιζομένοις καταλιπόντες· καὶ μετ' οὐ 10
 πολὺ παρῆν τοὺς τε Κορατίους ὁ τῶν Ἀλβανῶν στρα-
 τηγὸς ἄγων καὶ τοὺς Ὀρατίους ὁ τῶν Ῥωμαίων βασι-
 λεὺς ὠπλισμένους τε κάλλιστα καὶ τὸν ἄλλον ἔχοντας
 κόσμον οἶον ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐπὶ θανάτῳ. γε- 3
 νόμενοι δὲ σύνεγγυς ἀλλήλων τὰ μὲν ξίφη τοῖς ὑπα- 15
 σπισταῖς παρέδωκαν, προσδραμόντες δὲ περιέβαλλον
 ἀλλήλοις κλαίοντες καὶ τοῖς ἡδίστοις ὀνόμασιν ἀνα-
 καλοῦντες, ὥστε εἰς δάκρυα προπεσεῖν ἅπαντας καὶ
 πολλὴν ἀστοργίαν κατηγορεῖν σφῶν τε αὐτῶν καὶ
 τῶν ἡγεμόνων, ὅτι παρὸν ἄλλοις τισὶ σώμασι κρῖναι 20
 τὴν μάχην εἰς ἐμφύλιον αἷμα καὶ συγγενικὸν ἄγος
 τὸν ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀγῶνα κατέκλεισαν. πανσάμε-
 456 νοι δὲ τῶν ἀσπασμῶν οἱ νεανίσκοι καὶ τὰ ξίφη παρὰ
 τῶν ὑπασπιστῶν λαβόντες ἀναχωρησάντων τῶν πέ-
 λας ἐτάξαντό τε καθ' ἡλικίαν καὶ συνήεσαν ὁμόσε. 25

XVIII. Τέως μὲν οὖν ἡσυχία τε καὶ σιγὴ κατεῖχεν

7 ὅσια διεπράξαντο B διεπράξαντο ὅσια R ὅσια del. Reud-
 ler Tiroc. p. 29 17 ἀλλήλοις B ἀλλήλους R 18 προ. πε-
 σεῖν B et Reiske, προσπεσεῖν R 20 ἄλλοις τισὶ καὶ φανλοτέ-
 ροις σώμασι c. Reiske

ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις· ἔπειτα ἀναβοήσεις τε ἀθρόαι
 παρ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐγίνοντο καὶ παρακελεύσεις
 τοῖς μαχομένοις ἐναλλάξ εὐχαί τε καὶ οἰμωγαὶ καὶ
 παντὸς ἄλλου πάθους ἐναγωνίου φωναὶ συνεχεῖς, αἱ
 5 μὲν πρὸς τὰ δρώμενά τε καὶ ὀρώμενα ὑφ' ἐκατέρων,
 2 αἱ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντά τε καὶ ὑποπτευόμενα· καὶ ἦν
 πλείω τὰ εἰκαζόμενα τῶν γινομένων. ἦ τε γὰρ ὄψις ἐκ
 πολλοῦ διαστήματος γινομένη πολὺ τὸ ἀσαφές εἶχε, καὶ
 τὸ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγωνιστὰς ἐκάστοις συμπαθεῖς
 10 ἐπὶ τὸ βεβουλημένον ἐλάμβανε τὰ πρασσόμενα, αἱ τε
 συνεχεῖς τῶν μαχομένων ἐπεμβάσεις καὶ ὑπαναχωρή-⁴⁵⁷
 σεις καὶ εἰς τὸ ἀντίπαλον αὐθις ἀντιμεταστάσεις πολ-
 λαὶ καὶ ἀγχίστροφοι γινόμεναι τὸ ἀκριβὲς τῆς γνώμης
 3 ἀφηροῦντο· καὶ ταῦτα ἐπὶ πολὺν ἐγίνετο χρόνον. ῥώ-
 15 μην τε γὰρ σώματος ἔτυχον ὁμοίαν ἔχοντες ἐκάτεροι
 καὶ τὸ γενναῖον τῆς ψυχῆς ἰσόρροπον ὄπλοις τε καλλι-
 στοῖς ἐσκεπασμένοι τὰ σώματα ὅλα καὶ γυμνὸν οὐδὲν
 ἀπολιπόντες μέρος ὅ τι καὶ τρωθὲν ὀξεῖαν ἐμελλεν
 οἶσειν τὴν τελευτήν, ὥστε πολλοὶ Ῥωμαίων τε καὶ
 20 Ἀλβανῶν ἐκ τοῦ φιλονεικεῖν τε καὶ συμπαθεῖν τοῖς
 σφετέροις ἔλαθον αὐτοὺς τὸ τῶν κινδυνευόντων με-
 ταλαβόντες πάθος ἀγωνισταὶ τε μᾶλλον ἐβούλοντο
 4 ἢ θεαταὶ τῶν δρωμένων γεγονέναι. ὁπὲ δ' οὐκ
 ποτε ὁ πρεσβύτατος τῶν Ἀλβανῶν τῷ πρὸς αὐτὸν
 25 ἀντιτεταγμένῳ συμπλέκεται παίων τε καὶ παιόμενος

2 αὐτῶν del. Hertlein Hermes X p. 411 7 εἰκαζόμενα B
 εἰκαζόμενά τε καὶ δρώμενα R εἰκαζόμενά τε καὶ μὴ δρώ-
 μενα c. Reiske 10 βεβουλευμένον O βεβουλημένον Kiessling
 12 τὸ B et Reiske τὸν R 13 ἀγχίστροφοι B ἀντίστροφοι R
 γινόμενοι B γενόμενοι R 14 ἐγίνετο B ἐγίνοντο R 17 ὅλα
 B om. R 20 συμφιλονεικεῖν c. Stephanus 21 τὸ AB

ἄλλας ἐπ' ἄλλαις πληγὰς καὶ πως τυγχάνει τοῦ Ῥωμαίου
 458 διὰ βουβῶνος ἐνέγκας τὸ ξίφος. ὁ δὲ τοῖς τε ἄλλοις
 τραύμασι κεκαρωμένος ἤδη καὶ τὴν τελευταίαν πλη-
 γὴν θανατηφόρον ἔχων ὑπολυθέντων τῶν μελῶν
 καταρροεὶς ἀποθνήσκει. ὡς δὲ τοῦτ' εἶδον οἱ θεαταὶ ⁵₅
 τῆς μάχης ἅμα πάντες ἀνεβόησαν, Ἄλβανοὶ μὲν ὡς
 νικῶντες ἤδη, Ῥωμαῖοι δ' ὡς κρατούμενοι. τοὺς γὰρ
 δὴ σφετέρους δύο τοῖς τρισὶν Ἄλβανοῖς εὐκατεργά-
 στους ὑπελάμβανον γενήσεσθαι. ἐν ᾧ δ' ἐγένετο
 ταῦτα, ὁ παρασπίζων τῷ πεσόντι Ῥωμαῖος ὄρων ἐπὶ ¹⁰
 τῷ κατορθώματι περιχαρῆ τὸν Ἄλβανὸν ὠθεῖται τα-
 χὺς ἐπ' αὐτὸν καὶ πολλὰ μὲν τραύματα δούς, πολλὰ
 δὲ αὐτὸς λαβὼν τυγχάνει πως κατὰ τῆς σφαγῆς αὐ-
 τοῦ βάψας τὸ ξίφος καὶ διαχωρησάμενος. μεταβαλού- ⁶
 σης δὲ τῆς τύχης ἐν ὀλίγῳ τὰ τε τῶν ἀγωνιζομένων ¹⁵
 ἔργα καὶ τὰ τῶν θεωμένων πάθη, καὶ Ῥωμαίων μὲν
 ἀναθαρρησάντων ἐκ τῆς πρότερον κατηφείας, Ἄλβα-
 νῶν δὲ ἀφηρημένων τὸ χαῖρον, ἑτέρα πάλιν ἀντι-
 πνεύσασα τοῖς τῶν Ῥωμαίων κατορθώμασι τύχη τού-
 των μὲν ἔταπείνωσε τὰς ἐλπίδας, τὰ δὲ τῶν πολεμίων ²⁰
 φρονήματα ἐπῆρεν. τοῦ γὰρ Ἄλβανοῦ πεσόντος ὁ τὴν
 459 πλησίον αὐτοῦ ἔχων στάσις ἀδελφὸς συμπλέκεται τῷ
 καταβαλόντι, καὶ τυγχάνουσιν ἀμφοτέροι κατὰ τὸν
 αὐτὸν χρόνον πληγὰς ἑξαισίους ἐξενέγκαντες κατ' ἀλ-
 λήλων, ὁ μὲν Ἄλβανὸς τοῦ Ῥωμαίου κατὰ τοῦ μετα- ²⁵
 φρένου καὶ μέχρι τῶν σπλάγγχνων βάψας τὸ ξίφος, ὁ

1 ἄλλαις ἐπ' ἄλλαις πληγαῖς O corr. Meineke, Cobet Nov.
 Lect. p. 258 16 θεωμένων A 21 ἐπῆρε B 24 ἐνέγκαν-
 τες Reiske ἐπενέγκαντες c. Kiessling, Cobet Obs. p. 64 25 τοῦ
 μεταφρένου B τῶν μεταφρένων R

δὲ Ῥωμαῖος ὑπελθὼν τὴν προβολὴν τοῦ πολεμίου καὶ τῶν ἰγνυῶν τὴν ἑτέραν ὑποτεμῶν.

XX. Ὁ μὲν δὴ τὸ καίριον τραῦμα λαβὼν εὐθύς ἐτεθνήκει, ὁ δὲ τὴν ἰγνύαν τετρωμένος οὐκέτι βέβαιος ἦν ἐστάναι, σκάζων δὲ καὶ τὰ πολλὰ τῷ θυρεῷ διερειδόμενος ἀντεῖχεν ὅμως ἔτι καὶ μετὰ τοῦ περιλειπομένου τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τὸν ὑπομένοντα Ῥωμαῖον ἐχώρει, περιέστησάν τε αὐτὸν ὁ μὲν ἐξ ἐναντίας προσ-
2 ἰῶν, ὁ δὲ κατὰ νώτου. τῷ δὲ Ῥωμαίῳ δεῖσαντι μὴ
10 κυκλωθεὶς πρὸς αὐτῶν εὐκατέργαστος γένηται δυσὶ τε μαχόμενος καὶ διχόθεν ἐπιουῶσιν, ἣν δὲ ἀκραιφνῆς ἔτι, λογισμὸς εἰσέρχεται διελεῖν τοὺς πολεμίους ἀπ' ἀλλήλων καὶ χωρὶς ἑκατέρῳ μάχεσθαι. ῥᾶστα δὲ δια-
στήσειν αὐτοὺς ὑπελάμβανεν, εἰ δόξαν παράσχοι φυ-460
15 γῆς· οὐ γὰρ ὑπ' ἀμφοτέρων διώξεσθαι τῶν Ἀλβανῶν, ἀλλ' ὑφ' ἑνός, ὁρῶν τὸν ἀδελφὸν οὐκέτι καρτερὸν τῶν ποδῶν. ταῦτα <δὴ> διανοηθεὶς ὡς εἶχε τάχους ἔφυγε καὶ συνέπεσεν αὐτῷ μὴ διαμαρτεῖν τῆς ἐλπί-
3 δος. ὁ μὲν γὰρ ἕτερος τῶν Ἀλβανῶν οὐδεμίαν ἔχων
20 πληγὴν καίριον ἐδίωκεν αὐτὸν ἐκποδός, ὁ δ' ἐπιβαίνειν ἀδύνατος ὢν πολὺ τοῦ δέοντος ὑστέρει. ἔνθα δὴ τῶν Ἀλβανῶν τοῖς σφετέροις ἐγκελευομένων, τῶν δὲ Ῥωμαίων τὸν αὐτῶν ἀγωνιστὴν κακιζόντων καὶ τῶν μὲν δὴ παιανιζόντων τε καὶ στεφανουμένων ὡς

1 προσβολὴν c. Sylburg 2 ἰγνύων O 4 ἰγνύαν B
 ἰγνύων R 15 Ἀλβανῶν Sintenis Em. Dion. II p. 11 ἀδελφῶν O
 16 ὁρῶν B ὁρῶντος R 17 τῶν πόδ.. Ba τὸν πόδα R
 τῶν ποδῶν Cobet Obs. p. 64 | δὴ om. O addidit Cobet l. l. | ὡς
 εἶχεν ἔφυγε τάχους O corr. Kiessling, Cobet l. l. 19 οὐδε-
 μίαν B μηδεμίαν R 21 ὑστέρει Bb ὑστερεῖ BaR 22 ἐπι-
 κελευομένων B 24 ἥδη c. Kiessling

ἐπὶ κατορθουμένῳ τῷ ἀγῶνι, τῶν δ' ὀδυρομένων ὡς οὐκ ἂν ἔτι τῆς τύχης σφᾶς διαναστησομένης, ταμιευ-
 σάμενος τὸν καιρὸν ὁ Ῥωμαῖος ὑποστρέφει τε ὀξέως
 καὶ πρὶν ἢ φυλάξασθαι τὸν Ἀλβανὸν φθάνει τῷ ξίφει
 κατὰ τοῦ βραχίονος πληγὴν ἐνέγκας καὶ διελὼν τὸν 5
 ἀγκῶνα. πεσοῦσης δὲ χαμαὶ τῆς χειρὸς ἅμα τῷ ξίφει 4
 461 μίαν ἔτι πληγὴν κείριον ἐξενέγκας ἀποκτείνει τὸν
 Ἀλβανόν, καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ τὸν τελευταῖον ὠσά-
 μενος ἡμιθνήτα καὶ παρειμένον ἐπικατασφάττει. σκυ-
 λεύσας δὲ τοὺς τῶν ἀνεψιῶν νεκροὺς εἰς τὴν πόλιν 10
 ἠπείγετο πρῶτος ἀπαγγεῖλαι θέλων τὴν ἑαυτοῦ νίκην
 τῷ πατρί.

XXI. Ἔδει δὲ ἄρα καὶ τοῦτον ἄνθρωπον ὄντα μὴ
 πάντα διεντυχεῖν, ἀλλ' ἀπολαῦσαι τι τοῦ φθονεροῦ
 δαίμονος, ὃς αὐτὸν ἐκ μικροῦ μέγαν ἐν ὀλίγῳ θεῖς 15
 χρόνῳ καὶ εἰς ἐπιφάνειαν θαυμαστὴν καὶ παράδοξον
 ἐξάρτας κατέβαλε φέρων αὐθημερὸν εἰς ἄχαριν συμ-
 φορὰν ἀδελφοκτόνον. ὡς γὰρ ἐγγὺς ἐγένετο τῶν πυ- 2
 λῶν, ἄλλον τε ὄχλον ὄρᾳ παντοδαπὸν ἐκχεόμενον ἐκ
 τῆς πόλεως καὶ δὴ καὶ τὴν ἀδελφὴν προστρέχουσαν· 20
 διαταραχθεῖς δὲ κατὰ τὴν πρώτην ὄψιν, ὅτι καταλι-
 ποῦσα τὴν μετὰ μητρὸς οἰκουρίαν παρθένος ἐπίγαμος
 εἰς ὄχλον αὐτὴν ἔδωκεν ἀγνώτα, καὶ πολλοὺς λαμ-
 βάνων λογισμοὺς ἀτόπους τελευτῶν ἐπὶ τοὺς ἐπιει-
 κεῖς καὶ φιλανθρώπους ἀπέκλινεν, ὡς ἀσπᾶσασθαί τε 25

2 ἔτι] ἐπὶ A | σφᾶς τῆς τύχης O praeter B | ἂν — διανα-
 στησομένης O aut ἂν delendum aut διαναστησαμένης scriben-
 dum esse censet Hertlein Hermes X p. 411 7 ἐπενέγκας
 c. Reiske 9 .. <σ>κ<υ>λεύσας B 14 δὴ εὐτυχεῖν c. Ste-
 phanus 17 ἄχαρι A 20 προστρέχουσαν Reiske τρέχουσαν O
 22 τὴν μητρὸς O praeter B

πρώτη τὸν σωθέντα ἀδελφὸν ποθοῦσα καὶ τὰς ἄρε-462
 τὰς τῶν τεθνηκότων παρ' αὐτοῦ μαθεῖν βουλομένη
 τῶν εὐσχημόνων ὑπερίδοι γυναικεῖόν τι πάσχουσα.
 3 ἢ δὲ ἄρα οὐ τοὺς ἀδελφοὺς ποθοῦσα τὰς ἀσυνήθεις
 5 ἐτόλμησεν ἐξελθεῖν ὁδοῦς, ἀλλ' ἔρωτι κρατουμένη
 τῶν ἀνεψιῶν ἐνός, ᾧ καθωμολόγητο ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 ἐπὶ γάμῳ, καὶ κρύπτουσα τὸ πάθος ἀπόρρητον ἐπειδὴ
 [δὲ] τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τινὸς ἤκουσεν ἀπαγ-
 γέλλοντος τὰ περὶ τὴν μάχην, οὐκέτι κατέσχευε, ἀλλ'
 10 ἐκλιποῦσα τὴν οἰκίαν ὡσπερ αἱ μαινάδες ἐφέρετο
 πρὸς τὰς πύλας οὐδὲν ἐπιστρεφομένη τῆς ἀνακαλού-
 4 σης τε καὶ μεταδιωκούσης τροφοῦ. ἔξω δὲ γενομένη
 τῆς πόλεως ὡς τὸν ἀδελφὸν εἶδε περιχαρῆ τοὺς ἐπι-
 νικίους ἐπικείμενον στεφάνους, οἷς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
 15 ἀνέδησε, καὶ τοὺς ἐταίρους αὐτοῦ φέροντας τὰ τῶν
 πεφονευμένων σκῦλα, ἐν οἷς ἦν πέπλος ποικίλος, ὃν
 αὐτὴ μετὰ τῆς μητρὸς ἐξυφήνασα τῷ μνηστῆρι δῶρον
 εἰς τὸν μέλλοντα γάμον ἀπεστάλκει (ποικίλους γὰρ
 20 ἔθος ἐστὶν ἀμφιέννυσθαι πέπλους Λατίνων τοῖς μετ-463
 20 ιοῦσι τὰς νύμφας), τοῦτον δὴ τὸν πέπλον θεασαμένη
 πεφυρμένον αἵματι τὸν τε χιτῶνα κατερρήξατο καὶ
 ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις παίουσα τὸ στηῆθος ἐθρήνει
 καὶ ἀνεκαλεῖτο τὸν ἀνεψιόν, ὥστε πολλὴν κατάπληξιν
 εἰσελθεῖν ἅπαντας ὅσοι κατὰ τὸν αὐτὸν ἦσαν τόπον.
 5 25 ἀνακλαυσάμενη δὲ τὸν μόρον τοῦ μνηστῆρος ἀτενέσι
 τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰς τὸν ἀδελφὸν ὄρα καὶ λέγει· Μισρό-
 τατε ἄνθρωπε, χαίρεις ἀποκτείνας τοὺς ἀνεψιοὺς καὶ με

1 πρώτη Reiske πρῶτον O 3 τῶν B om. R 6 ἐν
 ἴσω A 7 καὶ κρύπτουσα O κατακρύπτουσα c. Schmitz p. 20
 8 δὲ del. Kiessling 15 ἐτ(αί)ρους B 25 μνήστ(ο)ρος B

τὴν παναθλίαν ἀδελφὴν ἀποστερήσας γάμου, ὧ δὲ
 στήνε! ἀλλ' οὐδ' ἔλεος εἰσέρχεταιί σε τῶν ἀπολωλό-
 των συγγενῶν, οὓς ἀδελφοὺς ἐκάλεῖς, ἀλλ' ὡσπερ
 ἀγαθόν τι διαπεπραγμένος ἐξέστηκας τῶν φρενῶν
 ὑπὸ τῆς ἡδονῆς καὶ στεφάνους ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπί- 5
 κεισαι κακοῖς τίνος ἔχων ψυχὴν θηρίου; κάκεινος 6
 ὑπολαβὼν, Φιλοῦντος, ἔφη, τὴν πατρίδα πολίτου
 καὶ τοὺς κακῶς αὐτῇ βουλομένους κολάζοντος, ἐάν τε
 ἀλλότριοι τύχωσιν αὐτῆς ὄντες, ἐάν τε οἰκεῖοι· ἐν οἷς
 τίθεμαι καὶ σέ, ἥτις ἐνὶ καιρῷ τὰ μέγιστα ἀγαθῶν τε 10
 464 καὶ κακῶν συμβεβηκότα ἡμῖν ἐπιγνοῦσα τὴν τε νίκην
 τῆς πατρίδος, ἣν ὁ σὸς ἀδελφὸς ἐγὼ πάρειμι κατάργων,
 καὶ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς,
 ὧ μισρὰ σύ, τοῖς κοινοῖς τῆς πατρίδος χαίρεις οὔτ' ἐπὶ
 ταῖς συμφοραῖς ταῖς ἰδίαις τῆς οἰκίας ἀλγείς, ἀλλ' 15
 ὑπεριδοῦσα τῶν σεαυτῆς ἀδελφῶν τὸν τοῦ μνηστῆρος
 ἀνακλαίεις μόρον, οὐδ' ὑπὸ τοῦ σκότους ἀποφθαρεῖσά
 που κατὰ μόνας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀπάντων ὀφθαλμοῖς,
 καί μοι τὴν ἀρετὴν καὶ τοὺς στεφάνους ὀνειδίξεις, ὧ
 ψευδοπάρθενε καὶ μισάδελφε καὶ ἀναξία τῶν προγό- 20
 νων. ἐπειδὴ τοίνυν οὐ τοὺς ἀδελφοὺς πενθεῖς, ἀλλὰ
 τοὺς ἀνεψιούς, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἐν τοῖς ζῶσιν ἔχεις,
 τὴν δὲ ψυχὴν παρὰ τῷ νεκρῷ, ἄπιθι πρὸς ἐκεῖνον
 ὃν ἀνακαλῆ καὶ μήτε τὸν πατέρα μήτε τοὺς ἀδελφοὺς

2 ἀλλ'] ἄρ' c. Kiessling Pr. Bas. p. 11 6 ψυχὴν; οὐχὶ
 θηρίου c. Stephanus 7 ante φιλοῦντος deesse μενοῦν γε vel
 μάλλον δὲ susp. Stephanus 14 σὺ B οὐ R | οὐδ' c. Kiess-
 ling 15 ἰδίαις τῆς οἰκίας B οἰκίας A 17 ἀποφθαρεῖσα B
 φθαρεῖσα R κρυφθεῖσα c. Bücheler 18 που] ποι c. Reiske |
 κατὰ μόνας B om. R 21 ποθεῖς B 24 ἀνακ(αλ)ῆ B

7 καταίσχυνε. ταῦτ' εἰπὼν οὐκ ἐφύλαξεν ἐν τῷ μισο-
 πουήσῃ τὸ μέτριον, ἀλλ' ὡς εἶχεν ὀργῆς ὠθεῖ διὰ τῶν
 πλευρῶν αὐτῆς τὸ ξίφος, ἀποκτείνας δὲ τὴν ἀδελφὴν
 παρῆν ὡς τὸν πατέρα. οὕτω δὲ ἄρα μισοπόνηρα καὶ
 5 αὐθάδη τὰ τῶν τότε Ῥωμαίων ἦθη καὶ φρονήματα ἦν
 καί, εἴ τις αὐτὰ βούλοιο παρὰ τὰ νῦν ἔργα καὶ τοὺς 465
 ἐφ' ἡμῶν ἐξετάζειν βίους, ὠμὰ καὶ σκληρὰ καὶ τῆς
 θηριώδους οὐ πολὺν ἀπέχοντα φύσεως, ὥστε πάθος
 οὕτω δεινὸν ὁ πατὴρ ἀκούσας οὐχ ὅπως ἠγανάκτη-
 10 σεν, ἀλλὰ καλῶς καὶ προσηκόντως ὑπέλαβε τὸ προ-
 8 χθὲν ἔχειν· ὅς γε οὔτε εἰς τὴν οἰκίαν εἶσεν εἰσενε-
 χθῆναι τὸν νεκρὸν τῆς θυγατρὸς οὔτ' ἐν τοῖς πατρῷοις
 τεθῆναι μνήμασιν ἐπέτρεψεν οὔτε κηδείας καὶ περι-
 στολῆς καὶ τῶν ἄλλων νομίμων μεταλαβεῖν, ἀλλ' οἱ
 15 παριόντες αὐτὴν ἐρομιμένην ἐν ᾧ διεχορήσθη χωρίῳ
 λίθους ἐπιφοροῦντες καὶ γῆν ἐκήδευσαν ὡς πτώμα
 9 ἔρημον κηδομένων. ταῦτά τε δὴ στερρὰ τοῦ ἀνδρὸς
 καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, ἃ μέλλω λέγειν· ὡς γὰρ ἐπὶ
 καλοῖς τε καὶ εὐτυχέσιν ἔργοις αὐθημερὸν ἔθνε τοῖς
 20 πατρῷοις θεοῖς ἃς εὐξάτο θυσίας καὶ τοὺς συγγενεῖς
 ἐστιάσει λαμπρᾶ τε καὶ *καθάπερ ἐν ταῖς μεγίσταις
 ἐορταῖς ὑπεδέχτο ἐλάττους ἠγούμενος τὰς ἰδίας συμ-
 10 φορὰς τῶν κοινῶν τῆς πατρίδος ἀγαθῶν. τοῦτο δ'
 οὐ μόνον ὁ Ὁράτιος, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐκεῖνον ἄλλοι
 25 συχνοὶ Ῥωμαίων μνημονεύονται ποιήσαντες ἄνδρες 466
 ἐπιφανεῖς· λέγω δὲ τὸ θύειν καὶ στεφανηφορεῖν καὶ

1 κατ(αί)σχυν(ε) B 8 ἀπέχονται B 10 ἀλλὰ καὶ
 καλῶς c. Reiske 15 ἐρομιμένην A 20 εὐξάτο B ἠξάτο R
 21 *λαμπρᾶ τε καὶ κ. R τε om. B καὶ del. Bücheler; mihi potius
 aliquid post καὶ videtur deesse 26 στεφανηφορεῖν U corr.
 Bücheler

θριάμβους κατάγειν τέκνων αὐτοῖς ἀπολωλότων ἑναγ-
χος, ὅταν εὐτυχήσῃ δι' αὐτούς τὸ κοινόν· ὑπὲρ ὧν
κατὰ τοὺς οἰκείους ἐρωῶ καιρούς.

XXII. Μετὰ δὲ τὴν μάχην τῶν τριδύμων Ῥω-
μαῖοι μὲν οἱ τότε ὄντες ἐπὶ στρατοπέδου ταφᾶς 5
ποιησάμενοι λαμπρὰς τῶν ἀποθανόντων ἐν οἷς ἔπε-
σον χωροῖσι καὶ θύσαντες τὰ πινύκια τοῖς θεοῖς ἐν
εὐπαθείαις ἦσαν, Ἀλβανοὶ δὲ ἀχθόμενοι [ἐπὶ] τοῖς
συμβεβηκόσι καὶ τὸν ἡγεμόνα δι' αἰτίας ἔχοντες, ὡς
κακῶς ἐστρατηγηκότα, ἄσιτοί τε οἱ πολλοὶ καὶ ἀθε- 10
ράπευτοι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην διετέλεσαν. τῇ δ' ἐξῆς 2
ἡμέρᾳ καλέσας αὐτούς ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς εἰς
ἐκκλησίαν καὶ πολλὰ παραμυθησάμενος, ὡς οὔτε
ἄσχημον ἐπιτάξων αὐτοῖς οὐθὲν οὔτε χαλεπὸν οὔθ'
ὃ μὴ συγγενέσι πρέπει, τῇ δὲ αὐτῇ γνώμῃ περὶ 15
ἀμφοτέρων τῶν πόλεων τὰ κράτιστα καὶ συμφορώ-
τατα συμβουλεύσων, καὶ τὸν ἄρχοντά τε αὐτῶν Φου-
467 φέτιον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς κατασχῶν ἄλλο τε οὐδὲν
τῶν πολιτικῶν μεθαρμοσάμενος οὐδὲ κινήσας ἀπῆ-
γεν ἐπ' οἴκου τὴν δύναμιν. καταγαγόντι δὲ αὐτῶ 20
τὸν ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς βουλῆς θριάμβον καὶ τὰ
πολιτικὰ πράττειν ἀρξαμένῳ προσέρχονται τῶν πο-
λιτῶν ἄνδρες οὐκ ἀφανεῖς τὸν Ὀράτιον ἄγοντες ὑπὸ
δίκην, ὡς οὐ καθαρὸν αἵματος ἐμφυλίου διὰ τὸν τῆς
ἀδελφῆς φόνον· καὶ καταστάντες μακρὰν διεξῆλθον 25

8 ἐπὶ om. B

14 οὔθ' ὃ B οὔτε ὃ R

15 μὴ τὸ συγ-
σων

γενὲς ἐπιτρέπει O praeter B 17 συμβουλεύσοντας A <βουλευν>
βασιλεὺς ὧν B | αὐτὸν A 19 πολιτῶν B 24 ὡς οὐκ ὄντα
καθαρὸν c. Reiske 25 καταστάντες ἐς λόγον vel ἐς κρίσιν
c. Reiske

δημηγορίαν τοὺς νόμους παρεχόμενοι τοὺς οὐκ ἔων-
 τας ἄκριτον ἀποκτείνειν οὐθένεα καὶ τὰ παρὰ τῶν
 θεῶν ἀπάντων μηνύματα ταῖς μὴ κολαζούσαις πόλεσι
 4 τοὺς ἐναργεῖς διεξιόντες. ὁ δὲ πατήρ ἀπελογεῖτο περὶ
 5 τοῦ μειρακίου κατηγορῶν τῆς θυγατρὸς καὶ τιμωρίαν
 οὐ φόνου εἶναι τὸ πραχθὲν λέγων δικαστὴν τε αὐτὸν
 ἀξιῶν εἶναι τῶν ἰδίων κακῶν ἀμφοτέρων γενόμενον
 πατέρα. συχνῶν δὲ λόγων ῥηθέντων ὑφ' ἑκατέρων
 πολλὴ τὸν βασιλέα κατεῖχεν ἀμηχανία, τί τέλος ἔξε-
 5 νέγκη περὶ τῆς δίκης. οὔτε γὰρ ἀπολύσαι τοῦ φό-
 10 νου τὸν ὁμολογοῦντα τὴν ἀδελφὴν ἀνηρηκέαι πρὸ
 δίκης καὶ ταῦτα ἐφ' οἷς οὐ συνεχώρουν ἀποκτείνειν
 οἱ νόμοι καλῶς ἔχειν ὑπελάμβανεν, ἵνα μὴ τὴν 468
 ἀρὰν καὶ τὸ ἄγος ἀπὸ τοῦ δεδρακότος εἰς τὸν ἴδιον
 15 οἶκον εἰσενέγκηται, οὔτε ὡς ἀνδροφόνου ἀποκτεῖ-
 ναι τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐλόμενον προκινδυνεύ-
 σαι καὶ τοσαύτης αὐτῇ δυναστείας γενόμενον αἰτιον
 ἄλλως τε καὶ τοῦ πατρὸς ἀπολύοντος αὐτὸν τῆς αἰ-
 6 τίας, ᾧ τὴν περὶ τῆς θυγατρὸς ὀργὴν ἢ τε φύσις
 20 ἀπεδίδου πρώτῳ καὶ ὁ νόμος. ἀπορούμενος δὲ τί
 χρήσεται τοῖς πράγμασι τελευτῶν κράτιστον εἶναι
 διέγνω τῷ δήμῳ τὴν διάγνωσιν ἐπιτρέπειν. γενόμε-
 νος δὲ θανατηφόρου κρίσεως τότε πρώτον ὁ Ῥωμαίων
 25 δῆμος κύριος τῇ γνώμῃ τοῦ πατρὸς προσέθετο καὶ
 ἀπολύει τοῦ φόνου τὸν ἄνδρα· οὐ μὲν ὃ γε βασιλεὺς
 ἀποχορῆν ἔλεγε τοῖς βουλομένοις τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς

4 ἐπελογεῖτο Ba 12 οὐ om. A 14 ἀπὸ B om. R

15 εἰσενεγκεῖται Ba 17 αὐτῇ B αὐτῷ R 21 χρήσ(ε)ται B

22 διέγνω κράτιστον εἶναι B ἔγνω c. Kiessling, Cobet Obs. p. 65

26 ἀποχορῆναι A | ἔλεγε Bb ἔλαβε Ba ὑπέλαβε A

ὅσια φυλάττειν τὴν ὑπ' ἀνθρώπων συντελεσθεῖσαν
 ὑπὲρ αὐτοῦ κρίσιν, ἀλλὰ μεταπεμπόμενος τοὺς ἱερο-
 φάντας ἐκέλευσεν ἐξιλάσασθαι θεοὺς τε καὶ δαίμο-
 νας καὶ καθῆραι τὸν ἄνδρα οἷς νόμος τοὺς ἀκουσίους
 φόνους ἀγνίζεσθαι καθαρμοῖς. κἀκεῖνοι βωμοὺς ἰδρυ-
 σάμενοι δύο τὸν μὲν Ἑρας, ἣ λέλογγεν ἐπισκοπεῖν ⁷₅
 469 ἀδελφάς, τὸν δ' ἕτερον ἐπιχωρίου θεοῦ τινος ἢ δαί-
 μονος Ἰανοῦ λεγομένου κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶτ-
 ταν, ἐπωνύμου δὲ Κορατίων τῶν ἀναιρεθέντων ἀνε-
 ψιῶν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, καὶ θυσίας τινὰς ἐπ' αὐτοῖς ¹⁰
 ποιήσαντες τοῖς τε ἄλλοις καθαρμοῖς ἐχρήσαντο καὶ
 τελευτῶντες ὑπήγαγον τὸν Ὀράτιον ὑπὸ ζυγόν. ἔστι
 δὲ Ῥωμαίοις νόμιμον, ὅταν πολεμίων παραδιδόντων
 τὰ ὄπλα γένωνται κύριοι, δύο καταπήττειν ξύλα
 ὀρθὰ καὶ τρίτον ἐφαρμόττειν αὐτοῖς ἄνωθεν πλά- ¹⁵
 γιον, ἔπειθ' ὑπάγειν τοὺς αἰχμαλώτους ὑπὸ ταῦτα
 καὶ διελθόντας ἀπολύειν ἐλευθέρους ἐπὶ τὰ σφέτερα.
 τοῦτο καλεῖται παρ' αὐτοῖς ζυγόν, ᾧ καὶ οἱ τότε
 καθαίροντες τὸν ἄνδρα τελευταίῳ τῶν περὶ τοὺς
 καθαρμοὺς νομίμων ἐχρήσαντο. ἐν ᾧ δὲ τῆς πόλεως ⁸₂₀
 χωρίῳ τὸν ἀγνισμόν ἐποίησαντο πάντες Ῥωμαῖοι
 νομίζουσιν ἱερόν. ἔστι δ' ἐν τῷ στενωπῷ τῷ φέρουσι
 470 ἀπὸ Καρίνης κάτω τοῖς ἐπὶ τὸν Κύπριον ἐρχομένοις
 στενωπόν, ἐνθα οἱ τε βωμοὶ μένουσιν οἱ τότε ἰδρυ-
 θέντες καὶ ξύλον ὑπὲρ αὐτῶν τέταται δυεὶ τοῖς ἀντι- ²⁵
 κρυς ἀλλήλων τοίχοις ἐνηρμοσμένον, ὃ γίνεται τοῖς

4 καθῆραι Ba καθᾶραι BbR 5 ἐκεῖνοι Ba | ἰδρυ^{σαν} A
 6 ἐπισκοπεῖν B 9 ἐπωνύμου B ἐπωνύμων R 18 ζυγ(ός) B
 19 τῶν Ba τῷ ABb 20 νομίμω AB 21 * ἅπαντες O
 23 τοῖς et ἐρχομένοις del. Schnelle Exerc. p. 11 25 ἀντι-
 κρυς B ἀντικρὺ R 26 τ(οί)χοις B

ἔξιουσιν ὑπὲρ κεφαλῆς καλούμενον τῇ Ῥωμαϊκῇ δια-
 9) λέκτρῳ ξύλον ἀδελφῆς. τοῦτο μὲν δὴ τὸ χωρίον τῆς
 συμφορᾶς τοῦ ἀνδρὸς μνημεῖον ἐν τῇ πόλει φυλάττε-
 ται θυσίαις γεραιρόμενον ὑπὸ Ῥωμαίων καθ' ἕκα-
 5 στον ἐνιαυτόν, ἕτερον δὲ τῆς ἀρετῆς ἣν ἐπεδειξάτο
 κατὰ τὴν μάχην μαρτύριον ἢ γωνιαία στυλὶς ἢ τῆς
 ἐτέρας παστάδος ἄρχουσα ἐν ἀγορᾷ, ἐφ' ἧς ἔκειτο
 τὰ σκῦλα τῶν Ἀλβανῶν τριδύμων. τὰ μὲν οὖν ὄπλα
 ἠφάνισται διὰ μῆκος χρόνου, τὴν δ' ἐπίκλησιν ἢ
 10 στυλὶς ἔτι φυλάττει τὴν αὐτὴν Ὀρατία καλουμένην
 10) πύλα. ἔστι δὲ καὶ νόμος παρ' αὐτοῖς δι' ἐκεῖνο κυρω-
 θεὶς τὸ πάθος, ᾧ καὶ εἰς ἐμὲ χρῶνται, τιμὴν καὶ δόξαν
 ἀθάνατον τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις περιτιθεὶς ὁ κε-
 λεύων, οἷς ἂν γένωνται τριδύμοι παῖδες ἐκ τοῦ δη-
 15) μοσίου τὰς τροφὰς τῶν παίδων χορηγεῖσθαι μέχρις
 ἡβῆς. τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν Ὀρατίαν οἰκίαν γενόμενα⁴⁷¹
 θαυμαστὰς καὶ παραδόξους περιπετείας λαβόντα τοι-
 ούτου τέλους ἔτυχεν.

XXIII. Ὁ δὲ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐνιαύσιον διαλι-
 20) πῶν χρόνον, ἐν ᾧ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιτή-
 δεια παρεσκευάσατο, στρατὸν ἐξάγειν ἐπὶ τὴν Φιδη-
 ναίων πόλιν ἔγνω προφάσεις τοῦ πολέμου ποιησάμε-
 νος, ὅτι κληθέντες εἰς ἀπολογίαὶν περὶ τῆς ἐπιβουλῆς,
 ἣν συνεστήσαντο κατὰ Ῥωμαίων τε καὶ Ἀλβανῶν,
 25) οὐχ ὑπήκουσαν, ἀλλ' εὐθύς ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα

2 τοῦτο μ. δ. τὸ χωρίον B τούτω μ. δ. τῶ χωρίῳ R
 8 οὖν om. A 10 ἔτι B om. R 11 νόμοις Ba 12 ᾧ] ὅ B |
 ἐχρῶντο c. Kiessling 15 μέχρις Bb μέχρι ABa 16 ἡβῆς B
 18 ἔτυχε Ba 19 διαλείπων Ba 20 ἐπιτήδεια παρεσκευ-
 άσατο B π. ἐπιτήδεια R 22 ἔγνω πόλιν A 23 περὶ <τῆς>
 βουλῆς B

καὶ τὰς πύλας κλείσαντες Οὐιεντανῶν τε συμμαχίαν
 ἐπαρόμενοι ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀφειστήκεσαν καὶ τοῖς
 παραγενομένοις ἐκ Ῥώμης πρεσβευταῖς πυνθανομέ-
 νοις τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως ἀπεκρίναντο μηδὲν
 αὐτοῖς ἔτι πρᾶγμα πρὸς τὴν Ῥωμαίων πόλιν εἶναι 5
 κοινόν, ἐξ οὗ Ῥωμύλος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐτελεύτησε,
 πρὸς ὃν ἐποιήσαντο τὰ περὶ τῆς φιλίας ὄρκια. ταύτας 2
 δὴ τὰς προφάσεις λαβὼν τὴν τε οἰκείαν καθώπλιξε
 δύναμιν καὶ τὰς παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμπετο.
 πλεῖστον δὲ καὶ κράτιστον ἐπικουρικὸν ἐκ τῆς Ἄλβα- 10
 νῶν πόλεως Μέττιος Φουφέτιος ἦκεν ἄγων ὄπλοις
 472 κεκοσμημένον ἐκπρεπέσιν, ὥστε πάσας ὑπερβάλέ-
 σθαι τὰς συμμαχικὰς δυνάμεις. ὁ μὲν οὖν Τύλλος 3
 ὡς ἐκ προθυμίας τε καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου
 κοινωνεῖν ἐγνωκότα τοῦ πολέμου τὸν Μέττιον ἐπήγει 15
 καὶ πάντων ἐποιεῖτο τῶν βουλευμάτων συνίστορα· ὁ
 δὲ ἀνὴρ οὗτος ἐν αἰτίαις παρὰ τοῖς πολίταις ὑπάρχων
 ὡς κακῶς ἐστρατηγηκῶς τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ εἰς
 προδοσίαν διαβαλλόμενος, ἐπειδὴ τρίτον ἔτος ἐπὶ τῆς
 αὐτοκράτορος ἀρχῆς διέμενε Τύλλου κελεύσαντος, οὐκ 20
 ἀξιῶν τε ἀρχὴν ἔχειν ἑτέρας ἀρχῆς ὑπήκουον οὐδὲ ὑπο-
 τάττεσθαι μᾶλλον ἢ οὐκ αὐτὸς ἠγεῖσθαι πρᾶγμα τι
 ἐπεβούλευσεν ἀνόσιον. διαπρεσβευσάμενος γὰρ κρύ- 4
 φα πρὸς τοὺς Ῥωμαίων πολεμίους ἐνδοιαστῶς ἔτι πρὸς
 τὴν ἀπόστασιν ἔχοντας ἐπῆρεν αὐτοὺς μὴ κατοκνεῖν, 25
 ὡς αὐτὸς συνεπιθησόμενος Ῥωμαίοις ἐν τῷ ἀγῶνι,

2 ἀνίστημισαν Ba * ἀφειστήκεισαν R quod correxi 6 κοι-
 νόν del. Cobet Obs. p. 65 8 δ<ῆ> B 9 τὰς B τὰ A
 11. 12 ἄγων ὑπερβάλλεσθαι mediis omissis A | * ἀπάσαις B
 14 ἀπὸ B om. R 17 οὗτος Bb οὕτως Ba | παρὰ B οὕτως
 παρὰ R 21 ἀξιῶν τι Ba ἀξιῶν ἔτι c. Kiessling 22 ἦ om. Ba

καὶ ταῦτα πράττων τε καὶ διανοούμενος ἅπαντας ἐλάν-
 5 θανε. Τύλλος δ' ἐπειδὴ παρεσκευάσατο τὴν τ' οἰκίαν
 καὶ τὴν συμμαχικὴν δύναμιν ἐξήγευεν ἐπὶ τοὺς πολε-
 μίους καὶ διαβὰς τὸν Ἀνίητα ποταμὸν οὐ μακρὰν τῆς⁴⁷³
 5 Φιδήνης κατεστρατοπέδευσεν. εὐρῶν δὲ πρὸ τῆς πό-
 λεως στρατιὰν ἐκτεταγμένην πολλὴν αὐτῶν τε Φιδη-
 ναίων καὶ τῶν συμμαχοῦντων αὐτοῖς ἐκείνην μὲν τὴν
 ἡμέραν ἡσυχίαν ἔσχε, τῇ δ' ἐξῆς Φουφέτιόν τε μετα-
 πεμφάμενος τὸν Ἀλβανὸν καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοῖς
 10 ἀναγκαιοτάτους ἐσκόπει μετ' ἐκείνων τίνα χρηστέον
 εἶη τῷ πολέμῳ τρόπον, καὶ ἐπειδὴ πᾶσιν ἔδοξε μάχην
 τίθεσθαι διαταχέων καὶ μὴ τρίβειν τὸν χρόνον, χώραν
 καὶ τάξιν, ἣν ἕκαστος ἔμελλεν ἔξειν, προειπὼν ἡμέ-
 ραν τε ὀρίσας τῆς μάχης τὴν κατόπιν διέλυσε τὸν
 6 σύλλογον. ὁ δὲ Ἀλβανὸς Φουφέτιος (ἦν γὰρ δὴ ἐτι
 15 ἄδηλος καὶ τῶν ἑαυτοῦ φίλων πολλοῖς προδοσίαν μηχαν-
 νώμενος) συγκαλέσας τοὺς ἐπιφανεστάτους Ἀλβανῶν
 λοχαγούς καὶ ταξίαρχους λέγει πρὸς αὐτούς τοιαύδε·
 "Ἄνδρες ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί, πράγματα μέλλω ἐς ὑμᾶς
 20 μεγάλα καὶ ἀπροσδόκητα ἐκφέρειν, ἃ τέως ἔκρυπτον,
 ἱκετεύω δὲ ὑμᾶς ἀπόρρητα ποιήσασθαι, εἰ μὴ με διερ-⁴⁷⁴
 γάσεσθε, καὶ ἐὰν δόξη συνοίσειν ἐπιτελῆ γενόμενα
 συλλαβέσθαι μοι αὐτῶν· πολλὰ μὲν οὖν λέγειν ὁ και-
 ρὸς οὐκ ἐπιτρέπει βραχὺς ὢν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀναγκαιο-
 7
 25 τата ἐρῶ. ἐγὼ πάντα τὸν μεταξὺ χρόνον ἐξ οὗ Ῥω-

2 τὴν τ' B τὴν τε R 4 ἀνίητα A 5 φιδήνης A
 10 μετ' ἐκείνον A 11 εἶη om. B 13 ἦν ἔμελλον ἕκαστος
 O praeter B 17 τοὺς ἐπιφανεστάτους A τῶν ἐπιφανεστάτων R
 21 διεργάσ(ε)σθ(ε) B εἰ δὲ μὴ, διεργάσεσθέ με c. Hertlein
 Hermes X p. 411 22 καὶ om. A κἂν? 23 συλλάβεσθαι B
 συλλάβεσθε A 24 τἀναγκαιοτάτα?

μαίοις ὑπετάχθημεν ἕως τῆσδε τῆς ἡμέρας αἰσχύνῃς
 μεστὸν καὶ ὀδύνης ἔχων τὸν βίον διατετέλεκα καίτοι
 τιμηθεῖς γε ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν τῇ αὐτοκράτορι
 ἀρχῇ, ἣν τρίτον ἔτος ἤδη τοῦτο ἔχω καὶ εἰ βουλοίμην
 μέχρι παντὸς ἔξω. ἀλλὰ πάντων ἡγρούμενος εἶναι κα- 5
 κῶν ἔσχατον ἐν οὐκ εὐτυχοῦσι τοῖς κοινοῖς μόνος εὐ-
 τυχεῖν, ἐνθυμούμενος δὲ ὅτι παρὰ πάντα τὰ νενομι-
 σμένα παρ' ἀνθρώποις ὅσα τὴν ἡγεμονίαν ὑπ' αὐτῶν
 ἀφηρέθημεν, ἐσκόπουν ὅπως ἂν αὐτὴν ἀνακομισαί-
 μεθα μηδεμιᾶς πειραθέντες μεγάλης συμφορᾶς· πολ- 10
 λούς δὲ καὶ παντοδαπούς λογισμοὺς λαμβάνων μίαν
 475 εὕρισκον ὁδὸν ἄγρουσαν ἐπὶ τὰ πράγματα ῥάστην τε
 καὶ ἀκινδυνοτάτην, εἴ τις αὐτοῖς ἀνασταίῃ πόλεμος
 ἐκ τῶν πλησιοχώρων πόλεων. εἰς γὰρ τοῦτον ὑπε- 8
 λάμβανον αὐτοὺς καθισταμένους συμμάχων δεήσε- 15
 σθαι καὶ πρώτων γε ἡμῶν. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο οὐ
 πολλῆς ὑπελάμβανον ὑμῖν διδαχῆς δεήσειν, ὅτι κάλ-
 λιόν τε καὶ δικαιοτέρον περὶ τῆς ἡμῶν αὐτῶν ἐλευ-
 θερίας μᾶλλον ἢ περὶ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ποιή-
 σασθαι τὸν ἀγῶνα. ταῦτα διανοηθεῖς ὑπενόμευσα 9
 Ῥωμαίοις πόλεμον ἐκ τῶν ὑπηκόων Οὐιεντανοὺς καὶ
 Φιδηναίους πείσας ἐπὶ τὰ ὅπλα χωρεῖν, ὡς συλληψό-
 μενος αὐτοῖς τοῦ πολέμου. καὶ μέχρι τούτου λέληθα
 Ῥωμαίους ταῦτα πράττων καὶ ταμιευόμενος ἐμαυτῷ
 τὸν τῆς ἐπιθέσεως καιρὸν· ἐν ᾧ σκέψασθε ὅσα ὄφε- 25
 ληθησόμεθα. πρώτον μὲν οὐκ ἐν φανερωῷ βουλευσαν- 10

3 γε Bücheler τε AB 4 τοῦτο om. Ba 9 ἀνακομι-
 σάμεθα O correxit Kiessling 12 εὕρισκον ABb Reiske,
 εὕρισκων Ba 16 τὸ δὲ c. Sylburg 18 ὑμῶν AB 20 δὲ
 διανοηθεῖς c. Cobet Obs. p. 64 24 καὶ B om. R | ἐαυτῷ Aa

τες ἀπόστασιν, ἐν ᾧ κίνδυνος ἦν καθ' ἑκάτερον ἢ
 ἀπαρασκευούς ἐπειχθέντας καὶ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει
 μόνη πιστεύσαντας τὸν ὑπὲρ πάντων ἀναρροῖψαι κί-
 βον, ἢ παρασκευαζομένους καὶ βοηθείας ἐγείραντας⁴⁷⁶
 5 ὑπὸ τῶν ἐν παρασκευῇ ὄντων προκαταληφθῆναι, οὐ-
 δετέρου τῶν χαλεπῶν τούτων πειραθέντες τὸ ἐξ ἀμ-
 φοτέρων χρήσιμον ἔξομεν. ἔπειτα πολλὴν καὶ δυσπο-
 λέμητον οὔσαν τὴν τῶν ἀντιπάλων ἰσχὺν καὶ τύχην
 οὐκ ἐκ τοῦ βιαίου τρόπου πειρασόμεθα καθαιρεῖν,
 10 ἀλλ' οἷς ἀλίσκεται πάντα <τὰ> ὑπέρανχα καὶ μὴ ῥάδια
 τῷ βιαίῳ καθαιρεθῆναι, δόλω καὶ ἀπάτῃ, οὔτε προῶ-
 11 τοι ἄρξαντες αὐτῶν οὔτε μόνοι. πρὸς δὲ τούτοις οὐκ
 ἀξιωμαχῶ οὔσῃ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει πρὸς ἅπασαν τὴν
 Ῥωμαίων τε καὶ τῶν συμμάχων ἰσχὺν ἀντιταχθῆναι
 15 τὴν Φιδηναίων τε καὶ Οὐιεντανῶν τοσαύτην οὔσαν
 ὄσῃν ὁρᾶτε προσειλήφαμέν τε, καὶ ὡς ἂν μάλιστα θάρ-
 σος τινὶ συμμαχίας βεβαίου τὸ ἐπικουρικὸν παράσχοι
 12 προσγενόμενον οὕτω παρεσκευάσται μοι. οὐ γὰρ ἐν
 τῇ ἡμετέρᾳ γῆ Φιδηναῖοι τὸν ἀγῶνα ἀράμενοι, τῆς
 20 δὲ αὐτῶν προκινδυνεύοντες ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τὴν⁴⁷⁷
 ἡμετέραν φυλάξουσιν. ὃ δὲ πάντων μὲν ἐστὶν ἠδιστον
 ἀνθρώποις, σπανίως δὲ τισιν ἐκ τοῦ παρελθόντος
 αἰῶνος ἐξεγένετο, καὶ τοῦθ' ἡμῖν ὑπάρξει· <εὔ> πάσχον-
 τες ὑπὸ τῶν συμμάχων εὔ δραῖν ἐκείνους αὐτοὶ δόξο-

2 ἐπαχθέντας Ba 3 πιστεύσαντες Ba 4 ἀγείροντας
 c. Sylburg, ἀγείραντας Cobet Obs. p. 66 8 τῶν om. Aa
 10 τὰ add. Reiske 18 οὕτως B, τοῦτο c. Portus 19 γῆ
 om. Ba 20 αὐτῶν B 21 ὑμετέραν A 22 σπανίως
 c. Kiessling 23 ἀγῶνος Ba | ἡμῖν A ὑμ<ι>ν B | εὔ add.
 Cobet Obs. p. 66 24 ὑπὸ] ὑπὲρ B | εὔ δραῖν B om. R |
 ἐκείνους B ἐκείνοις R

μεν. καὶ ἐὰν ἡμῖν κατὰ νοῦν χωρήσῃ τὸ ἔργον, ὥσπερ 13
 τὸ εἰκὸς ἔχει, Φιδηναῖοί τε καὶ Οὐιεντανοὶ βαρείας
 ἀπαλλάξαντες ἡμᾶς ὑποταγῆς ὡς ὑφ' ἡμῶν τοῦτο πε-
 πονθότες αὐτοὶ χάριν ἡμῖν εἶδονται. ταῦτα μὲν ἐστὶν
 ἂ διὰ πολλῆς φροντίδος παρασκευασθέντα ἱκανὰ εἶ- 5
 ναι δοκεῖ μοι θάρσος τε καὶ προθυμίαν τῆς ἀποστά-
 σεως ὑμῖν παρασχεῖν. ὃν δὲ τρόπον ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ 14
 βεβούλευμαι, τοῦτ' ἀκούσατέ μου· τάξιν μὲν ἀποδέ-
 δωκέ μοι Τύλλος τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει καὶ κελεύει με θα-
 τέρου τῶν κεράτων ἄρχειν, ὅταν δὲ μέλλωμεν ὁμόσε 10
 τοῖς πολεμίοις χωρεῖν, ἄρξω μὲν ἐγὼ λύσας τὴν τάξιν
 ἐπὶ τὸ ὄρος ἄγειν, ἀκολουθήσετε δέ μοι ὑμεῖς συντε-
 ταγμένους ἄγοντες τοὺς λόχους. ἀψάμενος δὲ τῶν
 ἄκρων καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ γενόμενος τίνα χρήσομαι
 478τρόπον τοῖς μετὰ ταῦτα πράγμασιν ἀκούσατέ μου· 15
 ἐὰν μὲν ὄρω κατὰ γνώμην ἂ διαλογίζομαι χωροῦντά 15
 μοι καὶ θρασεῖς μὲν γεγονότας τοὺς πολεμίους, ὡς
 ἡμῶν αὐτοῖς συλλαμβανόντων, ταπεινοὺς δὲ καὶ περι-
 φόβους Ῥωμαίους, ὡς προδεδομένους ὑφ' ἡμῶν, φυ-
 γῆς τε μᾶλλον ἢ ἀλκῆς προνοουμένους, ὅπερ εἰκὸς, 20
 ἐπιθήσομαι αὐτοῖς καὶ μεστὸν ποιήσω νεκρῶν τὸ πε-
 δίου ἐξ ὑπερδεξίου τε κατιῶν ἐπὶ τὸ πρᾶνές θαρ-
 ρούση τε καὶ συντεταγμένη δυνάμει πρὸς ἐπτοημένους
 ἀνθρώπους προσφερόμενος καὶ σποράδας. δεινὴ δ' 16
 ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἡ διὰ κενῆς ἐμπίπτουσα προδο- 25
 σίας συμμαχῶν ἢ πολεμίων ἄλλων ἐφόδου δόκησις,

1 κἄν? 7 τῷ ἔργῳ B τὸ ἔργον R 8 βεβούλημαι ταῦτ'
 O corr. Kiessling 10 ὅτ' ἂν B 14 τῷ Kiesslingio auctore
 fort. delendum est 25 διακενῆς O | προδοσίας Stephanus
 προδοσία. B προδοσία R

καὶ πολλὰ ἤδη στρατεύματα μεγάλα ὑπ' οὐδενὸς οὐ-
 τως ἑτέρου φοβεροῦ παθήματος ὡς ὑπὸ δόξης κενῆς
 ἴσμεν πανώλεθρα διαφθαρέντα. τὸ δ' ἡμέτερον οὐ
 λόγος ἔσται κενὸς οὐδ' ἀφανὲς δεῖμα, ἀλλ' ἔργον
 17 ⁵ ἀπάσης ὄψεως καὶ πείρας φοβερώτερον. εἰάν δ' ἄρα
 τάναντία τῶν λελογισμένων γινόμενα ὄρω (λεγέσθω 479
 γὰρ καὶ τὰ παρὰ τὰς ἀνθρωπίνας δόξας εἰωθότα
 ἀπαντᾶν, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τὰ μὴ εἰκότα οἱ βίοι φέ-
 ρουσι) τάναντία καὶ αὐτὸς ὢν προὔθεμην ἐπιχειρήσω
 10 ποιεῖν. ἄξω γὰρ ὑμᾶς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἅμα Ῥω-
 μαίοις καὶ συλλήψομαι αὐτοῖς τῆς νίκης τήν τε κατά-
 ληψιν τῶν ὑψηλῶν πεποιῆσθαι σκήψομαι τῆς κυκλώ-
 σεως τῶν ἀντιτεταγμένων ἕνεκα. γενήσεται δέ μου
 πιστὸς ὁ λόγος ἔργα ὁμολογούμενα τῇ σκήψει παρε-
 15 σχημένου, ὥσθ' ἡμᾶς τῶν μὲν δεινῶν μηδετέροις κοι-
 νωνῆσαι, τῆς δ' ἀμείνονος τύχης παρ' ἀμφοτέρων
 18 μεταλαβεῖν. ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα ἐγνωκά τε καὶ δράσω
 σὺν θεοῖς κράτιστα ὄντα οὐ μόνον Ἀλβανοῖς, ἀλλὰ
 καὶ τοῖς ἄλλοις Λατίνοις, ὑμᾶς δὲ χορὴν μὲν πρῶ-
 20 τον φυλάττοντας, ἔπειτα κόσμον τε σώζοντας καὶ τοῖς
 παραγγελλομένοις ὀξέως ὑπηρετοῦντας προθύμους
 ἀγωνιστὰς γίνεσθαι καὶ τοὺς ὑφ' αὐτοῖς προθύμους
 παρέχειν, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐχ ὅμοιός ἐστιν ἡμῖν
 τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὁ περὶ τῆς ἐλευθερίας 480

1 ἡδ(η).. B 4 δεῖμα B δεῖγμα R 5 φοβερώτατον A
 εἰάν B ἄν R 7 εἰωθότα] οἰά τ' ὄντα c. Bücheler 8 βίοι]
 πόλεμοι c. Kiessling | πολλὰ φέρονσι καὶ τὰ O praeter B
 11 κατάληψις Ba 12 πεποιεῖσθαι Ba 13 φανήσεται
 c. Bücheler | παρεσχημένου B παρεχομένου R 17 μὲν δὴ B
 μὲν οὖν R 20 σώζοντας A 22 τοῖς ὑφ' B 23 ἐνθυ-
 μουμένοις A

ἀγών, οἷςτισιν ἐν ἔθει καθέστηκεν ἄρχεσθαι ὑφ' ἐτέ-
 ρων καὶ ὅσοις τοιαύτην πολιτείαν οἱ πατέρες παρέδο-
 σαν. ἐλευθέροι γὰρ ἐξ ἐλευθέρων ἔφνυμεν καὶ ἄρχειν 19
 τῶν προσοίκων παρέδωσαν ἡμῖν οἱ πατέρες ὁμοῦ <τι>
 πεντακόσια ἔτη τοῦτο τὸ σχῆμα τοῦ βίου διαφυλάξαν- 5
 τες, οὐ μὴ ἀποστερήσωμεν ἡμεῖς τοὺς ἐγγόνους. παρα-
 στῆ δὲ μηδενὶ ὑμῶν δέος ἂν ταῦτα ἐθέλη πράττειν
 μὴ συνθήκας τε λύσῃ καὶ ὄρκους τοὺς ἐπ' αὐταῖς γε-
 νομένους παραβῆ, ἀλλ' ἐννοεῖσθω διότι τὰς ὑπὸ Ῥω-
 μαίων λελυμένας εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀποκαταστήσει καὶ 10
 οὐ τὰς γε ἐλαχίστου ἀξίας, ἀλλ' ἄς ἢ τε φύσις ἢ ἀν-
 θρωπεία κατεστήσατο καὶ ὁ πάντων κοινὸς Ἑλλήνων
 τε καὶ βαρβάρων βεβαιοῖ νόμος, ἄρχειν καὶ τὰ δίκαια
 τάττειν τοὺς πατέρας τοῖς ἐγγόνοις καὶ τὰς μητρο- 20
 πόλεις ταῖς ἀποικίαις. ταύτας δὴ τὰς συνθήκας οὐ-
 δέποτε ἀναιρεθησομένας ἐκ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως
 οὐχ ἡμεῖς οἱ κυρίας ἀξιοῦντες αἰεὶ διαμένειν παρα-
 σπονδοῦμεν, οὐδ' ἂν τις ἡμῖν θεῶν ἢ δαιμόνων νε-
 μεσήσειεν ὡς ἀνόσια πράττουσιν εἰ δουλεύειν τοῖς
 481 ἰδίους ἐγγόνοις δυσανασχετοῦμεν, ἀλλ' οἱ καταλύσαν- 20
 τες αὐτὰς ἀρχῆθεν καὶ ἔργῳ ἐπιχειρήσαντες ἀθεμίτω
 κρείττω ποιῆσαι τοῦ θείου νόμου τὸν ἀνθρώπινον·
 καὶ ὃ τε δαιμόνιος χόλος οὐχ ἡμῖν, ἀλλὰ τούτοις ἐναν-
 τιώσεται κατὰ τὸ εἶκόσ, καὶ ἢ παρ' ἀνθρώπων νέμε- 21
 σις εἰς τούτους ἀνθ' ἡμῶν κατασκήψει. εἰ μὲν οὖν 25

2 ὅσοις] οἷς c. Kiessling 4 <παρ>έδοσαν B ἀπέδοσαν R |
 τι addidit Kiessling 5 τοῦ βίου B om. R 6 ἡμεῖς B
 ἡμῶν R 11 τε om. B 13 βεβ<αιο>ε B 14 προστάττειν
 c. Reiske 16 ἀνθρωπείου B 22 κρείττω A 25 εἰς τού-
 τος B τούτοις R

ταῦτα κράτιστα πᾶσιν ὑμῖν ἔσεσθαι δοκεῖ, πράττω-
 μεν αὐτὰ θεοὺς καὶ δαίμονας ἀρωγοὺς ἐπικαλεσάμε-
 νοι, εἰ δέ τις ὑμῶν τάναντία ἔγνωκε καὶ δεῖν θάτε-
 ρον ἢ μηδέποτε ἀνασώσασθαι τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα τῆς
 5 πόλεως οἶεται δεῖν, ἢ καιρὸν ἕτερόν τινα [τοῦ παρόν-
 τος] ἐπιτηδειότερον περιμένων ἀναβάλλεται τὸν παρ-
 όντα, μὴ κατοκνεῖτω φέρειν εἰς μέσον ἅ φρονεῖ· ὅ τι
 γὰρ ἂν ἅπασιν ὑμῖν κράτιστον φανῆ βούλευμα τούτω
 χρησόμεθα.

10 XXIII. Ἐπαινεσάντων δὲ τὴν γνώμην τῶν παρ-
 όντων καὶ πάντα ὑποσχομένων ποιήσειν ὄρκους ἕκα-
 στον αὐτῶν καταλαβὼν διέλυσε τὸν σύλλογον. τῇ δ' 482
 ἑξῆς ἡμέρᾳ προήεσαν μὲν ἐκ τοῦ χάρακος αἱ Φιδη-
 ναίων τε καὶ συμμάχων δυνάμεις ἅμα τῷ τὸν ἥλιον
 15 ἀνασχεῖν καὶ παρετάσσοντο ὡς εἰς μάχην, ἀντεπεξῆε-
 2 σαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ καθίσταντο εἰς τάξιν. τὸ μὲν
 οὖν ἀριστερὸν κέρας αὐτὸς ὁ Τύλλος καὶ οἱ Ῥωμαῖοι
 κατεῖχον ἐναντίοι Οὐιεντανοῖς (οὗτοι γὰρ τὸ δεξιὸν
 τῶν πολεμίων κατεῖχον κέρας), ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ τῶν
 20 Ῥωμαίων κέρατος ὁ Μέττιος καὶ οἱ Ἀλβανοὶ κατὰ
 Φιθηναίους παρὰ τὴν λαγόνα τοῦ ὄρους ἐτάξαντο.
 3 ἐπεὶ δὲ σύνεγγυς ἀλλήλων ἐγίνοντο, πρὶν ἐντὸς βέ-
 λους γενέσθαι οἱ Ἀλβανοὶ σχισθέντες ἀπὸ τοῦ ἄλλου
 στρατοῦ συντεταγμένους ἤγον τοὺς λόχους ἐπὶ τὸ
 25 ὄρος. οἱ μὲν οὖν Φιθηναῖοι μαθόντες τοῦτο καὶ
 πιστεύσαντες ἀληθεύειν σφίσι τὰς περὶ τῆς προδο-

5 τοῦ παρόντος del. Reudler Tiroc. p. 30 6 περιμένων B
 ἀναμένων R 13 ἐκ B ἐπὶ R 18 ἐναντίοι B ἐναντίον R
 25 μαθόντες τοῦτο B τοῦτο μ. R 26 ἀληθεύειν B ἀλη-
 θεύσειν R

σίας ὑποσχέσεις τῶν Ἀλβανῶν θρασύτερον ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις προσεφέροντο, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ τῶν Ῥωμαίων ἐψιλωμένον τῆς συμμαχίας παρερρήγνυτό τε καὶ σφόδρα ἐπόνει, τὸ δ' εὐώνυμον ἀνὰ κράτος ἠγωνίζετο, ἔνθα καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Τύλλος ἐν τοῖς ἐπι- 5
 483 λέκτοις τῶν ἰππέων μαχόμενος. ἐν δὲ τούτῳ προσ- 4
 ελάσας τις ἰππεὺς τοῖς ἅμα τῷ βασιλεῖ μαχομένοις, Κάμνει τὸ δεξιὸν ἡμῖν κέρασ, ἔφησεν, ὦ Τύλλε. Ἀλβανοὶ τε γὰρ ἐκλιπόντες τὴν τάξιν ἐπὶ τὰ μετέωρα ἐπείγονται, Φιδηναῖοί τε καθ' οὓς ἐκεῖνοι ἐτάχθησαν 10
 ὑπὲρ κέρατος ὄντες τοῦ ἐψιλωμένου κυκλοῦσθαι μέλλουσιν ἡμᾶς. ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἰδόντας τὴν ὁρμὴν τῶν Ἀλβανῶν τὴν ἐπὶ τὸ ὄρος δεῖμα ὡς κυκλωσομένους ὑπὸ τῶν πολεμίων καταλαμβάνει, ὥστε οὔτε μάχεσθαι οὔτε μένειν αὐτοῖς 15
 ἐπήει. ἔνθα δὴ σοφία λέγεται χρήσασθαι ὁ Τύλλος 5
 οὐδὲν ἐπιταραχθεὶς τὴν διάνοιαν ὑπὸ τοσοῦτου τε καὶ οὕτως ἀπροσδοκίτου φανέντος κακοῦ, δι' ἣν οὐ μόνον ἔσωσε τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν εἰς προὔπτον κατακεκλι-
 μένην ὄλεθρον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πολεμίων πράγματα 20
 σύμπαντα συνέτριψέ τε καὶ διέφθειρεν. ὥσ γὰρ ἤκουσε
 484 τοῦ ἀγγέλου μεγάλη φωνῇ χρώμενος, ὥστε καὶ τοὺς
 πολεμίους ἀκούειν, Κρατοῦμεν, εἶπεν, ἄνδρες Ῥω- 6
 μαῖοι, τῶν ἐχθρῶν. Ἀλβανοὶ μὲν γὰρ ἡμῖν τὸ πλη-

1 τὸν ἀλβανὸν A 4 ἀνὰ κράτος B ἀκρατῶς R 6 τούτῳ B
 τούτοις R 8 ἡμῖν B ἡμῶν R | τύλλε A 11 ὑπερκερατώ-
 σαντες c. Reiske | τὸ ἐψιλωμένον Ba τῶν ἐψιλωμένων BbR
 14 κυκλωσομένους B κυκλωσαμένους R κυκλωθησομένους Syl-
 burg 16 ἔτι ἐπήει B 18 φανέντος κακοῦ B κακοῦ φ. R
 19 κατακεκλιμένην AB κατακεκλημένην Stephanus 21 σίμ-
 παντα B om. R 24 μὲν om. B

σίον ὄρος τοῦτο κατειλήφασιν, ὥσπερ ὄρατε, κατὰ τὰς
 ἐμὰς ἐντολάς, ἵνα κατὰ νότου γενόμενοι τῶν πολε-
 μίων ἐπίωσιν αὐτοῖς. ἐνθυμηθέντες οὖν ὅτι ἐν καλῷ
 τοὺς ἐχθίστους ἡμῖν ἔχομεν, οἱ μὲν ἄντικρυς ἐπιόν-
 5 τες, οἱ δὲ κατόπιν, ἔνθα οὔτε πρόσω χωρεῖν οὔτ'
 ὀπίσω ἐπιστρέφειν δυνάμενοι ποταμῷ τε καὶ ὄρει
 <ἐκ> τῶν πλαγίων ἀποκλειόμενοι καλὴν δώσουσιν
 ἡμῖν δίκην, ἵτε σὺν πολλῇ καταφρονήσει ἐπ' αὐτούς.

XXV. Ταῦτα παρὰ τὰς τάξεις ἀπάσας παρεξιῶν
 10 ἔλεγε, καὶ αὐτίκα τοὺς μὲν Φιδηναίους δέος εἰσέρχε-
 ται παλινπροδοσίας ὡς κατεστρατηγημένους ὑπὸ τοῦ
 Ἀλβανοῦ, ἐπεὶ οὔτε ἀντιμεταταξάμενον αὐτὸν εἶδον
 οὔτ' ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους εὐθύς αὐτὸν ἐλαύνοντα, ὥσπερ
 ὑπέσχετο αὐτοῖς, τοὺς δὲ Ῥωμαίους ἐπῆρεν εἰς εὐτολ-
 15 μίαν καὶ θάρσους ἐνέπλησεν ὁ λόγος· καὶ μέγα ἐμ-
 βοήσαντες ὀρμῶσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἀθρόοι. τρο-
 πῆ δὲ γίνεται μετὰ τοῦτο τῶν Φιδηναίων καὶ φυγῆ
 2 πρὸς τὴν πόλιν ἄκοσμος. ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασι-
 λεὺς ἐπιρράξας αὐτοῖς τὴν ἵππον περιφόβοις οὔσι καὶ
 20 τεταραγμένοις καὶ μέχρι τινὸς διώξας, ὡς ἔμαθεν
 ἐσκεδασμένους ἀπ' ἀλλήλων καὶ οὔτε λογισμὸν ἔτι τοῦ
 συστῆναι ληψομένους οὔτε δύναμιν ἔχοντας, ἀφείς
 τοὺς φεύγοντας ἐπὶ τὸ συνεστηκὸς ἔτι καὶ διαμένον
 τῶν πολεμίων ἐχώρει μέρος. καὶ γίνεται καλὸς μὲν
 3 καὶ ὁ τῶν πεζῶν ἀγών, ἔτι δὲ καλλίων ὁ τῶν ἱπέων.
 25 οὐ γὰρ ἐνέκλινον οἱ τῆδε τεταραγμένοι Οὐιεντανοὶ τὴν

4 ἡμῶν B ἡμῖν R 7 ἐκ om. AB (?) | verba καλὴν δώ-
 σουσιν ἡμῖν δίκην om. O praeter B 8 ἀλλ' ἵτε O praeter B
 9 παρεξιῶν B δεξιῶν R 13 οὔτ' B οὔτε R | αὐτὸν] αὐτῶν
 Ba om. R 14 αὐτοῖς, τοὺς δὲ ῥ. B αὐτοῖς καὶ τοὺς ῥ. R
 25 καλλίων καὶ ὁ O praeter B 26 ἐνέκλινον B ἐνέκλιναν R

ἔφοδον ὑπὸ <τῆς> Ῥωμαϊκῆς ἵππου καταπλαγέντες, ἀλλ' ἀντεῖχον ἄχρι πολλοῦ. ἔπειτα μαθόντες ὅτι τὸ εὐώνυμον σφῶν ἦτιθται καὶ πᾶσα ἡ Φιδηναίων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων στρατιὰ φεύγει προτροπά-
 486 δην, δείσαντες μὴ κυκλωθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναστραφέν- 5
 των ἐκ τοῦ διωγμοῦ τρέπονται καὶ αὐτοὶ λύσαντες τὰς τάξεις καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ σώζουσιν ἑαυτοὺς ἐπει-
 ρῶντο. ὅσοι μὲν οὖν ἐρρωμενέστατοί τε αὐτῶν ἦσαν 4
 καὶ ἥκιστα ὑπὸ τραυμάτων βαρυνόμενοι νεῖν τε οὐκ ἀδύνατοι δίχα τῶν ὀπλων τὸ ρεῖθρον διεπεραιούντο, 10
 ὅσοι δὲ τούτων τινὸς ἐνέλιπον ἐν ταῖς δύναις ἀπέ-
 θνησκον· ὁξὺ γὰρ τοῦ Τεβέριος περὶ τὴν Φιδήνην καὶ σκολιὸν τὸ ρεῦμα. ὁ δὲ Τύλλος μοίρα τινὲ τῶν 5
 ἱπέων κελεύσας τοὺς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ᾤθουμένους κτείνειν, αὐτὸς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Οὐιεντανῶν 15
 τὴν ἄλλην δύναμιν ἄγων ἐξ ἐφόδου γίνεται κύριος αὐτοῦ· καὶ τὰ μὲν Ῥωμαίων πράγματα παραδόξου τυχόντα σωτηρίας ἐν τούτοις ἦν.

XXVI. Ὁ δὲ Ἀλβανὸς ἐπειδὴ λαμπρῶς ἤδη νικῶντας ἐθεάσατο τοὺς ἀμφὶ τὸν Τύλλον, καταβιβά- 20
 σας καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν τὴν οἰκείαν δύναμιν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας τῶν Φιδηναίων ἐχώρει, ἵνα δὴ τοῖς Ῥωμαίοις γένοιτο πᾶσι φανερὸς ἔργον τι ποιῶν
 487 συμμάχου καὶ συχνοῖς τῶν διεσκεδασμένων ἐν τῇ φυγῇ διέφθειρε. συνελθὲ δὲ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ μισήσας 2
 τὴν παλινπροδοσίαν ὁ Τύλλος οὐδὲν ἐξελέγχειν ᾤετο 25

1 ὑπὸ del. Reiske | τῆς add. Hudson 5 ἀναστραφέν-
 των B ἀναστρεφόντων R 7 σώζουσιν A 10 <διεπεραιούντο> B
 διαπερῶντες A 11 ὅσοι. B ὅσοις R | τινες BaR 12 τεβέ-
 ριος B τιβέριος R | περὶ τῆι φειδήνη καὶ σκολιὸν B 23 γένοιτο
 πᾶσι B πᾶσι γένοιτο R | φανερῶς A 26 ὁ om. A

δεῖν κατὰ τὸ παρόν, ἕως ἂν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσῃται τὸν
 ἄνδρα, ἀλλ' ἐπαιεῖν τε τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ τὴν
 ἐπὶ τὰ μετέωρα πρὸς πολλοὺς τῶν παρόντων ὡς ἀπὸ
 παντὸς τοῦ βελτίστου γενομένην ἐσκήπτετο καὶ τῶν
 5 ἰππέων μοῖραν τινα πέμψας ὡς αὐτὸν ἡξίου τελείαν
 ἀποδείξασθαι τὴν προθυμίαν, τοὺς μὴ δυνηθέντας
 εἰς τὰ τεῖχη τῶν Φιδθηναίων καταφεύγειν ἀλλ' ἐσκε-
 δασμένους ἀνὰ τὴν χώραν συχνοὺς ὄντας κελεύων
 3 διερευνώμενον ἀποκτείνειν. κἀκεῖνος ὡς θάτερον ὦν
 10 ἤλπισε διαπεπραγμένος καὶ λεληθῶς τὸν Τύλλον
 ἔχειρέ τε καὶ μέχρη πολλοῦ καθιππεύων τὰ πεδία
 τοὺς καταλαμβανομένους διέφθειρεν, ἥδη δὲ δεδυ-
 κότης ἡλίου τοὺς ἰππέας ἤκεν ἄγων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
 δον τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκ τοῦ διωγμοῦ καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν
 4 νύκτα ἐν εὐπαθείαις ἅμα τοῖς ἐταίροις ἦν. ὁ δὲ Τύλ-
 15 λος ἐν τῷ Οὐιεντανῶν χάρακι μείνας ἄχρι πρώτης⁴⁸⁸
 φυλακῆς καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν αἰχμαλώτων
 ἀνακρίνας, τίνες ἦσαν οἱ τῆς ἀποστάσεως ἡγεμόνες,
 ὡς ἔμαθε καὶ τὸν Ἀλβανὸν Μέττιον Φουφέττιον ἐν
 20 τοῖς συνομοσαμένοις ὑπάρχοντα, δόξας συνάδειν τὰ
 πραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῖς μηνυομένοις ὑπὸ τῶν αἰχμα-
 λῶτων ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τοὺς πιστοτάτους
 τῶν ἐταίρων παραλαβὼν πρὸς τὴν πόλιν ἀφιππεύει·
 5 καὶ πρὸ μέσων νυκτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν τοὺς βουλευτὰς
 25 συγκαλέσας τὴν τε προδοσίαν αὐτοῖς λέγει τὴν τοῦ
 Ἀλβανοῦ μάρτυρας τοὺς αἰχμαλώτους παρασχόμενος
 καὶ ὃν τρόπον αὐτὸς κατεστρατήγησε τοὺς τε πολεμίους

1 ἐφ' ἑαυτῷ c. Cobet Obs. p. 67 2 * ἀλλὰ ἐπαιεῖν O
 15 ἑτέροις Ba 18 τίνες ποτε ἦσαν Reiske 19 φουφέττιον
 om. B 23 τῶν ἐτέρων Ba 27 τοὺς τε κρυφίους π. c. Reiske

καὶ τοὺς Φιδηναίους διηγείται. τέλος δὴ τὸ κράτι-
 στον εἰληφότος τοῦ πολέμου τὰ λοιπὰ ἤδη σκοπεῖν
 αὐτοὺς ἠξίου, τίνα χρὴ τρόπον τιμωρήσασθαι μὲν
 τοὺς προδότας, σωφρονεστέραν δὲ τὴν Ἀλβανῶν ἀπο-
 δοῦναι πόλιν εἰς τὸ λοιπόν. τὸ μὲν οὖν τιμωρήσα-⁶
 σθαι τοὺς ἐπιχειρήσαντας ἔργοις ἀνοσίοις πᾶσιν ἐδό-
 κει δίκαιόν τε καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, ὃν δὲ τρόπον
 τοῦτο γένοιτ' ἂν ῥᾶστα καὶ ἀσφαλέστατα πολλὴν ἀν-
 489 τοῖς παρεῖχεν ἀπορίαν. ἀδήλω μὲν γὰρ καὶ λεληθότι
 μόρῳ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Ἀλβανῶν ἄνδρας διαχει-¹⁰
 ρίσασθαι τῶν ἀδυνάτων αὐτοῖς ἐφαίνεται εἶναι· εἰ δὲ
 φανερωῶς συλλαμβάνειν καὶ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐνόχους
 ταῖς αἰτίαις ἐπιχειρήσειαν, οὐ περιόψεσθαι τοὺς Ἀλ-
 βανοὺς ὑπελάμβανον, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὄπλα χωρήσειν.
 ἅμα δὲ πολεμεῖν Φιδηναίοις τε καὶ Τυρρηνοῖς καὶ¹⁵
 τοῖς ἐπὶ τὴν συμμαχίαν σφῶν συνεληλυθόσιν Ἀλβα-
 νοῖς οὐκ ἐβούλοντο. ἀπορουμένων δ' αὐτῶν τελευ-
 ταῖος ἀποδείκνυται γνώμην ὁ Τύλλος, ἣν ἅπαντες
 ἐπῆνεσαν, ὑπὲρ ἧς μετὰ μικρὸν ἐρῶ.

XXVII. Τετταράκοντα δ' ὄντων σταδίων τῶν με-²⁰
 ταξὺ Φιδήνης τε καὶ Ῥώμης ἐλάσας τὸν ἵππον ἀνὰ
 κράτος παρῆν ἐπὶ τὸν χάρακα καὶ πρὶν ἡμέραν λαμ-
 πρὰν γενέσθαι καλέσας Μάρκον Ὀράτιον τὸν περιλει-
 φθέντα ἐκ τῶν τριδύμων καὶ δοὺς αὐτῷ τῶν ἱπέων
 καὶ τῶν πεζῶν τοὺς ἀκμαιοτάτους ἐκέλευσεν ἐπὶ τὴν²⁵
 490 Ἀλβανῶν πόλιν ἄγειν, παρελθόντα δ' ἐντὸς τείχους

4 προειδότας A 6 μὲν τοὺς A | ἐπιχειρήσαντας BaR
 προσεπιχειρήσαντας Bb 8 τοῦτο B^{om.} R 13 ἐπιχειρή-
 σειαν B ἐπιχειρήσαι R 14 χωρεῖν O χωρήσειν Stephanus
 16 ἐληλυθόσιν BaR | ἄλβανῶν AB 23 γίνεσθαι B

ὡς φίλον ὄντα, ὅταν ὑποχειρίους λάβῃ τοὺς ἔνδον, καθελεῖν τὴν πόλιν ἄχρι θεμελίων μηθενὸς μήτε ἰδίου μήτε κοινοῦ κατασκευάσματος φειδόμενον ἔξω τῶν ἱερῶν, ἀνθρώπων δὲ μηθένα μήτε κτείνειν μήτε ἀδικεῖν, ²₅ ἀλλὰ πάντας ἑᾶν ἔχειν τὰ ἑαυτῶν. ἐκπέμψας δὲ τοῦτον ἐκάλει τοὺς ταξίαρχους καὶ τοὺς λοχαγοὺς καὶ τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ διασαφήσας φυλακὴν ἐκ τούτων καθίσταται περὶ τὸ σῶμα· καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ὁ Ἀλβανὸς ὡς ἐπὶ νικῆματι κοινῶ γεγηθὼς καὶ τῷ Τύλλῳ συνη- ¹⁰ δόμενος. ὁ δὲ Τύλλος ἀπόρρητον τὴν γνώμην ἐτι φυλάσσων ἐπήγει τε αὐτὸν καὶ μεγάλων ἄξιον ἀπέφαινε δωρεῶν παρεκάλει τε γράψαντα καὶ τὰ τῶν ἄλλων Ἀλβανῶν ὀνόματα τῶν ἐπιφανέσ τι κατὰ τὴν μάχην διαπραξαμένων φέρειν ὡς αὐτόν, ἵνα κἀκεῖνοι τὴν ἐκ ³₁₅ τῶν ἐπινικίων ἀπενέγκωνται μοῖραν. ὁ μὲν δὴ περιχαρῆς γενόμενος τοὺς πιστοτάτους τῶν φίλων, οἷς ἐχρήσατο τῶν ἀπορρήτων βουλευμάτων συνεργοῖς, εἰσγράψας εἰς δέλτον ἐπιδίδωσιν. ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς ⁴⁹¹ εἰς ἐκκλησίαν ἅπαντας ἀποθεμένους τὰ ὄπλα ἐκάλει· ²⁰ συνιόντων δὲ αὐτῶν τὸν μὲν ἡγεμόνα τῶν Ἀλβανῶν ἅμα τοῖς ταξίαρχοις τε καὶ λοχαγοῖς παρ' αὐτὸ τὸ βῆμα ἐκέλευσεν ἐστάναι, ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ἄλλους Ἀλβανοὺς ταχθέντας ἐκκλησιάζειν, μετὰ δὲ τοὺς Ἀλβανοὺς τὸ λοιπὸν τῶν συμμαχῶν πληθὸς· ἔξωθεν δὲ πάν- ²⁵ των περιέστησε Ῥωμαίους, ἐν οἷς ἦσαν οἱ γενναιότατοι, ξίφη κρύπτοντας ὑπὸ ταῖς περιβολαῖς. ὡς δ' ἐν καλῶ τοὺς ἐχθροὺς ἔχειν ὑπέλαβεν ἀναστὰς ἔλεξε τοιάδε·

2 μηθενὸς A μηδενοῖς R 6 τοὺς ante λοχ. om. B 11 φυλάττων B 15 ἐνέγκωνται B 17 εἰσγράψας B γραψας R 23 ταχθέντας ἐκκλησιάζειν del. Reiske 26 κρύπτοντας B κρύπτοντες R

XXVIII. Ἄνδρες Ῥωμαῖοί τε καὶ ἄλλοι φίλοι καὶ σύμμαχοι, τοὺς μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμήσαντας εἰς πόλεμον ἡμῖν καταστῆναι Φιδηναίους καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν ἐτιμωρησάμεθα σὺν θεοῖς, καὶ δεῖν θάτερον ἢ παύσονται τὸ λοιπὸν ἐνοχλοῦντες ἡμῖν ἢ⁵ δίκας τίσουσιν ἔτι τούτων χείρονας. ἀπαιτεῖ δὲ ὁ 2 καιρός, ἐπεὶ τὰ πρῶτα ἡμῖν κατ' εὐχὴν κεχώρηκε, καὶ τοὺς ἄλλους τιμωρήσασθαι πολεμίους, ὅσοι φίλων μὲν ἔχουσιν ὀνόματα καὶ παρελήφθησαν εἰς τόνδε τὸν πόλεμον ὡς κακῶς τοὺς κοινούς ἐχθρούς μεθ'¹⁰ 492 ἡμῶν ποιήσοντες, ἐγκατέλιπον δὲ τὸ πρὸς ἡμᾶς πιστὸν καὶ μετὰ τῶν πολεμίων ἀπορρήτους ποιησάμενοι συνθήκας διαφθεῖραι πάντας ἡμᾶς ἐπεβάλλοντο. πολὺν 3 γὰρ οὗτοι κακίους τῶν ἐκ τοῦ φανεροῦ πολεμίων εἰσὶ καὶ μείζονος τιμωρίας ἄξιοι· τοὺς μὲν γὰρ καὶ φυλά-¹⁵ ξασθαι ῥάδιον τοῖς ἐπιβουλενομένοις καὶ συμπλακέντας ὡς ἐχθρούς ἀμύνασθαι δυνατὸν, φίλους δ' ἐχθρῶν ἔργα ποιοῦντας οὔτε φυλάξασθαι ῥάδιον οὔτε ἀμύνασθαι τοῖς προκαταληφθεῖσι δυνατὸν. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ πεμφθέντες ἡμῖν ὑπὸ τῆς Ἀλβανῶν πόλεως²⁰ ἐπὶ δόλω σύμμαχοι κακὸν μὲν οὐθὲν ὑφ' ἡμῶν παθόντες, ἀγαθὰ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα. ἄποικοι μὲν γὰρ 4 αὐτῶν ὄντες οὐθὲν τῆς τούτων ἀρχῆς παρασπάσαντες ἰδίαν ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἀπὸ τῶν ἰδίων πολέμων ἐκτησάμεθα, ἔθνεσι δὲ μεγίστοις καὶ πολεμικωτάτοις²⁵

1 καὶ οἱ ἀλλόφιλοι B 4 δεῖν B δυοῖν R 13 συνθή-
 κας ποιησάμενοι B 16 τοὺς ἐπιβουλενομένους A τοῖς ἐπι-
 βουλενομέν(οι)ς B 19 τοιοῦτοι c. Bücheler | οὗτοι δ' ἐκεῖνοι^{οἱ}
 B 22 ἄποικοι μὲν γε B cf. Reudler Tiroc. p. 2 24 πολε-
 μίων B πόνων c. Reiske

ἐπιτειχίσαντες τὴν ἡμῶν αὐτῶν πόλιν πολλὴν ἀσφάλειαν τούτοις τοῦ τε ἀπὸ Τυρρηνηῶν καὶ ἀπὸ Σαβίνων πολέμου παρειχόμεθα· ἧς δὴ πόλεως εὖ τε πρατ-493
 5 τούσης ἀπάντων μάλιστα χαίρειν αὐτοὺς ἔδει καὶ
 5 σφαλλομένης μηδὲν ἐνδεέστερον ἢ περὶ τῆς αὐτῶν
 5 ἄχθεσθαι. οἱ δὲ ἄρα φθονοῦντες οὐχ ἡμῖν μόνον
 τῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ καὶ ἑαυτοῖς τῆς δι' ἡμᾶς εὐτυχίας
 διετέλουν καὶ τελευτῶντες ὡς οὐκέτι κατέχειν τὴν
 ὕπουλον ἔχθραν ἐδύνατο πόλεμον ἡμῖν προεῖπον.
 10 μαθόντες δ' ἡμᾶς εὖ πρὸς τὸν ἀγῶνα παρεσκευασμέ-
 νους, ὡς οὐθὲν οἰοίτ' ἦσαν ἐργάσασθαι κακόν, εἰς
 διαλλαγὰς ἐκάλουν καὶ φιλίαν καὶ τὸ περὶ τῆς ἡγε-
 μονίας νεῖκος ἐν τρισὶν ἀφ' ἑκατέρας πόλεως σώμασιν
 ἠξίουσαν κριθῆναι. ἐδεξάμεθα καὶ ταύτας τὰς προκλή-
 15 σεις καὶ νικήσαντες τῇ μάχῃ τὴν πόλιν αὐτῶν ἔσχο-
 6 μεν ὑποχείριον. φέρε δὴ τί μετὰ ταῦτα ἐποιήσαμεν;
 ἐξὸν ἡμῖν ὄμηρά τε αὐτῶν λαβεῖν καὶ φρουρὰν ἐν τῇ
 πόλει καταλιπεῖν καὶ τοὺς κορυφαιοτάτους τῶν δια-
 στησάντων τὰς πόλεις τοὺς μὲν ἀνελεῖν, τοὺς δ' ἐκ-
 20 βαλεῖν πολιτείας τε αὐτῶν κόσμον μεταστῆσαι πρὸς
 τὸ ἡμῖν συμφέρον καὶ χάρας καὶ χρημάτων ἀποδασμῶ
 ζημιῶσαι καί, ὃ πάντων ῥᾶστον ἦν, ἀφελῆσθαι τὰ
 ὄπλα αὐτούς, ἐξ ὧν ἐγκρατεστέραν ἂν τὴν ἀρχὴν 494
 κατεστησάμεθα, τούτων μὲν οὐδὲν ἠξιώσαμεν ποιῆ-
 25 σαι, τῷ δ' εὐσεβεῖ μᾶλλον ἢ τῷ ἀσφαλεῖ τῆς ἀρχῆς
 ἐπιτρέψαμεν καὶ τὸ εὐπρεπὲς τὸ πρὸς ἅπαντας τοῦ
 λυσιτελοῦντος ἡμῖν αὐτοῖς ἰδίᾳ κρεῖττον ἠγησάμενοι
 συνεχωρήσαμεν αὐτοῖς ἅπαντα τὰ σφέτερα καρποῦ-

σθαι, Μέττιον δὲ Φουφέττιον, ὃν αὐτοὶ τῇ μεγίστῃ ἀρχῇ ἐκόσμησαν, ὡς δὴ κράτιστον Ἀλβανῶν διοικεῖν τὰ κοινὰ μέχρι τοῦ παρόντος εἰάσαμεν. ἀνθ' ὧν τίνας ἡμῖν χάριτας ἀπέδοσαν, ἠνίκα μᾶλλον φίλων τε καὶ συμμάχων εὐνοίας ἔδει, ἀκούσατε· ἀπορρήτους ποιησάμενοι συνθήκας πρὸς τοὺς κοινούς πολεμίους, ὡς ἐν τῷ ἀγῶνι συνεπιθησόμενοι ἡμῖν μετ' αὐτῶν, ἐπειδὴ πλησίον ἀλλήλων ἐγινόμεθα καταλιπόντες τὴν τάξιν ἐφ' ἣν ἐτάχθησαν ὥχοντο πρὸς τὰ πλησίον ὄρη δρόμῳ προκαταλαβέσθαι σπεύδοντες τὰ ὄχυρά. εἰ μὲν οὖν κατὰ νοῦν ἢ πείρα αὐτοῖς ἐχώρει, οὐδὲν ἂν τὸ κωλύον ἦν ἅπαντας ἡμᾶς ἀπολωλέναι κυκλωθέντας ὑπὸ τε πολεμίων καὶ φίλων, καὶ τοὺς πολλοὺς τῆς πόλεως ἡμῶν ἀγῶνας, οὓς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡγωνισάμεθα, ἐν ἡμέρᾳ διαφθαρήναι μιᾶ. ἐπειδὴ δὲ διέπεσεν αὐτῶν τὸ βούλευμα θεῶν μὲν εὐνοίας προηγησαμένης (ἀπάσας γὰρ ἔγωγε τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις ἐκείνοις ἀνατίθημι), ἔπειτα καὶ τῆς ἐμῆς στρατηγίας οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἰς τε τὸ δέος τῶν πολεμίων καὶ εἰς τὸ θάρσος τὸ ὑμέτερον παρασχομένης (ἂ γὰρ ἐγὼ ἐν τῷ τότε ἀγῶνι ἔφην, ὡς ὑπ' ἐμοῦ κελευσθέντες Ἀλβανοὶ προκαταλαμβάνονται τὰ ὄρη κυκλώσεως τῶν πολεμίων ἔνεκα, πλάσματα καὶ στρατηγήματα ἦν ἐμά), κεχωρηκότων δ' ἡμῖν τῶν πραγμάτων ὡς ἡμῖν συνέφερον οὐκ ἂν εἴημεν ἄνδρες οἴους ἡμᾶς προσῆκεν εἶναι, εἰ μὴ τιμωρησαίμεθα

4 μάλιστα c. Bücheler 12 κωλύον A 13 φίλων c. Cobet
 Obs. p. 67 14 τῆς πόλεως del. Reiske | ἡμῶν B ἡμῖν R
 21 ἐγὼ om. B 24 δ(ἐ) B δὴ οὖν τῶν c. Bücheler 26 προς-
 ἦμον A προσήκει Bücheler

τοὺς προδότας, οἳ γε χωρὶς τῆς ἄλλης ἀναγκαιότητος, ἦν διὰ τὸ συγγενὲς ἐχρῆν αὐτοὺς φυλάσσειν, σπονδὰς καὶ ὄρκια ποιησάμενοι πρὸς ἡμᾶς ἔναγχος οὔτε θεοὺς δεισαντες, οὓς τῶν ὁμολογιῶν ἐποιήσαντο μάρτυρας, οὔτε τὸ δίκαιον αὐτὸ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην νέμεσιν ἐντραπέντες, οὔτε τὸ τοῦ κινδύνου μέγεθος εἰ μὴ κατὰ νοῦν αὐτοῖς ἢ προδοσία χωρήσειεν ὑπο-⁴⁹⁶λογιζόμενοι, τὸν οἰκτιστον τρόπον ἡμᾶς ἐπεχείρησαν ἀπολέσαι τοὺς ἀποίκους τε καὶ εὐεργέτας, οἳ κτίσται
 10 μετὰ τῶν ἐχθίστων τε καὶ πολεμιωτάτων στάντες.

XXVIII. Ταῦτα δ' αὐτοῦ λέγοντος οἰμωγαί τε τῶν Ἀλβανῶν ἐγίνοντο καὶ παντοδαπαὶ δεήσεις τοῦ μὲν δήμου μηδὲν ἐγνωκέναι λέγοντος ᾧ ὁ Μέττιος ἐμνηχανᾶτο, τῶν δὲ τὰς ἡγεμονίας ἐχόντων οὐ πρότε-
 15 ρον πεπύσθαι τὰς ἀπορορήτους βουλὰς σκηπτομένων ἢ ἐν αὐτῷ γενέσθαι τῷ ἀγῶνι, ἠνίκα οὔτε κωλύειν οὔτε μὴ πράττειν τὰ κελευόμενα ἐν δυνατῷ σφίσιν ἦν, ἥδη δὲ τινων καὶ ἐπὶ τὴν ἀκούσιον ἀνάγκην ἀναφερόντων τὸ πρᾶγμα διὰ κηδείαν ἢ διὰ συγγένειαν.
²₂₀ οἷς ὁ βασιλεὺς σιωπῆσαι κελεύσας ἔλεξεν· Οὐδ' ἐμὲ λέληθεν, ἄνδρες Ἀλβανοί, τούτων ᾧ ἀπολογεῖσθε οὐθέν, ἀλλὰ τὸ μὲν πλῆθος ὑμῶν ἀγνοεῖν τὴν προδοσίαν οἶομαι τεκμαιρόμενος ὅτι πολλῶν συνειδό-⁴⁹⁷
 25 σθαι χρόνον, τῶν δὲ ταξιαρχῶν τε καὶ λοχαγῶν βραχύ τι μέρος ἡγοῦμαι τὸ συνεπιβουλευσαν ἡμῖν γενέσθαι,

2 φυλάττειν B 5 οὔτε Ba οὐ τὸ ABb 6 οὐ A
 7 ὑπολογιζόμενοι B λογιζόμενοι A 9 οἳ κτίσται Reiske
 οἰκτιστα Ba οἰκτιστα BbR αἰσχιστα Sylburg 10 πολεμιωτά-
 των B πολεμίων R 17 μὴ B om. R 18 ἐκούσιον B 20 οὓς?
 22 οὐθέν B οὐδὲν R 24 τὰ ἀπόρητα BbR

τὸ δὲ πλεῖστον ἐξηπατῆσθαι καὶ εἰς ἀκουσίους ἀνάγκας ἀφίχθαι. εἰ δέ γε τούτων μηδὲν ἀληθὲς ἦν, ἀλλὰ 3 πάντας εἰσῆλθεν Ἀλβανούς καὶ τοὺς ἐνθάδε ὄντας ὑμᾶς καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει καταλειπομένους ἢ τοῦ κακῶς ποιεῖν ἡμᾶς ἐπιθυμία, καὶ τοῦτο οὐ νῦν πρῶ- 5 τον, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ πάνυ χρόνου δεδογμένον ὑμῖν ἦν, τῆς συγγενείας ἔνεκα πολλῇ Ῥωμαίοις ἀνάγκη καὶ ταῦθ' ὑμῶν τὰδικήματα φέρειν. ἵνα δὲ μηθὲν βου- 4 λεύσητε <ἔτι> καθ' ἡμῶν ἄδικον μῆτε δὴ βιασθέντες ὑπὸ τῶν ἡγουμένων τῆς πόλεως μῆτε παρακρουσθέν- 10 τες μία φυλακὴ καὶ πρόνοιά ἐστίν, εἰ τῆς αὐτῆς πόλεως πολῖται γενοίμεθα πάντες καὶ μίαν ἡγοίμεθα πατρίδα, ἧς εὖ τε καὶ χειρὸν φερομένης τὸ ἐπι- 498 βάλλον μέρος ἕκαστος οἴσεται τῆς τύχης· ἕως δ' ἂν ἐκ διαφόρου γνώμης, ὥσπερ νῦν ἔχει, τό τε πλεῖον καὶ 15 τοὔλαττον ἐπικρίνωμεν ἑκάτεροι, οὐκ ἔσται βέβαιος ἡμῖν ἢ πρὸς ἀλλήλους φιλία, ἄλλως τε καὶ εἰ μέλλοιεν οἱ μὲν πρότεροι ἐπιβουλεύσαντες τοῖς ἐτέροις ἢ κατορθώσαντες πλεῖον ἔξειν ἢ σφαλέντες ἐν μηδενὶ δεινῷ ἔσεσθαι διὰ τὸ συγγενές, καθ' ὧν δ' ἂν αἰ 20 ἐπιχειρήσεις γένωνται ὑποχείριοι καταστάντες τὰ ἔσχατα παθεῖν καὶ διαφυγόντες μηθὲν ὥσπερ ἐχθροὶ μνησικακεῖν, ὅπερ καὶ ἐν τῷ παρόντι γέγονεν. ἴστε 5 δὴ ταῦτα δεδογμένα Ῥωμαίοις τῇ παρελθούσῃ νυκτὶ

2 γε B om. R | ἀληθὲς ἦν μηδὲν O praeter B 4 κατα-
 λιπομένους AB 7 τῆς γε συγγ. A | Ῥωμαίους? 8 τὰδική-
 ματα Ba τὰ ἀδικήματα BbR 9 ἔτι add. Sintenis Em. Dion. III
 p. 3 | μῆτε δ<ἦ> B 10 verba ὑπὸ — παρακρουσθέντες om. Ba
 12 * ἅπαντες O 15 τε B om. R 17 ἢ om. B 20 καθ'
 ὧν B καθ' ὧν R 22 πάσχειν c. Hertlein Hermes X p. 411
 ἐχθροὶ Schmitz de D. H. quibusdam locis em. p. 21 ἐχθροῖς O

συναγαρόντος ἑμοῦ τὴν βουλὴν καὶ τὰ δόξαντα τοῖς
 συνέδροις γραψαμένου, τὴν μὲν πόλιν ὑμῶν καθαι-
 ρεθῆναι καὶ μήτε τῶν δημοσίων μήτε τῶν ἰδιωτικῶν
 κατασκευασμάτων ὀρθόν τι ἔᾶσαι διαμένειν μηθὲν
 6 ἔξω τῶν ἱερῶν· τοὺς δ' ἐν αὐτῇ πάντας ἔχοντας
 5 οὓς καὶ νῦν ἔχουσι κλήρους ἀνδραπόδων τε καὶ
 βοσκημάτων καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων μηθὲν ἀφαιρε-
 θέντας ἐν Ῥώμῃ τὸν ἀπὸ τοῦδε χρόνον οἰκεῖν· ὅσην
 τε τὸ κοινὸν ὑμῶν ἐκέκτητο γῆν τοῖς μηθένα κλήρου
 10 ἔχουσιν Ἀλβανῶν διαμερισθῆναι χωρὶς τῶν ἱερῶν 499
 κτημάτων, ἔξ ὧν αἱ θυσίαι τοῖς θεοῖς ἐγίνοντο. οἰκῶν
 δὲ κατασκευῆς, ἐν οἷς τοὺς βίους ἰδρῦσεσθε οἱ μετα-
 ιστάμενοι, καθ' οὓς ἔσονται τῆς πόλεως τόπους, ἐμὲ
 ποιήσασθαι πρόνοϊαν συλλαμβάνοντα τοῖς ἀπορω-
 7 τάτοις ὑμῶν τῆς εἰς τὰ ἔργα δαπάνης. καὶ τὸ μὲν ἄλλο
 15 πλῆθος ὑμῶν μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν δημοτικῶν συν-
 τελεῖν εἰς φυλάς καὶ φράτρας καταμερισθέν, βουλῆς
 δὲ μετέχειν καὶ ἀρχὰς λαμβάνειν καὶ τοῖς πατρικίοις
 προσνεμηθῆναι τοὺςδε τοὺς οἴκους· Ἰουλίους, Σερ-
 20 ουιλίους, Κορατίους, Κοῦντιλίους, Κλοιλίους, Γε-
 γανίους, Μετιλίους· Μέττιον δὲ καὶ τοὺς σὺν τούτῳ
 βουλευσάντας τὴν προδοσίαν δίκας ὑποσχεῖν, ἅς ἂν
 ἡμεῖς τάξωμεν δικασταὶ περὶ ἐκάστου τῶν ὑπαιτίων
 καθεζόμενοι· οὐθένα γὰρ ἀποστερήσομεν κρίσεως οὐδὲ
 25 λόγου.

4 ὀρθό(ν ἔᾶσαι) B ὀρθὸν ἔᾶσθαι c. Kiessling 7 μηθὲν A
 9 ἡμῖν A 11 οἰκιῶν O corr. Kiessling 13 ἔσονται] ἔλοισθ'
 ἂν c. Bücheler 16 ἡμῖν R ὑμῖν B 20 γεγανίους, μετι-
 λίους in O praeter B post σερουιλίους exstant | -κορ. ατίους B |
 κ(ρι)ντιλίους B | γεγανίους O corr. Stephanus 23 ἂν ἡμεῖς
 τάξωμεν B ἢ. τάξομεν R 24 οὐθένα B οὐθὲν R

500 XXX. Ὡς δὲ ταῦτ' εἶπεν, ὅσοι μὲν ἦσαν Ἀλβανῶν πένητες ἠγάπων εἰ Ῥώμην τε οἰκήσουσι καὶ τῆς γῆς κληῖρον ἔξουσι καὶ ἐπήνουν μεγάλη βοῆ τὰ διδόμενα, οἱ δὲ λαμπρότεροι τοῖς ἀξιώμασι καὶ ταῖς τύχαις κρείττους ἠχθοντο, εἰ δεήσει πόλιν τε τὴν γειναμένην αὐτοὺς ἐκλιπεῖν καὶ προγονικὰς ἐστίας ἐρημῶσαι καὶ τὸ λοιπὸν οἰκεῖν ἐν τῇ ξένη· οἷς οὐδὲν ἐπήει λέγειν εἰς τὴν ἐσχάτην κατακεκλειμένοις ἀνάγκην. ὁ δὲ Τύλλος ἐπειδὴ τὴν διάνοιαν εἶδε τῶν πολλῶν, ἀπολογεῖσθαι τὸν Μέττιον ἐκέλευσεν, εἴ τι πρὸς 10 ταῦτα λέγειν βούλεται. οὐκ ἔχων δ' ὁ Μέττιος ὅ τι 2 χρὴ λέγειν πρὸς τοὺς κατηγοροῦντάς τε καὶ καταμαρτυροῦντας τὴν Ἀλβανῶν βουλὴν ἔφησεν αὐτῷ ταῦτα ὑποθέσθαι ποιεῖν δι' ἀπορρήτων, ὅτε ἐξῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἠξίου τε τοὺς Ἀλβανούς, οἷς 15 ἀνακτήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν ἐπεχείρει, βοηθεῖν αὐτῷ καὶ μήτε τὴν πατρίδα κατασκαπτομένην περιορᾶν μήτε τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν ἐπὶ τιμωρίας συναρπαζομένους. ταραχῆς δὲ γινομένης κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τινῶν φεύγειν ἐπὶ τὰ ὄπλα ὠρμηκότων 20
501 οἱ περιεστεφανωκότες τὸν ὄχλον ἀρθέντος σημείου τινὸς ἀνέσχον τὰ ξίφη. περιφόβων δὲ γενομένων 3 ἀπάντων ἀναστὰς πάλιν ὁ Τύλλος εἶπεν· Οὐδὲν <ἔτι> ἔξεστιν ὑμῖν νεωτερίζειν οὐδ' ἐξαμαρτάνειν, ἄνδρες Ἀλβανοί. ὑμεῖς γὰρ ἂν παρακινεῖν τι τολμήσητε, πάν- 25

3 τὰ λεγόμενα O praeter B 12 τε B om. R | μαρτυροῦντας B 13 αὐτῷ B 18 τιμωρία c. Cobet Obs. p. 68 23 ἀναστὰς πάλιν B π. ἀναστὰς R | οὐδε<νι> B | ἔτι add. Bücheler 24 ἐξαμαρτεῖν B 25 * εἰ γὰρ O ἢ γὰρ vel καὶ γὰρ Sylburg εἰ γὰρ παρακ. c. Cobet Obs. p. 67 εἰ — τολμήσετε deleta voce ἂν Hertlein Hermes X p. 411 | παρακινεῖν B παρακινήσειν R

τες ἀπολείσθε ὑπὸ τούτων· δεύξας τοὺς ἔχοντας τὰ
 ξίφη. δέχεσθε οὖν τὰ διδόμενα καὶ γίνεσθε ἀπὸ τοῦ
 χρόνου τοῦδε Ῥωμαῖοι. δεῦν γὰρ ἀνάγκη θάτερον
 ὑμᾶς ποιεῖν ἢ Ῥώμην κατοικεῖν ἢ μηδεμίαν ἑτέραν γῆν
 4 ἔχειν πατρίδα. οἴχεται γὰρ ἔωθεν ἐκπεμφθεῖς ὑπ'
 5 ἐμοῦ Μάρκος Ὀράτιος ἀναιρήσων τὴν πόλιν ὑμῶν ἐκ
 θεμελιῶν καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας εἰς Ῥώμην
 μεταξῶν. ταῦτα οὖν εἰδότες ὅσον οὕτω γενησόμενα
 παύσασθε θανατῶντες καὶ ποιεῖτε τὰ κελευόμενα.
 10 Μέττιον δὲ Φουφέττιον ἀφανῶς τε ἡμῖν ἐπιβουλεύ-
 σαντα καὶ οὐδὲ νῦν ὀκνήσαντα ἐπὶ τὰ ὄπλα τοὺς ταρα-
 χώδεις καὶ στασιαστὰς καλεῖν τιμωρήσομαι τῆς κακῆς
 5 καὶ δολίου ψυχῆς ἀξίως. ταῦτα λέξαντος αὐτοῦ τὸ 502
 μὲν ἐρεθιζόμενον τῆς ἐκκλησίας μέρος ἔπηξεν, οἷα
 15 δὴ κρατούμενον ἀνάγκη ἀφύκτω, τὸν δὲ Φουφέττιον
 ἀγανακτοῦντα ἔτι καὶ κεκραγότα μόνον τὰς τε συν-
 θήκας ἀνακαλούμενον, ἃς αὐτὸς ἐξηλέγχθη παρα-
 σπονδῶν, καὶ οὐδ' ἐν κακοῖς τοῦ θράσους ὑφιέμενον
 οἱ ῥαβδούχοι κελεύσαντος τοῦ βασιλέως Τύλλου συλ-
 20 λαβόντες καὶ τὴν ἐσθῆτα περικαταρρήξαντες ἔξαινον
 6 τὸ σῶμα μᾶστιξι πάνυ πολλαῖς. ἐπεὶ δὲ ταύτης ἄλλῃς
 εἶχε τῆς τιμωρίας, προσελάσαντες δύο συνωρίδας
 τῇ μὲν ἑτέρα προσήρτων τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, τῇ
 δ' ἑτέρα τοὺς πόδας ῥυτῆρσι κατεχομένους μακροῖς·
 25 ἔλαννόντων δὲ τῶν ἡνιόχων τὰς συνωρίδας ἀπ' ἄλ-
 λήλων ξαινόμενός τε περὶ τῆ γῆ καὶ ἀνθελκόμενος

1 τουτωνι c. Cobet l. l. 2 ὑπὸ A 3 δεῦν B δυοῖν R
 5 ἐκεῖ πεμφθεῖς B 15 <ἀφυ>κτω B ἀφυλάκτω R 19 Τύλ-
 λου del. Kiessling | συλλαβόντες καὶ om. A 23 ἑτέρα fort.
 delendum est 24 κατεχομένους B om. R 26 περὶ] πρὸς
 c. Pflugk

ὑφ' ἑκατέρας ἐπὶ τάναντία ὁ δαίλαιος ἐν ὀλίγῳ δια-
 σπᾶται χρόνῳ. Μέττιος μὲν δὴ Φουφέττιος οὕτως 7
 οἰκτρᾶς καὶ ἀσχήμονος τελευτῆς ἔτυχε, τοῖς δ' ἑταί-
 ροις αὐτοῦ καὶ συνειδόσι τὴν προδοσίαν [αὐτοῦ] δι-
 503 καστήρια ὁ βασιλεὺς καθίσας τοὺς ἀλόντας ἐξ αὐτῶν 5
 κατὰ τὸν τῶν λειποτακτῶν τε καὶ προδοτῶν νόμον
 ἀπέκτεινεν.

XXXI. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγένετο χρόνῳ, Μάρκος
 Ὀράτιος ὁ προαπεσταλμένος μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ
 τὴν καθαιρέσιν τῆς Ἄλβας ταχέως διανύσας τὴν 10
 ὁδὸν καὶ καταλαβὼν πύλας τε ἀκλείστους καὶ τεῖχος
 ἀφύλακτον εὐπετῶς γίνεται τῆς πόλεως κύριος.
 συναγαγὼν δὲ τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν τὰ τε πρα-
 χθέντα κατὰ τὴν μάχην ἅπαντα ἐδήλωσεν αὐτοῖς καὶ
 το ψήφισμα τῆς Ῥωμαίων βουλῆς διεξῆλθεν. ἀντι- 15
 βολούντων δὲ τῶν ἀνθρώπων καὶ χρόνον εἰς προ-
 σβείαν αἰτουμένων οὐδεμίαν ἀναβολὴν ποιησάμενος
 τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τεῖχη καὶ εἴ τι ἄλλο κατα-
 σκεύασμα ἰδιωτικὸν ἢ δημόσιον ἦν κατέσκαπτε, τοὺς
 δὲ ἀνθρώπους μετὰ πολλῆς φροντίδος παρέπεμπεν 20
 εἰς Ῥώμην ἄγοντάς τε τὰ ἑαυτῶν χρήματα καὶ φέ-
 ροντας· οὗς ὁ Τύλλος ἀφικόμενος ἀπὸ στρατοπέδου 3
 ταῖς Ῥωμαίων φυλαῖς καὶ φράτταις ἐπιδιεῖλεν οἰκή-
 σεις τε συγκατεσκεύασεν ἐν οἷς αὐτοὶ προηροῦντο τῆς
 πόλεως τόποις καὶ τῆς δημοσίας γῆς τὴν ἀρκοῦσαν 25
 504 τοῖς θητεύουσιν ἐξ αὐτῶν ἀπεμέριξε ταῖς τε ἄλλαις

1 ἑτέρας A 3 ἑτέροις ABa 4 αὐτοῦ del. Kiessling,
 Cobet Obs. p. 67 6 λειποτακτῶν c. Hertlein Hermes X p. 411
 21 ἄγοντάς τε et καὶ del. Kayser Ann. phil. 1861 p. 5, καὶ
 φέροντας del. Kiessling 26 θητεύουσιν B τεθητεύουσιν R

4 φιλανθρωπίαις ἀνελάμβανε τὸ πλῆθος. ἡ μὲν δὴ
 τῶν Ἀλβανῶν πόλις, ἣν ἔκτισεν Ἀσκάνιος ὁ ἐξ Αἰ-
 νείου τοῦ Ἀγχίσου καὶ Κρεούσης τῆς Πριάμου θυ-
 γατρός, ἔτη διαμείνασα μετὰ τὸν οἰκισμὸν πεντακόσια
 5 τριῶν ἐπὶ τοῖς δέκα δέοντα, ἐν οἷς πολλὴν ἔσχεν ἐπί-
 δοσιν εἰς εὐανδρίαν τε καὶ πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην
 ἅπασαν εὐδαιμονίαν ἢ τὰς τριάκοντα Λατίνων ἀποι-
 κίσασα πόλεις καὶ πάντα τὸν χρόνον ἡγησαμένη τοῦ
 ἔθνους, ὑπὸ τῆς ἐσχάτης ἀποικίσεως καθαιρεθεῖσα
 10 ἔρημος εἰς τόδε χρόνον διαμένει.

5 Βασιλεὺς δὲ Τύλλος τὸν ἐπιόντα χειμῶνα διαλι-
 πῶν ἕαρος ἀρχομένου στρατὸν ἐπὶ Φιδηναίους πάλιν
 ἐξάγει. τοῖς δὲ Φιδηναίοις κοινῇ μὲν οὐδ' ἦτισοῦν
 βοήθεια ἐξ οὐδεμιᾶς τῶν συμμαχίδων ἀφίκετο πόλεων,
 15 μισθοφόροι δέ τινες ἐκ πολλῶν συνερρύθησαν τόπων,
 οἷς πιστεύσαντες ἐθάρρησαν ἐκ τῆς πόλεως προελθεῖν·
 παραταξάμενοι δὲ καὶ πολλοὺς <μὲν> ἀποκτείναντες
 ἐν τῇ μάχῃ, <πολλῶ δ' ἔτι πλείους ἀποβαλόντες>
 6 κατεκλείσθησαν πάλιν εἰς τὸ ἄστυ. ὡς δὲ περι-505
 20 χαρακώσας αὐτῶν τὴν πόλιν ὁ Τύλλος καὶ περιτα-
 φρεύσας εἰς τὴν ἐσχάτην κατέκλεισε τοὺς ἔνδον
 ἀπορίαν, ἠναγκάσθησαν τῷ βασιλεῖ παραδοῦναι σφᾶς
 αὐτοὺς ἐφ' οἷς αὐτὸς ἐβούλετο. γενόμενος δὲ τὸν
 τρόπον τοῦτον ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως κύριος τοὺς
 25 αἰτίους τῆς ἀποστάσεως ἀποκτείνας, τοὺς δὲ λοιποὺς
 ἅπαντας ἀπολύσας καὶ τὰ σφέτερα πάντα καρποῦ-

7 ἡ del. Kiessling 9 ἀποικίσεως O corr. Kiessling
 14 τῶν πόλεων τῶν συμμαχίδων ἀφίκετο O praeter B 17 lacu-
 nam statuit Hertlein Hermes X p. 411, quo auctore scripsi:
 πολλοὺς <μὲν> — <πολλῶ δ' ἔτι πλείους ἀποβαλόντες> cf. Cobet
 Obs. p. 68 .19 ἄστυ B αὐτὸ R 22 ἀπορίαι A

σθαι τὸν αὐτὸν ἑάσας τρόπον τήν τε πολιτείαν, ἣν πρότερον εἶχον, ἀποδοῦς αὐτοῖς διέλυσε τὴν στρατιάν καὶ παραγενόμενος εἰς Ῥώμην τὴν τροπαιοφόρον ἀπεδίδου τοῖς θεοῖς πομπήν τε καὶ θυσίαν δεύτερον ἐκείνον κατάργων θρίαμβον.

5

XXXII. Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον ἕτερος ἀνέστη Ῥωμαίοις ἐκ τοῦ Σαβίνων ἔθνου, ἀρχὴ δὲ αὐτοῦ καὶ πρόφασις ἐγένετο τοιάδε· ἱερὸν ἔστι κοινῇ τιμώμενον ὑπὸ Σαβίνων τε καὶ Λατίνων ἄγιον ἐν τοῖς πάνυ θεᾶς Φερωνείας ὀνομαζομένης, ἣν οἱ μεταφρά- 10 ζοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν οἱ μὲν Ἀνθοφόρον, 506 οἱ δὲ Φιλοστέφανον, οἱ δὲ Φερσεφόνην καλοῦσιν· εἰς δὴ τὸ ἱερὸν τοῦτο συνήεσαν ἐκ τῶν περιοίκων πόλεων κατὰ τὰς ἀποδεδειγμένας ἑορτὰς πολλοὶ μὲν εὐχὰς ἀποδιδόντες καὶ θυσίας τῇ θεῷ, πολλοὶ δὲ χρημα- 15 τιοῦμενοι διὰ τὴν πανήγυριν ἔμποροί τε καὶ χειροτέχναι καὶ γεωργοί, ἀγοραὶ τε αὐτόθι λαμπρόταται τῶν ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις τῆς Ἰταλίας ἀγομένων ἐγίνοντο. εἰς ταύτην δὲ τὴν πανήγυριν ἐλθόντας ποτὲ 2 Ῥωμαίων ἄνδρας οὐκ ἀφανεῖς Σαβίνοι τινες [ἄνδρες] 20 συναρπάσαντες ἔδησαν καὶ τὰ χρήματα ἀφείλοντο, πρεσβείας τε περὶ αὐτῶν ἀφικομένης οὐδὲν ἐβούλοντο τῶν δικαίων ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα τῶν συλληφθέντων κατεῖχον ἐγκαλοῦντες καὶ αὐτοὶ Ῥωμαίοις, ὅτι τοὺς Σαβίνων φυγάδας ὑπε- 25 δέχοντο κατασκευάσαντες ἄσυλον ἱερὸν, ὑπὲρ ὧν ἐν

6 δὲ om. B 9 λατίνων τε καὶ σαβίνων B 10 φ(ε)ρω-
 νείας B 11 ἀνθ(ο)φόρον B 13 δὴ B δὲ R 18 ἐν
 ἄλλοις οἷστισι τόποις c. Schäfer Melem. crit. p. 7 19 δὲ]
 δὴ Reudler Tiroc. p. 30 20 ἄνδρες om. B 22 ἀφικο-
 μένης περὶ αὐτῶν O praeter B

3 τῷ πρὸ τούτου λόγῳ δεδήλωται μοι. ἐκ τούτων δὴ
 τῶν ἐγκλημάτων εἰς πόλεμον καταστάντες ἐξήεσαν
 εἰς ὑπαιθρον ἀμφοτέροι δυνάμεσι πολλαῖς, γίνεται τε
 αὐτῶν ἐκ παρατάξεως ἀγῶν· διέμενον γὰρ ἀγχωμάτως⁵⁰⁷
 5 ἀγωνιζόμενοι καὶ διελύθησαν ὑπὸ τῆς νυκτὸς ἀμφί-
 λογον καταλιπόντες τὸ νίκημα. ταῖς δ' ἐξῆς ἡμέραις
 μαθόντες ἀμφοτέροι τῶν τε ἀπολωλότων καὶ τῶν
 τραυματιῶν τὸ πλῆθος οὐκέτι πείραν ἐβούλοντο
 ἐτέρου λαβεῖν ἀγῶνος, ἀλλ' ἐκλιπόντες τοὺς χάρακας
 4 ἀπήεσαν· καὶ διαλιπόντες τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον πάλιν
 10 ἐξήεσαν ἐπ' ἀλλήλους μείζονας παρασκευασάμενοι
 δυνάμεις, γίνεται τε αὐτῶν περὶ πόλιν Ἡρητὸν ἀπὸ
 σταδίων ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν τῆς Ῥώμης ἀγῶν, ἐν ᾧ
 πολλοὺς μὲν ἀμφοτέρων συνέβη πεσεῖν· ἰσοροῦπου
 15 δὲ κάκεινης τῆς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον διαμενούσης
 ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας ὁ Τύλλος εὔξατο
 τοῖς θεοῖς, εἴαν νικήσῃ τῇ τόθ' ἡμέρᾳ Σαβίνους,
 Κρόνον τε καὶ Ῥέας καταστήσεσθαι δημοτελεῖς ἑορ-⁵⁰⁸
 τὰς, ἃς ἄγουσι Ῥωμαῖοι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὅταν
 20 ἅπαντας τοὺς ἐκ γῆς συγκομίσωσι καρπούς, καὶ τὸν
 τῶν Σαλίων καλουμένων διπλασιάσειν ἀριθμὸν. οὗ-
 | τοι δ' εἰσὶ πατέρων εὐγενῶν ἐνοπλίους ὀρχήσεις
 κινούμενοι πρὸς αὐλὸν ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις καὶ
 ὕμνους τινὰς ἄδοντες πατρίους, ὡς ἐν τῷ προτέρῳ
 5 δεδήλωκα λόγῳ. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν ταύτην θάρσος
 25

3 ἀμφοτέροι B om. R 4 ἀγῶν μάλα καρτερός c. Reiske
 διέμενον δὲ c. Portus | καὶ ante διέμενον collocavit Smit Obs.
 p. 10 12 <νή>ριτον B 13 ἐξήκοντα B ἐπὶ τὰ R 18 κατα-
 στήσασθαι O 20 τοὺς ἐκ γῆς B ἐκ γῆς τοὺς R 21 δι-
 πλασιάσειν B 22 δὲ B | εἰσὶ om. Ba | ἐνόπλιοι A 24 ὡς]
 οὖς AB 25 δεδήλωκε A

τι καταλαμβάνει τοὺς Ῥωμαίους καὶ ὥσπερ ἀκμηῆτες εἰς κάμνοντας ὠσάμενοι διασπῶσι τὰς τάξεις αὐτῶν περὶ δειλίην ὀψίαν ἤδη καὶ ἀναγκάζουσι τοὺς πρωτοστάτας ἄρξαι φυγῆς, ἀκολουθήσαντές τε αὐτοῖς φεύγουσιν ἐπὶ τὸν χάρακα καὶ περὶ τὰς τάφρους πολλῶ 5 πλείονας καταβαλόντες, οὐδ' οὕτως ἀπειράποντο, ἀλλὰ παραμείναντες τὴν ἐπιούσαν νύκτα καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐρύματος μαχομένους ἀνείρξαντες ἐκράτησαν τῆς παρεμβολῆς. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ὅσῃν ἐβού- 6 λοντο τῆς τῶν Σαβίνων λεηλατήσαντες, ὡς οὐδεὶς 10 αὐτοῖς οὐκέτι περὶ τῆς χώρας ἐξήκει μαχησόμενος, 509 ἀπήεσαν ἐπ' οἶκον. ἀπὸ ταύτης τῆς μάχης τὸν τρίτον κατήγαγε θρίαμβον ὁ βασιλεύς, καὶ μετ' οὐ πολὺν πρεσβευσαμένοις τοῖς Σαβίνοις καταλύεται τὸν πόλεμον αἰχμαλώτους τε παρ' αὐτῶν κομισάμενος, οὓς 15 ἐτύγγανον εἰληφότες ἐν ταῖς προνομαῖς, καὶ αὐτομόλους βοσκημάτων τε καὶ ὑποζυγίων καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα τοὺς γεωργοὺς ἀφείλοντο, ἣν ἔταξεν ἡ βουλή τῶν Ῥωμαίων ζημίαν τιμησαμένη τὰς βλάβας πρὸς ἀργύριον, ἀναπράξας. 20

XXXIII. Ἐπὶ τούτοις καταλυσάμενοι τὸν πόλεμον οἱ Σαβῖνοι καὶ τῶν ὁμολογιῶν στήλας ἀντιγράφους θέντες ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἐπειδὴ συνέστη Ῥωμαίοις πρὸς τὰς Λατίνων πόλεις κοινῇ συνηραγμένας πόλεμος οὐ ῥάδιος ἐν ὀλίγῳ καθαιρεθῆναι χρόνῳ (δι' ἃς 25

1 τι Ο τε Kiessling 4 τοῖς φεύγουσιν Kiessling 6 καταβαλόντες B καταλαβόντες R 9 δὲ om. B 10 τῆς B γῆν R 11 χώρας ὁ μαχόμενος ἦν Ο praeter B 12 ἀπ' οἴκου Ba 20 ἀναπράξασα A 23 ἐν τῷ φερωνείας vel ἐν τῷ ἱερῷ c. Bücheler 24 συνηραγμένας R συνησταμένας B συνηραγμένος c. Reiske 25 ὀλίγῳ del. Kiessling

δὲ αἰτίας [ὀλίγω] ὕστερον ἐρῶ), δεξάμενοι τὸ συμβὰν ἀγαπητῶς ὄρκων μὲν ἐκείνων καὶ συνθηκῶν ὥσπερ⁵¹⁰ οὐδὲ γεγενημένων ἐπελάθοντο, καιρὸν δὲ νομίσαντες ἐπιτήδειον ἔχειν ὧν ἐξέτισαν Ῥωμαίοις χρημάτων πολ-
⁵ λαπλάσια παρ' αὐτῶν ἀπολαβεῖν, ὀλίγοι μὲν τὸ πρῶ-
² τον καὶ ἀφανῶς ἐξιόντες ἐλήζοντο τὴν ὄμορον· ἔπειτα δὲ πολλοὶ συνιόντες καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἐπεὶ τὰ πρῶτα κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἐχώρησεν οὐδεμιᾶς ἐπὶ τὴν φυλακὴν τῶν γεωργῶν ἀφικομένης βοηθείας,
¹⁰ καταφρονήσαντες τῶν πολεμίων ἐπ' αὐτὴν διεννοοῦντο τὴν Ῥώμην ἐλεύειν καὶ συνῆγον ἐξ ἀπάσης πόλεως στρατόν, διελέγοντο δὲ καὶ ταῖς Λατίνων πόλεσι περὶ
³ συμμαχίας. οὐ μὴν ἐξεγένετό γε αὐτοῖς φιλίαν τε καὶ ὁμαιχιάν ποιήσασθαι πρὸς τὸ ἔθνος· μαθὼν γὰρ
¹⁵ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ὁ Τύλλος ἀνοχὰς πρὸς Λατίνους ποιησάμενος ἐπὶ τούτους ἔγνω στρατόν ἐξάγειν τὴν τε Ῥωμαίων ἅπασαν δύναμιν καθοπλίσας διπλασίαν οὔσαν ἤδη τῆς πρότερον, ἐξ οὗ τὴν Ἀλβανῶν πόλιν προσέλαβε, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων συμμαχῶν ἐπικουρι-
⁴
²⁰ κὸν ὅσον πλεῖστον ἐδύνατο μεταπεμψάμενος. συν-
 ἤκτο δὲ καὶ τοῖς Σαβίνοις ἤδη τὸ στρατεύμα, καὶ⁵¹¹
 ἐπειδὴ πλησίον ἀλλήλων ἐγένοντο περὶ τὴν καλου-
 μένην ὕλην κακοῦργον ὀλίγον τὸ μεταξὺ χωρίου ἀφέντες κατεστρατοπεδεύσαντο. τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρα
²⁵ συμπεσόντες ἐμάχοντο καὶ ἦσαν ἰσόρροποι μέχρι πολ-
 λοῦ· ἤδη δὲ περὶ δειλὴν ὀψίαν ἐγκλίνουσιν οἱ Σαβί-

4 ἔχειν B om. R | ὧν χρημάτων ἐ. ῥ. O praeter B 5 χρη-
 μάτων παρ' A 6 ἐλήζοντο malim 8 ἐχώρησεν οὐδεμιᾶς B
 ἐχώρει μηδεμιᾶς R 15 μετὰ τοὺς λατίνους A 16 τούτοις A
 19 ὅσον ἐπικουρικὸν A 22 ἐγένοντο B ἐγίνοντο R

νοι βιασθέντες ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων ἱππικοῦ καὶ πολὺς αὐτῶν γίνεται φόνος ἐν τῇ φυγῇ, Ῥωμαῖοι δὲ νεκροὺς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες καὶ χρήματα ὅσα ἦν ἐν τῷ χάρακι διαρπάσαντες τῆς τε χώρας τὴν κρατίστην λεηλατήσαντες ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου. τοῦτο 5 τὸ τέλος ἔλαβεν ὁ συμβὰς Ῥωμαίοις πρὸς Σαβίνους πόλεμος ἐπὶ τῆς Τύλλου ἀρχῆς.

XXXIII. Αἱ δὲ τῶν Λατίνων πόλεις Ῥωμαίοις ἐγένοντο διάφοροι τότε πρῶτον, οὐκ ἀξιούσαι κατεσκαμμένης τῆς Ἀλβανῶν πόλεως τοῖς ἀνηρηκόσιν αὐ- 10 τὴν Ῥωμαίοις τὴν ἡγεμονίαν παραδιδόναι. ἐτῶν γὰρ διαγενομένων πεντεκαίδεκα μετὰ τὸν ἀφανισμόν τῆς Ἀλβας πρεσβείας ἀποστείλας, ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς εἰς τὰς ἀποίκους τε καὶ ὑπηκόους αὐτῆς τριάκοντα πόλεις ἠξίου πείθεσθαι τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων 15 512 ἐπιταττομένοις, ὡς παρειληφότων αὐτῶν ἅμα τοῖς ἄλλοις οἷς εἶχον Ἀλβανοὶ καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Λατίνων ἔθνους, δύο μὲν ἀποφαίνων τρόπους κτήσεων, καθ' οὓς ἄνθρωποι γίνονται τῶν ἀλλοτρίων κύριοι, τὸν τε ἀναγκαῖον καὶ τὸν ἐκούσιον, Ῥωμαίους δὲ λέ- 20 γων καθ' ἑκάτερον τὸν τρόπον παρειληφέναι τὴν ἡγεμονίαν ἣν εἶχον Ἀλβανοὶ πόλεων. πολεμίων τε 2 γὰρ αὐτῶν σφίσι γενομένων τοῖς ὅπλοις κεκρατηκέναι καὶ τὴν πόλιν τὴν ἑαυτῶν ἀπολωλεκόσι τῆς ἰδίας αὐτοῖς μεταδεδωκέναι· ὥστε καὶ ἄκουσιν Ἀλβανοῖς 25 καὶ ἐκούσι προσήκειν ἐξεστάναι Ῥωμαίοις τῆς τῶν ὑπηκόων ἀρχῆς. αἱ δὲ τῶν Λατίνων πόλεις ἰδίᾳ μὲν 3

6 σαβίνοις Ba 9 διάφοροι τότε πρῶτον B τότε π. δ. R

11 παραδιδόναι B παραδοῦναι R 13 πρεσβείας B πρέσβεις R

17 οὓς A 23 σφίσι B om. R 26 προσήκειν B προσήκει R

οὐδὲν ἀπεκρίναντο πρὸς τοὺς πρέσβεις, κοινῇ δὲ τοῦ
 ἔθνους ἀγορὰν ἐν Φερεντίῳ ποιησάμενοι ψηφίζονται
 μὴ παραχωρεῖν Ῥωμαίοις τῆς ἀρχῆς καὶ ἀντίκα
 αἰροῦνται δύο στρατηγούς αὐτοκράτορας εἰρήνης τε
 5 καὶ πόλεμον, Ἄγκον Πουπλίκιον ἐκ πόλεως Κόρας
 4 καὶ Σπούσιον Οὐεκίλιον ἐκ Λαουινίου. διὰ ταύτας
 μὲν δὴ τὰς αἰτίας συνέστη Ῥωμαίοις ὁ πρὸς τοὺς 513
 ὁμοεθνεῖς πόλεμος, προὔβη δὲ ἄχρι πενταετοῦς χρό-
 νου πολιτικός τις γενόμενος καὶ ἀρχαϊκός. οὔτε γὰρ
 10 ἐκ παρατάξεως ὅλοις τοῖς στρατεύμασι πρὸς ὅλα συμ-
 βάλλουσι μεγάλη συμφορὰ καὶ φθόρος ὀλοσχερῆς
 συνέβη οὔτε πόλις αὐτῶν οὐδεμία πολέμῳ κρατη-
 θεῖσα κατασκαφῆς ἢ ἀνδραποδισμοῦ ἢ ἄλλης τινὸς
 ἀνηκέστου συμφορᾶς ἐπειράθη· ἀλλ' ἐμβαλόντες εἰς
 15 τὴν ἀλλήλων γῆν ὑπὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ σίτου καὶ προ-
 νομεύσαντες ἀπήγον ἐπ' οἴκου τὰς δυνάμεις δια-
 5 μειβόμενοι τοὺς αἰχμαλώτους. μίαν δὲ πόλιν ἐκ τοῦ
 Λατίνων ἔθνους Μεδυλλίαν παλαιότερον ἔτι Ῥωμαίων
 ἀποικίαν γενομένην ἐπὶ τῆς Ῥωμύλου ἀρχῆς, ὡς ἐν
 20 τῷ πρὸ τούτου δεδηλωκα λόγῳ, μεταθεμένην αὐθις
 ὡς τοὺς ὁμοεθνεῖς πολιορκία παραστησάμενος ὁ τῶν
 Ῥωμαίων βασιλεὺς ἔπεισε μηθὲν ἔτι νεωτερίζειν·
 ἄλλο δ' οὐθὲν ὧν οἱ πόλεμοι φέρουσι δεινῶν οὐδε-
 25 τέροις ἐν τῷ τότε συνέβη χρόνῳ. τοιγάρτοι ῥάδιαί 514
 τε καὶ οὐδὲν ἔγκοτον ἔχουσαι προθυμηθέντων Ῥω-
 μαίων αἱ διαλύσεις ἐπετελέσθησαν.

1 ἀπεκρίνοντο A 2 φερεντίῳ O praeter B 11
 ὀλ. σ. . . χ(ε) . ρῆς B 12 αὐτῷ A 14 ἐμβαλόντες Aa ἐμ-
 βάλλοντες AbBa 16 οἴκον Aa 18 μεδυλλίαν Ba μεδυλ-
 λειαν BbR 23 ἄλλοι ἀλλ' A | δ' om. AB 25 προθυμη-
 θέντων B προθυμίαν τῶν R

XXXV. Ταῦτα διαπραζάμενος ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς βασιλεὺς Τύλλος Ὀστίλιος, ἀνὴρ ἐν ὀλίγοις ἄξιος εὐλογεῖσθαι τῆς τε εὐτολμίας ἔνεκα τῆς πρὸς τὰ πολέμια καὶ τῆς φρονήσεως τῆς περὶ τὰ δεινά, ὑπὲρ ἅμφω δὲ ταῦτα, ὅτι οὐ ταχὺς ὦν εἰς πόλεμον ἰέναι⁵ βέβαιος ἦν καταστὰς εἰς αὐτὸν ἐν ἅπασι τῶν ἀντιπάλων προέχειν, ἔτη δὲ κατασχὼν τὴν ἀρχὴν δύο καὶ τριάκοντα τελευτᾷ τὸν βίον ἐμπρησθείσης τῆς οἰκίας, καὶ σὺν αὐτῷ γυνή τε ἀπόλλυται καὶ τέκνα καὶ ὁ ἄλλος οἰκετικὸς ἅπας ὄχλος καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ πυρός.¹⁰ καταπρησθῆναι δὲ τὴν οἰκίαν οἱ μὲν ὑπὸ κεραινοῦ² λέγουσι μηνίσαντος τοῦ θεοῦ δι' ὀλιγορίαν ἱερῶν τινων (ἐκλιπεῖν γὰρ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκείνου πατρίους τινὰς θυσίας, ἑτέρας δ' οὐχ ὑπαρχούσας ἐπιχωρίους Ῥωμαίοις παραγαγεῖν), οἱ δὲ πλείους ἐξ ἀνθρωπίνης¹⁵ φασὶν ἐπιβουλῆς τὸ πάθος γενέσθαι ἀνατιθέντες τὸ ἔργον Μαρκίῳ τῷ μετ' ἐκείνου ἄρξαντι τῆς πόλεως. τοῦτον γὰρ ἐκ τῆς Νόμα Πομπιλίου θυγατρὸς γενόμενον ἄχθεσθαί τε, ὅτι ἐκ βασιλείου γένους πεφυκὼς αὐτὸς ἰδιώτης ἦν, καὶ γένος ἐπιτρεφόμενον ὁρῶντα²⁰ τῷ Τύλλῳ παντὸς μάλιστα ὑποπτέειν, εἴ τι πάθοι Τύλλος εἰς τοὺς ἐκείνου παῖδας ἤξειν τὴν ἀρχήν. ταῦτα δὴ διανοούμενον ἐκ πολλοῦ στήσασθαι κατὰ τοῦ βασιλέως ἐπιβουλήν πολλοὺς ἔχοντα Ῥωμαίον τοὺς συγκατασκευάζοντας αὐτῷ τὴν δυναστείαν, φρί-²⁵

4 παρὰ τὰ δεινά c. Grasberger Tess. Herbip. p. 15, περι τ. δ. defend. Tegge Quaest. p. 12 not. 10 ὄχλος ἅπας B | καταληφθεὶς del. Garrar Obs. p. 72 11 κεραινωῶν B 12 τινων ἱερῶν O praeter B 15 παραγαγεῖν] παρειαχθῆναι c. Sylburg | οἱ om. Ba 16 φησιν A 17 μάρκῳ A et sic saepe 20 ἐπιτρεφόμενον B ὑπογραφόμενον R 23 δὴ B om. R 25 συγκατασκευάζοντας B συσκευάζοντας R

λον δὲ ὄντα τοῦ Τύλλου καὶ ἐν τοῖς μάλιστα πιστευό-
 μενον φυλάττειν ὅτε καιρὸς ἐπιτήδειος φανείη τῆς
 4 ἐπιθέσεως. μέλλοντος δὲ τοῦ Τύλλου θυσίαν τινὰ
 κατ' οἶκον ἐπιτελεῖν, ἣν αὐτοὺς μόνον ἐβούλετο τοὺς
 5 ἀναγκαίους εἰδέναι, καὶ κατὰ δαίμονα τῆς ἡμέρας
 ἐκείνης χειμερίου σφόδρα γενομένης κατὰ τε ὕμβρον⁵¹⁶
 καὶ ζάλην καὶ σκότος, ὥστ' ἔρημον ἀπολειφθῆναι
 τὸν πρὸ τῆς οἰκίας τόπον τῶν φυλαττόντων, ἐπιτή-
 δειον ὑπολαμβάνοντα τὸν καιρὸν ἅμα τοῖς ἐταίροις
 10 ἔχουσιν ὑπὸ ταῖς περιβολαῖς τὰ ξίφη παρελθεῖν εἰσὼ
 τῶν θυρῶν, ἀποκτείναντα δὲ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
 παῖδας αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὅσοις ἐνέτυχεν ἐνεῖναι
 πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ πολλοὺς τόπους, ταῦτα δὲ
 πράξαντα τὸν ὑπὲρ τῆς κεραυνώσεως διασπείραι λό-
 5 γον. ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν οὐ δέχομαι τὸν λόγον οὔτ'
 15 ἀληθῆ νομίζων οὔτε πιθανόν, τῷ δὲ προτέρῳ μᾶλλον
 προστιθέμενος κατὰ δαίμονα νομίζω τὸν ἄνδρα ταύ-
 της τῆς τελευτῆς τυχεῖν. οὔτε γὰρ ἀπόρητον φυ-
 λαχθῆναι τὴν προᾶξιν ὑπὸ πολλῶν συσκευαζομένην
 20 εἰκὸς ἦν, οὔτε τῷ συστήσαντι αὐτὴν βέβαιον ἦν ὅτι
 μετὰ τὴν Ὀστιλίου τελευτὴν ἐκείνου ἀποδείξουσι Ῥω-
 μαῖοι βασιλέα τῆς πόλεως, οὔτ' εἰ τὰ παρ' ἀνθρώ-
 πων αὐτῷ πιστὰ καὶ βέβαια ἦν, τὰ γέ τοι παρὰ τῶν
 θεῶν ὅμοια ἐμελλε ταῖς ἀνθρωπίναις ἀγνοίαις ἔσε-
 6 σθαι. μετὰ γὰρ τὴν ὑπὸ τῶν φυλῶν γενησομένην⁵¹⁷
 25

1 δὲ B τε R | ἐντὸς A 3 δὲ] γὰρ c. Reiske 4 ἦν B
 om. R 5 καὶ B om. R | δαίμονα B τύχην R 7 * σκότον O
 12 ὅσους c. Reiske | ἔτυχεν O ἐνέτυχεν Kayser Ann. phil. 1861
 p. 9 | ἐν εἶναι Ba ἐνεῖναι Bb εἶναι R 15 μὲν οὐ . . B
 16 νομίζων Reiske νομίζω O | οὐδὲ B 20 ἦν altero loco
 om. O praeter B 21 τὴν τελευτὴν ὀστιλίου A

ψηφηφορίαν τοὺς θεοὺς ἔδει τὴν βασιλείαν αὐτῶ δι' οἰωνῶν αἰσίων ἐπιθεσπίσαι· ἄνδρα δὲ μιαρὸν καὶ τοσοῦτοις ἡμαγμένον φόνοις ἀδίκους τίς ἔμελλε θεῶν ἢ δαιμόνων παρήσειν βωμοῖς τε προσιόντα καὶ θυμάτων καταρχόμενον καὶ τὰς ἄλλας ἐπιτελοῦντα θερα- 5 πείας; ἐγὼ μὲν δὴ διὰ ταῦτα οὐκ εἰς ἀνθρωπίνην ἐπιβουλήν ἀλλ' εἰς θεοῦ βούλησιν τὸ ἔργον ἀναφέρω, κρινέτω δ' ἕκαστος ὡς βούλεται.

XXXVI. Μετὰ δὲ τὴν Ὀστιλίου Τύλλου τελευταίην ἢ μεσοβασίλειος ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀποδειχθεῖσα ἀρχὴ 19 κατὰ τοὺς πατέριους ἐθισμοὺς αἰρεῖται βασιλέα τῆς πόλεως Μάρκιον ἐπίκλησιν Ἄγκον· ἐπικυρώσαντος δὲ τοῦ δήμου τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ καὶ τῶν ἐκ τοῦ θεοῦ καλῶν γενομένων συντελέσας τὰ κατὰ νόμον ἅπαντα 518 παραλαμβάνει τὴν ἀρχὴν ὁ Μάρκιος ἐνιαυτῶ δευτέρῳ 15 τῆς τριακοστῆς καὶ πέμπτης Ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα <στάδιον> Σφαῖρος ὁ Λακεδαιμόνιος, καθ' ὃν χρόνον Ἀθήνησι τὴν ἐνιαύσιον ἀρχὴν εἶχε Δαμασίας. οὗτος 2 ὁ βασιλεὺς πολλὰς τῶν ἱερουργιῶν ἀμελουμένας καταμαθών, ἃς ὁ μητροπάτωρ αὐτοῦ Πομπίλιος Νόμας 20 κατεστήσατο, πολεμιστὰς τε καὶ πλεονέκτας τοὺς πλείστους Ῥωμαίων γεγονότας ὄρων καὶ οὐκέτι τὴν γῆν ὡς πρότερον ἐργαζομένους, συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὸ πλῆθος τὰ τε θεῖα σέβειν αὐτοὺς ἡξίου πάλιν, ὥσπερ ἐπὶ Νόμα διετέλουν σέβοντες, διεξιὼν ὅτι παρὰ 25 τὴν τῶν θεῶν ὀλιγωρίαν νόσοι τε λοιμικαὶ πολλαὶ κατέσκηψαν εἰς τὴν πόλιν, ὑφ' ὧν ἐφθάρη μοῖρα τοῦ

1 ψηφ(η)φορίαν B ψηφιφορίαν A 3 ἀδίκως O corr.
 Kiessling 13 τοῦ θείου c. Reiske 17 * στάδιον addidi |
 ὁ om. B 26 νόσοι τε καὶ λοιμοὶ καὶ βλάβαι πολλαὶ A

πλήθους οὐκ ὀλίγη, καὶ βασιλεὺς Ὀστίλιος ὁ μὴ ποιού-
 μενος αὐτῶν ἦν ἔδει φυλακὴν κάμνων ἐπὶ πολλοὺς
 χρόνους τὸ σῶμα πάθει παντοδαποῖς καὶ οὐδὲ τῆς
 γνώμης ἔτι τῆς αὐτοῦ καρτερὸς διαμένων, ἀλλὰ συν-
 5 διαφθαρεῖς τῷ σώματι τὰς φρένας, οἰκτρῶς καταστρο-
 3 φῆς ἔτυχεν αὐτὸς τε καὶ γένος τὸ ἐξ αὐτοῦ· πολι-
 τείας τε ἀγωγὴν τὴν ὑπὸ Νόμα κατασταθεῖσαν Ῥω-
 μαίοις ἐπαινῶν ὡς καλὴν καὶ σώφρονα καὶ ἀπὸ τῶν 519
 δικαιοτάτων ἔργων τὰς καθ' ἡμέραν ἐκάστῳ παρέ-
 10 χουσαν εὐπορίας, ἀνανεώσασθαι πάλιν αὐτὴν παρε-
 κάλει γεωργίαις τε καὶ κτηνοτροφίαις καὶ ταῖς ἄλλαις
 ἐργασίαις, ὅσαις μὴθὲν ἀδίκημα προσῆν, ἀρπαγῆς δὲ
 καὶ βίας καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου γινομένων ὠφελειῶν
 4 ὑπεριδεῖν. ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια διαλεγόμενος
 15 καὶ εἰς πολλὴν ἐπιθυμίαν καθιστὰς ἅπαντας ἡσυχίας
 ἀπολέμου καὶ φιλεργίας σώφρονος καὶ μετὰ τοῦτο
 συγκαλέσας τοὺς ἱεροφάντας καὶ τὰς περὶ τῶν ἱερῶν
 συγγραφάς, ἃς Πομπίλιος συνεστήσατο, παρ' αὐτῶν
 λαβὼν ἀνέγραψεν εἰς δέλτους καὶ προὔθηκεν ἐν ἀγορᾷ
 20 πᾶσι τοῖς βουλομένοις σκοπεῖν, ἃς ἀφανισθῆναι συνέβη
 τῷ χρόνῳ· χαλκαῖ γὰρ οὐπω στήλαι τότε ἦσαν, ἀλλ'
 ἐν δρυῖναις ἐχαράττοντο σανίσιν οἳ τε νόμοι καὶ αἱ
 περὶ τῶν ἱερῶν διαγραφαί· μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τῶν
 βασιλέων εἰς ἀναγραφὴν δημοσίαν αὐτῆς ἤχθησαν
 25 ὑπ' ἀνδρὸς ἱεροφάντου Γαίου Παπιρίου, τὴν ἀπάν- 520

1 ὀστίλιος B 4 αὐτοῦ] αὐτῆς A αὐτῆς B 5 καὶ
 τὰς φρένας c. Reiske 7 νομαῖ A 8 καὶ B om. R 10 αὐ-
 τὴν] αὐτοὺς c. Sylburg 13 δὲ καὶ] τε καὶ B | γενομένων ()
 praeter B 14 περιδεῖν B 15 πάντας B 18 ἃ c. Reiske
 21 στήλαι οὐπω R 24 ἀναστροφὴν A ἀναγραφὴν B

των τῶν ἱερέων ἡγεμονίαν ἔχοντας. ἀνακτησάμενος 5
 δὲ τὰ κατερραθυμημένα τῶν ἱερῶν καὶ τὸν ἀργὸν
 ὄχλον ἐπὶ τὰς ἰδίας ἐργασίας ἀποστείλας ἐπήγει μὲν
 τοὺς ἐπιμελεῖς γεωργούς, ἐμέμφετο δὲ τοὺς κακῶς
 προισταμένους τῶν ἰδίων [κτημάτων], ὡς οὐ βεβαίους 5
 πολίτας.

XXXVII. Ταῦτα καθιστάμενος τὰ πολιτεύματα καὶ
 [διὰ] παντὸς μάλιστα ἐλπίσας ἄνευ πολέμου καὶ κακῶν
 ἅπαντα τὸν βίον διατελέσειν, ὥσπερ ὁ μητροπάτωρ,
 οὐκ ἔσχεν ὁμοίαν τῇ προαιρέσει τὴν τύχην, ἀλλὰ 10
 παρὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην πολεμιστῆς ἠναγκάσθη γε-
 νέσθαι καὶ μηδένα χρόνον ἄνευ κινδύνου καὶ ταραχῆς
 βιώσαι. εὐθύς γὰρ ἅμα τῷ παρελθεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν 2
 ἡγεμονίαν καὶ τὴν ἀπράγμονα καθίστασθαι πολιτείαν
 καταφρονήσαντες αὐτοῦ Λατῖνοι καὶ νομίσαντες δι' 15
 ἀνανδρίαν οὐχ ἱκανὸν εἶναι πολέμους στρατηγεῖν,
 ληστήρια διέπεμπον εἰς τὴν ὁμοροῦσαν αὐτοῖς ἕκα-
 στοὶ χώραν, ὅφ' ὧν πολλοὶ Ῥωμαίων ἐβλάπτοντο.
 ἀφικομένων δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως πρεσβευτῶν καὶ τὰ 3
 521 δίκαια Ῥωμαίοις ἀξιούντων ὑπέχειν κατὰ τὰς συνθή- 20
 κας, οὔτε γινώσκειν ἐσκήπτοντο τῶν περὶ τὰ ληστήρια
 κατηγορουμένων οὐδὲν ὡς οὐ μετὰ κοινῆς γνώμης
 γεγονότων οὔτε ὑπόδικοι <γενέσθαι> Ῥωμαίοις περὶ
 οὐθενὸς πράγματος· οὐδὲ γὰρ πρὸς ἐκείνους ποιήσα-
 σθαι τὰς συνθήκας, ἀλλὰ πρὸς Τύλλον, τελευτήσαντος 25

1 ἱερέων c. Sylburg ἱερῶν O 5 κτημάτων om. B 8 διὰ
 delevit Kiessling | δὴ ἅπαντος Reiske | πολεμίον B 10 ὁμοίαν
 αὐτῇ A 16 πολέμους Sintenis Em. Dion. III p. 3 πολέμον O
 21—25 verba οὔτε γινώσκειν — τὰς συνθήκας om. Ba, add.
 Bmg 23 γενέσθαι add. Bücheler, εἶναι Sylburg, γενέσθαι
 ἔφασαν Cobet Obs. p. 69

δὲ τοῦ Τύλλου λελύσθαι σφίσι τὰς περὶ τῆς εἰρήνης
 4 ὁμολογίας. ἀναγκασθεὶς δὴ διὰ ταύτας τὰς αἰτίας καὶ
 ἀποκρίσεις τῶν Λατίνων ὁ Μάρκιος ἐξάγει στρατιάν
 ἐπ' αὐτοὺς καὶ προσκαθεζόμενος τῇ πόλει (αὐτῶν Πολι-
 5 τωρίῳ), πρὶν ἐπικουρίαν τινὰ τοῖς πολιορκουμένοις
 ἐκ τῶν ἄλλων ἀφικέσθαι Λατίνων, παραλαμβάνει
 τὴν πόλιν καθ' ὁμολογίας· οὐ μέντοι διέθηκε τοὺς
 ἀνθρώπους δεινὸν οὐθέν, ἀλλ' ἔχοντας τὰ σφέτερα
 πανδημεὶ μετήγαγεν εἰς Ῥώμην καὶ κατένειμεν εἰς
 10 φυλάς.

XXXVIII. Τῷ δ' ἐξῆς ἐνιαυτῷ Λατίνων εἰς ἔρη-
 μον τὸ Πολιτώριον ἐποίκους ἀποστειλάντων καὶ τὴν
 τῶν Πολιτωρίων χώραν ἐπεργαζομένων ἀναλαβὼν
 τὴν δύναμιν ὁ Μάρκιος ἤγρεν ἐπ' αὐτούς. προσελθόντων⁵²²
 15 δὲ τοῦ τείχους τῶν Λατίνων καὶ παραταξαμένων νι-
 κήσας αὐτοὺς παραλαμβάνει τὴν πόλιν τὸ δεύτερον.
 ἐμπρήσας δὲ τὰς οἰκίας καὶ τὸ τεῖχος κατασκάψας, ἵνα
 μηθὲν αὐθις ὄρμητήριον ἔχοιεν οἱ πολέμιοι μηδ' ἐρ-
 2 γάζοιντο τὴν γῆν, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. τῷ δ' ἐξῆς
 20 ἔτει Λατῖνοι μὲν ἐπὶ Μεδυλλίαν πόλιν στρατεύσαν-
 τες, ἐν ἧ Ῥωμαίων ἦσαν ἄποικοι, προσκαθεζόμενοι
 τῷ τείχει καὶ πανταχόθεν ποιησάμενοι τὰς προσβο-
 λὰς αἰροῦσιν αὐτὴν κατὰ κράτος. Μάρκιος δὲ Τελ-
 λήνας πόλιν τῶν Λατίνων ἐπιφανῆ κατὰ τὸν αὐτὸν

2 αἰτίας καὶ om. B ἀνθάδεις c. Grasberger Tess. Herbig.
 p. 16 4 * τῷ Πολιτωρίῳ Sylburg τῇ πόλει O, sed in B post
 πόλει viginti fere litterae erasae 9 εἰς τὰς φυλάς c. Pflugk
 12 ἐποίκους B ἀποίκους R 13 πολιτωρίων O corr. Sylburg
 18 μηθὲν O praeter B 20 μεδύλλειαν O 21 προκατασκευαζο-
 μενοι O praeter B 22 καὶ B om. R 23 μάρκος O | τελ-
 λήνας B τελλίνων R

αἰρεῖ χρόνον ἐκ παρατάξεώς τε νικήσας καὶ διὰ τει-
 χομαχίας παραστησάμενος, τούς τε ἀλόντας οὐδὲν ὧν
 εἶχον ἀφελόμενος εἰς Ῥώμην μητήγαγε καὶ τῆς πό-
 λεως εἰς κατασκευὴν οἰκιῶν τόπον ἀπεμέρισε· Με- 3
 θυλλίαν τε τριετῆ χρόνον ὑπὸ τοῖς Λατίνοις γενο- 5
 μένην τῷ τετάρτῳ κομίζεται πάλιν ἐνιαυτῷ πολλαῖς
 καὶ μεγάλαις παραστησάμενος μάχαις. καὶ μετ' οὐ
 523 πολὺ τὴν Φικαναίων αἰρεῖ πόλιν, ἣν τρίτῳ πρότερον
 ἐνιαυτῷ λαβὼν καθ' ὁμολογίας καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς
 ἅπαντας εἰς Ῥώμην μεταγαγών, ἄλλο δὲ τῆς πόλεως 10
 οὐδὲν κακώσας, ἐπιεικέστερον μᾶλλον ἢ φρονημώτε-
 ρον ἔδοξε βουλευέσθαι. ἀποίκους γὰρ ἀποστείλαν- 4
 τες εἰς αὐτὴν οἱ Λατίνοι καὶ τὴν χώραν αὐτῶν δια-
 κατέχοντες εὐτοὶ τὴν τῶν Φικαναίων ἐκαρποῦντο,
 ὥστε ἠναγκάσθη πάλιν ὁ Μάρκιος τὸ δεύτερον ἐπὶ 15
 τὴν πόλιν στρατεῦσαι καὶ μετὰ πολλῆς πραγματείας
 κύριος αὐτῆς καταστὰς ἐμπρησαί τε τὰς οἰκίας καὶ τὰ
 τεῖχη κατασκάψαι.

XXXVIII. Μετὰ τοῦτο γίνονται Λατίνων τε καὶ
 Ῥωμαίων μεγάλαις δυνάμεσι παραταξαμένων μάχαι 20
 διτταί. τῇ μὲν οὖν προτέρᾳ μέχρι πολλοῦ διαγωνισά-
 μενοι καὶ δόξαντες ἰσόροποι γεγενῆσθαι διεκρίθησαν
 καὶ ἐπὶ τοὺς ἰδίους ἑκάτεροι χάρακας ἀπηλλάγησαν,
 τῇ δ' ὑστέρᾳ Ῥωμαῖοι νικῶσι τοὺς Λατίνους καὶ μέχρι

3 μετήγαγεν ἐκ τῆς A 8 Φικαναίων Schwegler Hist.
 rom. I p. 600 not. φιδηναίων BbR φειδηναίων Ba Φηκηναίων
 Sigonius ad Liv. I, 33 10 ἄλλο δὲ τὴν πόλιν Sintenis Em.
 Dion. II p. 25 12 ἐποίκους c. Sintenis l. l. 13 αὐτῶν ἰδία
 κατέχοντες c. Reiske χώραν δι' αὐτῶν κατέχοντες Sintenis l. l.
 14 Φικαναίων] cf. v. 8 20 verba μεγάλαις δυνάμεσι παρατα-
 ξαμένων om. A 22 ἰσόροποι B

2 στρατοπέδου διώκουσι. μετὰ δὲ τὰς μάχας ταύτας⁵²⁴
 ἄγων μὲν ἐκ παρατάξεως οὐδεὶς αὐτοῖς ἔτι πρὸς ἄλ-
 λήλους συνέστη, καταδρομαὶ δὲ τῆς ὁμόρου χώρας
 ὑπ' ἀμφοτέρων ἐγίνοντο συνεχεῖς καὶ συμπλοκαὶ τῶν
 5 περιπόλων τῆς γῆς ἰππέων τε καὶ ψιλῶν, ἐν αἷς ἐπε-
 κράτουν ὡς τὰ πολλὰ Ῥωμαῖοι δύναμιν ὑπαιθρον
 ἔχοντες ἐν τοῖς ἐπικαίροις φρουρίοις ὑποκαθημένην,
 3 ἧς ὁ Τυρρηνὸς Ταρκύνιος ἠγεῖτο. ἀπέστησαν δὲ καὶ
 Φιδηναῖοι Ῥωμαίων κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οὐκ
 10 ἐκ τοῦ φανεροῦ τὸν πόλεμον ἀναδείξαντες, ἀλλὰ κατ'
 ὀλίγους καὶ κρύφα τὴν χώραν αὐτῶν καταδρομαῖς
 κακουργοῦντες· ἐφ' οὓς ὁ Μάρκιος εὐζώνῳ στρατιᾷ
 ἐλάσας, πρὶν ἢ παρασκευάσασθαι τοὺς Φιδηναίους
 τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγγὺς τῆς πόλεως τίθεται τὸν
 4 χάρακα. οἱ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀγνοεῖν ἐσκήπτοντο
 15 ἀντὶ ποίων ἀδικημάτων στρατὸς ἐπ' αὐτοὺς Ῥωμαίων
 ἀφίκεται, τοῦ δὲ βασιλέως εἰπόντος ὅτι δίκας παρ'
 αὐτῶν ἦκει ληψόμενος ὧν διήρπασάν τε καὶ κατέβλα-
 ψαν αὐτοῦ τὴν γῆν, ἀπελογοῦντο πρὸς ταῦτα ὡς οὐ⁵²⁵
 20 τὸ κοινὸν αἴτιον εἶη τῶν ἀδικημάτων, καὶ χρόνον
 ἤτοῦντο εἰς διάγνωσίν τε καὶ ζήτησιν τῶν ἐνόχων
 ταῖς αἰτίαις καὶ πολλὰς κατέτριψαν ἡμέρας πράττον-
 τες μὲν οὐδὲν τῶν δεόντων, ἐπικαλούμενοι δὲ κρύφα
 τοὺς συμμαχοὺς καὶ περὶ κατασκευὴν ὄπλων γινόμενοι.
 25 XXXX. Μαθὼν δὲ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ὁ Μάρ-
 κιος ὑπονόμεους ὥρυττεν ἀπὸ τῆς ἰδίας παρεμβολῆς
 ἀρξάμενος ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ ἐπειδὴ τέλος
 εἶχεν ἤδη τὸ ἔργον, ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἤγρεν ἐπὶ

4 ὑπὸ B 6 ὑπαιθρον R ὑπαίθριον B 28 τὸν στρα-
 τὸν B τὴν στρατιάν R

τὴν πόλιν, μηχανάς τε πολλὰς καὶ κλίμακας καὶ τᾶλλα
 πρὸς τειχομαχίαν κατεσκευασμένα ἐπαρόμενος, οὐ καθ'
 ὄν αἱ διώρυγες ἐγίνοντο τοῦ τείχους τόπον, ἀλλὰ
 καθ' ἕτερον. τῶν δὲ Φιδηναίων ἐπὶ τὰ πολιορκού- 2
 μενα μέρη τῆς πόλεως συνδραμόντων ἀθρόων καὶ 5
 τὰς προσβολὰς γενναίως ἀποτριβομένων ἀναστομώ-
 σαντες τὰ πέρατα τῶν ὑπονόμων οἱ ταχθέντες ἐπὶ
 τούτῳ Ῥωμαῖοι ἐντὸς ἐγερόνεσαν τοῦ περιβόλου καὶ
 τοὺς ὁμόσε χωροῦντας διαφθείραντες ἀνοίγουσι τοῖς
 526 πολιορκούσι τὰς πύλας. πολλῶν δ' ἐν τῇ καταλήψει 3
 τῆς πόλεως ἀπολλυμένων τοὺς λοιποὺς τῶν Φιδηναίων 10
 ὄπλα τε παραδοῦναι κελεύσας ὁ Μάρκιος καὶ εἰς ἓνα
 τόπον τῆς πόλεως ἅπαντας προκηρύξας συνελθεῖν,
 ὀλίγους ἐξ αὐτῶν τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως μά-
 στιξιν αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν, οἰκίας δ' ἀπάντων 15
 διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέψας καὶ φρουρὰν
 ἐν τῇ πόλει καταλιπὼν ἀξιόχρεων ἀπῆγε τὴν δύνα-
 μιν ἐπὶ Σαβίνους. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι διέμειναν ἐν 4
 ταῖς ὁμολογίαις, αἷς ἐποιήσαντο περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς
 βασιλέα Τύλλον, ἀλλ' ἐμβαλόντες εἰς τὴν Ῥωμαίων 20
 γῆν ἐδήουν αὐτοῖς τὴν ὄμορον, μαθῶν τε ὁ Μάρκιος
 παρὰ τε κατασκόπων καὶ αὐτομόλων τον καιρὸν τῆς
 ἐπιχειρήσεως ἐσκεδασμένων τῶν Σαβίνων καὶ λεη-
 λατούντων τοὺς ἀγροὺς αὐτὸς μὲν ἄμα τοῖς πεξοῖς

1 μηχανάς τε πολλὰς καὶ AaB, sed ad μηχανάς add. Amg
 καὶ κλίμακας quae verba post πολλὰς recepi | τᾶλλα τὰ Hertlein
 Hermes X p. 411 3 ἐγίνοντο τοῦ τείχους B τ. τ. ἐγίνοντο R
 5 ἀθρόως A 6 ἀπαναστομώσαντες O praeter B 7 τὰ
 πέρατα B τὰ περιτὰ R 11 ἀπολλυμένων O praeter AB, et
 Cobet Obs. p. 69 15 * δὲ O 19 ἄς B | περὶ τῆς εἰρήνης
 om. O praeter B 21 αὐτοῖς Sintenis Em. Dion. II p. 11
 αὐτῆς AB 24 μὲν om. B

ἐπὶ τὸν χάρακα τῶν πολεμίων ἀφικόμενος ὀλίγην
 ἔχοντα φυλακὴν καταλαμβάνει τὸ ἔρμα ἐξ ἐφόδου,
 Ταρκύνιον δὲ τοὺς ἰππεῖς ἄγοντα ἐπὶ τοὺς ἐν προνο-
 5 μαῖς ἐσκεδασμένους ἐπείγασθαι ἐκέλευε. μαθόντες
 5 δὲ οἱ Σαβῖνοι τὴν ἵππον τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ σφᾶς
 ἐλαύνουσιν ἀφέντες τὴν λείαν καὶ τὰς ἄλλας ὄφε-527
 λείας, ὅσας ἔφερόν τε καὶ ἦγον, ἔφευγον ἐπὶ τὸν
 χάρακα· ὡς δὲ κἀκεῖνον ἐγνωσαν κατεχόμενον ὑπὸ
 τῶν πεζῶν, ἀποροῦντες ὅποι τράποιντο συνέτειναν
 10 εἰς ὕλας τε καὶ ὄρη. διωκόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν ψιλῶν
 καὶ τῶν ἰπέων ὀλίγοι μὲν τινες ἐσώθησαν, οἱ δὲ
 πλείους διεφθάρησαν. καὶ μετὰ τὴν συμφορὰν ταύ-
 την πρεσβευσάμενοι πάλιν εἰς Ῥώμην εἰρήνης τυγ-
 χάνουσιν οἷας ἐβούλοντο. ἔτι γὰρ ὁ πρὸς τὰς Λα-
 15 τίνων πόλεις συνεστηκῶς τοῖς Ῥωμαίοις πόλεμος
 ἀναγκαίως ἐποίει τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐχθροὺς ἀνο-
 χᾶς τε καὶ διαλύσεις.

XXXI. Τετάρτῳ δὲ μάλιστα μετὰ τόνδε τὸν
 πόλεμον ἐνιαυτῷ Μάρκιος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς
 20 τὴν τε πολιτικὴν δύναμιν ἄγων καὶ τὴν συμμαχικὴν
 μεταπεψάμενος ὄσῃν ἐδύνατο πλείστην ἐστράτευσεν
 ἐπὶ Οὐιεντανοὺς καὶ πολλὴν τῆς χώρας αὐτῶν ἐδήλω-
 σεν. ἐκεῖνοι δ' ἤρξαντο ἐνιαυτῷ πρότερον εἰς τὴν 528
 Ῥωμαίων γῆν ἐμβαλόντες καὶ πολλὰς μὲν ἀρπαγὰς
 25 χρημάτων, πολὺν δὲ ἀνθρώπων ὄλεθρον ποιήσαντες·

3 ἵππους O corr. Kiessling 7 ἐφέροντο καὶ A 9 ὄπη B
 συνέτειναν R συνέτεινον B 11 οἱ δὲ πλείους B οἱ πλ. δὲ R
 14 ἐφ' οἷς c. Bücheler 20 τῆς συμμαχικῆς c. Sintenis Em.
 Dion. II p. 11, τὴν del. Bücheler 23 ἤρξαν τῷ πρότερον
 ἐνιαυτῷ c. Cobet Obs. p. 69 24 μὲν B om. R 25 ὄλεθρον
 ἀνθρώπων B ἀνθρώπων ὄλ. R φθόρον ἄ. Kiessling

στρατιᾶς δὲ πολλῆς παρὰ τῶν Οὐιεντανῶν ἐξελθού- 2
 σης καὶ πέραν τοῦ Τεβέριος ποταμοῦ πρὸς τῇ Φιδη-
 ναίων πόλει χάρακα θεμένης ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν
 ἤγεν ὡς εἶχε τάχους καὶ πρῶτον μὲν τῶν ἐπὶ τὴν
 χώραν ἐξόδων αὐτοὺς ἀπέκλεισεν ἱπποκρατῶν, ἔπειτ' 5
 εἰς παράταξιν προελθεῖν ἀναγκάσας ἐνίκησε καὶ τοῦ
 χάρακος αὐτῶν ἐκράτησε. χωρήσαντος δὲ αὐτῷ καὶ
 τούτου κατὰ γνώμην τοῦ πολέμου τὴν ἐπινίκιον
 πομπὴν καὶ τὸν εἰωθότα θρίαμβον τοῖς θεοῖς κατή- 3
 γαγεν εἰς τὴν πόλιν ἀφικόμενος. δευτέρῳ δ' ὕστερον 10
 ἔτει πάλιν τῶν Οὐιεντανῶν λυσάντων ἃς ἐποίησαντο
 πρὸς αὐτὸν ἀνοχὰς καὶ τὰς ἀλὰς ἀξιούντων ἀπολα-
 βεῖν, ὧν ἐπὶ Ῥωμύλου βασιλέως καθ' ὁμολογίας ἀπέ-
 529 στήσαν, ἐτέραν τίθεται πρὸς αὐτοὺς μάχην περὶ ταῖς
 ἀλαῖς μείζονα τῆς προτέρας, ἣν εὐπετῶς ἐνίκησε, 15
 καὶ τὰς ἀλὰς ἐξ ἐκείνου κατεῖχεν ἀναμφιλόγως. τὰ 4
 δὲ ἀριστεῖα καὶ ἐκ ταύτης ἔλαβε τῆς μάχης ὁ τῶν ἱπ-
 πέων ἡγεμὼν Ταρκύνιος, καὶ αὐτὸν ὁ Μάρκιος ἄνδρα
 πάντων κράτιστον ἡγησάμενος τὰ τε ἄλλα σεμνύνων
 διετέλει καὶ εἰς τὸν τῶν πατρικίων τε καὶ βουλευτῶν 20
 ἀριθμὸν κατέγραψεν. ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὸ τῶν 5
 Οὐολούσκων ἔθνος τῷ Μαρκίῳ πόλεμος λησθηρίων
 κακείθεν ἐξιόντων ἐπὶ τοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀγρούς·
 καὶ στρατεύσας ἐπ' αὐτοὺς μεγάλη χεὶρὶ πολλὴν πε-
 ριεβάλετο λείαν πόλει τε αὐτῶν Οὐελίτραις προσκαθ- 25

2 τεβέριοις B τιβέριος R 4 τῶν B τὰς R 5 ἐξόδων R
 ἐξόδους B | αὐτοὺς B αὐτῶν R 6 παρελθεῖν A 11 πάλιν
 τῶν R πάντων B 12 ἀλὰς Sylburg ἄλλας O 14 τίθενται A |
 περὶ ταῖς R πρὸς ταῖς B 15 ἀλαῖς Sylburg ἄλλαις O
 16 ἀλὰς cf. v. 12 | ἀμφιλόγως B 17 καὶ om. Aa 21 ἀπέ-
 γραψεν c. Reiske ἐνέγραψεν c. Cobet Obs. p. 69 24 περιεβάλ-
 λετο ABa 25 οὐελίτραις A

εξόμενος ἀπειτάφρευε καὶ περιεχαράκου καὶ τειχο-
μαχίαν συνίστατο τῆς ὑπαίθρου κρατῶν. ἐξελθόντων
δὲ σὺν ἰκετηρίαις τῶν πρεσβυτάτων καὶ τὰς τε βλά-
βας διαλύσειν ὑποσχομένων, ὡς ἂν ὁ βασιλεὺς δι-
5 καιώσῃ, καὶ τοὺς ἐνόχους ταῖς αἰτίαις ἐπὶ δίκην παρ-530
ἔξειν ὁμολογούντων, ἀνοχὰς πρὸς αὐτοὺς ποιησάμε-
νος καὶ τὰ δίκαια παρ' ἐκόντων λαβὼν εἰρήνην καὶ
φιλίαν συντίθεται.

XXXXII. Ἐκ δὲ τοῦ Σαβίνων ἔθνους αὐθις ἔτε-
10 ροί τινες τῆς Ῥωμαίων οὐπω πεπειραμένοι δυνά-
μεως, * * πόλιν οἰκοῦντες εὐδαίμονα καὶ μεγάλην,
ἐγκαλεῖν μὲν αὐτοῖς οὐδὲν ἔχοντες, φθονεῖν δὲ ταῖς
εὐτυχίαις ἀναγκαζόμενοι μείζουσιν ἢ κατὰ λόγον γινο-
μέναις, ἄνθρωποι δεινοὶ τὰ πολέμια τὸ μὲν πρῶτον
15 ἀπὸ ληστηρίων καὶ καταδρομῆς ἀγρῶν ὀλίγοι συν-
ελθόντες ἤρξαντο, ἔπειτα δελεαζόμενοι ταῖς ὠφελείαις
φανερὰν ποιοῦνται στρατείαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ τῆς
2 ὁμόρου πολλὴν λεηλατοῦντες ἐκάκωσαν ἰσχυρῶς. οὐ
μὴν ἐξεγένετό γε αὐτοῖς οὔτε τὰς ὠφελείας ἀπάγειν
20 οὔτ' αὐτοῖς ἀθώοις ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἐκβοηθήσας κατὰ
σπουδὴν ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς καὶ πλησίον τῆς
ἐκείνων παρεμβολῆς θέμενος τὸν χάρακα προελθεῖν531
3 αὐτοὺς ἠνάγκασεν εἰς μάχην. ἐγένετο μὲν οὖν μέγας
ἀγὼν καὶ πολλοὶ παρ' ἀμφοτέρων ἔπεσον, ἐκράτησαν
25 δὲ Ῥωμαῖοι κατὰ τὸ ἔμπειρόν τε καὶ φιλόπονον, ὧν

2 συνίστα. B 4 ὡς ἂν O corr. Stephanus 5 ταῖς
αἰτίαις B, om. A in spatio 8 συντίθενται A 11 ante
πόλιν lacunam significavit Kiessling 15 καὶ B om. R 17 τὴν
στρατείαν Grasberger Tess. Herpib. p. 15 20 ἀθώοις A
25 ἔμπειρον AB et Reiske ἔμπονον R | * φερέπονον O, def.
Schenkl Bursiani Litterarum ann. breviar. p. 39

ἐθάδες ἦσαν ἐκ πλείστου, καὶ περιεγέγοντο παρὰ πολὺ τῶν Σαβίνων τοῖς τε φεύγουσιν αὐτῶν ἐπὶ τὸν χάρακα σποράσι καὶ ἀσυντάκτοις ἐκποδὸς ἐπόμενοι πολλὴν ἐποίουν φόνον. κρατήσαντες δὲ καὶ τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν παντοδαπῶν χρημάτων γεμούσης καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἔλαβον οἱ Σαβῖνοι κατὰ τὰς προνομίας, ἀπολαβόντες ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου. αἱ μὲν δὲ πολεμικαὶ πράξεις τοῦδε τοῦ βασιλέως αἱ μνήμησιν καὶ λόγον παρὰ Ῥωμαίοις τυγχάνουσαι τοιαίδε τινὲς λέγονται γενέσθαι· πολιτικά δὲ ἄς ἔρχομαι λέξων. 10

- 532 XXXXIII. Πρῶτον μὲν τῇ πόλει μοῖραν οὐ μικρὰν προσέθηκεν τειχίσας τὸν λεγόμενον Ἄουεντῖνον· ἔστι δὲ λόφος ὑψηλὸς ἐπιεικῶς ὀκτωκαίδεκά πονταδίων τὴν περίμετρον, ὃς τότε μὲν ὕλης παντοδαπῆς μεστὸς ἦν, πλείστης δὲ καὶ καλλίστης δάφνης, 15 ἐφ' ἧς Λαυρήτον ὑπὸ Ῥωμαίων καλεῖται τόπος τις ἐπ' αὐτοῦ· νῦν δὲ οἰκιῶν ἔστι πλήρης ἅπασ, ἔνθα σὺν πολλοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἴδρυνται, εἰργεται δὲ ἀφ' ἐτέρου τῶν συμπεριεχομένων τῇ
- 533 Ῥώμῃ λόφων τοῦ καλουμένου Παλλαντίου, περὶ ὃν ἡ 20 πρώτη κατασκευασθεῖσα πόλις ἰδρύθη, βαθεῖα καὶ στενῇ φάραγγι. ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐχώσθη πᾶς ὁ μεταξὺ τῶν λόφων αὐλών. τοῦτον δὲ τὸν λόφον ἐπιτειχίσμα κατὰ τῆς πόλεως ὀρῶν ἐσόμενον, εἰ

4. 5 κρατή καὶ τοὺς αἰχμαλώτους A reliquis omissis quae in margine add. 12 πρ(οσ)έθηκε^v B | * ἐντειχίσας O | λουεντῖνον O 13 ἐπὶ εἴκοσι Ba 15 καλλίστης τῆς Kiessling 16 λαυρέντος A λαύρεντος B 17 ἐπ' Bücheler ἐξ O 18 ἄλλοις Bb καλοῖς ABa 19 ἀμφοτέρου A | συμπεριεχομένων om. B | ἐν τῇ δ. B 20 λόφον A

τις αὐτῇ ἐπίοι στρατὸς τείχει καὶ τάφρῳ περιέλαβε
καὶ τοὺς μεταχθέντας ἐκ Τελλήνης τε καὶ Πολιτωρίου
καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσων ἐκράτησεν ἐν τούτῳ τῷ
χωρίῳ καθίδρυσεν. ἐν μὲν δὴ τοῦτο τὸ πολίτευμα
5 τοῦ βασιλέως παραδίδοται καλὸν ἅμα καὶ πραγματι-
κόν, ἐξ οὗ μείζονά τε συνέβη γενέσθαι τὴν πόλιν
ἐτέρας προσθέσει πόλεως καὶ πολλῇ χειρὶ πολεμίων
ἐπιστρατευσάντων ἦττον εὐληπτον·

XXXVIII. Ἐτερον δέ τι τοῦ προειρημένου πολι-
10 τεύματος κρεῖττον, ὃ καὶ τοῖς κατὰ τὸν βίον ἅπασιν
εὐδαιμονεστέραν αὐτὴν ἐποίησε καὶ πραγμάτων ἐπῆ-
ρυν ἀψασθαι γενναιοτέρων. τοῦ γὰρ Τεβέριος ποτα-
μοῦ καταβαίνοντος μὲν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων, παρ'
αὐτὴν δὲ τὴν Ῥώμην ῥέοντος, ἐμβάλλοντος δ' εἰς 534
15 αἰγιαλοὺς ἀλιμένους καὶ προσεχεῖς, οὓς τὸ Τυρρηγι-
κὸν ποιεῖ πέλαγος, μικρὰ δὲ καὶ οὐκ ἄξια λόγου τὴν
Ῥώμην ὠφελούντος διὰ τὸ μηθὲν ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς
ἔχειν φρούριον, ὃ τὰς εἰσκομιζομένας διὰ θαλάτ-
της καὶ καταγομένας ἄνωθεν ἀγορὰς ὑποδέξεται τε
20 καὶ ἀμείψεται τοῖς ἐμπορευομένοις, ἱκανοῦ δὲ ὄντος
ἄχρι μὲν τῶν πηγῶν ποταμηγοῖς σκάφεσιν εὐμεγέθε-
σιν ἀναπλεῖσθαι, πρὸς αὐτὴν δὲ τὴν Ῥώμην καὶ
θαλαττίαις ὀκλάσι μεγάλαις, ἐπίνειον ἔγνω κατα-
σκευάζειν ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς αὐτοῦ λιμένι χρησάμενος
2 ἀντῷ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ. εὐρύνεται τε γὰρ
25 ἐπιπολὸν τῇ θαλάττῃ συνάπτων καὶ κόλπους λαμβάνει

1 ἐπίοι B ἐπίη A | περιέλαβε Kiessling περίβαλε O 2 πέ-
λης τε AB 3 ἄλλων om. B 4 τὸ del. Cobet Obs. p. 69
8 εὐληπτον Reiske εὐληπτοτέραν O 18 ὃ καὶ τὰς O prae-
ter B 19 ἀγορὰς B om. A 25 τε B om. R

535 *μεγάλους, οἷους οἱ κράτιστοι τῶν θαλαττίων λιμένων·*
 ὃ δὲ μάλιστα θαυμάσειεν ἄν τις, οὐκ ἀποκλείεται τοῦ
 στόματος ὑπὸ τῆς θαλαττίας θινὸς ἐμφραττόμενος, ὃ
 πάσχουσι πολλοὶ καὶ τῶν μεγάλων ποταμῶν, οὐδ' εἰς
 ἔλη καὶ τέλματα πλανώμενος ἄλλοτε ἄλλη προκατανα- 5
 λίσκεται πρὶν ἢ τῇ θαλάττῃ συνάψαι τὸ ρεῖθρον, ἀλλὰ
 ναυσιπέρατός ἐστιν αἰεὶ καὶ δι' ἐνὸς ἐκδίδωσι τοῦ
 γνησίου στόματος ἀνακόπτων τὰς πελαγίους ῥαχίας
 τῆς θαλάττης, καίτοι πολὺς αὐτόθι γίνεται καὶ χαλε- 3
 πὸς ὁ πνέων ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἄνεμος. αἱ μὲν οὖν 10
 ἐπίκωποι νῆες ὀπηλίκαι ποτ' ἄν οὔσαι τύχῳσι καὶ
 τῶν ὀλκάδων αἱ μέχρι τρισχιλιοφόρων εἰσάγουσί τε
 διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς Ῥώμης εἰρε-
 σία καὶ ῥύμασι παρελκόμεναι κομίζονται, αἱ δὲ μεί-
 ζους πρὸ τοῦ στόματος ἐπ' ἀγκυρῶν σαλεύουσαι ταῖς 15
 ποταμηγοῖς ἀπογεμίζονται τε καὶ ἀντιφορτίζονται
 σκάφαις. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τῆς 4
 536 θαλάττης ἀγκῶνι πόλιν ὁ βασιλεὺς ἐντειχίσας, ἣν
 ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Ὠστίαν ὠνόμασεν, ὡς δ' ἄν
 ἡμεῖς εἴπομεν θύραν, οὐ μόνον ἠπειρωτῖν, ἀλλὰ 20
 καὶ θαλαττίαν παρεσκεύασε τὴν Ῥώμην γενέσθαι καὶ
 τῶν διαποντίων ἀγαθῶν ἔγρευσεν.

XXXV. Ἐτείχισε δὲ καὶ τὸ καλούμενον Ἰανικό-
 λον ὄρος ὑψηλὸν ἐπέκεινα τοῦ Τεβέριος ποταμοῦ
 κείμενον καὶ φρουρὰν ἱκανὴν ἐν αὐτῷ κατέστησεν 25
 ἀσφαλείας ἕνεκα τῶν διὰ τοῦ ποταμοῦ πλεόντων·

3 ἐμφραττομένον Reiske | ἄλλοτε ἄλλα B 9 θαλάττης B
 θαλάσσης R 12 τροχηλιοφόρων A 17 τε B om. R
 18 ἀγκῶνα A | πόλιν B πάλιν A 19 ὠστίαν Ba ὠστειαν Bb
 ὠστειαν A

ἐλήστευον γὰρ οἱ Τυρρηνοὶ τοὺς ἐμπόρους ἅπασαν
 2 κατέχοντες τὴν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ χώραν· καὶ τὴν
 ξυλίνην γέφυραν, ἣν ἄνευ χαλκοῦ καὶ σιδήρου δεδέ-
 σθαι θέμις ὑπ' αὐτῶν διακρατουμένην τῶν ξυλίνων,
 5 ἐκεῖνος ἐπιθεῖναι τῷ Τεβέρει λέγεται, ἣν ἄχρι τοῦ
 παρόντος διαφυλάττουσιν ἱερὰν εἶναι νομίζοντες.
 εἰ δέ τι πονήσειεν αὐτῆς μέρος οἱ ἱεροφάνται θερα-
 πεύουσι θυσίας τινὰς ἐπιτελοῦντες ἅμα τῇ κατασκευῇ
 3 πατρίους. ταῦτα διαπραξάμενος ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς 537
 10 ὁ βασιλεὺς οὗτος ἱστορίας ἄξια καὶ τὴν Ῥώμην οὐκ
 ὀλίγω κρείττονα παραδούς τοῖς ἐπιγινομένοις ἧς αὐ-
 τὸς παρέλαβεν, ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς εἴκοσι τὴν βα-
 σιλείαν κατασχὼν ἀποθνήσκει δύο καταλιπὼν υἱούς,
 τὸν μὲν ἔτι παῖδα τὴν ἡλικίαν, τὸν δὲ πρεσβύτερον
 15 ἀρτίως γενειῶντα.

XXXXVI. Μετὰ δὲ τὸν Ἄγκου Μαρκίου θάνα-
 τον ἡ βουλὴ πάλιν ἐπιτρέψαντος αὐτῇ τοῦ δήμου πο-
 λιτείαν ἦν ἐβούλετο καταστήσασθαι μένειν ἐπὶ τῆς
 αὐτῆς ἔγνω καὶ ἀποδείκνυσι μεσοβασιλεῖς. οἱ δὲ
 20 συναγαγόντες εἰς ἀρχαιρεσίας τὸ πλῆθος αἰροῦνται
 βασιλέα Λεύκιον Ταρκύνιον. βεβαιωσάντων δὲ καὶ
 τῶν παρὰ τοῦ δαιμονίου σημείων τὰ κριθέντα ὑπὸ
 τοῦ πλήθους παραλαμβάνει τὴν βασιλείαν ἐνιαυτῷ
 δευτέρῳ μάλιστα τῆς μιᾶς καὶ τετραρακοστῆς Ὀλυμ-
 25 πιάδος, ἣν ἐνίκα <στάδιον> Κλεώνδας Θηβαῖος, ἄρ-
 2 χοντος Ἀθήνησιν Ἠνιοχίδου. γονέων δ' ὁποίων τινῶν
 οὗτος ὁ Ταρκύνιος ἦν καὶ πατρίδος ἐξ ἧς ἔφν καὶ δι'

3 δεδέσθαι B om. R 4 ξυλίνων O ξύλων Stephanus
 6 φυλάττουσιν B 7 οἱ om. AB 12 ἔτη B ἐπὶ R 20 εἰς]
 ὡς A 25 στάδιον om. AB | κλεωνίδας A κλεονίδας B corr. Meineke

538 ἄστινας αἰτίας εἰς Ῥώμην ἀφίκετο καὶ δι' οἴων ἐπι-
 τηδευμάτων ἐπὶ τὴν βασιλείαν παρῆλθεν, ὡς ἐν ταῖς
 ἐπιχωρίοις συγγραφαῖς εὖρον ἐρῶ. Κορίνθιος τις ἀνὴρ 3
 ὄνομα Δημάρατος ἐκ τῆς Βακχιαδῶν συγγενείας ἐμ-
 πορευέσθαι προελόμενος ἐπέπλευσεν εἰς τὴν Ἰταλίαν 5
 ὀλκάδα τε οἰκίαν ἀνάγων καὶ φόρτον ἴδιον. ἐξεμπο-
 λήσας δὲ τὸν φόρτον ἐν ταῖς Τυρρηνοῦ πόλεσιν εὐδαι-
 μονούσαις μάλιστα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τότε καὶ μεγάλα
 κέρδη περιβαλλόμενος ἐκεῖθεν οὐκέτι εἰς ἄλλους ἐβού-
 λετο κατάγεσθαι λιμένας, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἰργάζεται 10
 συνεχῶς θάλατταν Ἑλληνικὸν τε φόρτον εἰς Τυρ-
 ρηνοὺς κομίζων καὶ Τυρρηρικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα φέ-
 ρων καὶ γίνεται πάνυ πολλῶν χρημάτων κύριος.
 ἐπικαταλαβούσης δὲ στάσεως τὴν Κόρινθον καὶ τῆς 4
 Κυψέλου τυραννίδος ἐπανισταμένης τοῖς Βακχιάδαις 15
 οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι δοκῶν ἐν τυραννίδι ζῆν πολλὰ
 κεκτημένος ἄλλως τε καὶ τῆς ὀλιγαρχικῆς οἰκίας
 539 ὑπάρχων, συνεσκευασμένος τὴν οὐσίαν ὅσῃν οἶός τ'
 ἦν ὄχετο πλέων ἐκ τῆς Κορίνθου. ἔχων δὲ φίλους 5
 πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Τυρρηνοῦ διὰ τὰς συνεχεῖς 20
 ἐπιμιξίας, μάλιστα δ' ἐν Ταρκυνίοις πόλει μεγάλη τε
 καὶ εὐδαίμονι τότε οὔσῃ, οἶκόν τε αὐτόθι κατασκευά-
 ζεται καὶ γυναῖκα ἐπιφανῆ κατὰ γένος ἄγεται. γενο-
 μένων δ' αὐτῷ δυεῖν παίδων Τυρρηρικὰ θέμενος

2 ἐπὶ B εἰς R | προῆλθεν c. Hertlein Hermes X p. 411
 2. 3 verba εἰς τὴν β. — εὖρον om. Aa add. Amg. 3 ἐπιχω-
 ρί(οις συ)γραφαῖς B ἐπιχωρίαις γραφαῖς R 5 ἐπίπλευσεν B
 ἐπλευσεν R ἀπέπλευσεν Kiessling | τὴν B om. R 6 ἄγων
 c. Reiske 9 περιβαλλόμενος A 11 θάλασσαν R θάλατ-
 ταν B 12 καὶ τυρρηρικὸν B καὶ τὸν τ. R 15 κυψέλλου A
 22 τότε D et Sylburg πότε AB 24 δυεῖν B δυοῖν R

αὐτοῖς ὀνόματα, τῷ μὲν Ἄρροντα, τῷ δὲ Λοκόμωνα καὶ παιδεύσας ἀμφοτέρους Ἑλληνικὴν τε καὶ Τυρρηνικὴν παιδείαν, εἰς ἀνδρας ἐλθοῦσιν αὐτοῖς γυναῖκας ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων οἴκων λαμβάνει.

5 XXXVII. Καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτοῦ τῶν παίδων γένος οὐδὲν καταλιπὼν ἐμφανὲς ἀποθνήσκει. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας αὐτὸς ὁ Δημάρατος ὑπὸ λύπης τελευτᾷ κληρονόμον ἀπάσης τῆς οὐσίας τὸν περιλειπόμενον τῶν παίδων Λοκόμωνα καταλιπὼν· ὃς παραλαβὼν τὸν πατρικὸν πλοῦτον μέγαν ὄντα πολιτεύεσθαι τε καὶ τὰ κοινὰ πράττειν καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἀστῶν εἶναι προήρητο. 2 ἀπελαννόμενος δὲ πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων⁵⁴⁰ καὶ οὐχ ὅπως ἐν τοῖς πρώτοις ἀριθμούμενος, ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς μέσοις, ἀνικρῶς ἔφερε τὴν ἀτιμίαν. 15 ἀκούων δὲ περὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως, ὅτι πάντας ἀσμένως ὑποδεχομένη τοὺς ξένους ἀστοὺς ποιεῖται καὶ τιμᾷ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον, ἐκεῖ μετενέγκασθαι τὴν οἴκησιν ἔγνω τά τε χρήματα πάντα συσκευασάμενος 20 καὶ τὴν γυναῖκα ἐπαγόμενος καὶ τῶν ἄλλων φίλων καὶ οἰκείων τοὺς βουλομένους· ἐγένοντο δὲ οἱ συναπαίρειν αὐτῷ προθυμηθέντες συχνοί. ὥς δὲ κατὰ τὸ καλούμενον Ἰανικόλον ἦσαν, ὅθεν ἡ Ῥώμη τοῖς ἀπὸ Τυρρηνίας ἐρχομένοις πρώτον ἀφορᾶται, κατα- 25 πτὰς ἀετὸς ἄφνω καὶ τὸν πῖλον αὐτοῦ τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κείμενον ἀρπάσας, ἀνέπτη πάλιν ἄνω κατὰ

1 ἀρρόντα A ἀρροῦντα B 9 περιλιπόμενον A 18 ἐκείσε? 22 σὺν αὐτῷ ἀπαίρειν O praeter B | κατὰ B om. A 26 ἀνέπτη πάλιν ἄνω B ἄνω πάλιν ἄ. R fortasse καὶ cum Schnellio p. 29 ante κατὰ addendum et totus locus sic scribendus est: ἀρπάσας καὶ κατὰ τὴν — φερόμενος ἐπιτίθησι τῷ Λοκόμῳ — ἤρ-

τὴν ἐγκύκλιον αἰώραν φερόμενος καὶ εἰς τὸ βάθος
 τοῦ περιέχοντος ἀέρος ἀπέκρουσεν· ἔπειτ' ἐξαίφνης
 ἐπιτίθησι τῷ Λοκόμῳ τὸν πῖλον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 ἀρμόσας ὡς πρότερον ἤρμοστο. θαυμαστοῦ δὲ καὶ 4
 παραδόξου πᾶσι τοῦ σημείου φανέντος ἡ γυνὴ τοῦ 5
 541 Λοκόμῳ ὄνομα Τανακύλλα ἐμπειρίαν ἱκανὴν ἐκ
 πατέρων ἔχουσα τῆς Τυρρηνικῆς οἰωνοσκοπίας, λα-
 βοῦσα μόνον αὐτὸν ἀπὸ τῶν συνόντων ἠσπάσατό τε
 καὶ ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐνέπλησεν ὡς ἐξ ἰδιωτικῆς τύ-
 χης εἰς ἐξουσίαν βασιλικὴν ἐλευσόμενον. σκοπεῖν 10
 μέντοι συνεβούλευεν ὅπως παρ' ἐκόντων λήψεται
 Ῥωμαίων τὴν ἡγεμονίαν ἄξιον τῆς τιμῆς ταύτης ἑαυ-
 τὸν παρασχῶν.

XXXXVIII. Ὁ δὲ περιχαρῆς τῷ σημείῳ γενόμε-
 νος ἐπειδὴ ταῖς πύλαις ἤδη συνήγγιζεν, εὐξάμενος 15
 τοῖς θεοῖς ἐπιτελῆ γενέσθαι τὰ μαντεύματα καὶ σὺν
 ἀγαθαῖς εἰσελθεῖν τύχαις παρῆλθεν εἰς τὴν πόλιν·
 καὶ μετὰ τοῦτο συνελθὼν εἰς λόγους Μαρκίῳ τῷ βα-
 σιλεῖ πρώτον μὲν ἑαυτὸν ἐδήλωσεν ὅστις ἦν, ἔπειθ'
 ὅτι κατοικεῖν ἐν τῇ πόλει βουλόμενος παρείη πᾶσαν 20
 τὴν πατρικὴν οὐσίαν ἐπαγόμενος, ἣν εἰς τὸ κοινὸν
 ἔφη τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ Ῥωμαίων πόλει τιθέναι μεί-
 ζονα οὐσαν ἢ κατ' ἰδιώτην ἄνδρα κεκτησθαι. ἀσμέ- 2
 νως δὲ τοῦ βασιλέως αὐτὸν ὑποδεξαμένου καὶ κατα-
 542 χωρίσαντος ἅμα τοῖς συμπαροῦσιν αὐτῷ Τυρρηνοῦν 25
 εἰς φυλὴν τε καὶ φρατρίαν, οἰκίαν τε κατασκευάζεται

μοστο. ἔπειτ' ἐξαίφνης ἀνέπτη πάλιν ἄνω καὶ εἰς τὸ βάθος
 — ἀπέκρουσεν 3 τὴν κεφαλὴν B τῆς κεφαλῆς R 6 τανα-
 κύλλα B τανακύλα R 7 ἔχουσα τῆς om. O praeter B 19 ἑαυτὸν
 B om. R 20 παρείη Ba et Reiske παρήει R 21 ἦν εἰς B
 καὶ εἰς A 24 καταχωρήσαντος A 26 φράτραν Kiessling

τόπον διαλαχῶν τῆς πόλεως τὸν ἀρκοῦντα καὶ γῆς λαμβάνει κληῖρον. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διωκῆσατο καὶ τῶν ἀστῶν εἰς ἐγερόνει, μαθῶν ὅτι Ῥωμαίων ἐκάστῳ κοινόν τ' ὄνομα κεῖται καὶ μετὰ τὸ κοινὸν ἕτερον, ὃ δὴ συγγενικὸν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ πατρωνυμικόν. ἔξομοιοῦσθαι καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς βουλόμενος Λεύκιον μὲν ἀντὶ Λοκόμωνος ἑαυτῷ τίθεται τὸ κοινὸν ὄνομα. Ταρκύνιον δὲ τὸ συγγενικὸν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐν ἧ' γενέσεώς τε καὶ τροφῆς ἔτυχε· βασιλέως τε φίλος ἐν ὀλίγῳ πάνυ χρόνῳ γίνεται δῶρα διδούς, ὧν αὐτὸν ἐν χρείας μάλιστα γινόμενον ἠσθάνετο καὶ χρήματα παρέχων εἰς τὰς πολεμικὰς χρείας ὅσων ἐδεῖτο, ἐν δὲ ταῖς στρατείαις ἀπάντων κράτιστα πεζῶν τε καὶ ἰπέων ἀγωνιζόμενος γνώμης τε ὅπου δεήσειεν ἀγαθῆς ἐν τοῖς πάνυ φρονίμοις τῶν συμβούλων ἀριθμούμενος. 543
 4 γενόμενος δὲ παρὰ τῷ βασιλεῖ τίμιος οὐδὲ τῆς ἄλλων Ῥωμαίων εὐνοίας διήμαρτεν, ἀλλὰ καὶ τῶν πατρικίων πολλοὺς ταῖς εὐεργεσίαις ὑπηγάγετο καὶ τὸ δημοτικὸν πλῆθος οἰκείως ἔχειν ἑαυτῷ παρεσκεύασεν ἐμπροσηγόροις τε ἀσπασμοῖς καὶ κεχαρισμέναις ὁμιλίαις καὶ χρημάτων μεταδόσει καὶ ταῖς ἄλλαις φιλοφροσύναις.

XXXXVIII. Τοιοῦτος μὲν δὴ τις ὁ Ταρκύνιος ἦν καὶ διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ζῶντός τε Μαρκίου πάντων ἐγένετο Ῥωμαίων ἐπιφανέστατος καὶ τελευτή-

4 τ' ὄνομα B τὸ ὁ. R τι ὁ. c. Reiske 6 καὶ B om. R
 7 ἑαυτῷ B om. R 10 αὐτὸν post μάλιστα O praeter B
 11 ἠσθάνετο B ἠσθετο R 13 στρατείαις B στρατιαῖς R |
 * πάντων O 16 * τῆς ἄλλης O τῆς τῶν ἄλλων c. Pflugk,
 Bücheler 21 μεταδόσει c. Reiske 25 ἐπιφανέστατος B
 περιφανέστατος R

σαντος ἐκείνου τῆς βασιλείας ὑπὸ πάντων ἄξιος ἐκρί-
 θη. ἐπειδὴ δὲ παρέλαβε τὴν ἀρχήν, πρῶτον μὲν
 ἐπολέμησε τοῖς καλουμένοις Ἀπιολανοῖς πόλει τοῦ
 Λατίνων ἔθνους οὐκ ἀφανεῖ. οἱ γὰρ Ἀπιολανοὶ καὶ 2
 οἱ ἄλλοι σύμπαντες Λατῖνοι μετὰ τὸν Ἄγκου Μαρ- 5
 κίου θάνατον λελύσθαι τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολο-
 γίας οἰόμενοι ληστέiais τε καὶ προνομαῖς τὴν Ῥω-
 μαίων γῆν ἐπόρθουν· ἀνθ' ὧν τιμωρήσασθαι βου-
 λόμενος αὐτοὺς ὁ Ταρκύνιος ἐξεστράτευσε πολλῇ
 δυνάμει καὶ τῆς γῆς αὐτῶν τὴν κρατίστην ἐδήλωσεν· 10
 544 ἀφικομένης δ' ἐκ τῶν πλησιοχώρων Λατίνων ἐπικου- 3
 ρίας μεγάλης τοῖς Ἀπιολανοῖς διττὰς τίθεται πρὸς
 αὐτοὺς μάχας, κρατήσας δ' ἐν ἀμφοτέραις περὶ τὴν
 πολιορκίαν τῆς πόλεως ἐγίνετο καὶ προσῆγε τοῖς τεί-
 χεσι τὰς δυνάμεις ἐκ διαδοχῆς· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως 15
 ὀλίγοι τε πρὸς πολλοὺς μαχόμενοι καὶ κατ' οὐδένα και-
 ρὸν ἀναπαύσεως τυγχάνοντες ἐξηρέθησαν σὺν χρόνῳ.
 ἀλούσης δὲ κατὰ κράτος τῆς πόλεως οἱ μὲν πλείους
 τῶν Ἀπιολανῶν μαχόμενοι κατεσφάγησαν, ὀλίγοι δὲ
 τὰ ὄπλα παραδόντες ἅμα τοῖς ἄλλοις λαφύροις ἐπρά- 20
 θησαν, παῖδες τε αὐτῶν καὶ γυναῖκες ἀνδραποδι-
 σθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπήχθησαν, καὶ ἡ πόλις διαρ-
 πασθεῖσα ἐνεπρήσθη. ταῦτα διαπραξάμενος ὁ βασι- 4
 λεὺς καὶ τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων κατασκάψας ἀπήγε
 τὴν δύναμιν ἐπ' οἴκου καὶ μετὰ τοῦθ' ἑτέραν στρα- 25
 τιὰν ἤγεεν ἐπὶ τὴν Κρουστομερίων πόλιν. αὕτη δὲ

3 ἀπιολάνοισι O et sic semper, corr. Kiessling 20 ἐπό. θη-
 σαν B 26 ἤγεεν Kiessling ἀπήγεεν O cf. Sintenis Em. Dion. III
 p. 23, Cobet Obs. p. 70 | κρουστομερινῶν BaR κρουστομερηνῶν
 Bb et sic semper

ἀποικία μὲν ἦν Λατίνων, προσεχώρησε δὲ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῆς Ῥωμύλου δυναστείας· Ταρκυνίου δὲ τὴν ἀρ-
 5 χὴν παραλαβόντος τὰ Λατίνων ἀνδρῶν ἤρξατο φρονεῖν. οὐ μὴν ἐδέησέ γε καὶ ταύτην πολιορκία τε παραστή- 545
 5 σασθαι καὶ πόνῳ· μαθόντες γὰρ οἱ Κρουστομερίνοι τό τε πλῆθος τῆς ἠκούσης ἐπ' αὐτοὺς δυνάμεως καὶ τὴν ἐαυτῶν ἀσθένειαν οὐδεμιᾶς αὐτοῖς ἐπικουρίας παρὰ τῶν ἄλλων Ἰατίνων ἀφικομένης ἀνέφραξαν τὰς πύλας καὶ προελθόντες οἱ πρεσβύτατοι τῶν πολιτῶν
 10 καὶ τιμιώτατοι παρέδωσαν αὐτῷ τὴν πόλιν ἀξιούντες
 6 ἐπιεικῶς σφισι χρήσασθαι καὶ μετρίως. τῷ δὲ κατ' εὐχὴν τὸ πρᾶγμα ἐφάνη καὶ παρελθὼν εἰς τὸ τεῖχος ἀπέκτεινε μὲν οὐδένα Κρουστομερίνων, ὀλίγους δὲ πάνυ τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως φυγαῖς ἐιδίοις
 15 ἐξημίωσε, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν τὰ σφέτερα συνεχώρησεν ἔχειν καὶ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετέχειν ὡς πρότερον, τοῦ δὲ μηδὲν ἔτι παρακινῆσαι χάριν ἐποί- κους αὐτοῖς κατέλιπε Ῥωμαίους.

L. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ Νωμεντανοῖς διανοηθεῖσι
 20 τῶν αὐτῶν τυχεῖν ἐξεγένετο. καὶ γὰρ οὗτοι ληστήρια 546
 πέμποντες ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίων ἀγροὺς πολέμιοι κατέστησαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ προφανοῦς ταῖς Λατίνων πεποιθότες συμμαχίαις· στρατεύσαντος δ' ἐπ' αὐτοὺς Ταρκυνίου καὶ τῆς Λατίνων ἐπικουρίας ὑστεριζούσης
 25 οὐχ οἷοί τε ὄντες αὐτοὶ πρὸς τοσαύτην δύναμιν ἀντέ-

1 Ἀλβανῶν c. Kiessling collatis verbis II, 36 2 δυνα-
 στείας B βασιλείας R 4 πολιορκίαις B πολιορκίαις τε A
 5 παραστήσ(ε)σθαι B 8 ἀφικνουμένης B 9 προελθόντες
 Sylburg προσελθόντες O 10 παρέδωσαν Cobet Obs. p. 70
 παρεδίδοσαν O 16 μετέχειν ὡς πρότερον B ὡς π. μ. R
 19 νο·μεντανοῖς B

χειν, ἰκετηρίας ἀναλαβόντες ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως
καὶ παρέδωσαν ἑαυτούς. οἱ δὲ τὴν καλουμένην Κολ- 2
λατίαν κατοικοῦντες ἐπειράθησαν μὲν ἔλθειν διὰ
μάχης πρὸς τὰς Ῥωμαίων δυνάμεις καὶ προῆλθον
ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ἀπάσαις δὲ ταῖς συμπλοκαῖς ἐλατ- 5
τούμενοι καὶ πληγὰς πολλὰς λαμβάνοντες ἠναγκά-
σθησαν πάλιν εἰς τὸ τεῖχος καταφυγεῖν καὶ διεπέμ-
ποντο πρὸς τὰς Λατίνων πόλεις αἰτούμενοι συμμα-
χίαν. ὥς δὲ βραδύτερα τὰ παρ' ἐκείνων ἦν, καὶ κατὰ
πολλὰ μέρη τοῦ τείχους οἱ πολέμιοι τὰς προσβολὰς 10
547 ἐποιοῦντο, παραδοῦναι τὴν πόλιν ἠναγκάσθησαν σὺν
χρόνῳ. οὐ μέντοι τῆς αὐτῆς μετριότητος ἔτυχον, ἥς 3
Νωμεντανοὶ τε καὶ Κρουστομερῖνοι, ἀλλ' ὄπλα τε ὁ
βασιλεὺς ἀφείλετο καὶ εἰς χρήματα ἐξημίωσε καὶ
φρουρὰν κατέλιπεν ἐν τῇ πόλει τὴν ἱκανὴν ἄρχειν τε 15
αὐτῶν ἔταξε τὴν ἀνυπεύθυνον ἀρχὴν διὰ βίου Ταρ-
κύνιου Ἄρροντα τὸν ἴδιον ἀδελφιδοῦν, ὃς μετὰ τὴν
τελευτὴν τοῦ τε πατρὸς Ἄρροντος καὶ τοῦ πάππου
Δημαράτου γενόμενος οὔτε τῶν πατρῶων οὔτε τῶν
τοῦ πάππου χρημάτων τὴν προσήκουσαν ἐκκληρονό- 20
μησε μοῖραν καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν Ἠγέριος
ἐπωνομάσθη. τοὺς γὰρ ἀπόρους καὶ πτωχοὺς οὕτως
ὀνομάζουσι Ῥωμαῖοι. ἐξ οὗ δὲ παρέλαβε τὴν ἐκείνης
τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν αὐτός τε Κολλατῖνος ἐπεκλή-
θη καὶ πάντες οἱ ἀπ' ἐκείνου γενόμενοι. μετὰ δὲ τὴν 4
Κολλατίας παραδοσιν ἐπὶ τὸν καλούμενον Κορνίκο- 25

4 προῆλθεν A 5 πάσαις B 9 ἦν] ἦκεν c. Kiessling
10 οἱ πολέμιοι B om. R 13 ὄπλα τινα Bb 19 δ(η)μα-
ράτου B δαμαράτου A 21 ἠγέριος AB 23 ἐπονομάζουσι B
26 τὸ κ. Κορνίκολον c. Sylburg

λον ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν· ἦν δὲ κακείνη τοῦ Λατί-
 νων ἔθλους ἢ πόλις. λεηλατήσας δὲ τὴν χώραν⁵⁴⁸
 αὐτῶν κατὰ πολλὴν ἄδειαν οὐδενὸς ὑπὲρ αὐτῆς
 ἀμυνομένου πρὸς αὐτὴν στρατεύεται τὴν πόλιν προ-
 5 καλούμενος τοὺς ἄνδρας εἰς φιλίαν· οὐ βουλομένων
 δὲ αὐτῶν εἰς διαλλαγὰς ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῦ τεί-
 χους τῇ ἐχυρότητι πεποιθότων καὶ συμμαχίας πολ-
 λαχόθεν ἤξειν οἰομένων, περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς
 5 πόλεως τὴν δύναμιν περιστήσας ἐτειχομάχει. οἱ δὲ
 10 Κορνικολανοὶ πολὺν μὲν χρόνον [ἀντεῖχον] ἀνδρείως
 ἀπομαχόμενοι [καὶ] πολλὰς τοῖς προσβαλοῦσι πληγὰς
 ἔδωκαν, κάμνοντες δὲ τῇ συνεχείᾳ τῶν πόνων καὶ
 οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἔτι γνώμην ἅπαντες φυλάττοντες
 (τοῖς μὲν γὰρ ἐδόκει παραδιδόναι τὴν πόλιν, τοῖς δὲ
 15 μέχρι παντὸς ἀντέχειν) δι' αὐτὸ τὸ στασιάζειν μάλιστα
 6 καταπονούμενοι κατὰ κράτος ἐάλωσαν. τὸ μὲν οὖν
 κράτιστον αὐτῶν μέρος ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως
 μαχόμενον διεφθάρη, τὸ δὲ ἀγεννὲς καὶ διὰ τοῦτο
 σωθὲν ἐν ἀνδραπόδων ἐπράθη λόγῳ γυναιξίν ὁμοῦ
 20 καὶ τέκνοις, ἢ δὲ πόλις αὐτῶν διαρπασθεῖσα ὑπὸ τῶν
 7 κεκρατηκότων ἐνεπρήσθη. ἐφ' οἷς οἱ Λατίνοι χαλε-⁵⁴⁹
 πῶς φέροντες ἐψηφίσαντο κοινῇ στρατιὰν ἐπὶ Ῥω-
 μαίους ἐξαγαγεῖν καὶ παρασκευασάμενοι πολλὴν δύ-
 ναμιν εἰς τὴν κρατίστην χώραν αὐτῶν ἐνέβαλον, ἐξ
 25 ἧς αἰχμαλώτους τε πολλοὺς ἀπήγαγον καὶ λείας ἐγέν-
 οντο μεγάλης κύριοι. βασιλεὺς δὲ Ταρκύνιος ἐξῆλθε

4 πρὸς αὐτῇ στρατοπεδεύεται τῇ πόλει c. Kiessling, πο-
 ρεύεται Cobet Obs. p. 70 7 πανταχόθεν O praeter B
 10 κορνικολάνοι AB | ἀνεῖχον A om. B 11 καὶ om. A
 12 ἔδωκαν R ἔδοσαν B 16 κατὰ κράτος om. B 21 ἐνε-
 πρήσθη A | ἐφ' ἧς A 25 τε B om. R

μὲν ἐπ' αὐτοὺς τὴν εὐζωνόν τε καὶ ἐν ἐτοιμίῳ δύν-
 αμιν ἐπαγόμενος, οὐκέτι δὲ καταλαβεῖν αὐτοὺς φθά-
 σας εἰς τὴν ἐκείνων χώραν ἐνέβαλε καὶ τὰ ὅμοια
 διέθηκε. τοιαῦτα συνέβαινε πολλὰ παραλλὰξ ἕκα- 8
 τέροις ἐπὶ τὰς ὁμόρους χώρας ἐκστρατευομένοις ἑλατ- 5
 τώματά τε καὶ πλεονεκτήματα, μία δὲ αὐτῶν ἐκ παρα-
 τάξεως ἐγένετο μάχη Φιδήνης πόλεως πλησίον ἀπά-
 σαις συμβαλόντων ταῖς δυνάμεσιν, ἐν ἧ πολλοὶ μὲν
 ἔπεσον ἀμφοτέρων, ἐνίκησαν δὲ Ῥωμαῖοι καὶ τοὺς
 Λατίνους ἠνάγκασαν λιπόντας τὸν χάρακα νύκτωρ εἰς 10
 τὰς ἑαυτῶν πόλεις ἀπελθεῖν.

LI. Μετὰ δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἔχων συντεταγμέ-
 νην τὴν Ῥωμαίων δύναμιν ὁ Ταρκύνιος ἐπὶ τὰς
 πόλεις αὐτῶν ἐχώρει λόγους προφέρων περὶ φιλίας.
 οἱ δ' οὐτ' ἐν τῷ κοινῷ συνεσιῶσαν ἔχοντες δύναμιν 15
 οὔτε ταῖς ἰδίαις παρασκευαῖς πεποιθότες ἐδέχοντο
 550 τὰς προκλήσεις, καὶ παρεδίδοσαν αὐτῶν τινες τὰς
 πόλεις ὀρῶντες, ὅτι ταῖς μὲν ἀλούσαις κατὰ κράτος
 ἀνδραποδισμοί τε ἠκολούθουν καὶ κατασκαφαί, ταῖς
 δὲ προσχωρούσαις καθ' ὁμολογίας τὸ πειθαρχεῖν τοῖς 20
 κεκρατηκόσι μόνον, ἄλλο δὲ ἀνήκεστον οὐδέν. πρῶ- 2
 τον μὲν οὖν Φικόλνεοι προσέθεντο αὐτῷ πόλις ἀξιό-
 λογος ἐπὶ συγκειμένοις τισὶ δικαίοις, ἔπειτα Καμαρῖ-
 νοι, αἷς ἠκολούθησαν ἄλλαι τινὲς πολίχναι μικραὶ καὶ
 φρούρια ἐχυρά. ἐφ' οἷς ταραχθέντες οἱ λοιποὶ Λατῖ- 3
 νοι καὶ δεῖσαντες μὴ πᾶν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσῃται τὸ 25

3 καὶ κατὰ τὰ B 14 * προσφέρων O 17 αὐτῷ τὰς
 πόλεις c. Reiske 20 προσχωρούσαις A 21 ἄλλο del. Stephanus
 22 φικόλνεοι Sylburg φιδηναῖοι R φειδηναῖοι B | αὐτῷ B om. R |
 πόλεις ἀξιολόγους A. 23 οἱ Καμαρῖνοι R οἱ om. B

ἔθνος εἰς τὴν ἐν Φερεντίῳ συνελθόντες ἀγορὰν ἐψηφίσαντο τὴν τε οἰκείαν δύναμιν ἐξ ἀπάσης πόλεως ἐξάγειν καὶ τῶν πλησιοχώρων ἔθνῶν τὰ κράτιστα παρακαλεῖν, καὶ διεπρεσβεύοντο πρὸς Τυρρηνοὺς τε καὶ ⁴/₅ Σαβίνους αἰτούμενοι συμμαχίαν. Σαβῖνοι μὲν οὖν ὑπέσχοντο αὐτοῖς, ἐπειδὰν ἐκείνους ἐμβεβληκότας εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν ἀκούσωσιν, ἀναλαβόντες καὶ αὐτοὶ ⁵⁵¹ τὰ ὄπλα τὴν πλησίον αὐτῶν χώραν λεηλατήσῃν. Τυρρηνοὶ δὲ συμμαχίαν ἀποστελεῖν ὠμολόγησαν, ἧς ¹⁰ ἂν αὐτοὶ δεηθῶσιν, οὐχ ἅπαντες ἐπὶ τῆς αὐτῆς γενόμενοι γνώμης, ἀλλὰ πέντε πόλεις μόναι Κλουσῖνοί τε καὶ Ἀρρητῖνοι καὶ Οὐολατερρανοὶ Ῥουσιλανοὶ τε καὶ ἐτι πρὸς τούτοις Οὐετυλωνιάται.

LII. Ταύταις ἐπαρθέντες ταῖς ἐλπίσιν οἱ Λατίνοι ¹⁵ παρασκευασάμενοι δύναμιν οἰκείαν συχνὴν καὶ τὴν παρὰ Τυρρηνῶν προσλαβόντες εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐνέβαλον, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τοῦ Σαβίνων ἔθνουσ ἀι τοῦ πολέμου κοινωνήσῃν αὐτοῖς ὑποσχόμεναι πόλεις τὴν προσόμουρον κυροῦσαν αὐταῖς ²⁰ χωρὰν ἐδήουν. ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς παρασκευασάμενος καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πολλὴν καὶ ἀγαθὴν δύναμιν ἐξῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους διὰ ⁵⁵² ² ταχέων. Σαβῖνοισ μὲν οὖν ἅμα καὶ Λατίνοισ πολεμεῖν καὶ διαιρεῖν εἰς δύο μέρη τὴν δύναμιν οὐκ ἀσφα-

1 φερεντίῳ B φερεντίῳ R 6 εἰςβεβληκότας c. Cobet
 Var. Lect. p. 280 7 καὶ B om. R 9 ἀποστελεῖν Ba ἀπο-
 στελεῖν Bb ἀποστέλλειν R 10 ἧς ἂν αὐτοὶ μὴ δεηθῶσιν
 Reiske, ἧς ἂν μὴ αὐτοὶ δ. Cobet Obs. p. 70 | οὐχ ἅπαντες δὲ
 c. Portus 11 καλουσῖνοί O 12 οὐαλετέρραι· οἱ A οὐαλα-
 τερραῖναι οἱ B, corr. Reiske | ρουσιλανοὶ B ρουσαλανοὶ A
 13 οὐετυλωνιάται AB 15 τὴν B om. R 17 σαβίνου A
 19 * προσομοροῦσαν A π(ροσομορουσαν κυρ)οῦσαν B

λές ὑπέλαβεν εἶναι, ἅπασαν δὲ τὴν στρατιὰν ἐπὶ
 Λατίνους ἄγειν ἐβουλεύσατο καὶ τίθεται πλησίον
 αὐτῶν τὸν χάρακα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ὀκνηρῶς
 εἶχον ἑκάτεροι πάσαις ἀποκινδυνεῦσαι ταῖς δυνάμεσι
 δεδιότες τὰς ἀλλήλων παρασκευάς, ἀκροβολισμούς 5
 δὲ κατιόντες ἐκ τῶν ἐρυμάτων οἱ ψιλοὶ παρ' ἑκατέ-
 ρων συνεχεῖς ἐποιοῦντο καὶ ἦσαν ὡς τὰ πολλὰ ἰσό-
 μαχοι· χρόνῳ δ' ὕστερον ἐμπεσοῦσης ἀμφοτέροις ἐκ 3
 τῶν τοιούτων ἀψιμαχιῶν φιλονεικίας ἐπιβοηθοῦντες
 ἑκάτεροι τοῖς σφετέροις, ὀλίγοι μὲν τὸ πρῶτον, ἔπειτα 10
 σύμπαντες ἠναγκάσθησαν ἐκ τῶν στρατοπέδων προ-
 ελθεῖν. καὶ καταστάντες εἰς μάχην ἄνδρες οὔτε πολε-
 μικῶν ἀγῶνων ἀτριβεῖς οὔτε πλήθει πολὺ ἀποδέοντες
 ἀλλήλων πεζοὶ τε καὶ ἵππεις προθυμίᾳ τε ὠρμημένοι
 πρὸς τὸν πόλεμον ὁμοίᾳ καὶ κινδύνων τὸν ἔσχατον 15
 ἀναρριπτεῖν νομίσαντες ἠγωνίσαντο μὲν ἀμφοτέροι
 λόγου ἀξίως, διεκρίθησαν δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἰσόμαχοι
 553 νυκτὸς ἐπιλαβούσης. ἡ μέντοι μετὰ τὸν ἀγῶνα διά- 4
 νοια ἑκατέρων οὐχ ὁμοία γενομένη φανεροῖς ἐποίησε
 τοὺς κρεῖττον ἀγωνισαμένους τῶν ἐτέρων· τῇ γὰρ 20
 ἐξῆς ἡμέρᾳ Λατῖνοι μὲν οὐκέτι προήεσαν ἐκ τοῦ χάρα-
 κος, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐξαγαγὼν τὰς δυνά-
 μεις εἰς τὸ πεδῖον ἔτοιμος ἦν ἐτέραν ποιεῖσθαι μάχην
 καὶ μέχρι πολλοῦ κατέσχευεν ἐν τάξει τὴν φάλαγγα.
 ὡς δ' οὐκ ἀντεπεξήεσαν οἱ πολέμιοι, ἴσχυλεύσας ἀν- 25
 τῶν τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ἰδίους ἀνελόμενος σὺν
 πολλῷ ἀυχήματι ἀπῆγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ
 χάρακα.

3 τὸν B om. R 15 κίνδυνον c. Kiessling 16 ἀναρ-
 ριπεῖν A 22 τῶν B om. R 24 κατέσχευεν B κατεῖχεν R

LIII. Ταῖς δ' ἐξῆς ἡμέραις ἀφικομένης τοῖς Λα-
 τίνουσι ἐτέρας παρὰ Τυρρηνῶν συμμαχίας δεύτερος
 ἀγὼν γίνεται πολὺ μείζων τοῦ προτέρου, ἐξ οὗ νίκην
 ἀναιρεῖται βασιλεὺς Ταρκύνιος ἐπιφανεστάτην, ἧς
 5 αὐτὸς αἴτιος ὠμολογεῖτο ὑπὸ πάντων γεγενῆσθαι.
 2 καμνούσης γὰρ ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ
 κατὰ τὸ ἀριστερὸν κέρασ παραρρηγνυμένης μαθὼν τὸ
 γινόμενον ἐλάττωμα περὶ τοὺς σφετέρους (ἔτυχε δὲ
 τότε μαχόμενος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος) τὰς κρατί-554
 10 στας τῶν ἱππέων ἴλας ἐπιστρέψας καὶ τῶν πεζῶν τοὺς
 ἀκμαιοτάτους ἀναλαβὼν ἤγε κατὰ νότου τῆς ἑαυτοῦ
 στρατιᾶς καὶ παραλλάξας τὸ ἀριστερὸν κέρασ ἤλαυνεν
 ἔτι προσωτέρω τῆς φάλαγγος. ἔπειτα ἐπιστρέψας ἐπὶ
 δόρυ καὶ τὰ κέντρα προσβαλὼν τοῖς ἵπποις εἰς πλα-
 15 γίους ἐμβάλλει τοὺς τῶν Τυρρηνῶν λόχους (οὔτοι
 γὰρ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τῶν πολεμίων μαχόμενοι κέρατος
 ἐτρέψαντο τοὺς καθ' ἑαυτούς), ἐπιφανεῖς δ' αὐτοῖς
 ἀπροσδόκητος πολλὴν ἐκπληξιν καὶ ταραχὴν παρ-
 3 ἔσχεν. ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἡ πεζὴ τῶν Ῥωμαίων δύνα-
 20 μισ ἀναλαβοῦσα ἑαυτὴν ἐκ τοῦ προτέρου δείματος εἰς
 ἀντίπαλα ἐχώρει, καὶ μετὰ τοῦτο φόνος τε πολὺς
 τῶν Τυρρηνῶν ἐγένετο καὶ τροπὴ τοῦ δεξιοῦ κέρατος
 παντελής. Ταρκύνιος δὲ τοῖς ἡγεμόσι τῶν πεζῶν
 ἀκολουθεῖν κελεύσας ἐν κόσμῳ καὶ βάρην αὐτὸς ἐπὶ
 25 τὸ στρατόπεδον ἐχώρει τὸ τῶν πολεμίων ἐλαύνων
 τοὺς ἵππους ἀνὰ κράτος, φθάσας δὲ τοὺς ἐκ τῆς
 τροπῆς ἀνασωζομένους ἐγκρατῆς γίνεται τοῦ χάρακος

1 τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρα c. Portus 8 γινόμενον om. A
 13 τὴν φάλαγγα A 14 τῶ ἵππῳ c. Reudler Tiroc. p. 31
 18 ἀπροσδοκίτως A 22 ἐγένετο B ἐγένετο R 26 τοὺς
 ἵππους del. Cobet Obs. p. 17

εὐθὺς ἐξ ἐφόδου. οἱ γὰρ ἐν αὐτῷ καταλειφθέντες
οὔτε τὴν κατασχοῦσαν τοὺς σφετέρους συμφορὰν
555 προεγνωκότες οὔτε τοὺς προσιόντας ἵππεις γνωρίσαι
διὰ τὸ αἰφνίδιον τῆς ἐφόδου δυνηθέντες εἶασαν αὐ-
τοὺς παρελθεῖν. ἀλούσης δὲ τῆς παρασκευῆς τῶν ⁴/₅
Λατίνων οἱ μὲν ἀναχωροῦντες ἐκ τῆς τροπῆς <ὡς> εἰς
ἀσφαλῆ καταφυγὴν ὑπὸ τῶν καταλαβομένων αὐτὴν
ἵπέων ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐκ τοῦ στρατοπέδου φεύ-
γειν ὀρμήσαντες εἰς τὸ πεδίον ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς
φάλαγγος ὁμόσε χωρούσης ἀπέθνησκον, οἱ δὲ πλείους ¹⁰
αὐτῶν ᾠθούμενοί τε ὑπ' ἀλλήλων καὶ καταπατού-
μενοι περὶ τοῖς σκόλοψιν ἢ κατὰ τὰς τάφρους τὸν
οἴκησιτόν τε καὶ ἀγεννέστατον τρόπον διεφθάρησαν·
ὥστ' ἠναγκάσθησαν οἱ περιλειπόμενοι τῆς σωτηρίας
οὐδένα πόρον εὔρειν δυνάμενοι παραδοῦναι τοῖς κε- ¹⁵
κρατηκόσιν ἑαυτούς. γενόμενος δὲ ὁ Ταρκύνιος πολ- ⁵
λῶν σωμάτων τε καὶ χρημάτων ἐγκρατῆς τοὺς μὲν
αἰχμαλώτους ἀπέδοτο, τὰ δ' ἐν τῷ χάρακι καταλη-
φθέντα τοῖς στρατιώταις ἐχαρίσατο.

LIII. Ταῦτα διαπραξάμενος ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν ²⁰
Λατίνων ἤγε τὴν δύναμιν, ὡς μάχη τὰς μὴ προσχω-
ρούσας αὐτῷ παραστησόμενος· οὐ μὴν ἐδέησέ γε αὐτῷ
556 τειχομαχίας. ἅπαντες γὰρ εἰς ἰκεσίας καὶ δεήσεις
ἐτρέποντο καὶ πρέσβεις ἀπὸ τοῦ κοινοῦ πέμψαντες
καταλύσασθαι τὸν πόλεμον ἤξιουν ἐφ' οἷς αὐτὸς ἠβού- ²⁵
λετο καὶ τὰς πόλεις παρέδωκαν. γενόμενος δὲ τῶν ²

1 καταλιφθέντες B καταληφθέντες A 2 συμφορὰν τοὺς
σφετέρους O praeter B 5 παρεμβολῆς c. Portus 6 ὡς add.
Kießling 8 ἀπώλλυντο A 10 οἱ δὲ A οἳ τε B 18 κατα-
λειφθέντα B 21 προσχωρούσας B προχωρούσης R 25 ἐβού-
λετο A

πόλεων κατὰ τάσδε τὰς ὁμολογίας ὁ βασιλεὺς κύριος
 ἐπεικέστατα πάσαις προσηνέχθη καὶ μετριώτατα. οὔτε
 γὰρ ἀπέκτεινεν οὔτε φεύγειν ἠνάγκασεν οὔτε χρή-
 μασιν ἐξημίωσε Λατίνων οὐδένα γῆν τε αὐτοῖς καρ-
 5 ποῦσθαι τὴν ἑαυτῶν ἐπέτρεψε καὶ πολιτεύμασι χρή-
 σασθαι τοῖς πατρίοις ἐφῆκεν, ἀποδοῦναι δὲ αὐτοὺς
 ἐκέλευσε Ῥωμαίοις τοὺς τε αὐτομόλους καὶ τοὺς
 αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων θεράποντάς τε ἀποκατα-
 στηῆσαι τοῖς δεσπόταις ὅσων ἐγένοντο κατὰ τὰς προ-
 10 νομὰς κύριοι καὶ χρήματα ὅσα τοὺς γεωργοὺς ἀφεί-
 λοντο διαλυῖναι καὶ εἴ τι ἄλλο κατέβλαψαν ἢ διέφθει-
 3 ραν ἐν ταῖς εἰσβολαῖς ἐπανορθῶσαι. ταῦτα δὲ ποιή-
 σαντας εἶναι φίλους Ῥωμαίων καὶ συμμαχοὺς ἅπαντα
 πράττοντας ὅσα ἂν ἐκεῖνοι κελεύωσιν. ὁ μὲν δὴ πρὸς
 15 Λατίνους συστὰς Ῥωμαίοις πόλεμος εἰς τοῦτο τὸ τέλος
 κατέσκηψε, καὶ βασιλεὺς Ταρκύνιος τὸν ἐπινίκιον ἐκ
 τοῦ πολέμου τούτου κατήγαγε θρίαμβον.

LV. Τῷ δ' ἐξῆς ἔτει παραλαβὼν τὴν δύναμιν⁵⁵⁷
 ἐπὶ Σαβίνους ἤγεν ἐκ πολλοῦ τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ
 20 καὶ τὴν παρασκευὴν τὴν ἐφ' ἑαυτοὺς προεγνωκότας.
 οὐχ ὑπομείναντες δὲ εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν παρεῖναι
 τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἀντιπαρασκευασάμενοι δύναμιν
 ἱκανὴν ἐχώρουν ὁμόσε. γενομένης δὲ αὐτοῖς μάχης
 περὶ τὰ μεθόρια τῆς χώρας ἄχρι νυκτὸς ἐνίκων μὲν
 25 οὐδέτεροι, πάνυ δ' ἰσχυρῶς ἐπόνησαν ἀμφοτέροι.
 2 ταῖς γοῦν ἐξῆς ἡμέραις οὔτε ὁ τῶν Σαβίνων ἡγεμῶν
 προῆγεν ἐκ τοῦ χάρακος τὰς δυνάμεις οὔτε ὁ τῶν

6 αὐτοὺς B om. R 10 τοὺς γεωργοὺς ἀφείλοντο B ἀφ.
 τ. γ. R 21 παρῖεναι c. Kiessling, Cobet Obs. p. 70 25 ἐποίη-
 σαν A 27 προῆγε B προσῆγε R | τὰς δυνάμεις ἐκ τοῦ χάρα-
 κος O praeter B

Ῥωμαίων βασιλεύς, ἀλλ' ἀναστρατοπεδεύσαντες ἀμ-
 φότεροι καὶ τῆς ἀλλήλων γῆς οὐδὲν κακώσαντες ἀπή-
 εσαν ἐπ' οἴκου. γνώμη δ' ἀμφοτέρων ἦν ὁμοία μεί-
 ζουσα δύναμιν ἑτέραν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων χώραν ἐξάγειν ³
 ἕαρος ἀρχομένου. ἐπεὶ δὲ <πάντα> παρεσκεύαστο ⁵
 αὐτοῖς, πρότεροι μὲν ἐξῆλθον οἱ Σαβῖνοι Τυρρηνηῶν
 558 ἔχοντες [δύναμιν] ἱκανὴν [πρὸς] συμμαχίαν καὶ κατα-
 στρατοπεδεύονται Φιδήνης πλησίον περὶ τὰς συμβολὰς
 τοῦ τε Ἀνίητος καὶ τοῦ Τεβέριος ποταμοῦ διττοὺς
 βαλόμενοι τοὺς χάρακας ἐναντίους τε καὶ συνεχεῖς ἀλ- ¹⁰
 λήλοις, μέσον ἔχοντες τὸ κοινὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
 ποταμῶν ρεῖθρον, ἐφ' ου κατεσκεύαστο γέφυρα ξυ-
 λόφρακτος σκάφαις ἀνεχομένη καὶ σχεδίαις ἢ ποιοῦσα
 ταχείας τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀφίξεις καὶ τὸν χάρακα ⁴
 ἕνα. πυθόμενος δὲ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν ὁ Ταρκύνιος ¹⁵
 ἐξῆγε καὶ αὐτὸς τὸ Ῥωμαίων στρατεύμα καθιδρύεταιί
 τε μικρὸν ἀνωτέρω τῆς ἐκείνων στρατοπεδείας παρὰ
 τὸν Ἀνίητα ποταμὸν ἐπὶ λόφου τινὸς καρτεροῦ.
 ἀπάσῃ δὲ προθυμίᾳ πρὸς τὸν πόλεμον ὠρμημένων
 ἀμφοτέρων οὐδεὶς ἄγῶν ἐκ παρατάξεως οὔτε μείζων ²⁰
 οὔτ' ἐλάσσων αὐτοῖς συνέστη. ἔφθασε γὰρ ὁ Ταρ-
 κύνιος ἀρχηνοῖα στρατηγικῇ πάντα συντριψας τὰ τῶν
 Σαβίνων πράγματα καὶ τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν ἀμ-
 φοτέρως ἀράμενος. τὸ δὲ στρατήγημα τοῦ ἀνδρὸς
 τοιόνδε ἦν· 25

2 κακώσαντες B δηώσαντες R 3 ἦν μία c. Cobet Obs.
 p. 71 5 πάντα add. Kiessling 7 δύναμιν om. B | ἱκανὴν
 om. B (?) | πρὸς om. B 9 διττὰς A 10 ἀλλήλους A
 11 ἔχοντας c. Reiske 14 τοὺς δύο χάρακας ἕνα ἐποίει
 c. Reiske 16 τὸ Ῥωμαίων B τῶν Ῥ. A | καθιδρύεται B κα-
 θίδονται R 17 τε om. Ba 18 ἀνίητα A

LVI. Σκάφας ποταμηγούς καὶ σχεδιάς ξύλων
 αὔων καὶ φουγάνων γεμούσας, ἔτι δὲ πίσης τε καὶ
 θείου παρασκευασάμενος ἐπὶ θατέρου τῶν ποταμῶν.⁵⁵⁹
 παρ' ὃν αὐτὸς ἐστρατοπεδεύκει, ἔπειτα φυλάξας ἄνε-
 5 μον οὔριον περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν πῦρ ἐνεῖναι
 ταῖς ὕλαις ἐκέλευσε καὶ μεθεῖναι τὰς σκάφας καὶ τὰς
 σχεδιάς φέρεσθαι κατὰ ροῦν. αἱ δὲ ἐν ὀλίγῳ πάνυ
 χρόνῳ διελθοῦσαι τὸν μεταξὺ πόρον ἐμπίπτουσι τῇ
 2 γεφύρᾳ καὶ ἀνάπτουσιν αὐτὴν πολλαχόθεν. τῶν δὲ
 10 Σαβίνων ὡς εἶδον ἄφνω πολλὴν φλόγα φερομένην
 συνδραμόντων ἐπὶ τὴν βοήθειαν καὶ πάντα μηχανω-
 μένων ὅσα σβεστήρια τοῦ πυρὸς ἦν, ἤκεν ὁ Ταρ-
 κύνιος περὶ τὸν ὄρθρον ἄγων συντεταγμένην τὴν Ῥω-
 μαίων δύναμιν καὶ προσβαλὼν θατέρῳ χάρακι τῶν
 15 μὲν πλείστων ἐκλελοιπότεων τὰς φυλακὰς διὰ τὴν ἐπὶ
 τὰ καιόμενα ὀρμὴν, ὀλίγων δὲ τινῶν πρὸς ἀλκὴν τρα-
 3 πομένων, ἐγκρατὴς αὐτοῦ γίνεται δίχα πόνου. ἐν ᾧ
 δὲ ταῦτα ἐπράττετο χρόνῳ καὶ τὸν ἕτερον τῶν Σα-
 βίνων χάρακα τὸν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ κείμενον
 20 ἑτέρα δύναμις Ῥωμαίων ἐπελθοῦσα αἴρει, ἣ προαπ-
 ἔσταλτο μὲν ὑπὸ Ταρκυνίου περὶ πρῶτον ὕπνου,
 διεληλύθει δὲ τὸν ἐκ τῶν δυεῖν ποταμῶν ἕνα γενό-⁵⁶⁰
 μενον ἐν σκάφαις καὶ σχεδίαις καθ' ὃ μέρος περαι-
 ουμένη λήσεσθαι ἔμελλε τοὺς Σαβίνους, πλησίον δὲ
 25 τῆς ἑτέρας ἐγγρόνει παρεμβολῆς ἅμα τῷ θεάσασθαι
 τὴν γέφυραν καιομένην· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῇ τὸ σύν-

2 θείου τε καὶ πίσης O praeter B 13 ἄγων συντε-
 ταγμένην B σ. ἄγων R 15 καὶ διὰ B 17 πόνου B πόνων R
 20 αἴρει A def. Sylburg 22 δυεῖν B δυοῖν R 23 γινό-
 μενον B | καθὸ A 24 τοὺς Σαβίνους ἔμελλε B

θημα τῆς ἐφόδου. τῶν δ' ἐν τοῖς χάραξι καταληφθέν- 4
των οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μαχόμενοι κατεκόπη-
σαν, οἱ δ' εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ποταμῶν ῥίψαντες
ἑαυτοὺς οὐ δύνηθέντες ὑπερευεχθῆναι τὰς δίνας
κατεπόθησαν· ἐφθάρη δέ τις αὐτῶν μοῖρα οὐκ ὀλίγη 5
καὶ κατὰ τὴν βοήθειαν τῆς γεφύρας ὑπὸ τοῦ πυρός.
λαβὼν δὲ ὁ Ταρκύνιος ἀμφοτέρω τὰ στρατόπεδα τὰ
μὲν ἐν αὐτοῖς καταληφθέντα χρήματα τοῖς στρατιώ-
ταις ἐπέτρεψε διανείμασθαι, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους
πολλοὺς πάνυ ὄντας Σαβίνων τε αὐτῶν καὶ Τυρρη- 10
νῶν εἰς Ῥώμην ἀγαγὼν διὰ πολλῆς εἶχε φυλακῆς.

LVII. Σαβῖνοι μὲν οὖν ἐγνωσιμάχησαν ὑπὸ τῆς
τότε συμφορᾶς βιασθέντες καὶ πρεσβευτὰς ἀποστεί-
λαντες ἀνοχὰς ἐποιήσαντο τοῦ πολέμου [σπονδὰς] ἐξαε-
561 τεῖς, Τυρρηνοὶ δὲ ὀργῇ φέροντες ὅτι ἤττηντό τε ὑπὸ 15
Ῥωμαίων πολλάκις καὶ ὅτι τοὺς αἰχμαλώτους αὐτοῖς
ὁ Ταρκύνιος οὐκ ἀπεδίδου πρεσβευσαμένοις, ἀλλ' ἐν
ὁμήρων κατεῖχε λόγῳ, ψήφισμα ποιοῦνται πάσας τὰς
τῶν Τυρρηνῶν πόλεις κοινῇ τὸν κατὰ Ῥωμαίων πό-
λεμον ἐκφέρειν, τὴν δὲ μὴ μετέχουσιν τῆς στρατείας 20
ἔκσπονδον εἶναι. ταῦτ' ἐπικυρώσαντες ἐξῆγον τὰς 2
δυνάμεις καὶ διαβάντες τὸν Τέβεριν ἀγχοῦ Φιδήνης
τίθενται τὰ ὄπλα. γενόμενοι δὲ τῆς πόλεως ταύτης
ἐγκρατεῖς διὰ προδοσίας στασιασάντων πρὸς ἀλλήλους
τῶν ἐν αὐτῇ καὶ πολλὰ μὲν σώματα λαβόντες, πολ- 25

5 διεφθάρη c. Cobet Obs. p. 71 12 ἀπὸ O corr. Pflugk
13 βιασθέντες del. Cobet l. l. 14 post ἀνοχὰς add. Reiske
αἰτησομένους, σπονδὰς del. Kiessling, Cobet Obs. p. 71 seq.
καὶ σπονδὰς Portus 15 ὀργῇ] δι' ὀργῆς c. Kiessling | ὅτε A
19 τῶν om. B 20 στρατείας Sylburg στρατιᾶς O 24 πρὸς
ἀλλήλους B om. R

λην δὲ λείαν ἐκ τῆς Ῥωμαίων χώρας ἐλαύνοντες
 ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, φρουρὰν ἐν τῇ Φιδήνῃ καταλι-
 πόντες ἀποχωρῶσαν. αὕτη γὰρ ἡ πόλις ὀρμητήριον
 αὐτοῖς ἔσεσθαι κράτιστον ἐδόκει τοῦ κατὰ Ῥωμαίων
³₅ πολέμου. βασιλεὺς δὲ Ταρκύνιος εἰς τούπιόν ἔτος
 Ῥωμαίους τε σύμπαντας καθοπλίσας καὶ παρὰ τῶν
 συμμάχων ὄσους ἐδύνατο πλείστους παραλαβῶν ἐξῆ-
 γεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἕαρος ἀρχομένου, πρὶν ἐκεῖ-562
 νους συναχθέντας ἐξ ἀπασῶν τῶν πόλεων ἐπ' αὐτὸν
¹⁰ ὡς πρότερον ἐλθεῖν· καὶ διελὼν εἰς δύο μοῖρας ἄπα-
 σαν τὴν δύναμιν τῆς μὲν Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς αὐτὸς
 ἡγούμενος ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Τυρρηνῶν ἐστράτευσε.
 τῆς δὲ συμμαχικῆς, ἐν ἧ τὸ πλεῖστον μέρος ἦν τῶν
 Λατίνων, Ἠγέριον τὸν ἑαυτοῦ συγγενῆ στρατηγὸν
¹⁵ ἀποδείξας ἐπὶ τοὺς ἐν Φιδήνῃ πολεμίους ἐκέλευσε
⁴ χωρεῖν. ἡ μὲν οὖν συμμαχικὴ πλησίον τῆς Φιδήνης
 τὸν χάρακα οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ χωρίῳ θεμένη διὰ τὸ
 καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ὀλίγου τινὸς ἐδέησεν
 πᾶσα διαφθαρεῖν· οἱ γὰρ ἐν τῇ πόλει φρουροὶ βοή-
²⁰θειαν ἐτέραν παρὰ Τυρρηνῶν κρύφα μεταπεμψάμενοι
 καὶ φυλάξαντες καιρὸν ἐπιτήδειον ἐξελθόντες ἐκ τῆς
 πόλεως τὸν τε χάρακα τῶν πολεμίων ἔλαβον ἐξ ἐφό-
 δου φαύλως φυλαττόμενον καὶ τῶν ἐξεληλυθότων ἐπὶ
⁵ τὰς προνομίαις πολλὴν εἰργάσαντο φόνον. ἡ δὲ Ῥω-
²⁵μαίων δύναμις ἧς Ταρκύνιος ἡγεῖτο τὴν Οὐιεντανῶν
 κείρουσα καὶ λεηλατοῦσα χώραν καὶ πολλὰς ὠφελείας

4 ἐδόκει κράτιστον ἔσεσθαι O praeter B 14 ἡγέριον A
 17 τὸν χάρακα post θεμένη O praeter B | χωρίῳ fort. delen-
 dum est 19 * ἄπασα O 23 ἐξεληλυθότων B ἐξελεθόντων R
 24 προνομίας A

ἔξενεγκαμένη συνελθούσης ἐξ ἀπασῶν τῶν Τυρρονη-
 563 δων πόλεων μεγάλης τοῖς Οὐιεντανοῖς ἐπικουρίας εἰς
 μάχην καταστᾶσα νίκην ἀναμφίλογον ἀναιρεῖται· καὶ
 μετὰ τοῦτο διεξιούσα τὴν χώραν τῶν πολεμίων ἀδεῶς
 ἐπόρθει γενομένη τε πολλῶν μὲν σωμάτων ἐγκρατῆς, 5
 πολλῶν δὲ χρημάτων οἷα ἐξ εὐδαίμονος χώρας, τελευ-
 τῶντος ἤδη τοῦ θέρους οἰκαδε ἀπήει.

LVIII. Οὐιεντανοὶ μὲν οὖν ἐξ ἐκείνης τῆς μάχης
 μεγάλως κακωθέντες οὐκέτι προήεσαν ἐκ τῆς πόλεως,
 ἀλλ' ἠνείχοντο κειρομένην τὴν χώραν ὀρῶντες. βασι- 10
 λεὺς δὲ Ταρκύνιος τρισὶν εἰσβολαῖς χρησάμενος καὶ
 τριετῆ χρόνον ἀποστερήσας τοὺς Οὐιεντανοὺς τῶν ἐκ
 τῆς σφετέρως γῆς ἐπικαρπιῶν, ὡς ἔρημον ἐποίησε τὴν
 πλείστην καὶ [ὡς] οὐδὲν ἔτι βλάπτειν αὐτὴν εἶχεν, ἐπὶ
 τὴν Καιρητανῶν πόλιν ἤγε τὴν δύναμιν, ἢ πρότερον 15
 μὲν Ἄγυλλα ἐκαλεῖτο Πελασγῶν αὐτὴν κατοικούντων,
 ὑπὸ δὲ Τυρρονηοῖς γενομένη Καιρητα μετωνομάσθη,
 564 εὐδαίμων δ' ἦν εἰ καὶ τις ἄλλη τῶν ἐν Τυρρονηία πό-
 λεων καὶ πολυάνθρωπος· ἐξ ἧς στρατιὰ μεγάλη μαχη- 2
 σομένη περὶ τῆς χώρας ἐξῆλθε καὶ πολλοὺς μὲν δια- 20
 φθείρασα τῶν πολεμίων, πολλῶ δ' ἔτι πλείους ἀπο-
 βαλοῦσα τῶν σφετέρων, εἰς τὴν πόλιν κατέφυγε. τῆς
 δὲ χώρας αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι κρατοῦντες ἄφθονα
 πάντα παρεχομένης συχνὰς διέτριψαν ἡμέρας, καὶ
 ἐπειδὴ καιρὸς ἀπάρσεως ἦν, ἄγοντες ὅσας οἰοί τε ἦσαν 25
 ὠφελείας ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου. Ταρκύνιος δ' ἐπειδὴ 3

3 ἀναμφίλογον B ἀναμφίβολον R | * αἴρεται O 4 πολε-
 μίων B πόλεων A 10 <ἦ>νείχοντο B ἀνείχοντο R 14 ὡς
 om. B | αὐτὴν βλάπτειν ἔτι A 15 καιρι-τανῶν B 16 ἀγυλ-
 λὰς AB 17 καιριτα B 20 περὶ] ὑπὲρ Reudler Tiroc. p. 31
 21 πολλῶ δὲ πλείους B 25 ὅσας] ἄς B 26 ἐπειδὴ AB

τὰ πρὸς Οὐιεντανοὺς ἐχώρησεν αὐτῷ κατὰ νοῦν, ἐπὶ
 τοὺς ἐν Φιδήνῃ πολεμίους ἐξάγει τὴν στρατιὰν ἐκ-
 βαλεῖν τε βουλόμενος τὴν ἐν αὐτῇ φρουρὰν καὶ τοὺς
 παραδόντας τοῖς Τυρρηνοῖς τὰ τεῖχη τιμωρήσασθαι
 5 προθυμοῦμενος. ἐγένετο μὲν οὖν καὶ ἐκ παρατάξεως
 μάχῃ τοῖς Ῥωμαίοις πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἐξελ-
 θόντας καὶ ἐν ταῖς τειχομαχίαις ἀγῶν καρτερός.
 4 ἔάλω δ' οὖν ἡ πόλις κατὰ κράτος, καὶ οἱ μὲν φρουροὶ
 δεθέντες ἅμα τοῖς ἄλλοις τῶν Τυρρηνοῦν αἰχμαλώτοις
 10 ἦσαν ἐν φυλακῇ, Φιδηναίων δὲ οἱ δοκοῦντες αἰτιοί
 γεγονέναι τῆς ἀποστάσεως οἱ μὲν ὑπὸ μαστίγων αἰ-
 κισθέντες ἐν τῷ φανερωῷ τοὺς ἀνέχνας ἀπεκόπησαν,
 οἱ δὲ φυγαῖς ἐξημιώθησαν αἰδίους· τὰς δὲ οὐσίας⁵⁶⁵
 αὐτῶν διέλαχον οἱ καταλειφθέντες Ῥωμαίων ἐποικοί
 15 τε καὶ φρουροὶ τῆς πόλεως.

LVIII. Τελευταία δὲ μάχῃ Ῥωμαίων καὶ Τυρ-
 ρηνοῦν ἐγένετο πόλεως Ἡρήτου πλησίον ἐν τῇ Σαβί-
 νων γῆ. δι' ἐκείνης γὰρ ἐποιήσαντο τὴν ἐπὶ τοὺς
 Ῥωμαίους ἔλασιν οἱ Τυρρηνοὶ πεισθέντες ὑπὸ τῶν
 20 ἐκεῖ δυνατῶν, ὡς συστρατευσομένων σφίσι τῶν Σα-
 βίνων. αἱ γὰρ ἐξαετιεῖς αὐτοῖς περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς
 Ταρκύνιον ἀνοχαὶ διεληλύθεσαν ἤδη, καὶ πολλοῖς
 τῶν Σαβίνων πόθος ἦν ἐπανορθώσασθαι τὰς προ-
 25 τέρας ἦττας ἐπιτεθραμμένης ἐν ταῖς πόλεσι νεότη-
 τος ἱκανῆς. οὐ μὴν ἐχώρησέ γε αὐτοῖς ἡ πείρα κατὰ

1 Οὐιεντανούς τε καὶ Καιρητανούς c. Bücheler 6 τοῖς
 B om. R | ἐκ τῆς πόλεως post ἐξεληθόντας O praeter B 14 διέ-
 λαχον B ἔλαχον A 16 δὲ Kiessling δῆ B δ' ἡ R | μάχῃ
 Ῥωμαίων B Ῥ. μάχῃ R 17 <ι>ρ<ι>τον B 20 δυνατῶν B
 δυσμενῶν R | ὡς om. B | συστρατευομένων AB 22 διελύ-
 θησαν c. Sylburg ἐξεληλύθεσαν Cobet Obs. p. 72

νοῦν θᾶττον ἐπιφανείσης τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς, οὐδ' ἐξεγένετο παρ' οὐδεμιᾶς τῶν πόλεων κοινὴν ἀποσταλῆναι τοῖς Τυρρηνοῖς συμμαχίαν, ἀλλ' ἔθελονταί τινες ἐπεκούρησαν αὐτοῖς ὀλίγοι μισθοῖς μεγάλοις ὑπαχθέντες. ἐκ ταύτης τῆς μάχης μεγίστης τῶν προτέρων γενομένης, ὅσας πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμησαν, τὰ μὲν Ῥωμαίων πράγματα θανυμαστὴν ὄσσην ἐπίδοσιν ἔλαβε νίκην ἐξευεγκαμένων καλλίστην, καὶ βασιλεῖ Ταρκυνίῳ τὴν τροπαιοφόρον πομπὴν κατὰγειν ἢ τε βουλή καὶ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, τὰ δὲ τῶν Τυρρηνοῶν ἔπεσε φρονήματα πάσας μὲν ἐξαποστειλάντων εἰς τὸν ἀγῶνα τὰς ἐξ ἐκάστης πόλεως δυνάμεις, ὀλίγους δὲ τινὰς ἐκ πολλῶν τοὺς διασωθέντας ὑποδεξαμένων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ παρατάξει μαχόμενοι κατεκόπησαν, οἱ δ' ἐν τῇ τροπῇ δυσχωρίαις ἐγκυρήσαντες ἀνεξόδοις παρέδωσαν τοῖς κεκρατηκόσιν ἑαυτούς. τοιαύτης μέντοι συμφορᾶς πειραθέντες οἱ δυνατώτατοι τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἔργον ἐποίησαν ἀνθρώπων φρονίμων. ἑτέραν γὰρ στρατιὰν ἐπ' αὐτοὺς ἐξαγαρόντος βασιλέως Ταρκυνίου συναχθέντες εἰς μίαν ἀγορὰν περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου διαλέγεσθαι πρὸς αὐτὸν ἐψηφίσαντο καὶ πέμπουσι τοὺς πρεσβυτάτους ἄνδρας καὶ τιμιωτάτους ἐξ ἐκάστης πόλεως αὐτοκράτορας ἀποδειξάντες τῶν περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογιῶν.

LX. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας αὐτῶν πολλὰ διαλεχθέντων ἐπαγωγὰ πρὸς ἐπιείκειαν καὶ μετριότητα

2 οὐδὲ B 3 * ἀλλὰ O 6 ἀλλήλας B 13 τινὰς ἐκ πολλῶν τοὺς διασωθέντας B τινὰς τοὺς δ. ἐκ π. R 14 ἀποδεξαμένων c. Sylburg 19 στρατιὰν ἐπ' αὐτοὺς ἐξαγαρόντος A

καὶ τῆς συγγενείας, ἧς εἶχε πρὸς τὸ ἔθνος, ὑπομιμνη-
 σκόντων ἐν τούτῳ μόνον ἔφη παρ' αὐτῶν βούλεσθαι
 μαθεῖν, πότερον ἐτι διαφέρονται περὶ τῶν ἴσων καὶ
 ἐπὶ ῥητοῖς τισι τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογίας πάρεισι
 5 ποιησόμενοι, ἢ συγγινώσκουσιν ἑαυτοῖς κεκρατημέ-
 νους καὶ τὰς πόλεις ἐπιτρέπουσιν αὐτῶ. ἀποκριναμέ-
 νων δ' αὐτῶν ὅτι καὶ τὰς πόλεις ἐπιτρέπουσιν αὐτῶ
 καὶ τὴν εἰρήνην στέρξουσιν ἐφ' οἷς ἂν ποτε δικαίους
 αὐτῆς τύχωσι, περιχαρῆς ἐπὶ τούτοις γενόμενος,
 2 Ἀκούσατε νῦν, ἔφησεν, ἐφ' οἷς καταλύσομαι τὸν πό-
 10 λεμον δικαίους καὶ τίνας ὑμῖν δίδωμι χάριτας· ἐγὼ
 Τυρρηνῶν οὔτε ἀποκτεῖναί τινα πρόθυμός εἰμι οὔτε
 φυγάδα ποιῆσαι τῆς πατρίδος οὔτε ἀφαιρέσει τῶν
 ὑπαρχόντων ζημιῶσαι τὰς τε πόλεις ὑμῖν ἀφήμι· πά-
 15 σας ἀφρουρήτους καὶ ἀφορολογήτους καὶ αὐτονόμους
 πολιτείας τε κόσμον ἐκάστη φυλάττειν συγχωρῶ τὸν
 3 ἀρχαῖον. διδοὺς δὲ ταῦθ' ὑμῖν ἐν οἴομαι δεῖν ἀνθ'
 ὧν δίδωμι πάντων ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν, τὴν ἡγε-
 μονίαν τῶν πόλεων, ἧς κύριος μὲν ἔσομαι καὶ μὴ 568
 20 βουλομένων ὑμῶν ἕως ἂν κρατῶ τοῖς ὅπλοις, παρ'
 ἐκόντων δὲ μᾶλλον ἢ παρ' ἀκόντων τυχεῖν αὐτῆς βού-
 λομαι. ταῦτ' ἀπαγγέλλετε ταῖς πόλεσιν, ἐγὼ δὲ ὑμῖν
 ἐκεχειρίαν ἕως ἂν ἀφίκησθε παρέξιν ὑπισχνοῦμαι.

LXI. Ταύτας λαβόντες οἱ πρέσβεις τὰς ἀποκρι-
 25 σεις ὄρχοντο καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρῆσαν οὐ
 λόγους αὐτῶ μόνον φέροντες ψιλοῦς, ἀλλὰ καὶ τὰ

2 παρ' αὐτῶν βούλεσθαι B β. παρ' αὐτῶν R 3 ἔτ'
 ἐτι A 6 αὐτῶ R ἐκείνω B 10 νῦν] οὖν c. Hertlein Her-
 mes X p. 412 23 ἐ(κκ)χειρίαν B 26 τὰ om. A

σύμβολα τῆς ἡγεμονίας, οἷς ἐκόσμου ἀυτοὶ τοὺς σφετέρους βασιλεῖς, κομίζοντες στεφανόν τε χρύσειον καὶ θρόνον ἐλεφάντινον καὶ σκῆπτρον ἀετὸν ἔχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χιτῶνά τε πορφυροῦν χρυσόσημον καὶ περιβόλαιον πορφυροῦν ποικίλον, οἷα Ἀνδῶν τε καὶ 5 Περσῶν ἐφόρουσιν οἱ βασιλεῖς, πλὴν οὐ τετραγώνον γε τῷ σχήματι, καθάπερ ἐκεῖνα ἦν, ἀλλ' ἡμικύκλιον. τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν ἀμφιεσμάτων Ῥωμαῖοι μὲν τόγας, Ἕλληνες δὲ τήβεννον καλοῦσιν, οὐκ οἶδ' ὀπόθεν μα- 569 θόντες· Ἑλληνικὸν γὰρ οὐ φαίνεται μοι τοῦνομα 10 εἶναι. ὥς δέ τινες ἱστοροῦσι καὶ τοὺς δώδεκα πελέ- 2 κεις ἐκόμισαν ἀυτῷ λαβόντες ἕξ ἐκάστης πόλεως ἓνα. Τυρρητικὸν γὰρ εἶναι ἔθος δοκεῖ ἐκάστου τῶν κατὰ πόλιν βασιλέων ἓνα προηγεῖσθαι ραβδοφόρον ἅμα τῇ δέσμη τῶν ῥάβδων πέλεκυν φέροντα· εἰ δὲ κοινῇ 15 γίνοιτο τῶν δώδεκα πόλεων στρατεία, τοὺς δώδεκα πελέκεις ἐνὶ παραδίδοσθαι τῷ λαβόντι τὴν ἀυτοκράτορα ἀρχήν. οὐ μὴν ἅπαντές γε συμφέρονται τοῖς ταῦτα 3 λέγουσιν, ἀλλὰ παλαιότερον ἔτι τῆς Ταρκυνίου δυνα- στείας πελέκεις δώδεκα πρὸ τῶν βασιλέων φέρεσθαι 20 φασί, καταστήσασθαι δὲ τὸ ἔθος τοῦτο Ῥωμύλον εὐθύς ἅμα τῷ παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν. οὐθέν δὲ κωλύει τὸ μὲν εὔρημα Τυρρητῶν εἶναι, χρήσασθαι δ' ἀυτῷ πρῶτον Ῥωμύλον παρ' ἐκείνων λαβόντα, κομίσθῆναι δὲ Ταρκυνίῳ σὺν τοῖς ἄλλοις κόσμοις βασι- 25 λικοῖς καὶ τοὺς δώδεκα πελέκεις, ὥσπερ γε καὶ νῦν

2 χρυσοῦν 4 χιτῶνά τε πορφυροῦν χρυσόσημον del.
 Schnelle p. 11 8 τογὰς B 9 τήβεννον A 13 * ἐδόκει O
 15 δεσμῆι A 16 στρατεία Sylburg στρατιά O 23 εὔρημα O
 24 αὐτὸ A 26 ὥσπερ γε] ὥσπερ ἔτι c. Cobet Obs. p. 72

Ῥωμαῖοι τὰ σκῆπτρα καὶ τὰ διαδήματα δωροῦνται τοῖς βασιλεῦσι βεβαιοῦντες αὐτοῖς τὰς ἐξουσίας, ἐπεὶ 570 καὶ μὴ λαβόντες γε παρ' ἐκείνων ἔχουσιν αὐτά.

LXII. Ταύταις ταῖς τιμαῖς ὁ Ταρκύνιος οὐκ εὐ-
 5 θὺς ἐχρήσατο λαβών, ὡς οἱ πλείστοι γράφουσι τῶν
 Ῥωμαϊκῶν συγγραφέων, ἀλλ' ἀποδοὺς τῇ τε βουλῇ
 καὶ τῷ δήμῳ τὴν διάγνωσιν εἰ ληπτέον αὐτά, ἐπει-
 δὴ πᾶσι βουλομένοις ἦν, τότε προσεδέξατο καὶ πάντα
 τὸν ἐξ ἐκείνου χρόνον ἕως εἰς τὸ χρεῶν μετέστη στέ-
 10 φανόν τε χρύσειον ἐφόρει καὶ πορφυρᾶν ἐσθῆτα ποι-
 κίλην ἠμπίσχετο καὶ σκῆπτρον ἐλεφάντινον ἔχων ἐπὶ
 θρόνου ἐκαθέζετο ἐλεφαντίνου, καὶ οἱ δώδεκα ῥαβ-
 δοῦχοι τοὺς πελέκεις φέροντες ἅμα ταῖς ῥάβδοις δι-
 2 κάζοντί τε αὐτῷ παρίσταντο καὶ πορευομένου προ-
 15 ηγοῦντο. οὗτος ὁ κόσμος ἅπας καὶ τοῖς μετ' ἐκείνου
 τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν ἔχουσι παρέμεινε καὶ μετὰ τὴν
 ἐκβολὴν τῶν βασιλέων τοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ὑπάτοις
 ἐξω τοῦ στεφάνου καὶ τῆς ποικίλης ἐσθῆτος· ταῦτα
 20 ἐπίφθονα. πλὴν ὅταν ἐκ πολέμου νίκην κατάγοντες 571
 θριάμβου παρὰ τῆς βουλῆς ἀξιωθῶσι, τότε καὶ χρυ-
 σοφοροῦσι καὶ ποικίλαις ἀλουργίσις ἀμφιέννυνται.
 ὁ μὲν οὖν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς συστὰς Ταρκυνίῳ πό-
 λεμος ἔτη κατασχῶν ἐννέα τοιαύτην ἔσχε τὴν συντέλειαν.
 25 LXIII. Ἐνὸς δὲ καταλειπομένου τοῦ Σαβίνων

4 ταύταις μέντοι ταῖς c. Reiske 7 αὐτὰς c. Reiske
 10 χρυσοῦν ? 11 <ῆ>μπ<ίς>χετο B ἀμφείχετο A 13 τοῖς
 ῥάβδοις A 14 πορευομένου B πορευομένῳ R 15 ἅπασι O
 corr. Bücheler 19 μόνὰ τὰ φορτικά B 22 στεφάνου χρυ-
 σοῦς φοροῦσι c. Schnelle p. 26 24 τὴν B om. R 25 κα-
 τὰ<ει>πομένου B καταλιπομένου A

ἔθρους ἀντιπάλου Ῥωμαίοις ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἄνδρας
 τε μαχητὰς ἔχοντας καὶ χώραν νεμομένου πολλὴν καὶ
 ἀγαθὴν καὶ τῆς Ῥώμης οὐ πρόσω κειμένην, πολλὴν
 ἔσχεν ὁ Ταρκύνιος προθυμίαν καὶ τούτους ὑπαγα-
 γέσθαι καὶ προεῖπεν αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἐγκαλῶν 5
 ταῖς πόλεσιν, ὅτι τοὺς ὑποσχομένους Τυρρηνοῖς ἐὰν
 ἀφίκωνται στρατὸν ἄγοντες εἰς τὴν χώραν αὐτῶν
 ἐκείνοις μὲν φίλας, Ῥωμαίοις δ' ἐχθρὰς ποιήσειν τὰς
 σφετέραις πατρίδας οὐκ ἐβούλοντο ἐκδοῦναι. οἱ δὲ 2
 ἄσμενοί τε ὑποδέχονται τὸν πόλεμον οὐκ ἀξιοῦντες 10
 τοὺς δυνατωτάτους τῶν ἀστῶν ἀφαιρεθῆναι, καὶ πρὶν
 ἀφικέσθαι Ῥωμαίων δύναμιν ἐπὶ σφᾶς αὐτοὶ στρατὸν
 572 ἐξάγουσιν ἐπὶ τὴν ἐκείνων. βασιλεὺς δὲ Ταρκύνιος
 ὡς ἤκουσε διαβεβηκότας τοὺς Σαβίνους Ἀνίητα ποτα-
 μὸν καὶ λεηλατούμενα ὑπ' αὐτῶν τὰ περὶ τὴν παρεμ- 15
 βολὴν ἅπαντα, ἀναλαβὼν τὴν εὐξωνοτάτην Ῥωμαίων
 νεότητα ὡς εἶχε τάχους ἐξῆγεν ἐπὶ τοὺς διεσπαρμένους
 ἐπὶ τὰς προνομᾶς. ἀποκτείνας δὲ πολλοὺς αὐτῶν καὶ 3
 τὴν λείαν ὄσσην ἤγον ἀφελόμενος ἐγγὺς τῆς ἐκείνων
 παρεμβολῆς τίθεται τὸν χάρακα καὶ διαλιπῶν ὀλίγας 20
 τινὰς ἡμέρας, ἕως ἣ τε λοιπὴ δύναμις ἐκ τῆς πόλεως
 πρὸς αὐτὸν ἀφίκετο καὶ αἱ παρὰ τῶν συμμάχων ἐπι-
 κουρίαί τε συνήχθησαν, κατέβαινον εἰς τὸ πεδίον ὡς
 μαχησόμενος.

LXIII. Ἰδόντες δὲ τοὺς Ῥωμαίους οἱ Σαβίνοι 25
 προθύμως ἐπὶ τὸν ἀγῶνα χωροῦντας ἐξῆγον καὶ αὐ-
 τοὶ τὰς δυνάμεις οὔτε πλήθει λειπόμενοι τῶν πολε-

3 κειμένην Bb et Reiske κειμένου BaR 5 προεῖπεν AB
 7 ante στρατὸν spatium unius vocis A 8 φίλω A | ἐχθρὰ A
 17 διεσπασμένους A 22 αἱ om. B

μίῳν οὔτε ἀρετῇ καὶ συμπεσόντες ἐμάχοντο πᾶσαν
 ἀποδεικνύμενοι τόλμαν, ἕως ἦν αὐτοῖς εἰς μόνος ὁ
 πρὸς τοὺς ἀντιτεταγμένους ἀγών. ἔπειτα μαθόντες
 ἐπιόντα σφίσι κατὰ νότου στρατὸν πολεμίων ἕτερον
 5 ἐν τάξει τε καὶ κόσμῳ χωροῦντα καταλιπόντες τὰ 573
 σημεῖα τρέπονται πρὸς φυγὴν. ἦσαν δὲ Ῥωμαίων ἄν-
 δρες ἐπίλεκτοι πεξοί τε καὶ ἵππεις οἱ κατόπιν ἐπιφανέν-
 2 τες τοῖς Σαβίνοις, οὓς ὁ Ταρκύνιος <ἐν> ἐπιτηδεύεις
 χωρίοις διὰ νυκτὸς ἐλόχισε. τούτους δὴ τοὺς ἄνδρας
 10 οἱ Σαβῖνοι δεισαντες ἐκ τοῦ ἀδοκῆτου σφίσιν ἐπιφαι-
 νομένους οὐθὲν ἔτι γενναῖον ἔργον ἀπεδείξαντο,
 ἀλλ' ὡς κατεστρατηγημένοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ συμ-
 φορᾶ πεπληγότες ἀμάχῳ σώζειν ἑαυτοὺς ἄλλοι κατ'
 ἄλλας ὁδοὺς ἐπειρῶντο, κὰν τούτῳ μάλιστα πολὺς
 15 αὐτῶν φόνος ἐγένετο διωκομένων ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς
 ἵππου καὶ πανταχόθεν ἀποκλειομένων· ὥστε ὀλίγους
 τινὰς ἐξ αὐτῶν κομιδῇ γενέσθαι τοὺς διασωθέντας
 εἰς τὰς ἔγγιστα πόλεις, τὸ δὲ πλεῖον μέρος ὅσον μὴ
 κατὰ τὴν μάχην ἔπεσεν ὑποχείριον τοῖς Ῥωμαίοις
 20 γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ οἱ καταλειφθέντες ἐν τῷ χάρακι
 τὴν ἐφοδὸν ἀποκρούσασθαι τῶν ἐπιόντων σφίσιν
 ἐθάρρησαν οὐδ' εἰς πείραν ἦλθον μάχης, ἀλλ' ἐκ-
 3 ταραχθέντες ὑπὸ τοῦ παρ' ἐλπίδα κακοῦ παρέδοσαν
 ἀμαχητὶ σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἔρμα. αἱ μὲν δὴ 574
 25 τῶν Σαβίνων πόλεις ὡς κατεστρατηγημέναι καὶ οὐκ
 ἀρετῇ τὴν νίκην ἀφηρημέναι πρὸς τῶν πολεμίων,

2 ὁ om. A 3 αὐτοῖς ἀγών B 6 πρὸς B εἰς R 8 ἐν
 add. Kiessling, Smit Obs. p. 10 9 ἐλόχισε Ba ἐλόχησε ABb
 ἐνελόχισε c. Reiske | ἐλόχισε διὰ νυκτὸς Ὁ praeter B 11 ἐπε-
 δείξαντο Bb 17 κομιδῇ γενέσθαι B γενέσθαι κ. R 20 κα-
 ταληφθέντας A 26 ἀρετῇ τιμὴν νίκην B

ἀλλὰ δόλω μείζονας αὐτίς ἀποστέλλειν δυνάμεις
 παρεσκευάζοντο καὶ στρατηγὸν ἐμπειρότερον. ὁ δὲ
 Ταρκύνιος μαθὼν τὴν διάνοιαν αὐτῶν συνῆγε τὴν
 στρατιὰν διὰ τάχους καὶ πρὶν ἐκείνους ἅπαντας δὴ
 συνελθεῖν φθάνει διαβὰς τὸν Ἀνίητα ποταμόν. ταῦτα ^A_B
 μαθὼν ὁ τῶν Σαβίνων στρατηγὸς ἐξῆει μὲν ὡς εἶχε
 τάχους τὴν νεωστὶ συνηγμένην δύναμιν ἀναλαβὼν
 καὶ στρατοπεδεύεται πλησίον τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ λό-
 φου τινὸς ὑψηλοῦ καὶ ἀποτόμου, μάχης δὲ ἄρχειν
 οὐκ ἔδοκίμαζεν ἕως αἱ λοιπαὶ τῶν Σαβίνων δυνάμεις ¹⁰
 συνέλθωσιν, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς προνομεύοντας τὴν χώραν
 ἐκπέμπων αἰεί τινας τῶν ἰππέων καὶ λόχους ἐγκαθί-
 ζων ὕλαις ἢ νάπαις εἶργε τοὺς Ῥωμαίους τῶν ἐπὶ τὴν
 χώραν ἐξόδων.

LXV. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον αὐτοῦ χρωμένου ¹⁵
 τῷ πολέμῳ πολλὰ μὲν συμπλοκαὶ [καὶ] κατ' ὀλίγους
⁵⁷⁵φιλῶν τε καὶ ἰππέων ἐγίνοντο, μάχη δὲ ὀλοσχερῆς
 ἀπάντων οὐδεμία. ἐλκομένου δὲ τοῦ χρόνου δι' ὄρ-
 γῆς φέρων τὴν διατριβὴν ὁ Ταρκύνιος ἐπὶ τὴν παρ-
 εμβολὴν τῶν πολεμίων τὰς δυνάμεις ἔκρινεν ἄγειν ²⁰
 καὶ πολλὰς ἐποιήσατο προσβολάς. ἔπειτα καταμαθὼν ²
 τῷ βιαίῳ τῶν τρόπων οὐ θάδιαν οὔσαν αὐτὴν ἀλῶναι
 διὰ τὴν ἐχυρότητα τῇ σπάνει τῶν ἐπιτηδείων πολε-
 μεῖν τοῖς ἐν αὐτῇ διέγνω, καὶ παρὰ πάσας τὰς φε-
 ρούσας ἐπ' αὐτὴν ὁδοὺς φρούρια κατασκευαζόμενος, ²⁵
 ξυλιζέσθαι τε αὐτοὺς καὶ χιλὸν ἵπποις συναγαγεῖν

7 συνηγμένην δύναμιν B δύναμιν σ. R | καὶ ἀναλαβὼν A
 16 καὶ del. Bücheler 21 καταμαθὼν B μαθὼν R 22 τὸν
 τρόπον A 23 διὰ τὴν ἐχυρότητα B δι' ἰσχυρότητα R | πολιορκεῖν
 c. Pflugk 24 * τοὺς O cf. Krebs Zur Rection d. Casus 1885 p. 16
 25 φρούρια B φρουράς R 26 συνάγειν c. Cobet Obs. p. 72

καὶ <ἄλλα> πολλὰ ἐπιτήδεια λαμβάνειν ἐκ τῆς χώρας οὐκ ἔων εἰς πολλὴν κατέστησεν ἀπάντων ἀπορίαν· ὥστ' ἠναγκάσθησαν φυλάξαντες νύκτα χειμέριον ὕδασι καὶ ἀνέμῳ φυγεῖν αἰσχροῶς ἐκ τοῦ χάρακος καταλι-
 5 πόντες ἐν αὐτῷ τὰ τε ὑποζύγια καὶ τὰς σκηναὶς καὶ τοὺς τραυματίας καὶ τὴν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὴν
 3 ἄπασαν. τῇ δ' ἐξῆς ἡμέρᾳ μαθόντες οἱ Ῥωμαῖοι τὴν 576
 ἄπαρσιν αὐτῶν καὶ γενόμενοι τοῦ χάρακος ἀμαχητὶ κύριοι σκηναὶς μὲν καὶ ὑποζύγια καὶ χρήματα διήρ-
 10 पासαν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἀπάγοντες εἰς τὴν Ῥώμην ἀνέστρεψαν. οὗτος ὁ πόλεμος ἔτη πέντε διέμεινε συν-
 εχῶς πολεμούμενος, ἐν ᾧ γῆν ἀμφοτέρω τὴν ἀλλή-
 λων πορθοῦντες καὶ μάχας πολλὰς ἐλάττους τε καὶ μείζους μαχόμενοι διετέλεσαν, ὀλίγα μὲν τινα καὶ τῶν
 15 Σαβίνων εὐτυχοῦντων ἐν τοῖς ἀγῶσι, τὰ δὲ πλεῖστα Ῥωμαίων· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ μάχῃ τέλος ἔλαβεν
 4 ὀλοσχερές. Σαβῖνοι γὰρ οὐχ ὡς πρότερον ἐκ δια-
 δοχῆς, ἀλλ' ἅμα πάντες οἱ στρατεύσιμον ἔχοντες ἡλι-
 κίαν ἐξῆλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον, Ῥωμαῖοί τε σύμπαν-
 20 τες τὰς Λατίνων καὶ Τυρρηγῶν καὶ τῶν ἄλλων συμ-
 μάχων δυνάμεις παραλαβόντες ἐχώρουν ὁμόσε τοῖς
 5 πολεμίοις. ὁ μὲν οὖν τῶν Σαβίνων στρατηγὸς διχῆ
 μερίσας τὰς δυνάμεις δύο ποιεῖται στρατόπεδα, ὁ δὲ
 τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς τρία ποιήσας τάγματα καὶ
 25 τρεῖς παρεμβολὰς οὐ μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων θέμενος

1 * ἄλλα addidi πολλὰ O quod in τὰλλα mutavit Reiske

7 * πᾶσαν O 9 verba καὶ ὑποζύγια κ. χ. δ. τ. δ. ἀ. ἀγα-
 γόντες om. Aa, add. Ab in mg. 10 ἀγαγόντες AB ἄγοντες R
 ἀπάγοντες Kiessling 15 εὐτυχοῦντων Cobet Obs. p. 73
 διευτυχοῦντων O 16 ἔλαβε A 18 ἀλλὰ πάντες B 23

ποιεῖτε A

αὐτὸς μὲν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἠγεῖτο δυνάμεως, Ἀρρόντα δὲ τὸν ἀδελφιδοῦν τῆς Τυρρηνικῆς συμμαχίας ἀπέδειξε στρατηγόν· Λατίνων δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμ- 6
 577 μάχων ἔταξεν ἄρχειν ἄνδρα γενναῖον μὲν τὰ πολέμια καὶ φρονεῖν τὰ δέοντα ἰκανώτατον, ξένου δὲ καὶ ἄπο- 5
 λιν· Σερούϊος αὐτῷ προσηγορικὸν ὄνομα ἦν, Τύλλιος δὲ τὸ συγγενικόν· ὧ Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν Λευκίου Ταρκυνίου τελευτὴν βασιλεύειν τῆς πόλεως ἐπέτρεψαν οὐκ οὔσης Ταρκυνίῳ γενεᾶς ἄρρενος, ἀγάμενοι τὸν 10
 ἄνδρα τῆς τε περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τῆς περὶ τὰ πολέμια ἀρετῆς. γένος δὲ τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε καὶ τροφὰς καὶ τύχας καὶ τὴν ἐκ τοῦ θείου γενομένην περὶ αὐτὸν ἐπιφάνειαν, ὅταν κατὰ τοῦτο γένωμαι τὸ μέρος τοῦ λόγου, διηγῆσομαι.

LXVI. Τότε δ' οὖν, ἐπειδὴ παρεσκεύαστο ἀμ- 15
 φοτέροις τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐπιτήδεια, συνήεσαν εἰς μάχην, εἶχον δὲ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρασ οἱ Ῥωμαῖοι, τὸ δὲ δεξιὸν οἱ Τυρρηνοί, κατὰ μέσην δὲ τὴν φάλαγγα Λατῖνοι ἐτάχθησαν. γενομένου δὲ ἀγῶνος καρτεροῦ δι' ὅλης ἡμέρας ἐνίκων οἱ Ῥωμαῖοι παρὰ 20
 πολὺ καὶ πολλοὺς μὲν ἀποκτείναντες τῶν πολεμίων 578 ἐν τῇ μάχῃ γενομένους ἄνδρας ἀγαθοὺς, πολλῶ δ' ἔτι πλείους αἰχμαλώτους λαβόντες ἐν τῇ φυγῇ, τῶν δὲ παρεμβολῶν ἀμφοτέρων ἐγκρατεῖς γενόμενοι καὶ χρημάτων μέγαν περιβαλόμενοι πλοῦτον ἀδεῶς ἤδη 25
 τῆς ὑπαίθρου πάσης ἐκράτουν, ἣν πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πᾶσι λωβησάμενοι κακοῖς, ἐπειδὴ τὸ θέρος ἔτε-

1 ἀρρόντα B ἀρροντὰ A 6 τύλλιος B τύλλος R 9 οὐκ om. B
 10 πολιτικὰ B πολεμικὰ A | πολέμια B πολιτικὰ R
 21 τῶν πολεμίων post ἐν τῇ μάχῃ O praeter B 22 καὶ ἐν A

λεύτα. λύσαντες τὰς παρεμβολὰς ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου.
 καὶ ὁ βασιλεὺς Ταρκύνιος τρίτον ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς
 2 τὸν ἐκ τῆσδε τῆς μάχης κατήγαγε θρίαμβον. τῷ
 δ' ἐξῆς ἐνιαυτῷ παρασκευαζομένου πάλιν τοῦ βα-
 5 σιλέως στρατὸν ἐπὶ τὰς πόλεις τῶν Σαβίνων ἐξά-
 γειν καὶ πολιορκίας αὐτὰς προσάγεσθαι διεγνωκό-
 τος, γενναῖον μὲν οὐδὲν ἐτι βούλευμα καὶ νεανικὸν
 οὐδεμιᾶς ἐγένετο, πᾶσαι δὲ κοινῇ γνώμῃ χρησάμενοι
 πρὶν εἰς κίνδυνον ἐλθεῖν ἀνδραποδισμοῦ καὶ κατα-
 3 σκαφῆς καταλύσασθαι τὸν πόλεμον ἐγνώσαν. καὶ
 10 παρῆσαν ἐξ ἐκάστης πόλεως οἱ κράτιστοι τῶν Σαβί-
 νων πρὸς βασιλέα Ταρκύνιον ἐξεληλυθότα μετὰ πάσης
 ἤδη δυνάμεως παραδιδόντες αὐτῷ τὰ τεῖχη καὶ δεό-
 μενοι μετρίας ποιήσασθαι <τὰς> συμβάσεις. ὁ δὲ ἀσπα-579
 15 στῶς δεξάμενος τὴν ἄνευ κινδύνων ὑποταγὴν τοῦ
 ἔθνους σπονδὰς τε ποιεῖται πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ εἰρή-
 νης τε καὶ φιλίας ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις, αἷς Τυρ-
 ρηνοὺς πρότερον ὑπηγάγετο, καὶ τοὺς αἷχμαλώτους
 ἀπέδωκεν αὐτοῖς ἄνευ λύτρων.

20 LXVII. Αὗται πολεμικαὶ πράξεις βασιλέως Ταρ-
 κυνίου μνημονεύονται, εἰρηνικαὶ δὲ καὶ πολιτικαὶ
 τοιαῖδε τινές, οὐδὲ γὰρ ταύτας βούλομαι παρελ-
 θεῖν ἀμνημονεύτους. εὐθύς γὰρ ἅμα τῷ παραλα-
 βεῖν τὴν ἀρχὴν τὸν δημοτικὸν ὄχλον οἰκεῖον ἐαντῷ
 25 ποιῆσαι προθυμηθεῖς, ὥσπερ οἱ πρότεροι βασιλεῖς
 ἐποίουν, διὰ τοιαύτας εὐεργεσίας ὑπηγάγετο· ἐπι-

2 ὁ om. B 4 πάλιν στρατὸν τοῦ βασιλέως O praeter B
 11 τῶν om. B 14 τὰς add. Reiske 15 κινδύνων B κιν-
 δύνου R 17 τε om. B 20 αἱ post αὗται add. Reiske
 22 αὐτὰς O corr. Kiessling, Hertlein Hermes X p. 411
 26 τοιαύτας A τοιαύτης R

λέξας ἄνδρας ἑκατὸν ἐξ ἀπάντων τῶν δημοτικῶν, οἷς ἀρετὴν τινα πολεμικὴν ἢ πολιτικὴν φρόνησιν ἅπαντες ἐμαρτύρουν, πατρικίους ἐποίησε καὶ κατέταξεν εἰς τὸν τῶν βουλευτῶν ἀριθμὸν, καὶ τότε πρῶτον ἐγένοντο Ῥωμαίοις τριακόσιοι βουλευταὶ τέως ὄντες διακόσιοι. 5
 ἔπειτα ταῖς ἱεραῖς παρθένοις, ὑφ' ὧν τὸ ἄσβεστον 2
 φυλάττεται πῦρ, τέτταρσιν οὔσαις δύο προσκατέλεξεν
 580 ἑτέρας· πλείονων γὰρ ἤδη συντελουμένων ὑπὸ τῆς
 πόλεως ἱερουργιῶν, αἷς ἔδει τὰς τῆς Ἐστίας παρεῖναι
 θυπόλους, οὐκ ἐδόκουν αἱ τέτταρες ἀρκεῖν. Ταρ- 10
 κυνίου δὲ ἄρξαντος ἠκολούθουν οἱ λοιποὶ βασιλεῖς,
 καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐξ ἀποδείκνυνται
 τῆς Ἐστίας ἀμφίπολοι. δοκεῖ δὲ καὶ τὰς τιμωρίας, αἷς 3
 κολάζονται πρὸς τῶν ἱεροφαντῶν αἱ μὴ φυλάττου-
 σαι τὴν παρθενίαν, ἐκείνος ἐξευρεῖν πρῶτος εἴτε 15
 κατὰ λογισμὸν εἴτε ὡς οἴονταί τινες ὀνειρώ-
 μενος, ἄς μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἐν τοῖς Σιβυλ-
 λείοις εὐρεθῆναι χρησιμοῖς οἱ τῶν ἱερῶν ἐξηγηταὶ
 λέγουσιν· ἐφωράθη γὰρ τις ἐπὶ τῆς ἐκείνου βασιλείας
 ἰέρεια Πιναρία Ποπλίου θυγάτηρ οὐχ ἀγνή προσιοῦσα 20
 τοῖς ἱεροῖς. τρόπος δὲ τιμωρίας ὅστις ἐστίν, ᾧ κολά-
 ζουσι τὰς διαφθαρείσας, ἐν τῇ πρὸ ταύτης δεδήλω-
 ταί μοι γραφῆ. τὴν τε ἀγοράν, ἐν ἣ ἡ δικάζουσι καὶ 4
 ἐκκλησιάζουσι καὶ τὰς ἄλλας πολιτικὰς ἐπιτελοῦσι,
 πράξεις ἐκείνος ἐκόσμησεν ἐργαστηρίοις τε καὶ πα- 25
 581 στάσι περιλαβῶν, καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ἀντοσχέ-

8 ὑπὲρ c. Sylburg, quod probat Kayser Ann. phil. 1863
 p. 7 12 χρόνον ἀποδείκνυνται αἱ τῆς O praeter B 17 ἄς A
 ἄ R ὡς c. Kiessling | σιβυλλίοις A 24 πολιτικὰς ἐπιτελοῦσι B
 ἐπιτελοῦσι π. R 25 καὶ παστάσι B καὶ πᾶσι R

δια καὶ φαῦλα ταῖς ἐργασίαις ὄντα πρῶτος ὠκοδο-
 μήσατο λίθοις ἀμαξιαίοις εἰργασμένοις πρὸς κανόνα.
 5 ἤρξατο δὲ καὶ τὰς ὑπονόμους ὀρύττειν τάφρους, δι'
 ὧν ἐπὶ τὸν Τέβεριον ὀχετεύεται πᾶν τὸ συρρέον ἐκ
 5 τῶν στενωπῶν ὕδωρ, ἔργα θαυμαστὰ καὶ κρείττω
 λόγου κατασκευασάμενος. ἔγωγ' οὖν ἐν τρισὶ τοῖς
 μεγαλοπρεπεστάτοις κατασκευάσμασι τῆς Ῥώμης, ἐξ
 ὧν μάλιστα τὸ τῆς ἡγεμονίας ἐμφαίνεται μέγεθος,
 τὰς τε τῶν ὑδάτων ἀγωγὰς τίθεμαι καὶ τὰς τῶν ὁδῶν
 10 στρώσεις καὶ τὰς τῶν ὑπονόμων ἐργασίας οὐ μόνον
 εἰς τὸ χρήσιμον τῆς κατασκευῆς τὴν διάνοιαν ἀνα-
 φέρων, ὑπὲρ οὗ κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν ἐρῶ, ἀλλὰ
 καὶ εἰς τὴν τῶν ἀναλωμάτων πολυτέλειαν, ἣν ἐξ ἑνὸς
 ἔργου τεκμήραιτ' ἄν τις Γάιον Ἀκίλλιον ποιησάμενος—
 15 τοῦ μέλλοντος λέγεσθαι βεβαιωτήν, ὅς φησιν ἀμε-582
 ληθειςῶν ποτε τῶν τάφρων καὶ μηκέτι διαρροεμέ-
 νων τοὺς τιμητὰς τὴν ἀνακάθαρσιν αὐτῶν καὶ τὴν
 ἐπισκευὴν χιλίων μισθῶσαι ταλάντων.

LXVIII. Κατεσκεύασε δὲ καὶ τὸν μέγιστον τῶν
 20 ἵπποδρόμων Ταρκύνιος τὸν μεταξὺ τοῦ τε Ἀνεντίνου
 καὶ τοῦ Παλλαντίου κείμενον πρῶτος ὑποστέγους
 ποιήσας περὶ αὐτὸν καθέδρας (τέως γὰρ ἐστῶτες
 ἐθεώρουν) ἐπ' ἰκρίοις, δοκῶν ξυλίνας σκηναῖς ὑποκει-

1 ὠκοδομήσατο Bücheler ἔδο(μή)σατο B ἐδοκίμασε R
 6 κατασκευασόμενος c. Reiske | ἐν τισι B, τισι vel τρισὶ delend-
 dum esse susp. Kiessling 8 μέγεθος B μέγιστον R 9 τοὺς
 — ἀγωγοὺς c. Stephanus 20 ἀνεντίνου R λουεντίνου B
 21 παλλαντίου BbR παλατίου Ba 23 ἰκρίοις Bb ἰκρίαις Ba
 ἰκρίων A | δοκῶν B δονάκων A; fortasse ἰκρίων—δωδεκαπόδων
 scribendum esse susp. C. Peter Philol. XXXIII p. 572, quo
 auctore verba interpuncti | ὑποκειμένων Portus et Peter ἐπι-
 κειμένων O

μένων· καὶ διελὼν τοὺς τόπους εἰς τριάκοντα φρά-
 τρας ἐκάστη [φράτρα] μοῖραν ἀπέδωκε μίαν, ὥστε ἐν
 τῇ προσηκούσῃ χώρᾳ καθεζόμενον ἕκαστον θεωρεῖν.
 ἔμελλε δὲ ἄρα σὺν χρόνῳ καὶ τοῦτο τὸ ἔργον ἐν τοῖς 2
 583 πᾶνυ καλοῖς καὶ θαυμαστοῖς κατασκευάσμασι τῆς 5
 πόλεως γενήσεσθαι. μῆκος μὲν γὰρ τοῦ ἵπποδρόμου
 τριῶν καὶ ἡμίσεως ἐστὶ σταδίων, εὖρος δὲ τεττάρων
 πλέθρων· περίξ δὲ αὐτοῦ κατὰ τε <τάς> μείζους πλευ-
 ρὰς καὶ κατὰ μίαν τῶν ἐλαττόνων εὖριπος εἰς ὑποδο-
 χὴν ὕδατος ὀρώρηται βάρθος τε καὶ πλάτος δεκάπους. 10
 μετὰ δὲ τὸν εὖριπον ὠκοδόμηται στοαὶ τρίστεγοι.
 τούτων δὲ αἱ μὲν ἐπίπεδοι λιθίνας ἔχουσιν ὥσπερ ἐν
 τοῖς θεάτροις ὀλίγον ὑπερανεστηκυίας ἀλλήλων καθέ-
 δρας, αἱ δ' ὑπερῶοι ξυλίνας. συνάγονται δ' εἰς τὸ 3
 αὐτὸ καὶ συνάπτουσιν ἀλλήλαις αἱ μείζους ὑπὸ τῆς 15
 ἐλάττονος μηνοειδῆς ἐχούσης τὸ σχῆμα συγκλειόμεναι,
 ὥστε μίαν ἐκ τῶν τριῶν γίνεσθαι στοὰν ἀμφιθέατρον
 ὀκτὼ σταδίων ἱκανὴν ὑποδέξασθαι πεντεκαίδεκα μυ-
 ριάδας ἀνθρώπων. ἡ δὲ λοιπὴ τῶν ἐλαττόνων πλευ-
 ρῶν αἰθριος ἀνειμένη ψαλιδωτὰς ἵππαφέσεις ἔχει διὰ 20
 μιᾶς ὑσπληγος ἅμα πάσας ἀνοιγομένης. ἔστι δὲ καὶ 4
 584 περὶ τὸν ἵππόδρομον ἑξῶθεν ἐτέρα στοὰ μονόστεγος
 ἐργαστήρια ἔχουσα ἐν αὐτῇ καὶ οἰκήσεις ὑπὲρ αὐτά,
 δι' ἧς εἰσιν εἰσοδοί τε καὶ ἀναβάσεις τοῖς ἐπὶ τὴν
 θέαν ἀφικομένοις παρ' ἕκαστον ἐργαστήριον, ὥστε 25

2 * φράτρα inclusi 6 γὰρ ἐστὶ τοῦ A 7 ἐστὶ σταδίων B
 ἐπὶ σταδίων A 8 τάς add. Reiske 13 ἀλλήλων om. A
 15 συνάπτονται c. Portus | ἀλλήλαις B ἀλλήλους R 16 ἐχού-
 σαις B ἔχουσαι R | συγκλειόμεναι B συγκλειόμενον R 17 γί-
 νεσθαι B γενέσθαι R 23 αὐτῇ AB | αὐτὰς AB 25 ἀφι-
 κνουμένοις A

μηδὲν ἐνοχλεῖσθαι τὰς τοσάσδε μυριάδας εἰσιούσας τε καὶ ἀπολυόμενας.

LXVIII. Ἐνεχείρησε δὲ καὶ τὸν νεῶν κατασκευάζειν τοῦ τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ὁ βασιλεὺς οὗτος εὐχὴν ἀποδιδούς, ἣν ἐποιήσατο τοῖς θεοῖς ἐν τῇ τελευταίᾳ πρὸς Σαβίνους μάχῃ. τὸν μὲν οὖν λόφον, ἐφ' οὗ τὸ ἱερόν ἐμελλεν ἰδρῦεσθαι, πολλῆς δεόμενον πραγματείας (οὔτε γὰρ εὐπρόσοδος ἦν οὔτε ὀμαλός, ἀλλ' ἀπότομος καὶ εἰς κορυφὴν συν-
 10 ἀρόμενος ὄξειαν) ἀναλήμμασιν ὑψηλοῖς πολλαχόθεν περιλαβῶν καὶ πολὺν χοῦν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν τε ἀναλημμάτων καὶ τῆς κορυφῆς ἐμφορήσας, ὀμαλὸν γενέσθαι παρεσκεύασε καὶ πρὸς ἱερῶν ὑποδοχὴν ἐπι-
 2 τηδειότατον. τοὺς δὲ θεμελίους οὐκ ἔφθασε θεῖναι τοῦ νεῶ χρόνον ἐπιβιώσας μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου τετραετῆ. πολλοῖς δ' ὕστερον ἔτεσιν ὁ τρίτος βασιλεύσας ἀπ' ἐκείνου Ταρκύνιος, ὁ τῆς ἀρχῆς ἐκπεσών, τοὺς τε θεμελίους κατεβάλετο καὶ τῆς οἴκο-
 585 δομῆς τὰ πολλὰ εἰργάσατο. οὐ μὴν ἔτελείωσε τὸ ἔργον οὐδ' οὗτος, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐνιαυσίων ἀρχόντων τῶν κατὰ τὸν τρίτον ἐνιαυτὸν ὑπατευσάντων τὴν
 3 συντέλειαν ἔλαβεν ὁ νεῶς. ἄξιον δὲ καὶ τὰ πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ γινόμενα διελθεῖν, ἃ παραδεδώ-
 20 κασιν ἅπαντες οἱ τὰς ἐπιχωρίους συναγαγόντες ἱστορίας. ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλε κατασκευάζειν ὁ Ταρκύνιος τὸν ναόν, συγκαλέσας τοὺς οἰωνομάντις ἐκέλευσε

3 νεῶ B 7 ἰδρῦεσθαι Kiessling ἰδρῦσθαι O 8 πρόσοδος B
 9 * ἀλλὰ O 11 τὸν A 11. 12 τὸ] τὸν — κορυφῆς τόπον O
 praeter B 13 ἱερῶν ὑποδοχὴν B ὑ. ἱερῶν R 19 τὰ om. A
 γε post ἔτελείωσε add. Kiessling 22 τὰ om. Ba 26 νεῶ B

τοῖς ἀνδράσι περὶ αὐτοῦ πρώτον διαμαντεύσασθαι
 τοῦ τόπου, τίς ἐπιτηδειότατός ἐστι τῆς πόλεως χῶρος
 ἱερὸς ἀνεῖσθαι καὶ τοῖς θεοῖς αὐτοῖς μάλιστα κεχα-
 ρισμένους. ἀποδειξάντων δ' αὐτῶν τὸν ὑπερκείμενον 4
 τῆς ἀγορᾶς λόφον, ὃς τότε μὲν ἐκαλεῖτο Ταρπήιος, 5
 νῦν δὲ Καπιτωλῖνος, αὐτίς ἐκέλευσεν αὐτοὺς δια-
 μαντευσαμένους εἰπεῖν ἐν ὁποίῳ τοῦ λόφου χωρίῳ
 θέσθαι δεήσει τοὺς θεμελίους. τοῦτο δὲ οὐ πάν-
 ράδιον ἦν· πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἐν αὐτῷ βωμοὶ θεῶν τε
 καὶ δαιμόνων ὀλίγον ἀπέχοντες ἀλλήλων, οὓς ἔδει 10
 μετάγειν ἐτέρωσέ ποι, καὶ πᾶν ἀποδοῦναι τῷ μέλλοντι
 586 τοῖς θεοῖς τεμένει γενήσεσθαι τὸ δάπεδον. ἔδοξε δὲ ἦ 5
 τοῖς οἰωνοπόλοις ὑπὲρ ἐκάστου βωμοῦ τῶν καθιδρυ-
 μένων διαμαντευσαμένοις, ἐὰν παραχωρῶσιν οἱ θεοὶ
 τότε κινεῖν αὐτούς. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι θεοὶ τε καὶ 15
 δαίμονες ἐπέτρεψαν αὐτοῖς εἰς ἕτερα χωρία τοὺς βω-
 μοὺς σφῶν μεταφέρειν, οἱ δὲ τοῦ Τέρμονος καὶ τῆς
 Νεότητος πολλὰ παραιτουμένοις τοῖς μάντεσι καὶ λι-
 παροῦσιν οὐκ ἐπέισθησαν οὐδ' ἠνέσχοντο παραχωρῆ-
 σαι τῶν τόπων. τοιγάρτοι συμπεριελήφθησαν αὐτῶν 20
 οἱ βωμοὶ τῇ κατασκευῇ τῶν ἱερῶν, καὶ νῦν ὁ μὲν
 ἕτερός ἐστιν ἐν τῷ προνάῳ τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ δ' ἕτερος
 ἐν αὐτῷ τῷ σηκῷ πλησίον τοῦ ἔδους. ἐκ δὲ τούτου 6
 συνέβαλον οἱ μάντις, ὅτι τῆς Ῥωμαίων πόλεως οὔτε
 τοὺς ὄρους μετακινήσει καιρὸς οὐθεὶς οὔτε τὴν ἀκμὴν 25
 μεταβαλεῖ· καὶ μέχρι τῶν κατ' ἐμὲ χρόνων ἀληθὲς

1 τοῖς ἀνδράσι fortasse delendum est 6 καπετωλῖνος Ba
 11 τὸ μέλλον τοῖς θεοῖς τέμενος γενήσεσθαι δάπεδον Ba 12 τὸ
 om. B | ὁμαλὲς post δάπεδον add. B 15 οὖν om. ABa
 17 σφῶν om. Ba 18 μαντεύμασι A 19 ἀνέσχοντο AB
 22 προνάωι A 26 μεταβάλ(η) B

αὐτῶν ἐστὶν ἐκάτερον εἰκοστὴν ἤδη καὶ τετάρτην γενεάν.

LXX. Ὁ δὲ τῶν οἰωνοσκοπῶν ἐπιφανέστατος <ὁ>
 τοὺς βωμοὺς μεθιδρυσάμενος καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Διὸς⁵⁸⁷
 5 τεμενίσας καὶ τὰλλα προλέγων τὰ θεῖα τῷ δήμῳ διὰ
 μαντικῆς αὐτὸς μὲν ἐκαλεῖτο τὸ κοινὸν ὄνομα καὶ
 προσηγορικὸν Νέβιος, τὸ δὲ συγγενικὸν Ἄττιος, ὃς
 ἀπάντων θεοφιλέστατος ὁμολογεῖται γενέσθαι τῶν
 ἀκριβούντων τὴν τέχνην καὶ μεγίστου τυχεῖν δι'
 10 αὐτὴν ὀνόματος ἀπίστους τινὰς ὑπερβολὰς τῆς οἰω-
 νομαντικῆς ἐπιστήμης ἐπιδειξάμενος· ὧν ἐγὼ μίαν,
 ἣν μάλιστα τεθαύμακα, προχειρισάμενος ἐρῶ προει-
 πῶν ἐξ οἷας ὀρηθεῖς συντυχίας καὶ τίνας ἀφορμὰς
 παρὰ τοῦ δαιμονίου λαβὼν τοσαύτην ἔσχεν ἐπιφά-
 15 νειαν, ὥστε πάντα ἀζήλους ἀποδείξαι τοὺς κατὰ
 2 τὴν αὐτὴν ἀκμάσαντας ἡλικίαν. πένης αὐτῷ πατήρ
 ἐγένετο χωρίον εὐτελὲς γεωργῶν, ᾧ τὰ τε ἄλλα συν-
 ειργάζετο παῖς ὧν ὁ Νέβιος, ὅσα τοῖς τηλικούτοις
 δύναμις ἦν, καὶ τὰς ὕς ἐξελαύνων ἔβοσκεν. ἀποκοι-⁵⁸⁸
 20 μηθεῖς δέ ποτε καὶ μετὰ τὴν ἐξέγερσιν οὐχ εὐρίσκων
 τινὰς τῶν ὧν τέως μὲν ἔκλαιε τὰς πληγὰς ὀρωδῶν
 τὰς παρὰ τοῦ πατρός, ἔπειτ' ἐλθὼν ἐπὶ τὴν καλιάδα
 τὴν ἐν τῷ χωρίῳ καθιδρυμένην ἠρώων ἠξίου τοὺς
 ἠρώας συνεξευρεῖν αὐτῷ τὰς ὕς, γενομένου δὲ τού-
 25 του θύσειν αὐτοῖς ὑπέσχετο τὸν μέγιστον τῶν ἐκ τοῦ
 3 χωρίου βοτροφῶν. εὐρῶν δὲ μετ' ὀλίγον τὰς ὕς ἐβού-

1 τετάρτην] πρώτην c. Ambrosch Quaest. Dion. I p. 15
 3 ὁ add. Kiessling 5 τὰ θεῖα B om. R 6 τὸ B om. R
 11 ἀποδειξάμενος Ba | ὧν A 14 λαβόντος αὐτὴν Ba 18 καί-
 βιος Ba 19 ἦν del. Reiske 23 τὴν ἐν τῷ χωρίῳ
 καθιδρυμένων ἠρώων c. Reiske

λετο μὲν ἀποδοῦναι τοῖς ἥρωσι τὴν εὐχὴν, ἐν ἀπορίᾳ
 δὲ ἦν πολλῇ τὸν μέγιστον οὐ δυνάμενος ἐξευρεῖν
 βότρυν. ἀδημονῶν δ' ἐπὶ τῷ πράγματι τοὺς θεοὺς
 ἠξίου δι' οἰωνῶν φανερόν αὐτῷ ποιῆσαι τὸ ζητού-
 μενον. ἔπειτ' ἐπελθὼν αὐτῷ κατὰ δαίμονα διχῆ νέ- 5
 μει τὸν ἀμπελῶνα, θάτερα μὲν αὐτοῦ λαμβάνων ἐκ
 δεξιᾶς, θάτερα δ' ἐξ ἀριστερᾶς, ἔπειθ' ὑπὲρ ἑκατέρου
 τῶν μερῶν τοὺς παρακειμένους οἰωνοὺς ἐσκόπει.
 φανέντων δ' ἐπὶ θατέρου μέρους ὀρνίθων, οἷων αὐ-
 τὸς ἐβούλετο, πάλιν ἐκεῖνο διχῆ διήρει τὸ χωρίον 10
 καὶ τοὺς ὀρνίθους διέκρινε τοὺς παραγινόμενους κατὰ
 589 τὸ αὐτό. ταύτῃ χρώμενος τῇ διαιρέσει τῶν τόπων
 καὶ τὴν ἐσχάτην ὑπὸ τῶν ὀρνίθων ἀποδειχθεῖσαν
 ἄμπελον ὑπελθὼν εὐρίσκει βότρυος ἄπιστόν τι χρῆμα
 καὶ αὐτὸν φέρων ἐπὶ τὴν καλιάδα τῶν ἠρώων ὀράται 15
 πρὸς τοῦ πατρός. θαυμάσαντι δὲ τὸ μέγεθος τῆς 4
 σταφυλῆς καὶ πόθεν εἰλήφει πυνθανομένῳ διηγεῖται
 πάντα ἐξ ἀρχῆς. ὁ δ' ὑπολαβὼν, ὅπερ ἦν, ἐμφύτους
 εἶναί τινας ἀρχὰς μαντικῆς ἐν τῷ παιδί, κομίσας
 αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν γραμματῶν διδασκάλοις συνί- 20
 στησιν· ἐπεὶ δὲ τῆς κοινῆς παιδείας ἀποχρώντως μετέ-
 λαβε, Τυρρηνῶν αὐτὸν παραδίδωσι τῷ λογιωτάτῳ
 τὴν οἰωνοσκοπικὴν τέχνην διδαχθησόμενον. ἔχων δὲ 5
 τὴν ἐμφυτον ὁ Νέβιος μαντικὴν καὶ τὴν ἐπίκτητον

5 ἐλθὼν B | διχῆ A διχῆ B | νέμειν O corr. Reiske
 8 παραγινόμενους c. Hertlein Hermes X p. 412, Cobet Obs. p. 73
 9—13 verba οἷων αὐτὸς — τῶν ὀρνίθων om. A 11 ἀνέ-
 κρινε c. Kiessling Pr. Bas. p. 3 14 ἐπελθὼν c. Reiske
 15 καλιάδα B καλιὰν R 17 εἰλήφοι Hertlein Hermes X p. 412
 18 δ' ὑπολαβὼν A δὲ ὑπολ. R 19 μαντικᾶς A 21 ἐπεὶ
 δὲ B ἐπειδὴ δὲ R | verba κοινῆς — παραδίδωσι om. Ba

παρὰ Τυρρηνηῶν προσλαβὼν μακροῦ δὴ πον τοὺς ἄλλοις οἰωνοσκόπους ἅπαντας, ὡς ἔφην, ὑπερεβάλετο, εἰς ἀπάσας τε τὰς δημοσίας ἐπισκέψεις οἱ τῆς πόλεως οἰωνομάντις οὐκ ὄντα ἐκ τοῦ συστήματος παρεκά-
 5 λουν αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μαντευμάτων καὶ οὐθὲν ὅ τι μὴ δόξειεν ἐκείνῳ προὔλεγον.

LXXI. Οὗτος ὁ Νέβιος βουλομένῳ ποτὲ τῷ Ταρ-
 κυνίῳ τρεῖς φυλὰς ἐτέρας ἀποδείξαι νέας ἐκ τῶν ὑφ' 590
 αὐτοῦ πρότερον κατειλεγμένων ἰπέων καὶ ποιῆ-
 10 σαι τὰς ἐπιθέτους φυλὰς ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἰδίων
 ἐταίρων ἐπώνυμους μόνος ἀντεῖπε κατὰ τὸ κρατερόν,
 2 οὐθὲν. ἀχθόμενος δ' ἐπὶ τῇ κωλύσει καὶ δι' ὀργῆς
 ἔχων τὸν Νέβιον ὁ βασιλεὺς καταβαλεῖν αὐτοῦ τὴν
 15 ἐπιστήμην εἰς τὸ μηδὲν ἐπεχείρησεν, ὡς ἀλαζουενο-
 μένου καὶ μηθὲν ἀληθὲς λέγοντος. ταῦτα διανοηθεὶς
 ἐκάλει τὸν Νέβιον ἐπὶ τὸ βῆμα πολλοῦ παρόντος
 ὄχλου κατὰ τὴν ἀγοράν. προδιαλεχθεὶς δὲ τοῖς περὶ
 αὐτὸν δι' οὗ τρόπου ψευδόμαντιν ἀποδείξειν τὸν
 20 οἰωνοσκόπον ὑπελάμβανεν, ἐπειδὴ παρεγένετο φιλαν-
 θρώποις αὐτὸν ἀσπασμοῖς ἀναλαβῶν, Νῦν, ἔφη, και-
 ρὸς ἐπιδείξασθαί σε τὴν ἀκρίβειαν τῆς μαντικῆς ἐπι-
 στήμης, ᾧ Νέβιε. πράξει γὰρ ἐπιχειρεῖν μεγάλη
 διανοούμενος, εἰ τὸ δυνατόν αὐτῇ πρόσεστι μαθεῖν
 25 βούλομαι. ἀλλ' ἄπιθι καὶ διαμαντευσάμενος ἦκε
 3 ταχέως, ἐγὼ δ' ἐνθάδε καθήμενος ἀναμενῶ. ἐποίει 591
 τὰ κελευόμενα ὁ μάντις καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν αἰ-

3 τε AB 7 ν(έ)βιος B passim 8 ὑφ' αὐτοῦ B ὑπ'
 αὐτοῦ R 11 ἐτέρων A | κρατερόν A 23 πράξιν O prae-
 ter B | μεγάλην O praeter B 26 ἀναμένω A

σίους εἰληφέναι λέγων οἰωνοὺς καὶ δυνατὴν εἶναι
 τὴν προᾶξιν ἀποφαίνων. γελᾶσας δ' ὁ Ταρκύνιος ἐπὶ
 τῷ λόγῳ καὶ προενέγκας ἐκ τοῦ κόλπου ξυρὸν καὶ
 ἀκόνην λέγει πρὸς αὐτόν, Ἐάλωκας, ὦ Νέβιε, φενακί-
 ζων ἡμᾶς καὶ καταψευδόμενος τοῦ δαιμονίου κατα- 5
 φανῶς, ὁπότε καὶ τὰς ἀδυνατούς πράξεις τετόλμηκας
 λέγειν δυνατὰς. ἔγωγ' οὖν διεμαντευόμην, εἰ τῷ
 ξυρῷ τῷδε τὴν ἀκόνην πλήξας μέσῃν δυνησομαι διε-
 λεῖν. γέλωτος δ' ἐξ ἀπάντων γενομένου τῶν περὶ τὸ 4
 βῆμα οὐθὲν ἐπιταραχθεὶς ὁ Νέβιος ὑπὸ τοῦ τωθα- 10
 σμοῦ τε καὶ τοῦ θορούβου, Παῖε θαρρῶν, ἔφη, Ταρ-
 κύνιε, τὴν ἀκόνην, ὡς προαιροῖ· διαιρεθήσεται γὰρ ἢ
 πάσχειν ὀτιοῦν ἔτοιμος ἐγώ. θαυμάσας δὲ ὁ βασι-
 λεὺς τὸ θράσος τοῦ μάντεως φέρει τὸ ξυρὸν κατὰ
 592 τῆς ἀκόνης, ἣ δὲ ἀκμή τοῦ σιδήρου δι' ὅλου κατελ- 15
 θοῦσα τοῦ λίθου τὴν τε ἀκόνην διαιρεῖ καὶ τῆς κατ-
 εχοῦσης αὐτὴν χειρὸς ἐπιτέμνει τι μέρος. οἱ μὲν 5
 οὖν ἄλλοι πάντες ὡς τὸ θαυμαστὸν τοῦτο καὶ ἄπι-
 στον ἔργον ἐθεάσαντο, καταπλαγέντες ἀνεβόησαν, ὁ
 δὲ Ταρκύνιος αἰδεσθεὶς ἐπὶ τῇ διαπίρρα τῆς τέχνης 20
 καὶ τὸ ἀπρεπὲς τῶν ὄνειδισμῶν ἐπανορθώσασθαι βου-
 λόμενος προῶτον μὲν τῶν περὶ τὰς φυλάς ἐγχειρημά-
 των ἀπέστη, ἔπειτα δ' αὐτόν τὸν Νέβιον ἀποθερα-
 πεῦσαι διαγνοὺς, ὡς ἀπάντων ἀνθρώπων θεοφιλέ-
 στατον, ἄλλαις τε πολλαῖς φιλανθρωπίαις ὑπηγάγετο 25
 καὶ ἵνα μνήμης αἰωνίου τυγχάνῃ παρὰ τῶν ἐπιγινο-
 μένων εἰκόνα κατασκευάσας αὐτοῦ χαλκῆν ἀνέστησεν

2 ἀποφαίνων B ἀναφαίνων R 7 διενουόμην c. Sauppe
 de Flori crisi p. 12 14 τὸν ξυρὸν c. Sylburg 23 δ' del.
 Kiessling 27 διέστησεν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς O praeter B

ἐν ἀγορᾷ, ἢ καὶ εἰς ἐμὲ ἦν ἔτι πρὸ τοῦ βουλευτηρίου
 κειμένη πλησίον τῆς ἱερᾶς συκῆς ἐλάττων ἀνδρὸς
 μετρίου τὴν περιβολὴν ἔχουσα κατὰ τῆς κεφαλῆς.
 ὀλίγον δὲ ἄπωθεν αὐτῆς ἦ τε ἀκόνη κεκρούφθαι λέγε-593
 5 ται κατὰ γῆς καὶ τὸ ξυρὸν ὑπὸ βωμῶ τινι· καλεῖται
 δὲ Φρέαρ ὁ τόπος ὑπὸ Ῥωμαίων. καὶ τὰ μὲν περὶ
 τοῦ μάντεως τούτου μνημονευόμενα ταῦτά ἐστι.

LXXII. Βασιλεὺς δὲ Ταρκύνιος ἀναπεπανυμένος
 ἤδη τῶν πολεμικῶν ἔργων διὰ γῆρας, ἦν γὰρ ὀγδοη-
 10 κονταέτης, δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἄγκου Μαρκίου
 παίδων ἀποθνήσκει ἐπιχειρησάντων μὲν ἔτι πρότε-
 ρον ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ πολλάκις τοῦτο
 πραγματευσαμένων κατ' ἐλπίδα τοῦ περιπεσεῖν εἰς
 αὐτοὺς ἐκπεσόντος ἐκείνου τὴν δυναστείαν, ὡς δὴ
 15 πατρῶαν σφίσις ὑπάρχουσαν καὶ ἐκ τοῦ ῥάστου
 2 πρὸς τῶν πολιτῶν δοθησομένην. ἐπεὶ δὲ διήμαρτον
 τῆς ἐλπίδος, ἐπιβουλὴν ἄφικτον κατ' αὐτοῦ ἐμηχα-
 νήσαντο, ἦν οὐκ εἶασεν ἀτιμώρητον γενέσθαι τὸ δαι-594
 μόνιον. διηγήσομαι δὲ καὶ τὸν τῆς ἐπιβουλῆς τρό-
 20 πον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν ἀρξάμενος.
 3 ὁ Νέβιος ἐκεῖνος ὁ δεινὸς οἰωνομάντις, ὃν ἔφην ἐναν-
 τιωθῆναί ποτε τῷ βασιλεῖ πλείονας ἐξ ἐλασσόνων
 ποιῆσαι τὰς φυλάς βουλομένω, ὅτε μάλιστα ἦνθει διὰ
 τὴν τέχνην καὶ πλεῖστον ἠδύνατο Ῥωμαίων ἀπάν-
 25 των, εἴτε φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀντιτέχνων τινὸς εἴτ'

2 ἐλάττω A 4 ἄπωθεν B ἄποθεν R | γεγράφθαι λέγεται
 καὶ ὁ ξυρὸς κατὰ γῆς ὑπὸ O praeter B 6 ὑπὸ ῥ. B ὑπὸ
 τῶν ῥ. R 12 πολλάκις] πολλά εἰς B 13 καταπραγματευ-
 σαμένων A 16 πολιτικῶν A 20 ἀπὸ — ἀρξάμενος om. O
 praeter B 21 ὁ δεινὸς οἰωνομάντις om. O praeter B hoc
 loco, ponunt post ἀπάντων v. 25

ἐπιβουλευθεῖς ὑπ' ἐχθρῶν εἴτε ὅτι δὴ ποτε ἄλλο
παθῶν ἀφανῆς ἄφνω γίνεται, καὶ οὔτε τὸν μόνον
αὐτοῦ τις ἠδύνατο τῶν προσηκόντων συμβαλεῖν οὔτε
τὸ σῶμα ἐξευρεῖν· ἀχθομένου δὲ τοῦ δήμου καὶ δει- 4
νῶς φέροντος τὸ πάθος ὑπονοίας τε πολλὰς καὶ κατὰ 5
πολλῶν λαμβάνοντος, κατανοήσαντες τὴν ὁρμὴν τοῦ
πλήθους οἱ τοῦ Μαρκίου παῖδες, ἐπὶ τὸν βασιλέα
Ταρκύνιον τὴν διαβολὴν τοῦ ἄγρου ἀνέφερον ἄλλο
μὲν οὐθὲν ἔχοντες φέρειν τῆς διαβολῆς οὔτε τεκμή-
ριον οὔτε σημεῖον, δυσὶ δὲ τοῖς εἰκόσι τούτοις κρα- 10
595 τυνόμενοι πρῶτον μὲν, ὅτι πολλὰ καὶ καινὰ περὶ τὴν
πολιτείαν διεγνωκῶς παρανομεῖν τὸν ἐναντιωσόμε-
νον ὥσπερ ἐπὶ τῶν προτέρων ἐκ ποδῶν ἐβούλετο
ποιήσασθαι, ἔπειτα ὅτι δεινοῦ πάθους γεγονότος
οὐδεμίαν ἐποίησατο τῶν δεδρακότων ζήτησιν, ἀλλ' 15
ἀμελεία παρέδωκε τὸ πραχθέν, ὅπερ οὐκ ἂν ποιῆσαί
τινα τῶν ἔξω τῆς αἰτίας ὑπαρχόντων. παρασκευασά- 5
μενοι δὲ μεγάλας ἐταιρείας περὶ αὐτοὺς πατρικίων
τε καὶ δημοτικῶν, οἷς τὰς ἑαυτῶν οὐσίας κατηγο-
ρήγουν, πολλὴν ἐποιοῦντο τοῦ Ταρκυνίου κατηγορίαν 20
καὶ τῷ δήμῳ παρήνουν μὴ περιορᾶν ἄνδρα μιὰρὸν
ἱεροῖς τε προσφέροντα τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἐξουσίαν
μιαίνοντα καὶ ταῦτ' οὐκ ἐπιχώριον ἀλλ' ἐπήλυτον
ὄντα καὶ ἄπολιν. τοιαῦτα κατὰ τὴν ἀγορὰν δημηγο- 6
ροῦντες ἄνδρες ἰταμοὶ καὶ λέγειν οὐκ ἀδύνατοι πολ- 25
λοὺς μὲν ἠρέθισαν τῶν δημοτικῶν, οἱ παραγευόμενον

4 * εὐρεῖν B ἐφευρεῖν R 10 τούτοις τοῖς εἴκοσι O prae-
ter B 11 πρῶτον μὲν B om. R πρώτῳ c. Reiske | καινὰ B
κοινὰ R δεινὰ c. Reiske 13 πρότερον Bb 18 ἐταιρείας A
21 περιορᾶν Kiessling παρορᾶν O 23 οὐδ' c. Hertlein Her-
mes X p. 412 | ἐπήλυτόν τινα ὄντα O praeeter B 25 ἰτανοὶ A

αὐτὸν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀπολογίας χάριν ἐξελαύνειν
 ἐπεχείρησαν ὡς οὐ καθαρὸν· οὐ μὴν καταγωνίσασθαι
 γε τὴν ἀλήθειαν ἰσχυσαν οὐδὲ πείσαι τὸν δῆμον
 7 ἔδυνήθησαν ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς. ἐπεὶ δὲ 596
 5 αὐτὸς τε ἀπολογηθεὶς κράτιστα περὶ αὐτοῦ τὴν δια-
 βολὴν ἀπελύσατο καὶ ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ Τύλλιος, ᾧ
 τὴν ἐτέραν δεδωκὼς ἦν θυγατέρα, μέγιστον ἐν τῷ
 δήμῳ δυνάμενος εἰς ἔλεον τοὺς Ῥωμαίους ὑπηγάγετο,
 συκοφάνται καὶ πονηροὶ δόξαντες εἶναι καὶ πολλῶν
 10 ὀφλόντες αἰσχύνῃν ἀπῆλθον ἐκ τῆς ἀγορᾶς.

LXXIII. Ταύτης δὴ τῆς πείρας ἀποτυχόντες καὶ
 διαλλαγὰς τῆς ἔχθρας διὰ φίλων εὐρόμενοι μετρίως
 τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτῶν ἐνέγκαντος τοῦ Ταρκυνίου
 διὰ τὰς ἐκ τοῦ πατρὸς εὐεργεσίας καὶ τὴν μετάνοιαν
 15 ἱκανῆν ὑπολαμβάνοντος εἶναι τῆς προπετείας διόρθω-
 σιν ἔτη μὲν τρία διέμειναν ἐν τῇ προσποιήσει τῆς
 φιλίας· ἐπειδὴ δὲ καιρὸν ὑπέλαβον ἐπιτήδειον ἔχειν
 2 δόλον ἐπ' αὐτῷ ῥάπτουσι τοιόνδε· νεανίσκους δύο
 τῶν ἐκ τῆς συνωμοσίας τοὺς τολμηροτάτους ποιμενι-
 20 καῖς ἐνδύσαντες στολαῖς καὶ δρεπάνοις καθοπλίσαν-
 τες ὑλουργοῖς πέμπουσιν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως
 ἡμέρας μεσοῦσης διδάξαντες ἅ χρὴ λέγειν τε καὶ 597
 πράττειν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιθέσεως αὐτοῖς ὑφη-
 γησάμενοι. οὗτοι πλησίον τῶν βασιλείων γενόμενοι
 25 κακῶς τε ἀλλήλους ἔλεγον ὡς ἀδικούμενοι καὶ οὐδὲ
 τὰ χεῖρε τῶν σωματίων ἀπείχοντο βοῆ τε μεγάλη

1 ἀπολογίας χάριν B om. R | ἐξελαύνειν B ἐλαύνειν R
 4 ἔδυνήθησαν del. Cobet Obs. p. 73 10 ὀφλόντες Kiessling,
 Cobet Obs. p. 74 ὄφλοντες O 11 δὴ Kiessling, δὲ O 12 εὐ-
 ράμενοι B 15 διόρθωσιν ἔμειναν μὲν ἔτη τρία ἐν O praeter B

χρώμενοι τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως βοήθειαν ἐκάλουν
 ἀμφοτέροι, παρόντων αὐτοῖς συχνῶν ἐκ τῆς συνω-
 μοσίας, ἀγροίκων δὴ τῷ λόγῳ, συναγανακτούντων τε
 ἀμφοτέροις καὶ συμμαρτυρούντων. ὡς δὲ εἰσκαλέσας 3
 αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς λέγειν ἐκέλευσεν ὑπὲρ ὧν διεφέ- 5
 ροντο, αἰγῶν μὲν ἀμφισβητεῖν ἐσκήπτοντο, κευραγό-
 τες δὲ ἅμα καὶ παθαινόμενοι τὸν ἄγριον τρόπον καὶ
 μηθὲν εἰς τὸ πρᾶγμα λέγοντες πολὺν ἐκίνησαν ἐξ
 ἀπάντων γέλωτα. ὡς δ' ἐκ τοῦ καταφρονεῖσθαι και-
 ρὸν ἔδοξαν εἰληφέναι τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν ἐπιτήδειον, 10
 φέρουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως πληγὰς τοῖς
 δρεπάνοις καὶ τοῦτο πράξαντες ἔφρευγον ἕξω θυρῶν.
 κραυγῆς δὲ γενομένης ἐπὶ τῷ πάθει καὶ βοηθείας 4
 598πολλαχόθεν συνδραμούσης οὐ δυνηθέντες διαφυγεῖν
 συλλαμβάνονται πρὸς τῶν ἐπιδιωξάντων, καὶ μετὰ 15
 τοῦτο βασάνοις καταικισθέντες καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς
 ἐπιβουλῆς ἀναγκασθέντες εἰπεῖν τῆς προσηκούσης τι-
 μωρίας ἔτυχον σὺν χρόνῳ. [βασιλεὺς μὲν δὴ Ταρ-
 κύνιος οὐ μικρῶν οὐδὲ ὀλίγων Ῥωμαίοις ἀγαθῶν
 αἴτιος γενόμενος, ὅκτω καὶ τριάκοντα ἔτη τὴν ἀρχὴν 20
 κατασχὼν οὕτω τελευτᾷ.]

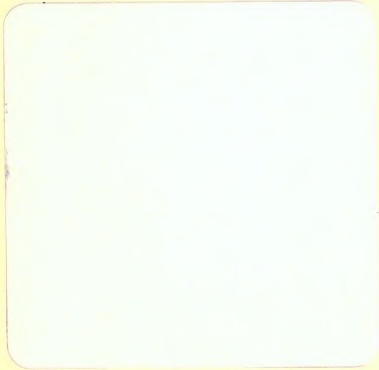
3 ἀγροίκων δὴ Schaller ἀγ. δὲ O | post συνωμοσίας et λόγῳ
 interpuncti auctore Schallero 6 αἰγῶν μὲν B αἰγῶν δὲ A | ἀμ-
 φισβητεῖν A ἀμφισβήτ(ησιν) B αἰγῶν δὲ ἔνεκα ἀμφισβητεῖν R |
 κευραγότες B 7 δὲ Reiske τε O 10 ἐπιχειρήσεως B ἐπι-
 θέσεως R 13 καὶ συνδραμούσης πολλῆς βοηθείας O praeter B
 18—21 verba βασιλεὺς usque ad τελευτᾷ ex initio libri quarti
 petita secluserit Kiessling

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΑΙΚΑΡΝΑΚΕΩΣ ῬΩΜΑΪΚΗΣ Γ' ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Α
 et nisi quod Γ in fine legitur B

Addenda et Corrigenda.

- p. 4, 16 lege <ού>
p. 10, 9 not. ἐπέδραμε A
p. 36, 19 not. θέρος R
p. 39, 6 not. τῆς γῆς B
p. 44, 20 βασιλεύοντος
p. 45, 15 not. ἔπαθον O corr. Kiessling et Cobet
p. 45, 20 not. ἔπαθεν B ἔπαθον R
p. 46, 19 not. *τινὰ εἶχε O
p. 50, 23 not. Καπεταλίω c. Urlichs
p. 87, 11 not. ἐν om. O praeter B
p. 88, 9 not. αὐτόματα O
p. 89, 24 not. cf. Fr. Krebs, Präpositionsadverbien I p. 42
p. 97, 13 <τε>
p. 144, 27 ἅπαντα
p. 181, 14 μικρά τέ ἐστι
p. 233, 12 ἀγαγόντας
p. 243, 1 not. γενομένας
p. 272, 14 εἶναί τισιν
p. 341, 25 <ὀλίγω>
p. 342, 1 ὀλίγω
p. 370, 19 an scribendum est ὁμοροῦσαν collatis ver-
bis III, 37 (349, 17)?
-

88- B23275

GETTY CENTER LIBRARY

3 3125 00776 4653

